

**FEHILY
TIMONEY**

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACT,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL AGUS
PLEANÁIL

PLEAN GNÍOMHAÍOCHTA AERÁIDE LE HAGHAIDH CHOMHAIRLE CONTAE CHORCAÍ 2024-2029

Tuarascáil MSC ar an gComhshaol

Arna ullmhú do:

Comhairle Contae Chorcaí

Comhairle Contae Chorcaí
Cork County Council

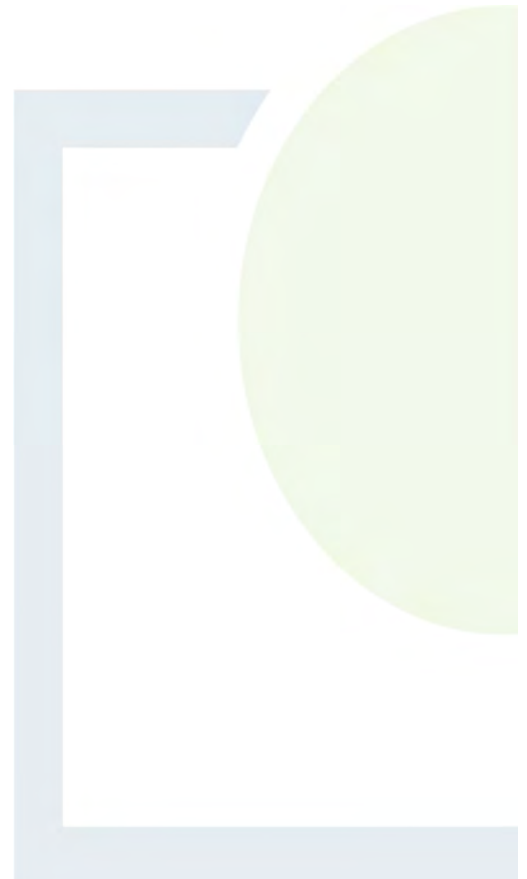
Dáta: Deireadh Fómhair 2023

Core House, Bóthar Pholl an Duibh, Corcaigh, T12 D773,
Éire

G: +353 21 496 4133 | R: info@ftco.ie

CORCAIGH | BAILE ÁTHA CLIATH | CEATHARLACH

www.fehilytimoney.ie

Tuarascáil MSC ar an gComhshaol don Plean Gníomhaíochta Aeráide le haghaidh Chomhairle Contae Chorcaí 2024-2029

TÁBLA RIALAITHE ATHBHREITHNITHE, CLIANT, PRÍOMHFHOCAIL AGUS ACHOIMRE

Tá úsáideoirí freagrach as Stádas Athbhreithnithe an Doiciméid seo a Sheiceáil

Uimh. Athbhreithnithe	Tuairisc ar Athruithe:	Arna ullmhú ag:	Arna sheiceáil ag:	Arna fhaomhadh ag:	Dáta:
1	Críoch	RD/AT/EW/NSC/EV/AMW	AT/RD	BG	09/10/2023

Cliant: Comhairle Contae Chorcaí

Eochairfhocail: Corcaigh, Measúnú Straitéiseach Comhshaoil, MSC, Tuarascáil ar an gComhshaol, Plean Gníomhaíochta Aeráide Údarás Áitiúil, PGAÚÁ

Achoimre: Tá lúcháir ar Fehily Timoney and Company Tuarascáil MSC ar an gComhshaol don PGAÚÁ le haghaidh Chomhairle Contae Chorcaí 2024-2029 a dhéanamh faoi choinne comhairliúcháin na bpáirtithe leasmhara agus pobail.

CLÁR ÁBHAIR

ACHOIMRE NEAMHTHEICNIÚIL.....	1
Réamhrá	1
Cúlra 1	
Cur chuige maidir le MSC.....	1
An Plean.....	1
An Bhonnlíne Chomhshaoil.....	2
Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil.....	5
Cur síos agus Meastóireacht ar Roghanna Malartacha an Phlean.....	7
Meastóireacht ar Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur i bhfeidhm an Phlean	8
Bearta Maolaithe	10
Forbhreathnú ar na Bearta Maolaithe	10
Conclúidí	11
Bearta Monatóireachta.....	11
1. RÉAMHRÁ.....	12
1.1 Cúlra.....	12
1.2 Tuarascáil MSC ar an gComhshaol	12
1.3 Cúlra an MSC agus an Comhthéacs Reachtaíochta	13
1.4 Cuspóir an MSC seo	13
1.5 Measúnacht Chuí	14
2. AN PLEAN	15
2.1 Forbhreathnú	15
2.2 Comhthéacs	15
2.3 Ábhar an Phlean.....	16
2.4 Fís Fhoriomlán agus Torthaí Straitéiseacha.....	18
2.5 Caidreamh an Phlean le Pleananna agus Cláir Chuí eile.....	18
3. MODHEOLAÍOCHT MSC	19
3.1 Próiseas MSC.....	19
3.2 Forbhreathnú ar Phróisis an PGAÚÁ, an MSC AGUS an MC.....	20
3.3 Próisis MSC a rinneadh go dtí seo	22
3.4 Tuarascáil MSC ar an gComhshaol	25
3.5 Ráiteas MSC	29

3.6	Measúnú ar an Tionchar Bithéagsúlachta Comhtháite	30
3.7	Torthaí ar Phróisis an PGAÚÁ, an MSC agus an MC	30
4. AN BHONNLÍNE CHOMHSHAOIL		31
4.1	Réamhrá.....	31
4.2	Daonra agus Sláinte an Duine	34
4.3	Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	36
4.4	Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	44
4.5	Oidhrecht Chultúrtha - Seandálaíochta agus Ailtireachta	45
4.6	Ithreacha	48
4.7	Úsáid Talún.....	52
4.8	Cáilíocht Aeir agus Torainn	54
4.9	Uisce.....	58
4.10	Sócmhainní Ábhair	72
4.11	Turasóireacht agus Fóillíocht	75
4.12	An tAthrú Aeráide	76
4.13	Srianta agus Deiseanna	77
4.14	Éabhlóid na Timpeallachta Bunlíne gan an Plean a chur i bhfeidhm	79
5. CUSPÓIRÍ STRAITÉISEACHA COMHSHAOIL (CSCANNA)		81
6. CUR SÍOS AGUS MEASTÓIREACHT AR ROGHANNA MALARTACHA AN PHLEAN		84
6.1	Réamhrá.....	84
6.2	Aidhm an Phróisis Mhalartach Measúnaithe Réasúnta sa MSC.....	84
6.3	Cur Chuige chun Roghanna Réasúnta a Fhorbairt.....	85
6.4	Aithint agus Cur Síos ar Roghanna Réasúnta Eile.....	86
6.5	Éifeachtaí Comhshaoil Roghanna Réasúnta a Mheasúnú	88
6.6	Fáthanna leis an bPlean Roghnaithe a Roghnú.....	93
6.7	Bearnaí Sonraí agus Teorainneacha Teicniúla a bhaineann le Roghanna Réasúnta a Aithint agus a Mheastóireacht.....	93
7. MEASTÓIREACHT AR ÉIFEACHTAÍ CHOMHSHAOIL AG CUR I BHFEIDHM AN PHLEAN		94
7.1	Réamhrá.....	94
7.2	Meastóireacht ar Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur i bhfeidhm an Phlean	94
7.3	Tionchar Carnach Féideartha an PGAÚÁ i gcomhar le Pleananna agus Tionscadail eile.....	98
8. BEARTA MAOLAITHE		102
8.1	Maolú i bhfoirm roghanna malartacha	102
8.2	Maolú a dhéanamh trí chur i bhfeidhm na gceisteanna comhshaoil leis an bplean.....	103

8.3	Maolú trí cheisteanna ar chuspóirí cosanta comhshaoil a tháinig ón bPlean Forbartha Contae.....	114
8.4	Conclúid	114
9. MODGNUITHE PLEAN IARCHOMHAIRLE		115
10. BEARTA MONATÓIREACHTA.....		115

10

LIOSTA AGUISÍNÍ

- Aguisín 1 - Caidreamh an Phlean le Pleananna agus Cláir chuí eile
- Aguisín 2 - Aiseolas Comhairliúcháin
- Aguisín 3 - Meastóireacht Shonrach ar Éifeachtaí Chomhshaoil ó chur i bhfeidhm an Phlean
- Aguisín 4 - Tuarascáil Scagthástála MCS do Mhodhnuithe Plean Iarchomhairliúcháin
- Aguisín 5 - Tuarascáil Scagthástála MC do Mhodhnuithe Plean Iarchomhairliúcháin

LIOSTA FIGIÚRÍ

Leathanach

Figiúr 3-1:	Céimeanna MSC agus MC agus Príomhrudaí ar féidir a bhaint amach	20
Figiúr 3-2:	Forbhreathnú ar an bPróiseas MSC in Athbhreithniú agus Ullmhúchán Phlean Gníomhaíochta Aeráide an Údaráis Áitiúil (próisis MC san áireamh).....	22
Figiúr 4-1:	Teorainn an Limistéir Staidéir	33
Figiúr -2:	Mórphatrúin Lonnaíochta in Éirinn (Foinse: OSI)	35
Figiúr -3:	Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta in Éirinn (Foinse: SPNF).....	41
Figiúr -4:	Limistéir Oidhreachta Nádúrtha agus Limistéir Oidhreachta Nádúrtha bheartaithe in Éirinn (Foinse: SPNF)	42
Figiúr -5:	Íogaireacht Ghnáthóga Féideartha - Limistéir ar dócha go mbeidh gnáthóga larscríbhinn I iontu (Foinse: CCE-CORINE).....	43
Figiúr -6:	Oidhreacht Seandálaíochta (Foinse; GCC)	47
Figiúr -7:	Geolaíocht na hÉireann (Foinse: GÉ).....	50
Figiúr -8:	Láithreáin Oidhreachta Geolaíochta na hÉireann (Foinse: GÉ)	51
Figiúr -9:	Úsáid Talún na hÉireann (Foinse: CCE-CORINE).....	53
Figiúr 4-10:	Mapáil Torainn Lden (Lá, Tráthnóna, Oíche; a thomhas thar thréimhse 24 uair)	57
Figiúr -11:	Hidreolaíocht.....	60
Figiúr -12:	Stádas Uisce Dromchla CUE	61
Figiúr -13:	Aicmiú Uiscíoch	62
Figiúr -14:	Toibreacha agus Fuaráin	63
Figiúr 4-15:	Leochaileacht Screamhuisce	64
Figiúr 4-16:	Táirgiúlacht Screamhuisce	65
Figiúr 4-17:	Limistéir Chosanta Foinse Uisce Inólta	66
Figiúr 4-18:	Clár na gCeantar Cosanta CUE	67
Figiúr 4-19:	Léarscáil na Srianata agus Deiseanna	78
Figiúr 6-1:	Cén fáth? Cad é? Cá háit? Cá huair? Samhail chun roghanna eile a chumadh - Arna oiriúnú ó Fhíor 4.3 Roghanna Eile a Fhorbairt agus a Mheasúnú sa Phróiseas um Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (GCC, 2015)	86

LIOSTA TABLAÍ

Leathanach

Tábla 2-1:	Réimse Téama agus Príomhspríocanna an PGAÚA.....	16
Tábla 3-1:	Údair Thuarascáil MSC ar an gComhshaol	26
Table 3-2:	Seicliosta Thuarascáil MSC ar an gComhshaol.....	28
Tábla 4-1:	Láithreáin Éiceolaíochta Ainmnithe agus Speicis Chosanta	36
Tábla 4-2:	Nascacht Éiceolaíoch agus Gnáthóga Neamhshainithe	39
Tábla 4-3:	Cineálacha Carachtair Thírdhreacha	44
Tábla 4-4:	Cineálacha Ithreacha a Chlúdaíonn an Contae	48
Tábla5-1:	Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil.....	82
Tábla 6-1:	Roghanna Malartacha Réasúnta den PGAÚÁ	87
Tábla6-2:	Éifeachtaí Comhshaoil Roghanna Réasúnta a Mheasúnú.....	89
Tábla 7-1:	Forbhreathnú ar na Príomh-Éifeachtaí Comhshaoil a bhaineann le Cur i bhFeidhm an Phlean..	95
Tábla 7-2:	Idirchaidreamh idir Comhpháirteanna Comhshaoil.....	100
Tábla 8-1:	Beartha Maolaithe Comhshaoil a bhaineann leis na gníomhartha	104
Tábla8-2:	Beartha Maolaithe Comhshaoil Prionsabail Rialachais Chomhshaoil a bhaineann le Beartha Maolaithe Comhshaoil molta le cur san áireamh sa phlean - go háirithe an rannóg forfheidhmithe plean.....	113
Tábla 10-1:	Clár Monatóireachta an MSC.....	116

ACHOIMRE NEAMHTHEICNIÚIL

Réamhrá

Seo Achoimre neamhtheicniúil ar thuarascáil MSC (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil) ar an gComhshaol don plean Gníomhaíochta Aeráide le haghaidh Chomhairle Contae Chorcaí (CCC) 2024-2029 do limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí (dá ngairtear ‘an Plean’ nó an ‘PGAÚÁ’ amach anseo). Is é cuspóir an MSC seo ná na héifeachtaí suntasacha is dócha a bheith ann i ndiaidh cur i bhfeidhm an PGAÚÁ a aithint agus a mheas.

Cúlra

In Alt 16 den Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021 (dá ngairtear an ‘Acht Aeráide’ amach anseo), leagtar amach na forálacha lena rialaítear bunú agus feidhmiú PGAÚÁ den sórt sin Cuspóir leathan PGAÚÁ is ea chun beartais oiriúnaithe agus maolaithe a shainiú ar bhonn áitiúil a leagadh amach chun astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa (GCT) laistigh d’údarás áitiúil mar eagraíocht agus lasmuigh den phobal áitiúil araon a laghdú. Cuirtear PGAÚÁanna i bhfeidhm thar thréimhse chúig bliana. I bhfianaise scála agus cineál an PGAÚÁ, bhí tionchair comhshaoil dóchúil, agus mar sin bhí gá ann go nglacfadh MCS freagracht ar an bPlean.

Cur chuige maidir le MSC

Tá ceithre céim ag an phróiseas MSC, agus bíonn comhairliúchán leasmhara agus poiblí i gceist le gach céim acu. Is iad seo a leanas na céimeanna sin:

- Céim 1 - Scagadh: an bhfuil gá ann MSC a dhéanamh.
- Céim 2 - Raon Feidhme a mheas: raon feidhme spásúil agus ama an MSC a bhunú mar aon le creatlach chinnteoireachta is féidir a úsáid le héifeachtaí a mheas.
- Céim 3 - Éifeachtaí Féideartha a Aithint, a Thuar, a Mheas agus a Mhaolú, mar aon le Roghanna Malartacha a Chur san Áireamh.
- Céim 4 - Comhairliúchán, Athbhreithniú agus Iardhaingniú. Folaítear ag seo cur i bhfeidhm monatóireacht reachtúil an MSC.

Bhí an próiseas MCS ar siúl fad a bhí an próiseas Measúnachta Cuí (MC) ar siúl, agus is próiseas measúnachta é sin ina gcuirtear béim ar éifeachtaí féideartha a dtiocfadh teacht chun cinn ó phleananna nó ó thionscadail ar láithreáin chun críocha cosanta dúlra nó ‘Láithreáin Eorpacha’ mar a thugtar orthu.

An Plean

Is plean gníomhaíochtaí é an PGAÚÁ le haghaidh CCC a chuireann ar an eolas oiriúnú agus bearta maolaithe aeráide ar bhonn áitiúil le hastaíochtaí GCT a laghdú laistigh d’údarás áitiúil mar eagraíocht agus ag an bpobal mór laistigh de limistéar feidhme an údaráis áitiúil sin.

Tá fócas isteach agus amach ag PGAÚÁ. Rinne údaráis áitiúla gníomhú ar son na haeráide sa phlean a shainiú dá n-eagraíocht féin a bhfuil ceannas iomlán acu uirthi (an bhéim isteach) agus lasmuigh i gceantair a gcuid limistéar feidhme, agus ansin ní mór dóibh sin a stiúradh trí thionchar láidir dearfach a dhéanamh ar a gcuid páirtí leasmhara (an bhéim amach).

An tréimhse plean don PGAÚÁ is ea ó 2024 go 2029. Caithfidh an Chomhairle an plean a athbhreithniú agus a uasdátú i ndiaidh gach tréimhse de chúig bliana.

Forbraíodh an PGAÚÁ seo i gcomhréir le ceanglas alt 16 den Acht Aeráide. Tá sé leanúnach leis an bPlean Gníomhaíochta Aeráide 2023 (PGA23) agus leis an gCreat Náisiúnta um Oiriúnú. Tá Pleananna Forbartha an údaráis áitiúil ag teacht lena PGAÚÁ freisin.

Is é príomhaidhm an PGAÚÁ bearta maolaithe éifeachtacha aeráide agus oiriúnú a chur ar fáil ar bhonn áitiúil le teacht aniar na haeráide agus le neodracht aeráide a bhaint amach mar rún deiridh.

Trí bhearta áirithe is féidir a thomhas, a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, agus na bearta sin dírithe ar an ngníomhaíocht agus ar an amscála is lú, beidh an PGAÚÁ in ann na torthaí straitéiseacha (mar a shainítear ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide lena gcuid Treoracha maidir le Pleananna Gníomhaíochta Aeráide d'Údaráis Áitiúla) seo a leanas a bhaint amach:

1. Béim láidir a dhéanamh de chur chuige áitbhunaithe ar an ngníomhú ar son na haeráide, tuiscint níos fearr ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus rioscaí a bhaineann leis an aeráid a sheachadadh ar leibhéal áitiúil agus ag an am céanna aghaidh a thabhairt ar choinníollacha áirithe comhthéacs agus tacaíocht a thabhairt ar cheapadh polasaithe saincheaptha áitiúla.
2. Gníomhartha aeráide atá bunaithe ar fhianaise agus comhtháite a sheachadadh agus a chur chun cinn trí oiriúnú agus bearta maolaithe a dhéanamh, agus iad ag bráth ar thuiscint láidir de ról agus de shainchúram an údaráis áitiúil maidir le gníomhú ar son na haeráide.
3. Treoracha straitéiseacha a aistriú agus a chur ar fáil ar leibhéal áitiúil agus ar leibhéal comhphobail araon maidir le seachadadh an chuspóra aeráide náisiúnta, agus is é aidhm an chuspóra sin ná an téamh domhanda a ísliú agus an tír a threorú i dtreo seasmhacht aeráide, saibhreas bithéagsúlachta, inbhuanaitheacht chomhshaoil agus neodracht aeráide faoi dheireadh 2050.

An Bhonnlíne Chomhshaoil

Rinneadh measúnú agus tréithriú ar na héifeachtaí is féidir teacht chun cinn ón PGAÚÁ ar an gcomhshaoil reatha féin le heolas a dhéanamh don phróiseas MSC.

Tugadh na Codanna Comhshaoil seo a leanas faoi deara agus an measúnú sin ag titim amach:

- Daonra agus Sláinte an Duine
- Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána
- Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach
- Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht
- Ithreacha
- Úsáid Talún
- Cáilíocht Aeir agus Torainn
- Uisce
- Sócmhainní Ábhair
- Turasóireacht agus Fóillíocht
- An tAthru Aeráide

Tá achoimre neamh-theicniúil agus ard-leibhéal ar fáil sa tábla thíos. Léirítear sa tábla seo, firicí suntasacha maidir le bonnlíne comhshaoil limistéar feidhme an údaráis áitiúil a bhaineann an PGAÚÁ leis.

Comhpháirt Comhshaoil	Achoimre ar bhonnlíne Shaintréithe Comhshaoil
Daonra agus Sláinte an Duine	<ul style="list-style-type: none"> I nDaonáireamh na bliana 2022, ba é 584,156 daonra iomlán i gContae Chorcaí, Cathair Chorcaí san áireamh, rud a léiríonn an treocht ardaithe i ndaonra iomlán sa Chontae ca. 7.6% (41,288 duine) ó bhí an Daonáireamh deireanach ann. Déanann Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch Tionól an Deiscirt (RSES) Corcaigh a aithint mar chuid den Réigiún Iar-Dheiscirt. Tá an daonra idirthréimhseach measta do Chontae Chorcaí go dtí 2031 idir 382,000 - 398,000 duine
Bithéagsúlacht, Flóra & Fána	<ul style="list-style-type: none"> Tá 30 LCSanna ainmnithe taobh istigh, páirt-taobh istigh nó cóngarach do limistéar an Phlean). Tá 18 LCSanna ainmnithe taobh istigh, páirt- taobh istigh nó cóngarach do limistéar an Phlean). Tá 5 láithreán Ramsar ainmnithe taobh istigh ó páirt-taobh istigh d'imeall an Phlean. Tá 10 LONanna ainmnithe taobh istigh, páirt- taobh istigh nó cóngarach don limistéar an Phlean). Tá 115 LONanna beartaithe taobh istigh, páirt-taobh istigh den Chontae. Tá 29 Láithreán Ordú um Flora (Cosaint) ainmnithe taobh istigh de limistéar an Phlean. Tá 4 tearmann éan ainmnithe taobh istigh de limistéar an Phlean. Tá 5 chainéal abhann salmainid a shruthlaíonn taobh istigh de theorann an Chontae. Tá 3 MPAnna ainmnithe taobh istigh, páirt- taobh istigh nó cóngarach do limistéar an Phlean). Tá 6 Anaclann Dúlra ainmnithe taobh istigh, páirt- taobh istigh nó cóngarach do limistéar an Phlean.
Tírdhreach & Taitneamhacht Amhairc	<ul style="list-style-type: none"> Déanann an Mheasúnacht ar Nádúr an Tírdhreacha do Chontae Chorcaí sa bhliain 2007, lena n-áirítear Cathair Chorcaí, an contae a roinnt i 16 Chineál Nádúr an Tírdhreacha. Sainíodh an tírdhreach feadh an imeallbhoird, lena n-áirítear Cuan Chorcaí, Carraig Thuathail, Mainistir na Corann, an Pasáiste Thiar agus Cóbh mar thírdhreach a bhfuil íogaireacht tírdhreacha ard aige. Ar an gcuma chéanna, in oirthuaisceart Chorcaí, tá íogaireacht tírdhreacha an-ard ag an tírdhreach i gceantar Ghleann na hAbhann Móire, lena n-áirítear Mala, Cill na Mallach, An Ráth, Mainistir Fhear Maí agus Baile Mhistéala. Táthar tar éis codanna den tírdhreach gar do Ghleann na Laoi a shainaithe mar thírdhreach a bhfuil íogaireacht an-ard aige freisin.

Comhpháirt Comhshaoil	Achoimre ar bhonnlíne Shaintréithe Comhshaoil
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht & Ailtireacht	<ul style="list-style-type: none"> Tá beagnach 20,000 Séadchomhartha Taifeadta taobh istigh de limistéar an Phlean. Clúdaíonn na séadchomharthaí réimse réanna réamhstairiúla ón gCré-umhaois, an Iarannaois, Réanna Críostaí agus Meánaoiseach. Tá 58 séadchomhartha Náisiúnta ar an RMP atá faoi Chúram an Stáit. Tá breis is 2,800 iontráil don Taifead ar Dhéanamhais Chosanta taobh istigh de limistéar an Phlean.
Ithreacha	<ul style="list-style-type: none"> I measc cineálacha ithreacha ceannasacha sa chontae tá: Podsalacha donna agus Podsail Mhóinteacha I measc cineálacha ithreacha eile sa chontae tá donnithreacha, ithracha dhonna aigéadacha, ithreacha gláracha, gléireach, podsalacha liathdhonna, ithreacha liteasail.
Úsáid Talún	<ul style="list-style-type: none"> Léirítear léarscáiliú úsáid talún do Chontae Chorcaí i bhFíor 4-9 de phríomhchorp na tuarascála. Léirítear leis an léarscáiliú seo fairsinge úsáid talún i láthair sa chontae (e.g. creatlach uirbeach, úsáid talún talmhaíochta, foraois, talamh portaigh etc.)
Caigneán an Aeir & Torann	<ul style="list-style-type: none"> Déantar na ceantair tuaithe taobh istigh de Chontae Chorcaí a shainiú mar 'Zone D'. Déantar roinnt áiteanna a shainiú mar 'Zone B' mar chuid de cheirtleán uirbeach Chorcaí a théann isteach go teorann na Comhairle Contae. Déanann an GCC caigneán reatha an aeir sa Chontae a aithint mar stádas maith go ginearálta. Léirítear léarscáiliú do Chontae Chorcaí i bhFíor 4-10 de phríomhchorp na tuarascála. Déanann an léarscáiliú seo fairsing torann feadh príomhbhóithre a léiriú.
Uisce	<ul style="list-style-type: none"> Tá an Contae lonnaithe go príomha taobh istigh de dhobharcheantar Chreat-treoir Uisce Abhainn na Bandan-An Aighlinn, Cuan Chorcaí agus Cuan Eochaille agus an Abhainn Mhór (Mumhan). Tá an Mhuir Cheilteach Iartharach feadh cósta deiscirt an Chontae. Déantar stádas screamhuisce an WFD (2016-2021) faoi bhun Chontae Chorcaí a aithint go ginearálta mar stádas maith, seachas áit i mBaile Mhistéala a bhfuil saoráid tionsclaíoch ann, tá drochstádas ansin. Maidir le stádas WFD príomhlíonraí aibhneacha agus srutháin (2016-2021) a dhéanann Contae Chorcaí a dhraenáil, tá raon ag an stádas ó ard (codanna aibhneacha agus srutháin, lena n-áirítear An Mhíolach, An Aighlinn, Gleann Garbh, Abha Chom Sheola, an Laoi (Corcaigh) Druipseach, An Láinne, An Sulán, Abhainn an Ghleanna (Bántír), agus An tSeabharthanach), go maith (codanna d'aibhneacha agus srutháin lena n-áirítear Abhainn na Bandan, Owenkeagh, Airgidín, an Aighlinn, An Tonn, an Laoi (Corcaigh), an Sulán, Abhainn Airglinn, Ráth Cúil, An Abhainn Mhór)) go measartha (codanna d'aibhneacha agus srutháin lena n-áirítear: An Abha Bheag (Cill na Mallach), an Daoil (an Caisleán Nua), Abhainn na Bandan, An Ruaraigh, Abha na hInse, Sruthán Chloich na Coillte, Struthán an Ghleanna, Abhainn na Baoi (Corcaigh), Abhainn Ealla agus An Uaimneach agus go drochstádas (codanna aibhneacha agus srutháin lena n-áirítear: An Abha Bheag (Cill na Mallach), Gradoge, An Fhleisc (An Bhríd) agus Dún Guairne).

Comhpháirt Comhshaoil	Achoimre ar bhonnlíne Shaintréithe Comhshaoil
	<ul style="list-style-type: none"> Tá stádais WFD 2016-2021 éagsúla ag na locha is suntasaí agus is mó, is iad seo Taiscumar Inis Cara (maith), Taiscumar Charraig an Droichid agus Loch Abisdealy (measartha) agus Loch Lua (drochstádas)
Sócmhainní Ábhair	<ul style="list-style-type: none"> Tá go leor príomhbhealach a théann trí Chontae Chorcaí - an M8, an N25, an N20, an N22 an N28, an N71, an N72, agus an N73. Tá Seirbhís Comaitéireachta Chorcaí de chuid Iarnród Éireann (Mala go Mainistir na Corann/ Cóbh) agus Seribhís Idirchathracha (Corcaigh fo Baile Átha Cliath/ Luimneach/ Trá Lí) sa Chontae. Tá an Bonneagar Glas sa Chontae aitheanta go maith, lena n-áirítear an t-imeallbhord éagsúil agus drámatúil é fein, Ceann na dTrí Chaisleán, Loch Oighinn, Oileán an Chuilinn agus na haibhneacha, srutháin, páirceanna, spásanna oscailte atá ina ndíol suntais ar bhonn Contae agus réigiúin.
Turasóireacht agus Caitheamh Aimsire	<ul style="list-style-type: none"> Le déanaí, d'fhoilsigh Fáilte Ireland a cheithre straitéis bhanda, na cinn is ábhartha do Chontae Chorcaí is ea Slí an Atlantaigh Fhiáin agus Sean-Oirthear na hÉireann. Tá an chontae mar chuid de Bhranda Munster Vales freisin. Rinne Tascfhórsa Turasóireacht Straitéiseach Chorcaí, a bhfuil Comhairle Contae Chorcaí mar bhall de, forbairt ar an straitéis 'Growing Tourism in Cork – A Collective Strategy' do 2015 -2020.
Athrú Aeráide.	<ul style="list-style-type: none"> Tá tionchar leathan ag beartais agus saincheisteanna athraithe aeráide ar Chontae Chorcaí. Bunaíodh an tAcht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021 le déanaí chun faomhadh pleananna an Rialtais maidir le hathrú aeráide a sholáthar. Tá sé mar aidhm geilleagar aeráid acmhainneach, ar mhórán bithéagsúlachta agus aeráid neodrach a bhaint amach faoi dheireadh na bliana 2050. Leagtar amach spriocanna náisiúnta agus eanála na hÉireann maidir leis seo i bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023. Beidh tionchar ag athruithe aeráide amach anseo tionchair ar leibhéal na mara gaolmhar, paitrúin báistí/ dianas agus sreabhadh abhann ar mhinicíocht tuilte agus fairsinge amach anseo. I gcomhréir leis na Treoirínte Pleanála Réigiúnacha, tá na hÚdaráis Áitiúla ag déanamh iarracht straitéiseacha riosca i gcás tuilte inbhuanaithe a ghlacadh in áiteanna dóchúla i gcás tuilte amach anseo i gcomhthéacs athraithe aeráide agus patrúin aimsire atá ag athrú. D'fhéadfadh ardú in imeachtaí tuilte a bheith mar thoradh ar athruithe don aeráid in Éirinn.

Tá achoimre gairid agus neamh-theicniúil ar fáil thíos de na príomh-shaincheisteanna agus saincheisteanna féideartha a bhaineann leis an mbonnlíne comhshaoil ábhartha don PGAÚÁ.

Is féidir leis a te a bhfuil ag iarraidh tuiscint níos leithne ar an mbonnlíne chomhshaoil (cosúil le sonraí breise ar shaintréithe an bhonnlíne agus eolas ar mhapáil comhshaoil) a fháil acu trí Cuid 4 den Tuarascáil Chomhshaoil MSC a léamh.

Daonra agus Sláinte an Duine - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Brú fóillíochta agus forbartha ar ghnáthóga agus ar thírdhreacha.
- Is féidir le líon na ndaoine agus le fás forbartha an uimhir sin tionchar a bheith acu ar riachtanais agus úsáid an fhuinnimh sa chontae.
- Is féidir le líon na ndaoine agus le fás forbartha an uimhir sin tionchar a bheith acu ar an limistéar dícharbónaithe.
- Éifeacht fheiceálach féideartha i bhfoirm forbairt an bhonneagair ghlais.

Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Caithfear machnamh a dhéanamh ar roghnú na slite agus ar chritéir an aicmiúcháin i gcás gormbhealaí agus glasbhealaí a fhorbairt ag an PGAÚÁ, mar gheall ar an nádúr líneach a bhíonn i gceist leo.
- Éifeachtaí féideartha a dtiocfadh teacht chun cinn ar ghnéithe neamhainmnithe bithéagsúlachta mar shampla gnáthóga agus speiceas tábhachtacha lasmuigh dá limistéir ainmnithe - go háirithe nuair a bhíonn scoilteadh, bac speicis agus cur as áit i gceist leo.
- Éifeachtaí féideartha ar limistéir cosanta: Láithreáin Náisiúnta agus Eorpacha (m.sh LChaSanna LChoSanna, RAMSAR), láithreáin Náisiúnta (m.sh. LONanna) agus láithreáin Oidhreachta Nádúrtha agus Caomhnaithe eile m.sh tearmainn flóra agus fána, tearmainn éin fhiáine.
- An fhéidearthacht chun speiceas ionrach a scaipeadh.
- An fhéidearthacht chun feabhsú na bithéagsúlachta.

Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Fheiceálach - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Éifeachtaí an bhonneagair ghlais (gormbhealaí, glasbhealaí) agus méadú na bhfeirmeacha fuinneamh in-athnuaite i limistéir a bhfuil caighdeán tírdhreacha ainmnithe agus radharc tíre acu.
- Oiriúnacht na dtírdhreach i gcás athrú ó fhorbairtí an bhonneagair ghlas.

Oidhreacht chultúrtha - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- An tionchar féideartha ag forbairt tionscadail fuinnimh agus bonneagar glas ar oidhreacht seandálaíochta agus ailtireachta.
- Níor aithníodh rud ar bith ag teacht salach le cuspóirí reachtacha atá i gceannas ar an oidhreacht seandálaíochta agus ailtireachta.

Ithreacha - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Tionchair fhéideartha ar acmhainní Ithreacha agus ar iompar dríodair amach ón gcladach.
- Tionchair fhéideartha ar ithreacha (nó talún) atá i mbaol láidir roimh chreimeadh.
- Is féidir ábhair éilithe nó truaillithe a nochtadh.

Úsáid Talún - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Baic fhéideartha ar ghníomhaíochtaí tráchtála, le linn tógála agus oibríocht thionscadail bonneagair fuinneamh in-athnuaite a bhaineann leis an PGAÚÁ.
- Sriantha féideartha ar earnálacha eile, cosúil leis an talmhaíocht, foraoiseacht nó iascaigh, de bharr tógáil agus feidhmiú na dtionscadal bonneagar a bhaineann leis an PGAÚÁ (mar shampla feirmeacha gréine, gormbhealaí).

Cáilíocht Aeir agus Torainn - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Is féidir le forbairt na ngormbhealaí, go háirithe agus iad á dtógáil, drochthionchar sealadach a bheith ann don cháilíocht aeir agus is féidir truailliú torainn a bheith ann.
- D'fhéadfadh tionchar a bheith ag forbairtí fuinneamh in-athnuaite ar truailliú ó thorann, go háirithe i dtreo ghabhdóirí íogaire atá in aice láimhe.

Uisce - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Brúnna agus tionchair fhéideartha ar stádas na limistéir uisce de bharr tógáil na dtionscadal fuinneamh in-athnuaite agus na dtionscadal gorm m.sh. dríodrú méadaithe, athluchtú an screamhuisce mar aon le doirteadh a tharlaíonn de thimpiste.

Sócmhainní Ábhair - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Is féidir le cur isteach a bheith ann don bhonneagar iompair reatha de bharr forbairt na roghanna malartacha cosúil le slite taisteal gníomhacha.
- Éilimh ar bhonneagar in-athnuaite méadaithe agus ar ghréasáin bhainteacha lena mbaineann.
- Tionchar físeach forbairtí ar tírdhreach agus taitneamhacht amhairc
- Tionchair ar ghabhdóirí íogaire de bharr éilimh méadaithe ar an mbonneagar glas/in-athnuaite, go háirithe le linn céim na tógála.
- Tionchair fhéideartha ar an mbonneagar glas agus gorm reatha mar aon le príomhchonairí éiceolaíochta.

Turasóireacht agus Fóillíocht - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Is féidir le forbairt an bhonneagair ghlais srian a chur ar cháilíocht na n-acmhainní le haghaidh fóillíocht agus/nó turasóireacht nó fiú an cháilíocht sin a laghdú, lena n-áirítear acmhainní slatiascaireachta, gníomhaíochtaí bádóireachta agus/nó acmhainní lena mbaineann.
- Is féidir le forbairt nó cruthú na nglasbhealaí agus na ngormbhealaí brúnna breise lódála a dhéanamh i gcás cuairteoirí ag dul go háiteanna íogaire mar shampla brúigh talún faoi chois, cur isteach, creimeadh, caitheamh bruscair srl.

Athrú Aeráide - Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

- Cuirfear an PGAÚÁ leis na spriocanna arna leagadh amach ag an bPlean Gníomhaíochta Aeráide 2023.
- Ní mór na hathruithe féideartha ar an aeráid cosúil le tuilte agus ardú teochta a thabhairt faoi deara ag an PGAÚÁ.

Forbairt an Chomhshaoil Bonnline

Éilítear sa Treoir MCS go dtugtar aird chúil d'fhorbairt an chomhshaoil bonnlíne dóchúil i gcás nach ndéanann an PGAÚÁ dul chun cinn agus nach gcuirfear i bhfeidhm é. Sa chás nár cuireadh an PGAÚÁ i bhfeidhm, d'fhorbródh an comhshaoil bonnlíne go príomha i gcomhréir le pleananna agus beartais atá á chur i bhfeidhm faoi láthair (e.g., Plean Forbartha do limistéar feidhme an údaráis áitiúil).

Chaillfí amach ar go leor deiseanna suntasacha mura ndéanfaí dul chun cinn leis na gníomhaíochtaí sonracha bainteach le maolú agus oiriúnú aeráide sainithe sa PGAÚÁ. Ní thabharfaí raon éifeachtaí comhshaoil dearfacha dóchúla a bhaineann leis an PGAÚÁ chun críche. Is é is dóichí go mbeadh roinnt éifeachtaí díobhálacha féideartha a bhaineann leis an gcás bunlíne atá ann cheana.

Ní chuirfí ceachtar den oiriúnú sonracha bainteach le haeráid ná gníomhaíochtaí acmhainneachta tuilte a shainítear sa PGAÚÁ i bhfeidhm. Mar thoradh air seo, is lú seans go mbeadh tuiscint agus smacht iomlán ag leibhéal áitiúil maidir le rioscaí athraithe aeráide a bhaineann le teagmhais aimsire troma (lena n-áirítear stoirmeacha agus tonnta teasa).

Ní chuirfí an raon réitigh nádúr bunaithe i bhfeidhm a mholtar sa PGAÚÁ. Ní réadófaí astaíocht ceapadh GCT féideartha a bhaineann le gníomhaíochtaí a chuireann feabhsú láithreáin éiceolaíochta agus spás glas chun cinn.

Ní chuirfí beartais caomhnaithe a bhaineann le bithéagsúlacht a shainítear sa PGAÚÁ i bhfeidhm, rud a chiallódh go mbeadh seans níos lú go ndéanfaí bainistíocht agus smachtú sásúil ar an riosca do bithéagsúlacht agus suíomhanna, gnáthóga agus speicis faoi chosaint de bharr gnéithe athraithe aeráide

Ní chuirfí na gníomhaíochtaí a bhaineann le taisteal gníomhach/ iompar inbhuanaithe sa PGAÚÁ i bhfeidhm. Beidh tacaíocht beartais ghasta níos lú ag fás an líonra EV sa Chontae. Beidh tacaíocht beartais ghasta níos lú ag leibhéal an phobail maidir le cur chun cinn aistriú córa iompair ó úsáid cairr príobháidigh go húsáid modhanna taistil inbhuanaithe.

Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil

De réir Treoir an MSC, ní mór don MSC súil a chaitheamh ar *‘na cuspóirí cosanta comhshaoil uile sin, arna mbunú ag leibhéal idirnáisiúnta, Comhphobail nó Ballstáit, agus a bhfuil baint acu leis an bplean nó leis an gclár agus ansin machnamh a dhéanamh ar na dóigheanna a chuireadh na cuspóirí sin agus gach machnamh comhshaoil eile san áireamh agus iad ag ullmhú.’* Nuair a aithnítear cuspóirí cosanta comhshaoil chuí don phlean, seasann sé sin mar bhonn le tábhacht na dtionchar a mheas i rith an phróisis MSC. Aithníodh gach cuspóir cosanta comhshaoil chuí don PGAÚÁ cheana féin.

Is bearta modheolaíochta iad Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) agus cuireann siad le forbairt na spriocanna ina dtiocfadh le himscrúdú a dhéanamh ar na héifeachtaí comhshaoil ón PGAÚÁ. Tá CSCanna bunaithe ar chuspóirí cosanta comhshaoil níos leithne a thagann ó leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta, Eorpach agus idirnáisiúnta agus atá cuí roimh an PGAÚÁ le haghaidh CCC. Tá ardchaighdeán acu, agus leagann siad spriocanna straitéiseacha le haghaidh feabhas amach.

Is féidir gach CSC a bhaineann leis an PGAÚÁ a fheiceáil sa tábla thíos faoi.

Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
Foriomlán	O1	Cinnté a dhéanamh, i gcás inarb iomchuí, go gcuireann pleananna agus tionscadail íseal-leibhéal le próisis mhonatóireachta comhshaoil san iomlán laistigh den Chontae.
Daonra agus Sláinte an Duine	DSD1	Tionchair roimh an daonra agus sláinte an duine a sheachaint, nó a laghdú.
	DSD2	Caithfeadh an Limistéar dícharbónaithe tionchair a sheachaint nó a laghdú ar na gníomhaíochtaí eacnamaíochta reatha laistigh den limistéar agus gan teacht salach le cuspóirí reatha i dtaca le húsáid talún.
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	B1	Cinnté a dhéanamh nach dtagann Gníomhú ar son na hAeráide salach ar chosaint, athchóiriú agus athshlánú na bithéagsúlachta.
	B2	Cinnté a dhéanamh go gcloífear leis na Treoracha um Ghnáthóga agus Éin maidir le Láithreáin Eorpacha agus gnáthóga agus speicis Ceangailte a chosaint. ¹

¹Tagraíonn 'gnáthóga agus speicis ceangailte' do na cinn atá liostaithe in Iarscríbhinn I, Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir Gnáthóga an AE agus in Iarscríbhinn I de Threoir Éin an AE.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
	B3	Tacaíocht a thabhairt d'Airteagal 10 den Treoir um Ghnáthóga maidir le bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór acu - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha chora (ainmnithe nó gan ainmniú) - d'fhlóra agus d'fhána fiáine agus atá ríthábhachtach d'imirce, scaipeadh agus malartú géiniteach na speiceas fiáin.
	B4	Tionchair shuntasacha ar ghnáthóga leathnádúrtha, speicis, gnéithe comhshaoil nó acmhainní inbhuanaithe eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe a sheachaint nó a íoslaghdú suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmniú; agus chun cloí leis na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976-2012 maidir le speicis liostaithe.
	B5	Gan aon ghlan-ranníocaíocht ar bith do chaillteanais bhithéagsúlachta nó meathlúchán mar fhreagairt ar an éigeandáil bhithéagsúlachta.
Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	T1	Éifeachtaí ar shonruithe reachtúla tírdhreacha a shainítear sa TFP (Tionscadal Forbartha Pobail) a sheachaint nó a íoslaghdú.
	T2	Éifeachtaí díobhálacha feiceálaí ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí feiceálacha íogaire eile a sheachaint nó a íoslaghdú.
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	OC1	Seachain éifeachtaí ar an oidhreacht seandálaíochta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Séadchomharthaí agus Áiteanna (TSÁ)) agus ar an oidhreacht ailtireachta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Struchtúr Cosanta (TSC) mar aon leis an bhFardal Náisiúnta ar Oidhreacht Ailtireachta (FNOA)).
Ithreacha	I1	Éifeachtaí ar acmhainní mianracha nó ar ithreacha a sheachaint nó a íoslaghdú.
Úsáid Talún	ÚT1	Éifeachtaí ar úsáid na dtalún reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.
Cáilíocht Aeir agus Torainn	CAT1	Líon na ndaoine a thaistealaíonn chun na hoibre nó chun na scoile ar iompar poiblí nó ar mhodhanna neamh-mheicniúla a mhéadú.
	CAT2	Éifeachtaí ar an gcáilíocht aeir reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.
	CAT3	Éifeachtaí díobhálacha torainn a sheachaint nó a íoslaghdú.
Uisce	U1	Caighdeán agus stádas uisce dromchla, trasdultacha, snámha agus cósta a chothabháil agus/ nó a fheabhsú..
	U2	Stádas ceimiceach agus cainníochtúil na screamhuisce a chothabháil agus/nó a fheabhsú.
	U3	Tionchar ar stádas an Chreat-treoir Uisce (CTU) do na huiscí dromchla agus do na screamhuiscí, de réir riachtanais an CTU.
	U4	Cloí le forálacha na dTreoirlínte Bainistíochta Riosca Tuilte mar is cuí.
	U5	Éifeachtaí ar cháilíocht an uisce inólta a sheachaint.
Sócmhainní Ábhair	SÁ1	Tionchair ar shócmhainní agus bonneagar tógáil/taitneamhacht a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ2	Éifeachtaí ar an mbonneagar atá ann cheana agus (nuair is eol) pleanáilte a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ3	Iompar inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ4	Bainistíocht dramaíola inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ5	Bainistíocht inbhuanaithe ar úsáid uisce agus draenáil a chur chun cinn.
Turasóireacht agus Fóillíocht	TF1	Éifeachtaí ar thaitneamhachtaí turasóireachta agus áineasa a sheachaint nó a íoslaghdú.
An tAthru Aeráide	AA1	Na gníomhaíochtaí riachtanacha a sheachadadh chun tacú leis an sprioc náisiúnta de 80% de leictreachas a fháil ó fhoinis in-athnuaite faoi 2030.
	AA2	Tacú go gníomhach le seachadadh an bheartais náisiúnta aeráide iomlán de réir mar is cuí don chontae trí bhearta atá bunaithe ar fhianaise a chur in ord tosaíochta agus a luathú.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
	AA3	AA3: Cabhrú le seachadadh an chuspóra maidir le neodracht aeráide ag leibhéal áitiúla agus pobail araon.
	AA4	Crios Dícharbónaithe (CD) a sheachadadh laistigh de limistéar an údarás áitiúil chun feidhmiú mar ghrinneall tástála do raon beart maolaithe agus oiriúnú aeráide i limistéar sainithe trí thionscadail agus torthaí a shainaitheint a chabhróidh le seachadadh an Chuspóra Náisiúnta Aeráide .
Idirchaidrimh	Ic1	Sláinte na ndaoine, an éiceachórais agus na bpróiseas nádúrtha a chothabháil agus a fheabhsú. Féachaint go gníomhach le deiseanna feabhsaithe comhshaoil a chomhtháthú le linn oiriúnú don athrú aeráide.

Cur síos agus Meastóireacht ar Roghanna Malartacha an Phlean

Éilíonn an Treoir MSC go n-aithneofar, go gcuirfear síos agus go measúnófar modhanna malartacha réasúnta chun spriocanna straitéiseacha an PGAÚÁ a bhaint amach (ag cur cuspóirí agus raon feidhme geografach plean nó cláir san áireamh) maidir lena n-éifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil. Caithfidh rogha malartach réasúnta den sórt sin a bheith réalaíoch agus a bhféadfaí a chur i bhfeidhm. Rinneadh roghanna réasúnta a mheas in aghaidh na gCuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) a bunaíodh do na gnéithe den chomhshaoil bonnlíne ar dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an PGAÚÁ orthu.

Ba é an aidhm a bhí mar bhonn taca den phróiseas measúnachta roghanna réasúnta ná a chinntiú go bhfuil breithnithe comhshaoil mar bhonn eolais ar roghnúchán na roghanna tosaíochta ag an Údarás Áitiúil.

Aithníodh na roghanna malartacha réasúnacha seo a leanas sa PGAÚÁ:

- Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto Tosaíochta a thabhairt do laghdú astaíochtaí GCT ó na hearnálacha is mó astaíochtaí GCT chun tionchar an athraithe aeráide a mhaolú.
- Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch Cur chuige ilghnéitheach a ghlacadh agus díriú ar raon réimsí tosaíochta chun tionchair an athraithe aeráide a mhaolú agus a oiriúnú.
- Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (an PGAÚÁ reatha): Cur chuige ilghnéitheach (ar a bhfuil béim rannpháirtíochta láidir ar an bpobal) a ghlacadh agus díriú ar raon réimsí tosaíochta chun tionchair an athraithe aeráide a mhaolú agus a oiriúnú.

Cuireadh measúnacht i gcrích ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na roghanna eile réasúnta ar an gcomhshaoil bunlíne de réir na dtreoracha MSC agus na dtreoirí dea-chleachtais. Tá achoimre an meastóireachta sin ar fáil thíos faoi:

- Rogha Mhalartach 1 - an Cur Chuige Pareto - beidh roinnt tionchair dhearfacha ar an gcomhshaoil mar thoradh air agus laghdófar astaíochtaí GCT sna hearnálacha ar féidir leis an údarás áitiúil a rialú nó tionchar suntasach a imirt orthu a chuireann an chuid is mó i dtéarmaí astaíochtaí GCT sa Chontae agus sna hEarnálacha Cónaithe agus Iompair. Is lú an seans go seachadfaidh an rogha mhalartach seo an gníomh leathan maolaithe aeráide agus frithchúitimh a theastaíonn chun acmhainneacht iomlán laghdaithe astaíochtaí GCT a bhaint amach sa Chontae. Is lú an seans freisin go saineofaí leis an rogha eile seo raon leathan de bhearta oiriúnaithe aeráide a chosnódh an bhithéagsúlacht, acmhainní oidhreacht, gabhdóirí comhshaoil agus daoine ar rioscaí athraithe aeráide. D'fhéadfadh an cur chuige malartach seo roinnt éifeachtaí diúltacha comhshaoil a ghiniúint, nach ndéanfaí iad a fhrithchothromú leis na héifeachtaí dearfacha comhshaoil a bhaineann le Roghanna 2 agus 3.

- Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch - agus Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch - a sheachadfaidh gníomhú ar son aeráide atá leathan agus éifeachtach go ginearálta. Tá an poitéinseal ag na roghanna eile seo il-éifeachtaí dearfacha comhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear laghdú ar astaíochtaí GCT ag leibhéil eagraíochtúla, pobail agus earnála, chomh maith le tairbhí éagsúla comhshaoil eile. Cuirfidh na roghanna malartacha seo béim ar mhaolú an athraithe aeráide agus gníomhú don oiriúnú, le tuiscint shuntasach a fháil ar na rioscaí a bhaineann leis an athrú aeráide agus le bainistíocht a dhéanamh ar na rioscaí sin ag leibhéal comhphobail.
- Tá an poitéinseal is fearr ag Rogha Mhalartach 3 chun gníomhú éifeachtach ar son na haeráide a sheachadadh mar gheall ar a nádúr iomlánaíoch leathan agus an bhéim láidir rannpháirtíocht a thugann sé don phobal, agus mar sin tacófar le rannpháirtíocht ar ghníomhú ar son na haeráide níos fearr ag leibhéal comhphobail. Tá an fhéidearthacht ag Rogha Mhalartach 3 ann leis na héifeachtaí comhshaoil féideartha a chur i gcrích, i gcomparáid le Rogha Mhalartach 2.

Rogha Mhalartach Réasúnta 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch - a sheasann mar rogha mhalartach nó plean is fearr.

Meastóireacht ar Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur i bhfeidhm an Phlean

Cuireadh measúnacht shonrach i gcrích maidir leis na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag an PGAÚÁ Tosaíochta ar an gcomhshaoil bunlíne de réir Threoir MCS agus na dtreoirí um dhea-chleachtas. Tá achoimre neamhtheicniúil ar na príomhéifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i gcrích an phlean le fáil thíos faoi:

- Is dócha go mbeidh éifeacht dhearfach ag éagsúlacht na ngníomhaíochtaí aeráide a shainítear sa phlean, lena n-áirítear gníomhaíochtaí eagraíochtúla agus pobalbhunaithe ar an gcomhshaoil aeráide.
- Clúdaítear sa phlean cineálacha éagsúla d'fhorbairtí fuinneamh in-athnuaite ar leibhéal comhphobail agus leibhéal áitiúil, agus beidh éifeacht dhearfach ar an gcomhshaoil aeráide acu.
- In éagmais maolaithe cuí, is féidir le forbairtí fuinneamh in-athnuaite a thiocfadh teacht chun cinn ón bplean, ar leibhéal comhphobail agus ar leibhéal áitiúil, lena n-áirítear gach bonneagar coimhdeach agus líneach lena mbaineann, roinnt éifeachtaí diúltacha comhshaoil a thabhairt leo, i bhfoirm éifeachtaí ar ghabhdóirí duine áitiúil, bithéagsúlacht, taitneamhacht agus feiceálach an tírdhreacha agus ar chúrsaí torainn comhshaoil.
- Tacaíonn an plean le huasdátú an tsoilsithe fud fad contae Chorcaí. In éagmais maolaithe cuí, d'fhéadfadh drochéifeachtaí a bheith mar thoradh ag úsáid leathan an tsoilsithe ar speicis fogaire oíche.
- Tacaíonn roinnt gníomhartha plean le huasghrádú/athfheistiú foirgneamh chun feidhmíocht fuinnimh a fheabhsú. In éagmais maolaithe cuí, féadfaidh gníomhartha den sórt sin éifeacht dhiúltach a imirt ar stádas na struchtúr cosanta.
- Tacaíonn an plean le raon gníomhartha maolaithe agus athléimneachta tuilte a dhéanamh a mbeidh tionchar dearfach comhshaoil acu ar cháilíocht uisce, ar hidreolaíocht agus ar bhithéagsúlacht. D'fhéadfadh seachadadh an ghnímh seo an baol tuilte a laghdú agus teagmhais tuilte a chosc.
- Tá an poitéinseal ag raon gníomhartha maolaithe agus athléimneachta tuilte, mar atá sa phlean, drochéifeachtaí comhshaoil neamhbheartaithe a imirt agus féadfaidh siad a bheith suntasach in éagmais maolaithe cuí, lena n-áirítear éifeachtaí ar uisce agus ar thimpeallachtaí bithéagsúlachta.

- Tá an plean ar son raon de ghníomhartha cosanta chois farraige a dhéanamh, lena n-áirítear gníomhartha ar thuilte chois farraige agus rioscaí i dtaobh creimeadh a mhaolú. Tá an poitéinseal ag an raon gníomhartha iad sin éifeachtaí dearfacha a imirt ar an mbithéagsúlacht, ar chaighdeán an uisce agus ar thimpeallachtaí na nIthreacha.
- Tá an poitéinseal ag gníomhartha i bhfabhar cosaint chois farraige, mar atá sa phlean, drochéifeachtaí comhshaoil neamhbheartaithe a imirt agus féadfaidh siad a bheith suntasach in éagmais maolaithe cuí, lena n-áirítear éifeachtaí ar uisce agus ar thimpeallachtaí bithéagsúlachta.
- Tacaíonn gníomhartha an phlean le bainistíocht níos fearr ar na hacmhainní agus leis an ngeilleagar ciorclach ag leibhéal na heagraíochta, chomhphobail agus áitiúil, rud a d'fhéadfadh feabhas a chur ar éifeachtúlacht acmhainní agus laghdú saolré na n-astaíochtaí GCT a bhaineann le táirgeadh ábhar.
- I gcás gníomh na bainistíochta dramhaíola a bheith neamhoiriúnach nó míchuí, d'fhéadfadh éifeachtaí neamhbheartaithe diúltacha a bheith ann roimh an gcomhshaol.
- Tacaíonn an plean le forbairt réitigh bunaithe ar nádúr, ar leibhéal comhphobail agus ar leibhéal áitiúil, mar fhreagair ar rioscaí aeráide - agus tá na réitigh sin i bhfabhar cosaint agus feabhsú na bithéagsúlachta.
- Tacaíonn an plean go leathan le forbairt an bhonneagair ghlais. In éagmais dearaidh agus maolaithe cuí a bheith ann, tá seans ann éifeachtaí diúltacha comhshaoil teacht ó fhorbairtí an bhonneagair ghlais agus sin déanta ar scála mór, agus clúdaítear éifeachtaí diúltacha tógála, éifeachtaí diúltacha bithéagsúlachta nó éifeachtaí diúltacha sócmhainní oidhreacha cultúrtha leis sin.
- Leagann an plean roinnt gníomhartha a bhaineann leis an oiriúnú aeráide amach, lena n-áirítear gníomhartha ar son cosaint na ngabhdóirí duine, na bithéagsúlachta agus na sócmhainní oidhreachta ó thionchair an athraithe aeráide cosúil le tuilte. Tá poitéinseal ag cur i gcrích an ghnímh seo éifeachtaí dearfacha a bhaint amach do na gabhdóirí comhshaoil iad sin - trí riosca srianadh damáiste a dhéanamh ar na gabhdóirí.
- Tacaíonn gníomhartha an phlean le forbairt, feabhsú agus bainistíocht na ngréasán iompar sábháilte gníomhach. Féadfaidh gréasán iompar sábháilte atá gníomhach poitéinseal a bheith aige le húsáid na modhanna inbhuanaithe agus gníomhach a chur chun cinn sa phobal, le haistriú córa iompair a spreagadh, le rioscaí tráchta a íoslaghdú agus le tacaíocht a thabhairt roimh laghdú na n-astaíochtaí feithicil.
- Tacaíonn gníomhartha an phlean le forbairt, feabhsú agus bainistíocht na ngréasán iompar sábháilte gníomhach. In éagmais dearaidh agus maolaithe cuí, féadfaidh forbairtí na ngréasán taisteal gníomhach éifeachtaí diúltacha a bheith aige maidir le gabhdóirí duine, torainn, aer, uisce, ithreacha, bithéagsúlacht, oidhreacht cultúrtha nó timpeallachtaí tráchta agus taistil.
- Tacaíonn an plean le leathnú an ghréasáin luchtaithe d'Fheithiclí Leictreacha (FL) agus le páirceáil taistil ghníomhach i gceantar feidhme an údaráis áitiúil. Tá poitéinseal ag seachadadh rathúil an ghnímh seo bheith mar bhonn faoi úsáid na FL agus na modhanna taistil gníomhacha ag leibhéal chomhphobail agus áitiúil mar aon le laghdú na n-astaíochtaí feithicil agus dea-thionchar ar chaighdeán an aeir, an aeráid agus daonra agus sláinte an duine dá bharr.
- Tacaíonn gníomhartha an phlean le leathnú an ghréasáin luchtaithe FL agus le páirceáil taistil ghníomhach fud fad ceantair feidhme an údaráis áitiúil. In éagmais maolaithe cuí, féadfaidh tógáil bhreise an bhonneagair maidir le pointí luchtaithe leictreacha éifeachtaí diúltacha a bheith aige maidir le gabhdóirí duine, torainn, aer, uisce, Ithreacha, bithéagsúlacht, oidhreacht cultúrtha, Sócmhainn Ábhair nó timpeallachtaí tráchta agus taistil.

Bearta Maolaithe

Forbhreathnú ar na Bearta Maolaithe

Aithníodh na héifeachtaí comhshaoil diúltacha féideartha a dtiocfadh teacht chun cinn i ndiaidh an PGAÚÁ a chur i gcrích (gan tagairt a dhéanamh ar aon mhaolú).

Caithfear gach beart maolaithe, de réir Treoir MSC, a leagadh amach a fhad is go gcosnófar, go laghdófar agus go gcúiteofar, a oiread agus is féidir, cibé éifeacht chomhshaoil dhiúltach shuntasach atá ar shlí a dhéanta de dheasca cur i gcrích an phlean.

I ndiaidh éifeachtaí comhshaoil ó chur i gcrích an phlean a mheas, glacadh leis na bearta maolaithe seo a leanas le héifeachtaí comhshaoil ón PGAÚÁ seo a fheabhsú.

- Maolú i bhfoirm roghanna malartacha.
- Maolú a dhéanamh trí chur i bhfeidhm na gceisteanna comhshaoil leis an PGAÚÁ.
- Maolú trí cheisteanna ar fhorbairt na gcaighdeán bainistíochta/ ar chuspóirí cosanta comhshaoil a tháinig ón TFP.

Cuireadh ceisteanna comhshaoil san áireamh go cuí le linn an phróisis déanta plean agus nuair a bhí roghanna malartacha den phlean á mheas. Roghnaíodh an plean tosaíochta ar an mbonn go nginfidh sé an t-uasleibhéal dhea-thionchair comhthairbheacha aeráide agus comhshaoil

Rinneadh an próiseas pleanála ag an am céanna leis na próisis MSC agus MC araon. Bhí an fhoireann measúnaithe comhshaoil agus an fhoireann déanta plean i ndlúthchumarsáid lena chéile. Pléadh ceisteanna comhshaoil a tháinig chun solais le linn na bpróiseas MSC agus MC, lena n-áirítear próisis chomhairliúcháin, go rialta leis an bhfoireann déanta plean le linn phróiseas déanta an phlean. De réir mar is gá, forbraíodh bearta maolaithe comhshaoil chun feabhas a chur ar na héifeachtaí diúltacha d'fhéadfadh a bheith ag cur i gcrích an PGAÚÁ ar an gcomhshaoil agus cuireadh iad san áireamh ansin sa PGAÚÁ. Bhí go leor den mhaolú comhshaoil leabaithe sa phlean go luath sa phróiseas mar thoradh air seo. Rinneadh an próiseas seo ar bhealach trialach chun a chinntiú go ndearnadh pleannanna agus na torthaí comhshaoil is fearr. Comhtháthaíodh ceisteanna comhshaoil sa phlean freisin chun éifeachtaí dearfacha comhshaoil aitheanta an PGAÚÁ a éascú.

Uasmhéadaíonn beartais mhaolaithe a moladh comhthairbhí gníomhú ar son na haeráide do chomhpháirteanna comhshaoil eile amhail cáilíocht an aeir áitiúil, sláinte an duine, bithéagsúlacht, cáilíocht uisce agus réimsí idirghaolmhara eile (.i. réitigh a bhfuil buntáiste ag gach taobh ann).

Tá téacs breise a shoiléiríonn oibleagáidí a bhaineann le cosaint an chomhshaoil agus deiseanna feabhsaithe comhshaoil ceangailte le raon de ghníomhaíochtaí sainithe sa phlean. Múnlaíodh an téacs seo lena chinntiú go gcuirfear cúrsaí comhshaoil san áireamh go cuí agus an plean á chur i bhfeidhm. Cruthaíodh an téacs seo freisin chun a áirithiú go gcruthóidh cur chun feidhme an phlean íosleibhéal na n-éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaoil mar aon le huasleibhéal na n-éifeachtaí dearfacha ar an gcomhshaoil a bhaint amach.

Bunaíodh roinnt prionsabal rialachais comhshaoil chun a áirithiú go gcruthóidh cur chun feidhme an phlean íosleibhéal na n-éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaoil mar aon le huasleibhéal na n-éifeachtaí dearfacha ar an gcomhshaoil a bhaint amach. Beidh na prionsabail rialachais comhshaoil sin mar thaca agus mar threoir ag cur chun feidhme an phlean agus beidh feidhm acu maidir le gach gníomh/gníomhaíocht a eascróidh as cur chun feidhme an phlean agus beidh siad lánpháirithe iontu.

Chomh maith leis na bearta maolaithe comhshaoil atá comhtháite sa PGAÚÁ, déanfaidh na caighdeáin bhainistíochta forbartha agus na bearta cosanta comhshaoil a shainítear sa TFP éifeachtaí comhshaoil ó gach togra forbartha a fhaigheann tacaíocht ón PGAÚÁ a mhaolú. Sainaithníodh na caighdeáin forbartha bainistíochta/beartais caomhnaithe comhshaoil chun pleanáil agus forbairt inbhuanaithe cuí a dheimhniú i limistéar feidhme an údaráis áitiúil. Rinneadh MSC agus MC ar an TFP chomh maith. Tá an PGAÚÁ ullmhaithe sa dóigh is go raibh sé i dtiúin leis na polasaithe agus na cuspóirí atá sa Phlean Forbartha Contae.

Conclúidí

Mar thoradh ar mheastóireacht mhalartach réasúnach, forbraíodh an PGAÚÁ chun na torthaí comhshaoil is fearr a bhaint amach i gcomparáid leis na roghanna malartacha réasúnacha eile a bhí ar an tábla.

Má ghlactar leis na bearta maolaithe atá le comhtháthú sa PGAÚÁ, in éineacht le glacadh leanúnach na mbearta cosanta comhshaoil a bhaineann le pleanáil forbartha agus rialaithe a shainítear sa TFP, déanfar gach éifeacht comhshaoil diúltach a d'fhéadfadh a bheith ann a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh, a oiread agus is féidir trí chur i bhfeidhm an PGAÚÁ. Níor éilíodh aon bheartais mhaolaithe eile don PGAÚÁ.

Bearta Monatóireachta

Éilíonn an Treoir MSC go ndéanfaí monatóireacht ar na héifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean chun 'éifeachtaí gan coinne a shainaithint go luath, agus chun go mbeifear in ann gníomh leasaithe cuí a dhéanamh orthu.'

Bunaíodh sraith táscairí agus spriocanna do SEOs sainithe chun monatóireacht agus tomhas leanúnach ar fheidhmíocht chur chun feidhme an PGAÚÁ a dhéanamh, le héifeachtaí comhshaoil chur chun feidhme an PGAÚÁ agus éifeachtúlacht na mbearta maolaithe comhshaoil a chumasú. Déanfar monatóireacht den sórt sin go rialta chun tacú le cur chun feidhme an phlean.

Is táscairí inchainníochtúla simplí agus éifeachtacha iad na táscairí CSC a úsáidtear chun na héifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an PGAÚÁ chomh maith le dul chun cinn cuspóirí agus spriocanna CSC a thomhas. Leagann spriocanna CSC aidhmeanna agus tairseacha intomhaiste agus fócasaithe amach a fhad is go mbeidh an PGAÚÁ in ann tacú leo.

Tá clár láidir monatóireachta bunaithe chun an PGAÚÁ a chur i bhfeidhm.

Sa chás go n-aithnítear ag an monatóireacht go bhfuil éifeacht shuntasach dhiúltach ar an gcomhshaol de dheasca cur chun feidhme an PGAÚÁ ba cheart athbhreithniú domhain a dhéanamh ar an PGAÚÁ agus ba cheart an PGAÚÁ a thabhairt cothrom le dáta ar bhealach a mhaolaíonn na héifeachtaí comhshaoil sin go sásúil (m.sh. trí ghlacadh le bearta maolaithe comhshaoil breise). Ar an gcaoi chéanna, sa chás go léiríonn an monatóireacht nach bhfuil na héifeachtaí dearfacha comhshaoil féideartha a bhaineann le cur chun feidhme an PGAÚÁ á bhfíorú go leordhóthanach, ba cheart an PGAÚÁ a athbhreithniú agus a nuashonrú ar bhealach a thacaíonn le réadú na n-éifeachtaí comhshaoil dearfacha go léir, ag féachaint don fhís fhoriomlán agus do spriocanna ardleibhéal an phlean.

1. RÉAMHRÁ

1.1 Cúlra

D'ullmhaigh Comhairle Contae Chorcaí (CCC) Plean Gníomhaíochta Aeráide Údarás Áitiúil (dá ngairtear an 'Plean' nó 'PGAÚÁ' anseo) 2024-2029 do limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí.

In Alt 16 den Acht um Gníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021 (dá ngairtear an 'Acht Aeráide' amach anseo), leagtar amach na forálacha lena rialaítear bunú agus feidhmiú PGAÚÁ den sórt sin. Cuspóir leathan PGAÚÁ is ea beartais oiriúnaithe agus mhaolaithe a shainaithint ag leibhéal áitiúil chun tacú le laghdú Astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa (GCT) laistigh d'údarás áitiúil mar eagraíocht agus lasmuigh den phobal áitiúil araon a laghdú. Cuirtear PGAÚÁanna i bhfeidhm thar thréimhse chúig bliana. Tá treoir tugtha ag an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide do gach Údarás Áitiúil chun PGAÚÁ a dhéanamh laistigh de 18 mí tar éis é a achtú agus tá 12 mhí ag údaráis áitiúla chun na pleananna seo a thabhairt chun críche.

I bhfianaise scála agus cineál an PGAÚÁ, bhí tionchair comhshaoil dóchúil, agus mar sin bhí gá ann go nglacfaid Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (MCS)² freagracht ar an bPlean. Tá Fehily Timoney and Company (FT) coimisiúnaithe ag CCC le MSC a chríochnú le cur leis an PGAÚÁ.

1.2 Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil

Tá an doiciméad seo curtha le chéile ag FT i bhfoirm Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil le haghaidh an PGAÚÁ. Cruthaíonn sé príomh-aschur scríofa an phróisis MSC agus mar sin cuireann sé faisnéis i láthair ar an measúnú comhshaoil agus ar na saincheisteanna comhshaoil féideartha a bhaineann le cur i bhfeidhm an PGAÚÁ.

Ba é seo a leanas cuspóir leathan na Tuarascála Comhshaoil MCS seo :

1. Na héifeachtaí suntasacha féideartha ar an gcomhshaoil de dheasca an PGAÚÁ, chomh maith le roghanna malartacha réasúnta a shainaithint, a mheas agus cur síos a dhéanamh orthu
2. Eolas a dhéanamh d'ullmhúchán an PGAÚÁ.
3. Deis luath a sholáthar d'údaráis chomhshaoil agus an pobal aighneachtaí a dhéanamh ar dréachtleagan an PGAÚÁ agus na tionchair comhshaoil fhéideartha – agus athruithe a ionchorprú nuair is gá ar na próisis PGAÚÁ agus MSC araon.

²Is éard atá i MSC ná meastóireacht fhoirmiúil chórasach ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil a bhaineann le plean nó clár a chur chun feidhme sula ndéanfar cinneadh lena ghlacadh.

1.3 Cúlra an MSC agus an Comhthéacs Reachtaíochta

Éilíodh MCS faoin Treoir 2001/42/EC, Comhairle AE i dtaca le Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Clár Áirithe ar an gComhshaol (an Treoir MSC)³. Éilíonn an Treoir MSC go ndéanfaí measúnú comhshaoil ar phleananna agus ar chláir áirithe féideartha ina dtiocfadh tionchar suntasach ar an gcomhshaol a bheith acu.

Is é cuspóir uileghabhálach na Treorach MSC ná *‘foráil a dhéanamh d’ardleibhéal cosanta don chomhshaol agus rannchuidiú le gnéithe comhshaoil a chomhtháthú in ullmhú agus i nglacadh pleananna....d’fhonn forbairt inbhuanaithe a chur ar aghaidh’⁴*

Is próiseas é MSC chun meastóireacht a dhéanamh, ag an gcéim chuí is luaithe, ar na hiarmhairtí comhshaoil a bhaineann le tionscnaimh an Phlean nó an Chláir (P/C) a chur i bhfeidhm a ullmhaíonn údaráis ar leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil nó a ullmhaíodh lena nglacadh trí mhodhanna reachtacha.

Is i dTreoracha le haghaidh Údaráis Réigiúnacha agus Údaráis Áitiúla (2004) maidir le Cur i bhFeidhm na Treorach MSC (2001/42/EC) de chuid na Ranna Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil ina gcuirtear síos ar an MSC mar *‘meastóireacht chórasach fhoirmiúil ar na héifeachtaí suntasacha féideartha ar an gcomhshaol a bhaineann le plean nó clár a chur chun feidhme sula ndéanfar cinneadh an plean nó an clár a ghlacadh’*.

Tá sé mar aidhm ag MSC creat a sholáthar chun dul i bhfeidhm ar chinnteoireacht ag céim níos luaithe nuair a bhíonn P/Canna – as a dtagann tionscadail aonair – á bhforbairt. Tugtar faoi deara gur cheart go mbeadh forbairt níos inbhuanaithe mar thoradh ar MSC trí mheasúnú córasach a dhéanamh ar roghanna beartais.

1.4 Cuspóir an MSC seo

Is é cuspóir MCS sa chás áirithe seo ná a chur ar chumas an údaráis áitiúil breithnithe comhshaoil a chur san áireamh sa chinnteoireacht ag céim luath agus ar bhealach comhtháite trí phróiseas forbartha an PGAÚÁ agus chun:

1. Leis na héifeachtaí suntasacha féideartha ar an gcomhshaol de dheasca chur i bhfeidhm an PGAÚÁ, a shainaithint, a mheas agus cur síos a dhéanamh orthu.
2. Le cinntiú a dhéanamh go gcuirfear éifeachtaí díobhálacha aitheanta in iúl, go maolófar iad agus go ndéanfar monatóireacht ar éifeachtacht an mhaolaithe.
3. Le héifeachtaí tairbhiúla (agus neodracha) a shainaithint, agus a chinntiú go gcuirfear iad seo in iúl.
4. Le deis a chruthú do rannpháirtíocht na bpáirtithe leasmhara agus an phobail.

³Rialacháin Éireannacha a Thrasú: I.R. Uimh. 435 de 2004 (Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnú Comhshaoil ar Phleananna agus Clár Áirithe), 2004, arna leasú ag I.R. Uimh. 200 de 2011 (Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnú Comhshaoil ar Phleananna agus Clár Áirithe (Leasú)), 2011. I.R. Uimh. 436 de 2004 (Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil), 2004 arna leasú ag I.R. Uimh. 201 de 2011 (Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (Leasú)), 2011

⁴Cur i bhfeidhm na Treorach MSC (2001/42/EC): Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Clár Áirithe ar an gComhshaol – Treoirlínte d’Údaráis Réigiúnacha agus Údaráis Phleanála (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, 2004)

1.5 Measúnacht Chuí

Is próiseas measúnaithe é Measúnacht Chuí (MC) a dhíríonn ar aithint na n-éifeachtaí féideartha a bhaineann le Láithreáin Eorpacha – atá mar líonra Natura 2000 – agus sainíodh nó moladh na láithreán iad seo lena n-ainmniú mar gheall ar a dtábhacht éiceolaíoch. Folaítear ag Láithreáin Eorpacha Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (LChaSanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (LChoSanna) araon.

Éilíonn an Treoir um Ghnáthóga⁵, inter alia, go ndéanfaí Scagadh le haghaidh MC (Céim 1) ar phleananna (amhail na PGAÚÁanna) agus más gá go n-ullmhófar Tuarascáil Tionchair Natura (Céim 2), chun na héifeachtaí féideartha nó ionchasacha ar Láithreáin Eorpacha a éireoidh ó chur i bhfeidhm an phlean.

Tagraítear don chéad chéim seo den phróiseas MC mar ‘Scagadh le haghaidh MC’ agus is é an cuspóir a chinneadh, ar bhonn réamh-mheasúnaithe agus critéir oibiachtúla, cé acu plean nó tionscadal, ina aonar agus in éineacht le pleannanna nó tionscadail eile, d’fhéadfadh tionchar suntasach a bheith aige ar Shuíomh Eorpach i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin.

Ba é tátal scagthástála MC go bhfuil tionchair shuntasacha dóchúla do shuíomhanna Eorpacha - más fíor - ó chur i bhfeidhm an PGAÚÁ. Dá bhrí sin, bhí an PGAÚÁ faoi réir chéim 2 an phróisis MC agus ullmhaíodh Tuarascáil Tionchair Natura (NIR) taobh leis an MCS - ar comhtháthaíodh sonraí isteach go próiseas an MCS.

⁵Treoir 92/43/CEE maidir le gnáthóga nádúrtha agus flóra agus fána fiáine a chaomhnú.

2. AN PHLEAN

2.1 Forbhreathnú

Is plean gníomhaíochtaí é an PGAÚÁ le haghaidh CCC a chuireann ar an eolas oiriúnú agus bearta maolaithe aeráide ar bhonn áitiúil le hastaíochtaí GCT a laghdú laistigh d'údarás áitiúil mar eagraíocht agus ag an bpobal mór laistigh de limistéar feidhme an údaráis áitiúil sin.

Tá fócas isteach agus amach ag PGAÚÁanna. Rinne údaráis áitiúla gníomhú ar son na haeráide sa phlean a shainiú dá n-eagraíocht féin a bhfuil ceannas iomlán acu uirthi (an bhéim isteach) agus lasmuigh i gceantair a gcuid limistéar feidhme, agus ansin ní mór dóibh sin a stiúradh trí thionchar láidir dearfach a dhéanamh ar a gcuid páirtí leasmhara (an bhéim amach).

An tréimhse plean don PGAÚÁ is ea ó 2024 go 2029. Caithfidh an Chomhairle an plean a athbhreithniú agus a uasdátú i ndiaidh gach tréimhse de chúig bliana.

Rinneadh an PGAÚÁ a fhorbairt i gcomhréir le ceanglais Alt 16 den Acht Aeráide. Tá sé leanúnach leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023 (CAP23) agus an Chreat Náisiúnta Oiriúnúcháin Tá Pleananna Forbartha an údaráis áitiúil ag teacht lena PGAÚÁ freisin.

2.2 Comhthéacs

Tagraíonn athrú aeráide do na hathruithe fadtéarmacha ar phatrúin aimsire an domhain nó ar mheánteochtaí. In Éirinn tá sé seo léirithe ag leibhéal na farraige á ardú, imeachtaí foircneacha aimsire agus athruithe san éiceachóras. Léirigh taighde fairsing agus corpas suntasach fianaise go bhfuil comhghaol idir an meánteocht dhomhanda atá ag dul i méid agus an chainníocht mhéadaitheach de GCT a scaoiltear amach san atmaisféar, go háirithe ó fhoinsí antrapaigineacha.

Is féidir le hathruithe ar phatrúin aimsire agus aeráide drochthionchar suntasach a bheith acu ar an gcomhshaoil agus ar dhaoine. D'fhoilsigh an Painéal Idir-Rialtasach ar Athrú Aeráide (PIRAA) tuarascáil ar an Athrú Aeráide 2022: *Tionchair, Oiriúnú agus Leochaileacht in 2022* San áireamh sa tuarascáil seo tá imlíne ar thionchair breathnaithe an athraithe aeráide ar an gcomhshaoil agus ar dhaoine. Áirítear orthu sin tionchair ó thuille intíre, damáistí don bhonneagar, tionchair ó ghalair thógálacha, díláithriú, sláinte agus táirgiúlacht ainmhithe agus beostoic, meabhairshláinte agus ganntanas uisce a thagann ó athrú aeráide.

Léirítear tromchúis na dtionchar agus na rioscaí ionchasacha a bhaineann leis an athrú aeráide sa mhéid ollmhór reachtaíochta idirnáisiúnta, Eorpach agus náisiúnta a tugadh isteach chun na tionchair agus na rioscaí sin a mhaolú.

Soláthraíonn Acht Aeráide na hÉireann bonn reachtuil do ghníomhaíocht aeráide in Éirinn. Sonraíonn sé an gá atá le Plean Gníomhaíochta Aeráide náisiúnta a fhorbairt (agus é a nuashonrú gach bliain), Creat Náisiúnta um Oiriúnú (CNO), Straitéis Náisiúnta Fadtéarmach le haghaidh gníomhú ar son na haeráide chomh maith le Pleananna um Oiriúnú Earnála (POEanna). Sonraíonn sé freisin sraith buiséad carbóin agus na huasteorainneacha astaíochtaí earnálacha gaolmhara.

Leagtar amach ann na gníomhaíochtaí nach mór a dhéanamh chun a chinntiú go seachadfar na gealltanais agus sprioc chun GCT a laghdú go dtí 51% faoi 2030 agus chun glan-astaíochtaí GCT a bhaint amach faoi 2050. Beidh gá le hiarracht shuntasach d'aon ghuth ar fud gach earnála den tsochaí chun gníomh ar son na haeráide a sheachadadh go rathúil agus na spriocanna seo a bhaint amach.

Príomheilimint den Acht Aeráide is ea an ceanglas faoi Alt 16 ar údaráis áitiúla PGAÚÁanna aonair a ullmhú dá limistéar feidhme. Is é cuspóir PGAÚÁanna ná gníomhú ar son na haeráide éifeachtach agus maolú a sholáthar ag leibhéal údaráis áitiúil agus pobail. Aithnítear san Acht gur príomhchúiseanna iad údaráis áitiúla maidir le beartas aeráide a chur chun cinn agus a sheachadadh.

2.3 Ábhar an Phlean

Díríonn an PGAÚÁ ar roinnt réimsí téama a mheastar a bheith ríthábhachtach chun todhchaí atá athléimneach ó thaobh na haeráide de agus neodrach ó thaobh na haeráide de a bhaint amach ar leibhéal na heagraíochta agus an phobail. Forbraíodh roinnt cuspóirí do gach réimse téama. Tá sainghníomhaíochtaí iomadúla sainithe chun tacú le baint amach na gcuspóirí sin. Cuirtear i láthair forbhreathnú ar na réimsí téama agus na cuspóirí faoinn PGAÚÁ Tábla 2-1.

Tábla 2-1: Réimse Téama agus Príomhspriocanna an PGAÚÁ

Réimse Téama	Cuspóir
Astaíochtaí Díreacha	Laghdú 51% ar GHÁIS CHEAPTHA TEASA ó bhunlíne 2016/2018 mar thoradh ar úsáid leictreachais na comhairle
	Laghdú 51% ar GHÁIS CHEAPTHA TEASA ó bhunlíne 2016/2018 mar thoradh ar úsáid teasa teirmeach na comhairle
	Laghdú 51% ar GHÁIS CHEAPTHA TEASA ó bhunlíne 2016/2018 mar thoradh ar úsáid iompair na comhairle
	Méadú 50% ar éifeachtúlacht fuinnimh ó bhunlíne 2009
Rialachas	Táimid tiomanta d'fhís agus do mhisean soiléir ar fud an chontae maidir le gníomhú ar son na haeráide.
	Táimid tiomanta do struchtúir inmheánacha reatha a úsáid chun gníomhaíocht aeráide a ailíniú agus a chomhtháthú ar fud Chomhairle Contae Chorcaí, agus struchtúir nua a fhorbairt, nuair is gá.
	Táimid tiomanta do mhaoiniú a lorg do ghníomhaíocht aeráide ó fhoinsí seachtracha agus inmheánacha.
	Táimid tiomanta do chumas na foirne a fheabhsú chun gníomh éifeachtach ar son na haeráide a sheachadadh.
	Táimid tiomanta do leanúint ar aghaidh ag forbairt Bheartais an tSoláthair Ghlais.
	Geallaimid go mbeidh aeráid lárnach nuair a bheidh sócmhainní nua á n-áitiú agus á bhfáil agus nuair a dhéanfar sócmhainní reatha a athsholáthar.
	Táimid tiomanta do Rannpháirtíocht agus Comhoibriú le Geallsealbhóirí.
	Táimid tiomanta do chreataí monatóireachta agus tuairiscithe a neartú.
	Tacóimid le comhairleoirí ina róil mar ionadaithe poiblí chun gníomhú ar son na haeráide.
Pobal, Faisnéis agus Feasacht	Táimid tiomanta do thacaíocht a thabhairt do Phobail físa a chomh-chruthú do Chontae ísealcharbóin, saibhir i mbithéagsúlacht agus atá athléimneach ó thaobh aeráide de.
	Táimid tiomanta eolas, oideachas a chur ar agus feasacht a chruthú faoi ghníomhaíocht aeráide agus rannpháirtíocht a chur chun cinn.
	Geallaimid tacaíocht a thabhairt do leithdháileadh cistí Rialtais agus tacaímid le rannpháirtíocht ghníomhach i ngníomh aeráide ar leibhéal áitiúil.
	Táimid tiomanta sonraí a bhailiú agus léargais a ghabháil.
	Táimid tiomanta cabhrú leo siúd is mó a mbíonn tionchar ag tionchair aeráide a bhaineann leis an aimsir orthu
	Táimid tiomanta do chuidiú le hearnálacha den tsochaí a dteastaíonn tacaíocht bhreise uathu san aistriú go geilleagar ísealcharbóin.
Táimid tiomanta do bheith ag obair ar son Idirthréimhse Chóir.	

Réimse Téama	Cuspóir
	Táimid tiomanta Taisteal Gníomhach a chur chun cinn.
	Táimid tiomanta do phobail fhéinchothaithe a chur chun cinn agus a spreagadh.
Bithéagsúlacht, an Timpeallacht Nádurtha, Oidhreacht agus Úsáid Talún, Athrú ar Úsáid Talún agus Foraoiseacht (ÚTAÚTF).	Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta a ullmhú agus a chur i bhfeidhm agus aird á tabhairt ar thionchair an athraithe aeráide.
	Cáilíocht agus nascacht na ngnáthóg i limistéar an chontae a mhéadú, chun tairbhí don éiceolaíocht a mhéadú agus athléimneacht na bithéagsúlachta a mhéadú i leith tionchair an athraithe aeráide.
	Coinneáil bhithéagsúlachta agus Glanghnóthachan san fhorbairt a dhaingniú agus comhfhorbairt áite le nádúr a bheith mar sprioc dhearfach.
	Deiseanna a shainiú agus a shaothrú le haghaidh feabhsú na bithéagsúlachta i sócmhainní na comhairle, agus ceannasaíocht trí eiseamláir.
	Bagairt agus tionchair Speicis Chóimhthíocha Ionracha a laghdú.
	Cáilíocht an uisce a fheabhsú.
	Cáilíocht an aeir a fheabhsú.
	Cosaintí agus bainistiú an imeallbhoird a chur chun cinn.
	Oidhreacht uathúil na hÉireann a chaomhnú agus a bhainistiú ar mhaithe leis na glúine seo agus na glúnta atá le teacht.
	Léirtheascint na hoidhreacht agus a rannchuidiú leis an ngeilleagar agus leis an tsochaí a chur chun cinn agus tacú le cleachtais oidhreacht inbhuanaithe.
	Breathnaigh ar an tionchar ag an úsáid talún, ag an athrú ar úsáid talún agus ag crainn, toir agus coillearnach i dtaobh leithlísí gás ceaptha teasa agus astaíochtaí laghdaithe de.
	Tacú le bearta oiriúnaithe don athrú aeráide maidir leis an úsáid talún, ag an athrú ar úsáid talún agus ag foraoiseacht chun carbón a leithlísí agus athrú aeráide a mhaolú.
	An Geilleagar
Táimid tiomanta gníomhú ar son na haeráide a leabú i ngach plean geilleagrach.	
Táimid tiomanta do Ghníomhú ar Son na hAeráide a chur chun cinn d'fhiontair i gContae Chorcaí.	
Táimid tiomanta do mhoil chianoibre a chur i bhfeidhm sa Chontae agus moil nua a fhorbairt.	
Táimid tiomanta feasacht a chruthú agus faisnéis a sholáthar chun bithéagsúlacht a chosaint.	
Táimid tiomanta leanúint ar aghaidh ag obair le páirtithe leasmhara in imscrúduithe talmhaíochta.	
Táimid tiomanta don chomhoibriú maidir le huisce agus bithéagsúlacht.	
Táimid tiomanta do shláinte an phobail a chosaint maidir le huisce.	
Iompar Daoine	Comhoibriú le pobail agus páirtithe leasmhara chun iompar comhtháite a fhorbairt ar fud an chontae chun astaíochta GCT a laghdú.
	Taisteal Gníomhach a Chur Chun Cinn
	Forbairtí dearfacha i dtaca le hacmhainn Iompair a chur chun cinn.
	Úsáid Feithiclí Leictreacha / breoslaí astaíochtaí ísle a chur chun cinn.
	Cianobair a chur chun cinn.
Dramhail	An geilleagar ciorclach a thacú agus a chur chun cinn.
	Oibriú le pobail agus páirtithe leasmhara chun deireadh a chur le bruscar agus le dumpáil.
	Astaíochtaí ó láithreáin líonadh talún na Comhairle a laghdú.
	Oibriú le páirtithe leasmhara chun a chinntiú go bhfuil roghanna ar fáil do dhiúscairt leithscartha dramhaíola.
	Tacú le forbairt an bhonneagair fhuinnimh in-athnuaite.

Réimse Téama	Cuspóir
Timpeallacht Thógtha (Bonneagar, Foirgnimh, Tithíocht & Oidhreacht)	Tacú le forbairt an bhonneagair théimh cheantair.
	Tacú le forbairt an bhonneagair luchtaithe feithiclí leictreacha poiblí.
	Deiseanna a aithint chun ábhar athchúrsáilte a úsáid i mbonneagar arna fhorbairt ag an gComhairle.
	Cabhrú le haisfheistiú fabraic fhoirgnimh d'fhoirgnimh atá ann cheana féin.
	A chinntiú go gcomhlíonann foirgnimh nua na caighdeáin rialála foirgneamh reatha.
	Giniúint fuinnimh in-athnuaite ar an láthair.
	Tacú le gníomhartha a bhaineann le tithe a iarfheistiú.
	Luchtú FL - Promhadh amach anseo ar eastáit tithíochta sóisialta.
	Feasacht Tionóntaí
	An tionchar a bhíonn ag an róthéamh, an reo agus an gaath ard laistigh den fhearann poiblí a laghdú.
	Tionchar na dtuille laistigh den fhearann poiblí a laghdú.
	Tionchar an athraithe aeráide ar bhonneagar bóithre a laghdú.

2.4 Fís Fhoriomlán agus Torthaí Straitéiseacha

Is í fís fhoriomlán an PGAÚÁ le haghaidh CCC ná a bheith ina eagraíocht ísealcharbóin atá athléimneach ó thaobh aeráide de a spreagann, a threoraíonn agus a thacaíonn le gníomhú uailmhianach agus cóir ar son na haeráide ar fud an chontae.

Trí bhearta áirithe is féidir a thomhas, a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, agus na bearta sin dírithe ar an ngníomhaíocht agus ar an amscála is lú, beidh an PGAÚÁ in ann na torthaí straitéiseacha (mar a shainítear ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide lena gcuid Treoracha maidir le Pleananna Gníomhaíochta Aeráide d'Údaráis Áitiúla) seo a leanas a bhaint amach:

1. Béim láidir a dhéanamh de chur chuige áitbhunaithe ar an ngníomhú ar son na haeráide, tuiscint níos fearr ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus rioscaí a bhaineann leis an aeráid a sheachadadh ar leibhéal áitiúil agus ag an am céanna aghaidh a thabhairt ar choinníollacha áirithe comhthéacs agus tacaíocht a thabhairt ar cheapadh polasaithe saincheaptha áitiúla.
2. Gníomhartha aeráide atá bunaithe ar fhianaise agus comhtháite a sheachadadh agus a chur chun cinn trí oiriúnú agus bearta maolaithe a dhéanamh, agus iad ag bráth ar thuiscint láidir de ról agus de shainchúram an údaráis áitiúil maidir le gníomhú ar son na haeráide.
3. Treoracha straitéiseacha a aistriú agus a chur ar fáil ar leibhéal áitiúil agus ar leibhéal comhphobail araon maidir le seachadadh an chuspóra aeráide náisiúnta, agus is é aidhm an chuspóra sin ná an téamh domhanda a ísliú agus an tír a threorú i dtreo seasmhacht aeráide, saibhreas bithéagsúlachta, inbhuanaitheacht chomhshaoil agus neodracht aeráide faoi dheireadh 2050.

2.5 Caidreamh an Phlean le Pleananna agus Cláir Chúil eile

Rinneadh scrúdú ar an ilnasc idir an PGAÚÁ agus pleananna / cláir náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla eile agus tá sé sin doiciméadaithe in Aguisín 1.

3. MODHEOLAÍOCHT MSC

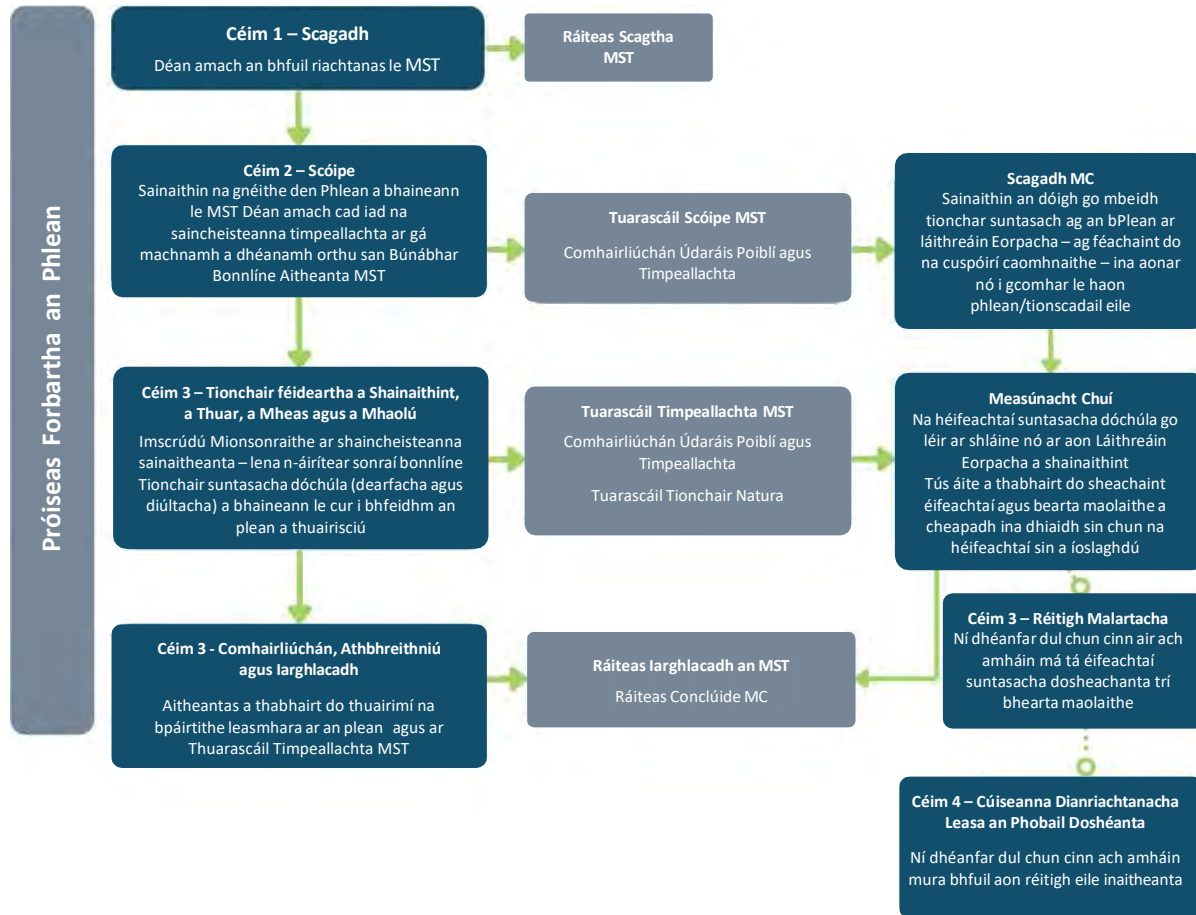
3.1 Próiseas MSC

Tá ceithre chéim ag an phróiseas MSC, agus bíonn comhairliúchán leasmhara agus poiblí i gceist le gach céim acu (Figiúr 3-1). Is iad seo a leanas na céimeanna sin:

- Céim 1 - Scagadh: an bhfuil gá ann MSC a dhéanamh.
- Céim 2 - Raon Feidhme a mheas: raon feidhme spásúil agus ama an MSC a bhunú mar aon le creatlach chinnteoireachta is féidir a úsáid le héifeachtaí a mheas.
- Céim 3 - Éifeachtaí Féideartha a Aithint, a Thuar, a Mheas agus a Mhaolú, mar aon le Roghanna Malartacha a Chur san Áireamh.
- Céim 4 - Comhairliúchán, Athbhreithniú agus Iardhaingniú. Folaítear ag seo cur i bhfeidhm monatóireacht reachtúil an MSC.

Ritheann an próiseas SEA ag an am céanna leis an bpróiseas um Measúnú Cuí (MC), a bhfuil pléite go pointe i gCuid 2 1.5

Déanann an Tuarascáil SEA ar an gComhshaol seo tuairisc ar thorthaí Chéim 3.

Figiúr 3-1: Céimeanna MSC agus MC agus Príomhrudaí ar féidir a bhaint amach.

3.2 Forbhreathnú ar Phróisis an PGAÚÁ, an MSC AGUS an MC

I bhfianaise scála agus cineál an PGAÚÁ, bhí tionchair comhshaoil dóchúil, agus mar sin rinneadh MCS a ‘scagadh isteach’ sa chás seo.

Cumadh Tuarascáil Scóipe MCS le haghaidh céad dréachtlegan an PGAÚÁ. Maidir leis an Tuarascáil Scóipe MCS, mar aon le haighneachtaí Scóipe MCS agus na haighneachtaí seo á gcur san áireamh ag an bpróiseas MCS, chuidigh siad sin le cur in iúl agus sainaithint scóp na saincheisteanna comhshaoil ar dhéileáil an MCS leo de réir na Treoirleáin MCS⁶.

Figiúr 3-2 Tugann sé forbhreathnú ar ullmhúchán comhtháite an PGAÚÁ agus ar na próisis MSC agus Measúnú Cui⁷(MC). Rinneadh ullmhúchán an PGAÚÁ, MCS agus MC i gcomhthráth lena chéile agus rinne torthaí an MCS agus MC eolas do don PGAÚÁ.

⁶Cur i bhfeidhm na Treorach MSC (2001/42/EC): Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Cláir Áirithe ar Threoirleáin Comhshaoil d'Údaráis Réigiúnacha agus Údaráis Phleanála (RCORÁ, 2004), Leathanach 18 “Moltar, ag deireadh an nós imeachta raon feidhme, gur cheart don údarás ceaptha plan tuarascáil chuimsitheach raon feidhme a ullmhú ar a gconclúidí maidir leis an bhfaisnéis atá le cur sa tuarascáil ar an gcomhshaoil, agus aon mholtaí ó na húdaráis chomhshaoil á gcur san áireamh.”

Ag cur san áireamh an raon feidhme atá sonraithe sa Tuarascáil MSC Raon Feidhme a táirgeadh don dréacht-PGAÚÁ, tá na héifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an PGAÚÁ sainitheanta, measúnaithe agus curtha síos orthu sa Tuarascáil MSC ar an gComhshaol í seo. Tá bearta maolaithe sainithe sa tuarascáil seo freisin chun éifeachtaí díobhálacha comhshaoil a chosc mar gheall ar chur i bhfeidhm an PGAÚÁ.

Beidh an tuarascáil seo in éineacht leis an PGAÚÁ ar taispeáint poiblí mar chuid den chomhairliúchán poiblí reachtúil riachtanach. Comhtháthaíodh torthaí an MC freisin i dTuarascáil MSC ar an gComhshaol. Beidh doiciméid an MC ag gabháil leis an dréacht PGAÚÁ agus an Tuarascáil MSC ar an gComhshaol ar taispeáint poiblí. Leanann an MSC gnéithe den Mheasúnú Tionchair Bithéagsúlachta Comhtháite⁸.

Rinneadh freagairt d'aighneachtaí comhairle bainteach leis an doiciméadacht i dtuarascáil phríomhfheidhmeannach an údaráis áitiúil nó comhairliúchán poiblí. Rinneadh nuashonrú do dhoiciméadacht MCS agus MC nuair ba chúil tar éis na haighneachtaí comhairliúcháin a fháil agus a chur san áireamh.

Rinneadh imscrúdú ar aon mhodhnuithe don PGAÚÁ ag an gcéim sin le cinntiú nár ghin siad tionchair bhreise, dhóchúla, shuntasacha ar an gcomhshaol nó líonra Natura 2000 suíomhanna éiceolaíochta ainmnithe nár áiríodh sa phróiseas MCS/ MC roimhe sin.

Tá an Tuarascáil Chomhshaoil MCS seo agus doiciméadacht MC gaolmhar tugtha i gcrích anois MCS roimh ghlacadh an PGAÚÁ.

Roimh foilseacháin an phlean, ullmhófar Ráiteas MCS, ina n-áireofar faisnéis maidir le cén chaoi a ndearnadh breithnithe comhshaoil a chomhathú sa PGAÚÁ.

Ansin chuirfear an PgaÚÁ i bhfeidhm agus tabharfar faoi mhonatóireacht chomhshaoil MCS chun tionchair chomhshaoil an phlean a thomhas.

⁷Is measúnú tionchair mionsonraithe agus fócasaithe é an MC ar impleachtaí gníomhaíochta nó tionscadail straitéiseacha, ina aonar agus in éineacht le gníomhaíochtaí agus tionscadail straitéiseacha eile, ar shláine láithreáin Eorpaigh i bhfianaise a chuspóirí caomhnaithe.

⁸Mar a shonraítear i Measúnú Tionchair Bithéagsúlachta Comhtháite 2013 de chuid an GCC (an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil) - Próisis MC, SEA agus MTC (Measúnú Tionchair Chomhshaoil a Shimpliú: Lámhleabhar an Chleachtóra.

Figiúr 3-2: Forbhreathnú ar an bPróiseas MSC in Athbhreithniú agus Ullmhúchán Phlean Gníomhaíochta Aeráide an Údaráis Áitiúil (próisis MC san áireamh)

3.3 Próisis MSC a rinneadh go dtí seo

3.3.1 Scagadh MSC

Ba é céad chéim an phróisis MCS ná Scagthastáil MCS a dhéanamh chun riachtanas MCS de P/P a shocrú.

Is í an chéad chéim chun cinneadh a dhéanamh go bhfuil an P/C in ann MSC a bheith acu ná ‘Seiceáil Réamhscagtha’ (ar a dtugtar ‘Céim 1 -Infheidhmeacht’ air freisin). Ligeann sé seo scagadh tapa a dhéanamh ar an P/C ar léir nach mbeidh aon tionchar comhshaoil acu agus scagadh isteach orthu siúd a dteastaíonn MSC uathu. Tugtar ‘Scagthástáil Chéim 2’ ar an dara chéim chun cinneadh a dhéanamh an bhfuil MSC de dhíth ar P/C. Is é cuspóir na céime seo ná a aithint an dtiocfadh le P/C éifeachtaí suntasach a bheith acu ar an gcomhshaoil agus an gcaithfidh MSC a dhéanamh in éineacht leis an P/C. Tá cur i bhfeidhm na gcritéar um shuntas comhshaoil tábhachtach chun cinneadh a dhéanamh an bhfuil gá le MSC. Leagtar amach in Iarscríbhinn II de Threoir 2001/42/EC an chritéir ‘reachtach’ ar chóir aghaidh a thabhairt roimh i rith na céime seo.

I bhfianaise scála agus nádúr an PGAÚÁ, ba dhócha go raibh tionchar comhshaoil ann, agus mar sin rinneadh scagadh ar MCS in' sa chás seo.

Chuir PGAÚÁ le haghaidh CCC Ráiteas Scagthástála MSC chuige seo ar fáil. Tá na príomhchúiseanna le ‘scagadh isteach’ sa PGAÚÁ liostaithe thíos:

1. Saineoidh an PGAÚÁ creat lena leagtar síos creat le haghaidh tionscadal agus gníomhaíochtaí eile, maidir le suíomh, cineál, méid agus coinníollacha oibriúcháin nó trí acmhainní a leithdháileadh.
2. Tá an cumas ag an PGAÚÁ fadhbanna comhshaoil a chruthú
3. Tacóidh an PGAÚÁ le prionsabail agus beartais na reachtaíochta Eorpaí a bhaineann le hathrú aeráide a bhaint amach (e.g., 'Dlí Eorpach na hAeráide'⁹).
4. Tá an poitéinseal ag an PGAÚÁ go mbeidh éifeachtaí suntasacha comhshaoil aige bunaithe ar an tionchar is dócha a bheidh aige ar úsáid talún agus ar fhorbairt, ar a scóip gheografach ar fud an chontae agus ar leithhead na n-íogaireachtaí comhshaoil a ghlactar laistigh den chontae.

3.3.2 Raon Feidhme MSC

Is é an dara chéim den phróiseas MSC ná Raon Feidhme MSC a dhéanamh. Is é cuspóir Raon Feidhme MSC ná raon feidhme spásúil agus ama an MSC agus creat cinnteoireachta a bhunú is féidir a úsáid chun tionchair a mheas. Cuirtear Tuarascáil Raon Feidhme MSC ar fáil chun an próiseas raon feidhme a dhoiciméadú.

Tháinig FT Tuarascáil Raon Feidhme MSC deiridh don PGAÚÁ a bhí bunaithe ar fhreagra comhairliúcháin ó na húdaráis chomhshaoil. Thug an Tuarascáil Raon Feidhme MSC breac-chuntas ar fhaisnéis ar an PGAÚÁ, lena n-áirítear an gá atá leis an PGAÚÁ, a limistéar ama agus geografach agus cuspóirí foriomlána. D'éascaigh sé raon feidhme na gComhpháirteanna Comhshaoil agus tuiscint a fháil ar na saincheisteanna comhshaoil a bhí le breithniú faoin bpróiseas MSC. Bhí an Tuarascáil Raon Feidhme ag teastáil freisin chun comhairliúchán reachtúil a éascú lena chinntiú go bhfuil an cur chuige atá molta don MSC oiriúnach. Cuireadh cóip den tuarascáil seo ar fáil do na húdaráis Chomhshaoil reachtúla.

Maidir leis an Tuarascáil Scóipe MCS, mar aon le haighneachtaí Scóipe MCS agus na haighneachtaí seo á gcur san áireamh ag an bpróiseas MCS, chuidigh siad sin le cur in iúl agus sainaitheint scóip na saincheisteanna comhshaoil ar dhéileáil na dTreoirínte MSC leo ¹⁰.

⁹Rialachán (AE) 2021/1119 de Pharlaimint na hEorpa agus de Chomhairle 30 Meitheamh 2021 ag bunú creat le haghaidh neodracht aeráide a bhain amach agus na Rialachán leasaithe (EC) Uimh 401/2009 agus (AE) 2018/1999.

¹⁰Cur i bhfeidhm na Treorach MSC (2001/42/EC): Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Cláir Áirithe ar an gComhshaoil – Treoirínte d’Údaráis Réigiúnacha agus Údaráis Phleanála (RCORÁ, 2004), Leathanach 18: “Moltar, ag deireadh an nós imeachta scópála, gur cheart don údarás ceaptha plean tuarascáil chuimsitheach scópála a ullmhú ar a chonclúidí maidir leis an bhfaisnéis atá le cur sa tuarascáil ar an gcomhshaoil, agus gach moladh ó na húdaráis chomhshaoil á gcur san áireamh.”

Is iad seo a leanas Comhpháirteanna Comhshaoil sa Treoir MSC a 'a bhí scóptha isteach':

- Daonra agus Sláinte an Duine
- Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána
- Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach
- Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht
- Ithreacha
- Úsáid Talún
- Cáilíocht Aeir agus Torainn
- Uisce
- Sócmhainní Ábhair
- Turasóireacht agus Fóillíocht
- An tAthru Aeráide

3.3.3 Comhairliúchán MSC

Comhairliúchán le hÚdarás Chomhshaoil reachtúla chun eolas a chur ar fáil don phróiseas Scópála MSC. Eisíodh dréachtleagan den Tuarascáil Scóipe MCS agus Ceisteanna Scóipe MCS cuí go hÚdarás Chomhshaoil reachtúla. Mhair an tréimhse chomhairliúcháin é seo 4 seachtaine.

Is páirtithe leasmhara iad na hÚdarás Chomhshaoil seo a leanas agus chuathas i gcomhairle leo maidir le scóip agus leibhéal sonraí na faisnéise a cuireadh isteach sa Tuarascáil Chomhshaoil MCS:

- An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (RTBM)
- An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (RCAC)
- An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (RTRÁO)
- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (an GCC)

Tá aiseolas an chomhairliúcháin curtha i láthair in Aguisín 2.

Chomh maith leis na hÚdarás Chomhshaoil reachtúla thuas, rachfar i gcomhairle leis na geallsealbhóirí leasmhara seo a leanas maidir le raon feidhme agus leibhéal mionsonraí na faisnéise a bheidh le cur san áireamh i dTuarascáil Timpeallachta MSC:

- An Taisce
- Cairde Éanlaith Éireann
- Comhairle Chomhairleach um Athru Aeráide
- Faire Cósta
- An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta (RFTF)
- An Roinn Iompair (RI)
- Bord Soláthair an Leictreachais (BSL)
- Fáilte Ireland
- Líonraí Gáis Éireann

- An tÚdarás Forbartha Tionscail (ÚFT)
- Iascach Intíre Éireann (IIÉ)
- Cumann Uiscebhealaí Intíre na hÉireann (IWAÍ),
- Comhghuaillíocht Tírdhreacha Éireann(CTÉ)
- Údaráis Áitiúla Comharsanachta (ÚÁC)
- Foras na Mara
- Oifig na nOibreacha Poiblí (OOP)
- Údaráis Réigiúnacha¹¹
- Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (ÚFIÉ)
- Teagasc
- Turasóireacht Éireann

Tugadh deis do mhuintir an phobail aighneachtaí a dhéanamh ar dréachtleagan an PGAÚÁ freisin.

Cuireadh freagraí comhairliúcháin a fuarthas ó pháirtithe leasmhara agus muintir an phobail san áireamh mar ba chuí le linn an plean a dhéanamh agus próisis MCS agus MC.

3.4 Tuarascáil MSC ar an gComhshaol

3.4.1 Cur Chuige agus Modheolaíocht an Mheasúnaithe Comhshaoil

Bhain an tríú céim le hiarmhairtí féideartha comhshaoil a bhaineann leis an PGAÚÁ a shainaithint, a thuar, a mheasúnú agus a mhaolú ar an leibhéal straitéiseach. Rinneadh Tuarascáil Chomhshaoil MCS chun taifead a dhéanamh ar an bpróiseas seo. Tá Tuarascáil MSC ar an gComhshaol lárnach don phróiseas MSC agus cuirtear le chéile í le linn phróiseas déanta an phlean chun go bhféadfaí éifeachtaí dóchúla, suntasacha comhshaoil an phlean a mheas agus bearta maolaithe comhshaoil a chur san áireamh sa phlean. Ba chóir go mbeadh sé mar threoir don phróiseas déanta plean agus chun na torthaí comhshaoil is fearr a chinntiú.

Is ionann Tuarascáil MSC ar an gComhshaol agus príomh-aschur scríofa an phróisis MSC. Feidhmíonn sé chun doiciméadú a dhéanamh ar an meastóireacht ar na héifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla a bheidh ag feidhmiú an phlean ar na Comhpháirteanna Comhshaoil ábhartha a shainítear sa Treoir MSC. Sainíonn sé Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) agus spriocanna agus táscairí gaolmhara a bhaineann le gach limistéar Comhpháirte Comhshaoil. Sainíonn sé bearta maolaithe comhshaoil chun na héifeachtaí dóchúla, suntasacha ar an gcomhshaol a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh agus bearta monatóireachta chun éifeachtaí comhshaoil an phlean a mheas. Soláthraíonn sé tuiscint shoiléir don déantóir plean, Údaráis Chomhshaoil reachtúla, geallsealbhóirí leasmhara agus an pobal i gcoitinne ar na héifeachtaí dóchúla, suntasacha comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an P/C.

Tá achoimre ar an bhfaisnéis atá i dTuarascáil MSC ar an gComhshaol léirithe thíos:

- Achoimre neamhtheicniúil ar an measúnú comhshaoil a rinneadh chun eolas a thabhairt do Thuarascáil MSC ar an gComhshaol.
- Cur síos ar an P/C atá á bhreithniú, lena n-áirítear sonraí ar phríomhspríocanna an P/C, ábhair an P/C, torthaí a bhfuiltear ag súil leis ón P/C, agus conas a bhaineann an P/C le P/Canna eile.
- Cur síos agus tréithriú na timpeallachta bonnlíne a bhféadfadh cur i bhfeidhm an P/C difear a dhéanamh dó, lena n-áirítear éabhlóid na timpeallachta bonnlíne gan an P/C a chur chun feidhme (m.sh faoi chás 'déan rud ar bith' nó 'déanamh ar a laghad').

¹¹Réigiún Theas.

- Cur síos ar gach fadhb comhshaoil atá ann cheana a bhaineann leis an P/C.
- Cuspóirí cosanta comhshaoil (lena n-áirítear táscairí agus spriocanna) a bhaineann leis an P/C agus an bealach ar cuireadh na cuspóirí seo agus breithnithe comhshaoil san áireamh le linn phróiseas déanta an phlean.
- Cur síos ar na roghanna réasúnacha eile a sainaitníodh, na cúiseanna leis na roghanna sin a mheas laistigh de raon feidhme an mheasúnaithe comhshaoil, agus meastóireacht ar an tionchar suntasach is dócha a bheidh acu ar an gcomhshaol.
- Meastóireacht ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla a bheidh ag feidhmiú an P/C (lena n-áirítear roghanna réasúnta eile) ar an gcomhshaol, agus go háirithe ar na comhpháirteanna comhshaoil seo a leanas: bithéagsúlacht, daonra, sláinte an duine, fána, flóra, ithir, uisce, aer, fachtóirí aeráide, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha lena n-áirítear oidhreacht ailtireachta agus seandálaíochta, tírdhreach agus an t-idirghaol idir na fachtóirí thuas.
- Cur síos ar bhearta maolaithe comhshaoil a mholtar chun éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla a d'fhéadfadh tarlú le linn chur i bhfeidhm an P/C a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh.
- Cur síos ar na bearta monatóireachta atá le cur i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla a bheadh le cur i bhfeidhm P/C.

Rinneadh an Tuarascáil Chomhshaoil MCS le haghaidh PGAÚÁ de chuid CCC agus rinneadh é a eisiúint go na húdaráis Chomhshaoil reachtúla agus ní mór í a eisiúint chuig na húdaráis Chomhshaoil reachtúla agus páirtithe leasmhara aitheanta chun ligean dóibh aighneachtaí a dhéanamh ar an PGAÚÁ, ar an measúnú comhshaoil a rinneadh, agus ar na bearta maolaithe agus monatóireachta comhshaoil atá molta. Foilsíodh é le haghaidh taispeántas poiblí freisin a bhfuil dréachtleagan an PGAÚÁ ann.

3.4.2 Údair Thuarascáil MSC ar an gComhshaol

Is comhairleacht í FT atá lonnaithe i gCorcaigh, i gCeatharlach agus i mBaile Átha Cliath, a dhíríonn go speisialta ar innealtóireacht shibhialta agus chomhshaoil, i bpleanáil agus i measúnú comhshaoil. Tá foireann ghairmiúil le taithí bunaithe ag an gcuideachta a dhéanann sainfheidhmiú ar gach cineál measúnaithe comhshaoil reachtúil, lena n-áirítear MTC, MC agus MSC. Tá tacaíocht ag an bhfoireann seo ó go leor innealtóirí intí, eolaithe, pleanálaithe agus speisialtóirí ábhar.

Choinnigh CCC FT chun MSC a dhéanamh den PGAÚÁ agus tá siad freagrach as an Tuarascáil MSC ar an gComhshaol seo a chur i gcrích. Tugtar breac-chuntas ar na saineolaithe inniúla a bhí páirteach in ullmhú na Tuarascála MSC ar an gComhshaol seo i Tábla 3-1.

Tábla 3-1: Údair Thuarascáil MSC ar an gComhshaol

Ainm agus Cáilíochtaí	Ról sa Tionscadal	Taithí Chuí
Bernie Guinan MSc, BSc. (Comhshaol. Eol agus Teic), Diop. Rialú Measúnaithe Truailithe	Stiúrthóir an Tionscadail	Tá Bernie ina Stiúrthóir le FT atá freagrach as Bainistíocht Dramháiola & Acmhainní agus Eolaíocht Chomhshaoil. Tá 20 bliain de thaithí aici ar thionscadail a sheachadadh agus a bhainistiú san earnáil chomhshaoil. Tá taithí fhairsing ag Bernie ar chomhordú tionscadail MTC, MSC agus MC, lena n-áirítear tionscadail ar scála mór agus casta. Tá eolas domhain aici ar gach polasaí, reachtaíocht agus treoir chomhshaoil agus pleanála.

Ainm agus Cáilíochtaí	Ról sa Tionscadal	Taithí Chuí
Diop. Forbairt Gnó		
<p>Andrew Torsney</p> <p>PhD, Éiceathurasóireacht agus Anailís ar Iompar cuairteoirí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, 2018 – san am i láthair (Páirtaimseartha)</p> <p>MRes Bithéagsúlacht agus Caomhnú (Onóracha), Ollscoil Leeds, RA, 2011 - 2012</p> <p>BSc Zó-eolaíocht, An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, 2007 - 2011</p>	Bainisteoir Tionscadail	<p>Tá os cionn 10 mbliana taithí ag Andrew mar éiceolaíocht ghairmiúil. Tá sé freagrach as an obair éiceolaíoch ar fad ó dhearadh agus cur i bhfeidhm an tionscadail go dtí ullmhú tuarascálacha. Is cuid ríthábhachtach den ról seo é an t-idirghníomhú le príomhpháirtithe leasmhara agus comhlachtaí reachtúla mar an NPWS agus an GCC. Tá a ról éagsúil agus casta agus é ag obair ar leibhéil an phlean agus tionscadal araon. Ba é an príomh-éiceolaí é atá freagrach as MSC agus MC a ullmhú agus a chomhordú do go leor pleananna reachtúla úsáide talún; chomh maith le EclAs, EIARs agus MCanna sna Tionscadail. Tá eolas teicniúil cuimsitheach ag Andrew ar mheasúnuithe éiceolaíochta agus ar dlíthíúlachtaí na bpróiseas pleanála chun seachadadh cuíchóirithe measúnuithe a éascú.</p> <p>Is éiceolaí le taithí é Andrew a bhfuil ceithre cheadúnas náisiúnta maolaithe speiceas aige do sciatháin leathair (grianghrafadóireacht & suaitheadh fara), do dhobharchúnna agus do bhroic. Is é Andrew a scríobh an Treoir Aitheantais NBDC ar Sciatháin Leathair na hÉireann agus an Treoir Aitheantais do Phlandaí Ionracha Rialaithe. Is speisialtóir luibheolaíochta taithí é Andrew a dhíríonn ar ghnáthóga féarthailte larscríbhinn I, tar éis dó oibriú ar thraslonnú móinéar féar ísealchríche [6510] ina bhfuil speiceas eorna móinéir an ordaithe cosanta bláthanna (<i>Hordeum secalinum</i>).</p>
<p>Richard Deeney</p> <p>Ard-Diplóma sa Díl Pleanála agus Comhshaoil, Óstaí an Rí, Éire 2017</p> <p>B.Sc. Céim Chéad Onóracha, Bainistíocht Comhshaoil, Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, 2012</p> <p>Comhshaoil Cairte, An Cumann don Chomhshaoil</p>	Ceannaire Foirne MSC	<p>Is Eolaí Sinsearach Comhshaoil é Richard le Fehily Timoney. Tá B.Sc ag Richard. Céim Chéad Onóracha, Bainistíocht Comhshaoil ó Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath. Oibríonn Richard san fhoireann Dramhaíola agus Comhshaoil ag Fehily Timoney agus tá taithí aige ar bhainistíocht tionscadail agus ar chomhordú Iarratais Phleanála, Measúnachtaí Straitéiseacha Comhshaoil, Tuarascálacha Measúnaithe Tionchair Timpeallachta agus Measúnacht Timpeallachta, Scagadh agus Tuarascálacha Raon Feidhme EIAR, forbairt Pleananna agus Córas Bainistíochta Comhshaoil, Iniúchadh Comhshaoil, agus Measúnú Astaíochta Aeir.</p> <p>Tá sárthaithe ag Richard ar phleanáil agus ar mheasúnú comhshaoil do chineálacha éagsúla forbartha lena n-áirítear áiseanna dramhaíola, cairéil, forbairt fuinnimh in-athnuaite agus forbairt turasóireachta. Tá taithí aige ar mheasúnuithe bonnlíne ar astaíochtaí aeir do raon eagraíochtaí.</p>
<p>Eunice Wong</p> <p>B.Sc. Céad Onóracha, Eolaíocht Chomhshaoil agus Teicneolaíocht Inbhuanaithe, Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan, 2022</p>	Tacaíocht Tionscadail	<p>Is Eolaí Comhshaoil í Eunice ar an bhFoireann Dramhaíola agus Comhshaoil ag Fehily Timoney and Company. Tá BSc den Chéad Onóracha ag Eunice in Eolaíocht Chomhshaoil agus i dTeicneolaíocht Inbhuanaithe ó Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan.</p> <p>Tá baint ag Eunice le roinnt tionscadal éagsúil agus dúshlánach ó tháinig sé isteach in FT a chlúdaigh príomhghnéithe feabhsúcháin, fardail astaíochtaí bonnlíne, forbairt taitneamhachta, measúnú comhshaoil, agus monatóireacht. Bhí sí freagrach as taighde, tiomsú sonraí, bailíochtú agus anailís ar an iliomad tionscadal, lena n-áirítear staidéar deisce, taighde, chomh maith le forbairt tuarascálacha gaolmhara.</p>
<p>Bruna Felipe</p>	Tacaíocht Tionscadail	<p>Is Innealtóir Timpeallachta Tionscadail de chuid Fehily Timoney and Company í Bruna. Tá BE san Innealtóireacht Chomhshaoil ag Bruna ó UNESP, Ollscoil Stáit São Paulo, an Bhrasaíl.</p>

Ainm agus Cáilíochtaí	Ról sa Tionscadal	Taithí Chuí
BE (Onór) Innealtóireacht Chomhshaoil UNESP, Ollscoil Stáit São Paulo, An Bhrasaíl.		Bhí baint ag Bruna le raon tionscadal talún éillithe agus le Measúnuithe Riosca Timpeallachta de Shraith II (MRT). Bhí Bruna freagrach as tiomsú sonraí, as bailíochtú agus as anailísíú chun tuarascálacha ERA a ullmhú do raon tionscadal a bhaineann le líonadh talún, lena n-áirítear oibreacha a bhaineann le monatóireacht comhshaoil agus comhlíonadh ceadúnais le haghaidh líonta talún éagsúla. Bhí baint aici le tuarascálacha um Measúnú Cuí a ullmhú agus le leabharlann de Láithreáin Eorpacha don Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara. Tá taithí aici freisin ar fhardail astaíochtaí bonnlíne a fhorbairt agus ar mheasúnuithe bonnlíne chomhshaoil a dhéanamh le haghaidh tionscadail iolracha.
Eibhlín Vaughan Céad Onóracha BA in Eolaíocht Chomhshaoil, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, 2020	Tacaíocht Tionscadail	Is Eolaí Comhshaoil í Eibhlín ar an bhFoireann Dramhaíola agus Comhshaoil ag Fehily Timoney and Company. Tá BA in Eolaíocht Chomhshaoil ag Eibhlín ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath áit ar bhain sí Céad Onóracha amach Mar Iar-Eolaí Comhshaoil, tá ról dinimiciúil glactha aici, a chuimsíonn láimhseáil EIAR, monatóireacht comhshaoil, scríobh tuairiscí líofa, taighde, anailís ar shonraí, agus ceapadh straitéisí éifeachtacha bainistíochta dramhaíola. Chomh maith lena ról laistigh den chuideachta, tá Eibhlín ag críochnú MEngSc Taighde sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, a bhfuil ról lárnach ag bailiú sonraí, anailís agus scríobh tuairiscí agus cur i láthair ina leith.

3.4.3 Deacrachtaí a Tháinig Chun Solas

Níor tháinig aon deacrachtaí suntasacha chun solas le linn an mheasúnaithe.

3.4.4 Seicliosta Thuarascáil MSC ar an gComhshaoil

Soláthraítear seicliosta faisnéise nach mór a chur san áireamh sa Tuarascáil Timpeallachta MSC seo faoin Treoir MSC agus a thrasúionn reachtaíocht náisiúnta ¹²thíos faoi Table 3-2. Déanann an seicliosta seo crostagairtí do na codanna sa tuarascáil inar féidir faisnéis a fháil.

Table 3-2: Seicliosta Thuarascáil MSC ar an gComhshaoil

Eolas a Éilítear	Cuid Ábhartha den Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil
Imlíne ar ábhar agus ar phríomhspriocanna an phlean agus gaol le pleananna ábhartha eile.	Cuid 2.
Na gnéithe ábhartha de staid reatha an chomhshaoil agus an éabhlóid is dócha a bheidh air gan an plean a chur i bhfeidhm.	Cuid 4.
Tréithe comhshaoil na limistéir is dócha go mbeidh tionchar suntasach orthu.	Cuid 4.
Aon fhadhb chomhshaoil atá ann cheana agus atá ábhartha don phlean, lena n-áirítear, go háirithe, iad siúd a bhaineann le haon limistéir a bhfuil	Cuid 4.

¹²Ní mór an fhaisnéis a shonraítear in Iarscríbhinn 1 de Threoir agus Sceideal SEA a bheith sa Tuarascáil ar an gComhshaoil. 2 agus 2B de I.R. 435 agus 436 de 2004.

Eolas a Éilítear	Cuid Ábhartha den Tuarascáil MSC ar an gComhshaol
tábhacht chomhshaoil ar leith ag baint leo, mar limistéir atá ainmnithe de bhun na Treorach maidir le hÉin nó an Treoir um Ghnáthóga.	
Na cuspóirí cosanta comhshaoil, arna mbunú ar leibhéal idirnáisiúnta, an Aontais Eorpaigh nó náisiúnta, atá ábhartha don phlean agus an chaoi ar cuireadh na cuspóirí sin agus aon cheist comhshaoil san áireamh le linn a ullmhúcháin.	Cuid 5.
Na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaol, lena n-áirítear ar shaincheisteanna amhail bithéagsúlacht, daonra, sláinte an duine, fána, flóra, ithir, uisce, aer, fachtóirí aeráide, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha lena n-áirítear oidhreacht ailtireachta agus seandálaíochta, tírdhreach agus an t-idirghaol idir na fachtóirí thuas.	Cuid 7 agus Aguisín 3.
Na bearta atá beartaithe chun aon éifeachtaí díobhálacha suntasacha ar an gcomhshaol a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh chomh hiomlán agus is féidir.	Cuid 8.
Cur síos ar na cúiseanna leis na roghanna eile ar déileáladh leo a roghnú, agus cur síos ar conas a rinneadh an measúnú lena n-áirítear aon deacrachtaí (amhail easnaimh theicniúla nó easpa fios gnó) a tháinig chun cinn maidir leis an bhfaisnéis riachtanach a thiomsú.	Cuid 6.
Cur síos ar na bearta atá beartaithe maidir le monatóireacht a dhéanamh ar na héifeachtaí suntasacha comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean.	Cuid 9.
Achoimre neamhtheicniúil ar an bhfaisnéis a cuireadh ar fáil faoi na ceannteidil thuas.	Cuid Tosaigh.
Idirghaolta idir gach Comhpháirt Chomhshaoil.	Cuid 7 agus Aguisín 3.

3.5 Ráiteas MSC

Foilseofar an PGAÚÁ deiridh faoi mhí Feabhra 2024 ar a dhéanaí. Foilseoidh CCC Ráiteas MSC iar-uchtaithe in éineacht leis an bPlean deiridh. Comhpháirt lárnach eile den phróiseas MSC é an Ráiteas MSC iar-ghlacadh.

Soláthróidh an Ráiteas MSC mionsonraí ar an gcaoi a ndeachaigh an measúnú comhshaoil agus na ceisteanna a sonraíodh sa Tuarascáil MSC ar an gComhshaol agus na freagraí comhairliúcháin a bhaineann leis an MSC le linn an phróisis i bhfeidhm ar an bpróiseas déanta plean. Tabharfaidh sé achoimre ar an réasúnaíocht le roghnú an PGAÚÁ deiridh arna ghlacadh i bhfianaise rogha réasúnach eile. Beidh sonraí sa MSC ar bhearta maolaithe agus monatóireachta comhshaoil a bheidh le cur i bhfeidhm thar shaolré an PGAÚÁ.

Is é príomhchuspóir an Ráitis MSC ná tuiscint mhaith agus soiléir a chur ar fáil do pháirtithe leasmhara maidir leis an gcaoi ar cuireadh an próiseas MCS i gcrích le linn an próisis déanta plean agus an chaoi a raibh an MCS mar bhonn eolais don phróiseas agus thug sé tacaíocht dó

3.6 Measúnú ar an Tionchar Bithéagsúlachta Comhtháite

Cuireadh an mheasúnacht chomhshaoil i gcrích i gcomhréir le Measúnacht Tionchair Bithéagsúlachta Comhtháite bunaithe ar Mheasúnú Tionchair Bithéagsúlachta Comhtháite i gcomhréir le doiciméad treorach an GCC dar teideal *‘Tuarascáil Deiridh: Measúnú ar an Tionchar Bithéagsúlachta Comhtháite, Próisis MC, MSC agus MTC a shruthlíniú. Treoir um Dhea- chleachtas.’*(2012).

D’éascaigh an mhodheolaíocht a úsáideadh comhtháthú na bpróiseas MCS agus MC a bhaineann le measúnacht tionchair bithéagsúlachta chun measúnú éifeachtach agus cuíchóirithe ar thionchair bhithéagsúlachta a áirithiú. Rinneadh na próisis phleanála, MSC agus MC - lena n-áirítear raon feidhme a mheas, measúnú bonnlíne, measúnú tionchair agus próisis forbartha beart maolaithe/monatóireachta - i gcomhthráth chun measúnú iomlánaíoch agus iomlán ar thionchair bhithéagsúlachta a éascú. Rinneadh cumarsáid éifeachtach agus comhtháthú éifeachtach eolais agus anailíse eolaíochta idir measúnuithe. Cuireann an anailís agus na conclúidí sa MC eolas cuí ar fáil don MSC.

3.7 Torthaí ar Phróisis an PGAÚÁ, an MSC agus an MC

D’éascaigh na próisis MCS agus MC comhtháthú breithnithe comhshaoil isteach sa PGAÚÁ,, lena n-áirítear beartais agus cuspóirí a chuidíonn le cosaint agus bainistíocht comhshaoil agus forbairt inbhuanaithe gus gnéithe comhshaoil a chomhtháthú sna beartais agus sna cuspóirí atá san áireamh mar chuid den PGAÚÁ.

4. AN BHONNLÍNE CHOMHSHAOIL

4.1 Réamhrá

Rinneadh measúnacht agus tréithriú ar staid reatha an chomhshaoil is dóchúil a d'fhéadfadh tionchar a bheith ag an PGAÚÁ air chun a bheith mar bhonn eolais don phróiseas MCS. Déanann an chuid seo den Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil doiciméadú ar an meastóireacht seo. Tugadh na Codanna Comhshaoil seo a leanas faoi deara agus an measúnú sin ag titim amach:

- Daonra agus Sláinte an Duine
- Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána
- Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach
- Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht
- Ithreacha
- Úsáid Talún
- Cáilíocht Aeir agus Torainn
- Uisce
- Sócmhainní Ábhair
- Turasóireacht agus Fóillíocht
- An tAthru Aeráide

Bailíodh faisnéis bonnlíne comhshaoil do limistéar feidhme an údarais áitiúil (a thugtar anseo ar an 'limistéar staidéir') ag baint úsáide as tacar sonraí comhshaoil. Bhí an Tuarascáil Scóipe MCS a rinneadh agus na freagraí comhairliúcháin a fuarthas le linn an phróisis Scóipe MCS mar bhonn eolais ar an measúnacht bonnlíne comhshaoil. Bhí an t-eispéireas domhain agus breithiúnas saineolaithe na nÚdar ar an Tuarascáil Chomhshaoil MCS mar bhonn eolais agus mar threoir freisin.

Áirítear sa chuid seo den Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil faisnéis ar staid an chomhshaoil laistigh den limistéar sainithe staidéir (Figiúr 4-1), lena n-áirítear léarscáileanna de chomhphárteanna aonair comhshaoil, léarscáiliú íogaireachta comhshaoil agus cur síos ar an gcomhshaoil bonnlíne faoi na Comhphárteanna Comhshaoil a shainníodh sa Treoir MSC agus Rialacháin a thrasú (i. daonra agus sláinte an duine, bithéagsúlacht agus flóra agus fána, ithir, uisce, fachtóirí aeir agus aeráide, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha, tírdhreach agus an t-idirghaol idir na fachtóirí seo). Sainníodh fadhbanna comhshaoil atá ann faoi láthair a bhaineann leis an PGAÚÁ agus rinneadh imscrúdú orthu faoi gach ceanteideal Comhpháirt Chomhshaoil.

Tá breithniú déanta freisin sa Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil ar an gcrios tionchair don PGAÚÁ agus cuimsítear ann faisnéis bonnlíne lasmuigh de theorainn an PGAÚÁ maidir le comhphárteanna comhshaoil áirithe (m.sh. Láithreáin Eorpacha agus stádas na limistéar uisce roinnte).

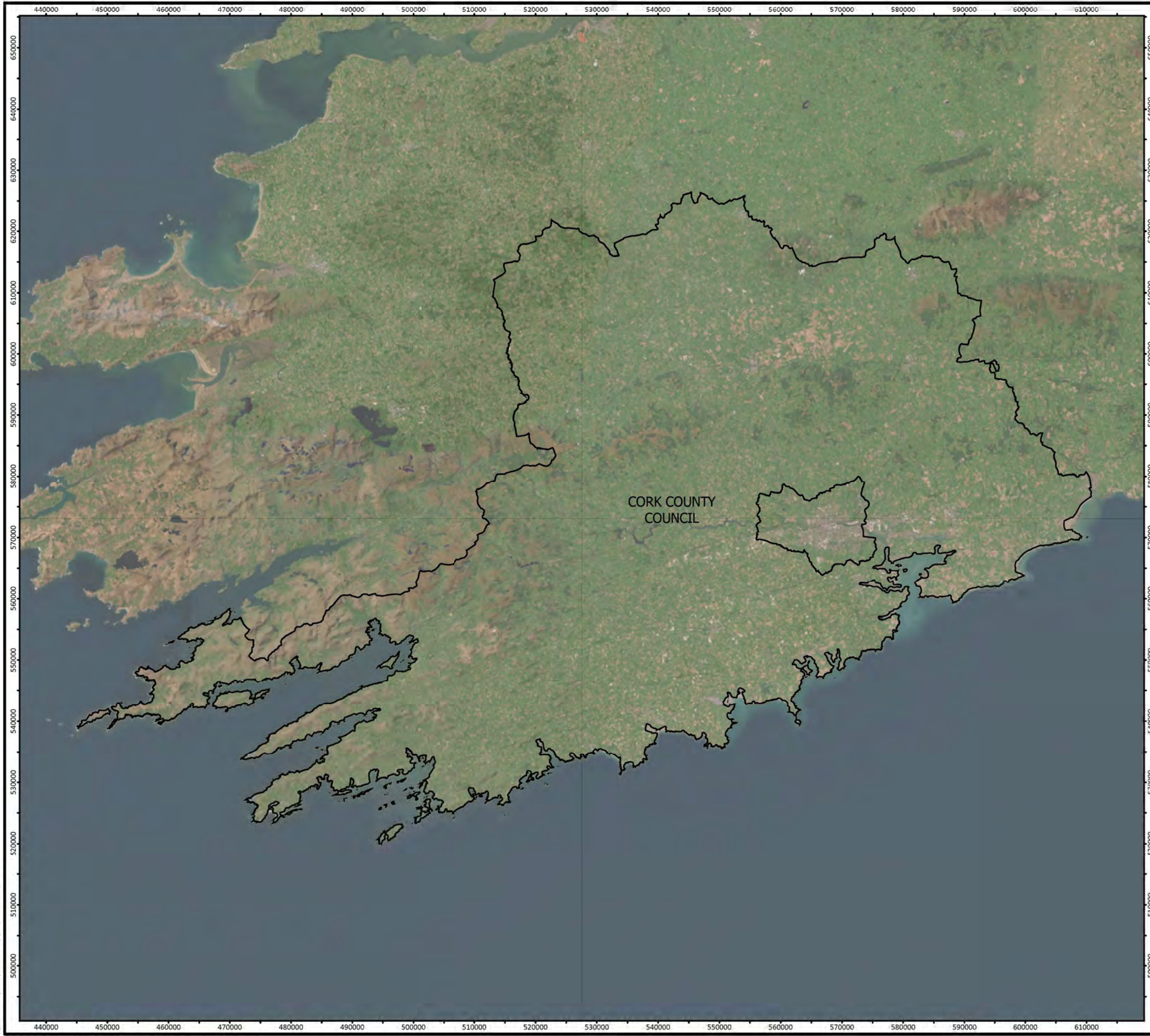

Tá an fhaisnéis a chuirtear ar fáil sa chuid seo bunaithe ar shonraí bonnlíne atá ar fáil go héasca ó chuardaigh gréasánbhunaithe agus faisnéis ó Chórais Fhaisnéise Geografaí (CFG). Príomhacmhainn a úsáideadh le linn phróiseas an MSC is ea Fardal Foinsí Faisnéise Spásúlachta an MSC de chuid an GCC.¹³ Tá na sonraí a chuirtear i láthair sa chuid seo den Tuarascáil MSC ar an gComhshaol chomh cothrom le dáta agus chomh cruinn agus is féidir agus cuirtear i láthair iad i bhformáid inrochtana, nuair is féidir.

Tugtar aghaidh ar an idirghaol idir Comhpháirteanna Comhshaoil sa chuid seo, de réir mar is cuí, faoi gach ceannteideal Comhpháirte Comhshaoil. Cuirtear achoimre ar idirghaolta na Comhpháirte Comhshaoil ar fáil freisin.

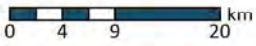
Scrúdaíonn an chuid seo den Tuarascáil MSC ar an gComhshaol éabhlóid dhóchúil na bunlíne comhshaoil in éagmais an PGAÚÁ a bheith curtha i bhfeidhm (m.sh. sa chás ‘déan faic’ nó ‘déan ar a laghad’).

¹³An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. 2022. Foinsí Faisnéise Spásúlachta MSC: Le fáil ó [Measúnú Straitéiseach Comhshaoil | An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil \(epa.ie\)](#)

Legend
 Local Authority Boundaries

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. EI4 0001221 © Government of Ireland
 Road Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap © OpenStreetMap [and] contributors, CC-BY-SA

Local Authority Boundary	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.1
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE: 15/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3
 	

 Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

4.2 Daonra agus Sláinte an Duine

I nDaonáireamh 2022, ba é daonra iomlán Chontae Chorcaí lena n-áirítear Cathair Chorcaí ná 584,156 duine, rud a léiríonn an treocht go bhfuil méadú ar dhaonra iomlán an Chontae de réir ca. 7.6% (41,288 duine)¹⁴ ón Daonáireamh roimhe sin.

Tá Contae Chorcaí aitheanta ag Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíochta Thionól an Deiscirt (SRSE) mar chuid de Réigiún an Iardheiscirt. Is é an réamh-mheastachán daonra idirthréimhseach do Chontae Chorcaí go dtí 2031 ná idir 382,000 - 398,000 duine¹⁵.

Níl aon réamh-mheastacháin daonra sa PGAÚÁ mar go mbaineann na forálacha le gníomh aeráide amháin – áfach, tá gnéithe laistigh den PGAÚÁ a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar réamh-mheastacháin daonra don chontae agus idirghníomhú le gnéithe comhshaoil éagsúla. Áirítear éifeachtaí na ndúradán féideartha seo:

- Brú fóillíochta agus forbartha ar ghnáthóga agus ar thírdhreacha.
- D'fhéadfadh tionchar a bheith ag forbairt fuinnimh in-athnuaite ar dhinimic an daonra laistigh den chontae.
- Srian méadaithe ar chuspóirí criosaithe talamhúsáide sa chrios dícharbónaithe.
- Éifeachtaí féideartha ar cháilíocht an uisce.

Maidir le sláinte an duine, is iad na tionchair atá ábhartha don MSC na tionchair a thagann chun cinn mar thoradh ar éifeachtaí na ndúradán le veicteoirí comhshaoil (i.e. comhpháirteanna comhshaoil amhail aer, uisce nó ithir trínar féidir ábhair truaillithe nó truailléain, a bhfuil an poitéinseal acu dochar a dhéanamh, a dhéanamh). Iompar ionas go dtagann siad i dteagmháil le daoine). Is féidir le guaiseacha nó núiseanna do shláinte an duine teacht chun cinn mar thoradh ar nochtadh do na veicteoirí seo a eascraíonn as úsáidí neamh-chomhoiriúnacha talún cóngaracha, mar shampla.

4.2.1 Príomhcheisteanna ón PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhbhreithnithe a bhaineann le Daonra agus Sláinte an Duine:

- Brú fóillíochta agus forbartha ar ghnáthóga agus ar thírdhreacha.
- Is féidir le líon na ndaoine agus le fás forbartha an uimhir sin tionchar a bheith acu ar riachtanais agus úsáid an fhuinnimh sa chontae.
- Is féidir le líon na ndaoine agus le fás forbartha an uimhir sin tionchar a bheith acu ar an limistéar dícharbónaithe.
- Éifeacht fheiceálach féideartha i bhfoirm forbairt an bhonneagair ghlais

¹⁴An Phríomh-Oifig Staidrimh 2022. FY003B - Population and Actual and Percentage Change 2006 to 2022 (cso.ie)<https://data.cso.ie/table/FY003B>

¹⁵Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta an Deiscirt

- Legend
- Local Authority Boundaries
 - Census Settlements

Major Settlement Pattern	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.2
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	30/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3
	

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/
 Road Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
 Path: I:\Map Production\2023\12\17\Workspaces\SEA\SEA_EP_Fig_4_1_Major_Settlement_Patterns_wifian_ireland.aprx

4.3 Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána

D'áirigh an MCS faisnéis atá ar fáil maidir le láithreán caomhantas dúlra ainmnithe chomh maith le speicis chosanta, nascacht éiceolaíoch agus gnáthóga neamshainithe a bhfuil ardluach éiceolaíochta acu. Tá foinsí sonraí sainaitheanta ag an MSC freisin atá oiriúnach d'fhorbairt agus do mheasúnuithe áitiúla, ar leibhéal tionscadail.

Tábla 4-1: Láithreáin Éiceolaíochta Ainmnithe agus Speicis Chosanta

Gnéithe Comhshaoil	Cur Síos
UNESCO ¹⁶ (Eagraíocht Oideachais, Eolaíoch agus Chultúrtha na Náisiún Aontaithe) Láithreáin Oidhreachta Domhanda agus Bithsféir.	Níl aon Láithreán Oidhreachta Domhanda UNESCO laistigh den Chontae. Tá na láithreáin is gaire suite laistigh de Chontae Chiarraí; ina measc Sceilg Mhichíl agus Tearmann Bithsféir Chiarraí.
Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta ¹⁷ (LChaSanna) ¹⁸	Ainmnithe faoin Treoir um Ghnáthóga (Treoir 92/43/EEC ar chaomhnú na ngnáthóg nádúrtha agus caomhnú an fhlóra agus an fhána fhiáin). Tá 30 LChaS ainmnithe laistigh de, i bpáirt laistigh de nó in aice le limistéar an Phlean, agus áirítear ar na láithreáin is suntasaí díobh sin. Ceann na dTrí Chaisleán go Carn Uí Néid LChaS (000109), Bá na hEornan go Pointe Bhaile Riosóid LChaS (001040), Rinn Mhuintir Bháire LChaS (000102), An Ribhéar LChaS (002158), Páirc Náisiúnta Chill Airne, Na Cruacha Dubha agus Dobharcheantar Abhainn Chárthaí LChaS (000365) agus an Abhainn Mhór LChaS (Corcaigh/Port Láirge) (002170). Déanfar iad seo agus láithreáin eile lasmuigh de theorainn an Chontae a bhféadfadh an PGAÚÁ cur isteach orthu a mheas sna measúnuithe.
Limistéir faoi Chosaint Speisialta ¹⁹ (LChoSanna) ²⁰	Ainmnithe faoi threoir maidir le hÉin (Treoir EC 200/147/EC ar chaomhnú na n-éan fiáin). Tá 18 LChoS ainmnithe laistigh de, i bpáirt laistigh de nó in aice le limistéar an Phlean, lena n-áirítear: Portach Chill Cholmáin LChoS (004095), Calaí na hAbhann Móire LChoS (004094), Cnoc an Stacaigh go Mullach an Radhairc, Cnoc Luimnigh Thiar agus Sliabh an Iolair LChoS (004161), Mullach an Ois go Sléibhte Mhúisire Mór LChoS (004162), An Gaorthadh LChoS (004109), Leithinis Bheara LChoS (004155), An Tarbh agus An Bhó LChoS (004066), Rinn Mhuintir Bháire go Ceann Tuaithe LChoS (004156), Ceann Dhún dTéide go Pointe an Dúinín LChoS (004190), Bá Chloich na Coillte LChoS (004081), Na Seacht gCeanna LChoS (004191), Bá Chúirt Mhic Shéafraidh LChoS (004219), An Seancheann LChoS (004021), Oileáin an tSabhrain LChoS (004124), Cuan Chorcaí LChoS (004030), Bá Bhaile Choitín LChoS (004022), Bá Bhaile Mhac Óda LChoS (004023) agus Inbhear na hAbhann Móire LChoS (004028). Déanfar iad seo agus láithreáin eile lasmuigh de theorainn an Chontae a bhféadfadh an PGAÚÁ cur isteach orthu a mheas sna measúnuithe.
Láithreáin RAMSAR ²¹	Bunaíodh an Coinbhinsiún um Bogaigh a bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leo, go háirithe mar Ghnáthóg Éanlaith Uisce, ag Ramsar i 1971 agus dhaingnigh Éire é i 1984. Is é príomhaidhm an Choinbhinsiúin a áirithiú go n-ainmneoidh gach stát

¹⁶Láithreáin UNESCO in Éirinn - HeritageMaps.ie - data.gov.ie

¹⁷Sonraí láithreáin ainmnithe | An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra (npws.ie)

¹⁸Treoir um Ghnáthóga (1992/43/EEC) - gnáthóga agus speiceas arna liostaithe in Iarscríbhinn I agus Iarscríbhinn II

¹⁹Sonraí láithreáin ainmnithe | An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra (npws.ie)

²⁰Treoir maidir le hÉin (2009/147/CEE)

²¹Ramsar Sites - Datasets - data.gov.ie

Gnéithe Comhshaoil	Cur Síos
	<p>conarthach bogaigh ina chríoch lena gcur ar liosta de na bogaigh a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta ag baint leo d'éin uisce.</p> <p>Is éard atá i gceist leis sin tiomantas gach stáit chonarthaigh do bheartas cosanta agus bainistithe na mbogach ainmnithe, agus do phleanáil a fhoirmiú agus a chur i bhfeidhm chun caomhnú na mbogach ainmnithe a chur chun cinn agus, a mhéid is féidir, úsáid stuama na mbogach ina chríoch. Faoi láthair tá 45 láithreán ainmnithe ag Éirinn mar Bhogaigh a bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta ag baint leo, le hachar dromchla de 66,994 heicteár. Tá 5 láithreán Ramsar sainithe laistigh agus go páirteach laistigh de theorainn an Phlean; An Gaorthadh, Cuan Chorcaí, Bá Bhaile Choitín, Baile Mhac Óda agus Inbhear na hAbhann Móire.</p>
<p>Limistéir Oidhreacht Nádúrtha²²(LONanna)</p>	<p>Tá LONanna ainmnithe de bharr ar a luach caomhnaithe náisiúnta le haghaidh oidhreacht éiceolaíochta agus/nó oidhreacht geolaíochta/geomoirfeolaíoch. Clúdaíonn siad gnáthóga leathnádúrtha agus nádúrtha atá tábhachtach go náisiúnta, tírghnéithe nó gnéithe geomoirfeolaíoch, speicis plandaí agus ainmhithe fiadhúlra nó éagsúlacht de na tréithe nádúrtha seo. Tá LONanna ainmnithe faoin Acht um Fhiadhúlra (Leasú) 2000. Tá 10 LON ainmnithe laistigh de, i bpáirt laistigh de nó in aice le limistéar an Phlean; An Bhograch LON (002447), Portach an Choineicéir LON (002386), Portach Liathchoille LON (002417), Portach Thrá Phraisce LON (002371), Portach Dhoirín na Trá LON (002105), Portach Chnoc Daod LON (001059), Portach Chuan an Phoillín LON (002416) , Portach Shailcheartáin LON (001882), Portach Shliabh an Iolair LON (002449) agus Portach Loch Ghé LON (002454).</p>
<p>Limistéir Oidhreacht Nádúrtha molta (LONmanna)²³</p>	<p>Foilsíodh LONmanna ar bhonn neamhrechtúil i 1995 ach níl siad molta nó ainmnithe go reachtúil ó shin. Tá na láithreáin seo tábhachtach don fhiadhúlra agus do ghnáthóga. Tá 115 LONm laistigh nó i bpáirt laistigh den Chontae, agus áirítear ar na láithreáin is suntasaí díobh: Rinn Mhuintir Bháire (000102), Bá agus Oileáin Loch Trasna (000101), Calai na hAbhann Móire (000073), agus Caol an Oileáin Mhóir (001058).</p>
<p>Ordú Caomhnaithe Crann (OCC)</p>	<p>Féadfar Orduithe Caomhnaithe Crann a dhéanamh faoi Alt 45 den Acht Rialtais Áitiúil (Pleanáil agus Forbairt), 1963 agus faoi achtanna ina dhiaidh sin. Leagann Cuid XIII den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 amach na forálacha do OCCanna. Is féidir OCCanna a dhéanamh ar mhaithe le taitneamhacht nó leis an gcomhshaoil agus ceadaíonn siad cosaint crann aonair nó grúpaí crann. Tá 6 OCC laistigh den Chontae aitheanta laistigh den Phlean Forbartha Contae.</p>
<p>Láithreáin Orduithe Cosanta Flóra²⁴</p>	<p>An tOrdú Flóra (Cosaint), 2022 (I.R. Tugann (Uimh.235 de 2022) cosaint dhleathach ar 65 speiceas de bhrífítí i bPoblacht na hÉireann (25 aelus agus 40 caonach). Tá liosta reatha na speiceas plandaí atá faoi chosaint Alt 21 den Acht um Fhiadhúlra, 1976 leagtha amach san Ordú Flóra (Cosaint), 2022, a théann in ionad orduithe a rinneadh i 1980, 1987, 1999 agus 2015. Tá 29 Láithreán Ordaithe Cosanta Flora ainmnithe laistigh de limistéar an Phlean; lena n-áirítear na hAilichí, Béal Átha an Cheasaigh, Baile Choitín, Droichead Bhaile Mhic Cuirc, Beantraí, Teach Bheantraí , Bá na hEornan, an Cheapach Ghlas, Coill Bhaile an Chaisleáin, Cléire, Cóbh, an Com Rua, an Droim Mór, Gleannúir, An Gleann Garbh, Cnoc Daod, Droichead Chill an Mhuilinn, Cionn tSáile, Cnoc na Madraí, Knockomagh, an Leac Bhuí, Cnoc</p>

²²[Sonraí suímh ainmnithe | An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra \(npws.ie\)](https://www.npws.ie)

²³ [Léarscáileanna LON](https://www.npws.ie)

²⁴ [Amharcóir Léarscáileanna Ordaithe Cosanta Flóra \(npws.ie\)](https://www.npws.ie)

Gnéithe Comhshaoil	Cur Síos
	Gunnery, Nowen Hill, Bealach Chéim an Fhia, An Pasáiste, Inis Arcáin, Portach Shróin Abhann, Port na Claise, agus Eochail.
Tearmainn na nÉan Fiáin ²⁵ (féach I.R. 192 de 1979)	Is limistéir iad Tearmann Éan Fiáin atá eisiata ón ‘Ordú Séasúr Oscailte’ ionas gur féidir le héin ghéim scíth a ligean agus beathú gan cur isteach orthu. Tá 68 tearmann sa Stát. Ní cheadaítear éin ghéim a lámhach sna tearmainn seo. Tá 4 Thearmann Éan Fiáin ainmnithe laistigh de limistéar an Phlean; lena n-áirítear: Baile na Móna – An Seangharraí (WFS-08), Portach Chill Cholmáin (WFS-09), Loch an Doire (WFS-10) agus Taiscumar na Laoi (WFS-11).
Uiscí Bradáin ²⁶	Tá uiscí bradáin ainmnithe agus cosanta faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Caighdeán na nUiscí Bradáin) 1988 (IR Uimh. 293 de 1988). Tá Uiscí Bradáin ainmnithe in ann tacú leis an mbradáin (Salmo salar), an breac (Salmo trutta), an ruabhreac (Salvelinus) agus an iasc geal (Coregonus). Tá 5 chainéal abhann bradáin ainmnithe a ritheann laistigh de theorainn an Chontae. Is iad seo an Abhainn Mór [Mumhan], An Bhríd [Port Láirge], Airgidín, páirteanna na Laoi [Corcaigh], agus cuid den Fhéil.
Limistéir Chosanta Mhuirí OSPAR ²⁷ (MPA)	Faoin gCoinbhinsiún OSPAR chun Timpeallacht Mhuirí an Atlantaigh Thoir Thuaidh a Chosaint, tá Éire tiomanta do limistéir mhuirí faoi chosaint a bhunú chun bithéagsúlacht a chosaint (m.sh OSPAR MPAanna). Tá 19 láithreán OSPAR beartaithe sa Stát faoi láthair. Tá 3 MPA laistigh de, go páirteach laistigh de nó in aice le teorainn an Chontae, lena n-áirítear an Ribhéar MPA, Cuan agus Oileáin Loch Trasna MPA, agus Iardheisceart Bhanc Porcupine MPA.
Cuas na Talún CORINE ²⁸	Is éard is clúdach talún ann ná an clúdach fisiceach breathnaithe, mar a fheictear ón talamh nó trí chianbhraiteacht, lena n-áirítear mar shampla fásra nádúrtha nó plandáilte, uisce agus tógálacha daonna a chlúdaíonn dromchla an domhain. Is é féarach talmhaíochta agus talamh arúil an cineál clúdach talún is mó. Tá foraoisí buaircínéacha agus ceantair leathnádúrtha le fáil i lár agus i dtuaisceart an Chontae, agus tá na foraoisí sin a bhfuil bogaigh in éineacht leo sna ceantair iarthar agus ardtalún den chuid is mó. Tá fabraic uirbeach/dromchlaí saorga suite i mbailte scaipthe ar fud an Chontae, mar iarthar Chathair Chorcaí, Mala, Mainistir Fhear Maí, agus Mainistir na Corann etc.
Páirceanna Náisiúnta	Is limistéir faoi chosaint speisialta áilleachta gan mhilleadh iad Páirceanna Náisiúnta agus tá sé cinn in Éirinn. Is é príomhchuspóir na bPáirceanna Náisiúnta ná caomhnú na bithéagsúlachta agus an tírdhreacha; ach cuireann siad spás áineasa ar fáil do mhuintir na háite agus do chuariteoirí freisin. Níl aon Pháirc Náisiúnta laistigh de theorainn an Chontae, ach tá an Pháirc Náisiúnta is cóngaraí i gContae Chiarraí – Páirc Náisiúnta Chill Airne.
Anaclanna Dúlra ²⁹	Is éard is Anaclann Dúlra ann ná limistéar atá tábhachtach don fhiadhúlra, atá cosanta faoi ordú ón Aire. Tá 78 Anaclann Dúlra Reachtúla ann faoi láthair. Is leis an Stát a bhformhór ach tá cuid acu faoi úinéireacht eagraíochtaí nó úinéirí talún príobháideacha. Tá 6 Thearmann Dúlra laistigh de, i bpáirt laistigh de, nó in aice le teorainn an Chontae. Is iad seo Anaclann Dúlra Cheann Chnoc an Dúin agus Oileán

²⁵ [Tearmainn na nÉan Fiáin | An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra \(npws.ie\)](#)

²⁶ [Clár na Limistéar faoi Chosaint - Tábla na nUiscí Bradáin - tacair Sonraí - data.gov.ie](#)

²⁷ [Coinbhinsiún OSPAR chun Timpeallacht Mhuirí an Atlantaigh Thoir Thuaidh a Chosaint, tá Éire tiomanta do limistéir mhuirí faoi chosaint a bhunú chun bithéagsúlacht a chosaint](#)

²⁸ [Léarscáileanna LON](#)

²⁹ [Anaclanna Dúlra in Éirinn | An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra \(npws.ie\)](#)

Gnéithe Comhshaoil	Cur Síos
	an Cháplaigh, Anaclann Dúlra Phortach Chlochar na gCon, Anaclann Dúlra Phortach Chill Cholmáin, Anaclann Dúlra an Ghaorthaidh, Anaclann Dúlra Loch Oighinn, Anaclann Dúlra Choill an Ghleanna Ghairbh.

Tábla 4-2: Nascacht Éiceolaíoch agus Gnáthóga Neamhshainithe

	Cur Síos
Nascacht agus líonraí éiceolaíochta (lena n-áirítear clocha cora agus conairí).	Córais chósta, gnáthóga bruachánacha, fála sceach agus gréasáin eile bonneagair ghorm agus ghlas. Bhí nascacht agus líonraí éiceolaíochta ina bpríomhcheist mar aon le speicis ionracha - go háirithe iad siúd atá liostaithe ar an Tríú Sceideal a ghabhann le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha) 2011 [I.R.477/2011].
Láithreáin eile a bhfuil ardluach bithéagsúlachta nó tábhacht éiceolaíoch ag baint leo	Gnáthóga leathnádúrtha i bPáirceanna Náisiúnta agus an tSeirbhís Fhiadhúlra (PNSF) suirbhéanna náisiúnta (coillearnacha dúchasacha, córais sceireacha, gnáthóga taoide, tailte féaraigh, tailte móna etc.). Tá crainn agus coillearnacha a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leo aitheanta.

Bhain an MSC úsáid as foinsí sonraí a bhí ar fáil lena n-áirítear iad siúd ón PNSF, Creat Líonra Náisiúnta Éiceolaíochta na hÉireann de chuid an GCC agus mapáil cumhdach talún CORINE.

Bhí an MSC bunaithe ar thorthaí an MC agus lean sé gnéithe de Mheasúnú Bithéagsúlachta Comhtháite agus tagairt á déanamh do *Mheasúnú Tionchair Bithéagsúlachta Comhtháite 2013 an GCC - Próisis MC, MSC agus MTC a shruthlíniú: Lámhleabhar an Chleachtóra*.

Chomh maith le ceisteanna a bhaineann le láithreáin Eorpacha - díriodh ar speicis chosanta lasmuigh de na hainmniúcháin seo amhail sciatháin leathair³⁰, éin ghoir³¹, broic³² srl. chomh maith le gach speiceas gaolmhar atá liostaithe san Ordú Flóra (Cosaint), 2022 (I.R. Uimh. 235 de 2022)³³.

³⁰Tugann an Treoir um Ghnáthóga (1992/43/EEC) agus Treoir na nÉan (2009/147/EEC) cosaint dlí do ghnáthóga agus do speiceas a bhfuil tábhacht Eorpach ag baint leo. Is í aidhm fhoriomlán na dTreoracha um Ghnáthóga agus Éin ná “stádas fabhrach caomhantais” gnáthóg agus speiceas de Leas an Chomhphobail Eorpaigh a chothabháil nó a athchóiriú. Tá na gnáthóga agus na speicis seo liostaithe sna Treoracha um Ghnáthóga agus Éin (Treoir um Ghnáthóga mar atá thuas luaite 2009/147/EC maidir le caomhnú na n-éan fiáin) agus Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (LChoSanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (LChoSanna) ainmnithe chun cosaint a thabhairt do na daoine is leochailí ina measc. Tugtar láithreáin Eorpacha ar an dá ainmniúchán seo le chéile agus tugtar láithreáin Eorpacha orthu. Leagtar amach in Airteagail 6(3) agus 6(4) de na Treoracha um Ghnáthóga na tástálacha cinnteoireachta do phleananna agus do thionscadail ar dóigh dóibh difear a dhéanamh do shuímh den sórt sin. In Airteagal 6(3) bunaítear an ceanglas maidir le MC. Cuirtear na ceanglais seo chun feidhme i bPoblacht na hÉireann le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha) 2011 (arna leasú) agus an tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú). De bhreis ar cheanglais na gceisteanna a bhaineann le láithreáin Eorpacha faoi chosaint sainaithe in Iarscríbhinn IV den Treoir um Ghnáthóga speicis tosaíochta a dtugtar cosaint dóibh ina gceart féin - áirítear orthu seo gach speiceas de sciatháin leathair Éireannacha. Tá cosaint ag sciatháin leathair faoi Achtanna Fiadhúlra na hÉireann, 1976 agus 2000 freisin.

³¹Achtanna Fiadhúlra na hÉireann, 1976 (arna leasú)

³²Acht Fiadhúlra na hÉireann 1976 (arna leasú) agus Coinbhinsiún Bern Aguisín III

³³A thugann cosaint dlí ar 68 speiceas de phlandaí soithíocha, ar 65 speiceas de bhrífítí i bPoblacht na hÉireann (25 aelus agus 40 caonach). Tá liosta reatha na speiceas plandaí atá faoi chosaint Alt 21 den Acht um Fhiadhúlra, leagtha amach san Ordú Flóra (Cosaint), 1999 (arna leasú).

4.3.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhbhreithnithe maidir le Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána:

- Caithfear machnamh a dhéanamh ar roghnú na slite agus ar chritéir an aicmiúcháin i gcás gormbhealaí agus glasbhealaí a fhorbairt ag an Dréacht-PGAÚÁ, mar gheall ar an nádúr líneach a bhíonn i gceist leo.
- Éifeachtaí féideartha a dtiocfadh teacht chun cinn ar ghnéithe neamhainmnithe bithéagsúlachta mar shampla gnáthóga agus speiceas tábhachtacha lasmuigh dá limistéir ainmnithe - go háirithe nuair a bhíonn scoilteadh, bac speicis agus cur as áit i gceist leo.
- Éifeachtaí féideartha ar limistéir cosanta: Láithreáin Náisiúnta agus Eorpacha (m.sh LChaSanna LChoSanna, RAMSAR), láithreáin Náisiúnta (m.sh. LONanna) agus láithreáin Oidhreachta Nádúrtha agus Caomhnaithe eile m.sh tearmainn flóra agus fána, tearmainn éin fhiáine.
- An fhéidearthacht chun speiceas ionrach a scaipeadh.
- An fhéidearthacht chun feabhsú na bithéagsúlachta.

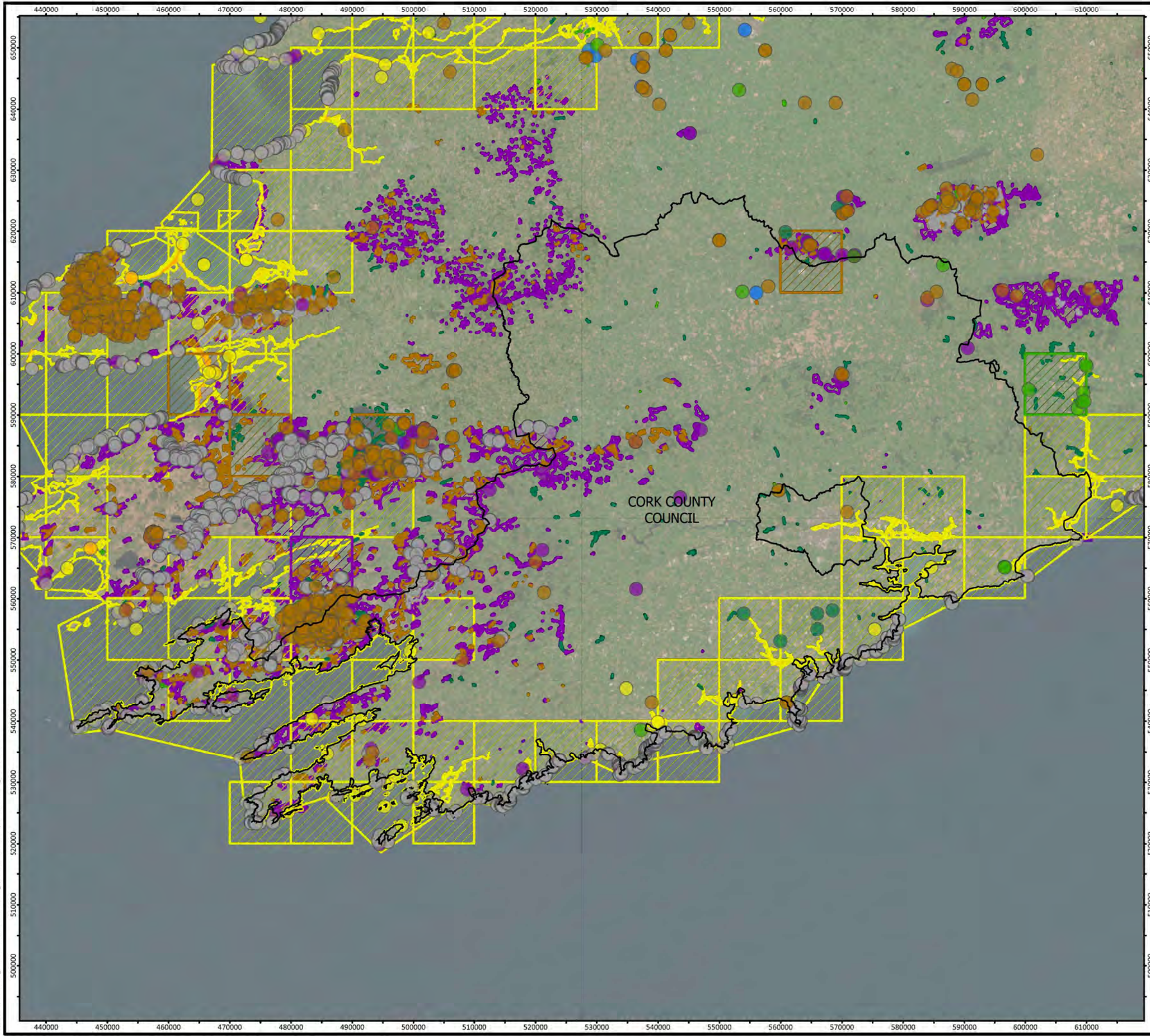
Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. CWL50216780 Government of Ireland Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

World Imagery: Esri/Mapbox (and) contributors, CC-BY-SA

OpenStreetMap: © OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

IPWS/Article17HabitatsDetailedDistribution: National Parks and Wildlife Service of Ireland (NPWS), An tOideáil Páirciam: Naisiúnta agus Fíocháir

Department of Housing, Local Government and Heritage, An Roinn Tithíochta, Bualais Ádhúil agus Oidhreochta

Legend

Local Authority Boundaries

Article17HabitatsDetailedDistributionPointGDPR

- Bogs, Mires and Fens
- Coastal
- Dunes
- Forests
- Freshwater
- Grasslands
- Heath and Scrub
- Rocky

Article17HabitatDetailedDistributionPolylineGDPR

- Coastal

Article17HabitatsDetailedDistributionPolygonGDPR

- Bogs, Mires and Fens
- Coastal
- Dunes
- Forests
- Grasslands
- Heath and Scrub
- Rocky
- Sclerophyllous scrubs

Potential Habitat Sensitivities - Areas likely to contain Annex I habitats

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

FIGURE NO: 4.5

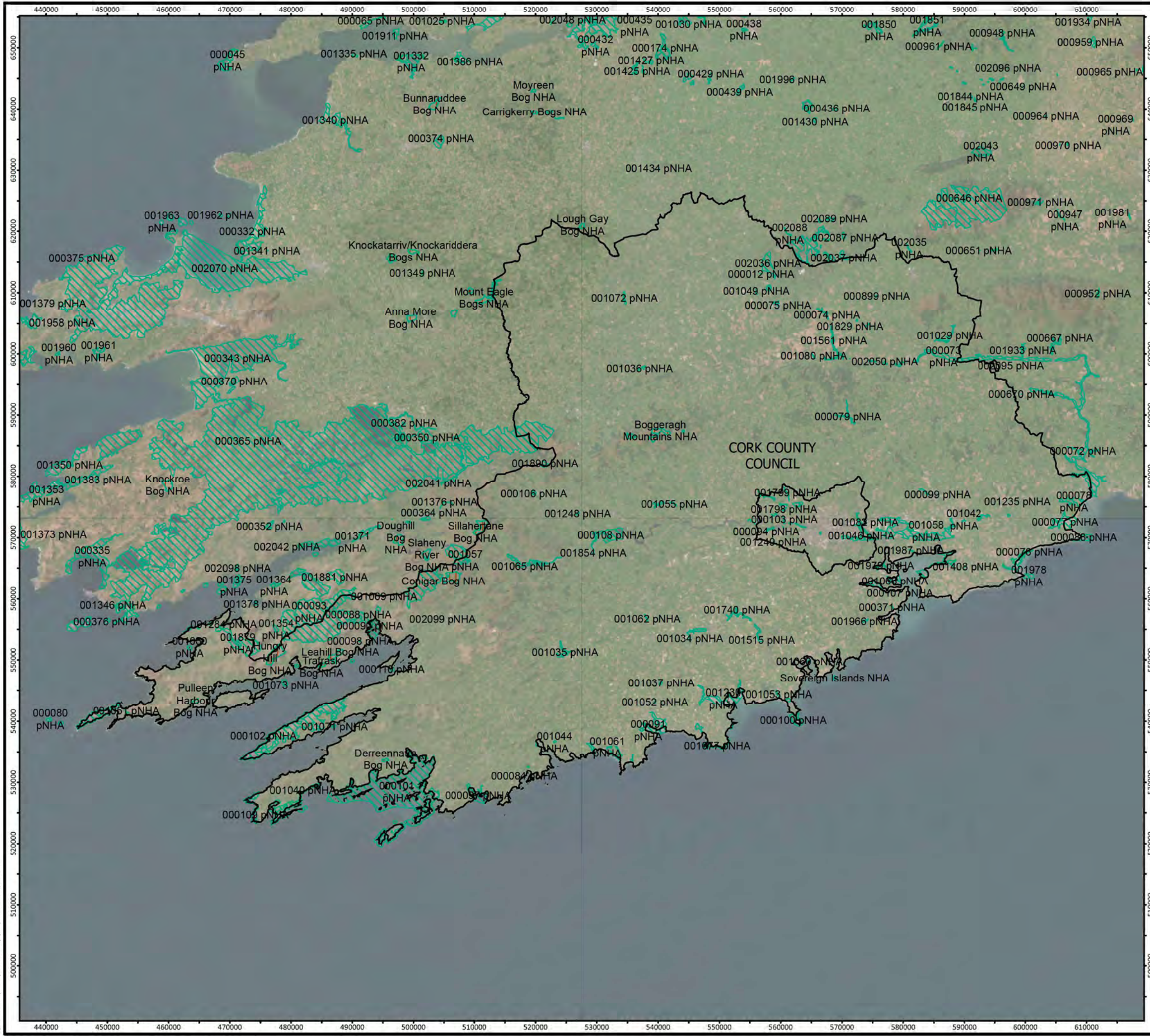
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 **SCALE:** 1:612,500 @ A3

W N E S 0 4 9 20 km

FEHILY TIMONEY Cork | Dublin | Carlow www.fehilytimoney.ie

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>
 Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

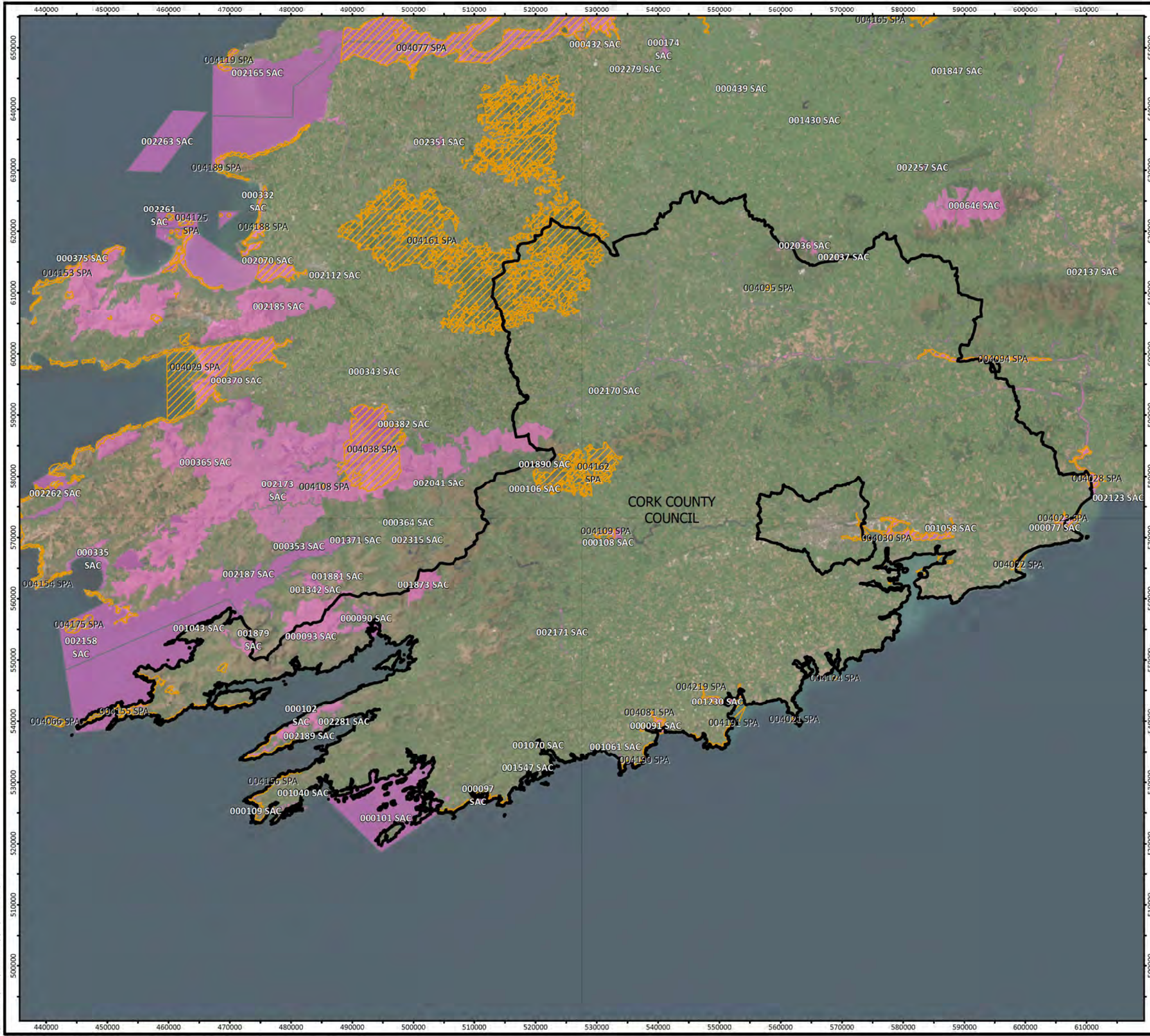
Legend

- Local Authority Boundaries
- Natural Heritage Areas
- Proposed Natural Heritage Areas

Natural Heritage Areas and proposed Natural Heritage Areas in Ireland	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.4
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	15/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

Map data reproduced under licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland. Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.
Map Imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

Legend

- Local Authority Boundaries
- Special Protection Area (SPA)
- Special Area of Conservation (SAC)

Special Areas of Conservation and Special Protected Areas

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

FIGURE NO: 4.3

CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 SCALE: 1:612,500 @ A3

Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

4.4 Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach

Roinneann an Measúnú ar Nádúr an Tírdhreacha³⁴ do Chontae Chorcaí, a rinneadh in 2007, agus lena n-áirítear Cathair Chorcaí, an Contae i 16 Chineál Nádúr Tírdhreacha. Ina theannta sin, sainithníodh radhairc thábhachtacha agus bealaí na radharc. Lena n-áirítear:

Tábla 4-3: Cineálacha Carachtair Tírdhreacha

Gnéithe Comhshaoil	Cur Síos
Cineálacha Carachtair Tírdhreacha (CCTanna)	<ul style="list-style-type: none"> • CCT 1 - Cuan agus Inbhear na Cathrach • CCT 2 - Cósta Chuan Leathan • CCT 3 - Cósta Inbhear Mantach • CCT 4 - Leithinsí Iomaire Creagacha • CCT 5 - Machaire Torthúil le hIomaire Móinteán • CCT 6- Gleannta Gallda Torthúla Leathan • CCT 7 - Talún Feirme de Bhreacachain Páirceanna • CCT 8 - Abhainn Cnocach agus Gleannta Taiscumair • CCT 9 - Talamh Meánach Imeach Leathan agus Imchuach Ísealchríoch • CCT 10 - Talamh Meán Torthúil Sceach • CCT 11 - Gleann Meánach Imeach Leathan • CCT 12 - Talamh Imeach Rollach agus Meánach Foraoise • CCT 13 - Talamh Meán Imeach gleannta • CCT 14 - Imeach Sceach agus Ardtailte Rollta Foraoise • CCT 15 - Ardtailte Iomaire agus Buaic • CCT 16 - Gleann Cradle Oighrithe agus Foraoisithe / Gleannta Cradle Oighrithe

Sainithníodh an tírdhreach feadh an chósta, lena n-áirítear Cuan Chorcaí, Carraig Thuathail, Mainistir na Corann, an Pasáiste agus an Cóbh mar thírdhreach ard-íogaireachta. Mar an gcéanna, in oirthuaisceart Chorcaí, tá íogaireacht an-ard ag baint leis an tírdhreach i gcóngaracht ghleann na hAbhann Móire, lena n-áirítear Mala, Cill na Mallach, An Ráth, Mainistir Fhear Maí agus Baile an Mhistéalaigh. Sainithníodh freisin go bhfuil íogaireacht an-ard ag baint le codanna den tírdhreach in aice le Gleann na Laoi.

Breithníodh na cinn thuas agus aon ainmniúchán tírdhreacha eile nó atá ag teacht chun cinn sa mheasúnú.

³⁴Plean Forbartha Chontae Chorcaí 2022-2028, *Aguisín F: Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha Chontae Chorcaí*

Bhain measúnú MSC ar an tírdhreach úsáid as faisnéis ó na foinsí seo a leanas:

- Léarscáiliú íogaireachta comhshaoil
- Straitéis Tírdhreacha Náisiúnta na hÉireann
- Orduithe Choimeádta Crann
- Clúdach foraoise/Straitéisí Táscacha Foraoise³⁵
- Plean Forbartha Chontae Chorcaí 2022-2028
- Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha an Chontae

4.4.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Amhairc:

- Éifeachtaí an bhonneagair ghlais (gormbhealaí, glasbhealaí) (féach Cuid 0) agus méadú na bhfeirmeacha fuinneamh in-athnuaite i limistéir a bhfuil caighdeán tírdhreacha ainmnithe agus radharc tíre acu.
- Oiriúnacht na dtírdhreach i gcás athrú ó fhorbairtí an bhonneagair ghlas.

4.5 Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíochta agus Ailtireachta

Tá cosaint dlí ag láithreáin seandálaíochta.³⁶ Áirítear sa chuid seo eolas ar oidhreacht seandálaíochta. Ceann de na príomhfhoinsí faisnéise le haghaidh gnéithe seandálaíochta aitheanta ná an Taifead ar Shéadchomharthaí agus Áiteanna (TSÁ).³⁷ Is fardal é an TSÁ de láithreáin agus de limistéir a bhfuil tábhacht seandálaíochta ag baint leo.

Tá gar do 20,000 Séadchomhartha Taifeadta laistigh de limistéir an Phlean Séadchomharthaí a chuimsíonn raon de réanna réamhstairiúla ón aois cré-umha, ón iarann, agus ó na tréimhsí Críostaí agus Meánaoise. Tá 58 séadchomhartha Náisiúnta taifeadta ar an TSÁ atá faoi Chúram an Stáit.

Áirítear leis an alt seo freisin faisnéis ar oidhreacht ailtireachta Chontae Chorcaí lena n-áirítear an ceann a bhaineann le hainmniúcháin mar Thaifead na Struchtúr Cosanta (TSC). Déanann údaráis áitiúla na TSCanna a thiomsú agus a chothabháil³⁸; tá na TSCanna seo liostaithe sna Pleananna Forbartha Contae. Do CCC, tá na TSCanna seo liostaithe in Imleabhar 2 den Phlean Forbartha Contae agus tá siad ar fáil i bhformáid léarscáile digítí in Imleabhar 6. Tá os cionn 2,800 iontráil ar Thaifead na Struchtúr Cosanta laistigh de limistéir an Phlean³⁹, lena n-áirítear droichid, tithe móra, aghaidheanna siopaí, oifigí poist, lóistí geata agus foirgnimh ó na 1500í go dtí na 1990idí.

³⁵An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara

³⁶Achtanna na Séadchomharthaí Náisiúnta 1930 (arna leasú), Acht na bhForas Cultúir Náisiúnta 1997 (arna leasú) agus an tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú)

³⁷Sonraí ar fáil ó [Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta - Suirbhéireacht Seandálaíochta na hÉireann - Tacar Sonraí - data.gov.ie](#)

³⁸Faoi Alt 51 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú)

³⁹Plean Forbartha Chontae Chorcaí 2022-2028

Aithnítear gurbh fhéidir nach léiríonn an clár de dhéanamh cosanta atá doiciméadaithe i PFCanna gach suíomh/struchtúr atá molta ag an Aire atá san áireamh i bhFardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (FNOA).⁴⁰ Is é cuspóir an FNOA oidhrecht iar-1700 na hÉireann a aithint, a thaifeadh agus a mheas agus tá os cionn 50,000 liostú ar an NIAH in Éirinn (DAHRRG, 2022) Áirítear leis na forálacha seo gairdíní stairiúla, tírdhreacha deartha agus oidhrecht seandálaíochta faoi uisce⁴¹.

D'fhorbair an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta plean Oidhrecht Éireann 2030⁴², a foilsíodh i mí Feabhra 2022, chun an próiseas cinnteoireachta a chur ar an eolas. Is éard is Ceantar Caomhnaithe Ailtireachta (CCA) ann áit, limistéar, grúpa struchtúr nó tírdhreach baile atá sainithe mar gheall ar a shaintréithe speisialta agus a ghnéithe sainiúla. Féadfaidh nó ní fhéadfaidh Struchtúir Chosanta a bheith san áireamh ag an CCA. Leis an CCA, cuirtear cosaint ar chuma sheachtrach limistéir nó struchtúir dá leithéid. Faoi láthair tá 52 CCA ainmnithe laistigh de limistéar an Phlean.

Bhain measúnú MSC ar Oidhrecht Chultúrtha - Seandálaíochta agus Ailtireachta úsáid as faisnéis ó na foinsí seo a leanas:

- An Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta⁴³(lena n-áirítear seandálaíocht faoi uisce amhail sonraí raice⁴⁴).
- Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta (lena n-áirítear an tAonad Faoi Uisce).
- An Rannóg um Oidhrecht Thógtha agus Beartais Ailtireachta (an FNOA).⁴⁵
- Plean Forbartha Chontae Chorcaí 2022-2028
- An Chomhaire Oidhreachta.
- Eagraíocht Oideachais, Eolaíochta agus Chultúir na Náisiún Aontaithe (UNESCO).

4.5.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le hOidhrecht Chultúrtha:

- An tionchar féideartha ag forbairt tionscadail fuinnimh agus bonneagar glas ar oidhrecht seandálaíochta agus ailtireachta.
- Níor aithníodh rud ar bith ag teacht salach le cuspóirí reachtacha atá i gceannas ar an oidhrecht seandálaíochta agus ailtireachta.

⁴⁰Acht na hOidhreachta Ailtireachta (Fardal Náisiúnta) agus Séadchomharthaí Stairiúla (Forálacha Ilghnéitheacha) 1999 (arna leasú) Sonraí ar fáil ag [Fardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta \(NIAH\) Tacar Sonraí Náisiúnta - Tacar Sonraí - data.gov.ie](#)

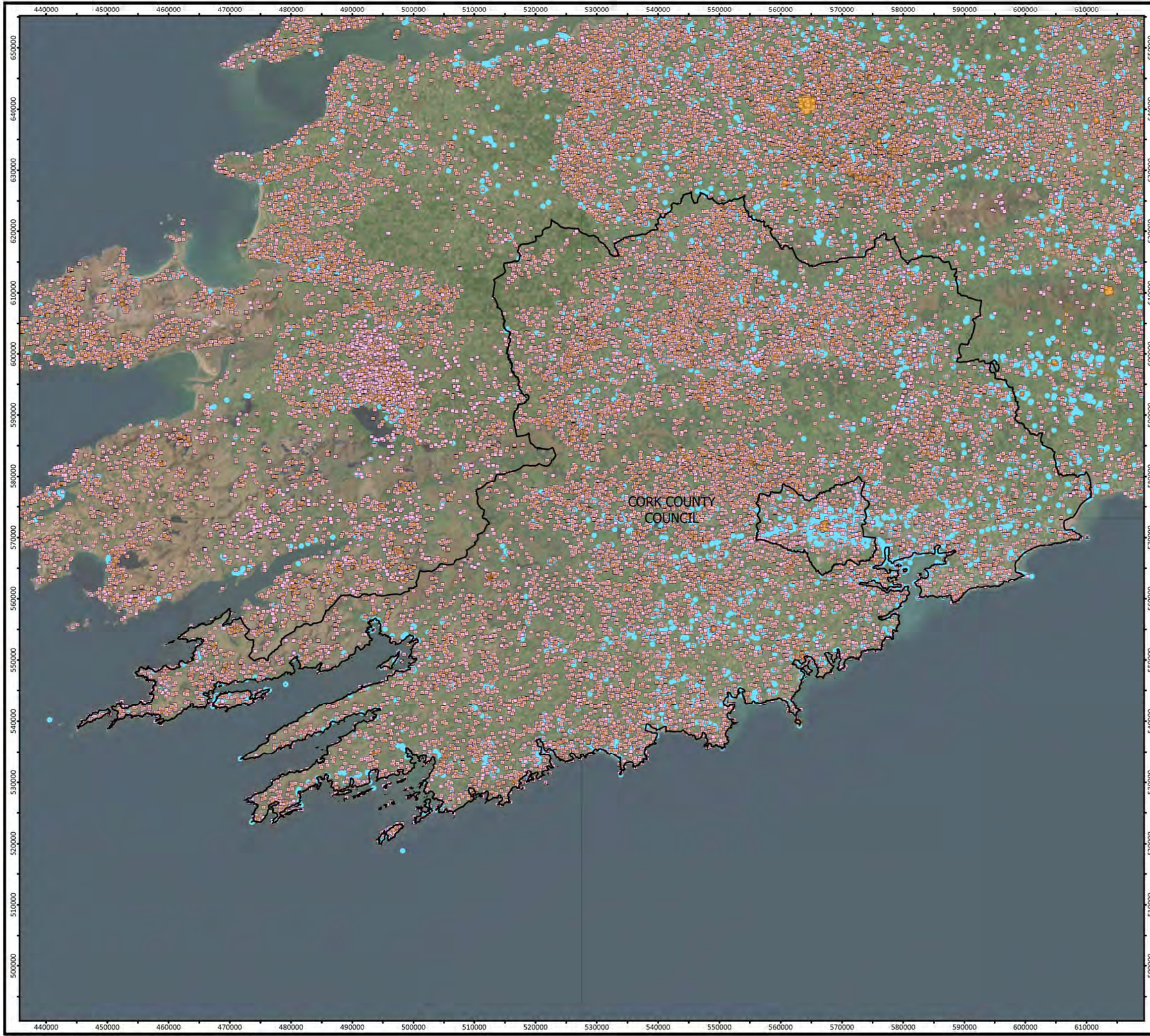
⁴¹An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta 2015. Comhairle don Phobal ar Oidhrecht Seandálaíochta Faoi Uisce na hÉireann

⁴²Le fáil: [Oidhrecht Éireann 2030 | gov.ie/housing \(www.gov.ie\)](#)

⁴³An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta

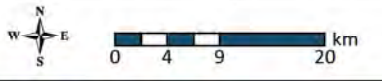
⁴⁴Le fáil: [Amharcóir Raice | Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta \(archaeology.ie\)](#)

⁴⁵Sonraí ar fáil ó [Fardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta \(FNOA\) Tacar Sonraí Náisiúnta - Tacair Shonraí - data.gov.uk](#)

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - National Inventory of Architectural Heritage (NIAH)
 - National Monuments Service
 - SMRZones
 - National Monuments Service - Zones of Notification

Credits:
 © OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA, Earthstar Geographics, Copyright Government of Ireland. The content of this application is owned and operated by National Monuments Service, Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht. This copyright material is licensed for re-use under the Creative Commons Attribution 4.0 International licence. The permission to reproduce Government copyright material does not extend to any material on this site which may be the property of a third party. Authorization to reproduce such material (e.g., OSi mapping) must be obtained from the copyright holders concerned. Basemaps used in this site are copyright Ordnance Survey Ireland (Licence No EN 0059216) and DigitalGlobe, Inc. All Rights Reserved.

Archaeological Heritage and National Monuments Map	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.6
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL	
DATE: 15/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3
	

4.6 Ithreacha

Áirítear iad seo a leanas ar na cineálacha Ithreacha ⁴⁶atá le haimsiú fud an Chontae:

Tábla 4-4: Cineálacha Ithreacha a Chlúdaíonn an Contae

Cineál Ithir	Cur Síos
Ithreacha Ceannasacha	
Ithreacha Podsalacha Donna	Aicmítear Ithreacha podsolacha donna mar chréanna a bhfuil humus-mianrach donn dorchá clúdaithe orthu le mata tanaí de dhuilleoga leathlofa. Tá na hithreacha seo mar bhonn agus mar thaca ag an gcuid is mó de limistéar an Phlean a shíneann go príomha i dtreo na gceantar cósta.
Podsaláí Móinteacha	Tá na hithreacha seo aigéadach i nádúr le sraith de phanna iarainn (carnadh dian d'iarann leagtha agus atá suite go coitianta ar limistéir chnoic agus sléibhe. Faightear iad seo go príomha sna codanna thiar de limistéar an Phlean.
Ithreacha Eile	
Ithreacha Donna / Ithreacha Donna Aigéad	Is Ithreacha mianracha dea-dhraenáilte iad Ithreacha donna, a bhaineann le leibhéal arda torthúlachta nádúrtha. Tá siad seo le fáil go príomha in oirthuaisceart limistéar an Phlean. Chomh maith leis sin tá stráice de na hithreacha seo trasna ó dheas de cheantar Chathair Chorcaí go Cuan Eochail.
Ithreacha Gláracha	Tá baint acu seo le sil-leagain abhann gláracha (cré, siolta nó gaineamh). Faightear iad seo i dtuilemhánna aibhneacha agus sruthanna.
Gléireacha	Is ithreacha iad gléireacha a léiríonn éifeachtaí drochdraenála agus d'fhorbair siad mar thoradh ar lománaíocht bhuan nó uaineach. D'fhéadfadh sé seo a bheith mar gheall ar mhaoschlár ard, maoschlár 'suite' de bharr nádúr neamh-thréscaoilteach na hithreach féin, nó de bharr púscadh rith chun srutha ó fhánaí. Tá droch-choinníollacha fisiceacha ag an gcuid is mó de na gléithe, rud a fhágann go bhfuil fás srianta san earrach agus san fhómhar. Faightear na hithreacha seo go príomha laistigh de na codanna thuaidh de limistéar an Phlean.
Ithreacha Podsalacha Liathdhonna	Aicmítear ithreacha podsolacha Liathdhonn lena gclúdach orgánach atá measartha tanaí agus ciseal mianraí orgánach os cionn ciseal láiste liathdhonn. Faightear iad seo go príomha sna codanna thiar de limistéar an Phlean.
Ithreacha Lithosol	Is ithreacha éadomhain neamhchailcreacha iad na liotasóil, go hiondúil os cionn carraige crua nó ábhar cnámharlaigh agus gairbhéil. Is gnách gur ithreacha clochach iad, nó le buncharraig briste agus baint acu le lomáin charraige go minic. Is gnách go mbíonn a raon úsáide teoranta d'innilt gharbh. Tá na hithreacha seo go príomha sna codanna thiar theas de limistéar an Phlean.
Ithreacha Uirbeacha	Is éard is ithreacha uirbeacha ann ná ithreacha atá suaite, á n-ionpar nó arna n-ionramháil ag gníomhaíocht dhaonna sa timpeallacht uirbeach agus is minic a bhíonn ciseal dromchla de dhéantús an duine neamhthalmhaíochta forluí orthu a tháirgtear trí mheascadh, líonadh nó trí éilliú dromchlaí talún i gceantair uirbeacha. agus ceantair bhruachbhailteacha. Tá na hithreacha seo le fáil sna codanna is tógtha suas de limistéar an Phlean, i mbailte mar Mhaigh Chromtha, Mainistir Fhear Maí agus Mainistir na Corann.

⁴⁶ Teagasc.ie. Léarscáil na nIthreacha Ginearálta

Is córais uathúla iad tailte móna a chuimsíonn ithir mhóna a sholáthraíonn stórais shuntasacha carbóin agus a thacaíonn le raon speiceas uathúla. Is gnáthóga tosaíochta iad bratphortaigh ghníomhacha agus portaigh ardaíthe gníomhacha, atá liostaithe in Iarscríbhinn I de Threoir an AE maidir le Gnáthóga. Is minic a léiríonn ithreacha móna na ceantair is íogaire d'fhorbairt mar gheall ar íogaireachtaí éiceolaíochta agus ceisteanna draenála a bhfuil bac orthu. Tá bratphortaigh agus imchuacha aitheanta in iarthar agus i dtuaisceart limistéar an Phlean. Aithnítear carraig lomáin freisin i roinnt láithreáin ardtalún agus cósta, go príomha i limistéar Iarthar Chorcaí.

Scrúdaigh an MSC saincheisteanna lena n-áirítear cailteanas ithreacha/séalaithe ithreach, mar gheall ar fhorbairt úrnua, agus éifeachtaí na ndúradán a thagann chun cinn le bithéagsúlacht agus stóráil carbóin, mar iad siúd a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar fhorbairt i limistéir thailte móna.

Níl aon iniúchadh ar láithreáin oidhreachta geolaíochta doChontae Chorcaígo fóill⁴⁷. Tá Imeachtaí Sciortha Talún roimhe seo agus foinsí Mapála So-ghabhálacht Sciortha Talún breithnithe ag an MSC.

Bhain an MSC Ithreacha úsáid as faisnéis ó na foinsí seo a leanas:

- Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann (SGÉ)
- Teagasc
- Infomar⁴⁸
- GCC

Níl aon reachtaíocht atá dírithe ar chosaint ithreach in Éirinn amháin. In 2006, d'fhorbair an Coimisiún Eorpach (CE) Straitéis Théamach Ithreacha a bhfuil sé mar aidhm aici ithreacha a chosaint agus úsáid inbhuanaithe ithreacha ar fud na hEorpa a chinntiú. Cé gur tarraingíodh siar togra le haghaidh Creat-Treoir Ithreach in 2014, aithníodh an tábhacht a bhaineann le bainistiú inbhuanaithe ithreach sa Seachtú Clár Gníomhaíochta Comhshaoil, áit a bhfuil bainistiú inbhuanaithe talún le baint amach faoi 2020.

4.6.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

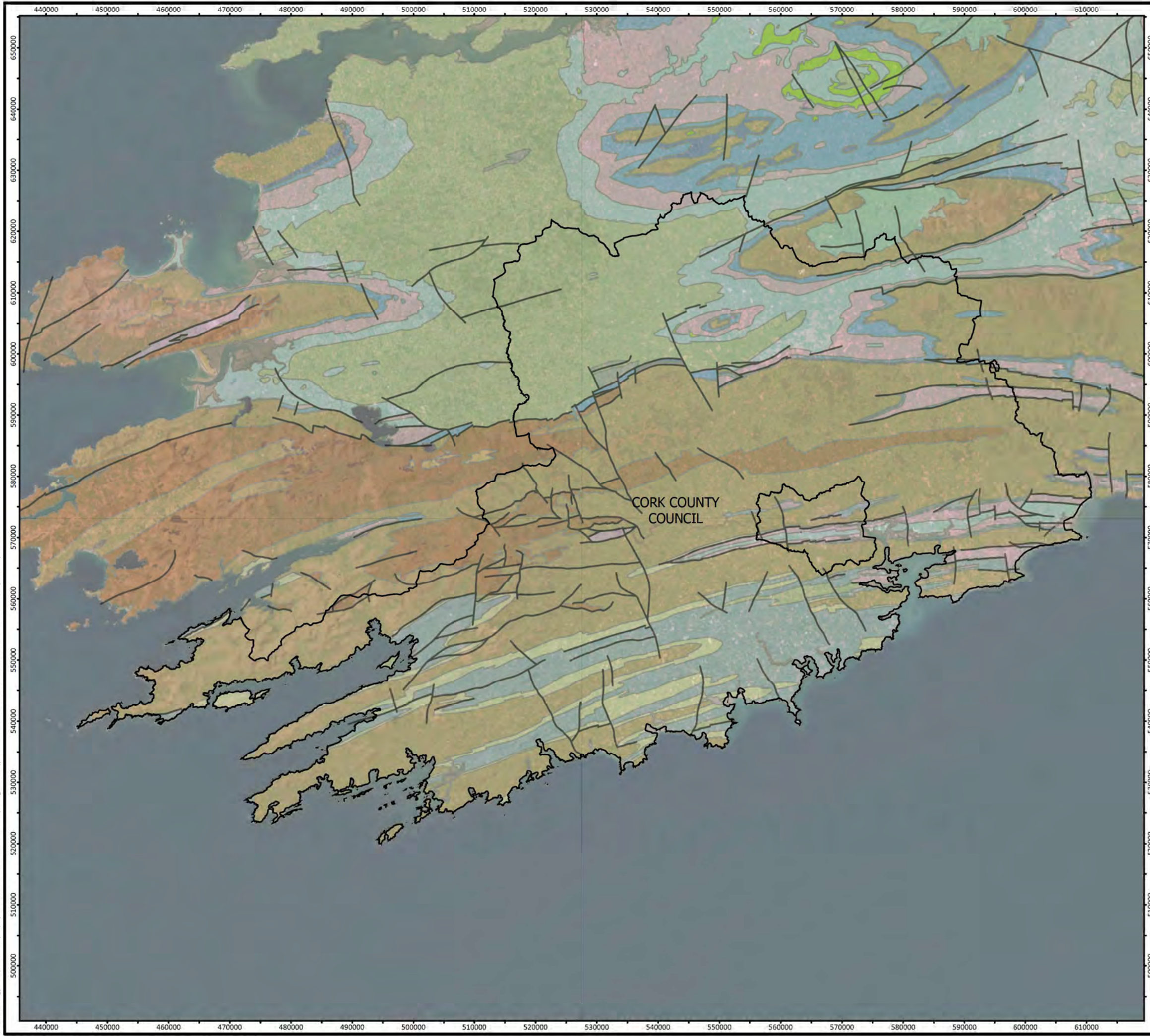
Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le hIthreacha:

- Tionchair fhéideartha ar acmhainní Ithreacha agus ar iompar dríodair amach ón gcladach.
- Tionchair fhéideartha ar ithreacha (nó talún) atá i mbaol láidir roimh chreimeadh.
- Is féidir ábhair éilithe nó truaillithe a nochtadh.

⁴⁷[Oidhreacht Seandálaíochta \(gsi.ie\)](http://gsi.ie)

⁴⁸[Sonraí Ghrinneall na Farraige agus Dríodar | Infomar](#)

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9650216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International [CC BY 4.0] Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>
 World Imagery: Esri/arcgis.com
 OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
 Bedrock Geology 1:500,000 Ireland (ROI/Ni) (TM) Contains Irish Public Sector Data (Geological Survey) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International [CC BY 4.0] Licence

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - Bedrock Geology 500k (ROI/Ni)**
 - 35, Deep marine; Slate, schist & minor greywacke
 - 43, Shallow marine (Dunquin Group, Dingle); Siltstone, sandstone, tuff, limestone
 - 49, Deep marine turbidite sequence; Mudstone, greywacke & conglomerate
 - 50, Basalt, andesite, basaltic & andesitic tuff
 - 51, Rhyolite & rhyolitic tuff
 - 52, Continental redbed facies; Sandstone, siltstone & mudstone (base of Dingle Group is in the Upper Silurian)
 - 53, Continental redbed facies; Sandstone, siltstone & mudstone
 - 54, Continental redbed facies; Sandstone, conglomerate & siltstone (in places extends into the Carboniferous)
 - 55, Shallow marine, (Cork Group, Old Head Sandstone Fm); Sandstone & mudstone
 - 56, Basalt, trachyte, syenite & tuff
 - 57, Marine (Cork Group) (extends into the Viséan); Mudstone, sandstone & thin limestone
 - 58, Shallow marine ("Lower Limestone Shale"); Shale, sandstone & thin limestone
 - 61, Marine shelf & ramp facies; Argillaceous dark-grey bioclastic limestone, subsidiary shale
 - 62, Waulsortian mudbank; Pale-grey massive limestone
 - 64, Marine shelf facies; Limestone & calcareous shale
 - 71, Fluvio-deltaic & basinal marine (Turbiditic); Shale, sandstone, siltstone & coal
 - 72, Fluvio-deltaic & shallow marine; Shale, sandstone & siltstone with coal
 - 77, Shallow marine (Upper Cretaceous); Chalk, flint, glauconitic sandstone & chalk breccia

Bedrock Geology

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

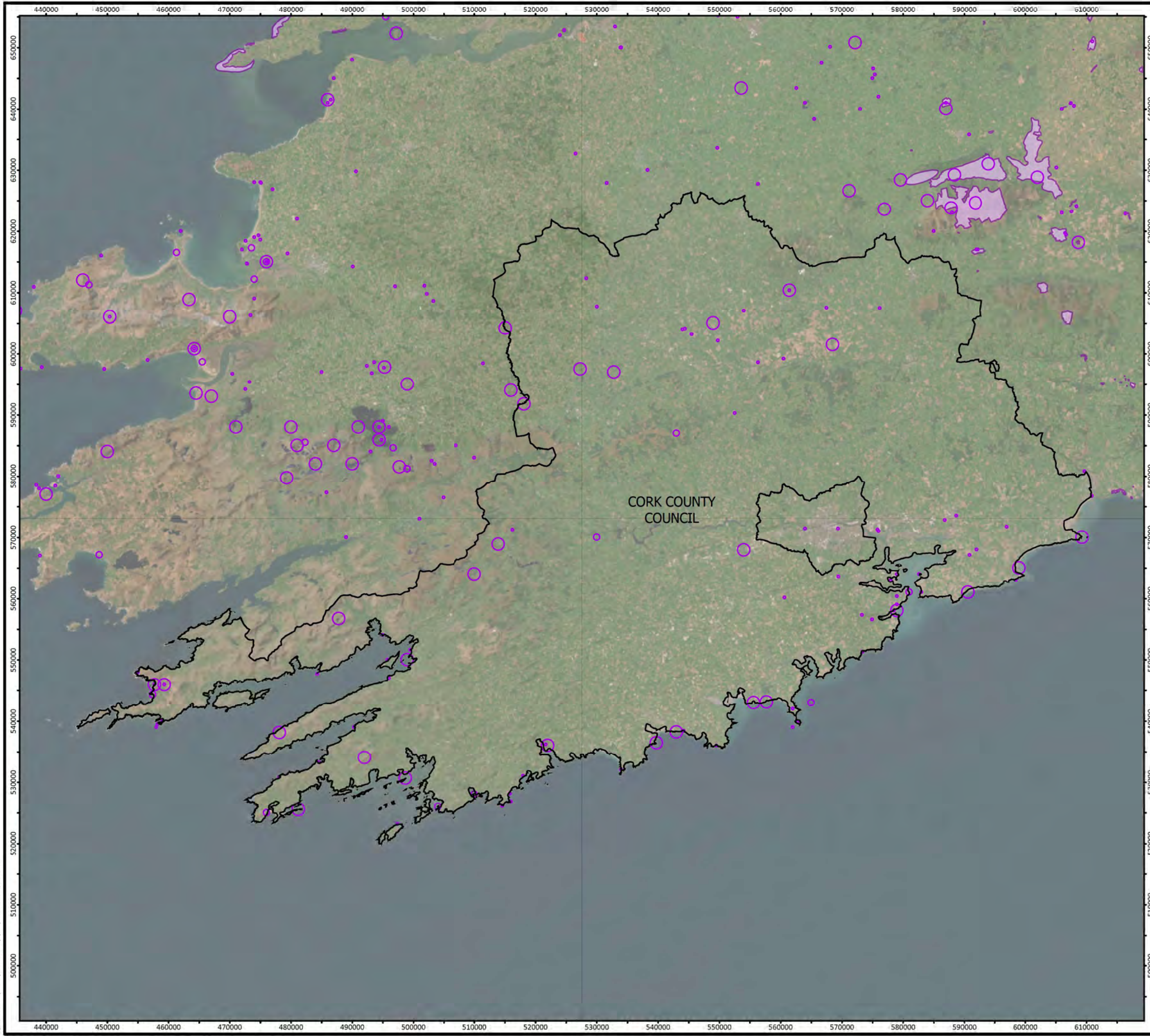
FIGURE NO: 4.7

CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 **SCALE:** 1:612,500 @ A3

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9AL50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - Geological Heritage Sites (Audited Boundaries)
 - Geological Heritage Sites (Unaudited Boundaries)

Geological Heritage Sites	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.8
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL	
DATE: 15/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3
	

4.7 Úsáid Talún

Tá eolas ar úsáid talún i gContae Chorcaí faighte ó fhardal Clúdach Talún CORINE (CTC) agus ó Atlas Mara na hÉireann.⁴⁹ Tá cartlanna ag na foinsí sonraí seo a dhéanann doiciméadú ar athrú úsáide talún chomh maith le húsáid talún reatha.

Is ionann bunachar sonraí CORINE an príomhbhunachar sonraí úsáide talún; áfach, tá acmhainní sonraí spásúil breise ag roinnt earnálacha amhail foraoiseacht. Tá Córas Pleanála Fardail Foraoise (CPFF) bunaithe ar GÉ curtha ar fáil ag an tSeirbhís Fhoroiseachta chun gníomhú mar chúnamh i bpleanáil spásúlachta fadtéarmach na foraoise náisiúnta, agus chun treoir a sholáthar do dheontais fhoraoiseachta. Áirítear ar fhoinsí breise sonraí úsáide talún an SPNF⁵⁰.

D'áirigh an próiseas MCS tionchair thalún - agus sonraí á úsáid ó na foinsí seo a leanas:

- Bunachar Sonraí Clúdaigh Talún CORINE
- Teagasc
- GCC
- SPNF
- An tSeirbhís Fhoroiseachta
- Foras na Mara
- An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara (ÚCIM)
- Sonraí SGÉ

4.7.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

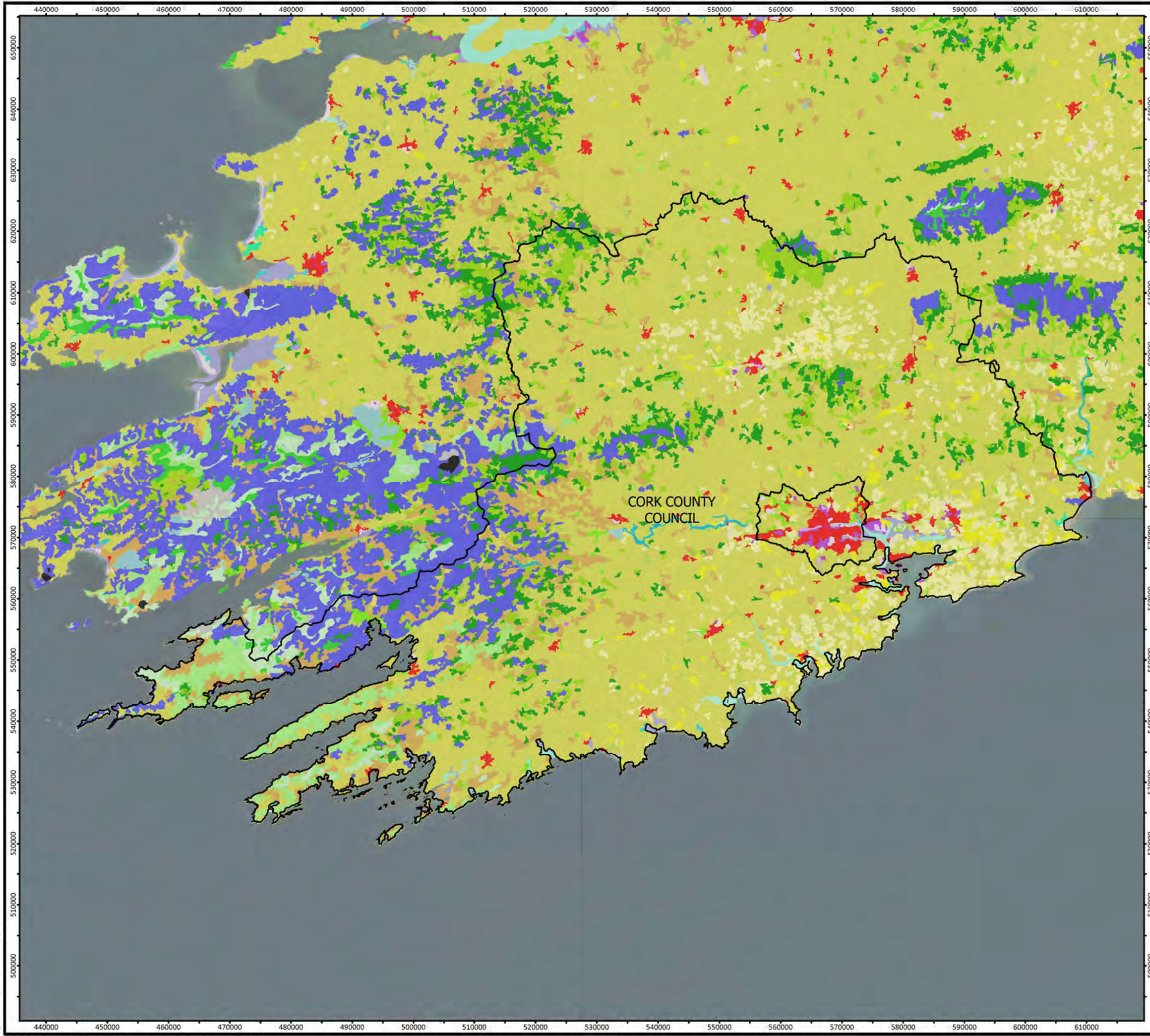
Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le húsáid talún:

- Baic fhéideartha ar ghníomhaíochtaí tráchtála, le linn tógála agus oibríocht thionscadail bonneagair fuinneamh in-athnuaite a bhaineann leis an PGAÚÁ.
- Sriantha féideartha ar earnálacha eile, cosúil leis an talmhaíocht, foraoiseacht nó iascaigh, de bharr tógáil agus feidhmiú na dtionscadal bonneagar a bhaineann leis an Dréacht-PGAÚÁ (mar shampla feirmeacha gréine, gormbhealaí).

⁴⁹Le fáil ó [Atlas Mara na hÉireann](#)

⁵⁰Foinsí cosúil leis an bPlean Gníomhaíochta um Speicis Crú-Sciatháin Leathair Neamhforleathana 2022-2026, Dréachtstraitéis Náisiúnta um Thalamh Móna, Dréachtphlean Bainistíochta MSC ar Phortaigh Ardaithe, agus Dréacht-Athbheithniú LON ar Phortaigh Ardaithe.

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Road Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - CORINE Land Cover 2018**
 - 111 Continuous urban fabric
 - 112 Discontinuous urban fabric
 - 121 Industrial or commercial units
 - 122 Road and rail networks
 - 123 Sea ports
 - 124 Airports
 - 131 Mineral extraction sites
 - 132 Dump
 - 133 Construction sites
 - 141 Green urban sites
 - 142 Sport and leisure facilities
 - 211 Non-irrigated land
 - 231 Pastures
 - 242 Complex cultivation patterns
 - 243 Land principally occupied by agriculture with areas of natural vegetation
 - 311 Broad-leaved forest
 - 312 Coniferous forest
 - 313 Mixed forest
 - 321 Natural grassland
 - 322 Moors and heaths
 - 324 Transitional woodland scrub
 - 331 Beaches dunes sand
 - 332 Bare rocks
 - 333 Sparsely vegetated areas
 - 334 Burnt areas

Land Use (CORINE)	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.9
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL	
DATE: 15/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3

4.8 Cáilíocht Aeir agus Torainn

Aithnítear sin sa tuarascáil ar Cháilíocht an Aeir in Éirinn 2021 arna ullmhú ag an GCC:

- Tá cáilíocht an aeir in Éirinn go maith tríd is tríd, ach tá ceisteanna áitiúla imníoch a bhfuil tionchar diúltach acu ar an aer a análaímid.
- Léiríonn torthaí monatóireachta cháilíocht an aeir in 2021 go bhfuil ábhar cáithnínach mín (PM_{2.5}) go príomha ó dhó breoslaí soladacha inár dtithe, agus dé-ocsaíd nítrigine (NO₂) go príomha ó iompar bóthair, fós ar na príomhbhagairtí do cháilíocht an aeir maithe.
- Léiríonn faireachán an GCC go bhfuil leibhéil ábhar cáithnínach mín (PM_{2.5}) agus dé-ocsaíd nítrigine (NO₂) laistigh de theorainneacha reatha dlí an AE, ach sáraíonn na truailléin sin treoirlínte na hEagraíochta Domhanda Sláinte (WHO) (2021)⁵¹.

Rinne an Straitéis Náisiúnta Aer Glan (DECC, 2023) tagairt do na réamh-mheastacháin is déanaí a rinne an GCC in 2022 agus sonraítear go bhfuil Éire ar an mbóthar ceart chun formhór na ngealltanas AE maidir le leibhéil náisiúnta astuithe a chomhlíonadh faoi 2030, agus nach raibh ach sárú AE amháin ann. luachanna teorantacha cháilíocht an aeir chomhthimpeallaigh ó 2010 i leith.

Faoin Treoir maidir le hAer Glan don Eoraip [Treoir 2008/50/EC], ní mór do bhallstáit an AE "Criosanna" a ainmniú chun cáilíocht an aeir a bhainistiú. I gcás na hÉireann, sainíodh ceithre chrios sna Rialacháin um Chaighdeán Cháilíochta Aeir (2011). Sainmhínítear na ceantair thuaithe laistigh de Chontae Chorcaí mar 'Crios D'. Titeann roinnt ceantar atá sainithe mar 'Crios B' mar chuid de chomhchathair Chorcaí faoi theorainn na Comhairle Contae. Tá cáilíocht reatha na haersa chontae, deréir an GCC, maith agus tástádasmaith⁵² aige.

Deir an EEA ⁵³gur *"is féidir torann comhshaoil a shainmhíniú mar fhuaim neamh-inmhianaithe nó díobhálach lasmuigh"*. Baineann Treoir an AE maidir le torann (2002/49/EC) le measúnú agus bainistíocht an torainn chomhshaoil⁵⁴. D'iarr an Treoir seo go bhforbrófaí léarscáileanna straitéiseacha torainn agus pleananna gníomhaíochta do mhórbhóithre, iarnróid, aerfoirt agus cathracha. Is féidir tionchair reatha a bhaineann le torann a fheiceáil i Figiúr 4-10; breithníodh iad seo ar fud na bpróiseas MSC agus MC agus an Dréacht PGAÚÁ á fhorbairt.

Bhreithnigh an MSC Cáilíocht Aeir agus Torann agus úsáid á baint as sonraí ó na foinsí seo a leanas:

- GCC
- EDS

4.8.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ar an iomlán, is dócha go mbeidh éifeachtaí dearfacha ag an PGAÚÁ ar cháilíocht an aeir mar gheall ar nádúr an plean; mar sin féin, d'fhéadfadh saincheisteanna a bheith ann mar gheall ar an gcur i bhfeidhm.

⁵¹Eagraíocht Dhomhanda Sláinte. 2021. Treoirlínte domhanda um cháilíocht an aeir WHO: ábhar cáithnínach (PM_{2.5} agus PM₁₀), ózón, dé-ocsaíd nítrigine, dé-ocsaíd sulfair agus aonocsaíd charbóin. Eagraíocht Dhomhanda Sláinte. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329>. Ceadúnas: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

⁵²[GCC AirQuality.ie](https://www.gcc.ie/AirQuality) - 26/07/2023

⁵³EEA. 2022. Mionteagasc Sonraí Torainn. Le fáil ó: [Torann — An Ghníomhaireacht Chomhshaoil Eorpach \(europa.eu\)](https://www.eea.europa.eu/en/press/news/2022/07/2022-07-20).

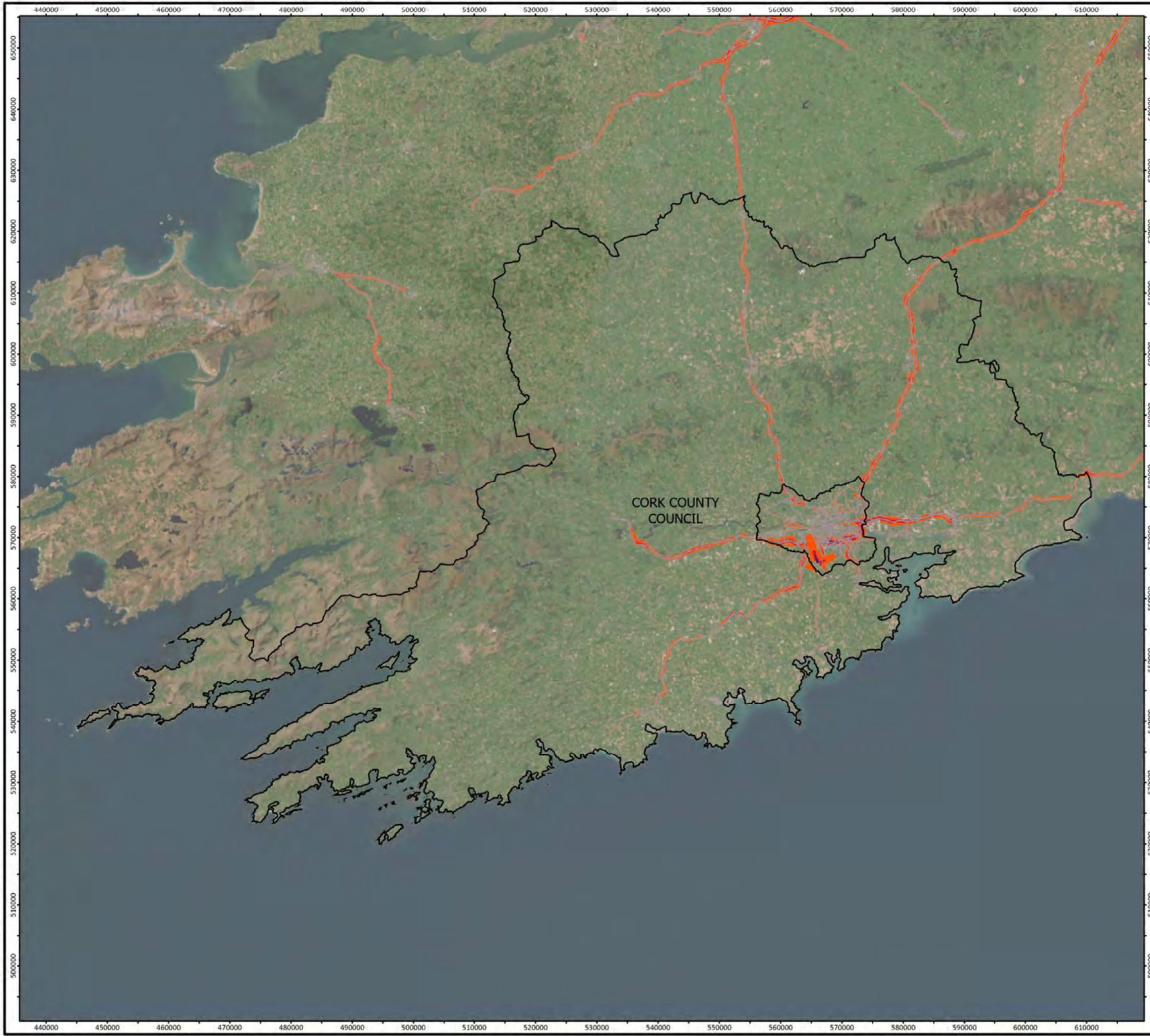
⁵⁴Rinneadh é a thrasuíomh i reachtaíocht náisiúnta na hÉireann trí na Rialacháin Torainn Comhshaoil (I.R. Uimh. 140 de 2006).

Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le Cáilíocht Aeir agus Torainn:

- Is féidir le forbairt na ngormbhealaí, go háirithe agus iad á dtógáil, drochthionchar sealadach a bheith ann don cháilíocht aeir agus is féidir truailliú torainn a bheith ann.
- D'fhéadfadh tionchar a bheith ag forbairtí fuinneamh in-athnuaite ar truailliú ó thorann, go háirithe i dtreo ghabhdóirí íogaire atá in aice láimhe.

Anymap Reproduced Under License from the Ordnance Survey Ireland License No. CH160216780 Government of Ireland/Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>
 Geoserver Web Map Service
 Bilinear Interpolation
 Opacity: 0.9
 Path: R:\Map Production\0219\0219\Workspaces\GEA\GEA_1\0_3.g_410\Noise Mapping Lden.aprx

Legend

- Local Authority Boundaries

	55-59dB	
	60-64dB	
	65-69dB	Noise Round 3 Rail - Lden
	70-74dB	
	Greater than 75dB	

	55-59dB	
	60-64dB	
	65-69dB	Noise Round 3 Road - Lden
	70-74dB	
	Greater than 75dB	

	55-59dB	
	60-64dB	
	65-69dB	Noise Round 3 Airport - Lden
	70-74dB	
	Greater than 75dB	

Noise Mapping Lden (Day, Evening, Night; a measurement over 24 hours)	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.10
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	29/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

4.9 Uisce

Bunaítear creat chun uisce dromchla agus screamhuisce a chosaint ag an Treoir maidir le Creat Uisce Eorpach (CUE)(2000/60/EC). Le reachtaíocht a thrasú, leagtar amach na bearta cosanta uisce agus bainistíochta uisce a theastaíonn in Éirinn chun ardstádas uiscí a choinneáil nuair is ann dóibh agus chun aon mheath ar stádas uisce reatha a chosc. Rith an dara thimthriall den Phlean Bainistíochta Abhantraí (PBA) ó 2018-2021, áit ar ceapadh pleananna ar leith do na hocht gCeantar Abhantraí (CAanna) go léir agus é mar chuspóir acu stádas ‘maith’ ar a laghad a bhaint amach do na huiscí go léir faoi 2027. Táthar i mbun an tríú timthriall Plean Bainistíochta Abhantraigh a ullmhú faoi láthair.

Bailíonn an GCC sonraí maidir le cáilíocht uisce⁵⁵. Tá an Contae suite go príomha laistigh de dhobharcchantair CUE Dhroichead na Bandan, na Laoi, Chuan Chorcaí, Chuan Eochaille, agus na hAbhann Móire (Mumhan). Tá an Mhuir Cheilteach Thiar suite feadh chósta theas an Chontae. Aithníonn stádas WFD limistéar uisce cósta (2016-2021) 14 limistéar uisce cósta, is iad sin an Mhuir Cheilteach Thiar, Bá Dhún Mánais, Cuan Bheantraí Amuigh agus Cósta an Atlantaigh Thiar Theas mar *ardstádas*, an Ribhéar, Bá Loch Trasna, Cuan Ros ó gCairbre, Bá Chloich na Coillte, Bá Chúirt Mhic Shéafraidh, Cuan Chionn tSáile agus Cuan Bhaile Choitín mar stádas maith, *agus* Cuan Eochail, Cuan Chorcaí agus Cuan Amuigh Chorcaí *mar stádas* Measartha.

Úsáideann an Treoir AE um Screamhuisce (2006/118/EC) cur chuige iomlánaíoch i leith screamhuisce trí aghaidh a thabhairt ar na caidrimh idir screamhuisce, uisce dromchla agus gabhdóirí éiceolaíochta. Breathnaítear ar screamhuisce de réir a stádas éiceolaíoch, atá bunaithe ar dhá mheasúnú: stádas ceimiceach agus cainníochtúil. Caitheadh an dá cheann seo a bheith i riocht maith chun an limistéar uisce iomlán a rangú mar ‘maith’.

Aithnítear go ginearálta stádas screamhuisce CUE (2016-2021) atá faoi bhun Chontae Chorcaí mar *dea-stádas*, ach amháin i gcás limistéar ina bhfuil saoráid thionsclaíoch i mBaile an Mhistéalaigh a bhfuil *droch-stádas* aige.

Tá stádas CUE na ngréasán mór aibhneacha agus sruthanna (2016-2021) a dhraenáil Chontae Chorcaí sa raon ó ard (rannóga aibhneacha agus sruthanna, lena n-áirítear an Mhíolach, an Ilen, An Gleann Garbh, Abha Chom Sheola, an Laoi (Corcaigh), Abhainn na Druipsí, an Láinne, an Sulán, Gleann (Bántír), agus an tSeabharthanach), go maith (rannóga aibhneacha agus sruthanna, lena n-áirítear Droichead na Bandan, Abhainn Chaoich, Airgidín, Ilen, an Tonn, an Laoi (Corcaigh), an Sulán, Abhainn Airglinn, Ráth Cúil, An Abhainn Mór (Mumhan), Funshion, agus an Bríde (An Abhainn Mór)), go measartha (rannóga aibhneacha agus sruthanna lena n-áirítear: An Abhainn Bheag (Cill na Manach), Daoil (An Caisleán Nua), Droichead na Bandan, Ruairí, Uainn na hInse, Sruthán Chloich na Coillte, Sruthán an Ghleanna, An Abhainn Bhuí (Corcaigh), Leithead agus Beannach) agus go dtí na bochtáin (rannóga aibhneacha agus sruthanna lena n-áirítear: Awbeg (Cill na Manach), An Ghreadóg, An Fhleisc (Bríde), and Dún Guairne)

Tá limistéir uisce locha iomadúla scaipthe ar fud limistéar an Phlean. Tá stádais éagsúla CUE 2016-2021 ag na lochanna is suntasaí agus is suntasaí; is iad sin Taiscumar Inis Cara (maith), Taiscumar Charraig Droichid agus Loch Easa Uí Dhálaigh (measartha), agus Loch Lua (lag). Níl stádas CUE sannta ag lochanna eile laistigh de theorainn an Chontae.

Tá brúnna ar dhobharlaigh nach bhfuil ag cloí le cuspóir foriomlán an CUE maidir le stádas 'maith' sainaitheanta ag an MSC. Soláthraíonn an chuid seo faisnéis ar leochaileacht uiscíoch, táirgiúlacht uiscíoch agus iontrálacha ar Chláir na gCeantar Cosanta de chuid an CUE.

⁵⁵ [Léarscáileanna LON](#). Uisce.

Tá ceantair áirithe ar fud an Chontae i mbaol tuilte ó fhoinsí éagsúla lena n-áirítear abhann, inbhear agus cósta. Tá Contae Chorcaí suite ar chósta theas na hÉireann. Tuilte arda atá i gcuid mhór de theorainn an chósta, ach tá limistéir ísle mar Chuan Chorcaí, Cuan Eochail agus Inbhear na Bandan Íochtarach faoi réir riosca tuilte ón Muir Cheilteach. Tá táscairí stairiúla agus réamh-mheastacháin éagsúla ann freisin maidir le riosca tuilte sa Chontae, go háirithe ó chainéil abhann mar an Abhainn Mhór, Fionnbhán, an Abhainn Bheag agus Droichead na Bandan, agus lochanna mar Lua.

Is í Oifig na nOibreacha Poiblí an phríomhghníomhaireacht a bhfuil sé de chúram uirthi riosca tuilte a bhainistiú i bPoblacht na hÉireann. In 2022, rinne Oifig na nOibreacha Poiblí athbhreithniú ar a bPleananna Bainistíochta Riosca Tuilte (PBRT) 2016. Is é cuspóir gach PBRT an straitéis fhadtéarmach chun riosca tuilte a bhainistiú in Éirinn a leagan amach. D’aithin Oifig na nOibreacha Poiblí 40 lonnaithe in 2012 mar áitribh a raibh measúnú mionsonraithe ag teastáil uathu ar an mbaol tuilte (Limistéir le haghaidh Breis Mheasúnaithe)⁵⁶.

Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte (MSRT), mar a éilíonn ‘An Córas Pleanála agus Treoirínte um Bainistíocht Riosca Tuilte d’Údarás Phleanála’ (An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil agus Oifig na nOibreacha Poiblí, 2009) agus Ciorclán PL 2/2014 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil), in éineacht le hullmhú an MSC agus le hullmhú an Dréacht-PGAÚÁ. Cuireann an doiciméad seo faisnéis ar fáil maidir le ábharthacht go gníomhú ar son na hAeráide a shainítear sa PGAÚÁ, lena n-áirítear faisnéis maidir le criosú úsáid talún, beartas bainistíochta riosca tuilte agus táscairí riosca tuilte sa chontae.

Déanann an GSI rátáil ar screamhuiscí de réir a dtáirgiúlachta agus a leochaileachta i leith truaillithe. Tagraíonn leochaileacht uiscíoch don éascaíocht is féidir le truailléain de chineálacha éagsúla dul isteach i screamhuisce. Tá leochaileacht na n-uiscí atá faoi bhun an Chontae mapáilte ar Figiúr 4-15. Déanann an GSI rátáil freisin ar uiscí bunaithe ar na tréithe hidrigeolaíochta agus ar luach na hacmhainne screamhuisce. Tagraítear dó seo mar tháirgiúlacht uiscíoch agus tá sé mapáilte air Figiúr 4-16.

Bhain an Mheasúnacht Uisce úsáid as faisnéis ó na foinsí seo a leanas:

- GCC agus Institiúid Mara - Sonraí CUE.
- Sonraí GSI ar screamhuiscí, uiscí agus faisnéis buncharraige.
- Staidéar ar Mheasúnú agus ar Bhainistíocht Riosca Tuilte do Dhobharcheantar (MBRTD) agus MTBTanna gaolmhara (OPW, arna athbhreithniú in 2022).
- Mápáil Measúnú Riosca Tuilte (MRT)⁵⁷(OOP).

4.9.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

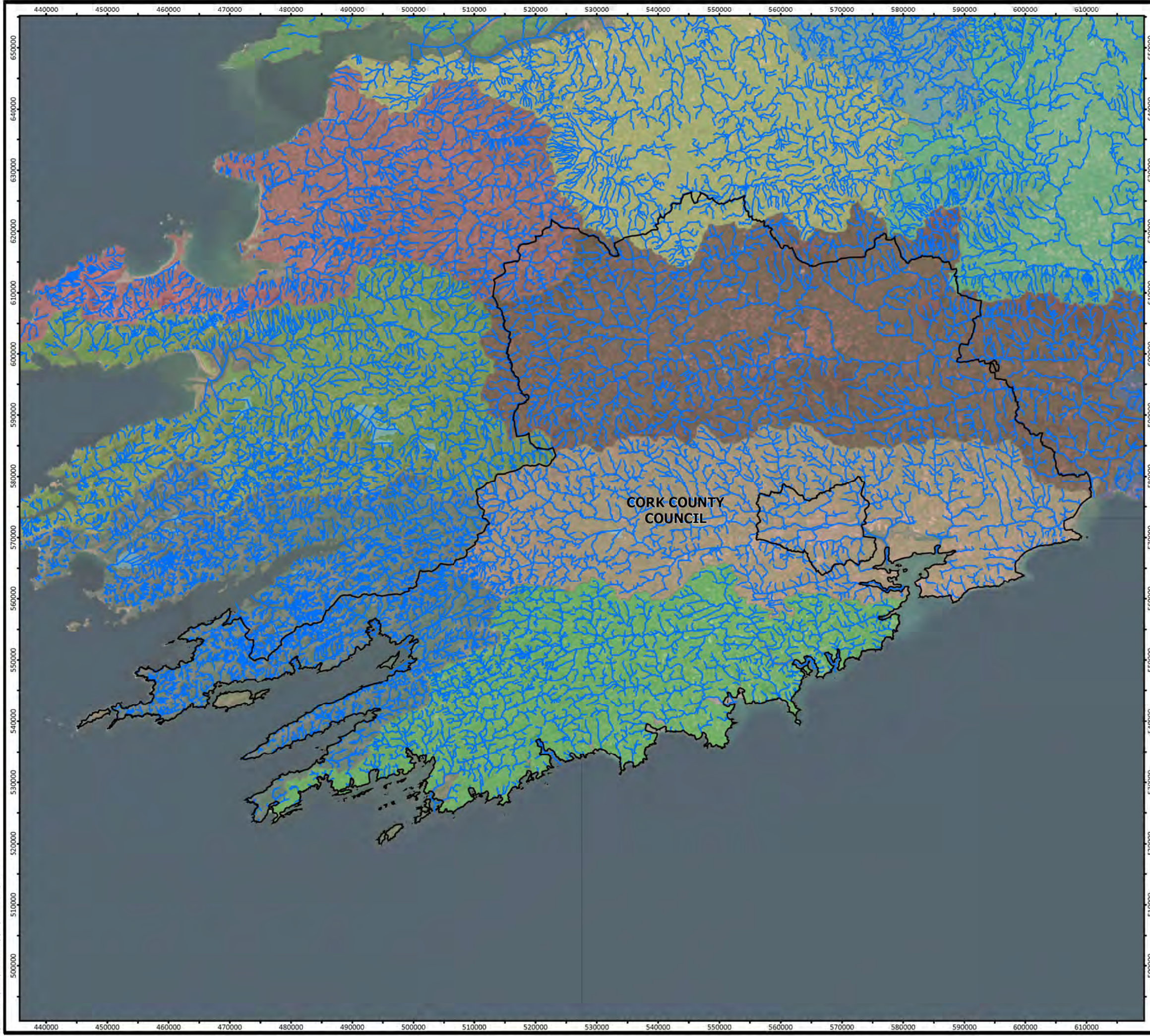
Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le hUiscí:

- Brúnna agus tionchair fhéideartha ar stádas na limistéir uisce de bharr tógáil na dtionscadal fuinneamh in-athnuaite agus na dtionscadal gorm m.sh. dríodró méadaithe, athluchtú an screamhuisce mar aon le doirteadh a tharlaíonn de thimpiste.

⁵⁶Ar fáil ar líne:[Microsoft Word - Príomhthuarascáil PFRA - Rev D.doc](#).

⁵⁷OOP (2022) Léarscáileanna riosca tuilte agus ardán sonraí - Ar fáil ó: <https://www.floodinfo.ie/map/floodmaps/>

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
Road Imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap: © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - Rivers
- WFD Catchments**
- Catchment Name
- Bandon-Ilen
 - Blackwater (Munster)
 - Colligan-Mahon
 - Dunmanus-Bantry-Kenmare
 - Laune-Maine-Dingle Bay
 - Lee, Cork Harbour and Youghal Bay
 - Lower Shannon
 - Shannon Estuary North
 - Shannon Estuary South
 - Suir
 - Tralee Bay-Feale

Hydrology

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

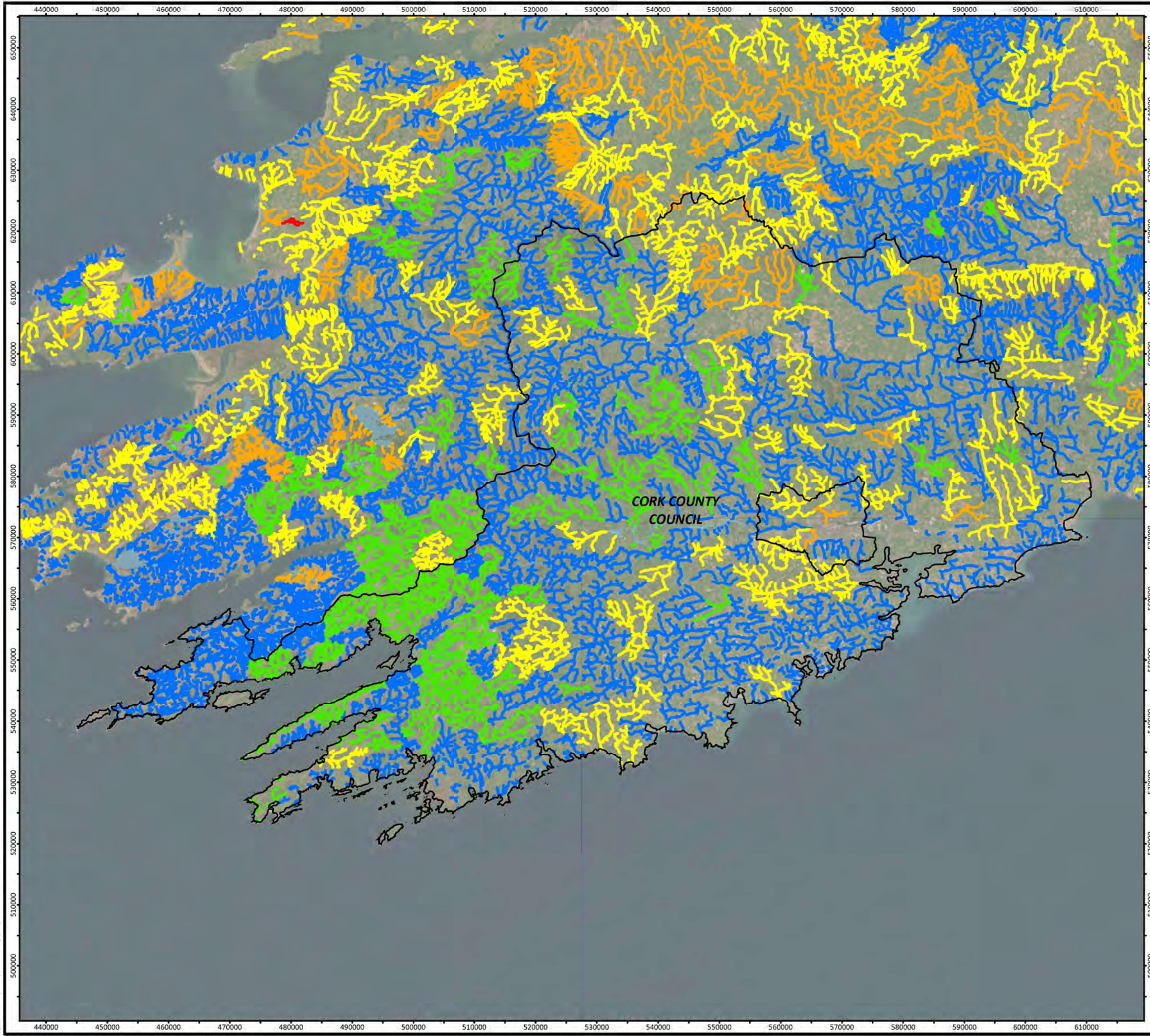
FIGURE NO: 4.11

CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 SCALE: 1:612,500 @ A3

Map data reproduced under licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
Road imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

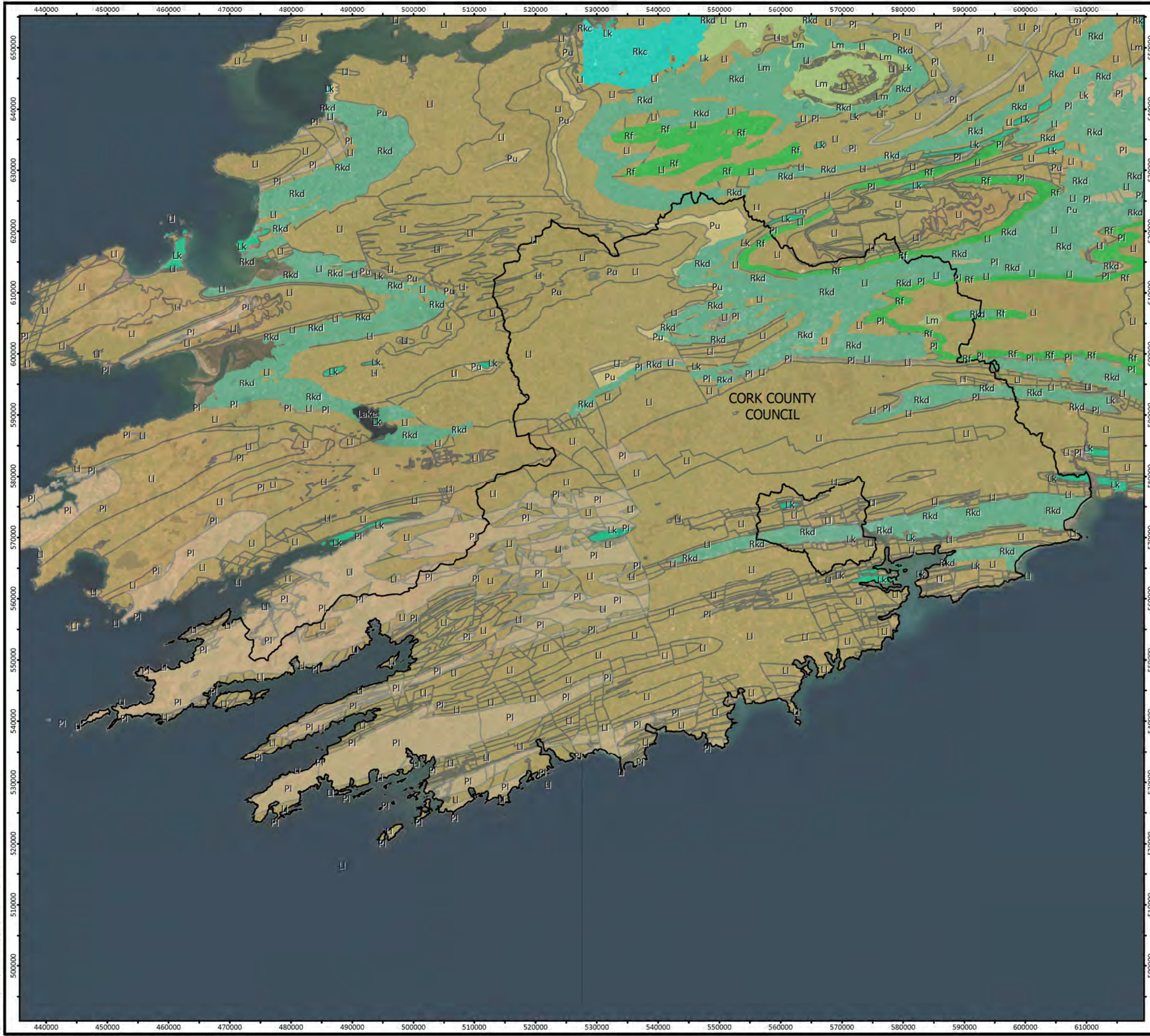

- Legend
- Local Authority Boundaries
 - WFD Lake Segments
 - EPA Rivers - WFD Status 2016 - 2021
 - Bad
 - Poor
 - Moderate
 - Good
 - High
 - Unassigned

WFD Surface Water Status	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.12
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	15/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9450216780 Government of Ireland Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Ordnance Survey, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

Legend

Local Authority Boundaries

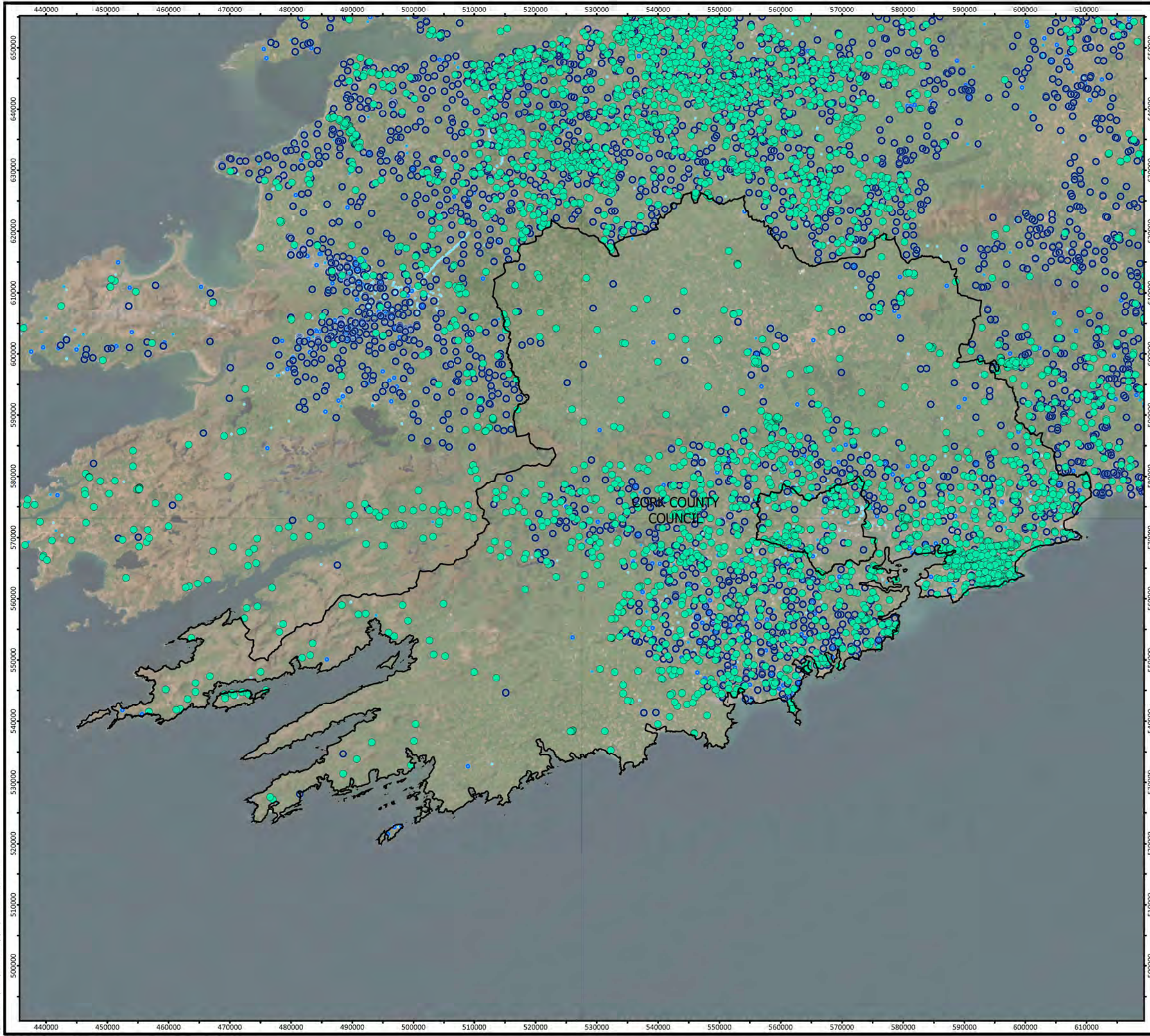
Bedrock Aquifers

- Lk: Locally Important Aquifer - Karstified
- Ll: Locally Important Aquifer - Bedrock Mod Productive Locally
- Lm: Locally Important Aquifer - Bedrock Generally Mod Productive
- Pl: Poor Aquifer Bedrock Generally Unproductive Except Locally
- Pu: Poor Aquifer Bedrock Generally Unproductive
- Rf: Regionally Important Aquifer - Fissured Bedrock
- Rk: Regionally Important Aquifer - Karstified
- Rkc: Regionally Important Aquifer - Karstified (conduit)

Aquifer Classification	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.13
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE: 15/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3

Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
Road Imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend
- Local Authority Boundaries
 - Wells and Springs (10-50m Accuracy)
 - Wells and Springs (50-100m Accuracy)
 - Wells and Springs (100-200m Accuracy)
 - Wells and Springs (200-500m Accuracy)
 - Wells and Springs (500m-1km Accuracy)

Wells and Springs

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

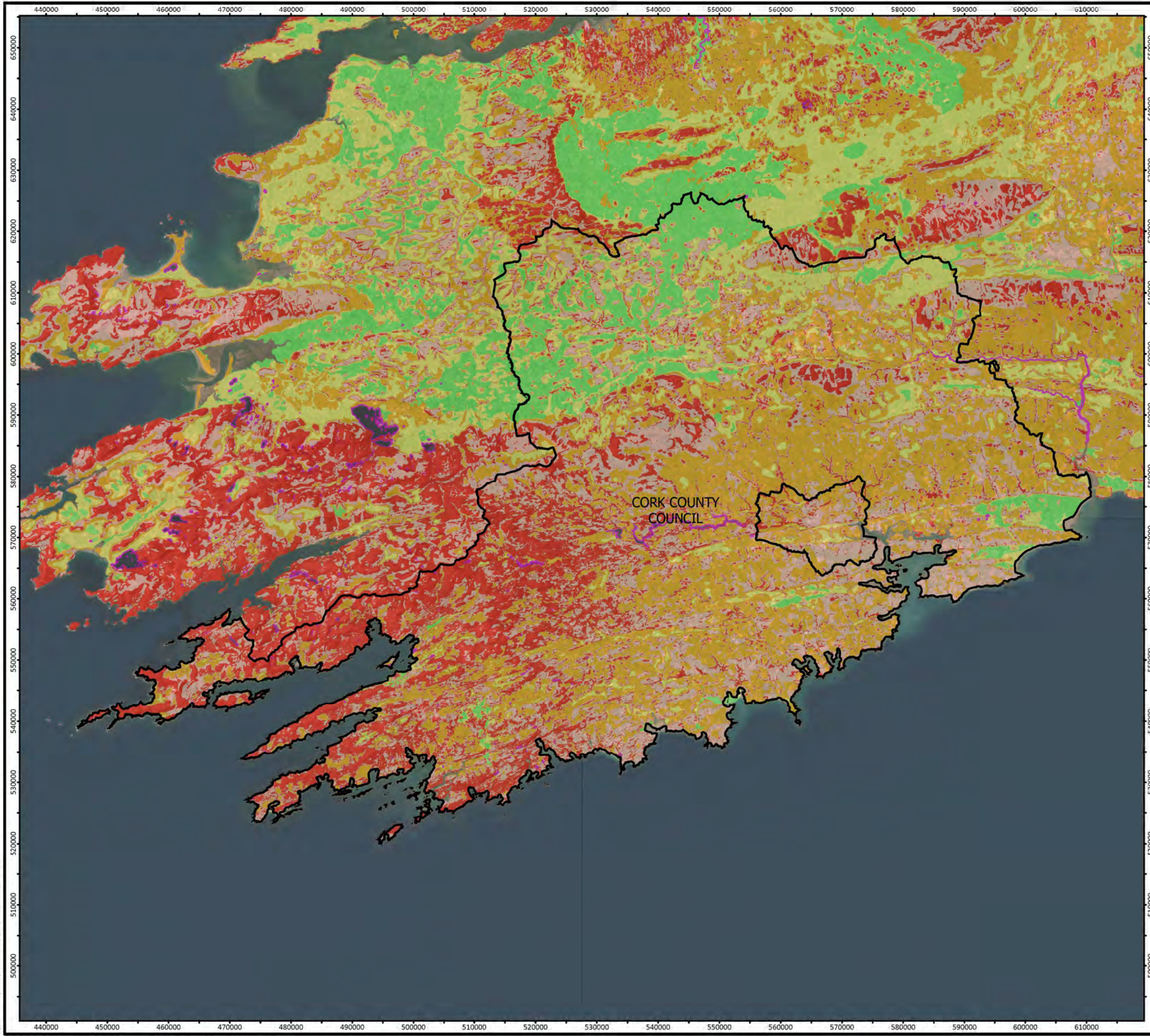
FIGURE NO: 4.14

CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 SCALE: 1:612,500 @ A3

Map data reproduced under licence from the Ordnance Survey Ireland licence No. C94L5021678D Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
Map Imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

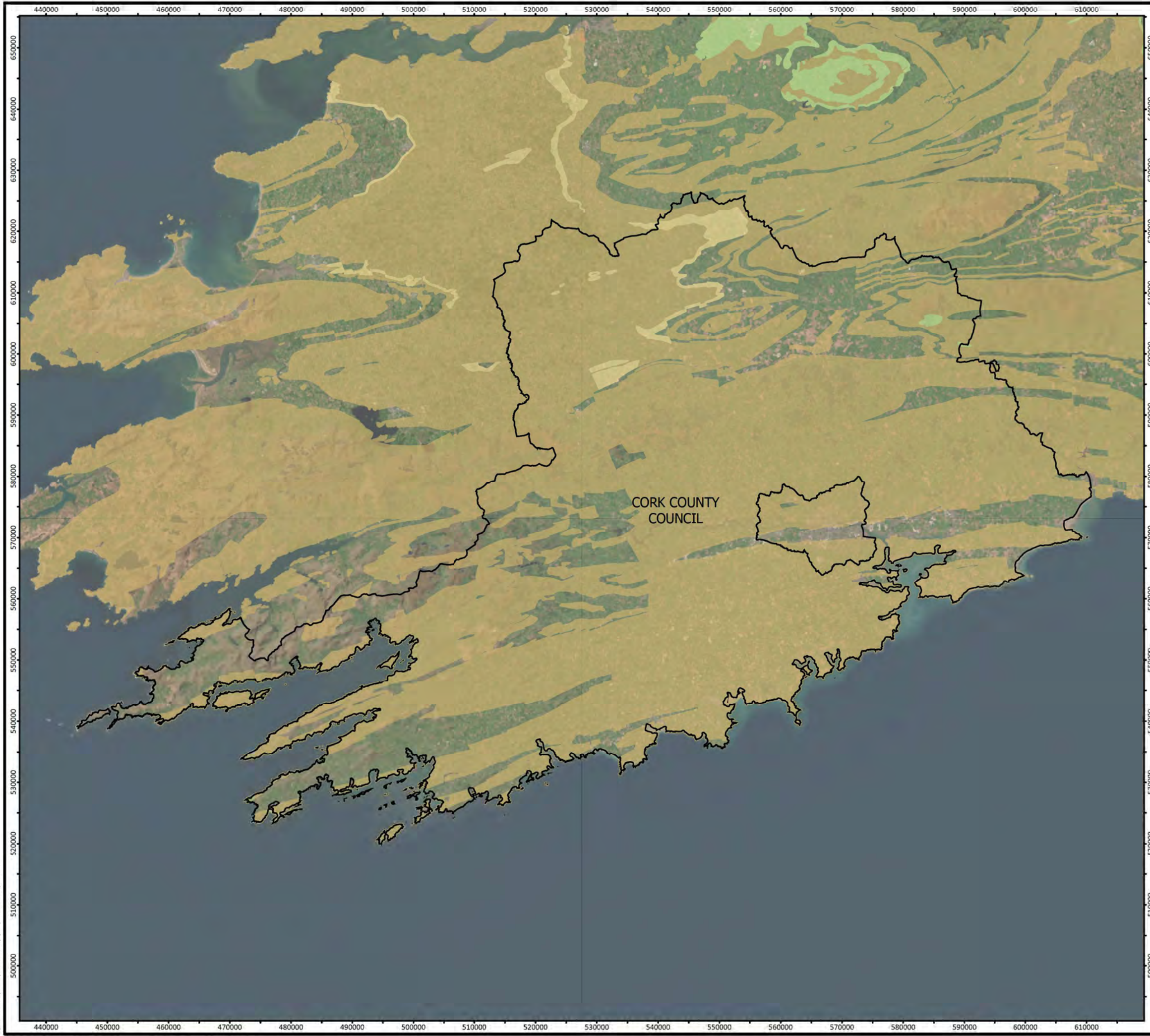
Legend

- Local Authority Boundaries
- Groundwater Vulnerability
 - E - Extreme
 - H - High
 - M - Moderate
 - L - Low
 - Water
 - X - Rock Near Surface or Karst

Groundwater Vulnerability	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.15
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	15/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

FEHILY TIMONEY Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

Map data reproduced under licence from the Ordnance Survey Ireland licence No. C9AL50216780 Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
Road imagery: Earthstar Geographics
OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend
- Local Authority Boundaries
 - Bedrock Aquifers
 - Ll: Locally Important Aquifer - Bedrock Mod Productive Locally
 - Lm: Locally Important Aquifer - Bedrock Generally Mod Productive
 - Pu: Poor Aquifer Bedrock Generally Unproductive

Groundwater Productivity

CORK COUNTY COUNCIL
Local Authority Climate Action Plans

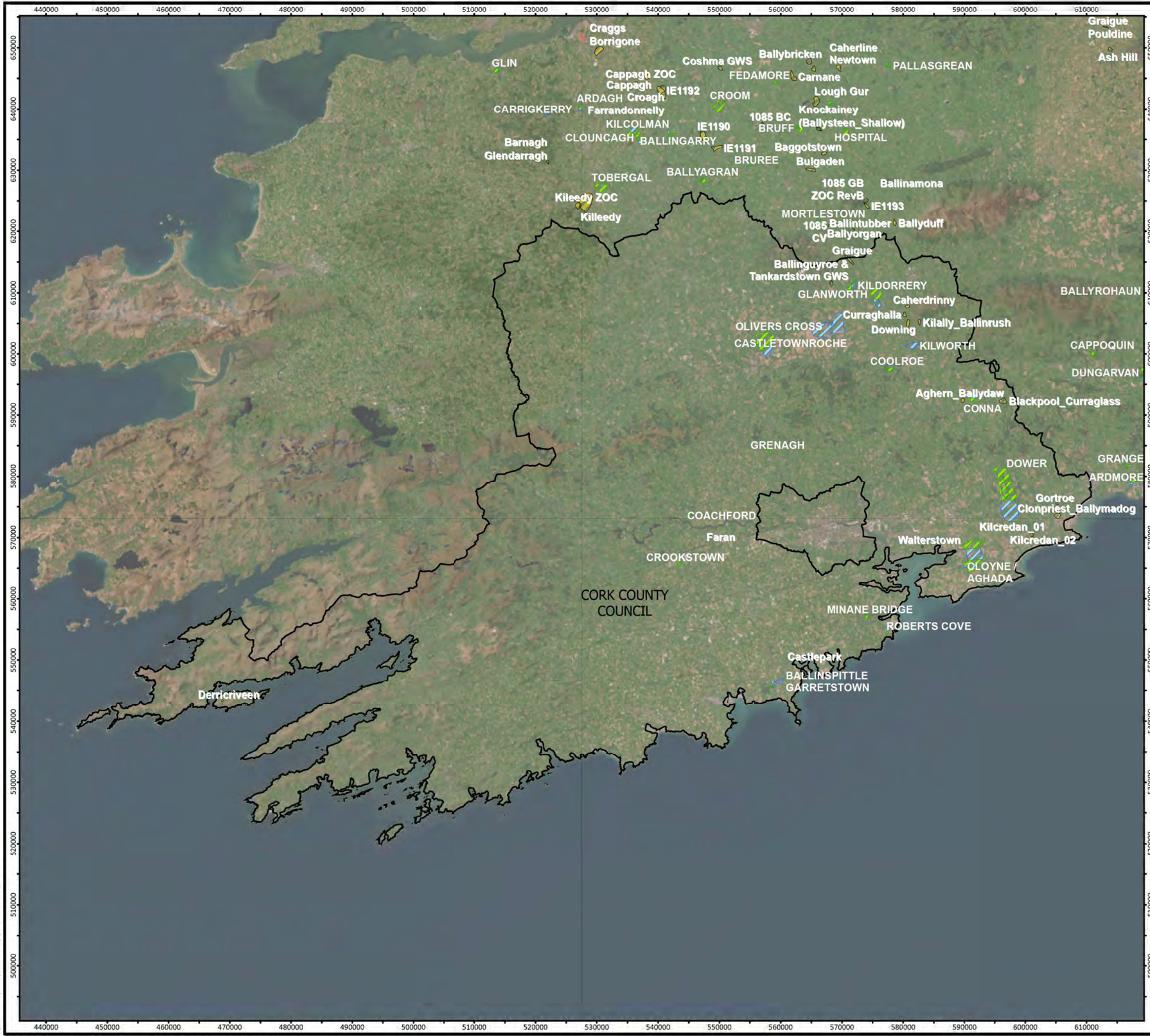
FIGURE NO: 4.16

CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL

DATE: 15/08/2023 SCALE: 1:612,500 @ A3

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9AL50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Ordnance Survey, Earthstar Geographics, OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

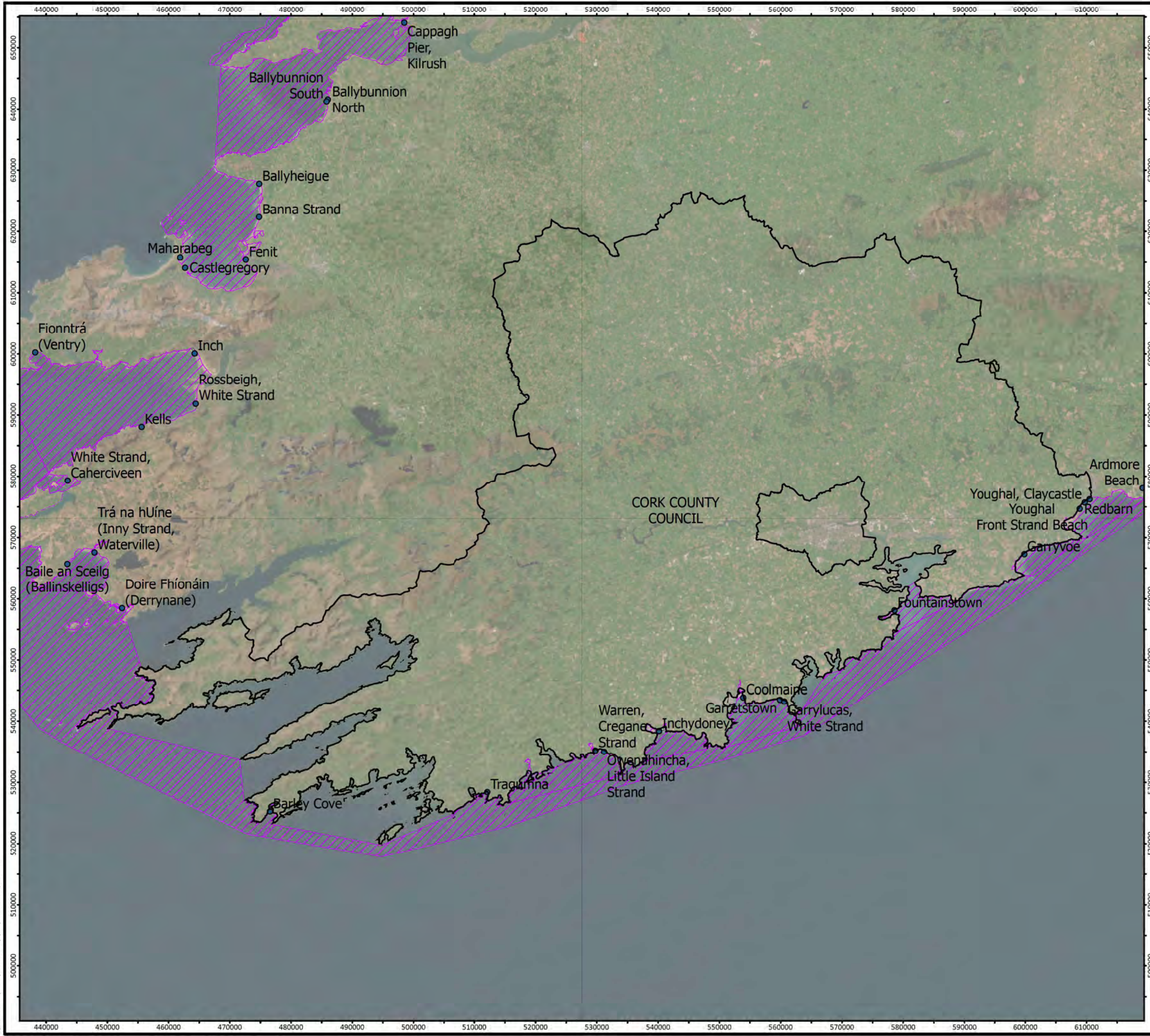
Legend

- Local Authority Boundaries
- GSI Source Protection Areas**
 - Source Protection Area (Inner)
 - Source Protection Area (Outer)
 - Group Scheme Preliminary Source Protection Areas

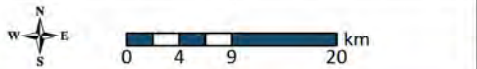
Drinking-water Source Protection Areas	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.17
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	15/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

Cork | Dublin | Carlow
www.fehilytimoney.ie

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.
 Imagery: Earthstar Geographics, OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

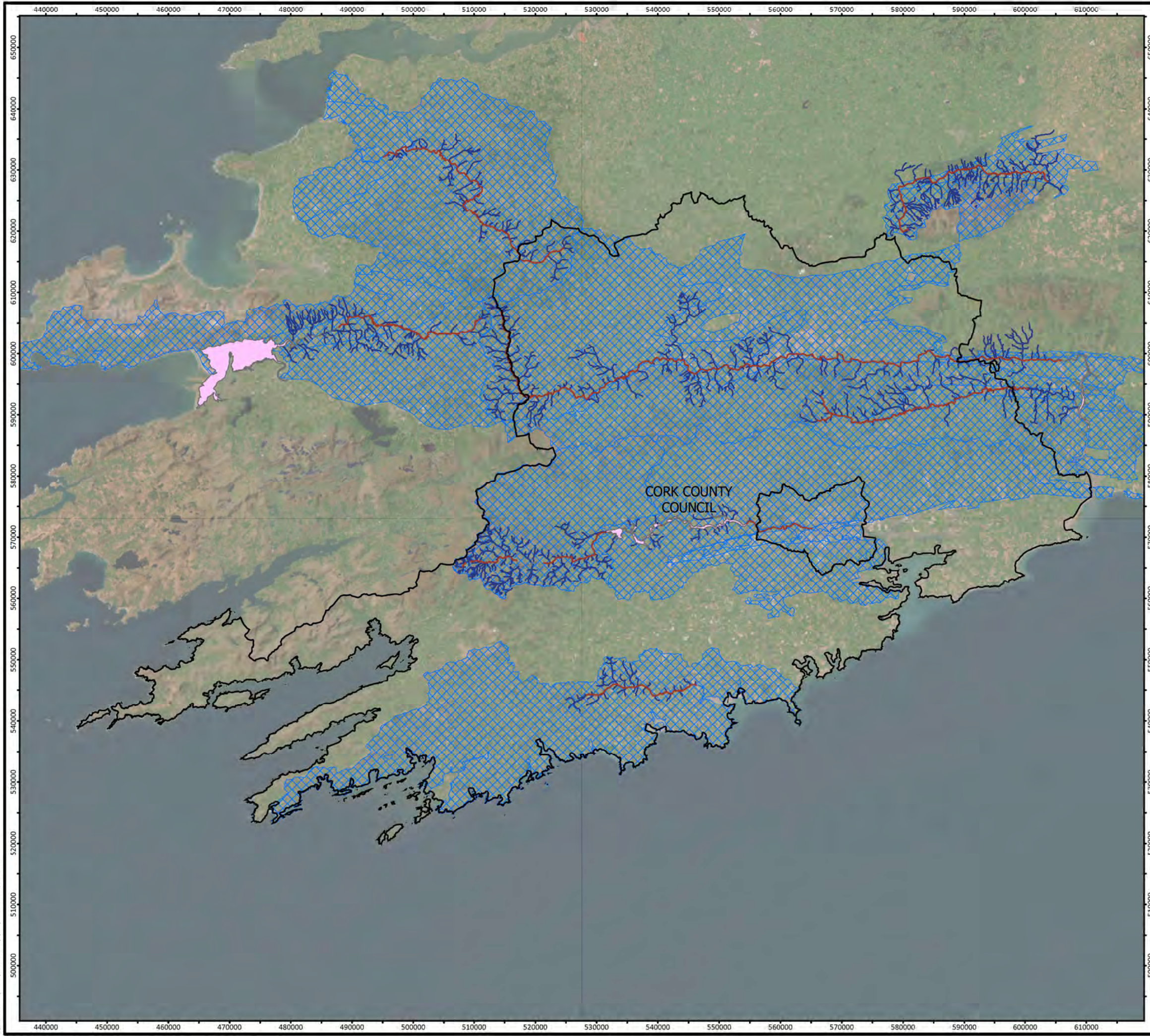

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - WFD Bathing Water Areas Polygon Features - graphic representation of beach only
 - WFD Surface Water Polygons that intersect with BATH_BathingLocations Point Feature dataset
 - Designated Bathing Water Locations Point Features (Officially Designated Beach)

WFD Register of Protected Areas	
Bathing Water Areas	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO: 4.18a	
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL	
DATE: 16/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3
	

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9A50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Ordnance Survey, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

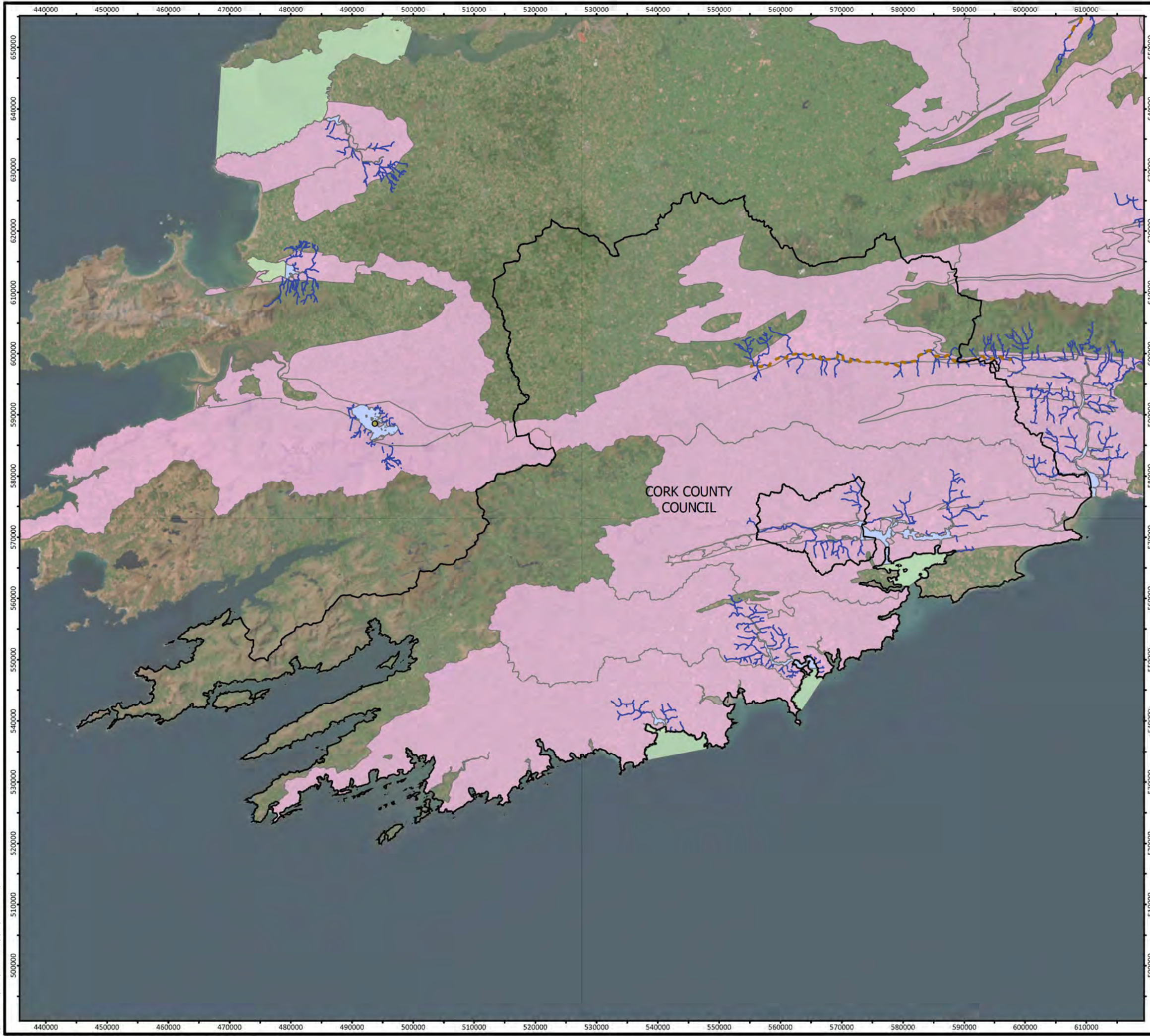

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - Officially designated under S.I. 293/1988
 - WFD Groundwater Bodies that intersect with Designated Salmonid Waters
 - WFD Groundwater Bodies that intersect with Designated Salmonid Waters
 - WFD Surface Water Polygons that intersect with Designated Salmonid Waters (Lake, Coastal and Transitional Water Bodies)

WFD Register of Protected Areas	
Salmonid	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.18b
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE: 16/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Road Imagery: Earthstar Geographics
 OpenStreetMap, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

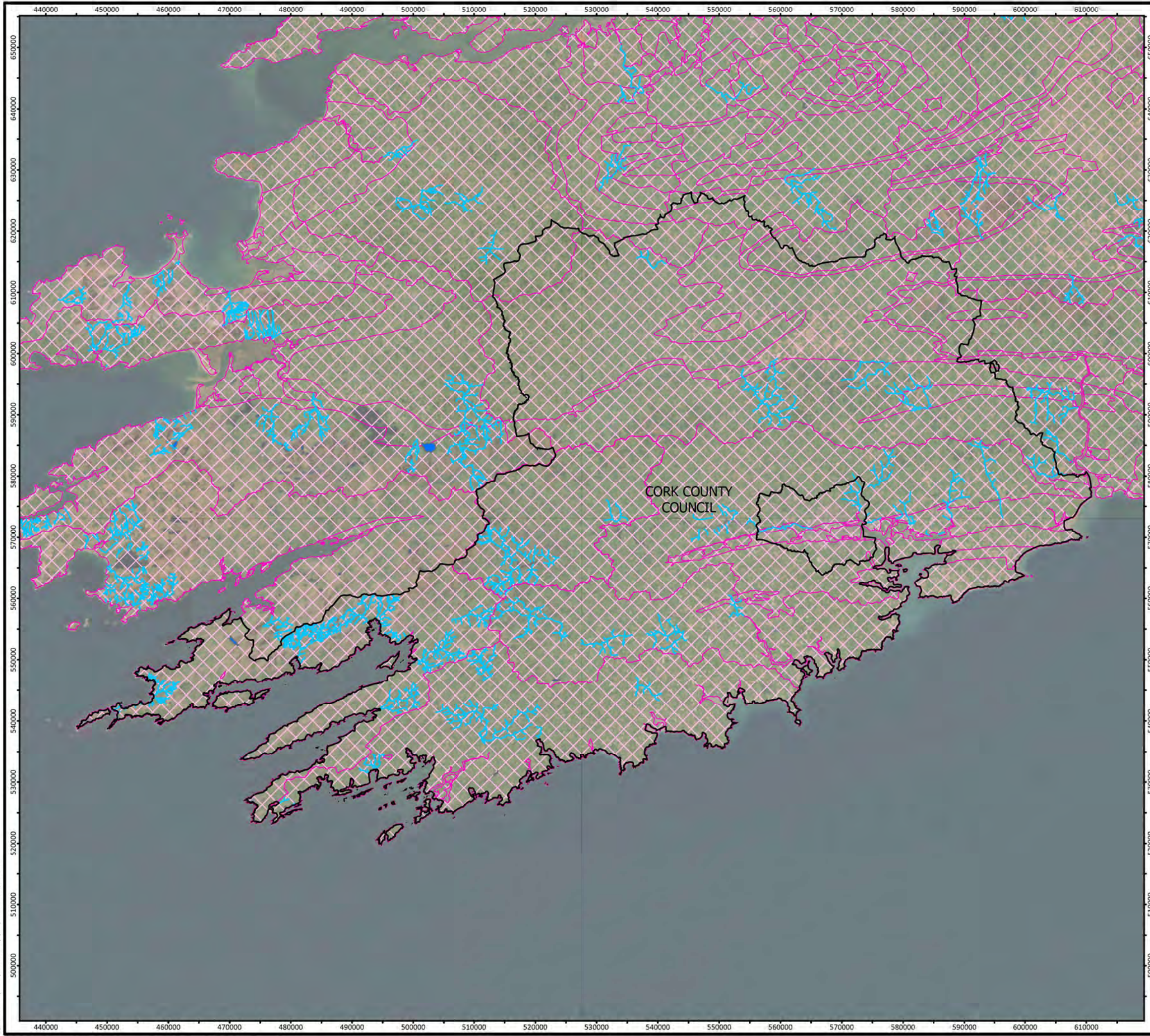

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - Designated Nutrient Sensitive Points
 - WFD Riverwater Bodies that intersect with Designated Nutrient Sensitive Areas (Pts, Polyline or Polygons)
 - - - Designated Nutrient Sensitive WFD_RiverwaterBodies
 - WFD Surface Water Polygons that intersect with Designated Nutrient Sensitive Areas (Pts, Polyline or Polygons) (Lake, Coastal and Transitional Water Bodies)
 - WFD Groundwater Bodies that intersect with Designated Nutrient Sensitive Areas (Pts, Polyline or Polygons)
 - Designated Surface Water Nutrient Sensitive Areas

WFD Register of Protected Areas	
Nutrient Sensitive Areas	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.18d
CLIENT: CORK COUNTY COUNCIL	
DATE: 16/08/2023	SCALE: 1:612,500 @ A3

Mapping Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C94L50216780 Government of Ireland. Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.
 Road Imagery: Esri/Mapbox/Aerial Satellite Imagery © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

- Legend**
- Local Authority Boundaries
 - WFD Riverwater Bodies that are protected for drinking water
 - WFD Lakewater bodies that are protected for drinking water
 - WFD Groundwaters that are protected for drinking water

WFD Register of Protected Areas	
Drinking Water	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.18e
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	30/08/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3
	

4.10 Sócmhainní Ábhair

Áirítear le sócmhainní ábhartha leibhéal eile bonneagar iompair, gléasraí giniúna cumhachta agus líonraí soláthair, soláthar uisce, bonneagar cóireála fuíolluisce agus láithreáin diúscartha dramhaíola i measc nithe eile. Breithníodh deiseanna agus coinbhleachtaí féideartha a bhaineann leis na sócmhainní seo sa MSC. Áirítear le sócmhainní ábhartha eile atá clúdaithe ag an MSC oidhreacht seandálaíochta agus ailtreachta (féach Alt 4.5) agus acmhainní nádúrtha a bhfuil luach eacnamaíoch acu, amhail ⁵⁸ithir, aer agus uisce (féach Codanna 4.6, 4.8 agus 4.9).

4.10.1 Seirbhísí Uisce

4.10.1.1 *Fuíolluisce*

D'áirigh an MCS éileamh agus acmhainneacht fuíolluisce ag lonnaíochtaí, nuair ba chúig, lena n-áirítear⁵⁹:

- Líon na ndaoine a bhí buailte leis.
- Lódáil.
- Cumas.
- Leibhéal Láimhseála.
- Acmhainn spártha nó easnamh.
- Comhlíonadh na Treorach um Chóireáil Fuíolluisce Uirbigh.
- Riachtanais infheistíochta bonneagair fuíolluisce.

Táirgeann an GCC tuarascálacha bliantúla ar chóireáil fuíolluisce uirbigh ó chathracha, bailte agus pobail uirbeacha. Aithnítear i dtuarascáil 2022 an GCC is déanaí⁶⁰ 'Cóireáil Fuíolluisce Uirbeach in 2021' na réimsí tosaíochta a gcaithfear díriú orthu, chun an comhshaol a chosaint ó éifeachtaí dochracha an fhuíolluisce agus chun feabhsuithe comhshaoil a sheachadadh sna háiteanna is mó a bhfuil gá leo. Bunaithe ar mheasúnú an GCC ar fhaisnéis mhonatóireachta a chuir Uisce Éireann ar fáil agus ar na gníomhaíochtaí forfheidhmithe a rinne an GCC, sainaitnítear sa tuarascáil seo ceantair uirbeacha a bhfuil na saincheisteanna comhshaoil is tábhachtaí acu nach mór aghaidh a thabhairt orthu. Tá 19 ceantar uirbeach san iomlán laistigh de theorainn na Comhairle Contae liostaithe mar limistéir tosaíochta.

4.10.1.2 *Draenáil Uisce Dromchla*

Is féidir le Córais Inbhuanaithe Draenála Uirbeach (CIDU) cainníocht agus cáilíocht rith chun srutha uisce dromchla a íoslaghdú chomh maith le drochthionchar an athraithe aeráide a mhaolú. Is féidir le CIDU tairbhí taitneamhachta agus bithéagsúlachta a sholáthar freisin.

⁵⁸Breathnófar ar acmhainní ithreach agus geolaíochta faoin ábhar seo lena n-áirítear maidir le láithreacha mianraí agus poitéinseal comhiomlán.

⁵⁹Beidh faisnéis mhionsonraithe ar sheirbhísí uisce mar bhonn eolais le hullmhú Thuarascáil Chomhshaoil MSC.

⁶⁰ Le fáil ó: [Monatóireacht agus Measúnacht: Fuíolluisce | An Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil \(epa.ie\)](#)

4.10.2 Bainistiú dramhaíola

Ceanglaíonn an tAcht um Bainistiú Dramhaíola 1996 ar Údaráis Áitiúla plean bainistithe dramhaíola a dhéanamh ina n-aonar nó le chéile dá limistéir fheidhme. In 2015, bhí Contae Chorcaí á threorú ag *Plean Bainistíochta Dramhaíola Réigiún an Deiscirt 2015-2021* a sholáthair an creat do bhainistiú dramhaíola soladach sa réigiún. Tar éis 2021, tá bainistíocht dramhaíola in Éirinn á threorú ag an gcéad *Phlean Náisiúnta um Bainistiú Dramhaíola le haghaidh Geilleagar Ciorclach*, a thagann in ionad na bpleananna réigiúnacha atá ann faoi láthair. Leagtar amach sa Phlean seo creat chun dramhaíl a chosc agus a bhainistiú in Éirinn don tréimhse 2023 go 2029.

4.10.3 Iompar

Trasnaíonn roinnt mórbhealaí Contae Chorcaí – an M8, an N25, an N20, an N22, an N28, an N71, an N72, agus an N73. Tá seirbhísí maithe traenacha ag an gcontae i bhfoirm an Comaitéir Chorcaí (Mala go Mainistir na Corann/Cóbh) de chuid Iarnród Éireann mar aon leis an Iarnród Idirchathrach (Átha Cliath/Luimneach/Trá Lí). Lena chois sin, tá TFI Bus Éireann agus roinnt oibreoirí príobháideacha eile a chuireann seirbhísí bus ar fáil don Chontae agus do na ceantair thuaithe a bhaineann leis. Tá tionscadail iompair agus taistil ghníomhaigh atá le teacht a fhreastalóidh ar an gContae breithnithe ag an MSC, nuair atá siad ar fáil.

4.10.4 Bonneagar Glas

Is comhpháirt ríthábhachtach é bonneagar glas (BG) chun pobail athléimneacha a thógáil atá in ann oiriúnú d'iarhairtí an athraithe aeráide le crainn, coillearnacha agus bogaigh ag soláthar gabháil carbóin agus ag moilliú sreafaí uisce agus ag an am céanna ag feabhsú cháilíocht an aeir. Tá deiseanna eile ann freisin chun réitigh nádúr-bhunaithe a úsáid chun timpeallachtaí níos fearr a sholáthar le maireachtáil, le hobair agus le cuairt a thabhairt orthu agus is minic a bhíonn réiteach deartha níos saoire i gcomparáid le cineálacha cur chuige traidisiúnta.

Tá go leor príomhghnéithe agus gníomhaíochtaí ar an gcósta agus ar fud na gceantar uirbeach, tuaithe agus ardtailte ag baint leis an BG atá sa Chontae faoi láthair. Is íocónach iad go leor díobh seo, lena n-áirítear an cósta éagsúil agus drámatúil féin, ceann trí chaisleán, Loch Oighinn, Oileán Gharinis agus an iliomad aibhneacha, sruthanna, páirceanna agus spásanna oscailte a bhfuil suntas Contae agus réigiún ag baint leo.

4.10.5 Sócmhainní Poiblí agus Bonneagar

Áirítear socraíochtaí ar shócmhainní poiblí agus ar bhonneagar a bhféadfadh an PGAÚÁ dul i bhfeidhm orthu, mura ndéantar é a mhaolú; acmhainní ar nós spásanna oscailte poiblí, páirceanna agus limistéir áineasa; foirgnimh agus seirbhísí poiblí; bonneagar iompair agus fónais (leictreachas, gás, teileachumarsáid, soláthar uisce, bonneagar fuíolluisce etc.);foraoiseacht; agus acmhainní nádúrtha a chlúdaítear faoi ábhair eile ar nós uisce agus ithir.

4.10.6 Talamh

Tá an poitéinseal ag an PGAÚÁ cuidiú le hathúsáid agus le hathghiniúint láithreán athfhorbraíochta, rud a chuideoidh le soghluaisteacht inbhuanaithe agus ag laghdú an ghá atá le tailte úrnua a fhorbairt agus drochthionchar comhshaoil a bhaineann leo. Go ginearálta tá tailte athfhorbraíochta suite laistigh de limistéar uirbeach/fo-uirbeach.

4.10.7 Imeallbhord Cósta

Síneann imeallbhord cósta Chorcaí thart ar 1,100 km, agus tá sin thart ar an gcúigiú cuid den chósta náisiúnta. Tá thart ar 65% de dhaonra an Chontae ina gcónaí ann nó in aice leis an gcósta, lena n-áirítear seacht n-oileán in Iarthar Chorcaí a bhfuil cónaí orthu. Aithníonn an Chomhairle Contae an cósta garbh álainn agus na leithinsí le stráicí fada de thránna gainimh mar acmhainn luachmhar taitneamhachta. Tá tábhacht náisiúnta ag baint le Calafort Chorcaí, Scaglann Ola an Gheata Bháin, Críochfort Trasloingsiú Ola Oileán Fhaoide agus calafort iascaigh Bhaile Chaisleáin Bhéarra.

4.10.8 Cumas an Fhuinnimh In-athnuaite

Faoi Threoir AE 2001/77/EC, Fuinneamh In-athnuaite, sainmhínítear foinsí fuinnimh in-athnuaite mar fhoinsí fuinnimh in-athnuaite neamhiontaise amhail, ach gan a bheith teoranta do ghaoth, grian, geoiteirmeach, tonnta, taoide, hidreachumhacht, bithmhais, gás líonadh talún, gás gléasra cóireála séarachais, bithgháis agus bithchar (i.e. cóireáil theirmeach ábhar orgánach nádúrtha i dtimpeallacht atá teoranta ó thaobh ocsaigine). D'áirigh an MCS faisnéis a bhí ar fáil maidir le póiteanseal fuinneamh in-athnuaite taobh istigh agus cóngarach don Chontae- agus forálacha Plean gaolmhara.

4.10.8.1 *Sócmhainní agus Bonneagar Ábhar a Bhaineann le Fuinneamh*

D'fhoilsigh an SEAI (2020)⁶¹ na sonraí ciletonna de choibhéis ola (ktoe) a léirigh gur tháinig 86% d'fhuinneamh na hÉireann ó bhreoslaí iontaise ag an am sin. Ba é iompar agus áit chónaithe an t-éileamh is airde ar acmhainní. Tá giniúint fuinnimh in-athnuaite ag méadú le deich mbliana anuas, le fás ar líon na bhfeirmeacha gaoithe (ó 5.8% den olltomhaltas deiridh fuinnimh in 2010 go 13.5 de GFC in 2020⁶²). Is gné thábhachtach é seo d'fheidhm Chontae Chorcaí ar an gcladach agus amach ón gcósta araon.

Tá gach gléasra cumhachta traidisiúnta i mbun aistrithe go foinsí in-athnuaite/inbhuanaithe chun ailíniú leis na spriocanna sa Plean Gníomhaíochta Aeráide 2023.

Bhain an MSC Sócmhainní Ábhair úsáid as faisnéis ó na foinsí seo a leanas:

- Comhairle Chomhairleach um Athrú Aeráide
- Roinn Cosanta
- An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (RTRÁO)⁶³
- GCC - Láithreáin diúscartha mhuirí
- Bord Soláthair an Leictreachais (BSL)
- Iarnród Éireann
- Cumann Bithfhuinnimh na hÉireann (CBÉ)
- Cumann Fuinneamh Gréine na hÉireann (CFGÉ)
- Cumann na Gaoithe Teo. (CGT)
- Atlas Mara (le haghaidh sonraí calafoirt agus bealaigh)

⁶¹ ÚFIÉ. 2020. SEI01 - Acmhainn sonraí um Chomhardú Fuinnimh; Ar fáil ó [SEI01 - Iarmhéid Fuinnimh \(ktoe\) - tacair sonraí - data.gov.ie](#)

⁶² ÚFIÉ. 2020. Sciar iomlán fuinnimh in-athnuaite - ar fáil ó [Fuinneamh In-athnuaite | Staitisticí Fuinnimh In Éirinn | ÚFIÉ](#)

⁶³ [Fuinneamh In-athnuaite Amach ón gCósta - tacair sonraí - data.gov.ie](#)

- Údarás na gCalafort
- ÚFIÉ
- CCII
- Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ)
- Uisce Éireann
- Uiscebhealaí Éireann

4.10.9 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ní dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an PGAÚÁ ar chóireáil fuíolluisce nó ar sheirbhísí uisce go ginearálta, mar gheall ar nádúr an phlean. Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le Sócmhainní Ábhair:

- Is féidir le cur isteach a bheith ann don bhonneagar iompair reatha de bharr forbairt na roghanna malartacha cosúil le slite taisteal gníomhacha.
- Éilimh ar bhonneagar in-athnuaite méadaithe agus ar ghréasáin bhainteacha lena mbaineann.
- Tionchar físeach forbairtí ar tírdhreach agus taitneamhacht amhairc
- Tionchair ar ghabhdóirí íogaire de bharr éilimh méadaithe ar an mbonneagar glas/in-athnuaite, go háirithe le linn céim na tógála.
- Tionchair fhéideartha ar an mbonneagar glas agus gorm reatha mar aon le príomhchonairí éiceolaíochta.

4.11 Turasóireacht agus Fóillíocht

Tá tionchar ag raon fachtóirí in Éirinn ar thurasóireacht agus ar chaitheamh aimsire. Tá méadú tagtha ar thurasóireacht idirnáisiúnta le blianta beaga anuas. D'fhoilsigh Fáilte Éireann a gceithre straitéis bhranda⁶⁴ le déanaí a shaineoidh raon feidhme spásúlachta agus leathadh forbairtí turasóireachta laistigh d'Éirinn amach anseo. Tá dhá cheann de na trí phríomhlimistéar turasóireachta i gContae Chorcaí - Slí an Atlantaigh Fhiáin agus Oirthear Ársa na hÉireann. Tá an Contae ina chuid de Bhranda Chúige Mumhan freisin. Forbraíodh Tascfhórsa Straitéiseach Turasóireachta Chorcaí, a bhfuil Comhairle Contae Chorcaí ina ball de, an 'Turasóireacht ag Fás i gCorcaigh – Straitéis Chomhchoiteann' do 2015 -2020. Tacaíonn láithreáin Oidhreachta Cultúrtha le turasóireacht agus áineas a bhaineann leis an oidhrecht freisin, féach cuid 4.5. Is gné thábhachtach é an tírdhreach freisin ó thaobh na Turasóireachta de, féach cuid 4.4.

Baineadh úsáid as na foinsí eolais seo a leanas sa mheasúnú ar Thurasóireacht agus ar Chaitheamh Aimsire.

- An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt
- An Phríomh-Oifig Staidrimh (POS)
- Grúpaí seoltóireachta áineasa agus oibreoirí farantóireachta.
- Fáilte Ireland
- Oifig na gCosán Náisiúnta

⁶⁴Slí an Atlantaigh Fhiáin, Anáil an Aeir Úr i mBaile Átha Cliath, Oirthear Ársa na hÉireann agus Tailte Lárnacha Folaithe na hÉireann

4.11.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le Turasóireacht agus Fóillíocht:

- Is féidir le forbairt an bhonneagair ghlais srian a chur ar cháilíocht na n-acmhainní le haghaidh fóillíocht agus/nó turasóireacht nó fiú an cháilíocht sin a laghdú, lena n-áirítear acmhainní slatiascaireachta, gníomhaíochtaí bádóireachta agus/nó acmhainní lena mbaineann.
- Is féidir le forbairt nó cruthú na nglasbhealaí agus na ngormbhealaí brúnna breise lódála a dhéanamh i gcás cuairteoirí ag dul go háiteanna íogaire mar shampla brúigh talún faoi chois, cur isteach, creimeadh, caitheamh bruscair srl.

4.12 An tAthrú Aeráide

Bunaíodh an tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021 le déanaí chun foráil a dhéanamh d'fhaomhadh pleananna ag an Rialtas maidir le hathrú aeráide. Tá sé mar aidhm leis sin leanúint leis an aistriú chuig geilleagar atá athléimneach ó thaobh na haeráide de, atá saibhir i mbithéagsúlacht agus atá neodrach ó thaobh na haeráide de thráth nach déanaí ná deireadh na bliana 2050. Leagann Plean Gníomhaíochta Aeráide na hÉireann 2023 amach spriocanna náisiúnta agus earnála na hÉireann maidir leis seo.

Beidh tionchar ag athruithe aeráide sa todhchaí agus tionchair ghaolmhara ar leibhéal na farraige, patrúin/déine bháistí agus sreabhadh abhann ar mhinicíocht agus ar mhéid na dtuilte sa todhchaí. I gcomhlíonadh na dTreoirínte Pleanála Réigiúnacha, tá Údaráis Áitiúla ag iarraidh glacadh le straitéisí inbhuanaithe riosca tuilte i gceantair ar dóigh dóibh a bheith i mbaol tuilte amach anseo i gcomhthéacs athrú aeráide agus patrúin aimsire atá ag athrú. D'fhéadfadh méadú ar imeachtaí tuilte in Éirinn a bheith mar thoradh ar athruithe aeráide. Thug Oifig na nOibreacha Poiblí roinnt Staidéir Bhainistíochta Riosca Tuile i gcrích do Cheantair Abhantraí éagsúla (CAanna) in Éirinn. D'aithin na staidéir seo na réimsí is mó atá i mbaol agus tugadh comhairle do phleananna bainistíochta don todhchaí; glacann OOP iad seo. I gcásanna áirithe, beidh tógáil cosaintí fisiceacha tuilte i gceist le bearta maolaithe. Bhreithnigh an MSC sonraí a bhaineann leis an aeráid ó na foinsí seo a leanas:

- Athbhreithniú Bliantúil 2023 Chomhairle Chomhairleach um Athrú Aeráide
- An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide
- GCC
- Staidéar MBRTD⁶⁵

4.12.1 Príomhcheisteanna ón Dréacht-PGAÚÁ

Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le hAthrú Aeráide:

- Cuirfear an Dréacht-PGAÚÁ leis na spriocanna arna leagadh amach ag an bPlean Gníomhaíochta Aeráide 2023.
- Ní mór na hathruithe féideartha ar an aeráid cosúil le tuilte agus ardú teochta a thabhairt faoi deara ag an Dréacht-PGAÚÁ.

⁶⁵Clár MBRTD (Measúnú agus Bainistíocht Riosca Tuilte bunaithe ar Dhobharcheantar) de chuid an OOP (2021)gov.ie - Clár MBRTD (www.gov.ie)

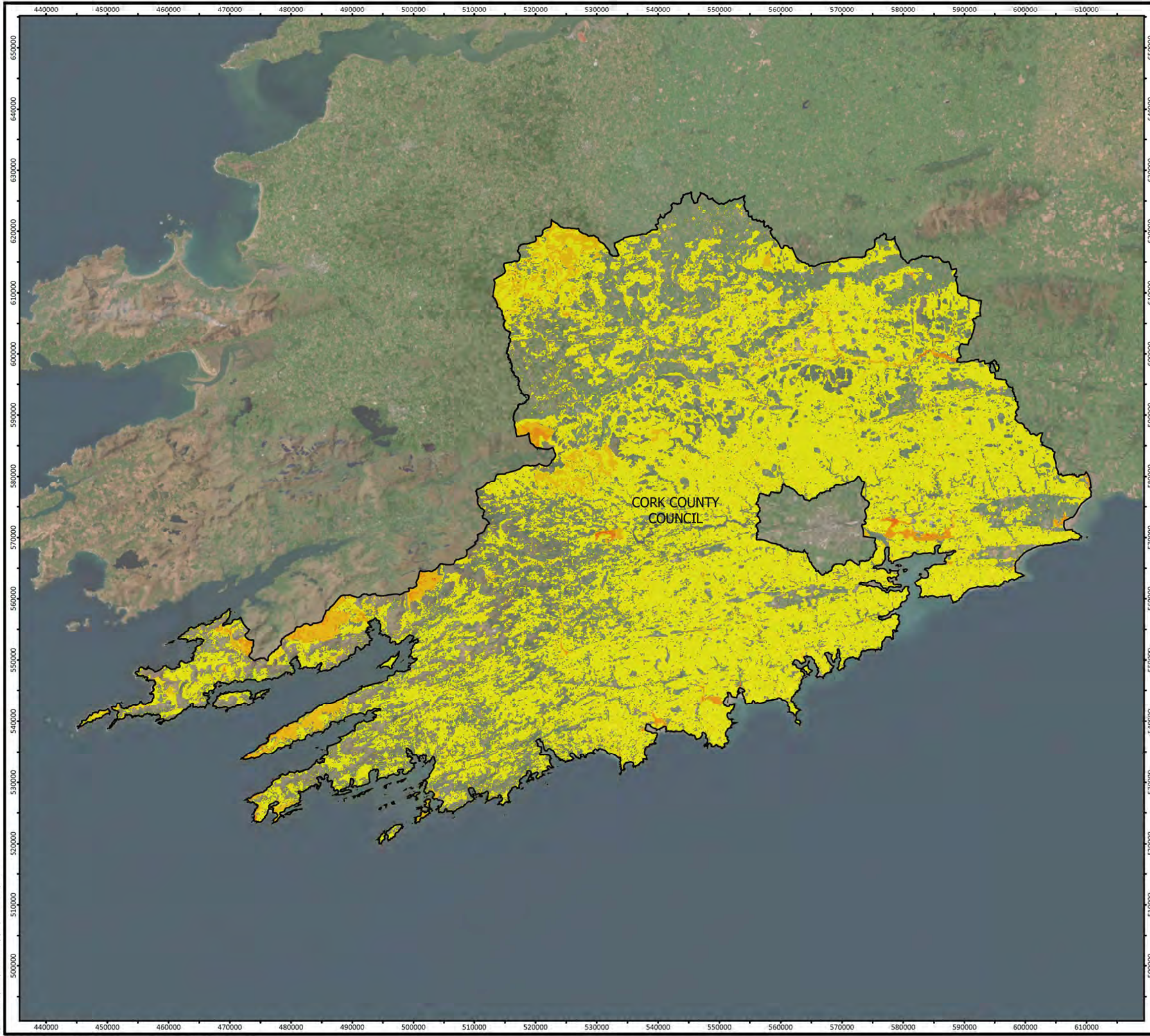
4.13 Sriantha agus Deiseanna

Forleagadh na sonraí bonnlíne chomhshaoil i bhfoirm raster agus rangaithe dá réir chun léarscáil iomlán srianta agus deiseanna a sholáthar do theorainn riaracháin na Comhairle (Figiúr 4-19). Ullmhaíodh an léarscáil trí úsáid a bhaint as bogearraí an Chórais Faisnéise Geografaí (CFG) a cheadaigh do chóras ualaithe a chur i bhfeidhm le difreáil i sraitheanna áirithe mar seo a leanas:

Ciseal Veicteoir	Ualú	Réasúnaíocht
LChaS	1	Faoi chosaint
LChoS	1	Faoi chosaint
LON	1	Faoi chosaint
LONb	0.5	Chan faoi chosaint iomlán
Oidhreacht Seandálaíochta	1	Faoi chosaint
CTU Ard	0.5	Ard-cáilíocht is íogaire do suaitheadh
Toibreacha agus Fuaráin	1	Faoi chosaint
Ard-screamhuisce	1	Ard-leochaileacht is íogaire i leith suaitheadh
Uiscí Bradáin	1	Faoi chosaint

San áit a léirítear leis an mapáil go leor íogaireachtaí comhshaoil, tá seans níos mó ann nach dtiocfaidh forbairt ná gníomhaíochtaí arna dtacú ag an bPlean leis na híogaireachtaí seo agus bheadh meath comhshaoil mar thoradh. ní chuireann tarlú íogaireachtaí comhshaoil bac ar forbairt ná gníomhaíochtaí, áfach; ina ionad sin cuireann sé in iúl ar leibhéal straitéiseach nach mór na bearta maolaithe - atá comhtháite sa Phlean - a chomhlíonadh chun a chinntiú go gcuidíonn cur i bhfeidhm an phlean le cosaint an chomhshaoil.

Hosting Reproduced Under Licence from the Ordnance Survey Ireland Licence No. C9A50216780 Government of Ireland Creative and Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Licence <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.
 Ordnance Survey, © Ordnance Survey, © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
 Path: I:\Map Production\2023\24 076\Workspaces\SEA\SEA_EP_Fig4 19 Constraints and Opportunities.aprx

Constraints and Opportunities	
CORK COUNTY COUNCIL Local Authority Climate Action Plans	
FIGURE NO:	4.19
CLIENT:	CORK COUNTY COUNCIL
DATE:	08/09/2023
SCALE:	1:612,500 @ A3

4.14 Éabhlóid na Timpeallachta Bunlíne gan an Plean a chur i bhfeidhm

Éilíonn an Treoir MSC go ndéanfaí breithniú ar éabhlóid dhóchúil na timpeallachta bonnlíne i gcás nach ndéantar an Dréacht-PGAÚÁ a chur chun cinn agus a chur i bhfeidhm. Sa chás nár cuireadh an Dréacht-PGAÚÁ i bhfeidhm; d'fhásfadh an comhshaoil bonnlíne go príomha de réir na gcaighdeán bainistíochta forbartha agus na gcritéar um chosaint an chomhshaoil atá sainithe i bPlean Forbartha Contae (PFC) 2022-2028, arb é an príomhchreat rialaithe forbartha é a bhaineann leis an limistéar staidéir. Bheadh tionchar láidir ag an gcomhshaoil bonnlíne ar an bPlean Gníomhú Bithéagsúlachta Chontae Chorcaí.

Cé go bhfuil leibhéal éigin de bheartas a bhaineann leis an aeráid sainithe sa CDP, bheadh roinnt deiseanna suntasacha cailte ann mura ndéanfaí dul chun cinn a dhéanamh ar an tsraith shonrach de ghníomhaíochtaí a bhaineann le maolú aeráide agus oiriúnú atá sainithe sa Dréacht-PGAÚÁ. Ní thiofadh torthaí ar éagsúlacht na n-iarmhairtí dearfacha comhshaoil dóchúla a bhaineann le cur i bhfeidhm Dréacht-PGAÚÁ. Is féidir go dtarlóidh roinnt drochthionchar féideartha a bhaineann leis an gcás bunlíne reatha.

Is lú an seans go laghdódh an t-údarás áitiúil mar eagraíocht a astaíochtaí eagraíochtúla GCT ar aon dul le spriocanna náisiúnta laghdaithe astaíochtaí GCT. Ní chuirfí i bhfeidhm éagsúlacht na ngníomhaíochtaí chun astaíochtaí oibriúcháin GCT a laghdú agus chun éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn. Beidh níos lú tacaíochta polasaí díreach ann don údarás áitiúil a fhlíth feithiclí a aistriú go leictreachas nó a bheith faoi thiomáint ag breoslaí in-athnuaite, rud a laghdóidh an dóchúlacht go ndéanfar é seo go rathúil.

Ní chuirfí aon cheann de na gníomhartha sonracha oiriúnaithe nó athléimneachta i leith tuilte atá sainithe sa Dréacht-PGAÚÁ chun feidhme. Is lú an seans go dtuigfear agus go ndéanfaí rialú iomlán ar rioscaí a bhaineann le hathrú aeráide a bhaineann le teagmhais aimsire crua (lena n-áirítear stoirmeacha agus tonnta teasa) ag an leibhéal áitiúil dá bharr. Mar shampla, bheadh an baol tuilte faoi thionchar an athraithe aeráide gan choinne agus neamhbhainistithe níos airde gan na gníomhartha oiriúnaithe sainithe a ghlacadh. Tá an poitéinseal ag a leithéid d'imeachtaí a bhaineann le hathrú aeráide drochthionchar suntasach comhshaoil a bheith acu ar éagsúlacht gabhdóirí comhshaoil lena n-áirítear pobail áitiúla agus gabhdóirí éiceolaíochta.

Ní chuirfí i bhfeidhm éagsúlacht na réitigh atá bunaithe ar nádúr a mholtar sa Dréacht-PGAÚÁ. Ní bhainfí amach an poitéinseal leithlisithe astaíochtaí GCT a bhaineann le gníomhartha a chuireann feabhas ar shuímh éiceolaíochta agus spásanna glasa chun cinn.

Ní chuirfí i bhfeidhm na bearta cosanta a bhaineann leis an mbithéagsúlacht atá sainithe sa Dréacht-PGAÚÁ, rud a fhágann gur lú an seans go ndéanfaí bainistiú agus rialú leordhóthanach ar an mbaol don bhithéagsúlacht agus do láithreáin chosanta, do ghnáthóga agus do speicis de bharr fachtóirí athraithe aeráide ag an leibhéal áitiúil.

Ní chuirfear i bhfeidhm éagsúlacht na mbeart rannpháirtíochta pobail atá sainithe sa phlean. Is é an toradh a bheadh air seo gur lú an seans go mbainfí amach deiseanna laghdaithe astaíochtaí GCT a bhaineann leis na hearnálacha áitiúla cónaithe agus tráchtála a bhaineann le gníomhartha plean. Bheadh níos lú tacaíochta ag na hearnálacha áitiúla cónaithe agus tráchtála chun a gcuid astaíochtaí GCT a laghdú go ginearálta.

Ní chuirfí chun feidhme na gníomhaíochtaí a bhaineann le taisteal gníomhach/iompar inbhuanaithe sa Dréacht-PGAÚÁ. Beidh níos lú tacaíochta do pholasaí sainráite le leathnú an líonra FL sa Chontae. Beidh níos lú tacaíochta beartais sainráite ag leibhéal an phobail le haistriú modha a chur chun cinn ó úsáid gluaisteán príobháideach go húsáid modhanna inbhuanaithe iompair. Laghdófar an poitéinseal chun an t-aistriú modha seo a bhaint amach. Beidh níos lú féidearthachta ann freisin chun tionchair cháilíochta aeir áitiúil a bhaineann le húsáid feithiclí innill dócháin inmheánaigh sa Chontae a chosc agus a laghdú. Bheadh an dóchúlacht go sárófaí caighdeán cháilíochta aeir sa Chontae mar gheall ar astuithe feithiclí i gceantair phlódaithe mar thoradh air sin.

Ar an iomlán, sa chás nach gcuirfí an Dréacht-PGAÚÁ i bhfeidhm, is é an toradh glan a bheadh air ná go laghdófaí an dóchúlacht go laghdódh an t-údarás áitiúil agus an pobal áitiúil laghduithe ar astaíochtaí GCT atá i gcomhréir leis na spriocanna náisiúnta maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Mar an gcéanna, is mó an baol go dtarlódh éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaol mar thoradh ar rioscaí a bhaineann le hathrú aeráide.

5. CUSPÓIRÍ STRAITÉISEACHA COMHSHAOIL (CSCANNA)

De réir Treoir an MSC, ní mór don MSC súil a chaitheamh ar *'na cuspóirí cosanta comhshaoil uile sin, arna mbunú ag leibhéal idirnáisiúnta, Comhphobail nó Ballstáit, agus a bhfuil baint acu leis an bplean nó leis an gclár agus ansin machnamh a dhéanamh ar na dóigheanna a chuireadh na cuspóirí sin agus gach machnamh comhshaoil eile san áireamh agus iad ag ullmhú.'* Nuair a aithnítear cuspóirí cosanta comhshaoil chuí don phlean, seasann sé sin mar bhonn le tábhacht na dtionchar a mheas i rith an phróisis MSC. Sainithníodh gach cuspóir chomhshaoil caomhnaithe ábhartha don PGAÚÁ. Tá tuilleadh faisnéise ar P/Canna eile a shainíonn cuspóirí cosanta comhshaoil a bhaineann leis an PGAÚÁ ar fáil in Aguisín 1 a ghabhann leis an doiciméad seo.

Is bearta modheolaíochta iad Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) agus cuireann siad le forbairt na spriocanna ina dtiocfadh le himscrúdú a dhéanamh ar na héifeachtaí comhshaoil ón PGAÚÁ. Tá CSCanna bunaithe ar chuspóirí cosanta comhshaoil níos leithne a thagann ó leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta, Eorpach agus idirnáisiúnta agus atá cuí roimh an PGAÚÁ le haghaidh CCC. Tá ardchaighdeán acu, agus leagann siad spriocanna straitéiseacha le haghaidh feabhas amach.

Sa chuid seo, rinneadh CSCanna a shainniú do raon Comhpháirtithe Comhshaoil agus is féidir iad a úsáid mar chaighdeán ar féidir forálacha an PGAÚÁ a mheas ina gcoinne chun cabhrú le réimsí a aithint ina bhféadfadh drochthionchair shuntasacha tarlú. Cinntíonn úsáid na gcuspóirí seo nach ndíríonn an MSC ach ar na saincheisteanna comhshaoil is ábhartha agus is suntasaí don PGAÚÁ agus don Limistéar Staidéir.

Bhí an chéim Scóipe den phróiseas MCS mar bhonn eolais cuí maidir le forbairt na SEO, lena n-áirítear comhairliúchán le húdaráis Chomhshaoil reachtúla, páirtithe leasmhara agus an pobal i gcoitinne.

Is féidir gach CSC a bhaineann le PGAÚÁ a fheiceáil thíos faoi Tábla5-1.

Tábla5-1: Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil

Gné Comhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
Foriomlán	O1	Cinntea a dhéanamh, i gcás inarb iomchuí, go gcuireann pleananna agus tionscadail íseal-leibhéal le próisis mhonatóireachta comhshaoil san iomlán laistigh den Chontae.
Daonra agus Sláinte an Duine	DSD1	Tionchair roimh an daonra agus sláinte an duine a sheachaint, nó a laghdú.
	DSD2	Caithfeadh an Limistéar dícharbónaithe tionchair a sheachaint nó a laghdú ar na gníomhaíochtaí eacnamaíochta reatha laistigh den limistéar agus gan teacht salach le cuspóirí reatha i dtaca le húsáid talún.
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	B1	Cinntea a dhéanamh nach dtagann Gníomhú ar son na hAeráide salach ar chosaint, athchóiriú agus athshlánú na bithéagsúlachta.
	B2	Cinntea a dhéanamh go gcloífeadh leis na Treoracha um Ghnáthóga agus Éin maidir le Láithreáin Eorpacha agus gnáthóga agus speicis Ceangailte a chosaint. ⁶⁶
	B3	Tacaíocht a thabhairt d'Airteagal 10 den Treoir um Ghnáthóga maidir le bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór acu - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha chora (ainmnithe nó gan ainmiú) - d'fhlóra agus d'fhána fiáine agus atá ríthábhachtach d'imirce, scaipeadh agus malartú géiniteach na speiceas fiáin.
	B4	Tionchair shuntasacha ar ghnáthóga leathnádúrtha, speicis, gnéithe comhshaoil nó acmhainní inbhuanaithe eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe a sheachaint nó a íoslaghdú suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmiú; agus chun cloí leis na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976-2012 maidir le speicis liostaithe.
	B5	Gan aon ghlan-ranníocaíocht ar bith do chailteanais bithéagsúlachta nó meathlúchán mar fhreagairt ar an éigeandáil bithéagsúlachta.
Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	T1	Éifeachtaí ar shonruithe reachtúla tírdhreacha a shainítear sa TFP (Tionscadal Forbartha Pobail) a sheachaint nó a íoslaghdú.
	T2	Éifeachtaí díobhálacha feiceálaí ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí feiceálacha íogaire eile a sheachaint nó a íoslaghdú.
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	OC1	Seachain éifeachtaí ar an oidhreacht seandálaíochta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Séadchomharthaí agus Áiteanna (TSÁ)) agus ar an oidhreacht ailtireachta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Struchtúr Cosanta (TSC) mar aon leis an bhFardal Náisiúnta ar Oidhreacht Ailtireachta (FNOA)).
Ithreacha	I1	Éifeachtaí ar acmhainní mianracha nó ar ithreacha a sheachaint nó a íoslaghdú.
Úsáid Talún	ÚT1	Éifeachtaí ar úsáid na dtalún reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.
Cáilíocht Aeir agus Torainn	CAT1	Líon na ndaoine a thaistealaíonn chun na hoibre nó chun na scoile ar iompar poiblí nó ar mhodhanna neamh-mheicniúla a mhéadú.
	CAT2	Éifeachtaí ar an gcáilíocht aeir reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.
	CAT3	Éifeachtaí díobhálacha torainn a sheachaint nó a íoslaghdú.
Uisce	U1	Caighdeán agus stádas uisce dromchla, trasdultacha, snámha agus cósta a chothabháil agus/ nó a fheabhsú.
	U2	Stádas ceimiceach agus cainníochtúil na screamhuiscí a chothabháil agus/nó a fheabhsú.
	U3	Tionchar ar stádas an Chreat-treoir Uisce (CTU) do na huiscí dromchla agus do na screamhuiscí, de réir riachtanais an CTU.
	U4	Cloí le forálacha na dTreoirínte Bainistíochta Riosca Tuilte mar is cuí.

⁶⁶Tagraíonn 'gnáthóga agus speicis ceangailte' do na cinn atá liostaithe in Iarscríbhinn I, Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir Gnáthóga an AE agus in Iarscríbhinn I de Threoir Éin an AE.

Gné Comhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
	U5	Éifeachtaí ar cháilíocht an uisce inólta a sheachaint.
Sócmhainní Ábhair	SÁ1	Tionchair ar shócmhainní agus bonneagar tógáil/taitneamhacht a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ2	Éifeachtaí ar an mbonneagar atá ann cheana agus (nuair is eol) pleanáilte a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ3	Iompar inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ4	Bainistíocht dramhaíola inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ5	Bainistíocht inbhuanaithe ar úsáid uisce agus draenáil a chur chun cinn.
Turasóireacht agus Fóillíocht	TF1	Éifeachtaí ar thaitneamhachtaí turasóireachta agus áineasa a sheachaint nó a íoslaghdú.
An tAthru Aeráide	AA1	Na gníomhaíochtaí riachtanacha a sheachadadh chun tacú leis an sprioc náisiúnta de 80% de leictreachas a fháil ó fhoincís in-athnuaite faoi 2030.
	AA2	Tacú go gníomhach le seachadadh an bheartais náisiúnta aeráide iomlán de réir mar is cuí don chontae trí bhearta atá bunaithe ar fhianaise a chur in ord tosaíochta agus a luathú.
	AA3	AA3: Cabhrú le seachadadh an chuspóra maidir le neodracht aeráide ag leibhéal áitiúla agus pobail araon.
	AA4	Crios Dícharbónaithe (CD) a sheachadadh laistigh de limistéar an údarais áitiúil chun feidhmiú mar ghrinneall tástála do raon beart maolaithe agus oiriúnú aeráide i limistéar sainithe trí thionscadail agus torthaí a shainaithe a chabhróidh le seachadadh an Chuspóra Náisiúnta Aeráide .
Idirchaidrimh	Ic1	Sláinte na ndaoine, an éiceachórais agus na bpróiseas nádúrtha a chothabháil agus a fheabhsú. Féachaint go gníomhach le deiseanna feabhsaithe comhshaoil a chomhtháthú le linn oiriúnú don athru aeráide.

6. CUR SÍOS AGUS MEASTÓIREACTH AR ROGHANNA MALARTACHA AN PHLEAN

6.1 Réamhrá

Sonraítear in Airteagal 5(1) den Treoir SEA: *‘I gcás ina bhfuil gá le measúnú comhshaoil faoi Airteagal 3(1), ullmhófar tuarascáil ar an gcomhshaoil ina mbeidh na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil de bharr chur chun feidhme an phlean nó an chlár, agus roghanna eile réasúnacha ag cur cuspóirí agus raon feidhme geografach an chlár san áireamh. plean nó clár, a shainithint, a chur síos agus a mheas.’*

Éilíonn an Treoir MSC go n-aithneofar, go gcuirfear síos agus go measúnófar modhanna malartacha réasúnta chun spriocanna straitéiseacha an Dréacht-PGAÚÁ a bhaint amach (ag cur cuspóirí agus raon feidhme geografach plean nó clár san áireamh) maidir lena n-éifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil. Caithfidh rogha malartach réasúnta den sórt sin a bheith réalaíoch agus a bhféadfaí a chur i bhfeidhm.

Scrúdaíonn an chuid seo de Thuarascáil Chomhshaoil an MSC roghanna réasúnta eile seachas Dréacht-PGAÚÁ CCC agus déantar measúnú córasach ar éifeachtaí suntasacha dóchúla na roghanna eile seo.

Scrúdaíodh agus scrúdaíodh roghanna réasúnta eile seachas an Dréacht-PGAÚÁ le linn na céime Raon Feidhme MSC den phróiseas MSC, ag féachaint do raon feidhme, feidhm agus aidhmeanna straitéiseacha agus príomhspríocanna an Dréacht-PGAÚÁ, mar atá sainmhínithe i bPlean Gníomhaíochta Aeráide an Údarás Áitiúil. D'éascaigh an próiseas seo sainithint chruinn ar roghanna réasúnta eile seachas an Dréacht-PGAÚÁ agus chuir sé eolas cuí ar fáil don phróiseas déanta plean, ag cinntiú na torthaí comhshaoil is fearr.

Rinneadh an chúis a bhaineann le roghanna réasúnta sainithe a chur san áireamh taobh istigh den mheasúnacht chomhshaoil a thuairisciú agus a dhoiciméadú go soiléir. Soláthraíodh tuairisc maidir leis an gcaoi ar chuireadh measúnacht ar na roghanna i gcrích.

Déanfar roghanna malartacha réasúnta a mheas in aghaidh na gCuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) a bunaíodh do na gnéithe den chomhshaoil bonnlíne ar dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an PGAÚÁ orthu. Ba é an chúis leis seo ná cinneadh a dhéanamh faoi más rud é go mbeadh torthaí dearfacha, diúltacha, neodracha nó neamhchinnte ag an rogha réasúnta. Is féidir torthaí tionchair mheasctha a bheith mar thoradh ar an bpróiseas measúnaithe seo.

Rinneadh cur síos agus meastóireacht ar roghanna réasúnta eile sa tuarascáil seo de réir na dtreoirínte atá sainmhínithe sa dá threordhoiciméad seo a leanas go príomha:

1. Cur i bhfeidhm na Treorach MSC (2001/42/EC): Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Clár Áirithe ar an gComhshaoil, Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (RCORÁ) 2004.
2. Roghanna Eile sa Mheasúnacht Straitéiseach Timpeallachta a Fhorbairt agus a Mheasúnú, GCC 2015.

6.2 Aidhm an Phróisis Mhalartach Measúnaithe Réasúnta sa MSC

Is é bonnspríoc an phróisis measúnaithe malartach réasúnta ná a chinntiú go mbíonn an rogha roghanna eile ag an Údarás Áitiúil bunaithe ar cheisteanna comhshaoil, lena n-áirítear:

- Ról an ÚÁ maidir le tionchar a imirt ar earnálacha agus ar phobail maidir le gníomhaíocht aeráide.
- Ról an ÚÁ maidir le gníomhaíocht aeráide a chomhordú agus a éascú – go háirithe maidir leis an CD.

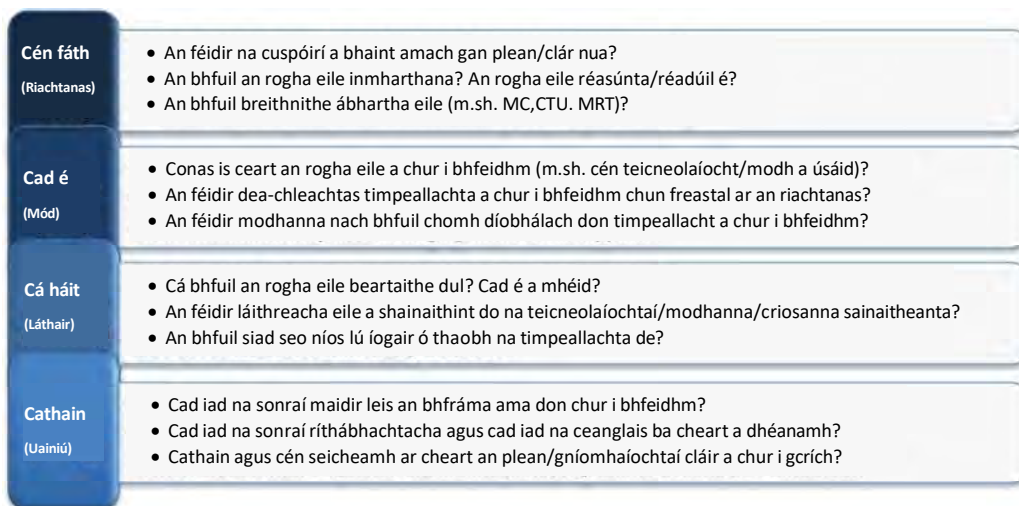
- Ról an ÚA i gcruthú na físe áitiúil do ghníomhaíocht aeráide agus tógáil acmhainne chun é seo a bhaint amach trí abhcóideacht.

6.3 Cur Chuige chun Roghanna Réasúnta a Fhorbairt

Breithníodh raon roghanna eile seachas an Dréacht-PGAÚÁ le linn phróiseas déanta an phlean. Tá an cur chuige maidir le malairt réasúnach seachas an Dréacht-PGAÚÁ sainmhínte thíos:

1. Reáchtáladh cumarsáid atriallach idir na foirne déanta plean agus measúnaithe comhshaoil chun na cineálacha cur chuige agus na roghanna malartacha éagsúla a bhí á mbreithniú chun fíis an phlean a bhaint amach a shainaithint - laghdú ar astaíochtaí GCT ag leibhéal eagraíochtúil na nÚdarás Áitiúil agus laistigh den Chomhphobal mar thaca le Gníomhú ar son na hAeráide. polasaí. Cuireadh tús leis an gcumarsáid seo go luath le linn phróiseas déanta an phlean.
2. Sainaithníodh roghanna réasúnta eile a breithníodh. Le go measfar rogha eile a bheith réasúnach, caithfidh sé a bheith praiticiúil/feidhmiúil, réalaíoch agus infheidhmithe. Rinneadh measúnú féachaint an raibh gach rogha eile praiticiúil/feidhmiúil, réasúnta agus infheidhmithe. Bhreithnigh an measúnú seo na factóirí seo a leanas:
 - 2.1. Fíis na spriocanna ardleibhéil den Dréacht-PGAÚÁ.
 - 2.2. Raon feidhme geografach an Dréacht-PGAÚÁ.
 - 2.3. Cumhachtaí agus feidhmeanna iarbhír an Údaráis Áitiúil.
 - 2.4. Is fiú an beart aeráide an rogha eile.
 - 2.5. Cumas fíor an rogha eile chun fíis an phlean agus spriocanna ardleibhéil a bhaint amach.
 - 2.6. Féidearthacht theicniúil an rogha eile.
 - 2.7. Rochtain ar acmhainní, lena n-áirítear acmhainní airgeadais chun an plean a sheachadadh laistigh den fhráma ama riachtanach.
 - 2.8. An t-ordlathas beartais agus na paraiméadair a chuirtear timpeall ar an Dréacht-PGAÚÁ ag beartas ardleibhéil.
 - 2.9. An comhthéacs reachtach agus na paraiméadair a chuirtear timpeall ar an Dréacht-PGAÚÁ le gníomhaíocht ar son na haeráide agus le reachtaíocht a bhaineann leis an gcomhshaoil.

Baineadh úsáid as an bhfoireann uirlisí atá i dtreoirlínte an GCC dar teideal *'Forbairt agus Measúnú Roghanna Eile sa Mheasúnú Straitéiseach Timpeallachta Treoir Dea-Chleachtais'* (2015) chun roghanna eile réasúnta a shainaithint. Cén fáth? Cad é? Cá háit? Cá huair? Baineadh úsáid as múnla a shainítear sna treoirlínte agus roghanna eile réasúnta á bhfrámú, mar a léirítear i:

Figiúr 6-1: Cén fáth? Cad é? Cá háit? Cá huair? Samhail chun roghanna eile a chumadh - Arna oiriúnú ó Fhí or 4.3 Roghanna Eile a Fhorbairt agus a Mheasúnú sa Phróiseas um Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (GCC, 2015).

6.4 Aithint agus Cur Síos ar Roghanna Réasúnta Eile

Aithníodh roghanna eile réasúnta seachas an LACAP. Tá cur síos ar na roghanna réasúnacha sin agus na cúiseanna leis na roghanna réasúnacha sin a roghnú i láthair i Tábla 6-1.

Ní rogha réasúnach eile é ‘Déan Faic’ nó ‘Déan ar a Íoslghdú’ sa chás seo toisc gur ceanglas reachtúil faoi Alt 16 den Acht Aeráide é ullmhú na PGAÚÁ éifeachtacha.

Tábla 6-1: Roghanna Malartacha Réasúnta den Dréacht-PGAÚÁ

Rogha Mhalartach Réasúnta	Cur síos ar an Rogha Malartach Réasúnta	An chúis atá leis an Rogha Réasúnta Rogha seo a roghnú (ag féachaint don mhír 'Cén Fáth? Cad é? Cá háit? Cá huair? Cur síos ar an múnla i Figiúr 6-1).
Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto Tosaíocht a thabhairt do laghdú astaíochtaí GCT ó na hearnálacha is mó astaíochtaí GCT chun tionchar an athraithe aeráide a mhaolú.	Is éard atá i gceist leis an rogha eile seo PGAÚÁ a fhorbairt a dhíríonn go príomha ar mhaolú aeráide agus laghdú a dhéanamh ar astaíochtaí GCT a bhaineann leis na hearnálacha astaíochtaí GCT is mó sa Chontae ar féidir le húdaráis áitiúil tionchar réasúnta a imirt ag féachaint d'fheidhmeanna údarais áitiúil - na hearnálacha Cónaithe agus Iompair.	Ba rogha inmharthana é seo a d'fhéadfadh laghdú suntasach a bhaint amach ar astaíochtaí GCT trí thosaíocht agus tacaíocht a thabhairt do ghníomhaíocht a bhaineann le maolú aeráide do na hearnálacha Cónaithe agus Iompair. Bheadh an rogha seo ábhartha do limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí. Chlúdódh an rogha mhalartach eile an tréimhse ó 2024 go 2029 (fad an PGAÚÁ ionchasach).
Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch Cur chuige ilghnéitheach a ghlacadh agus díriú ar raon réimsí tosaíochta chun tionchair an athraithe aeráide a mhaolú agus a oiriúnú.	Bhí forbairt PGAÚÁ i gceist leis an rogha seo a dhíreoidh ar mhaolú aeráide agus ar oiriúnú thar roinnt réimsí téama agus gach earnáil shocheacnamaíoch.	Is rogha inmharthana é seo a mbeadh cumas feabhsaithe aige chun astaíochtaí GCT a laghdú thar earnálacha éagsúla, a d'fhéadfadh astaíochtaí GCT a fhritháireamh, agus poitéinseal níos mó chun an pobal áitiúil agus an comhshaoil a chosaint ó rioscaí a bhaineann le hathrú aeráide. Thabharfadh an PGAÚÁ tacaíocht do ghníomhaíochtaí maolaithe aeráide agus oiriúnaithe thar raon leathan réimsí téamacha. Bheadh an rogha seo ábhartha do limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí. Chlúdódh an rogha mhalartach eile an tréimhse ó 2024 go 2029 (fad an PGAÚÁ ionchasach).
Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (an Dréacht-PGAÚÁ reatha): Cur chuige ilghnéitheach (ar a bhfuil béim rannpháirtíochta láidir ar an bpobal) a ghlacadh agus díriú ar raon réimsí tosaíochta chun tionchair an athraithe aeráide a mhaolú agus a oiriúnú.	Bhí forbairt PGAÚÁ i gceist leis an rogha seo a mbeidh fócas cothrom aige ar mhaolú aeráide agus ar oiriúnú thar roinnt réimsí téamacha agus na n-earnálacha shocheacnamaíoch go léir, agus a bhfuil béim láidir ar rannpháirtíocht an phobail, a thacaíonn, a thacaíonn agus a thiomáineann an gníomh aeráide atá sa phlean.	Is rogha inmharthana é seo a mbeadh cumas feabhsaithe aige chun astaíochtaí GCT a laghdú thar earnálacha éagsúla, a d'fhéadfadh astaíochtaí GCT a fhritháireamh, agus poitéinseal níos mó chun an pobal áitiúil agus an comhshaoil a chosaint ó rioscaí a bhaineann le hathrú aeráide. Thabharfadh an PGAÚÁ tacaíocht do ghníomhaíochtaí maolaithe aeráide agus oiriúnaithe thar raon leathan réimsí téamacha. Is dócha go mbeidh tacaíocht ar leibhéal pobail agus eagraíochtúil níos fearr ag an raon gníomhartha maolaithe agus oiriúnaithe aeráide atá sainithe sa PGAÚÁ i bhfianaise na béime láidir atá ar rannpháirtíocht an phobail. Bheadh an rogha seo ábhartha do limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí. Chlúdódh an rogha mhalartach eile an tréimhse ó 2024 go 2029 (fad an PGAÚÁ ionchasach).

6.5 Éifeachtaí Comhshaoil Roghanna Réasúnta a Mheasúnú

Cuireadh measúnacht i gcrích ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag na roghanna eile réasúnta ar an gcomhshaoil bunlíne de réir Threoir MCS agus na dtreoirínite dea-chleachtais. Forbraíodh maitrís mheasúnachta chun go n-éascófaí measúnacht na dtionchar chomhshaoil de roghanna réasúnta ar CSCanna a bhaineann le gach Comhpháirt Chomhshaoil. Cuirtear an maitrís mheastóireachta seo i láthair i Tábla6-2.

Rinneadh tionchair na roghanna réasúnta a rangú mar seo a leanas sa mhaitrís:

- Tionchar Féideartha Dearfach ar an Timpeallacht (léirithe sa mhaitrís le '+').⁶⁷
- Tionchar Diúltach Timpeallachta Féideartha (arna léiriú ag '-'.⁶⁸
- Tionchair Chomhshaoil Dhearfacha agus Dhiúltacha Féideartha (arna léiriú ag '+/-' sa mhaitrís).
- Tionchar Timpeallachta Éiginnte ((léirithe sa mhaitrís le '?').
- Tionchar Timpeallachta Neodrach, Neamhshuntasach nó Neamhshuntasach (léirithe sa mhaitrís le '0').

⁶⁷Sainmhínítear Tionchair Dhearfacha Timpeallachta Féideartha mar an acmhainneacht chun tacú le baint amach an CSC.

⁶⁸Sainmhínítear Tionchair Dhiúltacha Chomhshaoil Féideartha mar an acmhainneacht chun bac a chur ar bhaint amach an CSC.

Tábla6-2: Éifeachtaí Comhshaoil Roghanna Réasúnta a Mheasúnú

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto (RM1)	Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch (RM2)	Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (Dréacht-PGAÚÁ reatha) (RM3)	Tráchttaireacht
Daonra agus Sláinte an Duine	DSD1	+/-	+/-	+/-	Tacóidh na roghanna eile go léir a bhreithnítear le baint amach an CSC seo go pointe áirithe trí iompar inbhuanaithe agus aistriú modha a chur chun cinn a rachaidh chun tairbhe astuithe feithiclí a laghdú. Seachadfaidh RM3 na tairbhí seo ar bhealach níos éifeachtaí, áfach, i bhfianaise na béime ar rannpháirtíocht an phobail a bhaineann leis an rogha eile seo. Is dócha go dtacóidh gach rogha eile le forbairt a bhaineann le taisteal gníomhach a d'fhéadfadh drochthionchar éigin a bheith aici ar an daonra agus/nó ar sláinte an duine trí dheannach, torann nó brú tráchta a ghiniúint in éagmais an mhaolaithe chuí.
	DSD2	0	+	+	Tá RM2 agus RM3 níos iomlánaí i nádúr agus is dócha go sainmhíneoidh siad sainghníomhaíocht mhionnaithe agus chothromaithe a thagann le cuspóirí forbartha eacnamaíoch atá sainithe sa TFP agus a thacaíonn le baint amach an CSC seo.
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	B1	0	+	+	Saineoidh RM2 agus RM3 gníomhaíocht shonrach a thacóidh le feabhsú na bithéagsúlachta agus le cosaint na bithéagsúlachta ar rioscaí athraithe aeráide, lena n-áirítear réitigh atá bunaithe ar an dúlra.
	B2	0	+	+	
	B3	0	+	+	Leagfaidh RM1 béim láidir ar laghdú astaíochtaí GCT a bhaineann leis na hearnálacha Cónaithe agus lompair. Is lú an seans go saineofaí leis an rogha eile seo raon leathan de bhearta oiriúnaithe aeráide a chosnódh an bithéagsúlacht go hiomlán ar rioscaí athraithe aeráide.
	B4	0	+	+	
	B5	0	+	+	
Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	T1	-	+/-	+/-	Tá an poitéinseal ag gach rogha mhalartach eile tacú le forbairt a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith aige ar shaintréithe an tírdhreacha nó ar thaitneamhacht amhairc in éagmais aon mhaolú.
	T2	-	+/-	+/-	Tá RM2 agus RM3 níos cothroime ó thaobh nádúr agus is dócha go dtacóidh siad le réitigh atá bunaithe ar an dúlra, le forbairt spásanna glasa agus le córais draenála uirbeacha inbhuanaithe a d'fhéadfadh cur go dearfach le carachtar tírdhreacha nó le taitneamhacht amhairc.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto (RM1)	Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch (RM2)	Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (Dréacht-PGAÚÁ reatha) (RM3)	Tráchttaireacht
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	OC1	0	+	+	Is lú an seans go saineoidh RM1 gníomh leathan a bhaineann le hoiriúnú aeráide a chosnóidh oidhreacht chultúrtha, seandálaíocht agus gnéithe ailtireachta ar rioscaí athraithe aeráide. Tá RM2 agus RM3 níos cothroime i nádúr agus is dócha go saineoidh siad gníomh oiriúnaithe aeráide oidhreachta a chosnóidh acmhainní oidhreachta ó rioscaí athraithe aeráide.
Ithreacha	I1	-	-	-	Is dócha go dtacóidh gach ceann de na roghanna eile le méid áirithe forbartha a d'fhéadfadh tionchar a bheith aici ar thimpeallacht na n-ithreacha glactha in éagmais maolaithe.
Úsáid Talún	ÚT1	-	+/-	+/-	Tá an poitéinseal ag gach rogha eile tacú le forbairt a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith aici ar shaintréithe úsáide talún in éagmais maolaithe. Tá RM2 agus RM3 níos cothroime ó thaobh nádúr agus is dócha go dtacóidh siad le gníomhaíochtaí dearfacha fadréimseacha a d'fhéadfadh luach agus tréithe úsáide talún a fheabhsú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí a bhfuil réitigh nádúr-bhunaithe mar bhonn taca leo.
Cáilíocht Aeir agus Torainn	CAT1	+	+	+	Seachadfaidh gach rogha eile go pointe áirithe ina leith seo trí iompar inbhuanaithe agus aistriú modha a chur chun cinn. Is é RM3 a sheachadfaidh ar an mbealach seo ar an mbealach is éifeachtaí i bhfianaise an chomhpháirt láidir rannpháirtíochta pobail a bhaineann leis an rogha eile seo.
	CAT2	+/-	+/-	+/-	Is dócha go dtacóidh RM1, RM2 agus RM3 le forbairt a d'fhéadfadh tionchar a bheith aici ar cháilíocht an aeir áitiúil - mar thoradh ar ghiniúint deannaigh san aer le linn gníomhaíochtaí tógála - in éagmais aon mhaolú. Mar an gcéanna, spreagfaidh gach ceann de na roghanna sin aistriú módúil a bhféadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar cháilíocht an aeir áitiúil trí leibhéal na n-astaíochtaí a bhaineann le feithiclí a laghdú.
	CAT3	-	-	-	Is dócha go dtacóidh RM1, RM2 agus RM3 le forbairt a d'fhéadfadh tionchar torainn a bheith ann le linn chéim thógála na forbartha in éagmais aon mhaolú.
Uisce	U1	-	+/-	+/-	Is dócha go dtiocfaidh forbairt as gach rogha eile a bhféadfadh drochthionchar a bheith aici ar cháilíocht uisce dromchla, screamhuisce nó uisce snámha gan aon
	U2	-	+/-	+/-	

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto (RM1)	Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch (RM2)	Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (Dréacht-PGAÚÁ reatha) (RM3)	Tráchtairacht
	U3	-	+/-	+/-	mhaolú.
	U4	0	+	+	Is dóichí go gcuirfidh RM2 agus RM3 forbairt réitigh nádúr-bhunaithe agus córais draenála uirbí inbhuanaithe chun cinn a bhféadfadh éifeachtaí dearfacha a bheith acu ar cháilíocht an uisce. Tacóidh na roghanna sin freisin le cur chun feidhme beart oiriúnaithe aeráide a laghdódh an riosca do cháilíocht an uisce a bhaineann le rioscaí athraithe aeráide Is mó an seans go sainmhíneoidh RM2 agus RM3 gníomh oiriúnaithe aeráide, agus go háirithe gníomh a bhaineann le hathléimneacht tuilte, a thacódh níos fearr le W4 a bhaint amach agus le comhlíonadh na dTreoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte.
	U5	-	+/-	+/-	
Sócmaidíní Ábhair	SÁ1	-	-	-	Is dócha go dtacóidh RM1, RM2 agus RM3 le forbairt a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith aici ar bhonneagar, lena n-áirítear bonneagar bóithre atá ann cheana, in éagmais bearta maolaithe cuí.
	SÁ2	-	-	-	
	SÁ3	+	+	+	Is dócha go mbeidh sraith gníomhartha aeráide i ngach rogha eile a thacaíonn le hiompar inbhuanaithe.
	SÁ4	0	+	+	Leagfaidh RM1 béim láidir ar astaíochtaí GCT a bhaineann leis na hearnálacha Cónaithe agus lompair a laghdú agus is dócha go leagfaidh sé níos lú béime ar astaíochtaí GCT saolré a laghdú a bhaineann le bainistíocht dramhaíola/acmhainní níos fearr agus ciorclaíocht sa gheilleagar a chur chun cinn. Is dócha go mbeidh raon leathan gníomhaíochta aeráide in RM2 agus RM3, lena n-áirítear gníomhaíochtaí a bhaineann leis an ngeilleagar ciorclach a thacóidh níos fearr le bainistiú éifeachtach dramhaíola agus le laghdú ar astaíochtaí GCT a bhaineann le saolré.
	SÁ5	0	+	+	Leagfaidh RM1 béim láidir ar astaíochtaí GCT a bhaineann leis na hearnálacha Cónaithe agus lompair a laghdú agus is dócha go leagfaidh sé béim ar astaíochtaí GCT saolré a bhaineann le héifeachtúlacht úsáide uisce a chur chun cinn a laghdú. Is dócha go mbeidh raon leathan gníomhaíochta aeráide i gceist in RM2 agus RM3, lena n-áirítear gníomhaíochtaí a thacóidh níos fearr le húsáid agus le bainistíocht éifeachtach uisce a mbeadh sé mar thairbhe acu astaíochtaí GCT saolré a bhaineann le húsáid uisce a laghdú go pointe áirithe.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Rogha Mhalartach 1 - An Cur Chuige Pareto (RM1)	Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch (RM2)	Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch (Dréacht-PGAÚÁ reatha) (RM3)	Tráchtairacht
Turasóireacht agus Fóillíocht	TF1	-	+/-	+/-	Is dócha go dtiocfaidh méid áirithe forbartha as gach rogha eile lena mbaineann gníomhaíocht tógála a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar thaitneamhacht turasóireachta agus áineasa in éagmais maolaithe cuí. D'fhéadfadh go mbeadh gá le tógáil den sórt sin ag láithreacha íogaire bunaithe ar a luach taitneamhachta agus áineasa, lena n-áirítear talamh páirce ardtaitneamhachta agus láithreacha cois cósta. Is dócha go dtacóidh RM2 agus RM3 le gníomhaíocht aeráide a mbíonn tionchar dearfach aige ar thaitneamhacht na turasóireachta agus áineasa, lena n-áirítear gníomhaíocht aeráide a dhíríonn ar réitigh atá bunaithe ar an dúlra agus bitheagsúlacht/cosaint agus feabhsú láithreán faoi chosaint.
An tAthru Aeráide	AA1	+	+	+	Tacaíonn RM1, RM2 agus RM3 go pointe áirithe le baint amach CSCanna a bhaineann le hathru aeráide.
	AA2	+	+	+	
	AA3	+	+	+	Tá an cumas is fearr ag RM3 gníomh éifeachtach aeráide a sheachadadh i bhfianaise a nádúr cuimsitheach, leathan; agus i bhfianaise an bhéim láidir ar rannpháirtíocht an phobail, a thacaíonn le rannpháirtíocht níos fearr i ngníomh aeráide ag leibhéal an phobail.
	AA4	+	+	+	
Idirchaidrimh	Ic1	0	+	+	Is dócha go dtacóidh RM3 le próisis sláinte daonna agus éiceachórais a chothabháil agus a fheabhsú ar an mbealach is mó i bhfianaise a nádúr iomlánaíoch agus dea-chothromaithe agus béim ar rannpháirtíocht an phobail.

6.6 Fátanna leis an bPlean Roghnaithe a Roghnú

Rogha Mhalartach 1 - an Cur Chuige Pareto - beidh roinnt tionchair dhearfacha ar an gcomhshaol mar thoradh air agus laghdófar astaíochtaí GCT sna hearnálacha ar féidir leis an údarás áitiúil a rialú nó tionchar suntasach a imirt orthu a chuireann an chuid is mó i dtéarmaí astaíochtaí GCT sa Chontae agus sna hEarnálacha Cónaithe agus Iompair. Is lú an seans go seachadfaidh an rogha mhalartach seo an gníomh leathan maolaithe aeráide agus frithchúitimh a theastaíonn chun acmhainneacht iomlán laghdaithe astaíochtaí GCT a bhaint amach sa Chontae. Is lú an seans freisin go saineofaí leis an rogha eile seo raon leathan de bhearta oiriúnaithe aeráide a chosnódh an bhithéagsúlacht, acmhainní oidhreachta, gabhdóirí comhshaoil agus daoine ar rioscaí athraithe aeráide. D'fhéadfadh an cur chuige malartach seo roinnt éifeachtaí diúltacha comhshaoil a ghiniúint, nach ndéanfaí iad a fhrithchothromú leis na héifeachtaí dearfacha comhshaoil a bhaineann le Roghanna 2 agus 3.

Rogha Mhalartach 2 - An Cur Chuige Iomlánaíoch - agus Rogha Mhalartach 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch - a sheachadfaidh gníomhú ar son aeráide atá leathan agus éifeachtach go ginearálta. Tá an poitéinseal ag na roghanna eile seo il-éifeachtaí dearfacha comhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear laghdú ar astaíochtaí GCT ag leibhéal eagraíochtúla, pobail agus eanála, chomh maith le tairbhí éagsúla comhshaoil eile. Cuirfidh na roghanna malartacha seo béim ar mhaolú an athraithe aeráide agus gníomhú don oiriúnú, le tuiscint shuntasach a fháil ar na rioscaí a bhaineann leis an athrú aeráide agus le bainistíocht a dhéanamh ar na rioscaí sin ag leibhéal comhphobail.

Tá an poitéinseal is fearr ag Rogha Mhalartach 3 chun gníomhú éifeachtach ar son na haeráide a sheachadadh mar gheall ar a nádúr iomlánaíoch leathan agus an bhéim láidir rannpháirtíocht a thugann sé don phobal, agus mar sin tacófar le rannpháirtíocht ar ghníomhú ar son na haeráide níos fearr ag leibhéal comhphobail. Tá an fhéidearthacht ag Rogha Mhalartach 3 ann leis na héifeachtaí comhshaoil féideartha a chur i gcrích, i gcomparáid le Rogha Mhalartach 2.

Rogha Mhalartach Réasúnta 3 - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch - a sheasann mar rogha mhalartach nó plean is fearr.

6.7 Bearnaí Sonraí agus Teorainneacha Teicniúla a bhaineann le Roghanna Réasúnta a Aithint agus a Mheastóireacht.

Ní raibh aon bhearnaí sonraí ná srianta teicniúla a chuir bac ar chumas an tionscadail malairt réasúnach a aithint agus a mheas a bhí á bhreithniú ag ardleibhéal le linn phróiseas déanta an phlean.

7. MEASTÓIREACTH AR ÉIFEACHTAÍ CHOMHSHAOIL AG CUR I BHFEIDHM AN PHLEAN

7.1 Réamhrá

Cuireadh measúnacht i gcrích ar na tionchair fhéideartha den PGAÚÁ Tosaíochta ar an gcomhshaoil bonnlíne mar a shaintréithítear agus a tuairiscítear in Alt 4 den tuarascáil seo agus déantar é a dhoiciméadú sa chuid seo den Tuarascáil. Cuireadh an mheasúnacht seo i gcrích i gcoinne Spriocanna Straitéiseacha Comhshaoil (SEO) a bunaíodh do ghnéithe an chomhshaoil bonnlíne gur dóchúil go mbeidh tionchar suntasach ag an PGAÚÁ orthu. Tá na CSCanna seo doiciméadaithe i gCuid 5 den tuarascáil seo.

7.2 Meastóireacht ar Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur i bhfeidhm an Phlean

Cuireadh measúnacht shonrach i gcrích maidir leis na tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag an PGAÚÁ Tosaíochta ar an gcomhshaoil bunlíne de réir Threoir MCS agus na dtreoirínte um dhea-chleachtas. Forbraíodh mairtís mheasúnachta chun go n-éascófaí measúnacht na dtionchar chomhshaoil de roghanna réasúnta ar SEO a bhaineann le gach Comhpháirt Comhshaoil. Tá míniú ar an gcur chuige agus ar an modheolaíocht don mheastóireacht mhionsonraithe seo agus ar na mairtís measúnaithe críochnaithe do gach Téama ag an PGAÚÁ in Aguisín 3 den tuarascáil seo.

Tá forbhreathnú ar na príomhthionchair chomhshaoil a d'fhéadfadh a bheith ag an Dréacht-PGAÚÁ ar Chomhpháirteanna Comhshaoil curtha i láthair in Tábla 7-1.

Ba cheart na nithe seo a leanas a thabhairt faoi deara maidir leis an meastóireacht a rinneadh:

- Tá an mheastóireacht straitéiseach agus ardleibhéil i bhfianaise nádúr straitéiseach an PGAÚÁ. Ní féidir meastóireacht bheacht a dhéanamh ar na héifeachtaí comhshaoil a d'fhéadfadh a bheith ann mar gheall ar easpa sonraí cruinne ar ghníomhaíochtaí agus ar fhorbairt a thacóidh leis an PGAÚÁ.
- Tá cur síos déanta ar éifeachtaí comhshaoil an PGAÚÁ i gcomhréir le téarmaíocht thuairisciúil atá sainmhínithe i ndoiciméad treorach na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil dar teideal 'Treoirínte maidir leis an bhfaisnéis a bheidh sna Tuarascálacha um Measúnú Tionchair Comhshaoil' (2022).
- Déantar gach tionchar féideartha díreach, indíreach/tánaisteach, carnach⁶⁹, sineirgisteach⁷⁰, gearr, meántéarmach agus fadtéarmach, buan agus sealadach, dearfach agus diúltach ar an gcomhshaoil a mheas sa mheastóireacht.
- Breithníonn an mheastóireacht idirghaolta agus éifeachtaí comhionann idir Comhpháirt Chomhshaoil amháin agus Comhpháirt Timpeallachta eile a bhféadfadh tionchar comhshaoil a bheith mar thoradh air.
- Breithnítear sa mheastóireacht gach tionchar comhshaoil a d'fhéadfadh teacht as teagmhais neamhghnácha gan choinne.
- Déantar éifeachtaí trasteorann féideartha a mheas sa mheastóireacht.
- Is iad na hiarmhairtí féideartha comhshaoil a gcuirtear síos orthu ná na héifeachtaí féideartha a d'fhéadfadh tarlú dá nglacfaí le haon bhearta maolaithe comhshaoil.

⁶⁹Go leor éifeachtaí beaga nó neamhshuntasacha a chur leis, lena n-áirítear éifeachtaí tionscadal eile, chun éifeachtaí níos mó agus níos suntasaí a chruthú.

⁷⁰Éifeachtaí a chur leis chun éifeacht iomlán níos mó ná suim na n-éifeachtaí aonair a chruthú ionas go mbeidh nádúr an tionchair deiridh dhifriúil le nádúr an tionchair aonair.

Tábla 7-1: Forbhreathnú ar na Príomh-Éifeachtaí Comhshaoil a bhaineann le Cur i bhFeidhm an Phlean

Príomh-Éifeacht Comhshaoil	Príomhchomhpháirt/Comhpháirteanna Comhshaoil Ábhartha
Is dócha go gcruthóidh éagsúlacht na gníomhartha aeráide atá sainithe sa phlean, lena n-áirítear gníomhaíochtaí eagraíochtúla agus pobalbhunaithe il-iarmhairtí dearfacha beaga ar an aeráid - ag féachaint don sciar de laghdúithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leo trí gach gníomh aonair i goibhneas le GCT náisiúnta. spriocanna agus riachtanais laghdaithe astaíochtaí.	AA, CAT.
Clúdaítear sa phlean cineálacha éagsúla d'fhorbairtí fuinneamh in-athnuaite ar leibhéal comhphobail agus leibhéal áitiúil, agus beidh éifeacht dhearfach ar an gcomhshaoil aeráide acu.	AA, CAT.
In éagmais maolaithe cuí, is féidir le forbairtí fuinneamh in-athnuaite a thiocthadh teacht chun cinn ón bplean, ar leibhéal comhphobail agus ar leibhéal áitiúil, lena n-áirítear gach bonneagar coimhdeach agus líneach lena mbaineann, roinnt éifeachtaí comhshaoil diúltacha suntasacha a thabhairt leo, i bhfoirm éifeachtaí ar ghabhdóirí duine áitiúil, bithéagsúlacht, taitneamhacht agus feiceálach an tírdhreacha agus ar chúrsaí torainn comhshaoil.	DSD, BFF, T, CAT.
Tugtar tacaíocht d'uasghrádaithe solais i limistéar feidhme Chomhairle Contae Chorcaí leis an bplean seo. In éagmais maolaithe cuí, d'fhéadfadh drochéifeachtaí a bheith mar thoradh ag úsáid leathan an tsoilsithe ar speicis íogaire oíche.	BFF.
Tacaíonn roinnt gníomhartha plean le huasghrádú/athfheistiú foirgneamh chun feidhmíocht fuinnimh a fheabhsú. In éagmais maolaithe cuí, d'fhéadfadh éifeachtaí diúltacha neamhbheartaithe nó suntasacha a bheith ag a leithéid de ghníomhartha ar fhoirgnimh ar struchtúir chosanta iad, nó ar an gcomhthéacs ina bhfuil struchtúir chosanta oidhreachta ailtireachta nó cultúrtha fiúntais.	CH.
Tacaíonn an plean le raon gníomhartha maolaithe agus athléimneachta tuilte a chur i gcrích, lena n-áirítear gníomhartha a bhaineann le forbairt agus cothabháil. Cruthóidh an raon gníomhartha seo éifeachtaí comhshaoil dearfacha ar cháilíocht uisce, hidreolaíocht agus bithéagsúlacht. D'fhéadfadh seachadadh an ghnímh seo an baol tuilte a laghdú agus teagmhais tuilte a chosc. Is féidir le laghdú riosca tuilte éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint do raon gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte tionchar diúltach a imirt orthu; lena n-áirítear gabhdóirí daonna, gabhdóirí éiceolaíochta agus sócmhainní oidhreachta cultúrtha.	U, BFF, DSD, OC.
Tá an poitéinseal ag baint le gníomh maolaithe tuilte agus athléimneachta tuilte atá sa phlean éifeachtaí diúltacha neamhbheartaithe agus suntasacha féideartha a chruthú in éagmais maolaithe cuí, lena n-áirítear éifeachtaí ar cháilíocht uisce agus hidreolaíocht na limistéar uisce; bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha agus na timpeallachtaí glactha air, torainn agus daonna (de bharr tionchair a bhaineann le tógáil).	U, BFF, CAT, DSD.

Príomh-Éifeacht Comhshaoil	Príomhchomhpháirt/Comhpháirteanna Comhshaoil Ábhartha
<p>Tá sraith gníomhartha sa phlean atá deartha chun bainistíocht acmhainní níos fearr agus an geilleagar ciorclach a chur chun cinn ag leibhéal na heagraíochta, an phobail agus an cheantair áitiúil. Is dócha go mbeidh tionchar comhshaoil ag an ngníomh seo, má chuirtear i bhfeidhm go héifeachtach é, toisc go dtacóidh sé le bainistiú cuí dramhaíola, laghdófar an baol truaillithe nó núis a bhaineann le dramhaíl, agus cuirfidh sé ciorclaíocht ábhartha agus éifeachtúlacht acmhainní chun cinn, agus dá bhrí sin laghdófar saolré na n-astaíochtaí GCT a bhaineann le táirgeadh.</p>	<p>SÁ,,U, I, DSD, AA.</p>
<p>D'fhéadfadh éifeachtaí neamhbheartaithe, diúltacha comhshaoil agus núise a bheith ag cur chun feidhme míchuí nó míchuí gníomhaíochta a bhaineann le bainistiú dramhaíola, lena n-áirítear éifeachtaí ar an gcomhshaoil glactha, aer, torann, uisce, ithreacha agus tráchta.</p>	<p>DSD, CAT, N, I, SÁ.</p>
<p>Tacaíonn an plean le forbairt réitigh nádúr-bhunaithe ag leibhéal an phobail agus an cheantair áitiúil - mar fhreagra ar riosca a bhaineann leis an aeráid - a thacaíonn le cosaint agus feabhsú na bithéagsúlachta. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tionchair dhearfacha idir bheag agus mhóra a bheith aige ar bhithéagsúlacht, ar fhlóra agus ar fhána.</p>	<p>BFF.</p>
<p>Tacaíonn an plean go leathan le forbairt an bhonneagair ghlais. In éagmais dearaidh agus maolaithe cuí a bheith ann, tá seans ann éifeachtaí diúltacha comhshaoil teacht ó fhorbairtí an bhonneagair ghlais agus sin déanta ar scála mór, agus clúdaítear éifeachtaí diúltacha tógála, éifeachtaí diúltacha bithéagsúlachta nó éifeachtaí diúltacha sócmhainní oidhreacha cultúrtha leis sin.</p>	<p>DSD, U, I, CAT, BFF, OC.</p>
<p>Leagann an plean roinnt gníomhartha a bhaineann leis an oiriúnú aeráide amach, lena n-áirítear gníomhartha ar son cosaint na ngabhdóirí duine, na bithéagsúlachta agus na sócmhainní oidhreachta ó thionchair an athraithe aeráide cosúil le tuilte. Tá poitéinseal ag cur i gcrích an ghnímh seo éifeachtaí dearfacha a bhaint amach do na gabhdóirí comhshaoil iad sin - trí riosca srianadh damáiste a dhéanamh ar na gabhdóirí.</p>	<p>DSD, BFF, OC.</p>
<p>Tacaíonn gníomhartha an phlean le forbairt, feabhsú agus bainistíocht na ngréasán iompar sábháilte gníomhach. Féadfaidh gréasán iompar sábháilte atá gníomhach poitéinseal a bheith aige le húsáid na modhanna inbhuanaithe agus gníomhach a chur chun cinn sa phobal, le haistriú córa iompair a spreagadh, le rioscaí tráchta a íoslaghdú agus le tacaíocht a thabhairt roimh laghdú na n-astaíochtaí feithicil agus dá bhrí ar sin tionchar dearfach a imirt ar an daonra agus ar shláinte an duine, ar cháilíocht an aeir áitiúil agus ar an timpeallacht aeráide.</p>	<p>DSD, CAT, AA, ÚT, SÁ.</p>
<p>Tacaíonn gníomhartha an phlean le forbairt, feabhsú agus bainistíocht na ngréasán iompar sábháilte gníomhach. In éagmais dearaidh agus maolaithe iomchuí, d'fhéadfadh tionchar diúltach beag nó suntasach a bheith ag forbairt gréasáin taistil ghníomhaigh, ag brath ar nádúr, scála agus fairsinge ar leith na forbartha sin, ar an duine glactha, torann, aer, uisce, ithreacha, bithéagsúlacht, oidhreacht chultúrtha nó timpeallachtaí tráchta agus iompair atá ann cheana féin.</p>	<p>DHD, CAT, U, I, BFF, OC, SÁ, ÚT.</p>

Príomh-Éifeacht Comhshaoil	Príomhchomhpháirt/Comhpháirteanna Comhshaoil Ábhartha
<p>Tacaíonn an plean le leathnú an ghréasáin luchtaithe d’Fheithiclí Leictreacha (FL) agus le páirceáil taistil ghníomhach i gceantar feidhme an údaráis áitiúil. D’fhéadfadh seachadadh rathúil an ghnímh seo tacú le húsáid feithiclí FL agus modhanna taistil gníomhaí ag leibhéal an phobail agus an cheantair áitiúil agus tacú le laghdú astuithe a bhaineann le feithiclí, agus mar sin beidh tionchar dearfach aige ar cháilíocht an aeir áitiúil, ar an aeráid agus ar an daonra agus ar shláinte an duine.</p>	CAT, AA, DHD.
<p>Tacaíonn gníomhartha an phlean le leathnú an ghréasáin luchtaithe FL agus le páirceáil taistil ghníomhach fud fad ceantair feidhme an údaráis áitiúil. In éagmais maolú cuí, is feidir droch thionchar a bheith ag tógáil bonneagair pointe luchtaithe breise ar na comhpháirteanna glactha daonna, torann, aer, uisce agus bithéagsúlachta agus oidhreachta cultúrtha atá i láthair i gcomhthéacs áitiúil ar leith.</p>	DSD, CAT, U, BFF.

7.3 Tionchar Carnach Féideartha an Dréacht-PGAÚÁ i gcomhar le Pleananna agus Tionscadail eile

Tá éifeachtaí carnacha plean ina mbreithniú tábhachtach sa MSC ós rud é go bhféadfadh plean a shamhlú go dtarlóidh go leor gníomhartha agus forbairtí éagsúla ag an am céanna i suíomh/limistéar geografach ar leith thar thréimhse ama ar leith. Buntáiste amháin a bhaineann le MSC is ea a bheith in ann meastóireacht a dhéanamh ar na héifeachtaí comhshaoil comhcheangailte a bhíonn ag tionscadail iolracha a shamhlaítear.

Is féidir leis na cineálacha tionchair charnacha seo a leanas tarlú mar gheall ar chur i bhfeidhm plean.

- Éifeachtaí Carnacha laistigh den phlean - Éifeachtaí aonair ar an gcomhshaoil a bhaineann le plean aonair ag idirghníomhú agus ag comhcheangal chun éifeacht chomhshaoil níos mó a chruthú.
- Éifeachtaí Carnacha Idirphlean - Éifeachtaí timpeallachta plean agus éifeachtaí comhshaoil plean eile ag idirghníomhú agus ag comhcheangal chun éifeacht níos mó ar an gcomhshaoil a chruthú.

7.3.1 Éifeachtaí Carnacha Idirphlean

Bhí tionchair mheasúnacht PGAÚÁ ionphlean carnacha leabaithe isteach sa mheasúnacht chomhshaoil sonrath maidir le tionchair a léirítear i Aguisín 3. Léirítear thíos éifeachtaí féideartha carnacha laistigh den phlean:

- Forálann an PGAÚÁ do ghníomhaíochtaí a thacaíonn le tionscadail forbartha agus bonneagair a sheachadadh (i bhfoirm athléimneacht tuilte, cosaint cósta, taisteal gníomhach, fuinneamh in-athnuaite, tionscadail réitigh nádúr-bhunaithe) a d'fhéadfadh rannchuidiú - má bhainistítear go mícheart é - le tionchair charnacha trí bhíthin na tógála. éifeachtaí comhshaoil (rith chun srutha ón láithreán, deannach, truailliú torainn srl.).
- D'fhéadfaí rochtain méadaithe do láithreáin chonláiste a éascú trí theaghlaim de ghníomhaíochtaí taobh istigh den PGAÚÁ. Mar sin, d'fhéadfadh tionchar carnach a bheith ag baint leis seo, go háirithe feadh uiscebhealaí.
- Tacaíonn an PGAÚÁ le gníomhaíochtaí éagsúla a bhaineann le hathléimneacht tuilte agus tionscadail maolaithe tuilte, a d'fhéadfadh tionchair charnacha ar cháilíocht uisce, ar shreabhadh agus ar réimeas/tréithe hidreolaíochta a thabhairt isteach.
- D'fhéadfadh éifeachtaí gníomhaíochtaí iolracha ón PGAÚÁ teacht le chéile chun tacú go láidir le haistriú chuig modhanna taistil inbhuanaithe agus gníomhacha. Tá an cumas aige seo éagsúlacht d'iarbhairtí comhshaoil dearfacha carnacha a ghiniúint, lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha ar cháilíocht an aeir áitiúil, sláinte an duine, bithéagsúlacht agus aeráid.
- Tá an poitéinseal ag éagsúlacht na n-éifeachtaí dearfacha a bhaineann le cur chun feidhme gníomhaíochtaí an phlean teacht le chéile agus idirghníomhú agus tionchar fadtéarmach agus leathan a bheith acu ar chomhpháirteanna comhshaoil éagsúla, lena n-áirítear sláinte an daonra agus an duine, bithéagsúlacht aeráide, cáilíocht uisce agus hidreolaíocht, trácht agus iompar, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha agus tírdhreach agus taitneamhacht amhairc.
- D'fhéadfadh éagsúlacht na n-éifeachtaí dearfacha a bhaineann leis an aeráid a bhaineann le gníomhartha an phlean teacht le chéile chun tionchar dearfach níos mó agus an-suntasach a chruthú ar an aeráid - ag féachaint don sciar de laghdúithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le laghdú astaíochtaí GCT náisiúnta. spriocanna agus riachtanais.

D'fhéadfadh na héifeachtaí carnacha comhshaoil a liostaítear thuas síneadh thar theorainn limistéar feidhme an údarais áitiúil.

D'fhéadfadh gníomhaíochtaí a phleanáil a ghineann éifeachtaí comhshaoil dearfacha nó diúltacha do chomhpháirt comhshaoil amháin éifeachtaí comhshaoil dearfacha nó diúltacha a ghiniúint go hindíreach do chomhpháirteanna comhshaoil idirghaolmhara. Mar shampla, feabhsóidh gníomhartha a thacaíonn le seachadadh CIDU cáilíocht an uisce, rud a d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar éiceolaíocht uisceach. Tá measúnacht ar idirchaidrimh agus idirghníomhaíochtaí tionchair leabaithe sa mheasúnacht maidir le tionchair chomhshaoil a cuireadh i gcrích sa tuarascáil seo. Leis seo, cinntítear go raibh clúdach sásúil maidir le tionchair chomhshaoil féideartha a bhaineann le cur i bhfeidhm ghníomhaíochtaí an phlean. Forbraíodh mairís ina léirítear idirchaidrimh fhéideartha idir comhpháirtithe comhshaoil atá ann agus léirítear é i Tábla 7-2 mar chabhair chun go dtuigfí na caidrimh seo.

Tábla 7-2: Idirchaidreamh idir Comhpháirteanna Comhshaoil

	Daonra agus Sláinte an Duine	Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	Tírdhreach, Muidhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	Ithreacha	Úsáid Talún	Cáilíocht Aeir agus Torainn	Uisce	Sócmhainní Ábhair	Turasóireacht agus Fóillíocht	An tAthrú Aeráide
Daonra agus Sláinte an Duine											
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána											
Tírdhreach, Muidhreach agus Taitneamhacht Feiceálach											
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht											
Ithreacha											
Úsáid Talún											
Cáilíocht Aeir agus Torainn											
Uisce											
Sócmhainní Ábhair											
Turasóireacht agus Fóillíocht											
An tAthrú Aeráide											

7.3.2 Éifeachtaí Carnacha laistigh den phlean

Aithnítear pleananna agus cláir eile a bhfuil gaol ag an Dréacht-PGAÚÁ leo i gCuid 2.5 den tuarascáil seo. Ba chóir a thabhairt faoi deara go raibh nó go mbeidh gach clár pleananna eile faoi réir ag comhshaoil, lena n-áirítear an MSC agus an MC, chun críche éifeachtaí diúltacha comhshaoil féideartha a chosc agus a mhaolú. Tá éifeachtaí carnacha féideartha Idirphlean léirithe thíos:

- Coimhlintí idir spriocanna aeráide idir eagraíochtaí éagsúla - áfach, tá gach plean d’ord ard amhail an Tionscadal Forbartha Pobail (TFP), Straitéisí Spásúlachta agus Eacnamaíochta Réigiúnach (SSER) agus an Plean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide ailínithe le hábhar an PGAÚÁ. D’fhéadfadh teanga oiriúnaitheach an tsolúbthacht a sholáthar chun go bhféadfaí breisithe logánta ar spriocanna a mhéadú nó a ailíniú le páirtithe leasmhara laistigh de shaolré an PGAÚÁ.
- Déanann an PGAÚÁ foráil do ghníomhaíochtaí a thacaíonn le tionscadail forbartha agus bonneagair a sheachadadh (i bhfoirm athléimneacht tuilte, cosaint cósta, taisteal gníomhach, fuinneamh in-athnuaite, tionscadail réitigh atá bunaithe ar an dúlra) a d’fhéadfadh rannchuidiú - má bhainistítear go mícheart é - le tionchair charnacha trí tionscadail chomhshaoil a bhaineann le tógáil. éifeachtaí (rith chun srutha láithreáin, deannach, truailliú torainn srl.) i gcomhcheangal le forbairt arna dtacú ag pleananna eile, lena n-áirítear pleananna d’ord níos airde (m.sh., an TFP, LAPanna, Creat le haghaidh Bonneagar Breosla Malartach san Iompar).
- D’fhéadfaí rochtain méadaithe do láithreáin chonláiste a éascú trí chomhcheangal gníomhaíochtaí laistigh den PGAÚÁ. Mar sin, d’fhéadfadh éifeachtaí carnacha a bheith ag baint leis seo, go háirithe feadh uiscebhealaí, i gcomhcheangal le pleananna eile a thacaíonn le rochtain mhéadaithe ar shuímh den sórt sin.
- Tacaíonn an PGAÚÁ le gníomhaíochtaí éagsúla a bhaineann le hathléimneacht tuilte agus tionscadail maolaithe tuilte, a d’fhéadfadh tionchair charnacha ar cháilíocht uisce, ar shreabhadh agus ar réimeas/tréithe hidreolaíochta a thabhairt isteach i gcomhcheangal le pleananna eile a thacaíonn le tionscadail dá leithéid (m.sh., Bainistíocht Riosca Tuile Earnála um Athrú Aeráide. Plean Oiriúnaithe).
- D’fhéadfadh éifeachtaí gníomhaíochtaí iolracha PGAÚÁ teacht le chéile chun tacú go láidir le hathrú chuig modhanna taistil inbhuanaithe agus gníomhacha in éineacht le pleananna eile. Tá an cumas aige seo éagsúlacht d’iarmhairtí comhshaoil dearfacha carnacha a ghiniúint, lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha ar cháilíocht an aeir áitiúil, sláinte an duine, bithéagsúlacht agus aeráid.
- Tá an poitéinseal ag éagsúlacht na n-éifeachtaí dearfacha a bhaineann le cur chun feidhme gníomhaíochtaí an phlean - i gcomhthráth le gníomhartha atá sainithe i bpleananna agus i gcláir eile ar dócha go mbeidh tionchar dearfach acu ar an gcomhshaoil - teacht le chéile agus idirghníomhú agus tionchar fadtéarmach agus leathan a bheith acu ar chomhpháirteanna comhshaoil éagsúla, lena n-áirítear sláinte an daonra agus an duine, bithéagsúlacht aeráide, cáilíocht uisce agus hidreolaíocht, trácht agus iompar, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha agus tírdhreach agus taitneamhacht amhairc.
- D’fhéadfadh éagsúlacht na n-éifeachtaí dearfacha a bhaineann leis an aeráid a bhaineann le gníomhartha an phlean - i gcomhthráth le gníomhaíochtaí atá sainithe i bpleananna eile, lena n-áirítear pleananna d’ord ard, ar dócha go mbeidh tionchar dearfach acu ar an aeráid (E.g. PGC23) - teacht le chéile chun tionchar dearfach níos mó agus an-suntasach a chruthú ar an aeráid - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le laghdú astaíochtaí GCT náisiúnta. spriocanna agus riachtanais.

D’fhéadfadh na héifeachtaí carnacha comhshaoil a liostaítear thuas síneadh thar teorainn limistéar feidhme an údaráis áitiúil.

8. BEARTA MAOLAITHE

Aithníodh na tionchair chomhshaoil diúltacha féideartha a dtiocfadh teacht chun cinn i ndiaidh an Dréacht-PGAÚÁ a chur i gcrích (gan tagairt a dhéanamh ar an mhaolú) i gcuid 8 den tuarascáil seo. Caithfear gach beart maolaithe, de réir Treoir MSC, a leagadh amach a fhad is go gcosnófar, go laghdófar agus go gcúiteofar, a oiread agus is féidir, cibé tionchar comhshaoil diúltach suntasach atá ar shlí a dhéanta de dheasca cur i gcrích an phlean. Déanann an chuid seo den tuarascáil cur síos ar na bearta maolaithe chun na héifeachtaí diúltacha comhshaoil a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar chur i bhfeidhm an Dréacht-PGAÚÁ a mhaolú.

Sa chás seo, glacadh leis na cineálacha maolaithe seo a leanas chun timpeallachtaí diúltacha an Dréacht-PGAÚÁ a fheabhsú agus chun éifeachtaí dearfacha féideartha an phlean a uasmhéadú:

- Maolú i bhfoirm roghanna malartacha.
- Maolú a dhéanamh trí chur i bhfeidhm na gceisteanna comhshaoil leis an PGAÚÁ.
- Maolú trí cheisteanna ar fhorbairt na gcaighdeán bainistíochta/ ar chuspóirí cosanta comhshaoil a tháinig ón TFP.

8.1 Maolú i bhfoirm roghanna malartacha

Breathnaíodh ar roinnt roghanna malartacha eile go luath sa phróiseas. Rinneadh measúnú ar éifeachtaí comhshaoil na roghanna eile seo le linn phróiseas an MSC. Roghnaíodh an Dréacht-PGAÚÁ is fearr thar na roghanna eile a breithníodh ar na cúiseanna seo a leanas:

- **Rogha mhalartach 1 (tomhaiste) - An Cur Chuige Pareto** - bheadh roinnt dea-thionchar comhshaoil mar thoradh, ach tá seans níos lú go soláthródh an rogha seo an ghníomhaíocht mhaolaithe agus oiriúnaithe forleathan agus éifeachtach um maolú aeráide agus oiriúnú dó ar dócha a bheidh mar thoradh ar chur i bhfeidhm an Dréacht-PGAÚÁ roghnaithe. D'fhéadfadh an cur chuige malartach seo roinnt éifeachtaí diúltacha comhshaoil a ghiniúint freisin, nach ndéanfaí iad a fhrithchothromú leis na héifeachtaí dearfacha féideartha comhshaoil a bhaineann leis an Dréacht- PGAÚÁ roghnaithe.
- **Rogha mhalartach 2 (tomhaiste)- An Cur Chuige Iomlánaíoch** - agus an cur chuige tosaíochta - An Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch - a sheachadfaidh gníomhaíocht aeráide atá leathan agus éifeachtach go ginearálta. Tá an poitéinseal ag an dá rogha seo il-éifeachtaí dearfacha comhshaoil a ghiniúint. Tá an cumas céanna ag an dá rogha chun roinnt éifeachtaí diúltacha comhshaoil a ghiniúint.
- **Rogha mhalartach 3 (is fearr)** - Roghnaíodh an Cur Chuige Iomlánaíoch agus Rannpháirtíoch thar Rogha 2 an Cur Chuige Iomlánaíoch, áfach, toisc go bhfuil an cumas is fearr aige gníomh maolaithe aeráide agus oiriúnaithe éifeachtach agus éifeachtaí comhshaoil dearfacha a sheachadadh, i bhfianaise a bhéim láidir ar rannpháirtíocht an phobail, a thacaíonn le rannpháirtíocht níos fearr i ngníomh aeráide. ag leibhéal an phobail.

8.2 Maolú a dhéanamh trí chur i bhfeidhm na gceisteanna comhshaoil leis an phlean.

Rinneadh an próiseas pleanála ag an am céanna leis na próisis MSC agus MC araon. Bhí an fhoireann measúnaithe comhshaoil agus an fhoireann déanta plean i ndlúthchumarsáid lena chéile. Pléadh ceisteanna comhshaoil a tháinig chun solais le linn na bpróiseas MSC agus MC, lena n-áirítear próisis chomhairliúcháin, go rialta leis an bhfoireann déanta plean le linn phróiseas déanta an phlean. De réir mar is gá, forbraíodh bearta maolaithe comhshaoil chun feabhas a chur ar na héifeachtaí diúltacha d'fhéadfadh a bheith ag cur i gcrích an dréacht-PGAÚÁ ar an gcomhshaoil agus cuireadh iad san áireamh ansin sa dréacht-PGAÚÁ. Bhí go leor den mhaolú comhshaoil leabaithe sa phlean go luath sa phróiseas mar thoradh air seo. Rinneadh an próiseas seo ar bhealach trialach chun a chinntiú go ndearnadh pleananna agus na torthaí comhshaoil is fearr. Comhthátháíodh ceisteanna comhshaoil sa phlean freisin chun éifeachtaí dearfacha comhshaoil aitheanta an Dréacht-PGAÚÁ a éascú.

Tá bearta maolaithe molta a uasmhéadaíonn buntáistí na gníomhaíochta aeráide do chomhpháirteanna comhshaoil eile amhail cáilíocht an aeir áitiúil, sláinte an duine, bithéagsúlacht, cáilíocht uisce agus réimsí idirghaolmhara eile (m.sh réitigh a bhfuil buntáiste ag gach taobh ann).

Tá téacs breise a shoiléiríonn oibleagáidí a bhaineann le cosaint an chomhshaoil agus deiseanna feabhsaithe comhshaoil ceangailte le raon de ghníomhaíochtaí sainithe sa phlean. Múnlaíodh an téacs seo lena chinntiú go gcuirfeadh cúrsaí comhshaoil san áireamh go cuí agus an phlean á chur i bhfeidhm. Cruthaíodh an téacs seo freisin chun a áirithiú go gcruthóidh cur chun feidhme an phlean íosleibhéal na n-éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaoil mar aon le huasleibhéal na n-éifeachtaí dearfacha ar an gcomhshaoil a bhaint amach.

Bunaíodh roinnt prionsabail rialachais comhshaoil chun a áirithiú go gcruthóidh cur chun feidhme an phlean íosleibhéal na n-éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaoil mar aon le huasleibhéal na n-éifeachtaí dearfacha ar an gcomhshaoil a bhaint amach. Beidh na prionsabail rialachais comhshaoil sin mar thaca agus mar threoir ag cur chun feidhme an phlean agus beidh feidhm acu maidir le gach gníomh/gníomhaíocht a eascróidh as cur chun feidhme an phlean agus beidh siad lánpháirteithe iontu.

Cuirtear bearta maolaithe comhshaoil atá le comhtháthú sa Dréacht LACAP chun aon éifeachtaí diúltacha suntasacha féideartha ar an gcomhshaoil a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh go hiomlán, agus chun tairbhí comhshaoil agus comhbhuntáistí féideartha an Dréacht-LACAP a uasmhéadú, i láthair i Tábla 8-1 agus Tábla 8-2. Ar mhaithe leis an soiléireacht agus an ngontacht, níor cuireadh i láthair ach an Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ agus na bearta maolaithe molta a bhaineann leis i láthair i Tábla 8-1 Iarrtar ar an léitheoir tagairt a dhéanamh d'Aguisín 3.2 – Measúnú Mionsonraithe ar Éifeachtaí Comhshaoil ag Cur i bhFeidhm an Phlean, chun tuiscint a fháil ar na héifeachtaí féideartha comhshaoil a bhaineann le gach gníomh aonair atá á maolú (i gcás éifeachtaí diúltacha ar an gcomhshaoil) nó a uasmhéadaítear (sa chás éifeachtaí dearfacha comhshaoil).

Mar gheall ar an idirghaol idir chomhpháirteanna comhshaoil éagsúla, féadfaidh bearta maolaithe comhshaoil a shainítear do chomhpháirt amháin dul chun tairbhe do chomhpháirt chomhshaoil eile.

Tábla 8-1: Bearta Maolaithe Comhshaoil a bhaineann leis na gníomhartha

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.3.1.1.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh, m.sh foirgnimh, trealamh, srl. chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh leictreachais , m.sh foirgnimh, trealamh, srl. chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.
4.3.1.1.2	Soilsíú a uasghrádú go LED nuair i gcás go bhfuil sé sin inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Soilsíú a uasghrádú go LED nuair i gcás go bhfuil sé sin inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus a chinntiú go ndéantar na leibhéil lúmain agus an raon speictrim a chothabháil nó a laghdú/a rialú chun éifeachtaí ar bithéagsúlacht a sheachaint.
4.3.1.1.3	Deiseanna d'fhoinsí fuinnimh in-athnuaite a fhiosrú chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Iníúchadh a dhéanamh ar dheiseanna d'fhoinsí fuinnimh in-athnuaite chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil, ag féachaint go cuí do chúrsaí pleanála agus cosanta comhshaoil.
4.3.1.1.4	Trealamh a athsholáthar le roghanna eile níos éifeachtaí nuair atá siad ar fáil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Athsholáthar trealamh le malairtí níos éifeachtaí nuair atá sé ar fáil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, fad a chinntítear go ndéantar bainistiú cuí ar WEEE a ghintear mar thoradh ar an ngníomh seo.
4.3.1.2.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh ar théamh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.
4.3.1.2.2	Deiseanna a mheas chun roghanna in-athnuaite a chur in ionad úsáid dóire ola/gáis chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Deiseanna a mheas chun roghanna in-athnuaite a chur in ionad úsáid dóire ola/gáis chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil; ag tabhairt aird chuí ar chúrsaí pleanála agus cosanta comhshaoil.
4.3.1.2.3	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun inliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun inliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil; aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, speicis faoi chosaint, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht, agus an gá atá le struchtúir chosanta a chaomhnú go cuí.
4.3.1.2.4	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun doimhneacht aeir foirgnimh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun inliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil; aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, speicis faoi chosaint, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht, agus an gá atá le struchtúir agus gnéithe cosanta a chaomhnú go cuí.
4.3.1.2.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh ar théamh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.
4.3.1.2.2	Deiseanna a mheas chun roghanna in-athnuaite a chur in ionad úsáid dóire ola/gáis chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Deiseanna a mheas chun roghanna in-athnuaite a chur in ionad úsáid dóire ola/gáis chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil; ag tabhairt aird chuí ar chúrsaí pleanála agus cosanta comhshaoil.
4.3.1.2.3	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun inliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun inliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil; aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, speicis faoi chosaint, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht, agus an gá atá le struchtúir chosanta a chaomhnú go cuí.

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.3.1.2.4	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun doimhneacht aeir foirgnimh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun insliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil; aird chúí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, speicis faoi chosaint, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht, agus an gá atá le struchtúir agus gnéithe cosanta a chaomhnú go cúí.
4.3.1.3.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh ar iompar chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.
4.3.1.3.2	Deiseanna a mheas chun FL a athsholáthar feithiclí nuair atá roghanna eile ar fáil agus tomhaltas atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Deiseanna a mheas chun FL a athsholáthar feithiclí nuair atá roghanna eile ar fáil agus tomhaltas atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil. Cé go ndéantar fuinneamh breosla a úsáidtear chun feithiclí leictreacha a chumhacht a fhoisiú go hinbhuanaithe, agus tá cleachtas bhainistíochta deireadh saoil iomchuí i bhfeidhm le haghaidh Feithiclí Leictreacha.
4.3.1.3.3	Deiseanna a mheas chun breoslaí astaíochtaí ísle a úsáid nuair atá siad ar fáil agus atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun deiseanna tomhaltas a aithint chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Deiseanna a mheas chun breoslaí astaíochtaí ísle a úsáid nuair atá siad ar fáil agus atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun deiseanna tomhaltas a aithint chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil. Cé go bhfaightear fuinneamh/breosla a úsáidtear chun feithiclí astaíochtaí ísle a chumhacht go hinbhuanaithe.
4.3.1.4.2	Trealamh a athsholáthar le roghanna eile níos éifeachtaí nuair atá siad ar fáil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Athsholáthar trealaimh le malairtí níos éifeachtaí nuair atá sé ar fáil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, fad a chinntítear go ndéantar bainistiú cúí ar WEEE a ghintear mar thoradh ar an ngníomh seo.
4.2.1.6.2	Caithfidh aon sócmhainní breise nó athsholáthar sócmhainní atá ann cheana spriocanna laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa 2030 agus 2050 a chur san áireamh.	Caithfidh aon sócmhainní breise nó athsholáthar sócmhainní atá ann cheana an gá le hinbhuanaitheacht agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí gás ceaptha teasa 2030 agus 2050 a chur san áireamh.
4.4.1.1.2	Triail a dhéanamh ar an tionscadal HYBES arna mhaoiniú ag an AE, 'saotharlann bheo' sa chrios dícharbónaithe.	Triail an tionscadail HYBES arna mhaoiniú ag an AE 'saotharlann mhaireachtála' sa chrios dícharbónaithe; agus aird chúí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí íogaire daonna, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht, agus an gá atá le struchtúir chosanta a chaomhnú go cúí.
4.4.1.3.1	Déanfar tionscadail Ghnímh Aeráide Áitiúla mhaoiniú tríd an gClár Gnímh Pobail ar son na hAeráide (CGPA). Feidhmeoidh an CGPA faoi na téamaí seo a leanas. • Baile/Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramháil • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • Gníomhú Áitiúil ar son na hAeráide agus Comhshaoil. Is é an ciste a leithdháileadh ar Chontae Chorcaí ná €1.2 milliún thar thréimhse trí bliana. Beidh €600,000 ann don chéad 18 mí agus €600,000 sa tréimhse 18 mí ina dhiaidh sin.	Déanfar tionscadail Ghnímh Aeráide Áitiúla mhaoiniú tríd an gClár Gnímh Pobail ar son na hAeráide (CGPA). Feidhmeoidh an CGPA faoi na téamaí seo a leanas. • Baile/Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramháil • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • Gníomhú Áitiúil ar son na hAeráide agus Comhshaoil. Is é an ciste a leithdháileadh ar Chontae Chorcaí ná €1.2 milliún thar thréimhse trí bliana. Beidh €600,000 ann don chéad 18 mí agus €600,000 sa tréimhse 18 mí ina dhiaidh sin. An gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal fuinnimh den sórt sin.
4.4.1.8.2	Leanúint le cur i bhfeidhm 'bealaí sábháilte chun na scoile' agus	Leanúint le cur i bhfeidhm 'bealaí sábháilte chun na scoile' agus glasbhealaí comharsanachta chun tuilleadh feabhais a chur ar bhonneagar áitiúil taistil

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
	glasbhealaí comharsanachta chun tuilleadh feabhais a chur ar bhonneagar áitiúil taistil ghníomhach.	ghníomhaigh; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.4.1.8.3	Leanúint ar aghaidh le cur chun cinn agus tacaíocht do na Bratacha Glasa Taisteal Gníomhach.	Leanúint ar aghaidh le cur chun cinn agus tacaíocht a thabhairt do na Bratacha Glasa Taisteal Gníomhach; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.4.1.8.5	Leanúint le forbairt tionscnamh iompair inbhuanaithe ón mbun aníos a spreagadh agus teagmháil a dhéanamh le pobail ar thionscnaimh nua, nuair is cuí.	Leanúint le forbairt tionscnamh iompair inbhuanaithe ón mbun aníos a spreagadh agus teagmháil a dhéanamh le pobail ar thionscnaimh nua, nuair is cuí; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.5.1.2.2	Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Údaráis Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí.	Oibriú le páirtithe leasmhara chun bogaigh a aithint, agus tacú le clár athfhluchtach agus athchóirithe, agus tionchar agus rialú á fheidhmiú aige, de réir mar is iomchuí, chun cur i gcrích na gclár sin a chur chun cinn de réir na gceanglas ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht uisce, gnáthóg agus ceanglais a bhaineann le speicis faoi chosaint.
4.5.1.2.6	Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíochta a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta acu, trí líonraí bonneagair ghlais, conairí fiadhúlra, srl.	Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíochta a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta acu, trí líonraí bonneagair ghlais, conairí fiadhúlra, srl.; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.5.1.3.1	Glanghnóthachan bithéagsúlachta a chur chun cinn i ngach forbairt phoiblí agus príobháideach nua: A éileamh go gcuirfí isteach ráiteas bonneagair ghlais le haghaidh gach forbartha. Leanúint le saineolas éiceolaíochta a chomhtháthú leis an bpróiseas bainistíochta forbartha lena n-áirítear ag céimeanna réamhphleanála agus iarratais phleanála.	Glanghnóthachan bithéagsúlachta a chur chun cinn i ngach forbairt phoiblí agus príobháideach nua: A cheangal go gcuirfear isteach ráiteas bonneagair ghlais le haghaidh gach forbartha, ag cinntiú go ndéantar machnamh cuí ar riachtanais chosanta comhshaoil le linn phleanáil an bhonneagair ghlais. Leanúint le saineolas éiceolaíochta a chomhtháthú leis an bpróiseas bainistíochta forbartha lena n-áirítear ag céimeanna réamhphleanála agus iarratais phleanála.
4.5.1.3.2	Leanúint ar aghaidh le saineolas éiceolaíoch agus cosaintí bithéagsúlachta a chomhtháthú trí bhearta déanta áite i bhforbairt agus i mbainistíocht tionscadal poiblí lena n-áirítear tithíocht, bonneagar iompair agus tionscadail an fhearainn phoiblí srl.	Leanúint ar aghaidh le saineolas éiceolaíoch agus cosaintí bithéagsúlachta a chomhtháthú trí bhearta déanta áite i bhforbairt agus i mbainistíocht tionscadal poiblí lena n-áirítear tithíocht, bonneagar iompair agus tionscadail an fhearainn phoiblí srl.; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.5.1.4.2	Tabhairt faoi athbhreithniú ar eastáit tithíochta atá faoi úinéireacht na comhairle cheana féin chun tacú le cónaitheoirí limistéir a aithint atá oiriúnach chun bearta cosanta bithéagsúlachta a iarfheistiú de réir an chleachtais is fearr (m.sh. cur crann, móinéir bláthanna fiáine, criosanna na bpailneoirí srl.).	Tabhairt faoi athbhreithniú ar eastáit tithíochta atá faoi úinéireacht na comhairle cheana féin chun tacú le cónaitheoirí limistéir a aithint atá oiriúnach chun bearta cosanta bithéagsúlachta a iarfheistiú de réir an chleachtais is fearr (m.sh. cur crann dúchasach , móinéir bláthanna fiáine, criosanna na bpailneoirí srl.).

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.5.1.4.3	<p>Réimse píolótaí féideartha a shainaitheint chun bearta inbhuanaithe a léiriú lena n-áirítear CIDU nádúr-bhunaithe; agus scéim píolótach a dhéanamh ar dhearadh bithéagsúlachta agus aeráide d'fhorbairtí tithíochta sóisialta faoi stiúir na Comhairle le bearta amhail díonta glasa, ballaí glasa, CIDU bogaigh agus locháin, carrchlós glas, boscaí neadaithe ar aghaidheanna, tailte féaraigh, agus toir agus crainn atá neamhdhíobhálach don fhiadhúlra i spásanna oscailte.</p>	<p>Réimse píolótaí féideartha a shainaitheint chun bearta inbhuanaithe a léiriú lena n-áirítear CIDU nádúr-bhunaithe; agus scéim píolótach a dhéanamh ar dhearadh bithéagsúlachta agus aeráide d'fhorbairtí tithíochta sóisialta faoi stiúir na Comhairle le bearta amhail díonta glasa, ballaí glasa, CIDU bogaigh agus locháin, carrchlós glas, boscaí neadaithe ar aghaidheanna, tailte féaraigh, agus toir agus crainn dúchasach atá neamhdhíobhálach don fhiadhúlra i spásanna oscailte; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, cáilíocht an aeir áitiúil srl.</p>
4.5.2.1.3	<p>Oibriú le comhpháirtithe LAWPRO, Uisce Éireann, srl. chun tionchar gabhdóirí criticiúla agus leochaileacha a aithint de réir an Phlean Bainistíochta Abhantraí agus an Chreat-Treoir Uisce agus cabhrú le feabhsú cháilíocht uisce abhann agus tionscadail athchóirithe.</p>	<p>Oibriú le comhpháirtithe LAWPRO, Uisce Éireann, srl. chun tionchar gabhdóirí criticiúla agus leochaileacha a aithint de réir an Phlean Bainistíochta Abhantraí agus an Chreat-Treoir Uisce agus cabhrú le feabhsú cháilíocht uisce abhann agus tionscadail athchóirithe, agus ag an am céanna an gá atá le breithniú a dhéanamh ar cheanglais um chosaint an chomhshaoil a chur chun cinn le linn na dtionscadail sin.</p>
4.5.2.1.4	<p>Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.</p>	<p>Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de; ag tabhairt aird chuí a thabhairt ar an ngá íogaireachtaí comhshaoil a chur chun cinn ag na suímh seo, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruchánacha agus éiceolaíocht uisceach.</p>
4.5.2.3.1	<p>Le comhpháirtithe, tabhairt faoi Mheasúnú Leochaileachta Cósta ar chósta Chorcaí chun measúnú a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag ardú leibhéal na farraige ar athrú cladaigh ar Imlíne Chósta Chorcaí, chun eolas a chur ar bhainistíocht chrios cósta chomhtháite agus chun limistéir le riachtanais ar leith a shainaitheint, agus chun aghaidh a thabhairt ar chreimeadh cósta agus chun tuilte cósta a chur i bhfeidhm. tosaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí oiriúnaithe atá bunaithe ar éiceachórais.</p>	<p>Le comhpháirtithe, tabhairt faoi Mheasúnú Leochaileachta Cósta ar chósta Chorcaí chun measúnú a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag ardú leibhéal na farraige ar athrú cladaigh ar Imlíne Chósta Chorcaí, chun eolas a chur ar bhainistíocht chrios cósta chomhtháite agus chun limistéir le riachtanais ar leith a shainaitheint, agus chun aghaidh a thabhairt ar chreimeadh cósta agus chun tuilte cósta a chur i bhfeidhm. tosaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí oiriúnaithe atá bunaithe ar éiceachórais; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.</p>
4.5.2.3.4	<p>I gcomhar le páirtithe leasmhara, bearta oiriúnaithe aeráide a shainaitheint don bhonneagar cósta agus cosaintí gaolmhara, agus bain úsáid as bainistíocht nádúrtha cósta nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.</p>	<p>I gcomhar le páirtithe leasmhara, bearta oiriúnaithe aeráide a shainaitheint don bhonneagar cósta agus cosaintí gaolmhara, agus bain úsáid as bainistíocht nádúrtha cósta nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.</p>
4.5.3.1.1	<p>Plean Oidhreachta a chur i bhfeidhm maidir le gach gné de chaomhnú, feasacht agus taifeadh gach gné den oidhreacht (tógtha, nádúrtha,</p>	<p>Plean Oidhreachta a chur i bhfeidhm maidir le gach gné de chaomhnú, feasacht agus taifeadh gach gné den oidhreacht (tógtha, nádúrtha, cultúrtha) ag cinntiú go dtabharfar aird ar athrú aeráide mar aon le agus</p>

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
	cultúrtha) ag cinntiú go dtabharfar aird ar athrú aeráide.	breithnithe um chosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear riachtanais chaomhnaithe oidhreachta.
4.5.3.1.2	Athléimneacht aeráide a ionchorprú trí scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha, Ciste Struchtúr Stairiúil agus aon chistí ábhartha eile a tugadh isteach.	Athléimneacht aeráide a ionchorprú trí scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha, Ciste Struchtúr Stairiúil agus aon chistí ábhartha eile a tugadh isteach; agus le haird chúil a thabhairt ar chúinsí cosanta comhshaoil, lena n-áirítear riachtanais caomhnaithe oidhreachta.
4.5.4.1.1	Tacú le spriocanna coillteoireachta earnála agus náisiúnta chun athrú aeráide a mhaolú agus tionscnaimh bhainistíochta foraoise inbhuanaithe a chur chun cinn.	Tacú le spriocanna coillteoireachta earnála agus náisiúnta chun athrú aeráide a mhaolú agus tionscnaimh bhainistíochta foraoise inbhuanaithe a chur chun cinn; agus aird chúil á thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha, cáilíocht uisce agus bithéagsúlacht.
4.5.4.1.2	Straitéis Chrainn a fhorbairt chun creat a sholáthar do phleanáil, do chosaint, do phlandáil agus do bhainistiú crann agus coillearnacha laistigh de Chontae Chorcaí.	Straitéis Chrainn a fhorbairt chun creat a sholáthar chun crainn agus coillearnacha a phleanáil, a chosaint, a phlandáil agus a bhainistiú i gContae Chorcaí; fócas a chinntiú ar chrainn dhúchasacha agus aird chúil a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.
4.5.4.1.5	Tacú le cur i bhfeidhm na Straitéise Náisiúnta um Thailte Móna.	Tacú le cur i bhfeidhm na Straitéise Náisiúnta um Thailte Móna; agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.5.4.1.6	Cur i bhfeidhm Beartas an Phlean Forbartha Contae a fhéachann le glanghnóthachan a bhaint amach i mbonneagar glas trí shócmhainní reatha a chosaint agus a fheabhsú agus bonneagar glas nua a sholáthar.	Cur i bhfeidhm Beartas an Phlean Forbartha Contae a fhéachann le glanghnóthachan a bhaint amach i mbonneagar glas trí shócmhainní reatha a chosaint agus a fheabhsú agus bonneagar glas nua a sholáthar; ag tabhairt aird chúil ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, agus cáilíocht an aeir áitiúil.
4.5.5.1.1	Spreagadh a thabhairt do chur chun cinn cleachtais úsáide talún inbhuanaithe agus réitigh nádúr-bhunaithe do bhainistiú acmhainní uisce agus tuilte ar féidir leo athléimneacht an phobail a fheabhsú trí chosaintí nádúrtha tuilte a sholáthar, oiriúnú aeráide a chur chun cinn.	Spreagadh a thabhairt do chur chun cinn cleachtais úsáide talún inbhuanaithe agus réitigh nádúr-bhunaithe do bhainistiú acmhainní uisce agus tuilte ar féidir leo athléimneacht an phobail a fheabhsú trí chosaintí nádúrtha tuilte a sholáthar, oiriúnú aeráide a chur chun cinn, aird chúil a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear Bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, cáilíocht uisce agus gabhdóirí íogaire daonna.
4.5.5.1.2	Promhadh don todhchaí a chur chun cinn i ndearadh agus i bpleanáil forbartha nua chun tionchair fhéideartha an athraithe aeráide a mheas go hiomlán agus an gá atá le bearta chun athléimneacht na forbartha i leith aon tionchair den sórt sin a mhéadú.	Promhadh don todhchaí a chur chun cinn i ndearadh agus i bpleanáil forbartha nua chun tionchair fhéideartha an athraithe aeráide a mheas go hiomlán agus an gá atá le bearta chun athléimneacht na forbartha i leith aon tionchair den sórt sin a mhéadú; aird chúil a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear Bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, cáilíocht uisce agus gabhdóirí íogaire daonna.
4.6.1.1.7	Oibriú le páirtithe leasmhara eile chun Contae Chorcaí a chur chun cinn agus tacú leis mar cheann scríbe turasóireachta inbhuanaithe	Oibriú le páirtithe leasmhara eile chun Contae Chorcaí a chur chun cinn agus tacú leis mar cheann scríbe turasóireachta inbhuanaithe; agus aird chúil a thabhairt ar íogaireachtaí lena n-áirítear bithéagsúlacht agus láithreáin Eorpacha.
4.6.1.1.10	Déan iniúchadh ar shamhlacha nialasacha/isealcharbóin chun earraí a iompar i gContae Chorcaí m.sh. úsáid scéimeanna fruilithe lastais.	Déan iniúchadh ar shamhlacha nialasacha/isealcharbóin chun earraí a iompar i gContae Chorcaí m.sh. úsáid scéimeanna fruilithe lastais, agus a chinntiú go dtugtar aird chúil ar inbhuanaitheacht agus ar thionchair ionchasacha saolré modhanna eile iompair.

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.6.1.3.5	Eolas a sholáthar agus feasacht a ardú d'fhiontair Chontae Chorcaí agus do ghrúpaí gnó chun tacaíochtaí a chur chun cinn chun tabhairt faoi iarfheistiú, éifeachtúlacht fuinnimh agus suiteáil fuinnimh in-athnuaite ar fhoirgnimh thráchtála.	Eolas a sholáthar agus feasacht a ardú d'fhiontair Chontae Chorcaí agus do ghrúpaí gnó chun tacaíochtaí a chur chun cinn chun tabhairt faoi iarfheistiú, éifeachtúlacht fuinnimh agus suiteáil fuinnimh in-athnuaite ar fhoirgnimh thráchtála; agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal fuinnimh den sórt sin.
4.6.1.5.5	Oibriú i gcomhpháirtíocht le feirmeoirí chun cleachtais agus bonneagar a fheabhsú.	Oibriú i gcomhpháirtíocht le feirmeoirí chun cleachtais agus bonneagar a fheabhsú, agus an gá atá le fiontair feirmeoireachta a chur chun cinn chun riachtanais ábhartha pleanála agus cosanta comhshaoil a mheas.
4.7.1.2.1	Tionscadail Taistil Ghníomhacha a fhorbairt ar fud an chontae ar féidir leo an t-athrú iompair is mó a sheachadadh.	Tionscadail taistil ghníomhacha a fhorbairt ar fud an chontae ar féidir leo an t-athrú iompair is mó a sheachadadh, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun réitigh bunaithe ar an dúlra a chur chun cinn.
4.7.1.2.2	Feabhsuithe pleanáilte bóithre forbartha uirbhí chun gnéithe taistil ghníomhacha a ionchorprú mar is cuí, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun réitigh bunaithe ar an dúlra a chur chun cinn.	Gnéithe taistil ghníomhacha le measúnú agus le cur san áireamh más cuí i bhforbairtí uirbeacha pleanáilte / feabhsúcháin bóithre srl, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun réitigh bunaithe ar an dúlra a chur chun cinn.
4.7.1.2.3	Leanúint le forbairt leanúnach ar Ghlasbhealaí, cosúil leis an nGlasbhealach Mhainistir na Corann - Eochail.	Leanúint le forbairt leanúnach ar Ghlasbhealaí, cosúil leis an nGlasbhealach Mhainistir na Corann - Eochail, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun réitigh bunaithe ar an dúlra a chur chun cinn.
4.7.1.2.5	Oibriú le húdaráis ábhartha chun “Bealach sábháilte chuig scoileanna” a fhorbairt.	Oibriú le húdaráis ábhartha chun “Bealach sábháilte chuig scoileanna” a fhorbairt, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun réitigh bunaithe ar an dúlra a chur chun cinn.
4.7.1.3.2	Fás daonra agus fostaíochta a ailíniú trí úsáid talún agus pleanáil iompair a chomhtháthú.	Fás daonra agus fostaíochta a ailíniú trí úsáid talún agus pleanáil iompair a chomhtháthú; ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.7.1.4.1	Oibriú leis na geallsealbhóirí cuí chun an gréasán Náisiúnta luchtaithe FL a fhorbairt laistigh de Chontae Chorcaí.	Oibriú leis na geallsealbhóirí cuí chun an gréasán Náisiúnta luchtaithe FL a fhorbairt laistigh de Chontae Chorcaí, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil agus rochtain míchumais a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.7.1.4.2	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le luchtú FL.	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le luchtú FL, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal bonneagair tacaíthe.
4.7.1.4.4	Úsáid na bhfeithiclí leictreacha a chur chun cinn trí cheanglais maidir le	Úsáid na bhfeithiclí leictreacha a chur chun cinn trí cheanglais maidir le pointí muirir r-fheithiclí a sholáthar in iarratais phleanála, agus an gá le

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
	pointí muirir r-fheithiclí a sholáthar in iarratais phleanála.	riachtanais chosanta comhshaoil agus rochtain míchumais a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.7.1.4.5	Úsáid breoslaí astaíochtaí ísle a chur chun cinn.	Úsáid breoslaí astaíochtaí ísle a fhoinsítear go hinbhuanaithe a chur chun cinn.
4.9.1.1.5	Oibriú le páirtithe leasmhara chun Rialachán 28 ar úsáid critéar deireadh dramhaíola a leathnú	Oibriú le páirtithe leasmhara chun Rialachán 28 ar úsáid critéar deireadh dramhaíola a leathnú i gcomhréir le forálacha an Achta um Bainistiú Dramhaíola.
4.9.1.1.6	Tacaíocht agus aitheantas a thabhairt do Rialachán 27 trí tháirgí a rialú le diúscairt dramhaíola a laghdú.	Tacaíocht agus aitheantas a thabhairt do Rialachán 27 trí tháirgí a rialú le diúscairt dramhaíola a laghdú i gcomhréir le forálacha an Achta um Bainistiú Dramhaíola.
4.9.1.3.1	Bainistiú ar láithreáin líonta talún dúnta chun astaíochtaí a íoslaghdú	Bainistiú ar láithreáin líonta talún dúnta chun astaíochtaí a íoslaghdú, agus comhlíonadh na gceanglas maidir le cosaint an chomhshaoil a bhaineann le láithreáin líonta talún dúnta a chur chun cinn.
4.9.1.3.2	Oibriú le páirtithe leasmhara chun láithreáin líonta talún stairiúla a fheabhsú agus a bhainistiú.	Oibriú le páirtithe leasmhara chun láithreáin líonta talún stairiúla a fheabhsú agus a bhainistiú, agus comhlíonadh na gceanglas maidir le cosaint an chomhshaoil a bhaineann le láithreáin líonta talún dúnta a chur chun cinn.
4.9.1.3.3	Oibriú le páirtithe leasmhara chun astuithe ó chóireáil láisteáit a laghdú.	Oibriú le páirtithe leasmhara chun astuithe ó chóireáil láisteáit a laghdú, agus aird chuí a thabhairt ar chúinsí pleanála agus cosanta comhshaoil.
4.9.1.4.1	Láithreáin fóntas cathartha a chur chun cinn mar mhalairt ar bhailiú ó cholbha an bhóthair chun dramhaíl a dhiúscairt i gceart.	Láithreáin fhóntas cathartha a chur chun cinn mar mhalairt ar bhailiú ó cholbha an bhóthair chun dramhaíl a dhiúscairt i gceart, ag tabhairt aird chuí ar chúrsaí pleanála agus cosanta comhshaoil/núis maidir leis an láithreán sin.
4.9.1.4.2	Bainc beir leat a chur chun cinn chun coimeádán gloine agus cannaí bia a dhiúscairt.	Bainc beir leat a chur chun cinn chun coimeádán gloine agus cannaí bia a dhiúscairt, ag tabhairt aird chuí ar chúrsaí pleanála agus cosanta comhshaoil/núis maidir leis an láithreán sin.
4.8.1.1.1	Tacú le tionscadail inbhuanaithe fuinnimh gaoithe amach ón gcósta ag láithreacha agus scálaí oiriúnacha & le forbairt bonneagair ghaolmhar ag calafoirt chun na forbairtí seo a éascú de réir an TFP.	Tacú le tionscadail inbhuanaithe fuinnimh gaoithe amach ón gcósta ag láithreacha agus scálaí oiriúnacha & le forbairt bonneagair ghaolmhar ag calafoirt chun na forbairtí seo a éascú de réir an TFP, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas ag tús agus le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.1.1.2	Giniúint fuinnimh in-athnuaite, stóráil agus bonneagar dáilte a chur chun cinn de réir an TFP laistigh den chontae.	Giniúint fuinnimh in-athnuaite, stóráil agus bonneagar dáilte a chur chun cinn de réir an TFP laistigh den chontae, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas ag tús agus le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.1.2.1	Deiseanna a fhiosrú chun téamh ceantair a bhunú chun freastal ar shócmhainní na comhairle lena n-áirítear tithíocht shóisialta sa chontae.	Deiseanna a fhiosrú chun téamh ceantair a bhunú chun freastal ar shócmhainní na comhairle lena n-áirítear tithíocht shóisialta sa chontae, a chinntiú go gcaithfear aird chuí a thabhairt ar chúinsí pleanála agus cosanta comhshaoil.
4.8.1.2.2	Tacú le páirtithe leasmhara ar mian leo córais téimh cheantair a fhorbairt.	Tacú le páirtithe leasmhara ar mian leo córais téimh cheantair a fhorbairt, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas ag tús agus le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.1.3.1	Tacú le agus cuir i bhfeidhm beartas náisiúnta ar luchtú FL ag láithreacha neamhbhaile.	Tacú le agus cuir i bhfeidhm beartas náisiúnta ar luchtú FL ag láithreacha neamhbhaile. ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caihdeán an aeir áitiúil.

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.8.1.3.2	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le háiseanna luchtaithe FL.	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le háiseanna luchtaithe FL, ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.8.1.3.3	Beartas maidir le Luchtú FL a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm mar chuid de bheartas níos leithne Tógáil i gCúram.	Beartas maidir le Luchtú FL a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm mar chuid de bheartas níos leithne Tógáil i gCúram, ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.8.3.1.1	Coinneáil agus athúsáid an stoic foirgneamh atá ann cheana a chur chun cinn mar chéad rogha.	Coinneáil agus athúsáid an stoic foirgneamh atá ann cheana a chur chun cinn mar chéad rogha, aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht; speicis faoi chosaint, agus an gá atá le struchtúir chosanta a chosaint agus a chaomhnú go cuí, le linn aon oibreacha iarfheistiú.
4.8.3.1.2	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do thithe agus do ghnóthaí.	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do thithe agus do ghnóthaí, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.3.1.3	Feabhsuithe éifeachtachtaí fuinnimh d'fhoirgnimh a spreagadh. Comhairle a thabhairt agus oideachas a chur ar ghnólachtaí agus ar chónaitheoirí maidir le héifeachtúlacht fuinnimh.	Feabhsuithe éifeachtachtaí fuinnimh d'fhoirgnimh a spreagadh. Comhairle a thabhairt agus oideachas a chur ar ghnólachtaí agus ar chónaitheoirí maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, agus an gá atá le tionscadail a chur chun cinn chun cloí le critéir ábhartha um chosaint an chomhshaoil maidir le beartas pleanála.
4.8.3.3.1	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do ghiniúint in-athnuaite ar an láthair.	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do ghiniúint in-athnuaite ar an láthair, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.3.3.2	Suiteáil giniúna in-athnuaite ar an láthair a spreagadh.	Suiteáil giniúna in-athnuaite ar an láthair a spreagadh, agus an gá le riachtanais chosanta comhshaoil a mheas le linn tionscadal den sórt sin.
4.8.4.1.1	Éiteas dearaidh a fhorbairt a bhreithníonn gníomhaíocht aeráide i bhforbairt foirgneamh nua ag Comhairle Contae Chorcaí nó thar a ceann. Breithneoidh an cur chuige seo raon roghanna dearaidh lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta d'úsáid ábhar ísealcharbóin, insliú fabraice foirgnimh, díonta glasa, fhótavoltacha gréine, agus baint uisce báistí, ag cur san áireamh beartas an rialtais, caighdeán dearaidh agus treoirlínte.	Éiteas dearaidh a fhorbairt a bhreithníonn gníomhaíocht aeráide i bhforbairt foirgneamh nua ag Comhairle Contae Chorcaí nó thar a ceann. Breithneoidh an cur chuige seo raon roghanna dearaidh lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta d'úsáid ábhar ísealcharbóin, insliú fabraice foirgnimh, díonta glasa, fhótavoltacha gréine, agus baint uisce báistí, ag cur san áireamh beartas an rialtais, caighdeán dearaidh agus treoirlínte. Cuirfidh an t-éiteas dearaidh tacaíocht chuí ar chomh-shochair gníomhaíochta aeráide agus ar riachtanais um chosaint an chomhshaoil.
4.8.4.1.2	Clár maoinithe bliantúil a ullmhú agus a chur i bhfeidhm le haghaidh iarfheistiú domhainfhuinnimh ar stoc tithíochta reatha na Comhairle.	Clár maoinithe bliantúil a ullmhú agus a chur i bhfeidhm le haghaidh iarfheistiú domhainfhuinnimh ar stoc tithíochta reatha na Comhairle, le haird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht; speicis faoi chosaint, agus an gá atá le struchtúir chosanta a chosaint agus a chaomhnú go cuí, le linn aon oibreacha iarfheistiú.
4.8.4.1.3	Deireadh a chur le gach córas téimh breosla iontaise faoi 2030.	Deireadh a chur le gach córas téimh breosla iontaise faoi 2030, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar ghabhdóirí daonna áitiúla, speicis faoi chosaint a bhaineann le foirgnimh den sórt sin, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.8.4.1.4	Gach teach nuafhaighte agus tithe folamh a athchóiriú chuig rátáil fuinnimh B2 íosta, agus gach foinse teasa breosla iontaise bainte.	Gach teach nuafhaighte agus tithe folamh a athchóiriú chuig rátáil fuinnimh B2 íosta, agus gach foinse teasa breosla iontaise bainte, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil mar speicis chosanta a bhaineann le foirgnimh den sórt sin, láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.
4.8.4.1.6	Tionscadal píolótach iarfheistithe um shábháil uisce báistí a reáchtáil in eastát tithíochta de chuid na Comhairle atá sa Chrios Dícharbónaithe.	Tionscadal píolótach iarfheistithe um shábháil uisce báistí a reáchtáil in eastát tithíochta de chuid na Comhairle atá sa Chrios Dícharbónaithe, agus a chinntiú go dtugann tionscadail aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil áitiúla amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht agus láithreáin Eorpacha.
4.8.4.2.1	Réamhshuiteáil bonneagair faoi thalamh do luchtú FL in eastáit tithíochta sóisialta nua.	Réamhshuiteáil bonneagair faoi thalamh do luchtú FL in eastáit tithíochta sóisialta nua, ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus caighdeán an aeir áitiúil.
4.8.4.2.4	Athbhreithniú a dhéanamh ar na heastáit atá ann cheana féin chun láithreacha féideartha a aithint le haghaidh suiteáil pointí luchtaithe FL comhchoiteann agus páirceáil rothar	Athbhreithniú a dhéanamh ar na heastáit atá ann cheana féin chun láithreacha féideartha a aithint le haghaidh suiteáil pointí luchtaithe FL comhchoiteann agus páirceáil rothar, ag tabhairt aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an comhshaoil uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil.
4.8.5.1.2	Oibriú le pobail chun bearta oiriúnaithe áitiúla a ghlacadh a laghdaíonn tionchar áitiúil aimsire ag cur san áireamh déine, fad agus minicíocht.	Oibriú le pobail chun bearta oiriúnaithe áitiúla a ghlacadh a laghdaíonn tionchar áitiúil aimsire ag cur san áireamh déine, fad agus minicíocht, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le réitigh bunaithe ar an dúlra agus Córais Draenála Inbhuanaithe, agus íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach a chur chun cinn.
4.8.5.2.1	CIDU agus cur chuige atá bunaithe ar nádúr a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun uisce dromchla a bhainistiú agus aibhneacha a chosaint ó thruailleáin i rith chun srutha uisce bóthair agus cur le toirt an uisce a mhoilliú chun tuilte a mhaolú do thionscadail forbartha.	CIDU agus cur chuige atá bunaithe ar nádúr a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun uisce dromchla a bhainistiú agus aibhneacha a chosaint ó thruailleáin i rith chun srutha uisce bóthair agus cur le toirt an uisce a mhoilliú chun tuilte a mhaolú do thionscadail forbartha. A chinntiú go dtugtar aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach, le linn aon tionscadal forbartha tacaithe.
4.8.5.2.2	Tabhairt faoi phleanáil bainistíochta uisce báistí do na príomhbhailte go léir. Cabhrú leis an Aonad Polasaí Pleanála plean bainistíochta uisce báistí a fhorbairt do lonnaíochtaí Uirbeacha.	Tabhairt faoi phleanáil bainistíochta uisce báistí do na príomhbhailte go léir. Cabhrú leis an Aonad Polasaí Pleanála plean bainistíochta uisce báistí a fhorbairt do lonnaíochtaí Uirbeacha, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le réitigh bunaithe ar an dúlra agus Córais Draenála Inbhuanaithe, agus íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach a chur chun cinn.
4.8.5.2.3	Tacú le rolladh amach na Scéimeanna um Fhóirithint Tuilte sa Chontae, lena n-áirítear iad sin i gcomhpháirtíocht le hOifig na nOibreacha Poiblí, mar a aithníodh sa Chlár um Measúnú agus Bainistiú Riosca Tuile do Dhobharcheantar (MBRTD) agus i Measúnú Straitéiseach Riosca Tuilte an Chontae.	Tacú le rolladh amach na Scéimeanna Faoisimh Tuilte sa Chontae, lena n-áirítear iad siúd i gcomhpháirtíocht le hOifig na nOibreacha Poiblí, mar a aithníodh tríd an gClár um Measúnú agus Bainistiú Riosca Tuile do Dhobharcheantar (MBRTD) agus sa Mheasúnú Straitéiseach Riosca Tuilte sa Chontae, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le réitigh bunaithe ar an dúlra agus Córais Draenála Inbhuanaithe a chur chun cinn, agus íogaireachtaí comhshaoil ag na suímh seo, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach.

Uimhir thagartha gnímh an Dréacht-PGAÚÁ	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Beart Maolaithe
4.8.5.3.1	Measúnú a dhéanamh ar bhonneagar droichid ar aon dul leis na tionchair aeráide réamh-mheasta.	Measúnú a dhéanamh ar bhonneagar droichid ar aon dul leis na tionchair aeráide réamh-mheasta, agus aird chuí a thabhairt don ghá le gnáthóga agus speicis agus láithreáin Eorpacha thábhachtacha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú go cuí, agus stádas caomhnaithe droichid chosanta.
4.8.5.3.2	Cothabháil bóithre agus athshlánú bóithre réigiúnacha agus áitiúla a dhéanamh de réir an doiciméid threoraigh ar oiriúnú aeráide bóithre réigiúnacha agus áitiúla.	Cothabháil bóithre agus athshlánú bóithre réigiúnacha agus áitiúla a dhéanamh de réir an doiciméid threoraigh ar oiriúnú aeráide bóithre réigiúnacha agus áitiúla, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, conairí bruachánacha agus cáilíocht an aeir.

Tábla 8-2: Bearta Maolaithe Comhshaoil Prionsabail Rialachais Chomhshaoil a bhaineann le Bearta Maolaithe Comhshaoil molta le cur san áireamh sa phlean - go háirithe an rannóg forfheidhmithe plean.

Tionscadail um ghníomhú ar son na haeráide a chur chun cinn a thacaíonn le comhthairbhí comhshaoil agus a uasmhéadaíonn, amhail cosaint agus feabhsú na bithéagsúlachta; feabhas ar cháilíocht an aeir, an t-uisce nó na hithreach; nó luach feabhsaithe áineasa, taitneamhachta agus oidhreachtachta cultúrtha, lena chinntiú go mbainfear tairbhí buana amach.
A bheith ag tacú le tionscadail agus tionscnaimh um ghníomhú ar son na haeráide nó iad a éascú a fhéachann le feabhsuithe a dhéanamh ar struchtúr, bainistíocht agus sláinte na hithreach trí charbón orgánach na hithreach a mhéadú - rud a chruthóidh na comhthairbhí comhshaoil le hathléimneacht tuilte a fheabhsú trí acmhainn coinneála uisce ithreacha a fheabhsú agus trí leibhéal ceapadh gás ceaptha teasa a bhaineann le feidhmeanna úsáide talún a mhéadú.
A chinntiú go ndéantar an fhorbairt go léir a bhfuil gníomhú ar son na haeráide mar bhonn agus mar thaca léi a phleanáil agus a chur chun feidhme ar bhealach a bhreithneoidh an acmhainn maidir le comhthairbhí comhshaoil, tionchair fhéideartha chomhshaoil agus ceanglais maidir le cosaint an chomhshaoil go cuí.
Déanfar tionscadail cosanta ar thuilte nó oibreacha cothabhála gaolmhara ar bhealach a chuireann comhthairbhí a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide chun cinn, agus beidh aird chuí acu ar gnáthóga agus speicis neamhchoitianta, chosanta nó thábhachtacha a chosaint agus a fheabhsú.
A chinntiú go ndéantar tionscadail um ghníomhú ar son na haeráide ar bhealach a chuireann comhthairbhí oidhreachtachta cultúrtha gníomhaíochta aeráide chun cinn, agus nach ndéantar damáiste fisiceach neamhúdaraíthe do ghnéithe cultúrtha, seandálaíochta nó ailtireachta dá bharr, nó nach ndéantar athrú neamhúdaraíthe nó míchú ar chomhthéacs na ngnéithe oidhreachtachta cultúrtha íogaire.
A chinntiú go gcuirtear tionscadail um ghníomhú ar son na haeráide i gcrích ar bhealach a chuireann comhthairbhí cáilíochta uisce maidir le gníomhú ar son na haeráide chun cinn, agus a thagann le forálacha na Treorach Réime Uisce agus an Phlean Bainistíochta Abhantraí ábhartha.
Tionscadail um ar son na haeráide a chur chun cinn a thacaíonn le crainn chosanta, fála scean agus gnáthóga eile amhail bogaigh, criosanna tuile a chuireann le bonneagar glas.
A bheith ag tacú le deiseanna chun nascacht éiceolaíoch gnáthóg agus láithreán neamh-ainmnithe a fheabhsú chun athléimneacht agus feidhmiú foriomlán an éiceachórais a fheabhsú agus tacú le gníomhú ar son na haeráide laistigh den chontae ag an am céanna.
A chinntiú go bhfuil gach tionscadal a dtacaíonn an chomhairle leo tar éis na réamhchúraimí riachtanacha a ghlacadh chun speicis ionracha a shainiú agus a bhainistiú, go háirithe maidir le speicis Sceideal III. Ní thacófar le haon tionscadal forbartha um ghníomhú ar son na haeráide ar dóigh dó a bheith ina chúis le leathadh speiceas ionrach atá liostaithe i Sceideal III.
Tacú le deiseanna chun tacaíocht a thabhairt d'athchóirí agus cothabháil talamh portaigh agus spriocanna aeráide á mbaint amach ag an am céanna trí chur i bhfeidhm na ngníomhaíochtaí aeráide taobh istigh den phlean.

8.3 Maolú trí cheisteanna ar chuspóirí cosanta comhshaoil a tháinig ón bPlean Forbartha Contae.

Chomh maith leis na bearta maolaithe comhshaoil atá comhtháite sa Dréacht-PGAÚÁ, déanfaidh na caighdeáin bhainistíochta forbartha agus na bearta cosanta comhshaoil a shainítear sa TFP éifeachtaí comhshaoil ó gach togra forbartha a fhaigheann tacaíocht ón Dréacht-PGAÚÁ a mhaolú. Tá na caighdeáin bhainistíochta forbartha/bearta cosanta comhshaoil sainithe ar mhaithe le pleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe a chinntiú sa Chontae. Rinneadh MSC agus MC ar an TFP chomh maith. Tá an Dréacht-PGAÚÁ ullmhaithe sa dóigh is go raibh sé i dtiúin leis na polasaithe agus na cuspóirí atá sa Phlean Forbartha Contae.

8.4 Conclúid

Mar thoradh ar mheastóireacht mhalartach réasúnach atá ar fáil i gCuid 6 agus a bhfuil achoimre déanta air i gCuid 8.1, forbraíodh Dréacht-PGAÚÁ chun na torthaí comhshaoil is fearr a bhaint amach i gcomparáid leis na roghanna malartacha réasúnacha eile a bhí ar an tábla.

Má ghlactar leis na bearta maolaithe atá le comhtháthú sa Dréacht-PGAÚÁ, in éineacht le glacadh leanúnach na mbearta cosanta comhshaoil a bhaineann le pleanáil forbartha agus rialaithe a shainítear sa TFP, déanfar gach éifeacht comhshaoil diúltach a d'fhéadfadh a bheith ann a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh, a oiread agus is féidir trí chur i bhfeidhm an Dréacht-PGAÚÁ. Níl aon bhearta maolaithe breise ag teastáil ón Dréacht-PGAÚÁ.

9. MODHNUITHE DRÉACHTPHLEAN IARCHOMHAIRLE Earchomhairle

Is é seo an doiciméad deiridh Tuarascáil Chomhshaoil MCS arna táirgeadh ar ghlacadh an PGAÚÁ. Tá nuashonrú déanta ar dhréachtleagan níos luaithe den tuarascáil seo ag féachaint do na haighneachtaí comhairliúcháin a rinneadh le linn thréimhse chomhairliúcháin an MCS, na moltaí a rinneadh i dTuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (CE) ar aighneachtaí comhairliúcháin, agus na modhnuithe a rinneadh ar an mbunleagan den dréacht PGAÚÁ, a cuireadh ar taispeáint le haghaidh comhairliúcán. Ba nuashonruithe cléireachais nó mion-nuashonraithe iad a rinneadh ar an tuarascáil agus iad neamhábhartha ó nádúr agus níor athraigh siad paraiméadair an mheasúnaithe comhshaoil a rinneadh agus níor athraigh siad an maolú comhshaoil a sainíodh.

Rinneadh na modhnuithe ar an bPlean a d'eascair as an bpróiseas comhairliúcháin, an Tuarascáil CE, agus an próiseas déanta pleananna iar-chomhairliúcháin a scagadh don MCS agus MC. Léirítear an Tuarascáil Scagthásatala MCS agus MC do na mhodhnuithe plean Iarchomhairliúcháin i bhFoscúbhinn 4 agus Foscúbhinn 5 faoi seach. Cinneadh go raibh na modhnuithe neamhábhartha agus níor thóg siad isteach aon tionchair chomhshaoil bhreise nár cuireadh san áireamh cheana agus nár maolaíodh le linn na bpróiseas MCS agus MC.

Ullmhófar Ráiteas MCS anois maidir leis an gcaoi a ndeachaigh an próiseas MCS i bhfeidhm ar ábhar an phlean deiridh agus doiciméadacht MCS.

10. BEARTA MONATÓIREACHTA

Éilíonn an Treoir MSC go ndéanfaí monatóireacht ar na héifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean chun *'éifeachtaí gan coinne a shainaithint go luath, agus chun go mbeifear in ann gníomh leasaithe cuí a dhéanamh orthu.'*

Bunaíodh sraith táscairí agus spriocanna bunaithe le haghaidh CSCanna sainaitheanta chun monatóireacht agus tomhas leanúnach ar fheidhmíocht chur chun feidhme an PGAÚÁ a dhéanamh, le héifeachtaí comhshaoil chur chun feidhme an PGAÚÁ agus éifeachtúlacht na mbeart maolaithe comhshaoil a chumasú. Déanfar monatóireacht den sórt sin go rialta chun tacú le cur chun feidhme an phlean.

Is táscairí inchainníochtúla simplí agus éifeachtacha iad na táscairí CSC a úsáidtear chun na héifeachtaí comhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an PGAÚÁ chomh maith le dul chun cinn cuspoirí agus spriocanna CSC a thomhas. Leagann spriocanna CSC aidhmeanna agus tairseacha intomhaiste agus fócasaithe amach a fhad is go mbeidh an PGAÚÁ in ann tacú leo.

Tá Comhairle Contae Chorcaí freagrach as an gclár monatóireachta SEA a chur i bhfeidhm. Déanfar monatóireacht uair sa bhliain ar na héifeachtaí comhshaoil (lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha, diúltacha agus carnacha) a bhaineann le cur chun feidhme an PGAÚÁ thar thréimhse chúig bliana an phlean. Déanfaidh an Rannóg Chomhshaoil agus Athrú Aeráide de Chomhairle Contae Chorcaí an mhonatóireacht seo agus tabharfaidh siad tuairisc ar dhul chun cinn agus ar fheidhmíocht an CCS ábhartha gach bliain. Ullmhófar tuarascáil mhonatóireachta chun torthaí monatóireachta a dhoiciméadú. Cuirfear an tuarascáil seo ar fáil lena hiniúchadh ag an bpobal.

Moltar go ndéanfaí monatóireacht agus athbhreithniú an PGAÚÁ i gcomhthráth lepróisis mhonatóireachta agus athbhreithnithe TFP le haghaidh éifeachtachta agus ós rud é go n-úsáidfear tacair sonraí comhchosúla chun dul chun cinn gach plean a mheas.

Sa chás go n-aithnítear ag an monatóireacht go bhfuil éifeacht shuntasach dhiúltach ar an gcomhshaoil de dheasca cur chun feidhme an PGAÚÁ ba cheart athbhreithniú domhain a dhéanamh ar an PGAÚÁ agus ba cheart an PGAÚÁ a thabhairt cothrom le dáta ar bhealach a mhaolaíonn na héifeachtaí comhshaoil sin go sásúil (m.sh. trí ghlacadh le bearta maolaithe comhshaoil breise). Ar an gcaoi chéanna, sa chás go léiríonn an mhonatóireacht nach bhfuil na héifeachtaí dearfacha comhshaoil féideartha a bhaineann le cur chun feidhme an PGAÚÁ á bhfíorú go leordhóthanach, ba cheart an PGAÚÁ a athbhreithniú agus a nuashonrú ar bhealach a thacaíonn le réadú na n-éifeachtaí comhshaoil dearfacha go léir, ag féachaint don fhís fhoriomlán agus do spriocanna ardleibhéal an phlean.

Tá an Clár Monatóireachta MSC a bunaíodh don Dréacht-PGAÚÁ le fáil i Tábla 9-1. Forbraíodh an clár monatóireachta seo de réir threoirínte an GCC dar teideal 'Treoir maidir le Ráitis agus Monatóireacht MSC' (2020). Cuimsíonn an clár monatóireachta sonraí ar na táscairí, na spriocanna agus na foinsí sonraí a úsáidtear chun monatóireacht agus tomhas a dhéanamh ar dhul chun cinn.

Ullmhófar tuarascáil monatóireachta neamhspleách ar na héifeachtaí suntasacha comhshaoil a bhaineann le feidhmiú an Phlean roimh phróiseas athbhreithnithe an phlean. Tá an Chomhairle freagrach as athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar tháscairí agus spriocanna, as sonraí monatóireachta ábhartha atá ann cheana a chomhthiomsú, as tuarascáil/tuarascálacha meastóireachta faireacháin a ullmhú, as na tuarascálacha sin a fhoilsiú agus, más gá, as gníomhaíocht leasúcháin a dhéanamh.

Tábla 9-1: Clár Monatóireachta an MSC

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
Foriomlán	O1	Cinnte a dhéanamh, i gcás inarb iomchuí, go gcuireann pleannanna agus tionscadail íseal-leibhéal le próisis mhonatóireachta comhshaoil san iomlán laistigh den Chontae.	Plean leibhéal níos ísle agus tionscadail de réir an phlean.	A éileamh go dtabharfaidh gach plean agus tionscadal ar leibhéal níos ísle aird chuif ar gach togra gníomhaíochta agus forbartha a shainítear sa Phlean agus go dtacóidh siad go cuí leo. A éileamh go mbeidh gach tionscadal forbartha sa Chontae ag teacht go cuí leis an ngníomh atá sainithe sa Phlean.	Athbhreithniú ar Phleananna Limistéir Áitiúil. Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha.
Daonra agus Sláinte an Duine	DSD1	Tionchair roimh an daonra agus sláinte an duine a sheachaint, nó a laghdú.	Líon comhchruinnithe spásúla fadhbanna sláinte ag éirí as fachtóirí comhshaoil mar thoradh ar chur i bhfeidhm an Phlean.	Líon comhchruinnithe spásúla fadhbanna sláinte ag éirí as fachtóirí comhshaoil mar thoradh ar chur i bhfeidhm an Phlean.	Comhairliúchán le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) agus leis an GCC.
	DSD2	Caithfear an Limistéar dícharbónaithe tionchair a sheachaint nó a laghdú ar na gníomhaíochtaí eacnamaíochta reatha laistigh den limistéar agus gan teacht salach le cuspóirí reatha i dtaca le húsáid talún.	Comhlíonadh gníomhaíochta agus forbartha tacaíthe ag an bplean le polasaithe agus cuspóirí úsáide talún atá cosanta/tacúil d'fhorbairt eacnamaíoch sa chontae atá sainithe sa Phlean Forbartha Contae (PFC) nó i bPleananna Limistéir Áitiúil do Chontaetha.	Gan sárú ar bheartais agus ar chuspóirí úsáide talún atá cosanta/tacúil d'fhorbairt eacnamaíoch sa chontae atá sainithe sa PFC nó sna Pleananna Limistéir Áitiúil do Chontaetha. Toiliú le haghaidh tograí forbartha arna dtacú ag an bplean amháin nuair a chloíonn an fhorbairt le polasaithe atá cosanta/tacaíochta d'fhorbairt eacnamaíoch.	Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Chuspóirí Beartais an PFC. Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha.
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	B1	Cinnte a dhéanamh nach dtagann Gníomhú ar son na hAeráide salach ar chosaint, athchóiriú agus athshlánú na bithéagsúlachta.	Géilliúlacht gníomhaíochta agus forbartha tacaíthe ag an bplean le beartais a sholáthraíonn do chosaint agus feabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i gCaibidil 'Bonneagar Glas agus Bithéagsúlacht' den PFC.	Gan sárú ar bheartais a dhéanann soláthar do chosaint agus d'fheabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i gCaibidil 'Bonneagar Glas agus Bithéagsúlacht' den PFC. Cinntiú nach mbíonn tionchar ag éifeachtaí an athraithe aeráide ar ghnáthóga ar bith.	Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Chuspóirí Beartais an PFC. Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spriocanna	Foinse Sonraí
			<p>Bail na ngnáthóg a bhfuil tionchar ag athrú aeráide orthu (Achar km² /méadair ar fhad).</p> <p>Líon agus dáileadh geografach Speiceas nó Speicis treochtaí daonra a bhfuil tionchar ag athrú aeráide orthu.</p> <p>Comhlíonadh gníomhaíochta agus forbartha tacaithe ag an bplean le polasaithe a sholáthraíonn do chosaint agus feabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainithe i bPlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae.</p>	<p>Cinntiú nach mbeidh aon laghdú ar líon na ndáiltí geografach speiceas mar thoradh ar éifeachtaí an athraithe aeráide.</p> <p>Gan sárú ar bheartais a dhéanann soláthar do chosaint agus d'fheabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i bPlean Gnímh an Chontae maidir le bithéagsúlacht.</p> <p>Ní thabharfar cead pleanála do thograí forbartha a dtacaíonn an plean leo ach amháin nuair a chloíonn an fhorbairt le polasaí i bhfoirm cosaint agus feabhsú na bithéagsúlachta.</p>	<p>Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha.</p>
	B2	<p>Cinnte a dhéanamh go gcloífeadh leis na Treoracha um Ghnáthóga agus Éin maidir le Láithreáin Eorpacha agus gnáthóga agus speicis atá i gceangal leo a chosaint⁷¹.</p>	<p>Coinníoll na Láithreán Eorpach agus na speicis atá i gceangal leis.</p>	<p>Gan aon drochthionchar ar riocht na Láithreán Eorpach agus na ngnáthóg agus na speiceas larscríbhíne mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean.</p>	<p>Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Comhairliúchán leis an SPNF.</p> <p>Tuarascáil na Roinne Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta ar chur i bhfeidhm na mbeart atá sa Treoir maidir le Gnáthóga - mar a cheanglaítear le hAirteagal 17 den Treoir.</p> <p>Tuarascáil Faireacháin na Roinne Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta maidir leis an Treoir maidir le hÉin faoi Airteagal 12</p> <p>Athbhreithniú ar fhoilseacháin na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra maidir le stádas shuíomhanna Eorpacha.</p>

⁷¹Tagraíonn 'gnáthóga agus speicis ceangailte' do na cinn atá liostaithe in larscríbhinn I, larscríbhinn II agus larscríbhinn IV de Threoir Gnáthóga an AE agus in larscríbhinn I de Threoir Éin an AE.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
	B3	Tacaíocht a thabhairt d'Airteagal 10 den Treoir um Ghnáthóga maidir le bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór acu - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha chora (ainmnithe nó gan ainmniú) - d'fhlóra agus d'fhána fiáine agus atá rithábhachtach d'imirce, scaipeadh agus malartú géiniteach na speiceas fiáin.	Riocht na ngnéithe den tírdhreach atá - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha cora (sainithe nó nach bhfuil) - thar a bheith tábhachtach ó thaobh flóra agus fána fhiáin de. Feabhsaíodh méadair líneach de chonairí bruachánacha le plandú dúchasach. Ilroinnt nó briseadh ar leanúnachas gnáthóg agus cailleadh conairí fiadhúlra, clocha cora agus nascacht (km2). Líon forbairtí toilithe a bhfuil tograí spásghlas suntasacha acu.	Gan aon drochthionchar ar riocht gnéithe den tírdhreach atá - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha cora (sainithe nó nach bhfuil) - thar a bheith tábhachtach d'fhlóra agus fána fhiáin mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean. Feabhsaíodh méadair líneach de chonairí bruachánacha le plandú dúchasach. Laghaigh ilroinnt nó briseadh gnáthóige. Líon forbairtí toilithe a bhfuil tograí spásghlas suntasacha acu a ardú.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúlra na dtionscadal forbartha. Mapáil gnáthóga LR agus species tábhachtacha mar chuid de Phlean Bithéagsúlachta an Chontae.
	B4	Tionchair shuntasacha ar ghnáthóga leathnádúrtha, speicis, gnéithe comhshaoil nó acmhainní inbhuanaithe eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe a sheachaint, suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmniú; agus cloígh leis na hAchtanna um Fhiadhúlra, 1976-2012 maidir le speicis liostaithe.	Riocht na ngnáthóg leathnádúrtha, speiceas, gnéithe comhshaoil nó acmhainní marthanacha eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe, suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmniú mar thoradh ar cur i bhfeidhm an phlean.	Gan aon drochthionchar ar riocht gnáthóg leathnádúrtha, speiceas, gnéithe comhshaoil nó acmhainní marthanacha eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe, suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmniú mar thoradh ar cur i bhfeidhm an phlean. Gan aon drochthionchar ar speicis liostaithe sna hAchtanna um Fhiadhúlra 1976 - 2012 mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúlra na dtionscadal forbartha. Gnáthóga agus speicis thábhachtacha LR a léarscáilíú mar chuid de Phlean Bithéagsúlachta an Chontae.
	B5	Gan aon ghlan-ranníocaíocht ar bith do chaillteanais bhithéagsúlachta nó meathlúchán mar fhreagairt ar an éigeandáil bhithéagsúlachta.	Comhlíonadh forbartha tacaithe ag an bplean le beartais a sholáthraíonn do chosaint agus feabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i gCaibidil 'Bonneagar Glas agus Bithéagsúlacht' den PFC. Líon na bhForbairtí toilithe agus mar thoradh a bhfuil tograí suntasacha spáis glasa acu.	Gan sárú ar bheartais a dhéanann soláthar do chosaint agus d'fheabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i gCaibidil 'Bonneagar Glas agus Bithéagsúlacht' den PFC. Méadú ar Líon na bhForbairtí ceadaithe agus na Forbairtí dá bharr a bhfuil tograí suntasacha spáis glasa acu a mhéadú. Méadú ar chandam na gceantar bithéagsúlachta feabhsaithe.	Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Chuspóirí Beartais an PFC. Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae. Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúlra na dtionscadal forbartha.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
			<p>Limistéir bhithéagsúlachta feabhsaithe (Achar km²/fad i meadar).</p> <p>Comhlíonadh gníomhaíochta agus forbartha tacaíthe ag an bplean le polasaithe a sholáthraíonn do chosaint agus feabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainithe i bPlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae.</p>	<p>Gan sárú ar bheartais a dhéanann soláthar do chosaint agus d'fheabhsú na Bithéagsúlachta agus flóra agus fána atá sainmhínithe i bPlean Gnímh an Chontae maidir le bithéagsúlacht.</p> <p>Toiliú le haghaidh forbartha beartaithe arna dtacú ag an bplean le deonú ach amháin nuair a chloíonn forbairt le beartas a thacaíonn le caomhnú agus cur chun cinn bithéagsúlachta.</p>	
Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	T1	Tionchar ar shonruithe reachtúla tírdhreacha a shainítear sa TFP a sheachaint nó a íoslaghdú.	<p>Stádas na Limistéar Nádúr Tírdhreacha, an Muirdhreach, Criosanna Ardtaitneamhachta, Limistéir Shaintréithe an Tírdhreacha Stairiúla agus Radhairc agus Ionchais.</p> <p>Líon na bhForbairtí toilithe agus mar thoradh a mbíonn drochthionchar inseachanta acu ar Cheantair Nádúr an Tírdhreacha, ar an Muirdhreach, ar Chriosanna Ardtaitneamhachta, ar Cheantair Shaintréithe an Tírdhreacha Stairiúil agus ar Radhairc agus Ionchais.</p> <p>Líon na limistéar i limistéar feidhme an údaráis áitiúil ainmnithe do nádúr an tírdhreacha nó taitneamhacht amhairc.</p>	<p>Ní mór do gach togra gníomhaíochta agus forbartha a dtacaíonn an plean leo cloí leis na cuspóirí beartais a bhaineann le cosaint na Limistéar Nádúr Tírdhreacha, an Muirdhreach, Criosanna Ardtaitneamhachta, Limistéir Shaintréithe Tírdhreacha Stairiúla agus Radhairc agus Ionchais atá sainithe sa TFP.</p> <p>Níor cheart go mbeadh drochthionchar ag aon forbairt a fhaigheann tacaíocht ón bplean ar Cheantair Nádúr an Tírdhreacha, ar an Muirdhreach, ar Chriosanna Ardtaitneamhachta, ar Cheantair Shaintréithe an Tírdhreacha Stairiúil agus ar Radhairc agus Ionchais.</p>	<p>Monatóireacht inmheánach ar chomhlíonadh Cuspóirí Beartais an PFC.</p> <p>Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúlacha na dtionscadal forbartha.</p>
	T2	Éifeachtaí díobhálacha feiceálaí ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí feiceálacha íogaire eile a sheachaint nó a íoslaghdú.	<p>Líon na bhForbairtí toilithe agus mar thoradh a mbíonn drochthionchar amhairc inseachanta mar thoradh orthu ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí amhairc íogaire eile.</p>	<p>Níor cheart go mbeadh drochthionchar suntasach amhairc ag aon forbairt a fhaigheann tacaíocht ón bplean ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí amhairc íogaire eile.</p> <p>Ba cheart go gcloífeadh gach forbairt a dtacaíonn an plean léi leis na Caighdeáin Bhainistíochta Forbartha</p>	<p>Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúlacha na dtionscadal forbartha.</p>

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
				ábhartha a shainítear sa TFP, go háirithe caighdeán a shainítear maidir le tionchair fhisiceacha agus amhairc.	
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	OC1	Seachain éifeachtaí ar an oidhreacht seandálaíochta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Séadchomharthaí agus Áiteanna (TSÁ)) agus ar an oidhreacht ailtireachta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thaifead na Struchtúr Cosanta (TSC) mar aon leis an bhFardal Náisiúnta ar Oidhreacht Ailtireachta (FNOA)).	Céatadán na ngnéithe atá sa TSÁ (agus, nuair is cuí, an comhthéacs gaolmhar mórthimpeall) atá cosanta ó éifeachtaí díobhálacha mar gheall ar ghníomhaíocht agus forbairt atá ar siúl mar thoradh ar an bplean seo. Céatadán na ngnéithe atá sa TSÁ agus sa FNOA (agus, nuair is cuí, an comhthéacs gaolmhar mórthimpeall) atá cosanta ó éifeachtaí díobhálacha mar gheall ar ghníomhaíocht agus forbairt atá ar siúl mar thoradh ar an bplean seo.	Níor cheart go ndéanfaí dochar suntasach d'aon ghnéithe atá sa TSÁ (ná sa chomhthéacs gaolmhar mórthimpeall) mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean seo. Níor cheart go ndéanfaí dochar suntasach d'aon ghnéithe atá sa TSÁ nó sa FNOA (ná sa chomhthéacs gaolmhar mórthimpeall) mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean seo.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Comhairliúchán leis An Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán. Athbhreithniú ar mhonatóireacht tionchair chomhshaoil an Phlean Oidhreachta.
Ithreacha	I1	Éifeachtaí ar acmhainní mianracha nó ar ithreacha a sheachaint nó a íoslaghdú.	Líon cásanna ina dtarlaíonn drochthionchar suntasach ar acmhainní mianraí nó ar ithreacha, lena n-áirítear truailliú, cailliúint nó díghrádú acmhainní mianraí nó ithreacha, mar thoradh ar ghníomhaíocht agus ar fhorbairt arna dtacú ag an bplean.	Gan chás d'éifeacht shuntasach diúltach ar acmhainní mianraí nó ithreacha ag tarlú mar thoradh ar ghníomhaíocht agus ar fhorbairt a dtacaíonn an phlean leo.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Dul i gcomhairle le Suirbhéireacht Geolaíochta na hÉireann agus athbhreithniú ar sonraí foilsithe maidir le comhshaoil na hitreach.
Úsáid Talún	ÚT1	Éifeachtaí ar úsáid na dtalún reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.	Líon cásanna ina bhfuil drochthionchar suntasach ar úsáid talún reatha mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean.	Gan chás ina bhfuil drochthionchar suntasach ar úsáid talún reatha mar thoradh ar chur i bhfeidhm an phlean.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Athbhreithniú ar Astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa a bhaineann le hÚsáid Talún, Athrú sa Talamhúsáid agus Foraoiseacht arna ríomh sa bhonnlíne fardal astaíochtaí.
Cáilíocht Aeir agus Torainn	CAT1	Líon na ndaoine a thaistealaíonn chun na hoibre nó chun na scoile ar iompar poiblí nó ar mhodhanna neamh-mheicniúla a mhéadú.	Athrú % ag an deighilt mhódúil. Fad na mbealaí iompair inbhuanaithe nua forbartha.	Laghdú ar úsáid carranna príobháideacha. Síneadh agus feabhsú ar an ngréasán iompair inbhuanaithe i limistéar an phlean.	An Phríomh-Oifig Staidrimh (P-OS) Sonraí Daonra - Comaitéireacht in Éirinn. Monatóireacht inmheánach ar fad na mbealaí iompair inbhuanaithe nua forbartha.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
	CAT2	Éifeachtaí ar an gcáilíocht aeir reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.	Líon na bhForbairtí toilithe agus mar thoradh a mbíonn drochthionchar ineachanta ar cháilíocht an aeir ar ghabhdóirí íogaire mar thoradh orthu. Líon sárúithe ar chaighdeán cháilíochta an aeir chomhthimpeallaigh sa Chontae, mar a ndéantar monatóireacht orthu faoi Líonra Monatóireachta Náisiúnta um Cháilíocht Aeir Chomhthimpeallaigh an GCC. Feabhsuithe maidir le stádas caighdeán an aeir sa chontae.	Níor cheart go mbeadh drochthionchar suntasach ag aon fhorbairt a dtacaíonn an plean léi ar cháilíocht an aeir ar ghabhdóirí íogaire. Ba cheart go gcloifeadh gach forbairt a dtacaíonn an plean léi leis na Caighdeáin Bhainistíochta Forbartha ábhartha a shainítear sa TFP, go háirithe caighdeáin a shainítear maidir le tionchair fhisiceacha agus i dtaca le cosaint na cáilíochta aeir. Sárúithe ar chaighdeán cháilíochta an aeir chomhthimpeallaigh sa Chontae a íoslaghdú.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Comhairliúchán leis an GCC. Athbhreithniú ar Mhonatóireacht na Cáilíochta Aeir déanta ag GCC sa Chontae. Athbhreithniú ar thuarascáil bhliantúil an GCC 'Caighdeán an Aeir in Éirinn.'
	CAT3	Éifeachtaí díobhála torainn a sheachaint nó a íoslaghdú.	Líon gabhdóirí íogaire nochta do núis torainn.	Gan gabhdóirí íogaire nochta do núis torainn a rith fud an chontae.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Monatóireacht déanta ar imscrúduithe inmheánacha gearán torainn. Comhairliúchán leis an GCC.
Uisce	U1	Caighdeán agus stádas uiscí dromchla, trasdultacha, snámha agus cósta a chothabháil agus/ nó a fheabhsú.	Stádas na limistéir uisce dromchla mar atá tuairiscithe ag Clár Monatóireachta Uisce an GCC don Chreat-Treoir Uisce (CTU) Stádas na n-uiscí snámha mar a ndéantar monatóireacht orthu faoin Treoir um Uisce Snámha. Stádas dhobharlaigh trasdultacha agus cósta mar a tuairiscigh an Clár um Monatóireacht Uisce don Chreat-treoir Uisce (WFD) de chuid an GCC. Líon na ndobharlach a bhfuil Stádas Éiceolaíochta Ard nó Maith á bhaint amach acu mar a shainithnítear ag an WFD taobh istigh de shaolré an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide	Líon na dTeagmhas Truailithe a braitheadh de bharr droch-cháilíocht uisce snámha. Gan a bheith ina chúis le meath ar stádas aon uisce dromchla ná cur isteach ar chumas aon uisce dromchla 'stádas maith' a bhaint amach. Gan aon mheathlú ar stádas na n- uiscí snámha, ag féachaint go cuí d'uisce snámha éigeantach agus na treoirlínte atá sainmhínithe sa Treoir um Uisce Snámha. Cur i bhfeidhm cuspóirí an dara timthriall den Phlean Náisiúnta Bainistíochta Abhantraí. Ardú i líon na ndobharlach a bhfuil Stádas Éiceolaíochta Ard nó Maith á bhaint amach acu mar a shainithnítear ag an WFD taobh istigh de shaolré an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide	Sonraí agus tuarascálacha monatóireachta an uisce dromchla déanta ag an GCC. Sonraí agus tuarascálacha monatóireachta an uisce snámha déanta ag an GCC. Athbhreithniú ar shonraí caighdeán comhshaoil a shonraítear in Aip Léarscáile an GCC.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
	U2	Stádas ceimiceach agus cainníochtúil na screamhuisce a chothabháil agus/nó a fheabhsú.	Stádas na limistéir screamhuisce mar a thuiriscigh Clár Náisiúnta Monatóireachta Screamhuisce an GCC don CTU.	Gan aon mheathlú ar stádas cháilíocht an screamhuisce, ag féachaint go cuí do Chaighdeán Cháilíochta Screamhuisce agus Luachanna Tairseach a shainítear faoin Treoir 2006/118/EC.	Sonraí agus tuarascálacha monatóireachta screamhuisce an GCC. Athbhreithniú ar shonraí caighdeán chomhshaoil a shonraítear in Aip Léarscáile an GCC.
	U3	Tionchar ar stádas an Chreat-treoir Uisce (CTU) do na huiscí dromchla agus do na screamhuisc, de réir riachtanais an CTU.	Líon cásanna de dhrochtionchar suntasach ar limistéir uisce dromchla nó screamhuisce as a dtagann laghdú ar cháilíocht an uisce nó ar chumas na limistéir sin chun stádas 'maith' cáilíochta uisce a bhaint amach. Líon na ndobharlach a bhfuil Stádas Éiceolaíochta Ard nó Maith á bhaint amach acu mar a shainithnítear ag an WFD taobh istigh de shaolré an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide	Gan aon chás de dhrochtionchar suntasach ar limistéir uisce dromchla nó screamhuisce as a n-eascróidh laghdú ar cháilíocht an uisce nó ar chumas na limistéir sin chun stádas 'maith' cáilíochta uisce a bhaint amach. Ardú i líon na ndobharlach a bhfuil Stádas Éiceolaíochta Ard nó Maith á bhaint amach acu mar a shainithnítear ag an WFD taobh istigh de shaolré an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha. Comhairliúchán leis an GCC.
	U4	Cloí le forálacha na dTreoirlínte Bainistíochta Riosca Tuilte mar is cuí.	Líon na bhforbairtí neamh-chomhoiriúnacha (arna dtacú ag an bplean) toilithe taobh istigh de limistéir riosca i gcás tuilte.	Íoslághdú a dhéanamh ar fhorbairtí (tacaíthe ag an bplean) ar tugadh cead dóibh ar thailte a chruthaíonn - nó ar dócha go mbeidh siad ina mbaol suntasach tuilte amach anseo, ag féachaint go cuí do na treoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte.	Monatóireacht inmheánach ar thionscadail fhorbartha ar deonaíodh toiliú dóibh.
	U5	Tionchair ar chaighdeán an uisce inólta a sheachaint.	Líon na neamhchomhlíonta le Caighdeán Cháilíochta Uisce Óil atá sainmhínithe i Rialachán an Aontais Eorpaigh (Uisce Óil), 2023.	Líon na neamh-chomhlíonta le Caighdeán Cháilíochta Uisce Óil atá sainmhínithe i Rialachán an Aontais Eorpaigh (Uisce Óil), 2023.	Tuarascálacha Cáilíochta Uisce Inólta an GCC. Athbhreithniú ar shonraí caighdeán chomhshaoil a shonraítear in Aip Léarscáile an GCC.
Sócmhainní Ábhair	SÁ1	Tionchair ar sócmhainní agus bonneagar tógáil/taitneamhacht a sheachaint nó a íoslághdú.	Líon na bhforbairtí neamh-chomhoiriúnacha (tacaíthe ag an bplean) a bhfuil drochtionchar acu ar shócmhainní tógtha/taitneamhachta agus ar bhonneagar.	Líon na bhforbairtí neamh-chomhoiriúnacha (tacaíthe ag an bplean) a bhfuil drochtionchar acu ar shócmhainní tógtha/taitneamhachta agus ar bhonneagar.	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha.
	SÁ2	Éifeachtaí ar an mbonneagar atá ann cheana agus (nuair is eol) planáilte a sheachaint nó a íoslághdú.	Líon na bhforbairtí neamh-chomhoiriúnacha (a dtacaíonn an bplean leo) a dhéanann drochtionchar ar bhonneagar reatha nó planáilte, lena n-áirítear	Líon na bhforbairtí neamh-chomhoiriúnacha (tacaíthe ag an bplean) a bhfuil drochtionchar acu	Monatóireacht inmheánach ar éifeachtaí comhshaoil suntasacha dóchúla na dtionscadal forbartha, lena n-áirítear monatóireacht ar éifeachtaí ar thionscadail

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
			soláthar uisce, bainistíocht fuíolluisce, bonneagar fuinnimh agus iompair.	ar bhonneagar na sócmhainní ábhair idir reatha agus beartaithe araon.	bhonneagair sócmhainní ábhartha eile atá pleanáilte nó geallta sa todhchaí. Comhairliúchán le hUisce Éireann, Líonraí Gáis Éireann, BSL Networks agus Bonneagar Iompair Éireann.
	SÁ3	Iompar inbhuanaithe a chur chun cinn.	Athrú % ag an deighilt mhóduil. Ciliméadar de bhuanghréasán rothaíochta leithscartha. Ciliméadar de bhuanghréasán rothaíochta comhtháite. Líon na bpointí luchtaithe FL sa chontae. Oll Achar bóithre ath-leithdháilte le haghaidh roghanna eile inbhuanaithe (m ²).	Méadú céatadán ar líon na n-úsáideoirí iompair phoiblí sa Chontae. Ciliméadar de bhuanghréasán rothaíochta leithscartha a mhéadú. Ciliméadar de bhuanghréasán rothaíochta leithscartha a mhéadú. Líon na bpointí luchtaithe FL sa chontae a mhéadú. Oll Achar bóithre ath-leithdháilte le haghaidh roghanna eile inbhuanaithe a mhéadú.	POS Sonraí Daonra - Comaitéireacht in Éirinn. Monatóireacht inmheánach ar fad na mbealaí iompair inbhuanaithe nua forbartha.
	SÁ4	Bainistíocht dramhaíola inbhuanaithe a chur chun cinn.	Faightear tonnaí dramhaíola guaisí go bliantúil ag Áiseanna Bainistíochta Dramhaíola na Comhairle Faightear tonnaí dramhaíola DTLL (Dramhthrealamh Leictreach agus Leictreonach) ag Áiseanna Bainistíochta Dramhaíola na Comhairle gach bliain. Faightear tonnaí dramhaíola toirtiúla ag Áiseanna Bainistíochta Dramhaíola na Comhairle gach bliain. Faightear tonna dramhaíola gairdín ag Áiseanna Bainistíochta Dramhaíola na Comhairle gach bliain.	Athchúrsáil dramhaíola a mhéadú sa Chontae. Giniúint dramhaíola a laghdú sa Chontae.	Staitisticí Dramhaíola GCC Comhairliúchán leis an GCC.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spríocanna	Foinse Sonraí
	SÁ5	Bainistíocht inbhuanaithe ar úsáid uisce agus draenáil a chur chun cinn.	Leibhéal úsáide uisce sa Chontae. Comhlíonadh na gcaighdeán bainistíochta forbartha a bhaineann leis an gCóras Inbhuanaithe Draenála (CID) atá sainithe sa TFP.	Leibhéal úsáide uisce sa Chontae a laghdú. Caithfidh gach forbairt (tacaithe ag an bplean) cloí leis na caighdeáin bhainistíochta forbartha a bhaineann le CID atá sainithe sa TFP.	Sonraí tomhaltais uisce an POS. Monatóireacht inmheánach ar an mbaol tuilte a bhaineann le tionscadail forbartha agus comhlíonadh na dtionscadal forbartha le caighdeáin ábhartha um riosca tuilte agus bainistíocht forbartha a bhaineann le bainistíocht.
Turasóireacht agus Fóillíocht	TF1	Éifeachtaí ar thaitneamhachtaí turasóireachta agus áineasa a sheachaint nó a íoslághdú.	Turais chuairteoirí chuig limistéar feidhme an údaráis áitiúil.	Líon seasta nó méadaitheach turas cuairteoirí chuig limistéar feidhme an údaráis áitiúil.	Sonraí Fháilte Éireann ar Fheidhmíocht na Turasóireachta.
An tAthru Aeráide	AA1	Na gníomhaíochtaí riachtanacha a sheachadadh chun tacú leis an sprioc náisiúnta de 80% de leictreachas a fháil ó fhoinsí in-athnuaite faoi 2030.	Leibhéal na n-astaíochtaí Gas Ceaptha Teasa (GCT) sa Chontae. Leibhéal an bhonneagair fuinnimh in-athnuaite sa Chontae.	Astaíochtaí GCT ó hearnáil an Fhuinnimh a laghdú fud an Chontae. Leibhéal an bhonneagair fuinnimh in-athnuaite sa Chontae a mhéadú.	Fardal Astaíochtaí Náisiúnta an GCC. Fardal Astaíochtaí Bonnline don Chontae. Aschur uair an chloig meigeavata (MWh) ó bhonneagar fuinnimh in-athnuaite sa chontae.
	AA2	Tacú go gníomhach le seachadadh an bheartais náisiúnta aeráide iomlán de réir mar is cuí don chontae trí bhearta atá bunaithe ar fhianaise a chur in ord tosaíochta agus a luathú.	Leibhéal na n-astaíochtaí GCT sa Chontae.	Astaíochtaí GCT do gach earnáil sa Chontae a laghdú.	Fardal Astaíochtaí Náisiúnta an GCC. Fardal Astaíochtaí Bonnline don Chontae.
	AA3	AA3: Cabhrú le seachadadh an chuspóra maidir le neodracht aeráide ag leibhéal áitiúla agus pobail araon.	Leibhéal na n-astaíochtaí GCT sa Chontae. Leibhéal na n-astaíochtaí GCT sa Chrios Dícharbónaithe. Cur leis an gclúdach crann glan.	Astaíochtaí GCT sa Chontae a laghdú go dtí Glan-nialas. Astaíochtaí GHG sa Chrios Dícharbónaithe a laghdú go dtí Glan-nialas. Líon na gcrann sa Chontae a mhéadú.	Fardal Astaíochtaí Náisiúnta an GCC. Fardal Astaíochtaí Bonnline don Chontae. Fardal Astaíochtaí Bonnline don Chrios Dícharbónaithe.
	AA4	Crios Dícharbónaithe (CD) a sheachadadh laistigh de limistéar an údaráis áitiúil chun feidhmiú mar ghrinneall tástála do raon beart maolaithe agus oiriúnú aeráide i	Leibhéal na n-astaíochtaí GCT sa Chrios Dícharbónaithe.	Astaíochtaí GHG sa Chrios Dícharbónaithe a laghdú go dtí Glan-nialas.	Fardal Astaíochtaí Bonnline don Chrios Dícharbónaithe.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil	Táscairí	Spriocanna	Foinse Sonraí
		limistéar sainithe trí thionscadail agus torthaí a shainiú a chabhróidh le seachadadh an Chuspóra Náisiúnta Aeráide .			
Idirchaidrimh	Ic1	Sláinte na ndaoine, an éiceachórais agus na bpróiseas nádúrtha a chothabháil agus a fheabhsú. Féachaint go gníomhach le deiseanna feabhsaithe comhshaoil a chomhtháthú le linn oiriúnú don athrú aeráide.	Líon na mbeartas bonneagair ghorma agus ghlasa a áirítear mar chuid de thionscadail fhorbartha ar deonaíodh toiliú dóibh.	Ardú i líon na mbeartas bonneagair ghorma agus ghlasa a áirítear mar chuid de thionscadail fhorbartha ar deonaíodh toiliú dóibh.	Athbhreithniú ar thoilithe a deonaíodh.

COMHAIRLEOIRÍ SAN INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL
agus PLEANÁIL

AGUISÍN 1

Ceangal an Phlean le
Pleananna agus Cláir Cuí eile

Níl sé beartaithe go mbeidh an aguisín seo ina athbhreithniú iomlán agus cuimsitheach ar Threoracha an AE, ar na rialacháin trasuímh nó ar an gcreat rialála do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil. Níl an fhaisnéis uileghabhálach agus moltar breathnú ar an Treoir, ar an Rialachán, ar an bPlean nó ar an gClár chun eolas a fháil ar shonraí iomlána gach cinn díobh.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
Leibhéal Eorpach			
Treoir MSC (2001/42/EC)	<ul style="list-style-type: none"> Cabhrú le gnéithe comhshaoil a chomhtháthú le hullmhú agus le glacadh pleananna agus clár le súil go gcuirfear an fhorbairt inbhuanaithe chun cinn. Cosaint ardleibhéil a thabhairt don chomhshaoil trí mheasúnú comhshaoil a dhéanamh ar phleananna agus ar chláir is dócha a mbeidh tionchar suntasach acu ar an gcomhshaoil. 	<ul style="list-style-type: none"> Measúnú comhshaoil a dhéanamh ar phleananna nó ar chláir dá dtagraítear in Airteagail 2 go 4 den Treoir. Tuarascáil chomhshaoil a ullmhú ina mbeidh aithint, cur síos agus measúnú ar na hiarmhairtí suntasacha is dócha a bheidh ar an gcomhshaoil de bharr cur i bhfeidhm an phlean nó an chláir agus roghanna eile réasúnacha a thabhairt a chuireann cuspóirí agus raon feidhme geografach an phlean nó an chláir san áireamh. Dul i gcomhairle leis na húdaráis ábhartha, le páirtithe leasmhara agus leis an bpobal agus go leor ama a thabhairt chun aighneacht a dhéanamh. Dul i gcomhairle le Ballstáit eile nuair is dócha go mbeidh éifeachtaí trasteorann ar an gcomhshaoil de bharr cur i bhfeidhm plean nó cláir. Údaráis agus geallsealbhóirí ábhartha a chur ar an eolas faoin gcinneadh an plean nó an clár a chur i bhfeidhm. Ráiteas a eisiúint ina mbeidh ceanglais a mhionsonraítear in Airteagal 9 den Treoir. Faireachán agus maolú a dhéanamh ar iarmhairtí suntasacha comhshaoil a aithnítear sa mheasúnú. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir maidir le Gnáthóga (92/43/EEC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Caomhnú, cosaint agus feabhsú chaighdeán an chomhshaoil a chur chun cinn, lena n-áirítear caomhnú gnáthóg nádúrtha agus fána agus flóra fhiáin. • Cabhrú le cinntiú na bithéagsúlachta trí ghnáthóga nádúrtha agus fána agus flóra fhiáin a chaomhnú. • Stádas fabhrach caomhantais, gnáthóga nádúrtha agus speicis fána agus flóra fhiáin is díol spéise don phobal a chothabháil nó a athbhunú. • Cothabháil na bithéagsúlachta a chur chun cinn, agus riachtanais eacnamaíocha, sóisialta, cultúrtha agus • réigiúnacha á gcur san áireamh. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suíomhanna atá tábhachtach do ghnáthóga, speicis plandaí agus ainmhithe a mholadh agus a chosaint. • Líonra de shuíomhanna Eorpacha a bhunú ina mbeidh na cineálacha gnáthóg nádúrtha atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus gnáthóga na speiceas atá liostaithe in Iarscríbhinn II, chun go bhféadfar na cineálacha gnáthóg nádúrtha agus gnáthóga na speiceas atá i gceist a chothabháil nó, nuair is iomchuí, a thabhairt siar chuig stádas fabhrach caomhantais ina raon nádúrtha. • Measúnú cuimsitheach a dhéanamh ar na cineálacha gnáthóg agus ar na speicis atá ann. • Córas dianchosanta a bhunú do na speicis ainmhithe agus plandaí atá liostaithe in Iarscríbhinn IV. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Treoir maidir le hÉin (2009/147/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gach speiceas éin a fhaightear go nádúrtha a chaomhnú ina staid fhiáin lena n-áirítear a gcuid uibheacha, neadacha agus gnáthóg. • Na speicis seo a chosaint, a bhainistiú agus smacht a choinneáil orthu agus cloí le rialacháin a bhaineann lena saothrú. • Beidh bearta speisialta caomhnaithe ann do na speicis atá in Iarscríbhinn I maidir lena ngnáthóg chun a chinntiú go mairfidh siad agus go n-atairgfidh siad ina limistéar dáilte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Éagsúlacht leordhóthanach agus limistéar gnáthóg a chaomhnú, a chothabháil nó a athbhunú do na speicis éin uile dá dtagraítear in Iarscríbhinn 1. • Biotóip agus gnáthóga a chaomhnú, a chothabháil agus a bhunú lena n-áirítear cruthú limistéar cosanta (Limistéir faoi Chosaint Speisialta). • A chinntiú go ndéantar cothabháil agus bainistíocht de réir riachtanais éiceolaíochta na ngnáthóg laistigh agus lasmuigh de na criosanna cosanta, chomh maith le biotóip atá scriosta a athbhunú agus biotóip a chruthú. • Tá gá le bearta maidir le speicis imirceacha a fhaightear go rialta nach bhfuil liostaithe in Iarscríbhinn I maidir lena limistéir phóraithe, folta agus gheimhrithe agus na háiteanna a stopann siad ar a mbealaí imirce. Cosaint a dhéanamh ar bhogaigh, go háirithe ar bhogaigh a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leo. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir um Uisce Snámha (leasaithe) 2006 [2006/7/EC]</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is é cuspóir na Treorach seo caighdeán an chomhshaoil a chaomhnú, a chosaint agus a fheabhsú agus sláinte an duine a chosaint trína bheith ag comhlánú Threoir 2000/60/CE 	<ul style="list-style-type: none"> Leagtar síos sa Treoir seo forálacha maidir le: faireachán agus rangú a dhéanamh ar chaighdeán an uisce snámha; caighdeán an uisce snámha a bhainistiú; agus faisnéis a chur ar fáil don phobal maidir le caighdeán an uisce snámha 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Treoir AE maidir le Níotráití (91/676/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Laghdú a dhéanamh ar thruailliú an uisce arb iad na níotráití is cúis leis nó arb iad a spreag é agus iad ag eascairt ó fhoinsí talmhaíochta - tuilleadh truaillithe den sórt sin a chosc. 	<ul style="list-style-type: none"> Tá Clár Gníomhaíochta na hÉireann Um Níotráití (NAP) deartha chun cosc a chur ar thruailliú uisce dromchla agus screamhuisce ag eascairt ó fhoinsí talmhaíochta agus chun caighdeán an uisce a chosaint agus a fheabhsú. Tháinig an tríú NAP de chuid na hÉireann i bhfeidhm in 2014. Ní mór na nithe seo a leanas a bheith in NAP gach Ballstáit: teorainn leis an méid aoiligh beostoic a chuirtear ar an talamh gach bliain; tréimhsí socraithe nuair a bhíonn cosc ar leathadh ar thalamh mar gheall ar leibhéil acmhainne atá socraithe de réir riosca i ndáil le haoileach beostoic a stóráil 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir 2010/75/AE maidir le hAstaíochtaí Tionsclaíocha</p>	<p>Is é cuspóir na Treorach seo ná rialacha a leagan síos nó chun astaíochtaí tionsclaíocha san aer, uisce agus talamh a chosc nó, i gcás nach bhfuil sé sin indéanta, a laghdú agus chun ginidíú dramhaíl a chosc, d'fhonn ardleibhéal a bhaint amach i gcosaint an chomhshaoil.</p>	<p>Leis an reachtaíocht, cumhdaítear gníomhaíochtaí tionsclaíocha sna hearnálacha seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fuinneamh; • táirgeadh agus próiseáil mhiotail • mianraí; • ceimiceáin; • bainistíocht dramhaíola • agus earnálacha eile amhail táirgeadh laín agus páipéir, seamlais agus diantógáil éanlaithe clóis nó muc. <p>Caithfidh gach suiteáil a chumhdaítear leis an treoir truailliú a chosc agus a laghdú trí na teicnící is fearr atá ar fáil a chur i bhfeidhm agus trí dul i ngleic le húsáid fuinnimh éifeachtúil, cosc ar dhramhaíl agus bainistíocht dramhaíola agus beartas chun tionóiscí a chosc agus teorainn a chur ar a n-iarmhairtí.</p>	<p>Ní mór go gcomhlíonann cur i bhfeidhm an Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide gach reactaíocht chomhshaoil agus ní mór dó a bheith i gcomhréir le agus cur go carnach le - in éineacht le úsáideoirí eile agus comhlachtaí agus a gcuid pleananna etc. - baint amach na gculpóirí an chreata rialála do chaomhnú agus bainistíocht comhshaoil.</p>
<p>Treoir AE um chosaint plandaí (táirgí) 2009/127/EC</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tá sé mar aidhm ag an Treoir na rioscaí agus na hiarmhairtí a bhaineann le húsáid lotnaidicídí ar shláinte an duine agus ar an gcomhshaoil a laghdú trí spriocanna, uirlisí agus bearta éagsúla a thabhairt isteach amhail • Bainistiú Comhtháite Lotnaidí (IPM) nó Pleananna Gníomhaíochta Náisiúnta (NAP). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tá feidhm ag an gCreat-Treoir maidir le lotnaidicídí ar táirgí cosanta plandaí iad. • Maidir le trealamh spréite lotnaidicídí atá in úsáid go gairmiúil cheana féin, tugtar isteach leis an gCreat-Treoir ceanglais maidir le hiniúchadh agus cothabháil a dhéanamh ar threalamh den sórt sin. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Treoir an AE maidir le Fuinneamh Inathnuaite (EU/2018/2001)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leis an Treoir seo, leagtar amach sprioc fhuinnimh in-athnuaite foriomlán Eorpach 32% faoi 2030 agus áirítear rialacha chun glacadh na bhfoinsí in-athnuaite san earnáil iompar agus i dtéamh agus i bhfuarú a chinntiú. • Leagtar amach sa treoir na prionsabail agus rialacha coiteanna le haghaidh scéimeanna tacaíochta fuinnimh in-athnuaite, critéir inbhuanaitheachta i gcomhair bithmhaise agus an ceart fuinneamh in-athnuaite a tháirgeadh agus a ídiú agus chun pobail fhuinnimh in-athnuaite a bhunú. • Bunaítear rialacha freisin chun baic a bhaint, infheistiúcháil a spreagadh agus laghdaithe costais a chur chun cinn i dteicneolaíochtaí fuinnimh in-athnuaite agus cuireann sé ar chumas shaoránaigh agus gnólachtaí páirt a ghlacadh sa trasfhoirmiú an fhuinnimh ghlan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sa Treoir, spreagtar comhar i measc tíortha AE (agus le tíortha taobh amuigh den AE) le cuidiú leo a gcuid spriocanna fuinnimh in-athnuaite a bhaint amach. • Sa Treoir, sonraítear spriocanna fuinnimh in-athnuaite do gach tír, lena gcuirtear a pointe tosaithe agus a acmhainneacht foriomlán maidir le fuinnimh in-athnuaite san áireamh. • Leagann na tíortha AE amach conas a bheartaíonn siad na spriocanna seo a bhaint amach agus treoir ghinearálta a mbeartaíonn fuinnimh in-athnuaite i bpleananna gníomhaíochta fuinnimh in-athnuaite náisiúnta. • Déantar dul chun cinn a i dtreo spriocanna náisiúnta a thomhas gach ré bliain nuair fhoilsíonn tíortha AE tuarascálacha ar dhul chun cinn fuinnimh in-athnuaite. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Treoir 2018/2001 maidir le cur chun cinn úsáid fuinnimh ó fhoinsí inathnuaite (ateilgthe)</p>	<p>Bunaítear leis an Treoir seo comhchreat do chaomhnú fuinnimh ó fhoinsí inathnuaite. Leagtar amach sprioc Aontais Eorpaigh cheangailteach le haghaidh sciar foriomlán an fhuinnimh ó fhoinsí inathnuaite in olltomhaltas deiridh fuinnimh an Aontais faoi 2030. Áirítear na Ballstáit i gcomhar le chéile gur ó fhoinsí fuinnimh inathnuaite olltomhaltas deiridh fuinnimh an Aontais faoi 2030 a thiocfaidh 32 %, ar a laghad. Glacfaidh na Ballstáit scéimeanna tacaíochta d'fhoinsí fuinnimh in-athnuaite.</p> <p>Leagtar síos forálacha ar thionscadail chomhphárteacha idir Ballstáit agus idir Ballstáit agus tríú tíortha freisin.</p>	<p>Leagtar síos sa Treoir, rialacha maidir le tacaíocht airgeadais do leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite, maidir le féin-ídiú leictreachais dá leithéid, maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite san earnáil téamh agus fuarú agus san earnáil iompair, maidir le comhar réigiúnach idir Ballstáit, agus idir Ballstáit agus tríú tíortha, maidir le ráthaíochtaí tionscnaimh agus maidir le nósanna imeachta riaracháin agus ar faisnéis agus oiliúint. Sa treoir, bunaítear inbhuanaitheacht agus critéir i ndáil le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú maidir le bithbhreoslaí, bithleachtanna agus breoslaí bithmhaise. Áirítear leis an dara ceann breosla a táirgeáir ó dhramhaíl, ó bhithmhaise talmhaíochta agus bithmhaise foraoiseachta.</p> <p>Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar thionscnaimh bithbhreoslaí, bithleachtanna agus breoslaí bithmhaise arna dtomhailt san Aontas agus ar thionchar a dtáirgthe, lena n-</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<p>áirítear tionchar de bharr easáitithe, ar thalamhúsáid san Aontas agus sna tríú tíortha sin arb iad na príomh-thríú tíortha soláthair iad.</p>	
<p>An Treoir um Bonneagar Breoslaí Malartacha (2014/94/EU)</p>	<p>Bunaítear, leis an Treoir seo, comhchreat maidir le bearta chun bonneagar breoslaí malartacha a chur ar obair san Aontas chun an spleáchas ar ola a íoslaghdú agus chun tionchar an iompair ar an gcomhshaol a mhaolú.</p>	<p>Leagtar amach, sa Treoir seo, ceanglais íosta maidir le bonneagar breoslaí malartacha a thógáil, lena n- áirítear pointí athluchtaithe le haghaidh feithiclí leictreacha agus pointí athbhreoslaithe don ghás nádúrtha (GNL agus GNC) agus hidrigin, a bheidh le cur i bhfeidhm trí chreataí beartais náisiúnta na mBallstát, chomh maith le sonraíochtaí teicniúla coiteanna maidir le pointí athluchtaithe agus athbhreoslaithe den sórt sin, agus ceanglais i ndáil le faisnéis ar úsáideoirí.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach</p> <ul style="list-style-type: none"> - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>An Treoir maidir le Héifeachtúlacht Fuinnimh (AE) 2023/1791</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leis an treoir, tugtar isteach sraith beart le cuidiú le dlús a chur le héifeachtúlacht fhuinnimh, lena n-áirítear an prionsabal “tús áite don éifeachtúlacht fhuinnimh” a ghlacadh sna beartais fhuinnimh agus neamhfhuinnimh. 	<ul style="list-style-type: none"> Sprioc Aontais Eorpach ceangailteach a bhunú chun olltomhaltas deiridh fuinnimh an AE a laghdú 11.7% faoi 2030 (ábhartha do chás tagartha 2020). Leis seo áirítear do gach Ballstát ceanglas a ranníocaíocht náisiúnta táscach a leagan amach bunaithe ar chritéir oibiachtúla a léireoidh imthosca náisiúnta. Mura mbainfear sprioc an AE amach maidir leis na ranníocaíochtaí náisiúnta, cuirfidh an Coimisiún sásra bearna uailmhéine i bhfeidhm. Coigilteas fuinnimh bhliantúla a ardú ó 0.8% (faoi láthar) go 1.3% (2024-2025), agus ansin go 1.5% (2026-2027) agus 1.9% ó 2028 ar aghaidh. Is meán 1.49% coigilteas bliantúla nua é sin don tréimhse ó 2024 go 2030. Oibleagáid a chur ar na Ballstáit tús áite a thabhairt do chustaiméirí leochaileacha agus tithíocht sóisialta taobh istigh de scóip a mbearta coigiltis fuinnimh. Sprioc laghdaithe Ídiú fuinnimh bliantúil 1.9% don eanáil phoiblí ina iomláine a thabhairt isteach. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach</p> <ul style="list-style-type: none"> - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<ul style="list-style-type: none"> • An oibleagáid bliantúil athchóirithe foirgnimh 3% a leathnú ag gach leibhéal riaracháin poiblí. • Cur chuige nua a thabhart isteach, bunaithe ar ídiú fuinnimh, do ghnólachtaí chun córas bainistíochta fuinnimh a bheith i bhfeidhm nó iniúchadh fuinnimh a chur i gcrích. • Oibleagáid nua a thabhairt isteach chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht ionad sonraí, agus bunachar sonraí ar leibhéal an AE ag bailiú agus ag foilsiú sonraí. • Pleananna téamh agus fuarú a spreagadh i mbardas níos mó. • Olltomhaltas fuinnimh éifeachtúil a ardú de réir a chéile i soláthar téimh agus fuaraithe, i dtéimh ceantair freisin. 	
<p>Treoir Sevesco AE (2012/18/EU)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leagtar síos, leis an Treoir seo, rialacha chun mórthionóiscí a bhaineann le substaintí contúirteacha a chosc, agus chun srian a chur lena gcuid iarmhairtí ar shláinte an duine agus ar an gcomhshaoil, agus é mar sprioc aici leibhéal ard cosanta a chinntiú ar fud an Aontais ar bhealach atá idir chomhsheasmhach agus éifeachtach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tá Treoir Seveso comhtháite go maith le beartais eile de chuid an AE, rud a sheachnaíonn rialáil dhúbailte nó ualach riaracháin eile. Áirítear leis seo na réimsí beartais gaolmhara seo a leanas: • Aicmiú, lipéadú agus pacáistiú ceimiceán; • Sásra an Aontais um Chosaint Shibhialta; • Clár Oibre an Aontais Slándála lena n-áirítear CBRN-E agus Cosaint an bhonneagair chriticiúil; • Beartas ar dhliteanas comhshaoil agus ar chosaint an chomhshaoil tríd an dlí coiriúil; • Sábháilteacht oibríochtaí ola agus gáis amach ón gcósta. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Treoir AE maidir le Pleanáil Spásúil Mhuirí (2014/89/EU)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bunaítear, leis an Treoir seo, creat don phleanáil spásúil mhuirí atá dírithe ar fhás inbhuanaithe geilleagar muirí, forbairt inbhuanaithe limistéar muirí agus úsáid inbhuanaithe acmhainní muirí a chur chun cinn. 	<ul style="list-style-type: none"> Déanfaidh gach Ballstát pleanáil spásúil mhuirí a bhunú agus a chur i bhfeidhm. Agus sin á déanamh acu, cuirfidh na Ballstáit idirghníomhaíochtaí idir an talamh agus an fharraige san áireamh. Déanfar an plean nó na pleananna a bheidh mar thoradh air seo a fhorbairt agus a chruthú i gcomhréir leis na leibhéal institiúideacha agus rialachais a chinnfidh na Ballstáit. Ní chuirfidh an Treoir seo isteach ar chumas na mBallstát cinneadh a dhéanamh faoi fhormaid agus ábhar an phlean sin nó na bpleananna sin ná ar a gcumas iad a dhearadh. Beidh sé d'aidhm ag an bpleanáil spásúil mhuirí cur leis na cuspóirí atá liostaithe in Airteagal 5 agus na ceanglais atá leagtha síos in Airteagal 6 agus in Airteagal 8 a chomhlíonadh. Agus an phleanáil spásúil mhuirí á bunú, tabharfaidh na Ballstáit aird chuí ar shaintréithe na réigiún muirí, ar ghníomhaíochtaí agus ar úsáidí ábhartha reatha agus sa todhchaí agus ar a n-iarmhairtí ar an gcomhshaol, chomh maith le hacmhainní nádúrtha, agus cuirfidh siad san áireamh, freisin, idirghníomhaíochtaí idir an talamh agus an fharraige. Féadfaidh na Ballstáit beartais, rialacháin nó sásraí náisiúnta atá ann cheana féin nó a bheidh á mbunú roimh theacht i bhfeidhm na Treorach seo a chur san áireamh, sin nó féadfaidh siad tógáil orthu a fhad agus go mbeidh siad i gcomhréir le ceanglais na Treorach seo. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Ráiteas RA maidir le Beartas Muirí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geilleagar muirí inbhuanaithe a bhaint amach • Sochaí láidir, shláintiúil agus chóir a chinntiú • Maireachtáil laistigh de theorainneacha • comhshaoil • Dea-rialachas a chur chun cinn • An eolaíocht iontaofa a úsáid go freagrach 	<p>Éascóidh na Teachtaí Parlaiminte bunú Pleananna Muirí agus tacóidh siad leo, ag cinntiú go n-úsáidfear na hacmhainní muirí ar bhealach inbhuanaithe i gcomhréir leis na cuspóirí muirí ardleibhéil, agus chuige sin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An fhorbairt eacnamaíoch inbhuanaithe a chur chun cinn; • A chur ar chumas na RA bogadh i dtreo geilleagar ísealcharbóin, chun cúiseanna an athraithe aeráide agus an aigéadaithe aigéin a mhaolú agus iad féin a oiriúnú dá n-iarmhairtí; • Comhshaoil muirí inbhuanaithe a chinntiú ina gcuirfear éiceachórais mhuirí a bheidh idir shláintiúil agus fheidhmiúil chun cinn agus ina ndéanfar cosaint ar ghnáthóga, speicis agus sócmhainní oidhreachta muirí; agus • Cur le tairbhí sochaíocha an limistéir mhuirí, lena n-áirítear úsáid inbhuanaithe acmhainní muirí chun dul i ngleic le saincheisteanna sóisialta agus eacnamaíocha áitiúla. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An tAcht Muirí agus Rochtana Cósta 2009</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tá sé mar aidhm aige an sásra dlíthiúil a thabhairt chun cabhrú lena chinntiú go mbeidh aigéin agus farraigí glan, sláintiúil, sábháilte, táirgiúil agus éagsúil ó thaobh na bitheolaíochta de trí chóras nua a chur i bhfeidhm chun an comhshaoil muirí agus cósta a bhainistiú agus a chosaint níos fearr. 	<p>Tá ocht bpríomh-chomhchuid san Acht Muirí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eagraíocht Bainistíochta Muirí (MMO). • Córas Pleanála Straitéisí Muirí • Córas ceadúnúcháin Mhuirí Cuíchóirithe • Caomhnú Dúlra Muirí • Bainistíocht Iascach agus Forfheidhmiú Muirí • Iascaigh Imirceacha agus Fionnuisce • Rochtain ar an gCósta • Bainistíocht Cósta agus Inbhir 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An tAcht Muirí (Tuaisceart Éireann) 2013</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá sé mar aidhm aige foráil a dhéanamh do phleananna muirí i ndáil le réigiún cladaigh Thuaisceart Éireann; foráil a dhéanamh maidir le criosanna caomhnaithe muirí sa réigiún sin; foráil bhreise a dhéanamh i ndáil le ceadúnú muirí le haghaidh oibreacha áirithe leictreachais sa réigiún sin; agus foráil a dhéanamh maidir le cuspóirí bainteacha. 	<p>Leagtar amach, san Acht Muirí, creat nua le haghaidh fharraigí Thuaisceart Éireann bunaithe orthu seo: córas pleanála muirí a bhainfidh cothromaíocht amach idir riachtanais chaomhnaithe, fuinnimh agus acmhainní; bainistiú feabhsaithe maidir le caomhnú an dúlra mhuirí agus cuíchóiriú an cheadúnaithe mhuirí do roinnt tionscadail leictreachais. Tá príomhfhorálacha an Achta leagtha amach thíos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pleanáil Mhuirí Caomhnú an Dúlra Ceadúnú Muirí 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Bithéagsúlachta an Aontais Eorpaigh go dtí 2030 – an dúlra a thabhairt ar ais inár saol (an Coimisiún Eorpach, 2020)</p>	<p>Is plean cuimsitheach, uailmhianach agus fadtéarmach í straitéis bithéagsúlachta AE go 2030 chun an dúlra a chosaint agus chun díghrádú na n-éiceachóras a aisiompú. Tá sé mar aidhm ag an straitéis bithéagsúlachta na hEorpa a chur ar an mbealach chun téarnaimh faoi 2030, agus cuimsítear sainghníomhaíochtaí agus sainghealltanais inti.</p>	<p>Tá sainghealltanais agus sainghníomhaíochtaí sa Straitéis a</p> <ul style="list-style-type: none"> Líonra is mó de limistéir chosanta a bhunú ar fud an AE ar talamh agus ar muir, ag tógáil ar limistéir Natura 2000 atá ann cheana féin, ina mbeidh cosaint dhian ar limistéir a bhfuil luach an-ard bithéagsúlachta agus aeráide acu. Plean Athchóirithe Dúlra an AE – sraith gealltanais agus gníomhaíochtaí nithiúla chun éiceachórais atá dhíghrádaithe a athbhunú ar fud an AE faoi 2030, agus iad a bhainistiú go hinbhuanaithe, ag dul i ngleic leis na nithe is mó a spreagann cailleanas na bithéagsúlachta. Sraith beart chun go bhféadtar an bunathrú riachtanach a dhéanamh: nuachreat rialachais neartaithe a chur ar bun chun cur i bhfeidhm níos fearr a chinntiú agus chun an dul chun cinn a rianú, chomh maith le feabhas a dhéanamh ar an fhaisnéis, ar an maoiniú agus ar an infheistíocht agus meas níos fearr a léiriú ar an dúlra agus cinntí poiblí agus gnó á ndéanamh. Bearta chun dul i ngleic le dúshlán domhanda na bithéagsúlachta, rud a léireoidh go bhfuil an tAE réidh le 	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<p>dea-shampla a thabhairt maidir le dul i dtreo glacadh le creat uaillmhianach bithéagsúlachta domhanda faoin gCoinbhinsiún um Éagsúlacht Bhitheolaíoch.</p>	<p>chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Stráitéis AE maidir le bonneagar glas</p>	<p>Tá sé mar aidhm aici creat láidir cumasúcháin a chruthú chun tionscadail Bonneagair Ghlais (GI) a chur chun cinn agus a éascú.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bonneagar glas a chur chun cinn i bpríomhréimsí beartais an AE. • Tacú le tionscadail Bonneagair Ghlais ar leibhéal an AE. • Feabhas a dhéanamh ar rochtain ar mhaoiniú do thionscadail Bonneagair Ghlais. • Feabhas a dhéanamh ar an bhFaisnéis agus an nuálaíocht a chur chun cinn. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>an Coinbhinsiún maidir leis an oidhreacht dhomhanda, chultúrtha agus nádúrtha a chosaint UNESCO (1972)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nasctar coincheapa chaomhnú an dúlra agus chaomhnú airíonna cultúrtha; agus • aithnítear an bealach a n-idirghníomhaíonn daoine leis an dúlra, agus an bunriachtanas atá ann an chothromaíocht a chaomhnú idir an dá rud. 	<ul style="list-style-type: none"> • leagtar amach dualgais na Stát is Páirtithe maidir le suíomhanna féideartha a shainaithint agus an ról atá acu chun iad a chosaint agus a chaomhnú; • geallann gach tír go ndéanfaidh siad ní hamháin na suíomhanna Oidhreachta Domhanda atá suite ar a gcríoch a chaomhnú, ach a n-oidhreacht náisiúnta a chosaint, freisin; • spreagtar comhtháthú chosaint na hoidhreachta cultúrtha agus nádúrtha le cláir phleanála réigiúnacha, foireann agus seirbhísí a chur ar bun ag a suíomhanna, tabhairt faoi thaighde caomhnaithe eolaíoch agus teicniúil agus glacadh le bearta a thabharfaidh feidhm don oidhreacht seo i saol laethúil an phobail. 	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			<p>comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Coinbhinsiún ar an Éagsúlacht Bhitheolaíoch NA (1992)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is cuspóir foriomlán é straitéisí náisiúnta a fhorbairt chun an éagsúlacht bhitheolaíoch a chaomhnú agus a úsáid go hinbhuanaithe. 	<p>Tá trí phríomhspríoc sa Choinbhinsiún:</p> <ul style="list-style-type: none"> caomhnú na héagsúlachta bitheolaíche (nó na bithéagsúlachta); úsáid inbhuanaithe a comhpháirteanna; agus comhroinnt chóir agus chothrom na sochar a eascraíonn as acmhainní géiniteacha. 	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Creat-Choinbhinsiún ar an Athrú Aeráide NA (1992)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá sé dírithe ar thiúchan gás ceaptha teasa san atmaisféar a chobhsú ar leibhéal a chuirfeadh cosc ar thrasnaíocht chontúirteach antropaigineach ar an gcóras aeráide. 	<p>Aithnítear, leis an gCoinbhinsiún, leochaileacht na dtíortha uile maidir le hiarmhairtí an athraithe aeráide agus éilítear iarrachtaí speisialta chun na hiarmhairtí a mhaolú, go háirithe i dtíortha atá i mbéal forbartha nach bhfuil na hacmhainní acu é sin a dhéanamh ina n-aonar.</p>	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plan, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Prótacal Kyoto NA (2ú Tréimhse Kyoto), an Dara Clár Eorpach um Athrú Aeráide (ECCP II), Comhdháil Pháras ar son na haeráide (COP21) 2015 (Comhaontú Pháras)</p>	<p>Sraith beart polasaí i bPrótacal Kyoto NA chun astuithe gás ceaptha teasa a laghdú.</p> <p>Tá sé mar aidhm ag an Dara Clár Eorpach um Athrú Aeráide (ECCP II) na comhchodanna riachtanacha go léir de straitéis an AE a shainiú agus a fhorbairt chun Prótacal Kyoto a chur i bhfeidhm.</p> <p>Ag an gcomhdháil ar son aeráide i bPáras (COP21) i mí na Nollag 2015, ghlac 195 thír leis an gcéad chomhaontú uilíoch domhanda um aeráid a bheadh ina cheangal dlí. Leagtar amach, sa chomhaontú, plan gníomhaíochta</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cuirtear Prótacal Kyoto i bhfeidhm tríd an gClár Eorpach um Athrú Aeráide (ECCP II). Cuireann Ballstáit de chuid AE bearta i bhfeidhm chun na bearta agus na beartais shonraithe a d'eascair as an ECCP a fheabhsú nó a chomhlánú. Faoi COP21, d'aontaigh rialtais teacht le chéile gach 5 bliana chun spriocanna níos uailmhianaí, mar a éileoidh an eolaíocht, a leagan síos; tuairisc a thabhairt dá chéile agus don phobal ar cé chomh maith agus atá ag éirí leo a gcuid spriocanna a chur i bhfeidhm; an dul chun cinn i dtreo na sprice fadtéarmaí a rianú trí chóras láidir trédhearcachta agus cuntasachta. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	domhanda chun an domhan a chur ar an mbealach ceart chun athrú contúirteach aeráide a sheachaint tríd an téamh domhanda a theorannú go dtí go maith faoi 2°C.		chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Pacáiste AE 2020 um fhuinneamh agus aeráid	<ul style="list-style-type: none"> • Reachtaíocht cheangailteach a bhfuil sé mar aidhm aige a chinntiú go mbainfidh an tAontas Eorpach a spriocanna aeráide agus fuinnimh amach do 2020. • Tá sé mar aidhm aige laghdú 20% ó leibhéil 1990 a bhaint amach ar astuithe gás ceaptha teasa san AE. • Tá sé mar aidhm aige an sciar d'úsáid fuinnimh san AE a tháirgtear ó acmhainní in-athnuaite a ardú go 20%. • Feabhas 20% a bhaint amach ar éifeachtúlacht fuinnimh AE. 	<p>Ceithre phíosa reachtaíochta chomhleantacha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leasú ar Chóras Trádála Astaíochtaí an AE (STA AE) chun caidhp ar lamhálaí astaíochtaí a chur san áireamh le cois an chórais caidhpeanna náisiúnta atá ann faoi láthair. • Tá spriocanna náisiúnta comhaontaithe ag na Ballstáit maidir le hastaíochtaí STA neamh-AE ó thíortha lasmuigh den AE. • Na spriocanna fuinnimh in-athnuaite náisiúnta de 16% d'Éirinn a bhaint amach faoi 2020. • Creat dlíthiúil a ullmhú le haghaidh teicneolaíochtaí maidir le gabháil agus stóráil carbóin. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
Creat aeráide agus fuinnimh AE 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Creat aeráide agus fuinnimh 2030, lena n-áirítear spriocanna uile-AE agus cuspóirí beartais don tréimhse idir 2020 agus 2030 atá comhaontaithe ag tíortha Eorpacha. • I measc na spriocanna, tá laghdú 40% ar astuithe gás ceaptha teasa i gcomparáid le leibhéil 1990, sciar 27%, ar a laghad, den úsáid fuinnimh ag fuinneamh in-athnuaite agus coigilteas fuinnimh 27%, ar a laghad, i gcomparáid leis an gcás gnó mar is gnách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Chun na spriocanna a bhaint amach, tá na beartais seo a leanas molta ag an gCoimisiún Eorpach do 2030: • Scéim leasaithe trádála astaíochtaí don AE (STA). • Táscairí nua maidir le hiomaíochas agus slándáil an chórais fuinnimh, amhail difríochtaí praghais i gcomparáid le mór-chomhpháirtithe trádála, éagsúlú an tsoláthair, agus cumas idirnáisc idir tíortha de chuid an AE. • Na chéad smaointe maidir le córas rialachais nua bunaithe ar phleananna náisiúnta le haghaidh fuinneamh iomaíoch, slán agus inbhuanaithe. Leanfaidh na pleananna sin cur chuige coiteann an AE. Deimhneoidh siad cinnteacht níos láidre d'infheisteoirí, níos mó trédhearcachta, feabhas ar an gcomhleanúnachas beartais agus feabhas ar an gcomhordú ar fud an AE. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir um Aer Glan don Eoraip (2008/50/EC)</p> <p>(Creat-Treoir AE maidir le hAer An Ceathrú Macthreoir (2004/107/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Déantar, leis an Treoir um Aer Glan don Eoraip, an reachtaíocht atá ann cheana féin a chumasc in aon treoir amháin (seachas an ceathrú macthreoir). • Leagtar amach inti cuspóirí nua maidir le caighdeán an aeir do PM2.5 (cáithníní míne) lena n-áirítear an teorainnluach agus cuspóirí a bhaineann le nochtadh. • Tugtar cuntas inti ar an bhféidearthacht go gcuirfí foinsí nádúrtha truaillithe as an áireamh agus an comhlíonadh á mheas i gcoinne teorainnluachanna. • Ceadaítear inti an fhéidearthacht go dtabharfar síneadh ama trí bliana (PM10) nó suas le cúig bliana (NO2, beinséin) chun na teorainnluachanna a chomhlíonadh, bunaithe ar choinníollacha agus ar mheasúnú a dhéanfaidh an Coimisiún Eorpach. • Liostaítear, sa Cheathrú Mactheoir, truailléáin, spriocluachanna agus ceanglais faireacháin le haghaidh na nithe seo a leanas: arsanaic, caidmiam, mearcair, nicil agus hidreacarbóin iltimthriallacha aramatacha san aer comhthimpeallach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leagtar síos cuspóirí maidir le caighdeán an aeir chomhthimpeallaigh atá deartha chun iarmhairtí díobhálacha ar shláinte an duine agus ar an gcomhshaoil ina iomláine a sheachaint, a chosc nó a laghdú. • Tá sé mar aidhm aici caighdeán an aeir chomhthimpeallaigh sna Ballstáit a mheasúnú ar bhonn modhanna agus critéar coiteann. • Faightear inti faisnéis ar chaighdeán an aeir chomhthimpeallaigh chun cabhrú le truailliú an aeir agus núiseanna a throid agus chun faireachán a dhéanamh ar threochtaí fadtéarmacha agus ar fheabhsuithe a eascróidh as bearta náisiúnta agus pobail. • Cinntítear léi go gcuirfear an cineál seo faisnéise ar chaighdeán an aeir chomhthimpeallaigh ar fáil don phobal. • Tá sé mar aidhm aici caighdeán an aeir a chothabháil áit a bhfuil sé maith nó feabhas a dhéanamh air i gcásanna eile. • Tá sé mar aidhm aici comhar méadaithe a chur chun cinn idir na Ballstáit chun truailliú an aeir a laghdú. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Treoir a bhaineann le Torann (2002/49/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá an Treoir a bhaineann le Torann - Treoir 2002/49/CE maidir le measúnú agus bainistiú a dhéanamh ar thorann comhshaoil - mar chuid de straitéis AE a bhfuil sé mar chuspóir aici líon na ndaoine a dtéann an torann a bhfeidhm orthu a laghdú san fhadtéarma agus creat a sholáthar chun forbairt a dhéanamh ar an mbeartas comhphobail atá ann cheana féin maidir le torann ón bhfoinse a laghdú. 	<p>Ceanglaítear, leis an Treoir, údaráis inniúla sna Ballstáit chun:</p> <ul style="list-style-type: none"> Léarscáileanna straitéiseacha torainn a tharraingt le haghaidh bóithre móra, iarnród, aerfort agus ceirtleán, ag baint úsáid as táscairí torainn comhchuibhithe agus na léarscáileanna seo a úsáid chun measúnú a dhéanamh ar líon na ndaoine a d'fhéadfadh a bheith thíos le leibhéal iomarcacha torainn; Pleananna gníomhaíochta a dhéanamh chun an torann a laghdú nuair is gá agus caighdeán thorann an chomhshaoil a chothabháil nuair a bhíonn sé maith; agus an pobal a chur ar an eolas agus dul i gcomhairle leo maidir le nochtadh don torann, a iarmhairtí, agus na bearta a bhíonn á meas chun dul i ngleic le torann. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Treoir a bhaineann le Torann (2002/49/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá an Treoir a bhaineann le Torann - Treoir 2002/49/CE maidir le measúnú agus bainistiú a dhéanamh ar thorann comhshaoil - mar chuid de straitéis AE a bhfuil sé mar chuspóir aici líon na ndaoine a dtéann an torann a bhfeidhm orthu a laghdú san fhadtéarma agus creat a sholáthar chun forbairt a dhéanamh ar an mbeartas comhphobail atá ann cheana féin maidir le torann ón bhfoinse a laghdú. 	<p>Ceanglaítear, leis an Treoir, údaráis inniúla sna Ballstáit chun:</p> <ul style="list-style-type: none"> Léarscáileanna straitéiseacha torainn a tharraingt le haghaidh bóithre móra, iarnród, aerfort agus ceirtleán, ag baint úsáid as táscairí torainn comhchuibhithe agus na léarscáileanna seo a úsáid chun measúnú a dhéanamh ar líon na ndaoine a d'fhéadfadh a bheith thíos le leibhéal iomarcacha torainn; Pleananna gníomhaíochta a dhéanamh chun an torann a laghdú nuair is gá agus caighdeán thorann an chomhshaoil a chothabháil nuair a bhíonn sé maith; agus an pobal a chur ar an eolas agus dul i gcomhairle leo maidir le nochtadh don torann, a iarmhairtí, agus na bearta a bhíonn á meas chun dul i ngleic le torann. <p>Ní leagtar síos aon teorainnluach sa Treoir, ná ní fhorordaíonn sí na bearta atá le húsáid sna pleananna gníomhaíochta, pleananna a fhanann de rogha na n-údarás inniúil.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir maidir le Tuilte (2007/60/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bunaítear inti creat chun rioscaí tuilte a mheasúnú agus a bhainistiú Laghú a dhéanamh ar iarmhairtí díobhálacha ar shláinte an duine, ar an gcomhshaoil, ar an oidhreacht chultúrtha agus ar an ngníomhaíocht eacnamaíoch a bhaineann le tuilte sa Chomhphobal 	<ul style="list-style-type: none"> Measúnú a dhéanamh ar gach cúrsa uisce agus ar chóstaí atá i mbaol ó thuilte trí Mheasúnú ar Bhaol Tuilte Léarscáileanna guaise tuilte agus léarscáileanna riosca tuilte a ullmhú ina leagtar amach méid na dtuilte nó baol ó thuilte agus sócmhainní agus daoine atá i mbaol sna limistéir seo ar leibhéal na gCeantar Abhantraí (Airteagal 3(2)(b)) agus na limistéir atá clúdaithe in Airteagal 5(1) agus Airteagal 13(1)(b) i gcomhréir le míreanna 2 agus 3. Pleananna bainistithe riosca ó thuilte a chur i bhfeidhm agus bearta imleora agus comhordaithe a ghlacadh chun riosca tuilte a laghdú sna limistéir atá clúdaithe sna hAirteagail atá liostaithe thuas. An pobal a chur ar an eolas agus ligean don phobal páirt a ghlacadh sa phróiseas pleanála. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach</p> <ul style="list-style-type: none"> - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Creat-Treoir maidir le hUisce (2000/60/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Creat a bhunú chun dobharlaigh a chosaint lena n-áirítear uiscí dromchla intíre, uiscí trasdula, uiscí cósta agus screamhuisce agus an fiadhúlra agus na gnáthóga a bhíonn ag brath orthu. Stádas an uisce a chaomhnú agus cosc a chur ar mheath ar stádas an uisce agus nuair is gá, “stádas maith” na ndobharlach a fheabhsú agus a chothabháil. Úsáid inbhuanaithe uisce a chur chun cinn. Rinneadh, leis an gCreat-Treoir maidir le hUisce, na Treoracha seo a leanas a aisghairm: <ul style="list-style-type: none"> An Treoir um Asbhaint Uisce Óil An Treoir maidir le Sampláil Uisce Óil An Treoir maidir le Malartú Faisnéise ar Chaighdeán Fionnuisce Dromchla An Treoir maidir le Sliogéisc An Treoir maidir le hIasc Fionnuisce 	<ul style="list-style-type: none"> Gach dobharlach a chosaint, a fheabhsú agus a athchóiriú agus na cuspóirí comhshaoil atá leagtha amach in Airteagal 4 den Treoir a chomhlíonadh. "Stádas maith" a bhaint amach do na huisc go léir. Dobharlaigh a bhainistiú bunaithe ar cheantair abhantracha a aithint agus a bhunú. An pobal a bheith páirteach agus an reachtaíocht a chuíchóiriú. Plean Bainistíochta Abhantraí do gach ceantar abhantraí sainaitheanta agus Clár na gCeantar Cosanta a ullmhú agus a chur i bhfeidhm. Clár faireacháin a bhunú le haghaidh stádas uisce dromchla, stádas screamhuisce agus limistéir chosanta. Costais do sheirbhísí uisce a aisghabháil. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach</p> <ul style="list-style-type: none"> - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<ul style="list-style-type: none"> An Treoir maidir le Screamhuisce An Treoir maidir le Substaintí Contúirteacha 		
<p>An Treoir maidir le screamhuisce (2006/118/EC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Screamhuisce a chosaint, a rialú agus a chaomhnú. Cosc a chur ar mheathlú ar stádas gach dobharlaigh screamhuisce. Cuirtear bearta i bhfeidhm chun truailliú screamhuisce a chosc agus a rialú, lena n-áirítear critéir chun dea-stádas ceimiceach screamhuisce a mheasúnú agus critéir chun treochtaí suntasacha agus leanúnacha aníos a aithint agus chun pointí tosaigh a shainiú maidir le haisiompú treochtaí. 	<ul style="list-style-type: none"> Íoschaighdeáin screamhuisce atá liostaithe in Iarscríbhinn 1 den Treoir a chomhlíonadh. Na luachanna tairisí a tugadh isteach i reachtaíocht náisiúnta a bhaint amach maidir le truailléin, grúpaí truailléan agus táscairí truaillithe a sainiú mar nithe a chuireann le dobharlaigh nó grúpaí dobharlach screamhuisce a bheith i mbaol, agus Cuid B d'Iarscríbhinn II a chur san áireamh, freisin. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir um Uisce Óil (2020/2184)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is é an Treoir um Uisce Óil atailgthe príomhdhlí an AE maidir le hUisce Óil. Baineann sé le rochtain a fháil ar agus caighdeán an uisce tá ceaptha lena ól ag an duine chun sláinte an duine a chosaint. Ghlac an AE leis an Treoir um Uisce Óil Uisce Óil atailgthe i mí na Nollag 2020 agus chuaigh an Treoir i bhfeidhm i mí Eanáir 2021. Ba cheart do na Ballstáit an Treoir seo a thrasú ina ndlí náisiúnta agus cloígh lena forálacha faoi 12 Eanáir 2023. Beidh an Treoir um Uisce Óil atailgthe ina chosaint níos mó ar shláinte an duine a bhuí leis an méid seo a leanas; caighdeán cáilíochta uisce uasdátaithe, dul i ngleic le truailléin ar díol imní iad, amhail suaiteoirí inchríneacha agus micreaphlaistigh agus uisce níos glaine ón sconna do gach duine mar thoradh. 	<p>Is iad seo a leanas sainghnéithe den Treoir leasaithe:</p> <ul style="list-style-type: none"> caighdeán cáilíochta uisce neartaithe, i gcomhréir le, nó i gcásanna áirithe, níos déine fós ná moltaí na Eagraíochta Domhanda Sláinte (EDS) dul i ngleic le truailléin atá ag teacht chun cinn, amhail suaiteoirí inchríneacha agus PFAnna, mar aon le micreaphlaistigh cur chuige coisctheach a thaobhaíonn le gníomhaíochtaí chun truailliú a laghdú ag an bhfoinse tríd an cur chuige rioscabhunaithe a thabhairt isteach bearta le rochtain níos fearr ar uisce a chinntiú, go háirithe do ghrúpaí leochaileacha agus grúpaí imeallaithe bearta chun uisce sconna a spreagadh, lena n-áirítear i spásanna poiblí agus bialanna, chun tomhaltas buidéil (phlaisteacha) a laghdú Comhchuibhiú na gcaidhdeán cáilíochta do ábhair agus táirgí atá i dteagmháil le huisce bearta chun sceitheadh uisce a laghdú agus chun trédhearcacht san earnáil a mhéadú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Treoir maidir le Cóireáil Fuíolluisce Uirbigh (91/271/EEC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Baineann an Treoir seo le bailiú, cóireáil agus scaoileadh fuíolluisce uirbigh agus cóireáil agus scaoileadh fuíolluisce ó earnálacha tionsclaíocha áirithe. Is é cuspóir na Treorach ná an comhshaol a chosaint ar iarmhairtí díobhálacha doirteadh fuíolluisce. 	<ul style="list-style-type: none"> Sula scaoilfear amach é, déanfar cóireáil thánaisteach ar fhuíolluisce uirbeach a théann isteach i gcórais bhailithe. Éilítear, le hIarscríbhinn II, go n-ainmneofar limistéir a dtéann sceitheadh uisce isteach iontu agus a bhíonn íogair don eotrófú. Bunaítear léi ceanglais íosta maidir le córais bhailithe agus chóireála fuíolluisce uirbigh i gceirteáin shonraithe chun ceanglais speisialta le haghaidh limistéir íogaire agus earnálacha tionsclaíocha áirithe a chur san áireamh. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Treoir maidir le Dliteanas Comhshaoil arna leasú ag Treoir 2006/21/EC, Treoir 2009/31/EC agus Treoir 2013/30/EU</p>	<p>Creat dliteanais comhshaoil a bhunú bunaithe ar an bprionsabal ‘íocann an truaillitheoir’, chun dochar don chomhshaoil a chosc agus a leigheas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Baineann sí le dochar don chomhshaoil de bharr aon cheann de na gníomhaíochtaí ceirde atá i liostaithe in Iarscríbhinn III, agus le haon bhagairt láithreach go dtarlódh dochar den sórt sin mar gheall ar aon cheann de na gníomhaíochtaí sin; dochar do speicis chosanta agus do ghnáthóga nádúrtha de bharr aon ghníomhaíochtaí ceirde seachas na cinn atá liostaithe in Iarscríbhinn III, agus aon bhagairt láithreach go dtarlódh dochar den sórt sin mar gheall ar aon cheann de na gníomhaíochtaí sin, aon uair a bhíonn an t-oibreoir lochtach nó faillíoch. • Sa chás nach bhfuil dochar déanta fós don chomhshaoil ach go bhfuil gar-bhagairt ann go dtarlódh dochar den sórt sin, déanfaidh an t-oibreoir, gan mhoill, na bearta coisctheacha is gá. • Áit a mbíonn dochar déanta don chomhshaoil, cuirfidh an t-oibreoir an t-údarás inniúil ar an eolas, gan mhoill, faoi gach gné ábhartha den chás agus déanfaidh sé gach beart is indéanta chun na héilleáin ábhartha agus/nó aon nithe is cúis leis an dochar a rialú, a shrianadh, a bhaint nó a bhainistiú ar aon slí eile chun cosc a chur ar thuilleadh dochair don chomhshaoil nó ar iarmhairtí díobhálacha ar shláinte an duine nó ar thuilleadh cur isteach ar sheirbhísí; déanfaidh sé na bearta leasúcháin is gá a shainiú i gcomhréir le hAirteagal 7. • Is ar an oibreoir a thitfidh costais na ngníomhaíochtaí coisctheacha agus leasúcháin a dhéanfar de bhun na Treorach seo. • Beidh an t-údarás inniúil i dteideal imeachtaí aisghabhála costas a thionscnamh i gcoinne an oibreora. • Féadfar a cheangal ar an oibreoir ráthaíochtaí sláine airgeadais a sholáthar chun a chinntiú go gcomhlíonfar a fhreagrachtaí faoin treoir. • Tá an Treoir maidir le Dliteanas Comhshaoil athraithe ag roinnt Treorach nach mbaineann go suntasach leis an MSC ar na Treoirí. Cuirtear le cur i bhfeidhm na Treorach maidir le Dliteanas Comhshaoil trí Chlár Oibre 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<p>Ilbhliantúil (MAWP) ‘An Treoir maidir le Dlíteanas Comhshaoil a dhéanamh níos oiriúnaí don fheidhm’, agus nuashonraítear seo go bliantúil i bhfianaise forbairtí athraitheacha, méadú ar an eolas agus riachtanais nua.</p>	
<p>An Chreat-Treoir maidir le Straitéis Mhuirí (2008/56/EC), mar atá leasaithe</p>	<p>Is é aidhm Chreat-Treoir uailmhianach an Aontais Eorpaigh maidir le Straitéis Mhuirí ná an comhshaoil mhuirí ar fud na hEorpa a chosaint ar bhealach níos éifeachtaí.</p>	<p>Soláthraítear, sa Treoir, ceanglais éagsúla, lena n-áirítear:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uiscí muirí na hÉireann a chríochnú; • Spriocanna agus táscairí comhshaoil a bhunú; • Clár faireacháin a bhunú; • Clár beart a bhunú; agus • Clár beart agus clár faireacháin a chur i bhfeidhm. <p>Cuirtear le cur i bhfeidhm na Treorach trí shraith critéir mhionsonraithe agus caighdeáin mhodheolaíochta a athbhreithníodh in 2017 as ar tháinig Cinneadh an Choimisiúin i ndáil le “critéir agus caighdeáin mhodheolaíochta a leagan síos maidir le dea-stádas comhshaoil na n-uiscí muirí agus sonraíochtaí agus modhanna caighdeánacha faireacháin agus measúnaithe, agus aisghairm Chinneadh 2010/477/AE”. Leasaíodh larscríbhinn III den Treoir in 2017, “Liostaí táscacha saintréithe, brúnna agus tionchar”</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Coinbhinsiún Eorpach um Chosaint na hOidhreachta Seandálaíochta (Valletta 1992)</p>	<p>Is é is aidhm don Choinbhinsiún (athbhreithnithe) seo ná an oidhrecht seandálaíochta a chosaint mar fhoinsé de chomhchuímhne na hEorpa agus mar ionstraim le haghaidh staidéar staire agus eolaíochta.</p>	<p>De thoradh ar Choinbhinsiún Valletta, tá caomhnú agus feabhsú na hoidhreachta seandálaíochta ar cheann de na spriocanna atá i mbeartais pleanála uirbeacha agus réigiúnacha. Leagann an Coinbhinsiún treoirlínte amach maidir le hobair thochailte agus thaighde a mhaoiniú chomh maith le torthaí taighde a fhoilsiú. Pléann sé, freisin, le rochtain phoiblí, go háirithe ar shuíomhanna seandálaíochta, agus le gníomhartha oideachasúla atá le déanamh chun feacht an phobail a fhorbairt ar luach na hoidhreachta seandálaíochta. Is creat institiúideach é, freisin, don chomhar uile-Eorpach ar an oidhrecht seandálaíochta, rud a chuimsíonn malartú córasach taithí agus saineolaithe idir na Stáit éagsúla.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Coinbhinsiún um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta na hEorpa (Granada 1995)</p>	<p>Is é príomhchuspóir an Choinbhinsiúin ná beartais a atreisiú agus a chur chun cinn maidir le caomhnú agus feabhsú oidhreachta na hEorpa. Dearbhaítear ann, freisin, an gá atá le dlúthpháirtíocht Eorpach maidir le caomhnú na hoidhreachta agus tá sé deartha chun comhar praiticiúil a chothú i measc na bPáirtithe. Bunaítear leis na prionsabail a bhaineann le "comhordú Eorpach ar bheartais chaomhnaithe" lena n-áirítear comhairliúcháin maidir le héirim na mbeartas atá le cur i bhfeidhm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atreisiú agus cur chun cinn na mbeartas chun an oidhreachta a chosaint agus a fheabhsú laistigh de chríocha na bpáirtithe. • Dearbhú na dlúthpháirtíochta Eorpaí maidir le cosaint na hoidhreachta agus cothú an chomhair phraiticiúil idir stáit agus réigiúin. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Prionsabail ICOMOS (2011) um Chaomhnú Suíomhanna, Struchtúr, Limistéar agus Tírdhreach Oidhreachta Tionsclaíochta ('Prionsabail Bhaile Átha Cliath')</p>	<p>Tá sé mar aidhm acu cabhrú le doiciméadú, cosaint, caomhnú agus léirtheicint na hoidhreachta tionsclaíochta mar chuid d'oidhreachta sochaithe daonna ar fud an Domhain.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doiciméadú a dhéanamh ar struchtúir, suíomhanna, limistéir agus tírdhreacha oidhreachta tionsclaíochta agus a gcuid luachanna agus tuiscint a fháil orthu; • A chinntiú go ndéanfar cosaint agus caomhnú éifeachtach ar struchtúir, suíomhanna, limistéir agus tírdhreacha oidhreachta tionsclaíochta; • Struchtúir, suíomhanna, limistéir agus tírdhreacha oidhreachta tionsclaíochta a chaomhnú agus a chothabháil; agus • Gnéithe agus luachanna oidhreachta na struchtúr, na suíomhanna, na limistéar agus na dtírdhreach tionsclaíochta a chur i láthair agus a chur in iúl chun an fheasacht phoiblí agus chorparáideach a ardú, agus chun tacú leis an oiliúint agus leis an taighde. 	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Creat-Choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa ar Luach na hOidhreachta Cultúrtha don tSochaí (Faro 2005)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grúpa acmhainní a fuarthas ón am atá thart is ea an oidhreacht chultúrtha a shainaithníonn daoine, go neamhspleách ar úinéireacht, mar chomhartha agus mar léiriú ar a luachanna, a gcreidimh, a n-eolas agus a dtraidisiúin a bhíonn ag síorathrú. Cuimsíonn sí gach gné den chomhshaol a eascraíonn as an idirghníomhaíocht idir daoine agus áiteanna le himeacht ama. Is éard atá i bpobal oidhreachta ná daoine a bhfuil meas acu ar ghnéithe sonracha den oidhreacht chultúrtha agus ar mian leo, laistigh de chreat gníomhaíochta poiblí, iad a chothú agus a chur ar aghaidh chuig na glúnta atá le teacht. 	<ul style="list-style-type: none"> A aithint go bhfuil na cearta a bhaineann le hoidhreacht chultúrtha ina gcuid dhílis den cheart chun páirt a ghlacadh sa saol cultúrtha, mar atá sainmhínithe sa Dearbhú Uilechoiteann um Chearta an Duine. Freagracht aonair agus chomhchoiteann i leith na hoidhreachta cultúrtha a aithint. A threisiú go bhfuil an fhorbairt dhaonna agus caighdeán na beatha mar sprioc ag caomhnú na hoidhreachta cultúrtha agus a húsáid inbhuanaithe. Na bearta is gá a ghlacadh chun forálacha an Choinbhinsiúin seo a bhaineann le ról na hoidhreachta cultúrtha i dtógáil sochaí síochánta agus daonlathaí a chur i bhfeidhm. Níos mó sineirge maidir le hinniúlachtaí i measc na ngníomhaithe poiblí, institiúideacha agus príobháideacha go léir lena mbaineann. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Coinbhinsiún um Tírdhreach na hEorpa 2000</p>	<p>Is minic a cuireadh dlús le claoclú an chomhshaoil de bharr forbairtí sa talmhaíocht, san fhóraoiseacht, i dteicnící táirgthe tionsclaíochta agus mianraí, mar aon leis na cleachtais a leantar sa phleanáil bhaile agus tuaithe, iompar, líonraí, turasóireacht agus áineas, agus ar leibhéal níos ginearálta, de bharr athruithe sa gheilleagar domhanda. Léirítear sa Choinbhinsiún inní maidir le forbairt inbhuanaithe a bhaint amach bunaithe ar chaidreamh cothrom, comhchuí idir riachtanais shóisialta, gníomhaíocht eacnamaíoch agus an comhshaol. Tá sé mar aidhm aige freagairt do mhian an phobail taitneamh a bhaint as tírdhreacha ar ardchaighdeán.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cosaint, bainistíocht agus pleanáil tírdhreacha a chur chun cinn. Comhar Eorpach a eagrú ar shaincheisteanna tírdhreacha. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Seachtú Clár Gníomhaíochta Comhshaoil (CGC) de chuid an Chomhphobail Eorpaigh (2013-2020)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aithnítear trí phríomhchuspóir ann: • Caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú • an tAontas a iompú ina gheilleagar ísealcharbóin atá idir thíosach ar acmhainní, ghlas agus iomaíoch • Saoránaigh an Aontais a chosaint ar bhrúnna a bhaineann leis an gcomhshaoil agus ar rioscaí don tsláinte agus don fholláine 	<ul style="list-style-type: none"> • Cabhróidh ceithre “chumasóir”, mar a thugtar orthu, leis an Eoraip na cuspóirí (spriocanna) seo a bhaint amach: • An reachtaíocht a chur i bhfeidhm níos fearr. • Eolas níos fearr tríd an mbonn eolais a fheabhsú. • Infheistíocht níos mó agus níos críonna maidir le beartas comhshaoil agus aeráide. • Comhtháthú iomlán ceanglas agus ceisteanna comhshaoil i mbeartais eile. • Iomlánaítear an clár le dhá chuspóir tosaíochta chothrománacha bhreise: • Cathracha an Aontais a dhéanamh níos inbhuanaithe. • Cabhrú leis an Aontas dul i ngleic le dúshlán idirnáisiúnta comhshaoil agus aeráide ar bhealach níos éifeachtaí. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Coinbhinsiún um Thírdhreach na hEorpa 2000</p>	<p>Is minic a cuireadh dlús le claoclú an chomhshaoil de bharr forbairtí sa talmhaíocht, san fhoraoiseacht, i dteicnící táirgthe tionsclaíochta agus mianraí, mar aon leis na cleachtais a leantar sa phleanáil bhaile agus tuaithe, iompar, líonraí, turasóireacht agus áineas, agus ar leibhéal níos ginearálta, de bharr athruithe sa gheilleagar domhanda. Léirítear sa Choinbhinsiún imní maidir le forbairt inbhuanaithe a bhaint amach bunaithe ar chaidreamh cothrom, comhchuí idir riachtanais shóisialta, gníomhaíocht eacnamaíoch agus an comhshaoil. Tá sé mar aidhm aige freagairt do mhian an phobail taitneamh a bhaint as tírdhreacha ar ardchaighdeán.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cosaint, bainistíocht agus pleanáil tírdhreacha a chur chun cinn. • Comhar Eorpach a eagrú ar shaincheisteanna tírdhreacha. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Seachtú Clár Gníomhaíochta Comhshaoil (CGC) de chuid an Chomhphobail Eorpaigh (2013-2020)</p>	<p>Aithnítear trí phríomhchuspóir ann:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caipiteal nádúrtha an Aontais a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú • an tAontas a iompú ina gheilleagar ísealcharbóin atá idir thíosach ar acmhainní, ghlas agus iomaíoch • Saoránaigh an Aontais a chosaint ar bhrúna a bhaineann leis an gcomhshaoil agus ar rioscaí don tsláinte agus don fholláine 	<p>Cabhróidh ceithre “chumasóir”, mar a thugtar orthu, leis an Eoraip na cuspóirí (spriocanna) seo a bhaint amach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An reachtaíocht a chur i bhfeidhm níos fearr. • Eolas níos fearr tríd an mbonn eolais a fheabhsú. • Infheistiúocht níos mó agus níos críonna maidir le beartas comhshaoil agus aeráide. • Comhtháthú iomlán ceanglas agus ceisteanna comhshaoil i mbeartais eile. <p>Iomlánaítear an clár le dhá chuspóir tosaíochta chothrománacha bhreise:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cathracha an Aontais a dhéanamh níos inbhuanaithe. • Cabhrú leis an Aontas dul i ngleic le dúshlán idirnáisiúnta comhshaoil agus aeráide ar bhealach níos éifeachtaí. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistiúocht chomhshaoil.</p>
<p>Coinbhinsiún Bheirn (an Coinbhinsiún maidir le Caomhnú Fhiadhúlra agus Ghnáthóga Nádúrtha na hEorpa)</p>	<p>Tá trí phríomhaidhm sa Choinbhinsiún:</p> <ul style="list-style-type: none"> • flóra agus fána fiáin agus a ngnáthóga nádúrtha a chaomhnú • comhar idir na stáit a chur chun cinn • aird ar leith a thabhairt ar speicis atá i mbaol agus leochaileach lena n-áirítear speicis imirceacha atá i mbaol agus leochaileach 	<p>Faoin gcoinbhinsiún, aithníonn na Páirtithe luach intreach an dúlra, ar gá é a chaomhnú agus a chur ar aghaidh chuig na glúnta atá le teacht agus chomh maith leis sin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Féachann siad le caomhnú an dúlra a chinntiú ina dtíortha féin, agus aird ar leith á tabhairt ar bheartais phleanála agus forbartha agus ar rialú truaillithe. • Tá sé de chuspóir acu Coinbhinsiún Bheirn a chur i bhfeidhm i lár na hEorpa thoir agus sa Chácas. • An tionchar a d’fhéadfadh a bheith ag beartais eile ar an oidhreacht nádúrtha a chur san áireamh. • Oideachas agus faisnéis don phobal a chur chun cinn, ag cinntiú go dtuigtear an gá atá le speicis a chaomhnú agus go ngníomhaítear air. • Líon fairsing de phleananna gníomhaíochta speicis, cóid iompair, agus treoirlínte a fhorbairt, ar a gconlán féin nó i gcomhar le heagraíochtaí eile. • Cruthaíodh an Líonra Smaragaide, Líonra éiceolaíoch comhdhéanta de Limistéir Leasa Caomhantais Speisialta. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistiúocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Treochlár Bali (2007)</p>	<p>Is iad dhá sprioc fhoriomlána an tionscadail ná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An cumas náisiúnta a mhéadú chun tuairimí na n- airí a chomhordú, a bheith rannpháirteach i bpróiseas UNFCCC, agus seasaimh a chaibidil laistigh de thráthchlár Phlean Gníomhaíochta Bali; agus • Measúnú a dhéanamh ar shreafaí infheistíochta agus airgeadais chun dul i ngleic leis an athrú aeráide le haghaidh suas le trí phríomhearnáil agus/nó ghníomhaíocht eacnamaíochta. 	<p>Tá Plean Gníomhaíochta Bali dírithe ar cheithre phríomhbhloc tógála:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maolú • oiriniú • teicneolaíocht • maoiniú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Comhaontuithe Chancún (2010)</p>	<p>Réimse cinntí a glacadh ag Comhdháil COP 16 i gCancún in 2010 a théann i ngleic le réimse príomhcheisteanna sa troid in aghaidh an athraithe aeráide. Clúdaítear i bpríomhchuspóirí Chomhaontuithe Chancún:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maolú • Trédhearcacht sna gníomhartha • Teicneolaíocht • Maoiniú • Oiriúnú • Foraoisí • Forbairt acmhainne 	<p>I measc na gcomhaontuithe is suntasaí, tá bunú Ciste Aeráide Glaise chun airgead a aistriú ón domhan forbartha go dtí an domhan atá i mbéal forbartha ar mhaithe le dul i ngleic le tionchair an athraithe aeráide.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Tairseach Aeráide Doha (2012)</p>	<p>Tacar cinntí a glacadh ag cruinniú COP 18 in Doha in 2012 a réitíonn an bealach don chomhaontú nua i bPáras in 2015.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gheall rialtais na gníomhartha seo a leanas ag an gcomhdháil seo: • Amchlár a leagan amach chun glacadh le comhaontú aeráide uilíoch faoi 2015 (le teacht i bhfeidhm in 2020); • An obair faoi Phlean Gníomhaíochta Bali a thabhairt chun críche agus díriú ar spriocanna nua a thabhairt chun críche; • Neartú a dhéanamh ar an aidhm chun gás ceaptha teasa a laghdú agus cabhrú le tíortha leochaileacha iad féin a oiriúnú; • Prótacal Kyoto a leasú chun tréimhse nua a ghealladh maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú; agus • An tacaíocht airgeadais agus teicneolaíochta agus institiúidí nua a chur ar fáil chun gur féidir infheistíocht ghlan san fhuinneamh agus fás inbhuanaithe a dhéanamh i dtíortha atá i mbéal forbartha. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Comhbheartas Talmhaíochta AE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • An táirgiúlacht talmhaíochta a fheabhsú, ionas go mbeidh soláthar cobhsaí bia inacmhainne ag tomhaltóirí; agus • A chinntiú gur féidir le feirmeoirí an AE slí bheatha réasúnach a dhéanamh. 	<ul style="list-style-type: none"> • táirgeadh inmharthana bia a chinntiú a chabhróidh le cothú dhaonra an domhain, rud a mheastar a ardóidh go mór sa todhchaí; • An t-athrú aeráide agus bainistiú inbhuanaithe acmhainní nádúrtha; • Aire a thabhairt don tuath ar fud an AE agus geilleagar na tuaithe a choinneáil beo. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Rialachán REACH EA (EC 1907/2006)</p>	<p>Tá sé mar aidhm aige feabhas a chur ar chosaint shláinte an duine agus an chomhshaoil trí airíonna intreacha substaintí ceimiceacha a shainaithint níos fearr agus níos luaithe.</p>	<p>Baintear na haidhmeanna amach trí REACH a chur i bhfeidhm, mar atá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clárú, • Measúnú • Údarú; agus • Srian le ceimiceáin. <p>Tá sé mar aidhm ag REACH, freisin, nuálaíocht agus iomaíochas thionscal ceimiceán an AE a fheabhsú.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Coinbhinsiún Stócólm</p>	<p>Is é cuspóir Choinbhinsiún Stócólm ná sláinte an duine agus an comhshaoil a chosaint ar thruaileáin orgánacha mharthanacha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toirmeasc agus/nó deireadh a chur le táirgeadh agus úsáid, chomh maith le hallmhairiú agus onnmhairiú, na dtruaileán orgánach mharthanach (POP) a tháirgtear d'aon ghnó agus atá liostaithe in Iarscríbhinn A den Choinbhinsiún • Toirmeasc agus/nó deireadh a chur le táirgeadh agus úsáid, chomh maith le hallmhairiú agus onnmhairiú, na dtruaileán orgánach mharthanach (POP) a tháirgtear d'aon ghnó agus atá liostaithe in Iarscríbhinn B den Choinbhinsiún • Scaoileadh amach na dtruaileán orgánach mharthanach a tháirgtear go neamhbheartaithe agus atá liostaithe in Iarscríbhinn C den Choinbhinsiún a laghdú nó fáil réidh leo • A chinntiú go ndéantar stoic-chairn agus dramhaíl ina bhfuil truaileáin orgánacha mharthanacha, nó atá éillithe leo a bhainistiú go sábháilte agus ar bhealach atá slán ó thaobh an chomhshaoil de. • Díriú ar thruaileáin orgánacha mharthanacha eile • Baineann forálacha eile de chuid an Choinbhinsiúin le forbairt pleananna cur i bhfeidhm, malartú faisnéise, 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		faisnéis phoiblí, feachtas agus oideachas, taighde, forbairt agus faireachán, cúnamh teicniúil, acmhainní agus sásraí airgeadais, tuairisciú, meastóireacht ar éifeachtacht agus ar neamhchomhlíonadh.	
Coinbhinsiún Ramsar	Is é misean an Choinbhinsiúin “gach bogach a chaomhnú agus a úsáid go ciallmhar trí ghníomhaíochtaí áitiúla agus náisiúnta agus trí chomhar idirnáisiúnta, i dtreo cabhrú le forbairt inbhuanaithe a bhaint amach ar fud an domhain”.	Faoi “trí cholún” an Choinbhinsiúin, geallann na Páirtithe Conarthacha: <ul style="list-style-type: none"> • Oibriú i dtreo úsáid chiallmhar a gcuid bogach go léir; • Bogaigh oiriúnacha a ainmiú don liosta de na Bogaigh a bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leo (“Liosta Ramsar”) agus a mbainistíocht éifeachtach a chinntiú; • A bheith ag comhoibriú go hidirnáisiúnta ar bhogaigh trasteorann, ar chórais bhogaigh chomhroinnte agus ar speicis chomhroinnte. 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Coinbhinsiún OSPAR	Is é misean OSPAR éiceachórais mhuirí a chaomhnú agus sláinte an duine san Atlantach Thoir Thuaidh a chosaint tríd an truailliú a chosc agus fáil réidh leis; tríd an timpeallacht mhuirí a chosaint ar iarmhairtí díobhálacha ghníomhaíochtaí an duine; agus trí chabhrú le húsáid inbhuanaithe na bhfarraigí.	Tá obair OSPAR eagraithe faoi shé straitéis: <ul style="list-style-type: none"> • Straitéis Bhithéagsúlachta agus Éiceachórais • Straitéis Eotrófaithe • Straitéis maidir le Substaintí Guaiseacha • Straitéis maidir le Tionscail Eischósta • Straitéis maidir le Substaintí Radaighníomhacha • Straitéis don Chomhchlár Measúnaithe agus Faireacháin Tagann na sé straitéis seo le chéile chun bonn a chur faoi chur chuige an éiceachórais. Deartar clár oibre a dhearadh agus a chur i bhfeidhm le haghaidh gach straitéise go bliantúil.	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Stráitéis Eorpach 2020 i leith Fáis</p>	<p>Leagtar amach in Eoraip 2020 fíis le haghaidh gheilleagar sóisialta margaidh na hEorpa don 21ú haois agus cuirtear trí thosaíocht chun cinn inti a threisíonn a chéile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fás cliste: geilleagar a fhorbairt atá bunaithe ar an eolas agus an nuálaíocht; • Fás inbhuanaithe: geilleagar a chur chun cinn atá níos tíosaí ar acmhainní, níos glaise agus níos iomaíche; • Fás cuimsitheach: geilleagar ardfhostaíochta a chothú a dtagann comhtháthú sóisialta agus críochach dá bharr. 	<p>Chun na tosaíochtaí sin a bhaint amach, molann an Coimisiún cúig sprioc chainníochtúla a bheidh le baint amach faoi 2020:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ba cheart go mbeadh 75 % den daonra idir 20-64 bliana d’aois fostaithe; 2. ba cheart 3% de OTI an AE a infheistiú in T&F; 3. ba cheart na spriocanna aeráide/fuinnimh “20/20/20” a bhaint amach (lena n-áirítear méadú go 30 % ar an laghdú ar astaíochtaí ach na dálaí cearta a bheith ann); 4. ba cheart go mbeadh sciar na luathfhágáilithe scoile faoi 10% agus ba cheart go mbeadh céim tríú leibhéal ag 40% ar a laghad den ghlúin óg; 5. Ba cheart go mbeadh 20 milliún níos lú daoine i mbaol bochtaineachta. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Comhaontú Glas don Eoraip (EGD) 2019</p>	<p>Leagtar amach sa Chomhaontú an chaoi a ndéanfar an chéad ilchríoch aeráidneodrach den Eoraip faoi 2050, rud a spreagfaidh an geilleagar, a chuirfidh feabhas ar chaighdeán beatha daoine, agus a thabharfaidh aire don dúlra gan duine ar bith a fhágáil chun deiridh.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leagtar amach ann treochlár ina bhfuil gníomhaíochtaí chun úsáid éifeachtach acmhainní a threisiú trí aistriú chuig geilleagar atá idir ghlan agus chiorclach, agus tríd an mbithéagsúlacht a athbhunú agus an truailliú a laghdú. • Tugtar breac-chuntas ann ar na hinfheistíochtaí atá ag teastáil, na huirlisí maoinithe atá ar fáil agus míníonn sé an chaoi chun an t-aistriú cóir cuimsitheach a chinntiú. • Chun an sprioc le bheith aeráidneodrach a bhaint amach faoi 2050, mar chuid den Chomhaontú Glas don Eoraip, mhol Coimisiún an Aontais Eorpaigh (AE) ar an 4 Márta 2020 an chéad Dlí Eorpach um Aeráid a thabhairt isteach agus an sprioc maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa glan-nialasacha faoi 2050 a cheangal go dlíthiúil 	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, etc. seo, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d’fhéadfadh iarmhairtí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Pacáiste Beartais Aer Glan AE (2018)	Tá sé mar aidhm aige truailliú aeir a laghdú go suntasach ar fud an AE.	<ul style="list-style-type: none"> Leagtar cuspóirí amach sa straitéis atá beartaithe chun an tionchar a bhíonn ag truailliú aeir ar an tsláinte agus ar an gcomhshaol a laghdú faoi 2030, agus tá tograí reachtacha ann chun caighdeán níos déine a chur i bhfeidhm maidir le hastaíochtaí agus truailliú aeir. 	Sa chás ina dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár srl, leo féin nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh acmhainní comhcheangailte teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Teachtaireacht ón gCoimisiún Eorpach maidir le haistriú fuinnimh na hearnála iascaigh agus do Bharshaothraithe ina gcuid dá Phacáiste Beartais Iascaigh</p>	<p>Is iad príomhchuspóirí na mbearta atá sainithe sa teachtaireacht sin chun úsáid foinsí fuinnimh níos glaine a chur chun cinn agus spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú san earnáil iascaigh agus talmhaíochta, ar aon dul le ceann amháin d'uailmhianta an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip chun neodracht ó thaobh na haeráide de san AE a bhaint amach faoi 2050.</p>	<p>Sa teachtaireacht sainítear bearta éagsúla chun tacú leis an earnáil chun a haistriú fuinnimh a luathú, trí éifeachtúlacht breosla a fheabhsú agus trí aistriú go foinsí ísealcharbóin, in-athnuaite cumhachta. Cuirtear achoimre ar na bearta atá molta ar an iomlán leis an teachtaireacht i láthair thíos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comhpháirtíocht Aistrithe Fuinnimh maidir le hIascach agus Dobharshaothrú AE chun críocha comhoibriú agus rannpháirteachas páirtithe leasmhara a chur chun cinn • Teicneolaíochtaí nuálacha úrnua agus modhanna oibrithe a chur chun cinn • Éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú <p>Aistriú go foinsí in-athnuaite agus nialasacha nó ísealcharbóin fuinnimh (e.g., breoslaí eile a úsáid).</p>	<p>Sa teachtaireacht tugadh faoi deara go bhfuil an earnáil spleách faoi láthair ar fhuinneamh bunaithe ar bhreosla iontaise (e.g., díosal muirí). Sainítear fíis sa teachtaireacht le haghaidh iascaigh agus do Bharshaothraithe atá neodrach ó thaobh na haeráide de.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
Leibhéal Náisiúnta			
<p>Éire 2040 - Ár bPlean, an Creat Náisiúnta Pleanála, agus an Plean Forbartha Náisiúnta (2021 - 2030)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is é an Creat Pleanála Náisiúnta ná plean straitéiseach ardleibhéil an Rialtais chun fás agus forbairt sa todhchaí a mhúnlú go dtí an bhliain 2040. Is creat é chun infheistíocht phoiblí agus phríobháideach a threorú, chun deiseanna a chruthú agus a chur chun cinn do dhaoine, agus don timpeallacht - ó shráidbhailte go cathracha, agus gach rud timpeall agus idir eatarthu. Leagann an Plean Forbartha Náisiúnta seo na tosaíochtaí infheistíochta amach a bheidh mar bhonn agus mar thaca leis an gCreat Pleanála Náisiúnta nua a chur i bhfeidhm go rathúil. Treoróidh sé seo cinntí pleanála agus infheistíochtaí náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla in Éirinn thar an dá scór bliain atá romhainn, chun freastal ar mhéadú daonra atá measta de bhreis agus 1 milliún duine. 	<p>Tugann an Creat Pleanála Náisiúnta a foilsíodh mar aon leis an bPlean Forbartha Náisiúnta deich dTorthaí Straitéiseacha Náisiúnta mar a leanas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fás Dlúth 2. Inrochtaineacht Réigiúnach Feabhsaithe 3. Geilleagair agus Pobail Tuaithe Neartaithe 4. Soghluaisteacht Inbhuanaithe 5. Geilleagar Láidir, le tacaíocht ó Fhiontraíocht, Nuálaíocht agus Scileanna 6. Nascacht Idirnáisiúnta Ardchaighdeáin 7. Taitneamhacht agus Oidhreacht Feabhsaithe 8. Aistriú chuig Sochaí Ísealcharbóin agus Athléimneach Aeráide, Bainistiú Inbhuanaithe Uisce agus 9. Acmhainní Timpeallachta eile 10. Teach ar Sheirbhísí Ardchaighdeáin um Chúram Leanai, Oideachas agus Sláinte 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Dearcadh Pleanála, Úsáid Talún agus Iompair 2040 [Á n-ullmhú]</p>	<p>Cuirfidh an DPUTI cásanna eacnamaíocha agus déimeagrafacha san áireamh atá tuartha don todhchaí, chomh maith le breithnithe inacmhainneachta agus beartais ábhartha an Rialtais agus déanfaidh sé:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An scála cuí infheistíochta airgeadais in iompar talún san fhadtéarma a chainníochtú go ginearálta; • An tionchar a d'fhéadfadh forbairtí fíoscacha, comhshaoil agus teicneolaíochta ar an infheistíocht seo a bhreithniú; agus, • Tosaíochtaí straitéiseacha a aithint le haghaidh infheistíochta sa todhchaí le cinntiú go n-éascaíonn soláthar bonneagair iompair talún cuspóirí Tionscadal Éireann 	<p>Á n-ullmhú</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú)</p>	<p>2040.</p> <p>Is iad príomhchuspóirí an Achta seo ná leasú a dhéanamh ar Achtanna Pleanála 2000 – 2022 agus aird ar leith á tabhairt ar thacú le hathnuachan eacnamaíoch agus forbairt inbhuanaithe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá forbairt, seachas eisceachtaí áirithe, faoi réir rialú forbartha faoi na hAchtanna Pleanála agus deonaíonn nó diúltaíonn na húdaráis áitiúla cead pleanála d'fhorbairt, lena n-áirítear cinn laistigh de limistéir chosanta. Tá réimse díolúintí ann, ón gcóras pleanála, áfach. Tá úsáid talún le haghaidh talmhaíochta, baint móna agus foraoisiú, faoi réir tairseacha áirithe, díolmhairthe go ginearálta ón gceanglas cead pleanála a fháil. Ar a bharr sin, tá gá le Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) do réimse aicmí agus tionscadail mhórsála. Faoin reachtaíocht phleanála, ní mór go n-áireofaí i bPleananna Forbartha cuspóirí éigeantacha do chaomhnú na hoidhreacht nádúrtha agus do chaomhnú láithreáin Eorpacha agus aon láithreán eile a d'fhéadfadh a bheith forordaithe. Tá cumhachtaí lánroghnacha ann freisin chun cuspóirí a leagan síos do chaomhnú ghnéithe éagsúla eile den oidhreacht nádúrtha. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnú Comhshaoil ar Phleananna agus Clár Áirithe 2004 (I.R. 435 de 2004), arna leasú ag I.R 200 de 2011</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is é cuspóir na Rialachán seo ná Treoir 2001/42/CE an 27 Meitheamh 2001 (O.J. Uimh. L 197, 21 Iúil 2001) a thrasú i ndlí na hÉireann mmeasúnú ar éifeachtaí pleananna agus clár áirithe ar an gcomhshaoil — ar a dtugtar an Treoir um Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (MSC) de ghnáth. 	<ul style="list-style-type: none"> Clúdaíonn na Rialacháin pleananna agus cláir i ngach ceann de na hearnálacha atá liostaithe in Airteagal 3(2) den Treoir seachas pleanáil talamhúsáide. Leasaíonn na Rialacháin seo freisin forálacha áirithe den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 chun an bonn reachtúil a sholáthar do thrasuíomh na Treorach maidir le pleanáil úsáide talún. Tá trasuíomh maidir leis an earnáil pleanála talamhúsáide le fáil sna Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta) 2004 (I.R. Uimh. 436 de 2004). 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p> <p>- baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Na Comhphobail Eorpacha (Éin agus Gnáthóga Nádurtha) Rialacháin 2011 (I.R 477 de 2011, arna leasú)</p>	<p>Soláthraíonn na Rialacháin seo treoir nua chun Treoir 92/43/CEE ón gComhairle maidir le gnáthóga agus cosaint fána agus flóra fiáine (arna leasú) a chur chun feidhme in Éirinn agus chun Treoir 2009/147/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a chur chun feidhme. maidir le héin fhiáine a chosaint.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Soláthraíonn siad le haghaidh, i measc nithe eile: oifigeach údaráithe a cheapadh agus lena gcuid feidhmeanna; sainaitint, aicmiú agus nósanna imeachta eile a bhaineann le láithreáin Chomhphobail a ainmniú. • Ullmhaíodh na Rialacháin chun aghaidh a thabhairt ar roinnt breithiúnas de chuid an CBAE in aghaidh na hÉireann, go háirithe cásanna C-418/04 agus C- 183/05, maidir leis an dteip chun cuid gnéithe den Treoir maidir le hÉin agus den Treoir um Ghnáthóga a thrasú i ndlí na hÉireann. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An tAcht um Bainistiú Dramhaíola 1996, arna leasú</p>	<p>Réiteach a dhéanamh maidir le dramhaíl a chosc, a bhainistiú agus a rialú; chun éifeacht a thabhairt d'fhorálacha gníomhartha áirithe arna nglacadh ag institiúidí de chuid na gComhphobal Eorpach i leith na n-ábhar sin; do leasú an Achta fán nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, 1992, agus chun achtacháin áirithe a aisghairm agus soláthar a dhéanamh i dtaobh nithe gaolmhara.</p>	<p>Tá roinnt príomhoibleagáidí dlí san Acht um Bainistiú Dramhaíola, lena n-áirítear ceanglais maidir le planáil i gcomhair bainistiú dramhaíola, bailiú agus gluaiseacht dramhaíola, údarú áiseanna dramhaíola, bearta chun táirgeadh dramhaíola a laghdú agus/nó aisghabháil na dramhaíola a chur chun cinn.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Chuspóirí Comhshaoil (Diúilicíní Péarla Fionnuisce) 2009 (I.R 296 de 2009)</p>	<p>Is é cuspóir na Rialachán seo ná tacú le baint amach stádas fabhrach caomhantais do dhiúilicíní péarla fionnuisce</p>	<p>Gníomhartha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuspóirí cáilíochta comhshaoil a leagan síos do ghnáthóga na bpobal diúilicíní péarla fionnuisce atá ainmnithe sa Chéad Sceideal a ghabhann leis na Rialacháin seo agus atá laistigh de theorainneacha láithreáin a dtugtar fógra ina leith i liosta is iarrthóirí de láithreáin Eorpacha, nó atá ainmnithe mar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta, faoin Acht Eorpach. Rialacháin na gComhphobal (Gnáthóga Nádúrtha), 1997 (I.R Uimh. 94/1997). • A éileamh go ndéanfaí pleananna bainistíochta fo-abhantraí agus cláir bheart leis na cuspóirí seo a bhaint amach. • Dualgais na n-údarás poiblí a leagan amach maidir leis na pleananna bainistíochta fo-abhantraí agus na cláir bheart 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Chuspóirí Comhshaoil (Screamhuisce) 2016 (I.R. Uimh. 366 de 2016)</p>	<p>Leasú a dhéanamh ar Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Chuspóirí Comhshaoil (Screamhuisce) 2010 (I.R. Uimh. 9 de 2010) le soláthar breise a dhéanamh chun Treoir 2014/80/AE ón gCoimisiún an 20 Meitheamh 2014 ag leasú larscríbhinn II a ghabhann le Treoir 2006/118/CE den Pharlaimint Eorpach agus ón gComhairle a chur chun feidhme maidir le screamhuisce a chosaint ar thruailliú agus ar mheathlú.</p>	<p>Rinneadh athbhreithniú agus leasú ar na substaintí agus na luachanna tairsí atá leagtha amach i Sceideal 5 I.R go hUimh 9 de 2010 nuair ba ghá, bunaithe ar fhaisnéis faireacháin atá ann cheana agus ar threoirlínte idirnáisiúnta maidir le luachanna tairsí cuí.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leasaíodh Cuid A de Sceideal 6 chun athruithe ar na rialacha a bhaineann le leibhéal chúlra a mheas chun críocha luachanna tairsí a bhunú do thruailleáin screamhuisce agus táscairí truaillithe. • Leasaíodh Cuid B de Sceideal 6 chun nítrítí agus fosfar (iomlán) / fosfáití a áireamh i measc an liosta íosta truailléan agus a dtáscairí nach mór don Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC) a bhreithniú agus luachanna tairsí á socrú aici. • Leasaíonn Cuid C de Sceideal 6 an fhaisnéis atá le soláthar don Aire ag an GCC maidir leis na truailléin agus a dtáscairí ar socraíodh luachanna tairsí ina leith. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>I.R. Uimh. 113/2022 - Rialachán 2022 (Dea-chleachtas Talmhaíochta le haghaidh Uisce a Chosaint) an Aontais Eorpaigh</p>	<p>Is é cuspóir na Rialachán ná sraith bearta a sholáthar chun cosaint uisce a chinntiú, lena n-áirítear foinsí uisce óil, i gcoinne truailliú mar thoradh ar nítrigin agus fosfar ó fhoinsí talmhaíochta, agus príomhbhéim ar bhainistíocht aoiligh beostoic agus leasacháin eile. Soláthraítear leis an sraith bearta seo, coimircí bunúsacha i gcoinne tionchair díobhálacha ar cháilíocht an uisce a eascraíonn as méadú talmhaíochta Neartaíodh an tsraith bhunúsach de bhearta le dhá athbhreithniú anuas agus soláthraítear sraith de bhearta ní ba láidre leis an gclár nua seo chun cuidiú le cailiteanais nítrigine agus fosfair ó talmhaíocht agus rannchuidiú le feabhsuithe i gcaighdeán an uisce.</p>	<p>Áirítear leis na Rialacháin bearta amhail:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tréimhsí nuair a bhíonn cosc ar leasachán a chur ar thalamh • Teorainneacha ar leasachán a chur ar thalamh • Riachtanais stórála maidir le haoileach beostoic; agus • Monatóireacht ar éifeachtacht na mbearta ó thaobh cleachtas talmhaíochta agus tionchar ar cháilíocht an uisce de. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Aistríonn an Treoir maidir le hAstaíochtaí Tionsclaíochta reachtaíocht náisiúnta: Acht fán nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil 1992 arna leasú ag an Acht um Chaomhnú an Chomhshaoil 2003; agus Rialachán na nGníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (Rialú Truaillithe Comhtháite (Ceadúnúchán) 2013. Rialachán an Aontais Eorpaigh 2020 (Measúnacht Tionchair Timpeallachta) (Acht fán nGníomhaireacht um</p>	<p>Is é cuspóir na Treorach seo ná rialacha a leagan síos nó chun astaíochtaí tionsclaíochta san aer, uisce agus talamh a chosc nó, i gcás nach bhfuil sé sin indéanta, a laghdú agus chun ginidiú dramhaíl a chosc, d'fhonn ardleibhéal a bhaint amach i gcosaint an chomhshaoil. Trasúinn an reachtaíocht soláthar na Treorach.</p>	<p>Leis an reachtaíocht, cumhdaítear gníomhaíochtaí tionsclaíochta sna hearnálacha seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fuinneamh; • táirgeadh agus próiseáil mhiotail • mianraí; • ceimiceáin; • bainistíocht dramhaíola • agus earnálacha eile amhail táirgeadh laín agus páipéir, seamlais agus diantógáil éanlaithe clois nó muc. <p>Caithfidh gach suiteáil a chumhdaítear leis an treoir truailliú a chosc agus a laghdú trí na na teicnící is fearr atá ar fáil a chur i bhfeidhm agus trí dul i ngleic le húsáid fuinnimh éifeachtúil, cosc ar dhramhaíl agus bainistíocht dramhaíola agus beartas chun tionóiscí a chosc agus teorainn a chur ar a n-iarbhairtí.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Chaomhnú Comhshaoil 1992) (Leasú) (2020)</p> <p>Rialacháin 2020 na Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (Astaíochtaí Tionsclaíocha) (Ceadúnúchán) (Leasú)</p> <p>Rialacháin 2013 an Aontais Eorpaigh (Astaíochtaí Tionsclaíocha)</p> <p>Rialacháin 2013 na Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (Astaíochtaí Tionsclaíocha) (Ceadúnúchán) (Leasú)</p> <p>Rialacháin 2013 na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (Táillí Ceadúnaithe)</p>			
<p>Na Rialacháin um Chaighdeán Uisce Snámha 2008 (I.R. 79 de 2008)</p>	<p>Soláthraíonn na Rialacháin seo do thrasuíomh Threoir an AE maidir le hUisce Snámha 2006 (Treoir 2006/7/CE an 15 Feabhra 2006) a bhfuil sé mar aidhm aici:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cosaint sláinte a fheabhsú do shnámhóirí • Cur chuige níos réamhghníomhaí a bhunú maidir le bainistiú uiscí snámha, agus • Rannpháirtíocht an phobail a mhéadú agus scaipeadh faisnéise ar an bpobal a chur chun cinn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bunaíonn na Rialacháin córas aicmithe nua do chaighdeán uisce snámha bunaithe ar cheithre aicmiú “lag”, “dóthanach”, “maith” agus “ar fheabhas” agus den chuid is mó is gá go mbainfear aicmiú “dóthanach” amach ar a laghad faoi 2015 do gach uisce snámha. . • Is gá d’údaráis áitiúla bearta cuí a ghlacadh le huiscí atá aicmithe mar “lag” a fheabhsú agus líon na n-uiscí snámha a aicmítear mar “maith” nó “ar fheabhas” a mhéadú. • Ní mór comhairle bhuan i gcoinne snámha a eisiúint i gcásanna ina rangáitear uiscí snámha “lag” ar feadh cúig bliana as a chéile. • Is gá d’údaráis áitiúla uiscí snámha a shainaithint ar bhonn bliaintiúil, féilire monatóireachta a bhunú, an mhonatóireacht shonraithe a dhéanamh, na torthaí a thuairisciú don GCC, bearta bainistíochta cuí a dhéanamh nuair is gá agus faisnéis a sholáthar don 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<p>phobal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caithfidh rannpháirtíocht an phobail a bheith ann chun uiscí a aithint agus i gcur i bhfeidhm ginearálta na Rialachán. • Éilítear ar an GCC uiscí snámha a rangú faoi na Rialacháin, go ginearálta ar bhonn thorthaí monatóireachta na gceithre shéasúr snámha roimhe sin, agus tuarascáil bhliantúil a fhoilsiú maidir le caighdeán na n-uiscí snámha. • Cuirfear tús le monatóireacht ag údaráis áitiúla tráth roimh 2011 d'fhonn go gcinnteofar rangú d'uiscí snámha tráth nach déanaí ná 2015. • D'fhéadfadh go n-iarrfar ar rialtóirí príobháideacha tailte rochtana íocaíocht bhreise a dhéanamh i dtreo na gcostas a thabhaíonn údarás áitiúil nó an GCC. 	
<p>Caighdeán Uisce Snámha (Leasú) Rialacháin 2011 (I R 351 de 2011)</p>	<p>Leagtar amach an t-íoslíon samplaí d'uiscí snámha sa Rialachán seo an a theastaíonn chun measúnú ar chaighdeán uisce snámha a dhéanamh.</p>	<p>Leagtar amach tuilleadh faoin líon íosta samplaí uisce snámha a theastaíonn chun measúnú ar chaighdeán uisce snámha a dhéanamh</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Ísealcharbóin (Leasú), 2021</p>	<p>Acht chun faomhadh a chur ar fáil do phleananna an Rialtais maidir le hathrú aeráide le haistriú go geilleagar ísealcharbóin, athléimneach ó thaobh na haeráide agus atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de a shaothrú.</p>	<p>Agus an Rialtas ag breithniú plean nó creat lena fhorpheas, leis an gcuspóir aistriú náisiúnta a bhaint amach laistigh de thréimhse lena mbaineann an cuspóir. Déanfaidh sé gach iarracht an cuspóir sin a bhaint amach, go mbainfear amach an cuspóir sin trí bhearta atá éifeachtúil ó thaobh costas de a chur chun feidhme agus, chun na críche sin, tabharfar aird ar na nithe seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An cuspóir deiridh a shonraítear in Airteagal 2 de Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide a rinneadh i Nua-Eabhrac an 9 Bealtaine 1992 agus aon ghealltanais maolaithe a rinne an tAontas Eorpach mar fhreagra nó ar shlí eile i ndáil leis an gcuspóir sin, • Beartas an Rialtais ar athrú aeráide, • Ceartas aeráide, • Aon oibleagáid atá ar an Stát faoi láthair faoi dhlí an Aontais Eorpaigh nó faoi aon chomhaontú idirnáisiúnta dá dtagraítear in alt 2; agus • An fardal náisiúnta is déanaí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa agus réamh-mheastachán ar ghás ceaptha teasa sa todhchaí astaíochtaí, arna n-ullmhú ag an nGníomhaireacht. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Gníomhaíochta Aeráide 2023</p>	<p>Soláthraíonn an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2023 plean mionsonraithe chun gníomh cinntitheach a dhéanamh le laghdú 51% a bhaint amach ar astaíochtaí foriomlána gás ceaptha teasa faoi 2030 agus Éire a chur ar chosán chun astaíochtaí neodrach a bhaint amach tráth nach déanaí ná 2050, mar a ghealltar sa Chlár. don Rialtas agus atá leagtha amach san Acht Aeráide 2021.</p>	<p>Liostaíonn an Plean na gníomhartha atá ag teastáil lenár spriocanna aeráide a bhaint amach agus leagann sé síos raonta táscaha laghduithe astuithe do gach earnáil den gheilleagar. Déanfar é a nuashonrú go bliantúil, chun ailíniú le buiséid charbóin uile-gheilleagair na hÉireann atá ceangailteach ó thaobh dlí agus le huasteorainneacha earnála a chinntiú.</p>	<p>Sa chás go dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí talamhúsáide nua mar thoradh ar an reachtaíocht, plean, clár, srl, ina n-aonar nó i gcomhar le cinn eile, d'fhéadfadh éifeachtaí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Dara Plean Forfheidhmithe Náisiúnta na hÉireann maidir leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (2022 - 2024)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is freagairt dhíreach é an Plean Náisiúnta Cur Chun Feidhme 2022 - 2024 ar Chlár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe agus soláthraíonn sé cur chuige uile-rialtais chun na 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe (SFlanna) a chur chun feidhme. • Chuir an chéad leagan den Phlean (2018 – 2020) ‘Maitrís SFI’ ar fáil a shainaithníonn na Ranna Rialtais atá freagrach as gach ceann de na 169 sprioc. Áiríodh ‘Mapa Beartais SFI’ ann freisin a léirigh na beartais náisiúnta ábhartha do gach ceann de na spriocanna. 	<p>Aithníonn an Plean cúig chuspóir straitéiseacha chun cur i bhfeidhm a threorú:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creat SFI a leabú in obair na Ranna Rialtais chun Comhleanúnachas Beartais níos fearr a bhaint amach don Fhorbairt Inbhuanaithe; • Na SFlanna a chomhtháthú le hobair na nÚdarás Áitiúla le tacaíocht níos fearr a thabhairt do logánú na SFlanna; • Comhpháirtíochtaí níos fearr do na Spriocanna; • Ionchorprú breise a dhéanamh ar phrionsabal ‘Ná Fág Éinne ar Lár’ de Chlár Oibre na hÉireann 2030 agus meicníochtaí tuairiscithe; agus • Meicníochtaí láidre tuairiscithe 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Aer Glan d’Éirinn (2023)</p>	<p>Soláthraíonn an Straitéis um Aer Glan an creat beartais straitéiseach atá riachtanach chun bearta comhtháite ar fud bheartas an rialtais a aithint agus a chur chun cinn a bhíonn ag teastáil chun truailliú aeir a laghdú agus aer níos glaine a chur chun cinn agus cuspóirí náisiúnta níos leithne á seachadadh.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tríd an doiciméad seo is féidir le hÉirinn na beartais agus na bearta riachtanacha a fhorbairt le cloí le reachtaíocht AE nua agus atá ag teacht chun cinn. • Ba cheart go gcabhródh an Straitéis le dul i ngleic le hathrú aeráide freisin. • Breithníonn an Straitéis raon níos leithne de bheartais náisiúnta a bhaineann le beartas aeir ghlain mar iompar, fuinneamh, téamh baile agus talmhaíocht. • In aon phlé a bhaineann le beartas aeir ghlain, tá ceist sláinte daoine ríthábhachtach, is téama láidir é seo sa Straitéis. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Straitéis Eangach25 EirGrid agus an Clár Forfheidhmithe Eangach25 gaolmhar 2017 - 2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is é misean EirGrid ná córas tarchurtha atá sábháilte, slán, iontaofa, eacnamaíoch agus éifeachtach a fhorbairt, a chothabháil agus a oibriú d'Éirinn. • “Is í an fhís atá againn ná eangach a fhorbrófar chun freastal ar riachtanais na todhchaí, ionas gur féidir léi cumhacht a iompar go sábháilte agus go hiontaofa ar fud na tíre chuig na bailte móra agus na cathracha agus ar aghaidh chuig gach teach, feirm agus gnó ina n-úsáidtear an leictreachas agus mar sin is féidir leis freastal ar riachtanais tomhaltóirí agus gineadóirí ar bhealach inbhuanaithe.” 	<p>Tá Eangach25, treochlár EirGrid chun an eangach tarchurtha leictreachais a uasghrádú faoi 2025, á chur i bhfeidhm i gcónaí chun cumas na heangaí a mhéadú, chun éileamh sa todhchaí a shásamh, agus chun cabhrú le hÉirinn a sprioc de 40 faoin gcéad de leictreachas ó fhuinneamh in-athnuaite a bhaint amach. faoi 2020.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis um Fhorbairt Glasbhealaí Náisiúnta agus Réigiúnacha sa Todhchaí (2018)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is é cuspóir na Straitéise seo ná cabhrú le forbairt straitéiseach ar Ghlasbhealaí atá suntasach go náisiúnta agus go réigiúnach i láithreacha cuí tógtha ar chaighdeán cuí chun eispéireas ardchaighdeán a sholáthar do gach úsáideoir Glasbhealaí. • Tá sé mar aidhm aige freisin cur le líon agus leathadh geografach na nGlasbhealaí ó thaobh scála agus cáilíochta timpeall an thar na 10 mbliana atá romhainn le méadú suntasach dá réir ar líon na ndaoine a úsáideann Glasbhealaí mar eispéireas cuairteoirí agus mar thaitneamhacht áineasa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gréasán Glasbhealaí Straitéiseacha de bhealaí náisiúnta agus réigiúnacha, le roinnt bealaí suaitheanta ar dchumais ar féidir iad a leathnú agus/nó a nascadh le Glasbhealaí áitiúla agus le bonneagar rothaíochta agus síúil eile; • Glasbhealaí ar scála agus ar chaighdeán cuí a bhfuil acmhainneacht shuntasach acu méadú ar thurasóireacht ghníomhaíochta a sheachadadh • go hÉirinn agus a úsáideann cuairteoirí ón gcoigríoch iad go rialta, • cuairteoirí baile agus muintir na háite ag cur le sochaí níos sláintiúla dá bharr trí ghníomhaíocht fhisiciúil mhéadaithe; • Glasbhealaí a sholáthraíonn eispéireas easbhóthair atá deighilte go substaintiúil ag nascadh áiteanna spéise, áineasa agus fóillíochta i gceantair le radharcra áille de chineálacha éagsúla le neart le feiceáil agus le déanamh; agus • Glasbhealaí a chuireann deiseanna ar fáil chun gnólachtaí agus geilleagair áitiúla a fhorbairt, agus • Glasbhealaí a fhorbraítear leis na páirtithe leasmhara ábhartha go léir de réir cód cleachtais comhaontaithe. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Plean Náisiúnta Acmhainní Uisce (2021)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is plean é an PNAU maidir le conas soláthar uisce sábháilte, slán agus iontaofa a sholáthar do chustaiméirí don chéad cheann eile • 25 bliain, gan a bheith ina chúis le drochthionchar ar an gcomhshaol. • Is é cuspóir an PNAU a leagan amach conas atá sé beartaithe againn an soláthar agus an t-éileamh ar uisce óil a chothabháil sa ghearrthéarma, sa mheántéarma agus san fhadtéarma agus an tionchar ar an gcomhshaol a íoslaghdú. 	<p>Is iad príomhchuspóirí an phlean:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limistéir a shainnithint ina bhfuil easnaimh sa soláthar uisce faoi láthair agus amach anseo, ag glacadh gnáthchoinníollacha aimsire agus adhaimsire san áireamh • Measúnú a dhéanamh ar an éileamh uisce reatha agus sa todhchaí ó thithe, ó ghnólachtaí, ó fheirmeacha agus ó thionscal • Breathnú ar an tionchar a bhíonn ag athrú aeráide ar acmhainní uisce na hÉireann • Plean triomach a fhorbairt ag tabhairt comhairle faoi bhearta a bheidh le glacadh roimh agus le linn imeachtaí triomach • Plean a fhorbairt a shonraíonn conas a dhéileáilann muid leis an ábhar a tháirgtear mar thoradh ar chóireáil uisce óil • Roghanna a aithint, a fhorbairt agus a mheasúnú chun cabhrú le heasnaimh ionchasacha i soláthairtí uisce a shásamh • Measúnú a dhéanamh ar na hacmhainní uisce atá ar fáil ag leibhéal náisiúnta lena n-áirítear lochanna, aibhneacha agus screamhuisce 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Dréachtphlean Straitéiseach Náisiúnta um Fhorbairt Dobharshaothraithe 2030 [Ag feitheamh le foilsíú]</p>	<p>“Tá forlúí ar an bPlean Straitéiseach Náisiúnta ilbhliantúil seo um Fhorbairt Dobharshaothraithe Inbhuanaithe (2022 – 2030) (PSNFD) le ‘Treoirínte straitéiseacha nua an AE maidir le dobharshaothrú AE atá níos inbhuanaithe agus níos iomaíche don tréimhse 2021 go 2030’, chomh maith leis an gclárthréimhse (2021 go 2027) ón gCiste Eorpach Muirí lascaigh agus Dobharshaothraithe (CEMID). Mar sin, soláthraíonn an plean seo an fhís straitéiseach agus an creat do mhaoiniú faoi CEMID, chomh maith le tionscnaimh eile de chuid an AE agus náisiúnta.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Pleananna Sainithe Limistéir Mhuirí’ (PSLManna) a fhorbairt don dobharshaothrú lena chinntiú go dtugtar tacaíocht don earnáil i bPlean Spásúlachta Muirí na hÉireann chun infheistiú agus bhfoirmeacha éagsúla dobharshaothraithe inbhuanaithe a éascú. • Monatóireacht níos airdealláí agus níos freagraí má tá galair uisceacha agus sábháilteacht bia i mbaol. • Plean cuimsitheach um chumas daonna a fhorbairt do dhobharshaothrú na hÉireann chun an earnáil a chur chun cinn mar rogha gairme tharraingteach, chun ceannaireacht, bainistíocht agus cumas gnó a fhorbairt san earnáil agus chun na scileanna riachtanacha a sholáthar thar thréimhse ama na straitéise. • Teachtaireachtaí comhordaithe a sholáthar ar nádúr inbhuanaithe, ísealcharbóin tháirgeadh 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Foirgníocht 2020, Straitéis le haghaidh Earnáil Tógála Athnuaithe</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leagann Foirgníocht 2020 amach pacáiste beart a chomhaontaigh an Rialtas agus tá sé dírithe ar ghníomhaíocht a spreagadh sa tionscal tógála. Tá sé mar aidhm ag an Straitéis cumas na hearnála poist a chruthú agus a chothabháil a mhéadú, agus earnáil inbhuanaithe a mhéadú, agus earnáil inbhuanaithe a sheachadadh, ag feidhmiú ag leibhéal cuí. Féachann sé le ceachtanna na an t-am atá thart agus a chinntiú go bhfuil na struchtúir agus na meicníochtaí cearta i bhfeidhm ionas nach n-athdhéanfar iad. 	<p>dobharshaothraithe na hÉireann, le tacaíocht ó dheimhniú neamhspleách agus idirphlé oscailte.</p> <p>Mar sin tugann an Straitéis seo aghaidh ar shaincheisteanna lena n-áirítear:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cur chuige straitéiseach maidir le soláthar tithíochta, bunaithe ar fhíor-riachtanais agus riachtanais tomhaiste, le meicníochtaí i bhfeidhm chun a bhrath agus gníomhú nuair a bhíonn rudaí ag dul amú; Feabhsú leanúnach ar an bpróiseas pleanála, an chothromaíocht cheart a bhaint amach idir riachtanais reatha agus riachtanais amach anseo; Fáil ar mhaoiniú do thionscadail inmharthana agus fiúntacha; Rochtain ar airgeadas morgáiste ar théarmaí réasúnta agus inbhuanaithe; A chinntiú go bhfuil na huirlisí againn a theastaíonn uainn chun monatóireacht agus rialú a dhéanamh ar an earnáil ar bhealach a bhuntacaíonn le muinín an phobail agus le sábháilteacht oibrithe; Earnáil oiriúnach don fheidhm a chinntiú le tacaíocht ó fhórsa saothair ardoilte a bhaineann ardchaighdeán agus caighdeán amach; agus A chinntiú go gcuirtear deiseanna ar fáil d'iar-oibrithe tógála dífhostaithe chun cur le téarnamh na hearnála. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn 2015-2025 agus Measúnú ar Nádúr an Tírdhreacha Náisiúnta (ar feitheamh ullmhúcháin)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bainfear úsáid as an Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha chun comhlíonadh an Choinbhinsiúin um Thírdhreach na hEorpa a chinntiú agus chun príonsabail a bhunú leis an tírdhreach a chosaint agus a fheabhsú agus athruithe á bhainistiú go dearfach. Soláthróidh sé creat beartais ardleibhéil chun cothromaíocht a bhaint amach idir cosaint, bainistíocht agus pleanáil an tírdhreacha trí ghníomhaíochtaí tacaíochta. Fís na Straitéise Tírdhreacha: “Léiríonn agus cuimsíonn ár dtírdhreach ár luachanna cultúrtha agus ár n-oidhreacht nádúrtha chomhroinnte agus cuireann sé le folláine ár sochaí, ár gcomhshaoil agus ár ngeilleagair. Tá oibleagáid orainn féin agus do na glúnta atá le teacht a chosaint, a bhainistiú agus a phleanáil inbhuanaithe a chur chun cinn.” 	<p>Is iad cuspóirí na Straitéise Náisiúnta Tírdhreacha:</p> <ul style="list-style-type: none"> Coinbhinsiún Tírdhreacha na hEorpa a chur i bhfeidhm trí tírdhreach a chomhtháthú sa chur chuige maidir le forbairt inbhuanaithe; Próiseas poiblí a bhunú agus a leabú chun faisnéis eolaíoch, theicniúil agus chultúrtha a bhailiú, a roinnt agus a léirmhíniú d'fhonn sainiúint agus cur síos atá bunaithe ar fhianaise a dhéanamh ar charachtar, acmhainní agus próisis an tírdhreacha; Creat beartais a sholáthar, a chuirfidh bearta i bhfeidhm ar leibhéal náisiúnta, eanála - lena n-áirítear talmhaíocht, turasóireacht, fuinneamh, iompar agus muirí - agus ar an leibhéal áitiúil, in éineacht leis an tsochaí shibhialta, chun cosaint, bainistiú agus pleanáil chúí a dhéanamh trí dhearadh ardchaighdeán don inbhuanaithe. Maoirseacht ar an tírdhreach; A chinntiú go mbainimid leas as deiseanna chun beartais a bhaineann le húsáid tírdhreacha a chur i bhfeidhm atá comhlántach agus comhthreisiúil agus go seachnaítear cuspóirí beartais atá ag teacht salach ar a chéile chomh fada agus is féidir. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Náisiúnta Bainistíochta Dramhaíola Guaisí (GCC) 2021 - 2027</p>	<p>Leagann an Plean seo amach na tosaíochtaí atá le leanúint thar na sé bliana amach romhainn agus ina dhiaidh sin chun feabhas a chur ar bhainistiú dramhaíola guaisí, ag cur san áireamh an dul chun cinn atá déanta ón bplean roimhe sin agus an polasaí dramhaíola agus athruithe reachtaíochta a tharla ó foilsíodh an plean roimhe sin.</p> <p>Leagann Alt 26 den Acht um Bainistiú Dramhaíola 1996 arna leasú amach na cuspóirí uileghabhálacha don Phlean Náisiúnta um Bainistiú Dramhaíola Guaisí. Sa chomhthéacs seo, tá na cuspóirí seo a leanas san áireamh mar thosaíochtaí do thréimhse an Phlean athbhreithnithe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Giniúint dramhaíola guaisí sa tionscal agus 	<p>Déanann an Plean athbhreithnithe 20 moladh faoi na hábhair seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beartas agus Rialúchán a Chosc Bailiú agus Cur i bhFeidhm Cóireála 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<p>sa tsocháí i gcoitinne a chosc agus a laghdú;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bailiúchán na dramhaíola guaisí a uasmhéadú d'fhonn an tionchar comhshaoil agus sláinte a bhaineann le dramhaíl neamhrialaithe a laghdú; • Iarracht a dhéanamh féindóthain mhéadaithe a bhaint amach i mbainistíocht dramhaíola guaisí agus íoslaghdú a dhéanamh ar onnmhairiú dramhaíola guaisí; • Na hiarmhairtí comhshaoil, sláinte, sóisialta agus eacnamaíocha a bhaineann le giniúint agus bainistiú dramhaíola guaisí a íoslaghdú. 		
<p>Beartas Náisiúnta na gCalafort 2013</p>	<p>Is é príomhchuspóir Beartas Náisiúnta na gCalafort ná margadh iomaíoch agus éifeachtach a éascú do sheirbhísí iompair mhuirí.</p>	<p>Tugann Beartas Náisiúnta na gCalafort catagóiríú soiléir d'earnáil na gcalafort isteach i gCalafort a bhfuil Tábhacht Náisiúnta leo (Sraith 1), Calafort a bhfuil Tábhacht Náisiúnta leo (Sraith 2) agus Calafort a bhfuil Tábhacht Réigiúnach ag baint leo.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Beartas Náisiúnta Eitlíochta 2015</p>	<p>Go sonrach, is iad príomhspríocanna an Bheartais Náisiúnta Eitlíochta seo ná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nascacht na hÉireann a fheabhsú trí rochtain shábháilte, shlán agus iomaíoch a chinntiú a fhreagraíonn do riachtanais ghnó, turasóireachta agus tomhaltóirí; • Fás na fiontraíochta eitlíochta in Éirinn a chothú chun tacú le poist a chruthú agus Éire a shuíomh mar cheannaire domhanda aitheanta san eitlíocht; agus • An méid a chuireann an earnáil eitlíochta le fás agus forbairt eacnamaíoch na hÉireann. 	<p>Tá an Beartas Eitlíochta Náisiúnta tiomanta do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sábháilteacht a choinneáil mar phríomhthosaíocht in eitlíocht na hÉireann agus a chinntiú go bhfuil rialáil sábháilteachta láidir, éifeachtach agus éifeachtúil; • Coinníollacha a chruthú chun forbairt bealaí agus seirbhísí nua a spreagadh, go háirithe chuig margaí nua agus margaí atá ag teacht chun cinn; • Ardleibhéal iomaíochta a chinntiú i measc aerlínte a oibríonn i margadh na hÉireann; • Oibriú líonra aerfoirt na hÉireann a bharrfheabhsú chun nascacht uasta leis an gcuid eile den domhan a chinntiú; • A chinntiú go léiríonn an creat rialála don eitlíocht dea-chleachtas idirnáisiúnta agus go n-éascaíonn rialáil eacnamaíoch infheistíocht leanúnach i mbonneagar eitlíochta ag aerfoirt na hÉireann chun tacú le fás tráchta; • Tacú leis na hearnálacha léasaithe aerárthach agus airgeadas eitlíochta chun suíomh domhanda tosaigh na hÉireann sna réimsí seo a choinneáil; agus Earnáil eitlíochta ginearálta sábháilte agus nuálaíoch a chothabháil chun tacú le tionscal eitlíochta níos leithne na hÉireann. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Treoirínte ón Aire amhail Treoirínte um Thithíocht Inbhuanaithe Tuaithe agus Treoirínte um Bainistiú Riosca Tuilte</p>	<p>Táirgeann an Roinn raon treoirínte atá deartha chun cabhrú le húdaráis phleanála, leis an mBord Pleanála, le forbróirí agus leis an bpobal i gcoitinne agus clúdaíonn sí raon leathan saincheisteanna, ii measc nithe eile, oidhreacht ailtireachta, áiseanna cúram leanáí, tírdhreach, cairéil agus dlús cónaithe.</p>	<p>Eisíonn an tAire treoirínte reachtúla faoi Alt 28 den Acht a bhfuil sé d'oibleagáid ar údaráis phleanála agus ar an mBord Pleanála aird a thabhairt orthu agus iad ag comhlíonadh a bhfeidhmeanna phleanála.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Creat um Éire Shláintiúil FSS um Shláinte agus Fholláine Feabhaisithe 2013-2025</p>	<p>Is í an fhís ná: “Éire Shláintiúil, áit ar féidir le gach duine taitneamh a bhaint as sláinte agus folláine fhisiceach agus mheabhrach go dtí a lánacmhainneacht, áit a bhfuil luach agus tacaíocht á tabhairt don fholláine ag gach leibhéal den tsochaí agus ina bhfuil gach duine freagrach.”</p>	<p>Tá na ceithre sprioc seo idirnasctha, idirspiléach agus comhthacúil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprioc 1: Méadú ar líon na ndaoine atá sláintiúil ag gach céim den saol • Sprioc 2: Éagothroime sláinte a laghdú • Sprioc 3: An pobal a chosaint ó bhagairtí ar shláinte agus folláine • Sprioc 4: Timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine aonair agus le gach earnáil den tsochaí a bpáirt a ghlacadh chun Éire shláintiúil a bhaint amach 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Creat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí, 2021</p>	<p>Is príomh-bhreithniú é an CNPM do chinnteoirí ar gach údarú mara. Cruthaíonn an CNPM creat uileghabhálach le haghaidh cinnteoireachta atá comhsheasmhach, bunaithe ar fhianaise, agus a chinntíonn todhcháí inbhuanaithe don limistéar muirí.</p>	<p>Is doiciméad gonta straitéiseach é an Creat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí a dhéileálfaidh le, inter alia, leis na nithe seo a leanas: saincheisteanna comhshaoil, sóisialta agus eacnamaíocha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Príomhghníomhaíochtaí muirí amhail iascach, turasóireacht, iompar, giniúint fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta, taiscéalaíocht agus táirgeadh ola agus gáis, dobharshaothrú, agus an chaoi a n-idirghníomhaíonn siad; • Athrú aeráide agus tionchair ghaolmhara; • Pobail agus sláinte; • Oidhreacht chultúrtha; • Timpeallacht mhuirí agus bithéagsúlacht; • Idirghníomhartha trasteorann le dlínsí eile. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Ráiteas Beartais Turasóireachta: Daoine, Áit agus Beartas – Turasóireacht a Fhás go dtí 2025</p>	<p>Is é príomhspríoc an ráitis bheartais seo ná earnáil turasóireachta bríomhar, tharraingteach a bheith ann a chuireann go mór le fostaíocht ar fud na tíre; atá inbhuanaithe go heacnamaíoch, go sóisialta agus go comhshaoil; cuidíonn sé le híomhá dhearfach d'Éirinn a chur chun cinn thar lear, agus is earnáil í ina dteastaíonn ó dhaoine oibriú inti.</p>	<p>Leagann an Ráiteas Beartais Turasóireachta amach trí phríomhspríoc atá le baint amach faoi 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ioncam ó thurasóireacht thar lear de €5 billiún in aghaidh na bliana glan ar bhoilsciú gan fáltais iompróra san áireamh; • 250,000 duine fostaíthe sa turasóireacht; • agus 10 milliún cuairteoir iasachta go hÉirinn in aghaidh na bliana. 	<p>I gcás ina dtarlaíonn forbairtí nó gníomhaíochtaí nua úsáide talún mar thoradh ar an reachtaíocht seo, plean, clár, srl, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le cinn eile, d'fhéadfadh éifeachtaí i dteannta a chéile teacht chun cinn. Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Turasóireachta do Thuaisceart Éireann Plean 10 mBliana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foilseofar an Straitéis seo sa bhliain 2024. • Sa phlean seo, leagtar amach plean 10 mbliana d'fhás earnáil na turasóireachta i dTuaisceart Éireann, agus é mar aidhm luach turasóireachta don gheilleagar a mhéadú faoi 50-75% i gcomparáid le 2019. • Tá sé mar fhís "Tuaisceart Éireann a bhunú mar cheann scríbe den chéad scoth ó cheann ceann na bliana, áit a bhfuil iomráiteach dá heispéiris barántúla, dá tírdhreach, oidhreacht agus cultúr agus a mbaineann tairbhe as pobail, an geilleagar agus an comhshaol inbhuanaitheacht ina croílár. 	<p>Is iad seo a leanas spriocanna straitéiseacha agus croithéamaí na Straitéise:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuálach • Ionchuimsitheach • Inbhuanaitheach • Tarraingteach • Comhoibríoch <p>Sainnítear sa doiciméad seo na sainúshláin agus spreagthaí fáis.</p>	<p>Ní mór go gcomhlíonann cur i bhfeidhm an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide gach reachtaíocht chomhshaoil agus ní mór dó a bheith i gcomhréir le agus cur go carnach le - in éineacht le úsáideoirí eile agus comhlachtaí agus a gcuid pleananna etc. - baint amach na gcuspóirí an chreata rialála do chaomhnú agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	D'fhéadfadh go bhfuil nó nach bhfuil an plean seo ábhartha go díreach don PGAÚÁ, áirítear go bhfuil tionchar as cuimse aige i gcomhthéacs sholáthar gníomhú náisiúnta ar son na haeráide.		
Ár dTodhchaí Inbhuanaithe: Creat don Fhorbairt Inbhuanaithe d'Éirinn 2012	Creat meántéarmach agus fadtéarmach chun forbairt inbhuanaithe agus an geilleagar glas a chur chun cinn in Éirinn. Aithníonn sé pleanáil spásúlachta mar phríomhdhúshlán don forbairt inbhuanaithe agus leagann sé síos sraith beart chun dul i ngleic leis na dúshláin sin.	Leagann sé amach na dúshláin atá romhainn agus conas a d'fhéadfaimis aghaidh a thabhairt orthu chun a chinntiú gur féidir caighdeán na beatha agus folláine ghinearálta a fheabhsú agus a chothú sna blianta amach romhainn.	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
An Creat Náisiúnta Infheistíochta don Iompar in Éirinn (CNIIE) 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Is é CNIIE creat na Roinne Iompair chun tús áite a thabhairt d'infheistíocht sa líonra iompair talún amach anseo chun tacú le seachadadh na dTorthaí Straitéiseacha Náisiúnta. • Treoróidh an CNIIE infheistíocht iompair sna blianta amach romhainn chun an Creat Pleanála Náisiúnta a chumasú, chun tacú leis an bPlean Gníomhaíochta Aeráide, agus chun torthaí sóisialta, comhshaoil agus eacnamaíochta a chur chun cinn ar fud na hÉireann. 	<p>Is iad na ceithre thosaíocht infheistíochta atá luaite in CNIIE ná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soghluaisteacht daoine agus earraí i gceantair uirbeacha. • Cosaint agus athnuachan. • Nascacht réigiúnach agus tuaithe feabhsaithe. • Dícharbónú. 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An Creat Náisiúnta Oiriúnaithe (NAF) 2018 agus na pleananna oiriúnaithe réigiúnacha, áitiúla agus earnála gaolmhara (lena n-áirítear iompar)</p>	<p>Sonraíonn CNO an straitéis náisiúnta maidir le bearta oiriúnaithe a chur i bhfeidhm in earnálacha éagsúla agus ag údaráis áitiúla ina limistéir riaracháin d'fhonn leochaileacht an Stáit don Stát a laghdú d'ifeachtaí diúltacha an athraithe aeráide agus leas a bhaint as aon éifeachtaí dearfacha a d'fhéadfadh tarlú.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ba cheart go bhféachfadh oiriúnú faoin gCreat seo le costais a íoslaghdú agus na deiseanna a eascraíonn as athrú aeráide a uasmhéadú. • Cuimsíonn gníomhartha oiriúnaithe ó thógáil acmhainn oiriúnaitheach (m.sh. feasacht a mhéadú, faisnéis a roinnt agus oiliúint spriocdhírthe) go dtí gníomhaíochtaí bunaithe ar bheartas agus airgeadas. • Ní mór do ghníomhartha oiriúnaithe a bheith bunaithe ar riosca, bunaithe ar leochaileachtaí reatha ár sochaí agus ár gcóras agus tuiscint ar athrú aeráide réamh-mheasta. • Ní mór do ghníomhaíochtaí oiriúnaithe a dhéantar chun athléimneacht aeráide a mhéadú na tionchair ar earnálacha agus leibhéal rialachais eile a mheas freisin 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Páipéar Bán an Rialtais 'Aistriú na hÉireann chuig Todhchaí Fuinnimh Ísealcharbóin' (2015 – 2030)</p>	<p>Leagtar amach sa Pháipéar Bán fíis agus creat chun beartas fuinnimh na hÉireann a threorú idir seo agus 2030. Nuashonrú iomlán ar bheartas fuinnimh bunaithe ar an bhfís chun Éire a chlaohlú ina sochaí agus ina geilleagar ísealcharbóin faoi 2050.</p>	<p>Cloch mhíle shuntasach a bheidh in 2030, rud a chiallaíonn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Astuithe GCT ón eanáil fuinnimh a laghdú idir 80% agus 95% • A chinntiú go mbíonn soláthairtí slána d'fhuinneamh iomaíoch agus inacmhainne fós ar fáil do shaoránaigh agus gnólachtaí. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>An tAcht um Fhiadhúlra 1976 An tAcht um Fhiadhúlra (Leasú), 2000</p>	<p>Soláthraíonn an tAcht cosaint agus caomhnú ar fhlóra agus fána fiáin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Soláthraíonn cosaint do speicis áirithe, a ngnáthóga agus éiceachórais thábhachtacha • Cosaint reachtúil a thabhairt do LONanna • Feabhsaítear speicis fiadhúlra agus a ngnáthóga • Áirítear níos mó speiceas le haghaidh cosanta 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Gníomhartha don Bithéagsúlacht (2017-2021) Plean Náisiúnta Bithéagsúlachta na hÉireann</p>	<p>Leagann sé amach cuspóirí straitéiseacha, spriocanna agus gníomhartha chun bithéagsúlacht na hÉireann a chaomhnú agus a athbhunú agus chun cailleanas na bithéagsúlachta in Éirinn agus go domhanda a chosc agus a laghdú.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bithéagsúlacht a phríomhshruthú sa phróiseas cinnteoireachta trasna gach earnála. • An bonn eolais maidir le caomhnú, bainistiú agus úsáid inbhuanaithe na bithéagsúlachta a neartú go suntasach. • Feasacht agus léirtheiscint ar sheirbhísí bithéagsúlachta agus éiceachórais a mhéadú. • Bithéagsúlacht agus seirbhísí éiceachórais faoin tuath i gcoitinne a chaomhnú agus a athchóiriú. • Bithéagsúlacht agus seirbhísí éiceachórais sa chomhshaol muirí a chaomhnú agus a athchóiriú. • Bainistiú na limistéar cosanta agus na speiceas faoi chosaint an dlí a leathnú agus a fheabhsú. • Éifeachtúlacht an rialachais idirnáisiúnta maidir le bithéagsúlacht agus seirbhísí éiceachórais a neartú go suntasach. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardlleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Plean Náisiúnta Leathanbhanda (2012)</p>	<p>Leagtar amach an straitéis chun leathanbhanda ardluais a sholáthar ar fud na hÉireann.</p>	<p>Leagtar amach sa Phlean:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ráiteas soiléir ar bheartas an Rialtais maidir le Leathanbhanda Ardluais a sheachadadh. • Spriocanna sonracha maidir le seachadadh agus rolladh amach leathanbhanda ardluais agus na luasanna atá le seachadadh. • An straitéis agus na hidirghabhálacha a bheidh mar bhonn agus mar thaca ag cur i bhfeidhm rathúil na spriocanna seo. • Sraith de bhearta comhlántacha sonracha chun cur i bhfeidhm bheartas an Rialtais sa réimse seo a chur chun cinn. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte – Treoirlínte d'Údaráis Phleanála (2009)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leagann sé amach meicníochtaí cuimsitheacha chun sainaithint, measúnú agus bainistiú riosca tuilte a ionchorprú sa phróiseas pleanála. • Cinntíonn sé go bhfuil riosca tuilte ina phríomh-bhreithniú agus pleananna úsáide talún á n-ullmhú agus i measúnú na n-iarratas pleanála. • Déantar na Treoirlínte a chur i bhfeidhm trí ghníomhaíochtaí ar leibhéal náisiúnta, réigiúnacha, údaráis áitiúla agus suímh shonracha. • Ceanglaítear ar údaráis phleanála agus ar an mBord Pleanála aird a thabhairt ar na Treoirlínte agus iad i mbun a gcuid feidhmeanna faoi na hAchtanna Pleanála. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forbairt mhíchuí i gceantair atá i mbaol tuilte a sheachaint. • Forbairtí nua a mhéadaíonn riosca tuilte in áiteanna eile a sheachaint, lena n-áirítear iad sin a d'fhéadfadh teacht chun cinn ó rith chun srutha uisce dromchla. • Cinntiú go ndéanfar bainistíocht éifeachtach ar rioscaí iarmharacha d'fhorbairt a cheadaítear ar thuilemhánna. • Srian neamhriachtanach ar fhás eacnamaíoch agus sóisialta náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil a sheachaint. • Tuiscint ar bhaol tuilte i measc páirtithe leasmhara ábhartha a fheabhsú. • A chinntiú go bhfuil ceanglais dhlí an AE agus an dlí náisiúnta maidir leis an gcomhshaoil nádúrtha agus caomhnú an dúlra go gcloítear leo ag gach céim de bhainistiú riosca tuilte. <p>Leasaíodh na Treoirlínte 2009 um Bainistiú Riosca Tuile le Ciorclán PL 2/2014 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) a sholáthraíonn comhairle maidir le húsáid Oifig na nOibreacha Poiblí mapáil tuilte le linn iarratais phleanála a mheasúnú agus soiléirítear roinnt comhairle ó Threoirlínte 2009.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Chuspóirí Comhshaoil (Uiscí Dromchla) 2009 (IR 272 de 2009)</p> <p>Rialacháin 2003 (Beartas Uisce) na gComhphobal Eorpach (I.R. 350 de 2014)</p> <p>Rialacháin um Chuspóirí Timpeallachta na gComhphobal Eorpach (Uiscí Dromchla) 2009 (I.R. 272 de 2009) (arna leasú)</p>	<ul style="list-style-type: none"> An Creat-treoir Uisce a thrasú sa reachtaíocht. Tugtar achoimre ar an dualgas ginearálta atá ar údaráis phoiblí maidir le huisce. Sainiúitear na húdaráis inniúla atá i gceannas ar bheartas uisce (arna leasú go hUisce Éireann in 2013) agus tugtar an t-údarás don GCC agus don CER a gcuid gníomhaíochtaí a rialáil agus a mhaoirsiú. 	<ul style="list-style-type: none"> Cuirtear ceantair Abhantrach agus tréithriú RBDanna agus Pleananna Bainistíochta Abhantrach i bhfeidhm. Teastaíonn uaithi go gcuirtear an pobal ar an eolas agus go dtéitear i gcomhairle leis maidir leis an bPlean agus go bhfoilsítear tuarascálacha um dhul chun cinn maidir le RBDanna. Cuirtear clár de limistéir faoi chosaint, córais aicmithe agus clár Monatóireachta do dhobharlaigh i bhfeidhm léi. Tugtar cead don údarás inniúil léi costas damáiste/scriosta maidir le stádas dobharlaigh a aisghabháil. Tugtar achoimre léi ar chuspóirí timpeallachta agus ar chlár beart agus caighdeán um cháilíocht na timpeallachta le haghaidh substaintí tosaíochta. Tugtar achoimre léi ar chritéir le haghaidh screamhuisce a mheasúnú. Tugtar achoimre léi ar chuspóirí timpeallachta le baint amach maidir le dobharlaigh uisce dromchla. Tugtar achoimre léi ar chaighdeán cháilíocht uisce dromchla. Bunaítear luachanna tairsí léi le haghaidh uiscí dromchla a aicmiú agus a chosaint i gcoinne truaillithe agus meathlúcháin maidir le cáilíocht. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Na hAchtanna Rialtais Áitiúil (Truailliú Uisce) 1977 go 1990</p>	<p>Cuireann na hAchtanna um Thruailliú Uisce ar chumas na nÚdarás Áitiúil gníomhartha a bhaineann le huisce ina rannán féin a rialú agus a mhaoirsiú.</p>	<p>Cuireann na hAchtanna um Thruailliú Uisce ar chumas údaráis áitiúla:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ionchúiseamh a dhéanamh i leith cionta truaillithe uisce. Coinníollacha rialaithe truaillithe cuí a cheangal le ceadúnú doirteadh eisiltigh ó thionscal, etc., a théann isteach in uiscí. Fógraí a eisiúint (“fógraí alt 12”) chuig feirmeoirí, etc., ag sonrú bearta atá le déanamh laistigh de thréimhse fhorordaithe chun truailliú uisce a chosc. Fógraí a eisiúint á cheangal ar dhuine scor d’uiscí a thruailliú agus á cheangal go ndéanfar aon iarmhairtí ón truailliú a mhaolú nó a leigheas ar an modh agus laistigh den thréimhse a shonrófar sna fógraí sin; 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<ul style="list-style-type: none"> • Orduithe cúirte a lorg, lena n-áirítear urghairí Ard-Chúirte, chun truailliú/a iarmhairtí a chosc, a fhoirceannadh, a mhaolú nó a leigheas. • Pleananna bainistíochta cáilíochta uisce a ullmhú le haghaidh aon uiscí ina limistéir feidhme féin nó in aice leo. 	cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>An tAcht um Sheirbhísí Uisce 2007</p> <p>An tAcht um Sheirbhísí Uisce (Leasú), 2012</p> <p>An tAcht um Sheirbhísí Uisce (Uimh. 2) 2013</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé an bonneagar seirbhísí uisce ar fáil. • Leagann sé amach na freagrachtaí a bhaineann le seirbhísí uisce a sheachadadh agus a bhainistiú. • Aithníonn sé an t-údarás atá i bhfeighil soláthar uisce agus fuíolluisce. • Tugadh an fhreagracht as soláthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce san Acht leasaithe d'Uisce Éireann le linn 2013, mar sin níl na seirbhísí seo faoi chúram na 34 Údarás Áitiúil in Éirinn a thuilleadh. 	<p>I measc na bpríomhchuspóirí straitéiseacha tá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A chinntiú go gcuireann Uisce Éireann tionscadail bhonneagair i gcrích a chomhlíonann príomhchuspóirí sláinte poiblí, comhshaoil agus eacnamaíochta in earnáil na seirbhísí uisce. • A chinntiú go soláthrófar dóthain seirbhísí uisce agus séarachais sna geataí agus sna moil a liostáladh sa Straitéis Spáis Náisiúnta, agus in áiteanna eile ina bhfuil gá le seirbhísí a fheabhsú. • A chinntiú go bhfuil uisce óil ar ardchaighdeán ar fáil do thomhaltóirí uile an tsoláthair uisce poiblí agus grúpa, de réir chaighdeán náisiúnta agus an AE maidir le huisce óil. • Soláthar an bhonneagair atá fágtha a chinntiú i.e. an bonneagar a theastaíonn chun cóireáil thánaisteach fuíolluisce a sholáthar, chun ceanglais Threoir an AE um Chóireáil Fuíolluisce Uirbigh a chomhlíonadh. • Caomhnú uisce a chur chun cinn trí Phlean Infheistíochta Caipitil Uisce Éireann, an Clár Uisce Tuaithe agus bearta eile. • Monatóireacht ar chur i bhfeidhm leanúnach réimeas iniúchta na n-umar múnlaigh agus an Plean Cigireachta Náisiúnta do Chórais Chóireála Fuíolluisce Tí. • Múnla maoinithe cothrom a chinntiú chun seirbhísí uisce a chur ar fáil. • Maoirseacht a dhéanamh ar bhunú feidhm rialála eacnamaíoch faoin CER. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Straitéiseach Irish Water (nó Uisce Éireann mar a thugtar air anois) um Sheirbhísí Uisce</p>	<p>Leagann an Plean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce seo cuspóirí straitéiseacha amach le haghaidh seachadadh seirbhísí uisce thar na 25 bliana amach romhainn suas go dtí 2040. Tugann sé eolas faoi na dúshláin atá ann faoi láthair agus</p>	<p>Sé chuspóir straitéiseacha mar seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ionchais na gCustaiméirí a Chomhlíonadh. • Soláthar Uisce Sábháilte agus Iontaofa a chinntiú. • Fuíolluisce a Bhainistiú go héifeachtach. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>2015 agus an Plean Infheistiúcháin Caipitil Mhóla (2020 - 2024) a bhaineann leis.</p>	<p>a bheidh ann amach anseo a théann i bhfeidhm ar sholáthar seirbhísí uisce agus aithníonn sé na tosaíochtaí a gcaithfear dul i ngleic leo sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • An Timpeallacht a Chosaint agus a Fheabhsú. • Tacú le Fás Sóisialta agus Eacnamaíoch. • Infheistiú sa Todhchaí. 	<p>cuspoirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Bainistíochta LSC na bPortach Ardaithe agus Athbhreithniú ar Limistéir Oidhreacht Náúúrtha na bPortach Ardaithe 2017 - 2022</p>	<p>Tá sé mar aidhm aige oibleagáidí caomhnaithe an dúlra a chomhlíonadh agus aird á tabhairt ar riachtanais eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha náisiúnta agus áitiúla.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A chinntiú go ndéantar iniúchadh iomlán ar impleachtaí na roghanna bainistíochta do leibhéil, cainníocht agus cáilíocht uisce, go dtuigtear iad agus go gcuirtear san áireamh iad i ndéanamh beartais agus i bpleanáil úsáid talún. • Athbhreithniú a dhéanamh ar ghréasán LON na bportach ardaithe reatha i dtaca leis an méid a chuireann sé leis an gcuspóir caomhantais náisiúnta do ghnáthóga portaigh ardaithe agus cinneadh a dhéanamh faoi na suíomhanna is oiriúnaí le aisiompú a dhéanamh ar chaillteanas na ngnáthóg portaigh ardaithe gníomhacha agus na limistéir arda portaigh laistigh de ghréasán LCS, agus líonra náisiúnta na LONanna a fheabhsú. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspoirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Fómhar Bia 2020</p>	<p>Treochlár le haghaidh thionscal bia na hÉireann is ea Fómhar Bia 2000, féachann sé le nuálaíocht agus leathnú a dhéanamh mar fhreagra ar éileamh domhanda méadaithe ar cháilíocht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leagann sé amach fíis don fhás ionchasach in aschur talmhaíochta tar éis deireadh a bheith curtha le cuótaí bainne. 	<p>Féachann sé le feabhas a chur ar gach earnáil talmhaíochta ag gach leibhéal i dtaca le hinbhuanaitheachta, breithniú comhshaoil agus forbairt margaíochta.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspoirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Plean Gníomhaíocht a Agra-fís 2015	Leagann sé fís amach do thionscal na talmhaíochta chun iomaíochas agus an fhreagairt ar éileamh an mhargaidh a fheabhsú fad atá meas á léiriú ar an gcomhshaol agus é á fheabhsú.	Ní bhaineann le hábhar	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil..
<p>Scéim um Chaomhnú an Chomhshaoil faoin Tuath (REPS)</p> <p>Scéim Roghanna Agra- Chomhshaoil (AEOS)</p> <p>Scéim Ghlas, Ísealcharbóin, Agra-chomhshaoil (GLAS)</p> <p>Scéim Chomhshaoil Tuaithe Agra-Aeráide (ACRES)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Scéimeanna maoinithe agra-chomhshaoil atá dírithe ar fhorbairt tuaithe chun an comhshaol a fheabhsú agus a chosaint. • Tagann GLAS in áit REPS agus AEOS atá ag teacht chun deiridh araon. • Is scéim agra-chomhshaoil-aeráide nua na hÉireann é ACRES faoi Plean Straitéiseach faoi CBT na hÉireann. Is scéim agra-aeráide shuaitheanta nua €1.5 billún í seo atá oiriúnach d'fheirmeoirí chun cuidiú le dul i ngleic le meath na bithéagsúlachta agus tacaíocht ioncaim á soláthar ag an am céanna do suas le 50,000 theaghlaigh feirme in Éirinn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Modhanna feirmeoireachta dea- chleachtais agus modhanna táirgthe a bhunú chun tírdhreacha a chosaint agus caomhnú a dhéanamh oiread agus is féidir. • Bithéagsúlacht, speicis flóra agus fána i mbaol agus gnáthóga fiadhúlra a chosaint. • A chinntiú go dtáirgtear bia ar shlí a léiríonn oiread airde agus is féidir ar an gcomhshaol. • Pleananna bainistíochta le haghaidh cothaitheach agus pleananna bainistíochta féaraigh a chur i bhfeidhm. • Dobharlaigh, bogaigh agus oidhreacht chultúrtha a chosaint agus a chothabháil. 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Clár Forbartha Tuaithe Náisiúnta</p>	<p>Leagann an Clár Forbartha Tuaithe Náisiúnta, arna ullmhú ag an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia, clár náisiúnta amach atá bunaithe ar chreat an AE um fhorbairt tuaithe agus déantar tosaíocht d'fheabhsú iomaíochais na talmhaíochta, feabhsú an chomhshaoil agus fheabhsú cháilíocht na beatha i gceantair thuaithe.</p>	<p>Ar leibhéal níos mionsonraithe, déanann an clár an méid seo a leanas chomh maith:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé le hathrú struchtúrach ar leibhéal na feirme lena n-áirítear oiliúint a chur ar fheirmeoirí óga agus luathscor a spreagadh, tacaíocht d'athstruchtúrá, d'fhorbairt agus don nuálaíocht; • Tá sé mar aidhm aige an comhshaoil, bithéagsúlacht agus luach taitneamhachta na tuaithe a fheabhsú trí thacaíocht do bhainistiú talún trí chistéir ar nós íocaíochtaí Natura 2000 etc.; agus • Tá sé mar aidhm aige cáilíocht na beatha a fheabhsú i gceantair thuaithe agus éagsúlú na gníomhaíochta eacnamaíche a spreagadh trí straitéisí forbartha áitiúla a chur i bhfeidhm amhail gníomhaíochtaí nach mbaineann le talmhaíocht. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Clár Foraoiseachta 2023 - 2027</p>	<p>Tháinig an Clár Foraoiseachta 2023-2027 i bhfeidhm sa bhliain 2023, a luaithe agus a gheofar faomhadh Státhabhrach ón gCoimisiún Eorpach. Leagtar amach tacaíocht mhéadaithe do go leor scéimeanna sa Chlár nua seo.</p>	<p>Tá sraith ocht n- idirghabháil éagsúla mar chuid den Chlár Foraoiseachta molta 2023-2023-2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cruthú foraoise • Agraforaoiseacht; • Bonneagar agus infheistíochtaí teicneolaíochta; • Bainistíocht foraoise inbhuanitheach • Scileanna a fhorbairt agus an earnáil foraoise a chumasú le haghaidh bainistíocht foraoise inbhuanaithe • Foraoisí oscailte - foraoisí sóisialta, cultúrtha agus oidhreacht • Athchoilltí aeráid-díonach • Athchruthú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Plean Bainistíochta Abhantrach</p>	<p>Leagann Pleananna Bainistíochta Abhantraí amach na bearta atá ann chun stádas uiscí a chothabháil agus a fheabhsú.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tá sé mar aidhm aige gach dobharlach sa RBD a chosaint agus a fheabhsú agus na cuspóirí comhshaoil atá leagtha amach in Airteagal 4 den Chreat-Treoir Uisce a chomhlíonadh. Dobharlaigh a aithint agus a bhainistiú sa RBD. Clár bearta a bhunú chun monatóireacht a dhéanamh ar cháilíocht an uisce sa RBD agus feabhas a chur uirthi. Ligean don phobal bheith rannpháirteach trí chomhairliúcháin. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Náisiúnta Tailte Móna (2015-2025)</p>	<p>Tá sé mar aidhm ag an Straitéis seo creat fadtéarmach a sholáthar inar féidir na tailte móna ar fad laistigh den Stát a bhainistiú ar bhealach freagrach chun oiread leasa agus is féidir a bhaint as a luach sóisialta, comhshaoil agus eacnamaíoch ar mhaithe le folláine na nglúnta reatha agus na nglúnta atá le teacht.</p>	<p>Cuspóirí na Straitéise:</p> <ul style="list-style-type: none"> Treoir a chur ar fáil do chur chuige na hÉireann maidir le bainistiú tailte móna. Cuirfear seo i bhfeidhm ar na tailte móna go léir, lena n-áirítear ithreacha móna. A chinntiú go gcuidíonn na húdaráis Stáit ábhartha agus cuideachtaí faoi úinéireacht an stáit a mbíonn tionchar acu ar chinntí den sórt seo le cuspóirí agus oibleagáidí leathana a bhaint amach ina mbeartais agus ina ngníomhartha. A chinntiú go ndéantar tailte móna na hÉireann a bhainistiú ar bhealach inbhuanaitheach ionas gur féidir leas freagrach a bhaint as a gcuid buntáistí. Bheith mar bonn eolais ag córais rialála cuí chun cinnteoireacht mhaith a éascú chun tacú le húsáid fhreagrach. Bheith mar bonn eolais le haghaidh soláthar dreasachtaí, tacaíochtaí airgeadais agus dídhreasachtaí cuí nuair is gá. Creat a sholáthar chun an úsáid is oiriúnaí a bhaintear as portaigh réitithe agus lagphortaigh amach anseo a chinneadh agus a chinntiú. <p>A chinntiú go ndéanfar na gníomhaíochtaí sonracha atá</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		riachtanach chun a chuspóirí a bhaint amach a shainaithint go soiléir agus go gcuirfidh na daoine atá bainteach le nó freagrach as tailte móna a bhainistiú nó cinntí a bhaineann lena mbainistiú a dhéanamh iad i gcrích.	
<p>Pleananna Bainistíocht a Riosca i gcás Tuilte ag eascairt as an gClár Náisiúnta Measúnaithe agus Bainistíocht a Riosca i gcás Tuilte Dobharcheantair</p>	<p>Cuireadh tús leis an gclár náisiúnta um Measúnú agus Bainistiú Riosca i gcás Tuilte Dobharcheantair (CFRAM) in Éirinn in 2011 agus tá sé á mhaoirsiú ag Oifig na nOibreacha Poiblí. Tá sé beartaithe go gcomhlíonfaidh Clár CFRAM comhphárteanna lárnacha den Bheartas Náisiúnta Tuilte, ar glacadh leis in 2004, chomh maith le riachtanais Threoir an AE maidir le Tuilte.</p>	<p>Rinneadh Staidéir CFRAM ar gach Ceantar Abhantraí. Tá na staidéir ag díriú ar cheantair arbh eol go raibh tuilte orthu san am a chuaigh thart agus ceantair a d'fhéadfadh a bheith i mbaol tuilte amach anseo de bharr brú ó fhorbairt nó athrú aeráide. Críochnaíodh léarscáiliú Riosca Tuile agus Guaise, lena n-áirítear Léarscáiliú ar Mhéid na dTuilte, in 2017. Is iad Pleananna CFRAM, a críochnaíodh in 2018, na haschuir deiridh ó na staidéir. Sainíonn na Pleananna an baol tuilte san am i láthair agus sa todhchaí sna Ceantair Abhantraí agus míníonn siad conas is féidir an riosca seo a bhainistiú.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Dréachtphlean Náisiúnta Bithfhuinnimh 2014 - 2020</p>	<p>Leagtar amach fíis mar seo a leanas sa Dréachtphlean Bithfhuinnimh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acmhainní bithfhuinnimh a chuireann le forbairt eacnamaíoch agus le fás inbhuanaithe, ag cruthú poist do shaoránaigh, le tacaíocht ó bheartas, pleanáil agus rialáil chomhleanúnach, agus á mbainistiú ar bhealach comhtháite. 	<p>Sainaithnítear trí sprioc ardleibhéil, a bhfuil an tábhacht chéanna leo, bunaithe ar choincheap na forbartha inbhuanaithe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leas a bhaint as na deiseanna margaidh a chuireann bithfhuinneamh ar fáil chun forbairt eacnamaíoch, fás agus poist a bhaint amach. • Feasacht a mhéadú ar an luach, ar na deiseanna agus ar na tairbhí sochaíocha a bhaineann le bithfhuinneamh a fhorbairt. • A chinntiú nach mbíonn drochthionchar ag forbairtí bithfhuinnimh ar an gcomhshaoil agus ar a acmhainní beo agus neamhbheo. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Dréachtbheartas Leictreachais Inathnuaithe agus Creat Forbartha (DCCAÉ) 2016</p>	<p>Sprioc: Na deiseanna atá in Éirinn le haghaidh leictreachas in- athnuaithe a fhorbairt ar thalamh ar scála suntasach a bharrfheabhsú, chun freastal ar an Margadh Leictreachais Aonair Uile-Oileáin agus ar aon mhargadh réigiúnach amach anseo laistigh den Aontas Eorpach, i gcomhréir le dlí na hEorpa agus na hÉireann, lena n- áirítear Treoir 2009/28. /CE: Úsáid fuinnimh ó acmhainní in- athnuaithe a chur chun cinn.</p>	<p>Cuspóir: Creat Beartais agus Forbartha a fhorbairt le haghaidh leictreachais in- athnuaithe ar thalamh a fhorbairt chun freastal ar an Margadh Leictreachais Aonair Uile-Oileáin agus ar aon mhargadh réigiúnach amach anseo laistigh den Aontas Eorpach, le fócas ar leith ar thionscadail mhórsála le haghaidh leictreachas in- athnuaithe dúchasach a ghiniúint. Soláthróidh sé seo, inter alia, treoir d'údaráis phleanála agus don Bhord Pleanála.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Bonneagar Náisiúnta Breoslaí Malartacha don Earnáil Iompair (DTTAS) 2017-2030</p>	<p>Leagann an Creat seo síos spriocanna chun leibhéal cuí de bhonneagar breoslaí malartacha a bhaint amach le haghaidh iompair, atá i gcoibhneas le beartas náisiúnta agus riachtanais mhargadh na hÉireann. Áirítear freisin dreasachtaí nach bhfuil bunaithe ar bhonneagar chun tacú le húsáid an bhonneagair agus le glacadh breoslaí malartacha faoi raon feidhme an Chreata.</p>	<p>Áirítear iad seo a leanas ar na spriocanna do bhonneagar breosla malartach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Réamhaisnéisí AFV • Spriocanna leictreachais • Dírionn gás nádúrtha (CNG, GNL) • Ar Spriocanna hidrigine • Spriocanna bithbhreoslaí • Spriocanna GPL • Spriocanna breoslaí sintéiseacha agus paraifíneacha 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Food Wise 2025 (DAFM)</p>	<p>Leagann Food Wise 2025 amach plean deich mbliana don earnáil agraibhia. Leagann sé béim ar ionad uathúil agus speisialta na hearnála i ngeilleagar na hÉireann, agus léiríonn sé acmhainn na hearnála fás fós.</p>	<p>Sainíonn Food Wise 2025 réamh- mheastacháin fáis uailmhianacha agus dúshlánacha don tionscal thar na deich mbliana atá romhainn lena n-áirítear:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Méadú 85% ar onnmhairí go €19 billiún. • Méadú 70% ar bhreisluach go €13 billiún. • Méadú 60% ar tháirgeadh príomhúil go €10 billiún. • Cruthaíodh 23,000 post breise feadh an tslabhra soláthair ó leibhéal an táirgeora go dtí forbairt táirgí ard-bhreislúacha deiridh. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Ráiteas um Phleanáil Beartas Straitéiseach (SPPS) TÉ</p>	<p>Tugann an SPPS timpeall fiche foilseachán beartais ar leith le chéile in aon doiciméad amháin agus leagann sé amach beartas pleanála ábhar straitéiseach do raon leathan ábhar pleanála. Soláthraíonn sé freisin na bunphrionsabail pleanála chun tacú le seachadadh an chórais phleanála dhá shraith agus é mar aidhm aige forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn.</p>	<p>Is é cuspóir foriomlán an chórais phleanála ná forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn agus folláine mhuintir an Tuaiscirt a fheabhsú.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Creat Beartais Náisiúnta Le haghaidh Bonneagar Breoslaí Malartacha don Iompar in Éirinn 2017 go 2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Léiríonn an Creat Beartais Náisiúnta seo maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha d'Iompar an chéad chéim chun ár bhfís náisiúnta fadtéarmach a chur in iúl maidir le hiompar a dhíchárbónú faoi 2050. Is é bunchloch an chreata ár bhfís go mbeidh astaíochtaí nialasacha ag gach carr agus 	<p>Bhí sé mar aidhm ag an mbeartas seo cúig phríomhspríoc a bhaint amach san iompar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An t-éileamh taistil iomlán a laghdú • Éifeachtúlacht an ghréasáin iompair a mhéadú oiread agus is féidir • Spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú • Astuithe iompair a laghdú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<p>veain nua a dhíoltar in Éirinn faoi 2030.</p> <ul style="list-style-type: none"> Faoi 2030 tá sé beartaithe go mbeidh an t-aistriú i dtreo gluaisteáin leictreacha agus iarnróid comaitéireachta leictreacha faoi lánseol, le gás nádúrtha agus bithbhreoslaí á bhforbairt mar roghanna malartacha móra eile sna hearnálacha lasta agus bus. 	<ul style="list-style-type: none"> Inrochtaineacht ar iompar a fheabhsú <p>Tá na spriocanna seo fós mar bhunchloch an bheartais iompair agus tágann siad go hiomlán le cuspóirí an Chreata Beartais Náisiúnta seo.</p>	<p>chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Náisiúnta um Bainistíocht Athraithe Cósta</p>	<p>Ghlac an Rialtas beartas chun riosca cósta i gcás tuilte a mheas agus a bhainistiú maidir leis an riosca atá ann faoi láthair agus tionchar féideartha athraithe aeráide.</p> <p>Déanfaidh an straitéis an méid seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> Creat a sholáthar chun sainchinntí atá le tógáil a chinneadh maidir leis an tslí is fearr a d'fhéadfadh Éire an cósta a bhainistiú, a bheith feasach faoi na rioscaí amach anseo agus na ceanglais pleanála gaolmhara. Creat a sholáthar chun eolas a dhéanamh do cén áit agus cén chaoi a nglacfaí cinntí maidir leis an bhforbairt cuí/ tionscnaimh feadh an chósta amach anseo, i gcomhordú leis an infheistíocht i mbainistíocht riosca i gcás tuilte. 	<p>Moltaí:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rialachas agus cumas tógála a chur chun cinn (cur chuige déach maidir le bearta maolaithe agus oiriúnaithe araon) An riosca a thuiscint agus roghanna bainistíochta riosca féideartha a shainaithint <p>Bainistíocht a chur chun cinn (cur chuige déach maidir le bearta maolaithe (dul i ngleic leis an gcúis) agus bearta oiriúnaithe d'athruithe cósta</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Oiriúnaithe Earnála um Athrú Aeráide d'Oidhreacht Thógtha agus Seandálaíochta (2019)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Maidir le hOidhreacht in Éirinn, tá raon ó tithe príobháideacha, foirgnimh thráchtála agus phoiblí, seandálaíocht faoi uisce agus adhlactha agus suíomhanna cultúrtha iad seo ar fad. Áiríonn an plean seo ní hamhain na struchtúir sin ach suíomhanna atá tar éis a bheith liostaithe de réir na reachtaíochta, ach sócmhainní de dhéantús an duine a bhfuil luach stairiúil, aeistéitice agus cultúrtha acu, ach ní áirítear oidhreacht nádúrtha <p>Tá na nithe seo a leanas mar aidhm:</p>	<p>Is iad seo a leanas na cúig sprioc oiriúnaithe d'Oidhreacht Thógtha agus Seandálaíochta in Éirinn:</p> <ol style="list-style-type: none"> Tuiscint a fheabhsú maidir le gach acmhainn oidhreachta agus a leochaileacht maidir le hathrú aeráide Beartais inbhuanaitheacha a fhorbairt agus iad a a phríomhshruthú d'athrú aeráide oidhreachta tógtha agus seandálaíochta Oidhreacht Éireann a chaomhnú do na glúnta amach romhainn Faisnéis a chur in iúl agus a aistriú Leas a bhaint as na deiseanna a d'Oidhreacht Thógtha agus Seandálaíochta chun luach a léiriú agus acmhainní a dhaingniú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<ul style="list-style-type: none"> • Acmhainneacht oiriúnaitheachta a thógáil taobh istigh den earnáil • Leochaileacht a laghdú maidir le hOidhreacht Thógtha agus Seandálaíochta d'athrú aeráide • Na deiseanna éagsúla féideartha don earnáil a shainaithint agus leas a bhaint astu 		cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Reachtaíocht a bhaineann le hOidhreacht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acht na Séadchomharth aí Náisiúnta, 1930 arna leasú; • Acht na hOidhreachta Ailtireachta (Fardal Náisiúnta) agus na Séadchomharth aí stairiúla (forálacha ilghnéitheacha), 1999 • An tAcht Oidhreachta 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • Rialacháin Oidhreachta Éireannacha atá ábhartha do na PGAÚÁ. Go forleathan, dearadh an reachtaíocht seo chun oidhreacht a chaomhnú agus a chur chun cinn. 	Rialacháin Oidhreachta Éireannacha atá ábhartha do na PGAÚÁ. Go forleathan, dearadh an reachtaíocht seo chun oidhreacht a chaomhnú agus a chur chun cinn.	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Athbhreithniú Straitéiseachlarnróid Uile-Oileáin</p>	Tá sé mar aidhm ag an Athbhreithniú a bheith mar bhonn eolais do bheartas agus straitéis amach anseo maidir leis na hiarnróid sa dá dhlínse ar Oileán na hÉireann.	Leagtar amach sé sprioc ard-leibhéal san Athbhreithniú a bhfuil sé mar aidhm acu iarnód a úsáid chomh éifeachtach agus is féidir chun an méid seo a leanas a dhéanamh: <ul style="list-style-type: none"> • rannchuidiú leis an dícharbónú; • Nascacht Uile Oileáin a fheabhsú idir príomhchathracha; • rochtain réigiúnach a chur chun cinn 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<ul style="list-style-type: none"> gníomhaíocht geilleagrach a spreagadh soghluaisteacht inbhuanaithe a spreagadh agus indéantacht geilleagrach agus airgeadais a bhaint amach. 	<p>chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Gníomhaíochta Náisiúnta na hÉireann um Bithéagsúlacht 2023–2030</p>	<p>Socraítear i bPlean Gníomhaíochta Náisiúnta na hÉireann um Bithéagsúlacht, an clár don tréimhse 2023–2030 agus tá sé mar aidhm athruithe claochlaitheacha a sholáthar atá ag teastáil maidir leis na slite a bhfuil luach againn ar an nádúr agus conas é a chaomhnú.</p>	<p>Leanfaidh sé le gníomhaíochtaí a chur i bhfeidhm taobh istigh de chreat na gcúig sprioc straitéiseacha, agus ag dul i ngleic le saincheisteanna nua atá ag teacht chun cinn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cuspóir 1 - Cur chuige uile-rialtais agus uile-phobail a ghlacadh i leith na bithéagsúlachta Cuspóir 2 - Freastal ar Riachtanais Chaomhnaithe agus Athchóirithe Práinneacha Cuspóir 3 - Rannchuidiú Nádúir do Dhaoine a Dhaingniú Cuspóir 4 - Bonn Fianaise do Ghníomhú maidir le Bithéagsúlacht a chur chun cinn Cuspóir 5 - Rannchuidiú Éireann do Thionscnaimh Bhithéagsúlachta a Neartú 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Leibhéal Réigiúnach/Contae /Áitiúil</p>			
<p>Straitéisí Réigiúnacha Eacnamaíoch hta agus Spáis</p>	<p>Cuireann na Straitéisí Réigiúnacha Spásúlachta agus Eacnamaíochta creat pleanála straitéiseach fadtéarmach agus eacnamaíoch ar leibhéal réigiúnach ar fáil chun tacú le cur i bhfeidhm an Chreata Pleanála Náisiúnta.</p>	<p>Áirítear i Straitéis Eacnamaíoch agus Spáis Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre forálacha dá 12 údarás áitiúil comhpháirte: Comhairle Contae Fhine Gall; Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath; Comhairle Contae Átha Cliath Theas; Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin; Comhairle Contae Lú; Comhairle Contae Chill Dara; Comhairle Contae na Mí; Comhairle Contae Chill Mhantáin; Comhairle Contae an Longfoirt; Comhairle Contae Laoise; Comhairle Contae Uíbh Fhailí; agus Comhairle Contae na hIarmhí. Áirítear le Straitéis Réigiúnach Eacnamaíoch agus Spáis an</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
		<p>Deiscirt forálacha dá naoi n-údarás áitiúla comhpháirte: Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge, Comhairle Cathrach Chorcaí, Comhairle Contae Chorcaí, Comhairle Contae Thiobraid Árann, Comhairle Contae Loch Garman, Comhairle Contae Chiarraí, Comhairle Contae an Chláir, Comhairle Catharach agus Contae Luimnigh, Comhairle Contae Chill Chainnigh agus Comhairle Contae Cheatharlach. Áirítear i Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíochta an Tuaiscirt agus an Iarthair forálacha dá n-ocht n-údarás áitiúil comhpháirte: Comhairle Contae Dhún na nGall, Comhairle Contae Liatroma, Comhairle Contae Shligigh, Comhairle Contae an Chabháin, Comhairle Contae Mhuineacháin, Comhairle Contae Mhaigh Eo, Comhairle Contae Ros Comáin; agus Comhairle Chontae na Gaillimhe.</p>	<p>eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Forbartha Réigiúnaí 2035 (Tuaisceart Éireann)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Straitéis spáis maidir le forbairt Thuaisceart Éireann amach anseo. • Creat pleanála straitéisí chun éascú agus treoir a thabhairt do na hearnálacha poiblí agus príobháideacha. <p>D'fhéadfadh an Straitéis seo a bheith bainteach go díreach leis an PGAÚÁ nó d'fhéadfaí nach bhfuil sí, ach meastar go mbaineann tionchar léi i gcomhthéacs gníomhú náisiúnta ar son na haeráide.</p>	<p>Tá sé mar aidhm aige treoir bheartais fhadtéarmach a sholáthar le peirspictíocht straitéiseach spásúlachta.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Iompair Mhórchean tar Bhaile Átha Cliath (MBÁC) (2022-2042)</p>	<p>Leagtar amach ann conas a fhorbrófar iompar ar fud an réigiúin, clúdófar Baile Átha Cliath, an Mhí, Cill Mhantáin agus Cill Dara, thar thréimhse na straitéise agus tá sé faofa ag an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt de réir na reachtaíochta ábhartha.</p> <p>D'fhéadfadh nó nach mbeadh an Straitéis seo</p>	<p>Leagann siad amach roinnt bunphrionsabal a thagann ón bhfís straitéiseach, is iad sin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fásfaidh agus rachaidh Baile Átha Cliath ar aghaidh mar phríomhchathair na hÉireann agus mar phríomhionad Eorpach, in iomaíocht le cathracha eile san AE, agus ag freastal ar raon leathan de riachtanais idirnáisiúnta, náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach -</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<p>díreach a bhaineann leis an LACAP, áfach tionchar i gcomhthéacs na haeráide náisiúnta seachadadh gnímh.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beidh Réigiúin Bhaile Átha Cliath agus an Lár-Oirthir ina láithreacha tarraingteacha, bríomhara do thionscal, tráchtáil, áineas agus turasóireacht agus beidh siad ina bpríomhfhócas d'fhás eacnamaíoch sa Tír. • Trína chalafoirt agus a naisc aerfoirt beidh Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, ar bpointe iontrála/amach is tábhachtaí don tír ar fad i gcónaí, agus mar Thairseach idir an tAontas Eorpach agus an chuid eile den Domhan. Beidh rochtain ar Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath agus tríd an Mórcheantar ina ceist náisiúnta i gcónaí. • Beidh baint dhíreach ag forbairt i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath le hinfheistíocht i seirbhísí iompair phoiblí comhtháite ar ardchaighdeán agus díreofar ar dhlúthfhoirm uirbeach. • Déanfar forbairt laistigh de lorg uirbeach reatha an Cheantair Uirbigh a chomhdhlúthú chun foirm uirbeach níos dlúithe a bhaint amach. • Beidh forbairt sa Cheantar Cúlchríche dírithe ar fhás comhtháite ardchaighdeán agus ar chomhdhlúthú na forbartha i bpríomhbhailte aitheanta, scartha óna chéile ag limistéir fhairsing de thalamh creasa glas straitéiseach atá dírithe ar thalmhaíocht agus feidhmeanna dá leithéid. 	<p>agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Straitéis Iompair do Cheantar Cathrach Chorcaí 2040</p>	<p>Tugann an Straitéis aghaidh ar gach modh iompair agus beidh sé mar chuspóir aici creat pleanála straitéiseach fadtéarmach a sholáthar d'fhorbairt chomhtháite bonneagair agus seirbhísí iompair i gCeantar Cathrach Chorcaí, thar an dá scór bliain atá romhainn.</p>	<p>Úsáidfeadh é mar bhonn eolais i dtaca le leibhéal infheistíochta iompair agus beartú tosaíochta i dtaobh infheistíochta san fhadtréimhse agus sa ghearrtréimhse agus beidh sé mar bhonn eolais d'úsáid talún comhtháite inbhuanaithe agus déanamh beartais iompair ag leibhéal straitéiseach (Ceantar Cathrach) agus ag leibhéal áitiúil.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Plean Líonra Rothaíocht a Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leagtar amach straitéis rothaíochta deich mbliana do Chontaetha Bhaile Átha Cliath, Chill Dara, na Mí agus Chill Mhantáin. Plean chun gréasán rothaíochta na réigiún a mhéadú go mór. Tagraíonn an Plean do Líonra Rotharbhealaigh Idirnáisiúnta EuroVelo de chuid Cónaidhm Rothaithe na hEorpa agus líonra de 15 rotharbhealach fad-achair a nascann agus a cheanglaíonn mór-roinn na hEorpa ar fad. Tá dhá cheann de na bealaí seo in Éirinn lena n-áirítear EV2 ó Gaillimh trí Bhaile Átha Cliath go Londain, Beirlín, Vársá agus Moscó. <p>D'fhéadfadh nó nach mbeadh an Straitéis seo díreach a bhaineann leis an LACAP, áfach tionchar i gcomhthéacs na haeráide náisiúnta seachadadh gnímh.</p>	<p>Tá sé mar aidhm aige:</p> <ul style="list-style-type: none"> An Gréasán Rothaíochta Uirbeach ag an bhunleibhéal, an dara leibhéal agus leibhéal friothálach. An Líonra Rothaíochta Idir- Uirbeach a nascann na codanna ábhartha den Ghréasán Uirbeach lena n-áirítear giotaí den Ghréasán Rothaíochta Náisiúnta i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath lena n-áirítear naisc le príomhshuímh iompair lasmuigh de limistéir uirbeacha mar aerfoirt agus calafoirt Is bealaí rothaíochta iad Líonra na mBealach Glas chun críocha turasóireachta, áineasa agus fóillíochta a fhorbairt. 	<p>chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p> <p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Plean Glasbhealaigh ó Bhaile Átha Cliath go Gaillimh</p>	<ul style="list-style-type: none"> Conair rothaíochta agus siúlóide leithscartha a fhorbairt de réir caighdeáin idirnáisiúnta, a shíneann ó Chathair Bhaile Átha Cliath go Gaillimh ar scála a ligfidh d'Éirinn leas a bhaint as deiseanna i dtaobh margadh turasóireachta rothaíochta atá ag dul i méid. Tá an bealach seo mar chuid de Ghréasán Rothaíochta Náisiúnta idirnasctha de bhealaí ardchaighdeáin atá saor ó thrácht agus idiruirbeach. D'fhéadfadh na bealaí seo cur le clú na hÉireann mar cheann scríbe turasóireachta idirnáisiúnta ar 	<p>Rotharbhealach leithscartha agus easbhóthair go príomha, a sholáthar ó Chathair Bhaile Átha Cliath go dtí an Clochán trí Chathair na Gaillimhe, ag baint an úsáid is fearr is féidir – nuair atá sé indéanta – as bealaí atá ann cheana féin agus as bealaí faofa agus conairí iarnróid atá as feidhm, chomh maith le húsáid a bhaint as pleananna atá ann cheana féin agus/nó tionscadail cheadaithe nuair a bhí siad faoi réir próiseas toilithe roimhe seo a raibh scagadh le haghaidh SEA, EIA agus AA mar chuid de.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<p>ardchaighdeán do raon leathan gníomhaíochtaí agus caitheamh aimsire gaolmhara.</p> <p>D'fhéadfadh nó nach mbeadh an Straitéis seo díreach a bhaineann leis an LACAP, áfach tionchar i gcomhthéacs na haeráide náisiúnta seachadadh gnímh.</p>		chomhshaoil.
<p>Pleananna agus Straitéiseacha Iompair Áitiúil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Soláthraíonn Pleananna agus Straitéiseacha Iompair Áitiúil do limistéar feidhme ábhartha áirithe creat níos gráinní maidir le soláthar córais iompair inbhuanaitheacha i gcomhréir le pleananna ar leibhéal níos airde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Iompar inbhuanaitheach a chur chun cinn. • Pleanáil iompair comhtháite agus cuí a chur chun cinn. • Taisteal sábháilte a chur chun cinn. • Forbairt bhonneagair thaisteal gníomhach a chur chun cinn. • Aistriú módach a chur chun cinn. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Bainistíochta le haghaidh Cáilíocht Uisce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A chinntiú go gcoimeádtar cáilíocht na nuiscí atá clúdaithe sa phlean. • Cainníocht agus cáilíocht an uisce a chuimsítear i scóip an Phlean a chothabháil agus a fheabhsú. 	<ul style="list-style-type: none"> • Monatóireacht ar dhobharlaigh de réir caighdeáin cháilíochta. • Leagtar amach cláir bhainistíochta do dhobharcheantair uisce. • Is é an cuspóir cainníocht agus cáilíocht an screamhuisce a chothabháil agus a fheabhsú. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			chomhshaoil.
<p>Máistirphlean anna Calafóirt (amhail Máistirphlean Chalafort Bhaile Átha Cliath 2040 agus Athbhreithniú 2017, Ros Láir Europort Máistirphlean)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leagann an Máistirphlean amach físe d'oisríochtaí an chalafoirt agus úsáid talún. Plean neamhrechtúil is ea an Máistirphlean a cuireadh le chéile mar sin féin i gcomhthéacs beartais um phleananna forbartha san AE, go náisiúnta, go réigiúnach agus go háitiúil. 	<p>Ní bhaineann le hábhar</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Caomhnaithe NPWS agus/ nó Cuspóirí Caomhnaithe le haghaidh SACanna</p>	<p>Tá roinnt aidhmeanna ag baint le pleanáil bhainistíochta do shuímh chaomhnaithe dúlra. Ina measc seo tá:</p> <ul style="list-style-type: none"> Na gnéithe is díol spéise do shuíomh a aithint agus a mheas Cuspóirí soiléire a leagan síos maidir le caomhnú na ngnéithe inspéise. Cur síos a dhéanamh ar an suíomh agus ar a bhainistíocht Saincheisteanna (idir dhearfach agus dhiúltach) a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar an suíomh a aithint Straitéisí cuí/gníomhartha bainistíochta a leagan amach chun na cuspóirí a bhaint amach 	<ul style="list-style-type: none"> Ní mór cuspóirí caomhantais do Limistéir Chaomhantais Speisialta agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (i.e. láithreáin laistigh de Líonra Natura 2000) a leagan síos do na gnáthóga agus na speicis a roghnaítear na láithreáin dóibh. Úsáidtear na cuspóirí seo agus measúnuithe cuí á ndéanamh ar phleananna agus ar thionscadail a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar na láithreáin seo. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Scéimeann a Cosanta Screamhuisce</p>	<p>Soláthraíonn Scéim um Chosaint Screamhuisce treoirlínte d'údaráis phleanála agus cheadúnaithe agus iad i mbun a gcuid feidhmeanna, agus creat chun cabhrú le</p>	<p>Tá sé mar aidhm ag Scéim um Chosaint Screamhuisce líon agus cáilíocht an screamhuisce a chothabháil, agus i gcásanna áirithe é a fheabhsú, trí chur chuige bunaithe ar mheasúnú riosca a chur i bhfeidhm maidir le cosaint screamhuisce agus</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	<p>cinnteoireacht ar shuíomh, nádúr agus rialú forbairtí agus gníomhaíochtaí chun screamhuisce a chosaint.</p>	<p>forbairt inbhuanaithe.</p>	<p>bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Áitiúla Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP)</p>	<p>Is í an fhís uileghabhálach do gach PÁEP ná: “folláine agus cáilíocht beatha na saoránach agus na bpobal a chur chun cinn”</p>	<p>Is é cuspóir an PÁEP, dá bhforáiltear san Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil, 2014, na cuspóirí agus na gníomhartha a leagan amach, ar feadh tréimhse sé bliana, is gá chun forbairt eacnamaíoch agus forbairt áitiúil agus pobail na limistéar údaráis áitiúil, ann féin go díreach agus i gcomhpháirtíocht le geallsealbhóirí forbartha eacnamaíochta agus pobail eile.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Forbartha, Pleananna Ceantair Áitiúil, Scéimeanna Pleanála</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leagann sé amach cuspóirí pleanála d'fhorbairt úsáid talún (lena n-áirítear cuspóirí iompair). • Creat straitéiseach le haghaidh pleanáil agus forbairt inbhuanaithe lena n-áirítear iad siúd atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta agus sna Straitéisí Réigiúnacha Eacnamaíochta agus Spáis. • Leagann sé amach na beartais agus na moltaí chun forbairt a threorú i gceantar 	<ul style="list-style-type: none"> • Sainnighonn sé an bonneagar, an fhorbairt agus an criosú a theastaíonn amach anseo. • Cosnaíonn agus feabhsaíonn sé áiseanna agus an comhshaoil. • Treoraíonn sé údarás pleanála agus moltaí á meas. • Féachann sé le forbairt sa cheantar agus méid an nádúir san fhorbairt phleanáilte a threorú. • Féachann sé le forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn. • Foráil d'fhorbairt eacnamaíoch agus oidhreacht 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl.</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
	Údaráis Áitiúil ar leith.	nádúrtha an chomhshaoil a chosaint.	- baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Pleananna/St raitéisí Bonneagar Glas	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé cothabháil agus feabhsú an bhonneagair ghlais i gceantar chun cinn. • Féachann sé le bithéagsúlacht agus gnáthóga a chosaint agus a fheabhsú. 	Ní bhaineann le hábhar	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Pleananna Gníomhaíoch ta Bithéagsúlach ta	Féachann sé le bithéagsúlacht agus seirbhísí éiceachórais a chosaint, a chaomhnú, a fheabhsú agus a athchóiriú thar gach speictream.	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé síos ar stádas na bithéagsúlachta agus aithníonn sé speicis a bhfuil tábhacht leo. • Leagtar amach cuspóirí agus spriocanna atá le baint amach chun bithéagsúlachta a chothabháil agus a fheabhsú. • Tá sé mar aidhm aige feasacht a mhéadú. 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
Pleananna Oidhreachta	Féachann sé le béim a chur ar thábhacht na hoidhreachta ar leibhéal straitéiseach.	<ul style="list-style-type: none"> • Oidhreachta a bhainistiú agus a chur chun cinn chomh maith le feasacht a mhéadú. • Féachaint le hoidhreachta a chaomhnú agus a chosaint. 	Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéal	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			<p>mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Measúnuithe ar Nádúr Tírdhreach Contae</p>	<p>Althníonn sé gné gheografach an tírdhreacha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sainithníonn sé cáilíocht, luach, íogaireacht agus cumas an cheantair tírdhreacha. Treoraíonn sé straitéisí agus treoirlínte d'fhorbairt an tírdhreacha sa toadhcháil. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Bainistíochta Fo-Abhantraí le haghaidh Diúilicíní Péarla Fionnuisce</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sainithníonn sé stádas reatha an speicis agus an chúis atá le cailleanas nó meath. Sainithníonn sé an beart is gá chun an stádas reatha a fheabhsú nó a athbhunú. 	<ul style="list-style-type: none"> Sainithnítear brúnna ar Dhiúilicíní Péarla Fionnuisce i gcás gach ceann de na pobail ainmnithe in Éirinn. Leagann sé bearta athchóirithe amach atá riachtanach chun stádas caomhnaithe fabhrach a chinntiú. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí</p>

Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
			eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.
<p>Pleananna Bainistíochta Riosca le haghaidh Tuilte Dobharcheant air</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arna ullmhú ag Údarás Áitiúla. • Tugann sé achoimre ar cheantair atá i mbaol tuilte go háitiúil. • Leagann sé amach bearta chun baol tuilte a bhainistiú agus a chosc ar leibhéal áitiúil. 	<p>Ní bhaineann le hábhar</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Cláir um Laghdú Truailit he Sliogéisc</p>	<p>Féachann sé le cáilíocht an uisce a fheabhsú agus cosaint nó feabhsú uiscí sliogéisc ainmnithe a chinntiú chun tacú le beatha agus fás sliogéisc agus cur le hardcháilíocht na dtáirgí sliogéisc atá inite go díreach ag daoine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sainnithníonn sé príomhbhrúnna agus brúnna tánaisteacha ar cháilíocht an uisce i limistéir shliogéisc ainmnithe. • Leagann sé bearta sonracha amach chun aghaidh a thabhairt ar phríomhbhrúnna agus brúnna tánaisteacha ar cháilíocht an uisce. • Tugann sé aghaidh ar na brúnna sonracha a théann i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce i ngach ceantar. 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach chuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

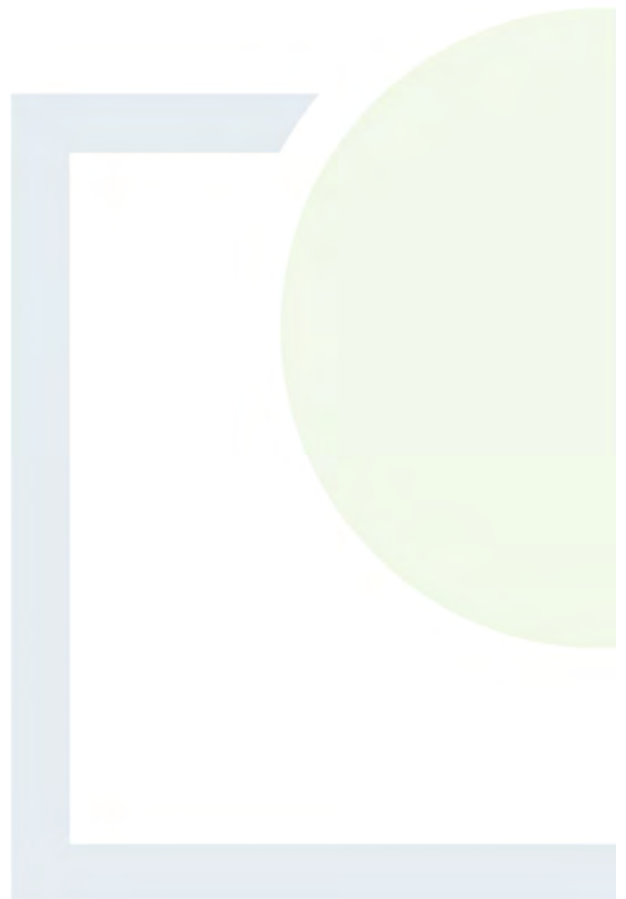
Reachtaíocht, Plean etc.	Achoimre ar an aidhm/ cuspóir/ sprioc ardleibhéil	Achoimre ar chuspóirí, gníomhartha etc. ar leibhéal is ísle	Baint leis an bPlean
<p>Pleananna Réigiúnac ha le haghaidh Bainistíocht Dramhaíola</p>	<p>Tugann na pleananna seo (do réigiúin Chonnacht-Uladh, an Deiscirt agus an Oirthir-Lár Tíre) éifeacht do bheartas dramhaíola náisiúnta agus AE, agus tugann siad aghaidh ar chosc agus ar bhainistiú dramhaíola (lena n- áirítear giniúint, bailiú agus cóireáil) thar an tréimhse 2015- 2021.</p>	<p>Chun dramhaíl a bhainistiú ar bhealach sábháilte agus comhlíontach, teastaíonn straitéis, beartais agus gníomhartha soiléire.</p>	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>
<p>Pleananna Gníomhaíoch ta Torainn</p>	<p>Ullmhaítear na Pleananna Gníomhaíochta Torainn de réir cheanglais na Rialachán um Thorann Comhshaoil 2006. Ionstraim Reachtuil 140 de 2006. Tugann na Rialacháin seo éifeacht do Threoir 2002/49/CE de chuid an AE maidir le measúnú agus bainistiú a dhéanamh ar thorann comhshaoil. Leagann an Treoir seo amach próiseas chun torann comhshaoil a bhainistiú ar bhealach comhsheasmhach ar fud an AE agus leagann na Rialacháin Torainn amach an cur chuige chun ceanglais na Treorach a chomhlíonadh in Éirinn.</p>	<p>Is é príomhchuspóir an Phlean Gníomhaíochta Torainn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An pobal a chur ar an eolas agus dul i gcomhairle leo maidir le nochtadh torainn, a éifeachtaí agus na bearta a d'fhéadfaí a bhreithniú chun aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna torainn • Aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna straitéiseacha torainn trí cheangal a chur ar údaráis inniúla pleananna gníomhaíochta a dhréachtú chun saincheisteanna torainn agus a n- iarmhairtí a bhainistiú • Torann a laghdú, nuair is féidir, agus cáilíocht fhuaimiúil an chomhshaoil a choinneáil nuair a bhíonn sé maith 	<p>Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm ní mór cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus ní mór a bheith ag teacht le agus a bheith ag cur go carnach le cuspóirí an chreata rialúcháin do chosaint agus do bhainistiú an chomhshaoil a bhaint amach - agus seo a dhéanamh i gcomhar le húsáideoirí agus comhlachtaí eile agus a bpleananna srl. - baint amach cuspóirí an chreata rialála le haghaidh cosaint agus bainistíocht chomhshaoil.</p>

COMHAIRLEOIRÍ SAN INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL
agus PLEANÁIL

AGUISÍN 2

Aiseolas de bharr
Comhairliúcháin

Regional Inspectorate,
Inniscarra,
County Cork, Ireland
Cigireacht Réigiúnach, Inis Cara
Chontae Chorcaí, Éire
T: +353 21 487 5540
F: +353 21 487 5545
E: info@epa.ie
W: www.epa.ie
LoCall: 1890 33 55 99

By email to: climate@corkcoco.ie

Mr Paul Collins
Environment – Energy & Climate Change
Cork County Council
County Hall
Cork
T12 R2NC

23rd August 2023

Our Ref: SCP230807.1

Re. SEA Scoping for the Cork Local Authority Climate Action Plan 2024-2029

Dear Mr Collins,

We acknowledge your notice, dated 15th August 2023, in relation to the Cork Local Authority Climate Action Plan 2024-2029 ('the Plan').

The EPA is one of the statutory environmental authorities under the SEA Regulations. In our role as an SEA environmental authority, we focus on promoting the full and transparent integration of the findings of the Environmental Assessment into the Plan and advocating that the key environmental challenges for Ireland are addressed as relevant and appropriate to the plan. Our functions as an SEA environmental authority do not include approving or enforcing SEAs or plans.

Where we provide specific comments on plans and programmes, our comments will focus on the EPA's remit and areas of expertise (in particular water, air, climate change, waste, resource efficiency, noise, radon and the inter-relationships between these and other relevant topics e.g. biodiversity), as appropriate and relevant to the particular plan or programme.

This submission highlights a number of key environmental issues to consider in preparing the Plan and SEA. Some key comments and recommendations are provided below. Appendix I includes comments on the SEA Scoping report, Appendix II includes a list of high-level plans and programmes to consider, as appropriate and relevant, and Appendix III provides links to various environmental resources that may be useful to you.

EPA Comments and Recommendations

The scale of the challenge facing Ireland to address climate change is significant, as highlighted in our State of Environment Report *'Ireland's Environment - An Integrated Assessment 2020'*¹ (EPA, 2020). We urgently need to accelerate action to reduce our greenhouse gas emissions and implement adaptation measures to increase our resilience to climate change.

We welcome that the Plan will set out a framework of climate actions to be carried out by Cork County Council, in collaboration with other key stakeholders, over the five-year period from 2024 to 2029. This includes establishing climate action related strategic goals, high level objectives to support the delivery of these goals and also actions that are time-bound, measurable and focused on local level climate action.

We acknowledge that draft strategic goals look to address energy, the built environment and related infrastructure, transportation, natural environment and green infrastructure, Economic development and green enterprise/business, community resilience and just transition, and Governance related aspects. We also acknowledge that the Plan will take account of both climate mitigation and climate adaptation actions.

We recognise the importance of ensuring that the National Transition Objective is underpinned by a clean, healthy and well-protected environment. It is important, in developing and implementing the Plan, that it is set within the context of a wider and more integrated approach to environmental protection.

We note that the Plan will progress the climate adaptation and mitigation required at a local level and will support

- a clear pathway to implement national climate policy locally, and prioritise action on evidence-focused climate measures that need to be taken
- Help deliver the climate neutrality objective at both a local and community level
- Identify and implement a 'Decarbonising Zone' to assist trialling a range of climate mitigation, adaptation and biodiversity measures through identifying projects to help deliver on the National Climate Objective.

The SEA should play a key role in ensuring that this is achieved and should inform decision-making around the assessment and selection of actions and measures. The SEA should also assist in identifying ways to maximise the potential co-benefits of climate-related measures for air quality, human health, biodiversity, water quality and other

¹<https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/assessment/irelands-environment/state-of-environment-report/>

interrelated areas (i.e. win-win solutions). A key role of SEA is in assessing and informing the selection and refinement of actions and measures that maximise the co-benefits of climate actions for the wider environment and society. This should be highlighted in the SEA Report and the Plan.

You should ensure that the Plan aligns with national commitments on climate change mitigation and adaptation, (such as the latest National Climate Action Plan) as well as any relevant sectoral or regional adaptation plans and adjacent local authority climate action plans. The Plan should include a commitment to consider any relevant updated actions, measures or recommendations that may arise in updates to the National Climate Action Plan over the lifetime of the Plan.

The Plan and SEA should take into account the recent Climate Council Annual Review report, which is available at:

<https://www.climatecouncil.ie/councilpublications/annualreviewandreport/CCAC-AR-2023-FINAL%20Compressed%20web.pdf>

Additionally, the relevant objectives and policy commitments of the National Planning Framework, the Regional Spatial and Economic Strategy for the Southern Region, the County Development Plan and the Cork City Development Plan should be aligned with and considered, as appropriate.

Greenhouse Gas Emissions

In preparing the Plan and SEA, the direct and indirect impacts of the Plan on greenhouse gas emissions and removals should be assessed. The Agency's most recent projections reports [Ireland's Greenhouse Gas Emissions Projections 2022-2040](#) (EPA, 2023) and [Ireland's Provisional Greenhouse Gas Emissions 1990-2022](#) (EPA, 2023) should be taken into account.

The Climate Action Plan identifies actions to decarbonise electricity generation, the built environment and transport and to move towards carbon neutrality for agriculture, forest and land use sectors. The Plan should also integrate and align with the relevant actions in the Climate Action Plan, as appropriate.

Climate Adaptation

In preparing the Plan and SEA, you should consider how the impacts of climate change, individually and in combination, are likely to influence the implementation of the Plan. The Plan should look to improve resilience of existing and planned critical infrastructure, systems and procedures to the effects and variability of climate change. Vulnerable populations should be considered in the context of just transition/adaptation. The cascading effects of proposed adaptation measures should also be considered. Recent extreme weather events could be useful to assist in identifying areas where further work is needed to improve resilience, e.g. the resilience of critical water service infrastructure to flooding and drought.

The Plan should include appropriate adaptation measures that can be implemented either directly or through relevant land use plans and/or specific plans e.g. Flood Risk Management Plans, River Basin Management Plans etc. The Plan will also help inform local authority land use and transport planning.

Additional aspects to consider may include changes in native species and habitats and the spread of invasive species, pests and pathogens. In this regard, the Plant Atlas 2020 project looking at Ireland's changing flora might be useful to consider. A summary of this results can be found at: https://bsbi.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2023/02/BSBI-Plant-Atlas-2020-summary-report-Ireland-WEB.pdf

Water Quality

The Plan should take into account the most recent Water Framework Directive water quality status and risk information, available on the EDEN WFD app. Relevant future projections of river flow are available in either EPA research reports (such as HydroPredict, pending), or academic papers related to these projects.

Air quality

The Plan should take into account the Draft [National Clean Air Strategy](#) (DECC). The [Air Quality in Ireland 2021 Report](#) (EPA, 2022) sets out the most recent status in each of the four air quality zones in Ireland and may be useful to consider.

Data on levels of atmospheric pollutants from the EPA's national ambient air quality monitoring network should also be integrated as appropriate. The pollutants of most concern are traffic-related, including Particulate Matter and Nitrogen Dioxide.

Recent EPA Climate change related publications

Some recent climate change publications that may be useful to consider in preparing the SEA and the Plan are shown below:

- [Ireland's Greenhouse Gas Emissions Projections 2022-2040](#) (EPA, 2023)
- [Ireland's Final Greenhouse Gas Emissions 1990-2021](#) (EPA, 2023)
- [Ireland's Provisional Greenhouse Gas Emissions 1990-2022](#) (EPA, 2023)
- [Climate Change's Four Irelands](#) (EPA, 2022)
- [Ireland's Air Pollutant Emissions 2021 \(1990-2030\)](#) (EPA, 2023)

Additionally, further reports/publications are available at: can be consulted at <https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/climate-change/>.

[Research report 429: Building Coastal and Marine Resilience in Ireland](#) (EPA, 2023) may be useful to consider. It discusses the need for identification and increased awareness of climate change risks to Ireland's coastal communities. It also highlights the importance of building national resilience across socio-ecological and economic systems.

Other climate- related environmental research reports are available at: <https://www.epa.ie/publications/research/climate-change/>

Environmental Authorities

Under the SEA Regulations, you should consult with:

- Environmental Protection Agency;
- Minister for Housing, Local Government and Heritage;
- Minister for Environment, Climate and Communications;
- Minister for Agriculture, Food and the Marine.

The EPA may provide additional comments upon receipt of the SEA Environmental Report and Draft Plan/Programme/Variation at the next stage of the SEA process.

If you have any queries or need further information in relation to this submission, please contact me directly at c.omahony@epa.ie. I would be grateful if you could send an email confirming receipt of this submission to: sea@epa.ie.

Yours Sincerely,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Cian O'Mahony', is written over a light blue circular stamp.

Cian O'Mahony
SEA Section
Office of Radiation Protection and Environmental Monitoring
Environmental Protection Agency

Appendix I – Comments on the Scoping Report

Scope of the SEA

The Plan should clearly set out the scope, remit and implementation related elements of the Plan. These will have implications for the SEA, in terms of guiding the level of assessment applicable at the appropriate level for the Plan. Where it is envisaged that measures proposed in the Plan will be implemented via other plans, which themselves have been or will be subject to SEA, this should be explained in the Environmental Report and taken into account in the assessment.

Where specific measures will be implemented directly, further detail should be provided in the Environmental Report and Plan on the relevant environmental assessments to be carried out at the project stage and relevant mitigation measures to be applied, as appropriate. There may be merit in exploring this issue further with the relevant environmental authorities during the Plan preparation and SEA processes. Some additional aspects to consider are shown below:

Air and Water Quality

Air quality and water quality considerations should also be included in the list of aspects to be considered in relation to population and human health.

Issues around equity and how vulnerable groups can be best assisted in dealing with and adapting to climate change should be considered, as relevant to the Plan.

In *Table 4.1 – Draft Strategic Environmental Objectives*, the Strategic Environmental Objective (SEO) W3 for Water could be improved by including a commitment to take account of the programme of measures in the River Basin management Plan, as relevant and appropriate. For Climate Change objectives, consider reference to improving the resilience of the County to the effects of climate change. Also consider including an objective to contribute to minimising greenhouse gas emissions within the County.

Tourism and Recreation objective should also look to support efforts at encouraging supporting efforts to improve the vulnerability of tourism and recreation from the effects of climate change. Promoting circular economy considerations to the tourism sector will also help reduce resource and energy use, active and public transport travel tourism transport options will also contribute to climate mitigation from transport related travel.

Water Resources

With regards flooding, the Plan should consider the need for appropriate zoning and development of lands to avoid incompatible land uses in areas at risk of significant flooding.

Soils / Geology

The protection of high nature value farming areas, and key agricultural lands should be considered.

Where natural resources are required to support development, these should be utilised out as efficiently as possible.

Landscape

The key issues for the SEA to consider could also include the potential 'visual impact' of any proposed measures with potential to impact on sensitive landscape areas.

Material Assets

Transportation: The Plan should align with the transport commitments in the National Planning Framework, Regional Spatial and Economic Strategy for the Southern Region, and the Cork Metropolitan Area Transport Strategy, where appropriate and relevant.

Water Supply: Uisce Eireann's National Water Resources Adaptation Framework (and any relevant Regional Water Resource Plans) takes account of potential climate change implications for drinking water supply/service provision and may be also useful to consider.

Cross-cutting issues

Climate change will affect all aspects of our economy and society, with many issues impacting on the operations of individual local authorities. In implementing the Plan and in responding effectively to climate change, coordination, and collaboration among stakeholders on cross-cutting issues is needed.

EPA State of the Environment Report

Our State of Environment Report, [Ireland's Environment - An Integrated Assessment 2020](#) (SOER2020) identifies thirteen 'Key Messages for Ireland'. Delivering Ireland's long-term sustainable development and environmental objectives will involve many different stakeholders to address these key actions. The report recognises the need for full implementation of existing environmental legislation and review of governance/coordination on environmental protection across public bodies. Specifically, information provided in the following chapters should be considered, as appropriate and relevant.

- [Chapter 2](#) (Climate) highlights the clear need for systemic change in Ireland to ensure the country will become the climate neutral and climate resilient society it aspires to be. More urgency is needed to deliver actions on climate mitigation and adaptation and to ensure that Ireland meets its international obligations to reduce greenhouse gas (GHG) emissions. Further measures are required to meet national and EU ambitions to keep the global temperature increase to 1.5°C. These measures will contribute to Ireland achieving climate neutrality by 2050.
- [Chapter 11](#) (Transport). The transport sector has a significant impact on the environment, including being responsible for 20 per cent of Ireland's greenhouse gas emissions. A sustainable mobility transformation is required, with the next decade crucial, whereby necessary journeys are made by sustainable modes such as walking, cycling and public transport, followed by using electric vehicles where

unavoidable. For this transformation to happen the measures relating to transport in the Climate Action Plan, and other necessary measures, must be fast tracked. Long-term, integrated spatial and transport planning can achieve compact development and move trips to other modes of transport, including cycling and should be supported in the Plan. Shifting to these modes is an essential part of a sustainable and climate-neutral transition for the transport sector.

- [Chapter 12](#) (Energy). Almost 90% of our total energy use is provided by combustion of mostly imported fossil fuels, which is unsustainable, and we need to begin fast tracking measures within the Climate Action Plan and other necessary solutions. This will involve strategic planning to transform this situation by 2050. Transitioning to using clean energy is essential for the protection of human health, our climate and the wider environment and will help support sustainable development of our society and economy.
- Other chapters to consider include [Chapter 6](#) (Nature) and [Chapter 13](#) (Environment and Agriculture).

The EPA are currently preparing the next iteration of the SOER report. This will be published in 2024. We recommend that a commitment is made in the Plan, to take account of any relevant recommendations in the SOER 2024 report, once published, in implementing the Plan over its lifetime.

Integration of SEA and Plan

All recommendations from the SEA and AA processes, including mitigation measures, should be fully integrated in the Plan. We recommend that the Plan includes summary tables outlining the key findings of the SEA and linking the significant environmental effects identified to the proposed mitigation measures, monitoring programme and Plan policies/measures.

Monitoring, Implementation & Reporting

The Plan should include a commitment to implement the environmental monitoring programme and associated reporting set out in the Environmental Report. We suggest including a separate section on '*Monitoring, Implementation and Reporting*' in the Plan, setting out the provisions for monitoring and reporting on the implementation of the Plan and periodic reviews. There may be merits in aligning the periodic reviews of the Plan with existing cyclical reporting e.g. *Ireland's Environment*, National Planning Framework, Water Framework Directive, Marine Strategy Framework Directive etc.

In between review periods for the Plan, we recommend that Plan-related implementation reports are published annually, or biennially, as appropriate. We recommend aligning these Plan implementation monitoring/reporting with the environmental monitoring required under the SEA legislation. Doing so would enable the environmental performance of the Plan to be evaluated and would also provide for increased transparency during implementation.

The SEA-related monitoring should address positive, negative and cumulative effects where they are likely to occur and should include provision for on-going review to facilitate an early response to any significant environmental issues that may arise. The Environmental Report should specify the monitoring frequency and responsibilities and include provisions for reporting on the monitoring. To avoid duplication in data collection, the same indicators should be used for the plan-related and SEA-related monitoring where possible.

Consideration of other key Plans and Programmes

You should ensure that the Plan aligns with national commitments on climate change mitigation and adaptation. Actions and measures proposed should be consistent with the *Climate Action and Low Carbon Development (Amendment) Act, 2021* and the Climate Action Plan, as well as considering any relevant sectoral and regional climate adaptation plans. The SEA and Plan should consider any relevant aspects of sectoral and regional and local adaptation plans, including the [Climate Adaptation Strategy for Regional and Local Roads](#) (DECC, 2023).

The Plan will be a key element linking national and international policy commitments with climate action within the local authority area at a community and local level. We also recognise that local authorities will set out in their own local authority climate action plans, their targets to achieve the 50% improvements in energy efficiency, under the Climate Action Plan, as well as the 51% reduction in Greenhouse gas emissions set out in the Climate Action and Low Carbon Development (Amendment) Act 2021.

We recommend including a flow diagram or/ schematic, illustrating where the Plan fits within the hierarchy of land-use, climate and related plans. We also recommend including schematics in the Plan and SEA Environmental Report, showing the links and key inter-relationships with other key relevant national, regional, sectoral and environmental plans/programmes.

Data & Knowledge Gaps

The SEA should identify any significant data and knowledge gaps, including commitments to help address these on a priority basis during the implementation phase of the Plan. This is with a view to strengthening the evidence base for future reviews and iterations of the Plan.

Available Guidance & Resources

Climate : The 'Climate Ireland' website provides information, support and advice to help local authorities, sectors and government departments to adapt to climate change and includes a Local Authority Adaptation Support Wizard. It can be consulted at <http://www.climateireland.ie/#/>

SEA: Our website contains various SEA resources and guidance, including SEA process guidance and checklists, Inventory of spatial datasets relevant to SEA, topic specific SEA

guidance (including *Integrating climatic factors into SEA* (EPA, 2019), *Good practice note on Cumulative Effects Assessment* (EPA, 2020), *Guidance on SEA Statements and Monitoring* (EPA, 2023), *Developing and Assessing Alternatives in SEA* (EPA, 2015), and *Integrated Biodiversity Impact Assessment* (EPA, 2012)).

You can access these guidance notes and other resources at: <https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/assessment/strategic-environmental-assessment/sea-topic-and-sector-specific-guidance/>

Environmental Sensitivity Mapping (ESM) Webtool

The ESM Webtool is a decision support tool to assist SEA and planning processes in Ireland. The tool brings together over 100 datasets and allows users to explore environmental considerations within a particular area and create plan-specific environmental sensitivity maps. These maps can help planners anticipate potential land-use conflicts and help identify suitable development locations, while also protecting the environment. The ESM Webtool is available at www.enviromap.ie.

EPA SEA GIS Search and Reporting Webtool

Our SEA GIS Search and Reporting Webtool is publicly available through EPA Maps at <https://gis.epa.ie/EPAMaps/SEA>. It allows public authorities to produce an indicative report on key aspects of the environment in a specific geographic area. It is intended to assist public authorities in SEA screening and scoping exercises.

EPA WFD Application

Our WFD Application provides a single point of access to water quality and catchment data from the national WFD monitoring programme. The Application is available via www.catchments.ie.

EPA AA GeoTool

Our AA GeoTool application has been developed in partnership with the NPWS. It allows users to select a location, specify a search area and gather available information for each European Site within the area. It is also available through EPA <https://gis.epa.ie/EPAMaps/AAGeoTool>.

Appendix II – Suggested high level plans to consider

National	
<i>Planning</i>	<ul style="list-style-type: none"> - National Planning Framework (DHLGH) - Rural Development Programme (DAFM)
<i>Agriculture</i>	<ul style="list-style-type: none"> - CAP Strategic Plan 2023-2027 / FoodVision 2030 / Agri Food Strategy 2030 (DAFM)
<i>Biodiversity</i>	<ul style="list-style-type: none"> - National Biodiversity Action Plan (DHLGH)
<i>Climate</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Climate Action Plan 2023 (DECC) – CAP 2024 in preparation - Sectoral Climate Change Adaptation Strategies and Low Carbon Roadmaps - National Adaptation Framework (DECC) - National Policy Position on Climate Action and Low Carbon Development (DECC) - EU Climate Adaptation Strategy 2021
<i>Energy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - National Renewable Electricity Policy Framework (in preparation DECC) - Grid 25 Implementation Strategy (Eirgrid) - Framework for Alternative Fuel Infrastructure in Transport (DoT) - Offshore Renewable Energy Development Plan I and II –in preparation (DECC) - National Bioenergy Plan (DECC)
<i>Forestry</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ireland’s Forest Strategy 2022-2030, Forestry Programme 2023-2027 (DAFM)
<i>Landscape</i>	<ul style="list-style-type: none"> - National Landscape Strategy (DHLGH)
<i>Tourism</i>	<ul style="list-style-type: none"> - 10 Year Tourism Strategy (Fáilte Ireland)
<i>Transport</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Smarter Transport / Strategic Framework for Integrated Land Transport (DoT) - National Greenway Strategy (DoT) - Draft All Island Strategic Rail Review - National Investment Framework for Transport Investment
<i>National Overview</i>	<ul style="list-style-type: none"> - State of the Environment Report 2020 (EPA)
<i>Waste</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Waste Action Plan for a Circular Economy (DECC, 2020) - National Hazardous Waste Management Plan 2021-2027 (EPA)
<i>Water</i>	<ul style="list-style-type: none"> - National River Basin Management Plan for Ireland (DHLGH) - National Marine Planning Framework (DHLGH) - Water Services Strategic Plan (Irish Water) - Capital Investment Programme (Irish Water) - Water Resources Management Plan (Irish Water) - National CFRAMS Programme (OPW)
Regional/Local	
<i>Planning</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Regional Spatial and Economic Strategies
<i>Energy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - County Renewable Energy / Wind Energy Strategies
<i>Tourism</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Regional Tourism Strategies - County Tourism Strategies / Visitor Experience Development Plans
<i>Waste</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Regional Waste Management Plans
<i>Water</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Relevant CFRAMS Flood Risk Management Plans
<i>Transport</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Cork Metropolitan Area Transport Strategy , - Existing Greenways/Blueways including the proposed Lee to Sea Greenway

Appendix III – Links to environmental guidance /reports/resources

Air	https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/air/
Bathing Water	https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/freshwater--marine/
Biodiversity	http://www.npws.ie/guidance-appropriate-assessment-planning-authorities http://www.npws.ie/publications
Climate Action	https://www.dccae.gov.ie/en-ie/climate-action/Pages/default.aspx https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/climate-change/ https://www.climateireland.ie/
Cumulative Effects Assessment	https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/assessment/good-practice-guidance-on-cumulative-effects-assessment-in-sea.php
DHPLG Guidelines / Legislation	https://www.housing.gov.ie/planning/planning
Drinking Water	https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/drinking-water/
EIA	https://www.housing.gov.ie/planning/planning
Energy Conservation	www.seai.ie
Flood Risk	https://www.flooding.ie/Planning/
Geology / Geomorphology	www.gsi.ie
Ground Water	https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/freshwater--marine/groundwater/
Landscape Character Assessment	http://www.heritagecouncil.ie/
Marine	https://www.marine.ie/Home/home
SEA EPA resources	https://www.epa.ie/publications/monitoring--assessment/assessment/Updated Draft SEA Guidelines (DHLGH, 2021)
State of Environment	https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/assessment/irelands-environment/state-of-environment-report/
Surface Water	https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/freshwater--marine/#
Transportation	https://www.nationaltransport.ie/planning-policy/ https://www.tii.ie/technical-services/environment/
Waste Management	https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/waste/national-waste-statistics/ https://www.epa.ie/our-services/monitoring--assessment/waste/

In relation to adaptation and the potential effects of climate change on Agriculture, there are a number of measures that can be applied to build resilience, many of which can also have benefits from a mitigation perspective.

Maintaining a fodder reserve on farm can address the effects of longer and wetter winters as well as poorer weather conditions in spring at the start of the grazing season. The Teagasc advisory service and private Agricultural Consultants are available to provide the appropriate advice to farmers. Diversification in agricultural systems will increase resilience of farms to climate change and reduce the economic risk.

Creating further resources to harbour and restore biodiversity improve resilience to climate change. The planting of trees and forestry can contribute to carbon sequestration, and biodiversity by providing a more diverse ecosystem to build resilience. Improvements in soil structure, management and health by increasing soil organic carbon will enhance water holding capacity beneficial for drought conditions as well as high rainfall events. Peatland restoration will also improve water holding capacity as well as water quality.

Changes in climate can encourage an increase in exotic pests and diseases including invasive species - which would have a negative impact on biodiversity if measures to promote resilience are not put in place. Equally, warmer and wetter climatic conditions encourage increased disease pressure in livestock, for instance an increased prevalence of liver fluke.

Cork County Council
County Hall
Carrigrohane Road
Cork

31 August 2023

Re: Cork County Council Climate Action Plan 2024-2029

Your Ref: n/a

Our Ref: 23/245

Dear Sir/Madam,

Geological Survey Ireland is the national earth science agency and is a division of the Department of the Environment, Climate and Communications. We provide independent geological information and gather various data for that purpose. Please see our [website](#) for data availability. We recommend using these various data sets, when conducting the EIAR, SEA, planning and scoping processes. Use of our data or maps should be attributed correctly to 'Geological Survey Ireland'.

The publicly available data referenced/presented here, should in no way be construed as Geological Survey Ireland support for or objection to the proposed development or plan. The data is made freely available to all and can be used as independent scientific data in assessments, plans or policies. It should be noted that in many cases this data is a baseline or starting point for further site specific assessments.

With reference to your email received on the 30 August 2023, concerning the Cork County Council Climate Action Plan 2024-2029, Geological Survey Ireland would encourage use of and reference to our datasets. This data can add to the content and robustness of the SEA process. With this in mind please find attached a list of our publicly available datasets that may be useful to the environmental assessment and planning process. We recommend that you review this list and refer to any datasets you consider relevant to your assessment. The remainder of this letter and following sections provide more detail on some of these datasets.

Geoheritage

Geological Survey Ireland is in partnership with the National Parks and Wildlife Service (NPWS) in the Department of Culture, Heritage and the Gaeltacht to identify and select important geological and geomorphological sites throughout the country for designation as geological NHAs (Natural Heritage Areas). This is addressed by the Geoheritage Programme in Geological Survey Ireland, under 16 different geological themes, in which the minimum number of scientifically significant sites that best represent the theme were rigorously selected by a panel of theme experts.

County Geological Sites (CGSs) have been adopted in the National Heritage Plan, and will form a major strand of geological nature conservation to complement the various ecological and cultural conservation measures. It is important to note however, that management issues for the majority of geological heritage sites may differ from ecological sites. County Geological Sites are the optimal way of addressing the responsibility of each authority under the Planning and Development Act 2000 and its amendments, to protect sites of geological interest.

The audit for Co. Cork commenced in 2021; it is a three year process that will be completed in 2024. However, unaudited CGSs can be viewed online under the Geological Heritage tab on the online [Map Viewer](#).

Groundwater

Geological Survey Ireland's [Groundwater and Geothermal Unit](#), provides advice, data and maps relating to groundwater distribution, quality and use, which is especially relevant for safe and secure drinking water supplies and healthy ecosystems.

Proposed developments need to consider any potential impact on specific groundwater abstractions and on groundwater resources in general. We recommend using the groundwater maps on our [Map viewer](#) which should include: wells; drinking water source protection areas; the national map suite - aquifer, groundwater vulnerability, groundwater recharge and subsurface permeability maps. For areas underlain by limestone, please refer to the karst specific data layers (karst features, tracer test database; turlough water levels ([gwlevel.ie](#)). Background information is also provided in the Groundwater Body Descriptions.

Please read all disclaimers carefully when using Geological Survey Ireland data.

[GWClimate](#) is a groundwater monitoring and modelling project that aims to investigate the impact of climate change on groundwater in Ireland. This is a follow on from a previous project (GWFlood) and the data may be useful in relation to Flood Risk Assessment (FRA) and management plans. Maps and data are available on the [Map viewer](#).

Geological Survey Ireland has completed Groundwater Protection Schemes (GWPSs) in partnership with Local Authorities, and there is now national coverage of GWPS mapping. A Groundwater Protection Scheme provides guidelines for the planning and licensing authorities in carrying out their functions, and a framework to assist in decision-making on the location, nature and control of developments and activities in order to protect groundwater. **The Groundwater Protection Response overview and link to the main reports is here:** <https://www.gsi.ie/en-ie/programmes-and-projects/groundwater/projects/protecting-drinking-water/what-is-drinking-water-protection/county-groundwater-protection-schemes/Pages/default.aspx>

Geological Mapping

Geological Survey Ireland maintains online datasets of bedrock and subsoils geological mapping that are reliable and accessible. We would encourage you to use these data which can be found [here](#), in your future assessments.

Please note we have recently launched QGIS compatible bedrock (100K) and Quaternary geology map data, with instructional manuals and videos. This makes our data more accessible to general public and external stakeholders. QGIS compatible data can be found in our downloadable bedrock 100k .zip file on the [Data & Maps](#) section of our website.

Geotechnical Database Resources

Geological Survey Ireland continues to populate and develop our national geotechnical database and viewer with site investigation data submitted voluntarily by industry. The current database holding is over 7500 reports with 134,000 boreholes; 31,000 of which are digitised which can be accessed through downloads from our [Geotechnical Map Viewer](#). We would encourage the use of this database as part of any baseline geological assessment of the proposed development as it can provide invaluable baseline data for the region or vicinity of proposed development areas. This information may be beneficial and cost saving for any site-specific investigations that may be designed as part of the project.

Geohazards

Geohazards can cause widespread damage to landscapes, wildlife, human property and human life. In Ireland, landslides, flooding and coastal erosion are the most prevalent of these hazards. We recommend that geohazards be taken into consideration, especially when developing areas where these risks are prevalent, and we encourage the use of our data when doing so.

Geological Survey Ireland has information available on landslides in Ireland via the National Landslide Database and Landslide Susceptibility Map both of which are available for viewing on our dedicated [Map Viewer](#). Associated guidance documentation relating to the National Landslide Susceptibility Map is also available.

Geological Survey Ireland also engaged in a national project on Groundwater Flooding. The data from this project may be useful in relation to Flood Risk Assessment (FRA) and management plans, and is described in more detail under 'Groundwater' above.

Coastal Vulnerability while seen as a potential geohazard, is discussed in more detail under our marine and coastal unit information below.

Geothermal Energy

Geothermal energy harnesses the heat beneath the surface of the Earth for heating applications and electricity generation, and has proven to be secure, environmentally sustainable and cost effective over long time periods. Geothermal applications can range in depth from a few metres below the surface to several kilometres. Ireland has widespread shallow geothermal resources for small and medium-scale heating applications, which can be explored online through Geological Survey Ireland's Geothermal Suitability maps for both domestic and commercial use. We recommend use of our [Geothermal Suitability maps](#) to determine the most suitable type of groundsource heat collector for use with heat pump technologies. Ireland also has recognised potential for deep geothermal resources.

The Roadmap for a Policy and Regulatory Framework for Geothermal Energy was launched at the Geoscience 2020 Conference in November 2020. The [Assessment of Geothermal Resources for District heating in Ireland](#) and the [Roadmap for a Policy and Regulatory framework for Geothermal Energy in Ireland](#) documents have been developed to support the Government's commitments under the Climate Action Plan 2019 and the Programme for Government.

For further information please see our [Geoenergypages](#) on our website or contact the [Groundwater and Geothermal Unit](#) of the Geological Survey Ireland directly.

Natural Resources (Minerals/Aggregates)

Geological Survey Ireland is of the view that the sustainable development of our natural resources should be an integral part of all development plans from a national to regional to local level to ensure that the materials required for our society are available when required. Geological Survey Ireland highlights the consideration of mineral resources and potential resources as a material asset which should be explicitly recognised within the environmental assessment process.

Geological Survey Ireland provides data, maps, interpretations and advice on matters related to minerals, their use and their development in our [Minerals section](#) of the website. The Active Quarries, Mineral Localities and the Aggregate Potential maps are available on our [Map Viewer](#).

We would recommend use of the Aggregate Potential Mapping viewer to identify areas of High to Very High source aggregate potential within the area. In keeping with a sustainable approach we would recommend use of our data and mapping viewer to identify and ensure that natural resources used in developments are sustainably sourced from properly recognised and licensed facilities, and that consideration of future resource sterilization is considered.

Geochemistry of soils, surface waters and sediments

Geological Survey Ireland provides baseline geochemistry data for Ireland as part of the Tellus programme. Baseline geochemistry data can be used to assess the chemical status of soil and water at a regional scale and to support the assessment of existing or potential impacts of human activity on environmental chemical quality. Tellus is a national-scale mapping programme which provides multi-element data for shallow soil, stream sediment and stream water in Ireland. At present, mapping consists of the border, western and midland regions. Data is available at <https://www.gsi.ie/en-ie/data-and-maps/Pages/Geochemistry.aspx>. Geological Survey Ireland and partners are undertaking applied geochemistry projects to provide data for agriculture ([Terra Soil](#)), waste soil characterisation ([Geochemically Appropriate Levels for Soil Recovery Facilities](#)) and mineral exploration ([Mineral Prospectivity Mapping](#)).

Geophysical data

Geological Survey Ireland produces high-resolution geophysical data (Magnetic field, electrical conductivity, natural gamma-ray radiation) of soils & rocks as part of the [Tellus programme](#). These data currently cover approximately 75% of the country and provide supporting geological information on a regional scale useful for assessing environmental impact and risk.

Historic Mines

The EPA, Geological Survey Ireland and the former Exploration & Mining Division undertook a joint project entitled "Historic Mine Site - Inventory and Risk Characterisation (HMS - IRC)". This project carried out detailed site investigations and characterisation on priority historic mine sites in the country.

A risk ranking methodology was developed which categorised the sites according to the risks posed to human and animal health and the environment. The project commenced in January 2006 and was completed in December 2008. A final report and a GIS geodatabase was produced on completion of the project. Reports and maps available [here](#). The project provides an understanding of the impacts of historic mining sites in Ireland and their status at the time of the study.

Marine and Coastal Unit

Our marine environment is hugely important to our bio-economy, transport, tourism and recreational sectors. It is also an important indicator of the health of our planet. Geological Survey Ireland's Marine and Coastal Unit in partnership with the Marine Institute, jointly manages [INFOMAR](#), Ireland's national marine mapping programme; providing key baseline data for Ireland's marine sector.

The programme delivers a wide range of benefits to multi-sectoral end-users across the national blue economy with an emphasis on enabling our stakeholders. Demonstrated applications for the use of INFOMAR's suite of mapping products include Shipping & Navigation, Fisheries Management, Aquaculture, Off-shore Renewable Energies, Marine Leisure & Tourism and Coastal Behaviour.

INFOMAR also produces a wide variety of seabed mapping products that enable public and stakeholders to visualize Ireland's seafloor environment <https://www.infomar.ie/maps/downloadable-maps/maps>. [Story maps](#) have also been developed providing a different perspective of some of the bays and harbors of the Irish coastline. We would therefore recommend use of our Marine and Coastal Unit datasets available on our [website](#) and [Map Viewer](#).

The Marine and Coastal Unit also participate in coastal change projects such as [CHERISH](#) (Climate, Heritage and Environments of Reefs, Islands, and Headlands) and are undertaking mapping in areas such as coastal vulnerability and coastal erosion. Further information on these projects can be found [here](#).

National Coastal Change Assessment

Geological Survey Ireland is undertaking a National Coastal Change Assessment. As part of this initiative two mapping products will be delivered for the entire Irish coastline: **coastal vulnerability mapping and shoreline change**.

Coastal vulnerability maps will provide an insight into the relative susceptibility of the Irish coast to adverse impacts of sea-level rise through the use of a **Coastal Vulnerability Index** (CVI). Currently the project is being carried out on the east coast and will be rolled out nationally over the next couple of years, detailed information and maps are available [here](#). **Shoreline change rates** for the period 2000 to 2023 are being prioritised and will be released by county on a rolling basis over the next 12 months. Shoreline change rates database and reports will be accessible from [GSI](#) web mapping viewers. These suite of coastal mapping products are aimed at coastal managers to prioritise or concentrate efforts on adaptation.

Physiographic Units

Physiographic Units are cartographic representations of the broad-scale physical landscape of a region. They delineate physical regions showing internal uniformity with respect to one or more environmental attributes that can be clearly differentiated from neighbouring regions. They are valuable for regional land-use planning, and in studies of the influence of physical landscape on the ecological environment. This map is produced in support of the actions to be implemented in National Landscape Strategy for Ireland 2015 – 2025. Physiographic Units map data can be viewed online under the Physiographic Units tab on the online [Map Viewer](#).

I hope that these comments are of assistance, and if we can be of any further help, please do not hesitate to the Geological Survey Ireland Planning Team at GSIPlanning@gsi.ie.

Yours sincerely,

Geoheritage and Planning Programme

Enc: Table - Geological Survey Ireland's Publicly Available Datasets Relevant to Planning, EIA and SEA processes.

Geological Survey Ireland's Publicly Available Datasets Relevant to Planning, EIA and SEA processes
 following European Union (Planning and Development) (Environmental Impact Assessment) Regulations 2018
 (S.I. No. 296 of 2018)

Geological Survey Ireland Programme	Dataset	Relevant EIA Topic	Coverage	Description / Notes / Limitations	Link to Geological Survey Ireland map viewer
Geohazards	Landslide: National landslide database and landslide susceptibility map	Land & Soil/Climate/Landscape	National	Associated guidance documentation relating to the National Landslide Susceptibility Map is also available.	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=b68cf1e4a904a5981f950e9b9c5625c
Geohazards	Groundwater Flooding (Historic)	Water	Regional	Provide information of historic flooding, both surface water and groundwater. [A lack of flooding presented in any specific location of the map only indicates that a flood has not been detected. It does not indicate that a flood cannot occur in that location at present or in the future]	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=848f83c85799436808652f9c735b1cc
Geohazards	Groundwater Flooding (Predictive)	Water	Regional	Provides information on the probability of future karst groundwater flooding (where available). [The maps do not, and are not intended to, constitute advice. Professional or specialist advice should be sought before taking, or refraining from, any action on the basis of the flood maps]	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=848f83c85799436808652f9c735b1cc
Geohazards	Radon Map	Land & Soils/Air	National		http://www.epa.ie/radiation/radonmap/
Geoheritage	County Geological Sites as adopted by National Heritage Plan and Listed in County Development Pla	Land & Soils/Landscape	Regional	All geological heritage sites identified by Geological Survey Ireland are categorised as CGS pending any further NHA designation by NPWS.	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a30af518e8794c0ab27bde2aaac3c228
Geological Mapping	Bedrock geology:	Land & Soils	National	1:100,000 scale and associated memoirs.	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=de7012a99d2748ea9106e7ee1b6ab8d58scale=0
Geological Mapping	Bedrock geology:	Land & Soils	Regional	1:50,000 scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=de7012a99d2748ea9106e7ee1b6ab8d58scale=0
Geological Mapping	Quaternary geology: Sediments	Land & Soils	National	1:50,000 scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=de7012a99d2748ea9106e7ee1b6ab8d58scale=0
Geological Mapping	Quaternary geology: Geomorphology	Land & Soils	National	1:50,000 scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=de7012a99d2748ea9106e7ee1b6ab8d58scale=0
Geological Mapping	Physiographic units:	Land & Soils	National	Broad-scale physical landscape units mapped at 1:100,000 scale in order to be represented as a cartographic digital map at 1:250,000 scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=afa76a420f54877843aca1bc075c62b
Geological Mapping	GeoUrban: Spatial geological data for the greater Dublin and Cork areas	Land & Soils	Regional	Includes 3D models	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=76768f481879416093b6b2212a850ce68scale=0
Geological Mapping	Geotechnical database	Land & Soils	National	Digitised geotechnical and Site Investigation Reports and boreholes which can be accessed through online downloads	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=a2718be1873d47a85a3f0415b4a724c
Goldmine	Historical data sets including geological memoirs and 6" to 1 mile geological mapping records	Land & Soils/Water	National	available online	https://secure.dcae.gov.ie/goldmine/index.html
Groundwater & Geothermal	Groundwater resources (aquifers)	Water	National	Data limited to 1:40,000 scale; sites should be investigated at local scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Groundwater recharge:	Water	National	Data limited to 1:40,000 scale; sites should be investigated at local scale; long term annual average recharge	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Groundwater vulnerability:	Water	National	Data limited to 1:40,000 scale; sites should be investigated at local scale	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Group scheme and public supply source protection areas:	Water	National	Not all PWS / GWS have SPZ / ZOC. Check with IW / coco / NFGWS for private supplies.	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Groundwater Protection Schemes	Water	National	Data is limited to scale of 1:40,000. Data does not include all of the source protection areas	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Catchment and WFD management units:	Water	National		https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	karst specific data layers	water	National	For areas underlain by limestone, includes karst features, tracer test database; turlough water levels (gwlevel.ie).	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Wells and Springs	Water	National	Not comprehensive, there may be unrecorded wells and springs	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7e8a202301594687ab14629a10b748ef
Groundwater & Geothermal	Groundwater body Descriptions	Water	National	Not exhaustive; only those in designated SACs; could be other GWDTES; for more information contact NPWS / EPA / site investigations	https://www.gsi.ie/en-ie/programmes-and-projects/groundwater-and-geothermal-unit/activities/understanding-ireland-groundwater/Pages/Groundwater-bodies.aspx
Groundwater & Geothermal	Geothermal Suitability maps	Land & Soils/Water	National	Also, Roadmap for a Policy and Regulatory Framework for Geothermal Energy, November 2020	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=9ee46bee08de41278b9a991d60c0b9e
Marine & Coastal Unit	INFOMAR - Ireland's national marine mapping programme; providing key baseline data for Ireland's	Water	National		https://secure.dcae.gov.ie/GS/INFOMAR_VIEWER/
Marine & Coastal Unit	CHERISH - Coastal change project (Climate, Heritage and Environments of Reefs, Islands, and Headla	Water	Regional		http://www.cherishproject.eu/en/
Marine & Coastal Unit	Coastal Vulnerability Index (CVI)	water /Land & Soils	Regional	Currently the project is being carried out on the east coast and will be rolled out nationally	https://www.gsi.ie/en-ie/programmes-and-projects/marine-and-coastal-unit/projects/Pages/Coastal-Vulnerability-Index.aspx
Minerals	Aggregate potential	Land & Soils/Material Assets	National	Consideration of mineral resources and potential resources as a material asset which should be explicitly recognised within the environmental assessment process	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee80c285a49413aa6f1344416dc9956
Minerals	Active quarries	Land & Soils	National		https://dceir.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee80c285a49413aa6f1344416dc9956
Minerals	Historic mines	Land & Soils/Cultural Heritage	National	Inventory and Risk Classification 2009. Environmental Protection Agency, Economic Minerals Division and Geological Survey Ireland (DECC).	https://gis.epa.ie/EPAMaps/default?eastng=7&northing=7&lid=EPA:LEMA_Facilities_Extractive_Facilities
Tellus	Geochemical data: multi-element data for shallow soil, stream sediment and stream water	Land & Soils	Regional	A national mapping programme	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=6304e122b733498b99642707f72f754
Tellus	Airborne geophysical data including radiometrics, electromagnetics and magnetics	Land & Soils	Regional	A national mapping programme	https://dceir.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=6304e122b733498b99642707f72f754
Tellus	urban geochemistry mapping (Dublin SURGE project).	Land & Soils	Regional		https://dceir.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=6304e122b733498b99642707f72f754

- Notes:
- The maps and data listed above are available on the Geological Survey Ireland map viewer <https://www.gsi.ie/en-ie/data-and-maps/Pages/default.aspx>
 - Please read all disclaimers carefully when using Geological Survey Ireland data
 - Geological Survey Ireland and Irish Concrete Federation published guidelines for the treatment of geological heritage in the extractive industry in 2008.

COMHAIRLEOIRÍ SAN INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL
agus PLEANÁIL

AGUISÍN 3

Meastóireacht Shonrach ar
Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur
i bhFeidhm an Phlean

Aguisín 3.1 - Cur chuige agus Modheolaíocht le haghaidh Meastóireacht Shonrach ar Éifeachtaí Chomhshaoil an Phlean a chur i bhfeidhm

Rinneadh meastóireacht shonrach ar na héifeachtaí comhshaoil de PGAÚÁ tosaíochta ar an bhonnlíne chomhshaoil i gcomhréir le treoracha an dea-chleachtais. Forbraíodh teimpléad den maitrís mheastóireachta chun measúnú an PGAÚÁ Roghnaithe ar Chuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) a bhaineann le gach Comhpháirt Chomhshaoil a éascú.

Tá maitrís mheastóireachta tiomnaithe ullmhaithe do gach Réimse Téama sa Dréacht-PGAÚÁ. Tá gníomhartha an Dréacht-PGAÚÁ a bhaineann leis an Réimse Téama sin liostaithe ar ais amháin den mhaitrís seo. Déantar cur síos ansin ar éifeachtaí féideartha comhshaoil comhfhreagracha na ngníomhaíochtaí. Rinneadh meastóireacht ansin ar éifeachtaí comhshaoil óghníomhartha an Dréacht-PGAÚÁ ar Chomhpháirteanna Comhshaoil, ag féachaint do na CSCanna a bhaineann le gach Comhpháirt Comhshaoil, le haghaidh gach Réimse Téama den Dréacht PGAÚÁ de réir cheanglais na Treorach MSC agus na dtreoirlínte dea-chleachtais. Tá na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag an Dréacht-PGAÚÁ ar Chomhpháirteanna Comhshaoil/CSCanna rangaithe mar seo a leanas:

- Tionchar Féideartha Dearfach ar an Timpeallacht (léirithe sa mhaitrís le '+').⁷²
- Tionchar Diúltach Timpeallachta Féideartha (arna léiriú ag '-' sa mhaitrís).⁷³
- Tionchair Chomhshaoil Dhearfacha agus Dhiúltacha Féideartha (arna léiriú ag '+/-' sa mhaitrís).
- Tionchar Timpeallachta Éiginnte ((léirithe sa mhaitrís le '?').
- Tionchar Timpeallachta Neodrach, Neamhshuntasach nó Neamhshuntasach (léirithe sa mhaitrís le '0').

Déantar gach tionchar féideartha díreach, indíreach/tánaisteach, carnach⁷⁴, sineirgiteach⁷⁵, gearr, meántéarmach agus fadtéarmach, buan agus sealadach, dearfach agus diúltach ar an gcomhshaoil a mheas sa mheastóireacht.

Tá sonraí ar na CSCanna a bhaineann le Comhpháirteanna Comhshaoil a ndearnadh éifeachtaí comhshaoil an Dréacht-PGAÚÁ a thomhas ina n-aghaidh le fáil i dTábla 1 thíos faoi.

Tá maitrísí Meastóireachta Críochnaithe do gach Téama ón Dréacht-PGAÚÁ curtha i láthair in Aguisín 3.2.

⁷²Sainmhínítear Tionchair Dhearfacha Timpeallachta Féideartha mar an acmhainneacht chun tacú le baint amach an CSC.

⁷³Sainmhínítear Tionchair Dhiúltacha Chomhshaoil Féideartha mar an acmhainneacht chun bac a chur ar bhaint amach an CSC.

⁷⁴Go leor éifeachtaí beaga nó neamhshuntasacha a chur leis, lena n-áirítear éifeachtaí tionscadal eile, chun éifeachtaí níos mó agus níos suntasaí a chruthú.

⁷⁵Éifeachtaí a chur leis chun éifeacht iomlán níos mó ná suim na n-éifeachtaí aonair a chruthú ionas go mbeidh nádúr an tionchair deiridh dhifriúil le nádúr an tionchair aonair.

Tábla 1 - Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil a ndearnadh éifeachtaí comhshaoil an Dréacht-PGAÚÚA a mheas ina gcoinne.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
Foriomlán	O1	Cinntea a dhéanamh, i gcás inarb iomchuí, go gcuireann pleananna agus tionscadail íseal-leibhéal le próisis mhonatóireachta comhshaoil san iomlán laistigh den Chontae.
Daonra agus Sláinte an Duine	DSD1	Tionchair roimh an daonra agus sláinte an duine a sheachaint, nó a laghdú.
	DSD2	Caithfear an Limistéar dícharbónaithe tionchair a sheachaint nó a laghdú ar na gníomhaíochtaí eacnamaíochta reatha laistigh den limistéar agus gan teacht salach le cuspóirí reatha i dtaca le húsáid talún.
Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána	B1	Cinntea a dhéanamh nach dtagann Gníomhú ar son na hAeráide salach ar chosaint, athchóiriú agus athshlánú na bithéagsúlachta.
	B2	Cinntea a dhéanamh go gcloífead leis na Treoracha um Ghnáthóga agus Éin maidir le Láithreáin Eorpacha agus gnáthóga agus speicis Ceangailte a chosaint. ⁷⁶
	B3	Tacaíocht a thabhairt d'Airteagal 10 den Treoir um Ghnáthóga maidir le bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór acu - de bhua a struchtúr líneach agus leanúnach nó a bhfeidhm mar chlocha chora (ainmnithe nó gan ainmiú) - d'fhlóra agus d'fhána fiáine agus atá ríthábhachtach d'imirce, scaipeadh agus malartú géiniteach na speiceas fiáin.
	B4	Tionchair shuntasacha ar ghnáthóga leathnádúrtha, speicis, gnéithe comhshaoil nó acmhainní inbhuanaithe eile i láithreáin náisiúnta ainmnithe a sheachaint nó a íoslaghdú suíomhanna áitiúla neamh-ainmnithe tábhachtacha agus suíomhanna molta d'ainmiú; agus chun cloí leis na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976-2012 maidir le speicis liostaithe.
	B5	Gan aon ghlan-ranníocaíocht ar bith do chailleanais bithéagsúlachta nó meathlúchán mar fhreagairt ar an éigeandáil bithéagsúlachta.
Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach	T1	Éifeachtaí ar shonruithe reachtúla tírdhreacha a shainítear sa TFP(Tionscadal Forbartha Pobail) a sheachaint nó a íoslaghdú.
	T2	Éifeachtaí díobhálacha feiceálaí ar ghabhdóirí cónaithe nó ar ghabhdóirí feiceálacha íogaire eile a sheachaint nó a íoslaghdú.
Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht	OC1	Seachain éifeachtaí ar an oidhreacht seandálaíochta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thairfead na Séadchomharthaí agus Áiteanna (TSÁ)) agus ar an oidhreacht ailtireachta (lena n-áirítear iontrálacha ar Thairfead na Struchtúr Cosanta (TSC) mar aon leis an bhFardal Náisiúnta ar Oidhreacht Ailtireachta (FNOA)).
Ithreacha	I1	Éifeachtaí ar acmhainní mianracha nó ar ithreacha a sheachaint nó a íoslaghdú.
Úsáid Talún	ÚT1	Éifeachtaí ar úsáid na dtalún reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.

⁷⁶Tagraíonn 'gnáthóga agus speicis ceangailte' do na cinn atá liostaithe in Iarscríbhinn I, Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir Gnáthóga an AE agus in Iarscríbhinn I de Threoir Éin an AE.

Gné Chomhshaoil	Cód CSC	Cuspóir Straitéiseach Comhshaoil
Cáilíocht Aeir agus Torainn	CAT1	Líon na ndaoine a thaistealaíonn chun na hoibre nó chun na scoile ar iompar poiblí nó ar mhodhanna neamh-mheicniúla a mhéadú.
	CAT2	Éifeachtaí ar an gcáilíocht aeir reatha a sheachaint nó a íoslaghdú.
	CAT3	Éifeachtaí díobhálacha torainn a sheachaint nó a íoslaghdú.
Uisce	U1	Caighdeán agus stádas uiscí dromchla, trasdultacha, snámha agus cósta a chothabháil agus/ nó a fheabhsú.
	U2	Stádas ceimiceach agus cainníochtúil na screamhuiscí a chothabháil agus/nó a fheabhsú.
	U3	Tionchar ar stádas an Chreat-treoir Uisce (CTU) do na huiscí dromchla agus do na screamhuiscí, de réir riachtanais an CTU.
	U4	Cloí le forálacha na dTreoirlínte Bainistíochta Riosca Tuilte mar is cuí.
	U5	Éifeachtaí ar cháilíocht an uisce inólta a sheachaint.
Sócmhainní Ábhair	SÁ1	Tionchair ar shócmhainní agus bonneagar tógáil/taitneamhacht a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ2	Éifeachtaí ar an mbonneagar atá ann cheana agus (nuair is eol) pleanáilte a sheachaint nó a íoslaghdú.
	SÁ3	Iompar inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ4	Bainistíocht dramhaíola inbhuanaithe a chur chun cinn.
	SÁ5	Bainistíocht inbhuanaithe ar úsáid uisce agus draenáil a chur chun cinn.
Turasóireacht agus Fóillíocht	TF1	Éifeachtaí ar thaitneamhachtaí turasóireachta agus áineasa a sheachaint nó a íoslaghdú.
An tAthrú Aeráide	AA1	Na gníomhaíochtaí riachtanacha a sheachadadh chun tacú leis an sprioc náisiúnta de 80% de leictreachas a fháil ó fhoinsí in-athnuaite faoi 2030.
	AA2	Tacú go gníomhach le seachadadh an bheartais náisiúnta aeráide iomlán de réir mar is cuí don chontae trí bhearta atá bunaithe ar fhianaise a chur in ord tosaíochta agus a luathú.
	AA3	AA3: Cabhrú le seachadadh an chuspóra maidir le neodracht aeráide ag leibhéil áitiúla agus pobail araon.
	AA4	Crios Dícharbónaithe (CD) a sheachadadh laistigh de limistéar an údaráis áitiúil chun feidhmiú mar ghrinneall tástála do raon beart maolaithe agus oiriúnú aeráide i limistéar sainithe trí thionscadail agus torthaí a shainithint a chabhróidh le seachadadh an Chuspóra Náisiúnta Aeráide .
Idirchaidrimh	Ic1	Sláinte na ndaoine, an éiceachórais agus na bpróiseas nádúrtha a chothabháil agus a fheabhsú. Féachaint go gníomhach le deiseanna feabhsaithe comhshaoil a chomhtháthú le linn oiriúnú don athrú aeráide.

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.2.1.8.1	Córas tuairiscithe agus monatóireachta a bhunú chun dul chun cinn na ngníomhartha aeráide a rianú agus tuairisciú go háitiúil agus go náisiúnta.	Cabhróidh an gníomh seo le gníomhartha eagraíochtúla ar son na haeráide agus le forbairt beartas atá dearfach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh le réadú iomlán fis agus cuspóirí an phlean laistigh den údarás áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.2.1.8.2	Leanúint ar aghaidh le hidirchaidreamh rialta Chomhairle Contae Chorcaí leis an Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide (ORGA) Cois Cuain Theas agus tuarascálacha cuí ar dhul chun cinn a sholáthar.	Cabhróidh an gníomh seo le gníomhaíocht eagraíochtúil ar son na haeráide agus le forbairt beartas atá dearfach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh le réadú iomlán fis agus cuspóirí an phlean laistigh den údarás áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.2.1.9.1	Clár rannpháirtíochta a chur i bhfeidhm chun comhairleoirí a chur ar an eolas maidir le gníomhaíocht aeráide agus comhshaoil chun eolas, muinín agus cumas a fhorbairt chun 'cúrsaí aeráide a phlé' ag leibhéal áitiúil agus beartais.	Cabhróidh an gníomh seo le gníomhartha eagraíochtúla ar son na haeráide agus le forbairt beartas atá dearfach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh le réadú iomlán fis agus cuspóirí an phlean laistigh den údarás áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.2.1.9.2	Tacú leis an gclár oiliúna do chomhairleoirí atá á reáchtáil ag na hOifigí Réigiúnacha um Ghníomhú Aeráide.	Cabhróidh an gníomh seo le gníomhartha eagraíochtúla ar son na haeráide agus le forbairt beartas atá dearfach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh le réadú iomlán fis agus cuspóirí an phlean laistigh den údarás áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.3.1.1.5	Leanúint le monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairtí teicneolaíochta agus trealamh a laghdaíonn ídiú leictreachais chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmithe bliantúil.	Is gníomh é seo a bhaineann le taighde agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tacóidh an gníomh seo leis an údarás áitiúil a ídiú leictreachais a laghdú agus dá bhrí sin laghdófar astaíochtaí GCT eagraíochtúla de réir bheartas aeráide agus reachtaíochta agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.1.6	Bailigh sonraí ó gach conradh chun carbón conraithe a thuirisciú.	Is gníomh riaracháin é seo nach mbeidh aon fíorthionchar comhshaoil aige nuair a dhéanfar é a mheas ina haonar.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.2.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Cuirfidh sé seo éifeachtúlacht fuinnimh eagraíochtúil chun cinn laistigh den eagraíocht údaráis áitiúil. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghduithe astaíochtaí GCT san eagraíocht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.3.1.2.2	Deiseanna a mheas chun roghanna in-athnuaite a chur in ionad úsáid dóire ola/gáis chun tionscadail a shainaithint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh measúnú bhunaithe seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Is dócha go gcothóidh an gníomh seo laghdú ar úsáid ola/gáis laistigh den Údarás Áitiúil – rud a d'fhéadfadh roinnt éifeachtaí dearfacha a ghiniúint ar an aeráid. D'fhéadfadh an gníomh seo tacú le córais fhuinnimh in-athnuaite ar an láthair a fhorbairt ag láithreáin údaráis áitiúil, rud a d'fhéadfadh tionchar comhshaoil neamhbheartaithe a bheith mar thoradh air. D'fhéadfadh forbairt painéil PV ar fhoirgnimh na Comhairle tionchar diúltach a imirt ar ghabhdóirí íogaire comhshaoil.	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	+
4.3.1.2.3	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun insliú foirgneamh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh measúnú bhunaithe seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. D'fhéadfadh go mbeadh tionchar áitiúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar oibreacha uasghrádaithe nó iarfheistithe a bhaineann leis an ngníomh seo, lena n-áirítear tionchair dheannaigh agus torainn, nó d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar stádas caomhantais na struchtúr cosanta atá á n-uasghrádú.	-	-	0	-	0	0	0	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.3.1.2.4	Measúnú a dhéanamh ar dheiseanna chun doimhneacht aeir foirgnimh a uasghrádú chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh measúnú bhunaithe seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. D'fhéadfadh go mbeadh tionchar áitiúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar oibreacha uasghrádaithe nó iarfheistithe a bhaineann leis an ngníomh seo, lena n-áirítear tionchair dheannaigh agus torainn. Féadfaidh uasghráduithe den sórt sin difear a dhéanamh freisin ar stádas caomhantais struchtúr nó gnéithe cosanta.	-	-	0	-	0	0	0	0	0	0	+
4.3.1.2.5	Leanúint ar aghaidh le monatóireacht agus úsáid a bhaint as forbairtí teicneolaíochta agus trealaimh a laghdaíonn/a ionadaíonn ídiú breoslaí iontaise chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Is gníomh é seo a bhaineann le monatóireacht agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghdúithe astaíochtaí GCT san eagraíocht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.2.6	Bailigh sonraí charbón conraithe ó na conarthaí uile.	Is gníomh riaracháin é seo nach mbeidh aon fíorthionchar comhshaoil aige nuair a dhéanfar é a mheas ina haonar.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.3.1	Measúnú a dhéanamh ar fhoinsí éilimh chun deiseanna a aithint chun éilimh a dhíchur.	Cuirfidh sé seo éifeachtúlacht fuinnimh eagraíochtúil chun cinn laistigh den eagraíocht údaráis áitiúil. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghdúithe astaíochtaí GCT san eagraíocht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.3.1.3.2	Deiseanna a mheas chun FL a athsholáthar feithiclí nuair atá roghanna eile ar fáil agus tomhaltas atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun tionscadail a shainathint le haghaidh clár cur chun feidhme bliantúil.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh measúnú bhunaithe seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Leanúint ar aghaidh le monatóireacht agus úsáid a bhaint as forbairtí teicneolaíochta agus trealaimh a laghdaíonn/a ionadaíonn ídiú breoslaí iontais chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil. D'fhéadfadh drochthionchar comhshaoil a bheith mar thoradh ar bhainistiú míchuí ar DTLL a bhaineann leis an ngníomh seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	+
4.3.1.3.3	Deiseanna a mheas chun breoslaí astaíochtaí ísle a úsáid nuair atá siad ar fáil agus atá inmharthana ó thaobh airgeadais de chun deiseanna tomhaltais a aithint chun tionscadail a shainathint le haghaidh clár cur chun feidhme	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh measúnú bhunaithe seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Beidh tionchar beag dearfach ar an aeráid má mhéadaítear leibhéal na bhfeithiclí údaráis áitiúil a úsáideann foinsí inbhuanaithe breosla. Féadfaidh úsáid breosla neamh-inbhuanaithe i bhfeithiclí tionchar diúltach ar shaolré a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair a bhaineann le hathrú ar úsáid talún.	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.3.1.3.4	Leanúint ar aghaidh le monatóireacht agus úsáid a bhaint as forbairtí teicneolaíochta agus trealaimh a laghdaíonn ídiú breoslaí iontaise chun tionscadail a aithint le haghaidh clár feidhmiúcháin bhliantúil.	Is gníomh é seo a bhaineann le monatóireacht agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghduithe astaíochtaí GCT san eagraíocht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.3.1.3.5	Bailigh sonraí charbón conraithe ó na conarthaí uile.	Is gníomh riaracháin é seo nach mbeidh aon fíorthionchar comhshaoil aige nuair a dhéanfar é a mheas ina haonar.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.4.1	Monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairtí eangaí leictreacha maidir le laghdú carbóin chun an ranníocaíocht a ríomh.	Is gníomh é seo a bhaineann le monatóireacht agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghduithe astaíochtaí GCT san eagraíocht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.4.2	Trealamh a athsholáthar le roghanna eile níos éifeachtaí nuair atá siad ar fáil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Is dócha go gcothóidh an gníomh seo laghdú ar úsáid leictreachais laistigh den údarás áitiúil - rud a d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar an aeráid. D'fhéadfadh drochthionchar comhshaoil a bheith mar thoradh ar bhainistiú míchuí ar DTLL a bhaineann leis an ngníomh seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	+
4.3.1.4.3	Leanúint le monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairtí teicneolaíochta agus trealaimh a mhéadaíonn éifeachtúlacht fuinnimh.	Is gníomh é seo a bhaineann le taighde agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tacóidh an gníomh seo leis an údarás áitiúil a éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus dá bhrí sin laghdófar astaíochtaí GCT eagraíochtúla i gcomhréir le beartas agus reachtaíocht aeráide agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cailíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
	chun aghaidh a thabhairt orthu m.sh. modhanna chun cabhrú le huasghrádú tithíochta do dhaoine scothaosta nó leochaileacha.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.4.1.8.1	Páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Fhóraitm Iompair agus Soghluaisteachta agus tacú leo.	Tacóidh an gníomh seo le méadú ar inrochtaineacht laistigh den earnáil iompair phoiblí agus spreagfar úsáid iompair phoiblí/taistil ghníomhaigh, do bhaill an phobail i limistéar feidhme an údaráis áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.4.1.8.2	Leanúint le cur i bhfeidhm 'bealaí sábháilte chun na scoile' agus glasbhealaí comharsanachta chun tuilleadh feabhais a chur ar bhonneagar áitiúil taistil ghníomhach.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo aistriú módúil agus úsáid líonraí taistil gníomhaí a spreagadh. Tacaíonn an gníomh seo le forbairt bonneagair taistil ghníomhaigh breise. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise taistil ghníomhach a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo freisin roinnt éifeacht dhearfach ar an gcomhshaol a ghiniúint de bharr laghdú ar úsáid feithiclí.	-	-	0	-	0	0	-	-	+	0	+
4.4.1.8.3	Leanúint ar aghaidh le cur chun cinn agus tacaíocht do na Bratacha Glasa Taisteal Gníomhach.	Ní bheidh aon éifeacht ag an ngníomh bolscaireachta seo ina aonar. Tacaíonn an gníomh le haistriú modha féideartha agus le húsáid líonraí taistil gníomhaí. Tacaíonn an gníomh seo le forbairt bonneagair taistil ghníomhaigh breise. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise taistil ghníomhach a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo freisin roinnt éifeacht dhearfach ar an gcomhshaol a ghiniúint de bharr laghdú ar úsáid feithiclí.	-	-	0	-	0	0	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.4.1.8.4	Tacaigh le himeachtaí bolscaireachta taistil ghníomhacha na bpáirtithe leasmhara m.sh. Measc do Mhód, Seachtain na Rothar srl.	Ní bheidh aon éifeacht ag an ngníomh bolscaireachta seo ina aonar. Tacaíonn an gníomh le haistriú modha féideartha agus le húsáid líonraí taistil gníomhaí. Tacaíonn an gníomh seo le forbairt bonneagair taistil ghníomhaigh breise.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.4.1.8.5	Leanúint le forbairt tionscnamh iompair inbhuanaithe ón mbun aníos a spreagadh agus teagmháil a dhéanamh le pobail ar thionscnaimh nua, nuair is cuí.	Ní bheidh aon éifeacht ag an ngníomh rannpháirtíochta seo ina aonar. Tacaíonn an gníomh le haistriú modha féideartha agus le húsáid líonraí taistil gníomhaí. Tacaíonn an gníomh seo le forbairt bonneagair taistil ghníomhaigh breise. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise taistil ghníomhach a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo freisin roinnt éifeacht dhearfach ar an gcomhshaol a ghiniúint de bharr laghdú ar úsáid feithiclí.	-	-	0	-	0	0	-	-	+	0	+
4.4.1.9.1	Tionscnaimh fás pobail, cuibharrin agus gairdíní pobail a chur chun cinn agus tacú leo, áit a bhfuil talamh oiriúnach ar fáil, mar bhealach inar féidir le pobail a gcuid bia féin a fhás, na mílte bia a laghdú agus cur amú bia.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tionchar idir bheag agus mheasartha dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht áitiúil. D'fhéadfadh an gníomh seo tacú le laghdú dramhaíola tí agus astaíochtaí iompair. D'fhéadfadh leibhéal breise leithlisithe carbóin a bheith mar thoradh ar fhás fásúil spáis ghlas a chur chun cinn, rud a chuirfeadh beagán in aghaidh éifeachtaí astaíochtaí GCT.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.4.1.9.2	An geilleagar ciorclach a chur chun cinn do phobail lena n-áirítear laghdú dramhaíola, athúsáid agus uaschúrsáil.	Tacóidh an gníomh seo le seachadadh éifeachtach gníomhaíochta a bhaineann leis an ngeilleagar ciorclach sa phobal agus is dócha go gcuirfidh sé bainistíocht dramhaíola éifeachtach agus ciorclaíocht dramhaíola/ábhar chun cinn. Tacóidh aon bhearta a fheabhsóidh éifeachtúlacht acmhainní/ciorcail go ginearálta le laghdú ar astaíochtaí GCT a bhaineann le táirgeadh ábhar agus earraí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach comhshaoil go ginearálta mar thoradh air seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.4.1.9.3	Pobail a spreagadh chun ceannach go háitiúil (chun na mílte bia a laghdú agus chun tacú leis an ngeilleagar áitiúil) agus oibriú le páirtithe leasmhara agus pobail chun cur amú bia a laghdú.	Is gníomh maith seo don fheasacht an ghnímh céanna agus ní bheidh aon éifeacht dáiríre aige nuair a bhreithnítear é ina haonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le laghdú astaíochtaí GHG saolré a bhaineann le bia a fhaightear i bhfad i gcéin.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.4.1.9.4	Cuir tús le feachtas 'smaoinigh sula gceannaíonn tú' chun daoine a spreagadh gan ach an méid a theastaíonn uathu a cheannach chun tomhaltas comhfhiosach a chur chun cinn.	Ní bheidh aon iarmhairt chomhshaoil ag an ngníomh bolscaireachta seo nuair a bhreathnaítear air ina leithlis. Tacóidh an gníomh le tomhaltachas comhfhiosach. Tacóidh aon bhearta lena laghdaítear úsáid acmhainní go ginearálta le laghdú ar astaíochtaí GCT saolré a bhaineann le táirgeadh ábhar agus earraí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach comhshaoil go ginearálta mar thoradh air seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.1.2.1	Oibriú le geallsealbhóirí chun Clár Riosca Aeráide a chruthú de gach sócmhainn oidhreachta nádúrtha ag leibhéal gnáthóige.	Is gníomh taighde/riaracháin é seo nach mbeidh aon tionchar dáiríre aige ar an gcomhshaoil nuair a bhreathnaítear air ina leithlis.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.2.2	Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Udaráis Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí; agus chun tacú le húnéirí talún agus le daoine eile maidir le bogaigh a chosaint agus a chur ar ais mar a bhí i gcomhréir le ceanglais ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear ceanglais a bhaineann le cáilíocht uisce, gnáthóg agus speicis faoi chosaint	Soláthróidh an gníomh seo sonraí bonnlíne tábhachtacha chun bogaigh reatha a chosaint agus a fheabhsú laistigh den Chontae. Is féidir le hathfhliuchadh agus athchóiriú bogaigh tionchar dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht an uisce agus is féidir le leithlisiú GCT a bheith mar thoradh air. In éagmais dearaidh chúí, d'fhéadfadh oibreacha athfhliuchaithe bogaigh agus athchóiriú a dhéanamh ar ghnáthóg nó speicis tábhachtacha i mbogaigh tionchar nó cur isteach orthu, rud a d'fhágfadh go mbeadh tionchar beag nó suntasach ar an gcomhshaoil. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag a leithéid d'oibreacha ar cháilíocht uisce agus ar hidreolaíocht freisin.	0	+/-	0	0	0	0	0	+/-	0	0	+
4.5.1.2.3	Oibriú le páirtithe leasmhara chun tacú le bunú Limistéir Chosanta Mhuirí.	Tá an poitéinseal ag an gníomh seo roinnt tionchair dhearfacha a ghiniúint ar an mbithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.2.4	Oibriú le páirtithe leasmhara chun bithéagsúlacht Chuan Chorcaí a chosaint agus a fheabhsú.	Tá an poitéinseal ag an gníomh seo roinnt tionchair dhearfacha a ghiniúint ar an mbithéagsúlacht i gCuan Chorcaí.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.2.5	Oibriú le páirtithe leasmhara le hiniúchadh a dhéanamh ar an bhféidearthacht atá ann sócmhainní bonneagair glas agus gorm sa Chontae a mhapáil.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tacóidh an gníomh seo le mapáil a d'fhéadfadh sonraí bonnlíne tábhachtacha a sholáthar chun bonneagair glas agus gorm a fheabhsú sa Chontae.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.2.6	Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíocha a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta ag baint leo, agus aird chúí á tabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht aeir áitiúil.	Beidh éifeachtaí dearfacha idir raon leathan agus an-suntasach ag an ngníomh seo ar bhithéagsúlacht, agus tionchair dhearfacha beaga agus shuntasacha ar cháilíocht uisce agus hidreolaíocht. In éagmais aon mhaolú, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagair glas agus conairí fiadhúlra a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta.	-	+/-	0	-	0	0	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.1.4.1	Treoirlínte Dea-Chleachtais Bithéagsúlachta a fhorbairt agus a chomhtháthú i gcleachtais oibre an údaráis agus riachtanais oiliúna foirne a theastaíonn le seachadadh a shainaitheint.	Cabhróidh an gníomh le cosaint eagraíochtúil/feabhsú na bithéagsúlachta a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh freisin le spriocanna an phlean gníomhaíochta aeráide agus tacaíonn sé le réadú iomlán fíis agus cuspóirí an phlean laistigh den údarás áitiúil.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.4.2	Tabhairt faoi athbhreithniú ar eastáit tithíochta atá faoi úinéireacht na comhairle cheana féin chun tacú le cónaitheoirí limistéir a aithint atá oiriúnach chun bearta cosanta bithéagsúlachta a iarfheistiú de réir an chleachtais is fearr (m.sh. cur crann, móinéir bláthanna fiáine, criosanna na bpailneoirí srl.).	D'fhéadfadh an gníomh seo tacú le bearta cosanta bithéagsúlachta. Cruthóidh an gníomh tionchar dearfach ar an mbithéagsúlacht, ar an bhflóra agus bhfána. D'fhéadfadh tionchar diúltach a bheith ag cur crann neamhdhúchasach/ionrach ar bhithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.4.3	Réimse píolótaí féideartha a shainaitheint chun bearta inbhuanaithe a léiriú lena n-áirítear CIDU nádúr-bhunaithe; agus scéim píolótach a dhéanamh ar dhearadh bithéagsúlachta agus aeráide d'fhorbairtí tithíochta sóisialta faoi stiúir na Comhairle le bearta amhail díonta glasa, ballaí glasa, CIDU bogaigh agus locháin, carrchlós glas, boscaí neadaithe ar aghaidheanna, tailte féaraigh, agus toir agus crainn atá neamhdhiobhálach don fhiadhúlra i spásanna oscailte.	D'fhéadfadh tionchar diúltach a bheith ag cur crann neamhdhúchasach/ionrach ar bhithéagsúlacht. Cruthóidh an gníomh tionchar dearfach ar bhithéagsúlacht agus ar ghabhdóirí comhshaoil a bhfuil baol ann go mbeidh tionchar diúltach ag teagmhais tuilte orthu - trí riosca teagmhais tuilte dá leithéid a laghdú agus trí réitigh inbhuanaithe a chur chun cinn ina leith. Tá an cumas ag an ngníomh tionchar dearfach a bheith aige ar an mbithéagsúlacht, an bhflóra agus an bhfána. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le cur i bhfeidhm/tógáil na forbartha sin raon d'éifeachtaí beaga nó suntasacha comhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.	-	+/-	0	-	0	0	-	+/-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.1.5.1	Beartas um Speicis Choimhthíocha Ionracha a fhorbairt don chontae agus scrúdú a dhéanamh ar na buntáistí a bhaineann le pleananna freagartha a ullmhú do speicis ionracha ar leith.	Is dócha go gcruthóidh cur i bhfeidhm an ghnímh seo roinnt éifeachtaí dearfacha ar an mbithéagsúlacht, agus ar an bhflóra agus an bhfána.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.5.2	Leanúint ar aghaidh ag bainistiú agus ag caitheamh le Speicis Plandaí Coimhthíocha Ionracha, ag teacht le Pleananna Bainistíochta IAPS forbartha, sna limistéir scéime le haghaidh scéimeanna faoisimh tuilte agus tionscadail chósta.	Is dócha go gcruthóidh cur i bhfeidhm an ghnímh seo roinnt éifeachtaí dearfacha ar an mbithéagsúlacht, agus ar an bhflóra agus an bhfána.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.1.5.3	Oibriú le comhpháirtithe chun tuiscint ar ról agus tionchair speiceas ionracha ar bhithéagsúlacht áitiúil a chur chun cinn, agus dea-chleachtas a chur chun cinn do shaoránaigh, enólachtaí agus díoltóirí.	Ní bheidh aon iarmhairt chomhshaoil ag an ngníomh bolscaireachta seo nuair a bhreathnaítear air ina leithlis. Is dócha go gcruthóidh cur i bhfeidhm an ghnímh seo roinnt éifeachtaí dearfacha ar an mbithéagsúlacht, agus ar an bhflóra agus an bhfána.	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5.2.1.1	Tacú le gníomhaíochtaí Coistí Oibriúcháin Réigiúnacha na Creat-Treorach Uisce agus cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cháilíochta uisce agus socrúithe monatóireachta, ionas go mbeidh siad oiriúnach don fheidhm i gcónaí, agus ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh rannpháirtíochta seo tacú le cuspóirí a bhaineann leis an CTU. Beidh tionchar dearfach ag feabhsú na gcaighdeán uisce ar an mbithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.5.2.1.2	Tacaigh le LAWPRO ina gclár agus ina dtionscadail aeráide pobail.	Cabhróidh an gníomh le tionscnamh feabhsaithe cáilíochta uisce agus gníomhaíocht aeráide a chur chun cinn. Tacaíonn an gníomh freisin le spriocanna an phlean gníomhaíochta aeráide agus tacaíonn sé le réadú iomlán fhís agus chuspóirí an phlean.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.2.1.3	Oibriú le comhpháirtithe LAWPRO, Uisce Éireann, srl. chun tionchar gabhdóirí criticiúla agus leochaileacha a aithint de réir an Phlean Bainistíochta Abhantraí agus an Chreat-Treoir Uisce agus cabhrú le feabhsú cháilíocht uisce abhann agus tionscadail athchóirithe.	Beidh tionchar dearfach ag feabhsú na gcaighdeán cáilíochta uisce abhann agus athchóiriú ar cháilíocht uisce agus ar an mbithéagsúlacht. D'fhéadfadh an gníomh seo tacú le hoibreacha forbartha nó athchóirithe, lena n-áirítear oibreacha ar limistéir uisce dromchla, a d'fhéadfadh raon tionchar diúltach neamhbheartaithe a bheith acu má dhéantar iad, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht uisce agus bithéagsúlacht, lena n-áirítear éiceolaíocht uisceach nó conairí bruachánacha.	-	+/-	0	0	0	0	-	+/-	0	0	0
4.5.2.1.4	Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le híogaireachtaí comhshaoil a chosaint ag na suíomhanna sin, lena n-áirítear cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach.	D'fhéadfadh go n-eascródh oibreacha i gcóngarach limistéir uisce mar gheall ar bhainistíocht nádúrtha tuilte a úsáid m.sh. lúba abhann a athchóiriú agus riasc goirt a chruthú. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha ag oibreacha den sórt sin ar an gcomhshaoil, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce agus hidreolaíocht limistéir uisce; bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha. Tá an poitéinseal ag gníomhaíocht athléimneachta tuilte tionchar dearfach a bheith aige ar an gcomhshaoil freisin. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh atá bunaithe ar nádúr tionchar beag nó dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce ag limistéir uisce ar leith nó le sruth uaidh. D'fhéadfadh seachadadh na ngníomhartha athléimneachta tuilte freisin an baol tuilte a laghdú agus teagmhais tuilte a chosc. Is féidir le laghdú riosca tuilte éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint do raon gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte tionchar diúltach a imirt orthu; lena n-áirítear gabhdóirí éiceolaíochta.	-	+/-	0	0	0	0	-	+/-	0	0	0
4.5.2.1.5	Cur chun cinn feasachta ar dheachleachtas a leathnú chuig gach úsáideoir chun tionchar na mbithicídí ar limistéir uisce a laghdú	Ní bheidh fiorthionchar ag an ngníomh bolscaireachta seo ar an gcomhshaoil nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an cumas ag an ngníomh tacú le laghdú ar úsáid bithicídí a mbeidh tionchar dearfach aige ar cháilíocht uisce agus ar bhithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.2.1.6	Tionscnaimh eolaíochta saoránach a chur chun cinn lena n-áirítear iad siúd a dhíríonn ar cháilíocht uisce.	Ní bheidh fíorthionchar ag an ngníomh bolscaireachta seo ar an gcomhshaol nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an cumas ag an ngníomh tacú le tionscnaimh a mbeidh tionchar dearfach acu ar cháilíocht uisce agus ar bhithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.5.2.1.7	Monatóireacht agus riar a dhéanamh ar dhoirteadh fuíolluisce chuig uisce agus iniúchtaí a dhéanamh lena chinntiú go gcomhlíontar ceanglais cheadúnais doirte.	Ní bheidh aon fíorthionchar comhshaoil ag an ngníomh monatóireachta seo nuair a bhreithnítear é ina aonar, ach d'fhéadfadh forfheidhmiú agus comhlíonadh níos fearr a spreagadh, rud a fhágfaidh go dtiocfaidh feabhas ar cháilíocht uisce agus ar an mbithéagsúlacht.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.5.2.1.8	Spríocanna bliantúla a bhaint amach maidir le hiniúchtaí córais chóireála fuíolluisce tí de réir Phlean Cigireachta Náisiúnta an GCC.	D'fhéadfadh feabhas a chur ar cháilíocht uisce agus ar éiceolaíocht uisceach a bheith mar thoradh ar an ngníomh seo Tacóidh glacadh leis an ngníomh seo le fíis agus príomhchuspóirí an phlean a réadú go hiomlán.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.5.2.2.1	An Straitéis Náisiúnta um Aer Glan a chur i bhfeidhm agus le tacaíocht ón rialtas láir agus ón GCC, a chinntiú go mbíonn socrúithe monatóireachta oiriúnach don fheidhm i gcónaí, ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.	Tá an cumas ag an ngníomh tionchar an-suntasach, dearfach a bheith aige ar cháilíocht an aeir áitiúil. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghdúithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spríocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT.	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+
4.5.2.2.2	Monatóireacht agus forfheidhmiú a dhéanamh ar Rialacháin maidir le Breoslaí Soladacha agus ar chriosanna Deatach Íseal, le hiniúchtaí ar sholáthraithe breosla chun aghaidh a thabhairt ar dhíolacháin neamhúdaraithe breosla soladacha neamhcheadaithe.	Tá an cumas ag an ngníomh tionchar an-suntasach, dearfach a bheith aige ar cháilíocht an aeir áitiúil. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghdúithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spríocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT. Tacóidh an gníomh seo le tionchar dearfach ar cháilíocht an aeir áitiúil.	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+
4.5.2.2.3	Feasacht a chur chun cinn ar thábhacht aer glan agus ar thionchair cháilíocht an aeir.	Ní bheidh aon iarmhairt chomhshaoil ag an ngníomh bolscaireachta seo nuair a bhreithnítear air ina leithlis. D'fhéadfadh go dtacódh an gníomh le feabhsuithe ar cháilíocht an aeir áitiúil agus laghdú beag ar astaíochtaí GCT i gContae Chorcaí.	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.2.3.1	Le comhpháirtithe, tabhairt faoi Mheasúnú Leochaileachta Cósta ar chósta Chorcaí chun measúnú a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag ardú leibhéal na farraige ar athrú cladaigh ar Imlíne Chósta Chorcaí, chun eolas a chur ar bhainistíocht chríos cósta chomhtháite agus chun limistéir le riachtanais ar leith a shainaithe, agus chun aghaidh a thabhairt ar chreimeadh cósta agus chun tuilte cósta a chur i bhfeidhm. tosaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí oiriúnaithe atá bunaithe ar éiceachórais.	<p>Tá an poitéinseal ag dul chun cinn gníomhartha a bhaineann le creimeadh cósta agus athléimneacht tuilte go dtiocfaidh forbairt shuntasach ar an gcósta agus ina chónagaracht.</p> <p>In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha comhshaoil ag forbairtí den sórt sin, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha; an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála) agus an timpeallacht torainn glactha (mar gheall ar ghiniúint torainn na céime tógála).</p> <p>Tá an poitéinseal ag gníomhartha athléimneachta tuilte agus creimthe cósta tionchar dearfach a bheith acu ar an gcomhshaoil. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh nádúr-bhunaithe agus CID mar chuid de straitéis cosanta cósta tionchar beag nó dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce.</p> <p>D'fhéadfadh seachadadh gníomhartha cosanta cósta an baol tuilte agus creimthe cósta a laghdú agus teagmhais tuilte agus creimthe cósta amach anseo a chosc. Is féidir le laghdú riosca tuilte agus creimthe cósta éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint ar éagsúlacht gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte agus creimthe tionchar diúltach a imirt orthu; gabhdóirí éiceolaíochta san áireamh.</p> <p>Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag nó suntasach ag cur i bhfeidhm straitéise cosanta cósta ar thimpeallacht na n-ithreacha glactha - trí chosc a chur ar chreimeadh cósta. D'fhéadfadh tionchar tairbheach a bheith aige seo freisin ar chomhpháirteanna comhshaoil idirghaolmhara a bhféadfadh creimeadh cósta tionchar a bheith orthu.</p>	-	-	0	0	+	0	-	-+/-	0	-	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.2.3.2	Cabhrú le Hinnéacs Leochaileachta Cósta agus uirlis GIS a fhorbairt. Tá sé seo beartaithe an riosca nocht feadh cósta iomlán Chontae Chorcaí a léiriú. Cuirfidh an uirlis seo eolas ar fáil do phleanáil straitéiseach na bainistíochta cósta feadh chósta Chorcaí.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Soláthróidh an gníomh seo sonraí bonnlíne a bheidh mar bhonn eolais do straitéisí cosanta cósta agus is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag nó suntasach aige ar an gcomhshaoil ithreacha glactha - trí chosc a chur ar chreimeadh cósta. D'fhéadfadh tionchar tairbheach a bheith aige seo freisin ar chomhpháirteanna comhshaoil idirghaolmhara a bhféadfadh creimeadh cósta tionchar a bheith orthu.	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
4.5.2.3.3	Staidéar Iompair ar Dhriodar Trá a dhéanamh, chun monatóireacht a dhéanamh ar láithreáin roghnaithe, athrú cósta a dhóiciméadú le himeacht ama, samhlacha tuarthacha a fhorbhairt agus a bhailíochtú agus maoiniú agus a bheith mar threoir d'idirghabhálacha amach anseo, ag tabhairt aird mar is cuí d'íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus an bhithéagsúlacht.	Is gníomh é seo atá bunaithe ar mhonatóireacht agus ní bheidh aon fíorthionchar aige ar an gcomhshaoil nuair a bhreithnítear air ina leithlis agus soláthróidh a ghníomhaíocht sonraí bonnlíne a bheidh mar bhonn eolais ag maoiniú do straitéisí cosanta cósta agus is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag agus suntasach aige ar an gcomhshaoil ithreacha glactha - trí chosc a chur ar chreimeadh cósta. D'fhéadfadh tionchar tairbheach a bheith aige seo freisin ar chomhpháirteanna comhshaoil idirghaolmhara a bhféadfadh creimeadh cósta tionchar a bheith orthu.	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
4.5.2.3.4	I gcomhar le páirtithe leasmhara, bearta oiriúnaithe aeráide a shainaithint don bhonneagar cósta agus cosaintí gaolmhara, agus bain úsáid as bainistíocht nádúrtha cósta nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag dul chun cinn gníomhaíochtaí a bhaineann le cosaintí agus bonneagar cósta agus athléimneacht tuilte go dtiocfaidh forbairt shuntasach ar an gcósta agus ina chóngarach. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha comhshaoil ag forbairtí den sórt sin, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cáilíocht uisce, bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha; an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála) agus an timpeallacht torainn glactha (mar gheall ar ghiniúint torainn na céime tógála). Tá an poitéinseal ag gníomhartha cosanta cósta tionchar dearfach a bheith acu ar an gcomhshaoil. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh nádúr-bhunaithe agus CID mar chuid de straitéis cosanta cósta tionchar beag nó dearfach a bheith aige	-	-	0	0	+	0	-	-+/-	0	-	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.4.1.4	Tacú le cur i bhfeidhm mholtaí an Athbhreithnithe Náisiúnta ar Úsáid Talún.	Níl an tAthbhreithniú Náisiúnta ar Úsáid Talún tugtha chun críche agus tá sé fós i gCéim 1. Mar sin ní fhéadfaí gach tionchar féideartha comhshaoil a mheas faoi láthair. Is féidir a bheith ag súil leis go bhfuil an poitéinseal ag an ngníomh seo úsáid thairbheach talún a chur chun cinn as a dtiocfaidh timpeallacht ar chaighdeán níos fearr agus leibhéil mhéadaithe leithlisiú astaíochtaí GCT..	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+
4.5.4.1.5	Tacú le cur i bhfeidhm na Straitéise Náisiúnta um Thailte Móna.	Tacóidh an gníomh seo le bainistiú na dtailte móna. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le tionchair dhearfacha ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce, agus gnáthóga a chosaint. Tá an poitéinseal ag athchóiriú na dtailte móna an leibhéil leithlisithe GCT a bhaineann leis na tailte seo a mhéadú, rud a mbeidh éifeachtaí dearfacha aeráide mar thoradh air. In éagmais dearaidh chúil nó maolú comhshaoil cuí d'fhéadfadh go n-eascródh éagsúlacht de thionchair neamhbheartaithe comhshaoil as tionscadail athchóirithe tailte móna lena dtacaítear, lena n-áirítear tionchair dhiúltacha beaga ar hidreolaíocht nó hidrigeolaíocht agus comhpháirteanna comhshaoil idirghaolmhara.	-	+/-	0	0	+/-	+	0	+/-	0	+	+
4.5.4.1.6	Cur i bhfeidhm Beartas an Phlean Forbartha Contae a fhéachann le glanghnóthachan a bhaint amach i mbonneagar glas trí shócmhainní reatha a chosaint agus a fheabhsú agus bonneagar glas nua a sholáthar.	Beidh tionchair dhearfacha idir bheag agus mhóra ag an ngníomh seo ar an mbithéagsúlacht agus ar an aeráid. In éagmais aon mhaolú, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le feabhsú an bhonneagair ghlas nua raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta.	-	+/-	0	-	0	0	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.5.1.1	Spreagadh a thabhairt do chur chun cinn cleachtais úsáide talún inbhuanaithe agus réitigh nádúr-bhuanaithe do bhainistiú acmhainní uisce agus tuilte ar féidir leo athléimneacht an phobail a fheabhsú trí chosaintí nádúrtha tuilte a sholáthar, oiriúnú aeráide a chur chun cinn.	<p>D'fhéadfadh dul chun cinn gníomhaíochta a bhaineann le hathléimneacht tuilte a bheith ina chúis le forbairt a bheith ar siúl, lena n-áirítear ag agus i gcóngarach na limistéar uisce.</p> <p>In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí diúltacha comhshaoil ag a leithéid d'fhorbairt, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce agus hidreolaíocht na limistéar uisce; bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha; an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála), an timpeallacht torainn glactha (mar gheall ar ghiniúint torainn na céime tógála), agus an timpeallacht dhaonna glactha. Is féidir éagsúlacht d'iarimhairtí dearfacha comhshaoil a bheith mar thoradh ar úsáid inbhuanaithe talún agus réiteach atá bunaithe ar nádúr a chur chun cinn, mar leithlisiú méadaithe ar úsáid talún GCT agus éifeachtaí dearfacha bithéagsúlachta agus cáilíochta uisce.</p> <p>Tá an poitéinseal ag gníomhaíocht athléimneachta tuilte tionchar dearfach a bheith aige ar an gcomhshaoil freisin. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh atá bunaithe ar nádúr agus ar an CID tionchar beag nó dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce ag limistéar uisce ar leith nó le sruth uaidh.</p> <p>D'fhéadfadh seachadadh na ngníomhartha athléimneachta tuilte freisin an baol tuilte a laghdú agus teagmhais tuilte a chosc. Is féidir le laghdú riosca tuilte éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint do raon gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte tionchar diúltach a imirt orthu; lena n-áirítear gabhdóirí daonna, gabhdóirí éiceolaíochta agus sócmhainní oidhreachta cultúrtha.</p>	+/-	+/-	0	-	0	+	-	+/-	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.5.5.1.2	Promhadh don todhchaí a chur chun cinn i ndearadh agus i bpleanáil forbartha nua chun tionchair fhéideartha an athraithe aeráide a mheas go hiomlán agus an gá atá le bearta chun athléimneacht na forbartha i leith aon tionchair den sórt sin a mhéadú.	Tá an cumas ag an ngníomh seo próisis phleanála forbartha agus carachtar na forbartha tógtha a mhúnlú. D'fhéadfaí an baol tuilte a laghdú agus teagmhais tuilte a chosc má dhéantar athléimneach ó thaobh na haeráide de a neadú i bpleanáil forbartha. Is féidir le laghdú riosca tuilte éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint do raon gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte tionchar diúltach a imirt orthu; lena n-áirítear gabhdóirí daonna, gabhdóirí éiceolaíochta agus sócmhainní oidhreachta cultúrtha. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí diúltacha comhshaoil ag a leithéid d'fhorbairt, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce agus hidreolaíocht na limistéar uisce; bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha; an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála), an timpeallacht torainn glactha (mar gheall ar ghiniúint torainn na céime tógála), agus an timpeallacht dhaonna glactha.	+/-	+/-	0	-	0	+	-	+/-	0	0	+
4.5.5.1.3	Tacú le cur chuige comhtháite maidir le bainistiú abhantrach uisce dromchla agus úsáid agus forbairt tailte in aice le sruthchúrsaí.	Tacóidh an gníomh seo le planáil níos fearr go ginearálta agus d'fhéadfadh go n-eascródh bainistíocht níos fearr ar dhobharcheantair uisce dromchla, feabhsuithe ar cháilíocht an uisce agus laghduithe ar bhaol tuilte.	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	+

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.6.1.2.2	Tacú le cláir Eorpacha agus náisiúnta amhail LEADER a chuireann ar chumas fiontair aistriú go samhlacha ísealcharbóin / nialascharbóin.	Beidh an gníomh airgeadais seo mar bhonn agus mar thaca ag laghdú ar astaíochtaí GHG na hearnála Tráchtála.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.3.1	Tacú le forbairt imeachtaí faisnéise oideachais agus feasachta a bhaineann leis an aeráid, feachtais chumarsáide agus doiciméadú treorach.	Tacóidh an gníomh ardú airde/oideachais seo le seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide sa phobal. Tacóidh glacadh leis an ngníomh seo le fis agus príomhchuspóirí an phlean a réadú go hiomlán sa phobal.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.3.2	Idirchaidreamh a dhéanamh le páirtithe leasmhara ábhartha m.sh. braislí agus líonraí gnó srl ar fud an Chontae chun feasacht a ardú, tionscnaimh a chur chun cinn agus a fhiosrú chun spreagadh a thabhairt don phobal gnó a lorg carbóin a lahdú agus oiriúniú d'athrú aeráide	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh rannpháirtíocht seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tacóidh glacadh leis an ngníomh seo le fis agus príomhchuspóirí an phlean a réadú go hiomlán sa phobal.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.3.3	Glasú na bhféilte agus na n-imeachtaí i gContae Chorcaí a chur chun cinn.	Beidh an gníomh cur chun cinn/rannpháirtíochta seo mar bhonn agus mar thaca ag seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide san ÚA trí fheasacht agus tuiscint ar shaincheistanna a bhaineann le gníomh aeráide a chur chun cinn.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.3.4	An geilleagar ciorclach a chur chun cinn do ghnólachtaí.	Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feasacht agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.6.1.3.5	Eolas a sholáthar agus feasacht a ardú d'fhiontair Chontae Chorcaí agus do ghrúpaí gnó chun tacaíochtaí a chur chun cinn chun tabhairt faoi iarfheistiú, éifeachtúlacht fuinnimh agus suiteáil fuinnimh in-athnuaite ar fhoirgnimh thráchtála.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh gníomh aeráide a spreagadh do ghnóthaí laistigh de réigiún na nÚdarás Áitiúil, rud a d'fhéadfadh tionchar dearfach a imirt ar an gcomhshaoil aeráide agus íslíú ginearálta ar astaíochtaí GCT. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le forbairt fuinnimh in-athnuaite agus iarfheistithe foirgneamh i limistéar feidhme an Údarás Áitiúil a d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí beaga nó suntasacha diúltacha ar an gcomhshaoil, lena n-áirítear tionchair bhithéagsúlachta, tionchair a bhaineann le gliondar agus dalladh, tionchair a bhaineann le tógáil, agus tionchair ar an gcomhshaoil. stádas caomhnaithe na struchtúr cosanta	-	-	-	-	0	0	-	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.6.1.4.1	Moil Chianoibre nua a fhorbairt sa Chóbh, Baile an Mhistéalaigh agus Áth Trasna agus cinn eile a fhorbairt nuair is cuí. Laghdóidh sé seo úsáid breosla trí laghdú ar astuithe iompair agus ligfidh sé do dhaoine oibriú san áit ina gcónaíonn siad.	Is dócha go gcruthóidh cur i bhfeidhm an ghnímh seo roinnt éifeachtaí dearfacha ar astaíochtaí GCT. Is féidir le moil dhigiteacha ról a bheith acu maidir le brúnna uirbeacha a scaipeadh agus amanna comaitéireachta a ísliú, rud a laghdóidh astaíochtaí GHG a bhaineann le feithiclí. Don gnáthdhuine, is féidir go gciallóidh sé seo cáilíocht beatha níos airde.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.4.2	Leanúint ar aghaidh ag cur chun cinn, ag cothabháil agus ag tacú leis na moil reatha lena n-áirítear Mainistir Fhear Máí, Beanntraí agus Maigh Chromtha.	Is dócha go gcruthóidh cur i bhfeidhm an ghnímh seo roinnt éifeachtaí dearfacha ar astaíochtaí GCT. Is féidir le moil dhigiteacha ról a bheith acu maidir le brúnna uirbeacha a scaipeadh agus amanna comaitéireachta a ísliú, rud a laghdóidh astaíochtaí GHG a bhaineann le feithiclí mar aon le truaillí torainn a dtagann ón tiomáint.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.5.1	Páirt a ghlacadh i bhfeachtas náisiúnta feasachta poiblí chun eolas sealbhóirí tí a chur chun cinn ar an gcaoi a n-oibríonn a n-umar múnlaigh agus ar an tionchar a bhíonn ag umar seipteach agus ag rith chun srutha talmhaíochta ar uisce snámha. Cuir eolas agus comhairle ar fáil maidir le cén gnáthchothabháil ba chóir a dhéanamh.	Beidh an gníomh ardú airde/ rannpháirtíochta seo mar bhonn agus mar thaca ag feabhsú cháilíocht an uisce.	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0
4.6.1.5.2	Feachtas feasachta a reáchtáil, i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara, chun feirmeoirí agus an pobal a chur ar an eolas faoin riachtanas gan sciodar a scaipeadh le linn na tréimhse dúnta agus chun spreagadh a thabhairt don phobal aon teagmhais dá leithéid a thuirisciú do Chomhairle Contae Chorcaí	Beidh an gníomh ardú airde/ rannpháirtíochta seo mar bhonn agus mar thaca ag feabhsú cháilíocht an uisce.	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.6.1.5.3	Feachtas feasachta a réachtáil chun comhairle a thabhairt do shealbhóirí tí úsáid lotnaidicídí a íoslaghú agus lotnaidicídí a úsáid go freagrach.	Is dócha go gcuirfear cosc go pointe áirithe ar theagmhais truaillithe comhshaoil trí úsáid laghdaithe lotnaidicídí a chur chun cinn sa phobal.	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0
4.6.1.5.4	Oibriú le páirtithe leasmhara chun bia áitiúil a chur chun cinn, agus mar sin laghdófar na mílte bia.	D'fhéadfadh tacú le táirgeadh bia áitiúil an méid bia a tháirgtear go háitiúil a cheannaítear agus a chaitear a mhéadú, agus an méid bia a fhaightear ó chian a laghdú. Dá bhrí sin tá an poitéinseal ag an ngníomh seo astaíochtaí GCT a bhaineann le táirgeadh agus soláthar bia a laghdú, rud a fhágfaidh go mbeidh tionchar beag dearfach ar an aeráid.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.6.1.5.5	Oibriú i gcomhpháirtíocht le feirmeoirí chun cleachtais agus bonneagar a fheabhsú.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh comhoibríoch seo tairbhí comhshaoil a bheith mar thoradh air, lena n-áirítear buntáistí a bhaineann le bithéagsúlacht, cáilíocht uisce agus cáilíocht ithreach. D'fhéadfadh drochthionchar neamhbheartaithe a bheith ag an ngníomh ar cháilíocht an uisce agus ba cheart réimeanna míthreoracha nó míchuí a chur chun cinn ar an mbithéagsúlacht. D'fhéadfadh tionchar comhshaoil neamhbheartaithe a bheith mar thoradh ar fhorbairt bonneagair feirme, lena n-áirítear éifeachtaí a bhaineann le tógáil.	-	+/-	0	0	+	0	-	+/-	0	0	+
4.6.1.6.1	Spiocanna iniúchta bliantúla a bhaint amach de réir Phlean Cigireachta Náisiúnta Talmhaíochta an GCC. Laghdaíonn sé seo astaíochtaí a bhaineann le clóis feirme agus cosnaíonn sé, dá réir sin, bithéagsúlacht na n-uiscí glactha agus sláinte an phobail.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh cigireachta seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le cosaint cháilíocht an uisce, chomh maith le bithéagsúlacht trí mhonatóireacht agus spreagadh a dhéanamh ar dhea-chleachtas comhshaoil.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.6.1.7.1	Comhoibriú agus comhpháirtíocht a choinneáil ar bun le comhlachtaí poiblí eile atá ag feidhmiú sa chontae ag obair i dtreo caighdeán an uisce a fheabhsú.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tacóidh an gníomh seo le feabhas a chur ar cháilíocht an uisce laistigh de cheantar an ÚÁ.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.6.1.7.2	Oibriú le LAWPRO (Clár Uisce na nÚdarás Áitiúil) chun tionchair na ngabhdóirí criticiúla agus leochaileacha a aithint de réir an Phlean Bainistíochta Abhantraí agus an Chreat-Treoir Uisce.	Ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil ag an ngníomh taighde seo nuair a bhreithnítear é ina aonar. D'fhéadfadh an gníomh seo tionchar dearfach a bheith aige ar cháilíocht an uisce a luaíthe a shaináithnítear gabhdóirí leochaileacha/criticiúla mar is féidir bearta cosanta a chur i bhfeidhm ansin.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.6.1.7.3	Tacú le agus dul i dteagmháil le tionscadail Chomhpháirtíocht Nuálaíochta na hEorpa (CNE) faoi stiúir áitiúil agus náisiúnta i gContae Chorcaí le tairbhí bithéagsúlachta, aeráide agus pobail.	D'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith ag an ngníomh seo ar an gcomhshaoil, go háirithe ar bhithéagsúlacht, ar cháilíocht uisce agus ar cháilíocht an aeir.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.6.1.8.1	Cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cháilíochta uisce mar atá leagtha amach sa Chreat-Treoir Uisce trí na cláir iniúchta talmhaíochta.	D'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith ag an ngníomh seo ar an gcomhshaoil, go háirithe ar cháilíocht an aeir.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0
4.6.1.8.2	Úsáid réamhaisnéisí aimsire le teagmhais bháistí arda a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar cháilíocht an uisce snámha ag uiscí snámha a ndéantar monatóireacht orthu a thuair. Bunaithe ar mheasúnú riosca, eisítear fógraí rabhaidh ag trána áit a bhfuiltear tuartha go bhféadfadh drochthionchar a bheith ag imeacht aimsire ar cháilíocht an uisce.	D'fhéadfadh an gníomh seo tacú le sláinte an duine a chosaint.	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Iompar Daoine

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.7.1.1.1	Comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir le Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí (CMATS).	Is dócha go mbeidh seirbhísí iompair phoiblí níos fearr mar thoradh ar an ngníomh comhoibríoch seo nuair is gá, ag spreagadh úsáid iompair phoiblí thar ghluasteáin phríobháideacha, agus ag laghdú astaíochtaí GCT a bhaineann le hiompar.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.7.1.1.2	A bheith ag comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir leis na Pleananna Iompair Áitiúla do bhailte de réir mar a fhorbraíonn an Chomhairle na pleananna.	Is dócha go mbeidh seirbhísí iompair phoiblí níos fearr mar thoradh ar an ngníomh comhoibríoch seo nuair is gá, ag spreagadh úsáid iompair phoiblí thar ghluasteáin phríobháideacha, agus ag laghdú astaíochtaí GCT a bhaineann le hiompar.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.7.1.1.3	Comhoibriú le pobail agus geallsealbhóirí i bhforbairt Iompar Tuaithe Chontae Chorcaí de réir straitéisí ábhartha mar an Plean Soghluasteachta Tuaithe de Connecting Ireland.	Is dócha go mbeidh seirbhísí iompair phoiblí níos fearr mar thoradh ar an ngníomh comhoibríoch seo nuair is gá, ag spreagadh úsáid iompair phoiblí thar ghluasteáin phríobháideacha, agus ag laghdú astaíochtaí GCT a bhaineann le hiompar.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.7.1.2.1	Tionscadail Taistil Ghníomhacha a fhorbairt ar fud an chontae ar féidir leo an t-athrú iompair is mó a sheachadadh.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo aistriú módúil agus úsáid líonraí taistil gníomhaí agus iompar poiblí a spreagadh. Tacaíonn an gníomh seo le bonneagar breise rothaíochta agus cosáin a fhorbairt. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise taistil gníomhach a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí solta agus stroighne le linn na tógála) agus tionchair bhithéagsúlachta. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo freisin roinnt éifeacht dheartach ar an gcomhshaoil a ghiniúint de bharr laghdú ar úsáid feithiclí.	-	-	0	0	0	0	-	-	+	0	+
4.7.1.2.2	Feabhsuithe pleanáilte bóithre forbartha uirbhí chun gnéithe taistil gníomhacha a ionchorprú mar is cuí, agus aird chuí a thabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amháin an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht an aeir áitiúil agus deiseanna chun	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo aistriú módúil agus úsáid líonraí taistil gníomhaí agus iompar poiblí a spreagadh. Tacaíonn an gníomh seo le bonneagar breise rothaíochta agus cosáin a fhorbairt. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise taistil gníomhach a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a	-	-	0	0	0	0	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.7.1.3.1	Fás a chur chun cinn in áiteanna a bhaineann tairbhe as acmhainn reatha d'iompar poiblí ardchaighdeáin.	Spreagfadh an gníomh seo forbairt i réimsí ina bhfuil bonneagar iompair poiblí i bhfeidhm cheana féin, ag spreagadh úsáid iompair poiblí thar ghluasteáin phríobháideacha gan gá le bonneagar nua a shuiteáil. Beidh tionchar dearfach aige seo ar an gcomhshaoil.	+	0	0	0	0	+	+	0	+	0	+
4.7.1.3.2	Fás daonra agus fostaíochta a ailíniú trí úsáid talún agus pleanáil iompair a chomhtháthú.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo úsáid iompair poiblí agus taistil ghníomhach a spreagadh thar úsáid feithiclí príobháideacha. Laghdódh sé seo astaíochtaí GCT a bhaineann le hiompar. Tá an poitéinseal ag forbairt bonneagair taistil ghníomhaigh raon d'éifeachtaí beaga nó suntasacha ar an gcomhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht an uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne). le linn tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+
4.7.1.4.1	Oibriú leis na geallsealbhóirí cuí chun an gréasán Náisiúnta luchtaithe FL a fhorbairt laistigh de Chontae Chorcaí.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo astaíochtaí GCT na hearnála iompair a laghdú laistigh de limistéar feidhme an Údaráis Áitiúil de réir bheartas aeráide agus reachtaíochta agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí. Tá an poitéinseal aige seo roinnt tionchair dhearfacha a ghiniúint ar an aeráid agus ar cháilíocht an aeir áitiúil. D'fhéadfadh go n-eascródh ilphointí luchtaithe agus bonneagar leictreach coimhdeach as an ngníomh seo freisin, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud réigiún an ÚÁ. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.7.1.4.2	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le luchtú FL.	<p>Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo astaíochtaí GCT na hearnála iompair a laghdú laistigh den Údarás Áitiúil de réir bheartas aeráide agus reachtaíochta agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí. Tá an poitéinseal aige seo roinnt tionchair dhearfacha a ghiniúint ar an aeráid agus ar cháilíocht an aeir áitiúil.</p> <p>D'fhéadfadh go n-eascródh agus bonneagar leictreach coimhdeach as an ngníomh seo freisin, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud réigiún an ÚÁ. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.</p>	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+
4.7.1.4.3	Idirchaidreamh a dhéanamh le Pobail chun feasacht a ardú ar dheontais FL, mar iad siúd ón ÚFIÉ.	<p>D'fhéadfadh an gníomh seo úsáid feithiclí níos inbhuanaithe a mhéadú agus líon na bhfeithiclí ICE a laghdú. Bheadh laghdú ar na hastaíochtaí GCT a bhaineann le hiompar mar thoradh air seo. D'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith ag an ngníomh seo ar an gcomhshaoil.</p>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.7.1.4.4	Úsáid na bhfeithiclí leictreacha a chur chun cinn trí cheanglais maidir le pointí muirir r-fheithiclí a sholáthar in iarratais phleanála.	<p>Tacóidh an gníomh seo leis an údarás áitiúil a astaíochtaí GCT ina earnáil iompair a laghdú de réir bheartas agus reachtaíocht aeráide agus spriocanna laghdaithe astaíochtaí. Tá an poitéinseal aige seo roinnt tionchair dhearfacha a ghiniúint ar an aeráid agus ar cháilíocht an aeir áitiúil.</p> <p>D'fhéadfadh go n-eascródh ilphointí luchtaithe agus bonneagar leictreach coimhdeach as an ngníomh seo freisin, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud réigiún an ÚÁ. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair thorainn, tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.</p>	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.7.1.4.5	Úsáid breoslaí astaíochtaí ísle a chur chun cinn.	Tá an gníomh seo sách leathan agus neamh-shonrach, áfach, féadfaidh glacadh inscálaithe feithiclí atá bunaithe ar bhreoslaí malartacha áirithe cur le leathnú na n-earnálacha táirgthe breosla malartach. D'fhéadfadh éifeachtaí neamhdhíreacha ar an gcomhshaol a bheith mar thoradh ar na hearnálacha seo (lena n-áirítear éifeachtaí neamhchinnte agus a d'fhéadfadh a bheith diúltach) mar thoradh ar fhoinsiú breosla, ar phróisis táirgthe agus ar phróisis soláthair.	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+
4.7.1.5.1	Tacaíocht agus forbairt a dhéanamh ar líonra na Lárionad Fiontair Pobail (Moil) atá ann cheana féin.	D'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith ag an ngníomh seo ar an gcomhshaol. D'fhéadfadh an gníomh seo cur go pointe le leibhéal na n-astaíochtaí GCT a bhaineann le laghdú ar úsáid iompair a laghdú.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.7.1.5.2	Foireann na Comhairle a spreagadh chun roghanna cruinnithe ar líne a úsáid in ionad cruinnithe pearsanta nuair is féidir.	Is dócha go gcuirfear chun cinn leis an ngníomh seo laghdú ar astuithe iompair a bhaineann le comaitéireacht ón mbaile go dtí an obair - a bhfuil an cumas aige roinnt éifeachtaí dearfacha a ghiniúint ar an aeráid agus ar cháilíocht an aeir áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Timpeallacht Thógtha

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.1.1.1	Tacú le tionscadail inbhuanaithe fuinnimh gaoithe amach ón gcósta ag láithreacha agus scálaí oiriúnacha & le forbairt bonneagair ghaolmhar ag calafoirt chun na forbairtí seo a éascú de réir an TFP.	Cuirfidh an gníomh seo chun cinn agus tacóidh sé le forbairt fuinnimh in-athnuaite laistigh den chontae a d'fhéadfadh raon éifeachtaí suntasacha dearfacha comhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha ar aeráid, cáilíocht uisce, timpeallacht na hitheach agus bithéagsúlacht. In éagmais maolaithe, d'fhéadfadh tionchar diúltach beag nó an-suntasach a bheith ag forbairt fuinnimh in-athnuaite ar an gcomhshaoil, lena n-áirítear tionchair bhithéagsúlachta, agus tionchair ar cháilíocht an uisce (mar gheall ar rith chun srutha ábhar siolta nó stroighne ag céim na tógála). Is féidir éifeachtaí féideartha dá leithéid a mhaolú trí bhreithniú a dhéanamh ar chúrsaí pleanála agus comhshaoil agus srianta go luath le linn an phróisis measúnaithe/dearaidh.	-	-	-	-	-	0	-	-	+	0	+
4.8.1.1.2	Giniúint fuinnimh in-athnuaite, stóráil agus bonneagar dáilte a chur chun cinn de réir an TFP laistigh den chontae.	Cuirfidh an gníomh seo chun cinn agus tacóidh sé le forbairt fuinnimh in-athnuaite laistigh den chontae a d'fhéadfadh raon éifeachtaí suntasacha dearfacha comhshaoil a ghiniúint, lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha ar aeráid, cáilíocht uisce, timpeallacht na hitheach agus bithéagsúlacht. In éagmais maolaithe, d'fhéadfadh tionchar diúltach beag nó an-suntasach a bheith ag forbairt fuinnimh in-athnuaite, lena n-áirítear forbairt línéadaigh ghaolmhar, lena n-áirítear tionchair bhithéagsúlachta, agus tionchair ar an gcomhshaoil uisce nó ithreacha (mar gheall ar rith chun srutha siolta nó stroighne ag céim na tógála). -bunaithe ábhar). Is féidir éifeachtaí féideartha dá leithéid a mhaolú trí bhreithniú a dhéanamh ar chúrsaí pleanála agus comhshaoil agus srianta go luath le linn an phróisis measúnaithe/dearaidh.	-	-	-	-	-	0	-	-	+	0	+
4.8.1.2.1	Deiseanna a fhiosrú chun téamh ceantair a bhunú chun freastal ar shócmhainní na comhairle lena n-áirítear tithíocht shóisialta sa chontae.	Is gníomh é seo a bhaineann le staidéar agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Ag brath ar thoradh an staidéir seo, tá an poitéinseal aige tacú le seachadadh laghdaithe astaíochtaí GCT san earnáil Chónaithe agus éifeachtúlacht fuinnimh i réigiún na nÚdarás Áitiúil. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha comhshaoil ag forbairt dá leithéid, lena bhféadfaí	-	-	0	-	-	0	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
		oibreacha fairsinge leagtha píopaí a áireamh, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce, bithéagsúlacht, flóra agus fána; agus an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála).											
4.8.1.2.2	Tacú le páirtithe leasmhara ar mian leo córais téimh cheantair a fhorbairt.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo tacú le seachadadh laghdúithe astaíochtaí GCT san earnáil Chónaithe agus éifeachtúlacht fuinnimh i réigiún na nÚdarás Áitiúil. In éagmais aon mhaolaithe, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha comhshaoil ag forbairt dá leithéid, lena bhféadfaí oibreacha fairsinge leagtha píopaí a áireamh, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce, bithéagsúlacht, flóra agus fána; agus an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála).	-	-	0	-	-	0	-	-	+	0	+
4.8.1.3.1	Tacú le agus cuir i bhfeidhm beartas náisiúnta ar luchtú FL ag láithreacha neamhbhaile.	Beidh forbairt ar ilphointí luchtaithe agus bonneagar leictreach coimhdeach, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud limistéar feidhme an údaráis áitiúil, mar thoradh ar fhairsingiú an ghréasáin luchtaithe FL. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta. Tá an cumas ag seachadadh dea-ghréasán de bhonneagar luchtaithe úsáid modhanna inbhuanaithe taistil a chur chun cinn sa phobal, aistriú modha a spreagadh agus tacú le laghdú astuithe a bhaineann le feithiclí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaoil - ag féachaint don sciar de laghdúithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT.	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.1.3.2	Dul i dteagmháil le BSL chun réimsí a aithint inar féidir le bonneagar an líonra leictreachais tacú le háiseanna luchtaithe FL.	<p>Beidh forbairt ar ilphointí luchtaithe agus bonneagar leictreach coimhdeach, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud limistéar feidhme an údaráis áitiúil, mar thoradh ar fhairsingiú an ghréasáin luchtaithe FL.</p> <p>In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.</p> <p>Tá an cumas ag seachadadh dea-ghréasán de bhonneagar luchtaithe úsáid modhanna inbhuanaithe taistil a chur chun cinn sa phobal, aistriú modha a spreagadh agus tacú le laghdú astuithe a bhaineann le feithiclí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT.</p>	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+
4.8.1.3.3	Beartas maidir le Luchtú FL a forbairt agus a chur i bhfeidhm mar chuid de bheartas níos leithne Tógáil i gCúram.	<p>Beidh forbairt ar ilphointí luchtaithe agus bonneagar leictreach coimhdeach, lena n-áirítear bealaí nasctha eangaí ar fud limistéar feidhme an údaráis áitiúil, mar thoradh ar fhairsingiú an ghréasáin luchtaithe FL.</p> <p>In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreacha a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.</p> <p>Tá an cumas ag seachadadh dea-ghréasán de bhonneagar luchtaithe úsáid modhanna inbhuanaithe taistil a chur chun cinn sa phobal, aistriú modha a spreagadh agus tacú le laghdú astuithe a bhaineann le feithiclí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT.</p>	+/-	-	0	0	0	+	+/-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.2.1.1	Iníúchadh a dhéanamh ar úsáid ábhair mhalartach ísealcharbóin i dtógáil bóithre.	D'fhéadfadh an gníomh seo astaíochtaí GCT corpraithe a bhaineann le tionscadail tógála agus cothabhála bóithre a laghdú.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.8.2.1.2	Astaíochtaí carbóin corpraithe a laghdú trí úsáid a bhaint as ábhar nuálach dromchla bóthair.	D'fhéadfadh an gníomh seo astaíochtaí GCT corpraithe a bhaineann le tionscadail tógála agus cothabhála bóithre a laghdú.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.8.2.1.3	Imscrúdú a dhéanamh ar bhonneagar eile ina bhféadfaí ábhar ísealcharbóin a úsáid mar chosáin, droichid, timpealláin, limistéir thaitneamhachta, conairí áineasa, fearann poiblí, agus tionscadal tógála eile.	D'fhéadfadh an gníomh seo astaíochtaí GCT corpraithe a bhaineann le tionscadail tógála agus cothabhála bóithre a laghdú.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.8.3.1.1	Coinneáil agus athúsáid an stoic foirgneamh atá ann cheana a chur chun cinn mar chéad rogha.	Tacóidh an gníomh seo le hathúsáid an stoic tógála atá ann cheana féin agus stoc nua tithíochta á fhorbairt. Déanfaidh sé seo fritháireamh ar astaíochtaí GCT corpraithe féideartha a bhaineann le forbairt tithíochta nua. Féadfaidh an gníomh seo tacú le hathchóiriú nó le hiarfheistiú ar stoc tithíochta agus foirgneamh, lena n-áirítear foirgnimh thréigthe. D'fhéadfadh truailliú solais agus aeir a bheith ann le linn oibreacha iarfheistithe. D'fhéadfadh drochthionchar a bheith ag oibreacha iarfheistithe freisin ar chaomhnú cuí na struchtúr cosanta. D'fhéadfadh go gcuirfeadh oibreacha den sórt sin isteach freisin ar speicis chosanta atá i struchtúir thréigthe, amhail sciatháin leathair.	-	-	0	-	0	0	-	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.3.1.2	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do thithe agus do ghnóthaí.	Spreagfaidh an gníomh seo iarfheistiú foirgneamh laistigh de réigiún na nÚdarás Áitiúil, ag tacú le laghdú/fritháireamh astaíochtaí GCT. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT. D'fhéadfadh truailliú solais agus aeir a bheith ann le linn oibreacha iarfheistithe. Tá an poitéinseal ag tithe níos sine chun ialtoga a choinneáil, agus mar sin d'fhéadfadh oibreacha iarfheistithe cur isteach ar ialtoga a úsáideann na foirgnimh seo.	-	-	0	-	0	0	-	0	0	0	+
4.8.3.1.3	Feabhsuithe éifeachtachtaí fuinnimh d'fhoirgnimh a spreagadh. Comhairle a thabhairt agus oideachas a chur ar ghnólachtaí agus ar chónaitheoirí maidir le héifeachtúlacht fuinnimh.	Spreagfaidh an gníomh seo iarfheistiú foirgneamh laistigh de réigiún na nÚdarás Áitiúil, ag tacú le laghdú/fritháireamh astaíochtaí GCT. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaol - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT. D'fhéadfadh truailliú solais agus aeir a bheith ann le linn oibreacha iarfheistithe. Tá an poitéinseal ag tithe níos sine chun ialtoga a choinneáil, agus mar sin d'fhéadfadh oibreacha iarfheistithe cur isteach ar ialtoga a úsáideann na foirgnimh seo.	-	-	0	-	0	0	-	0	0	0	+
4.8.3.2.1	Leanúint ar aghaidh ag cinntiú go gcomhlíonann foirgnimh nua na rialacháin tógála maidir le héifeachtúlacht fuinnimh.	Go ginearálta, cuirfidh an gníomh chun cinn forbairt níos dearfaí ar an aeráid. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag go measartha ag an ngníomh ar an gcomhshaol aeráide - ag féachaint don sciar d'astaíochtaí GCT is féidir a fhritháireamh tríd an ngníomh seo i gcomparáid le spriocanna agus ceanglais náisiúnta laethadaithe astaíochtaí GCT.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.8.3.3.1	Tacú le soláthar faisnéise ar chúnamh deontais do ghiniúint in-athnuaite ar an láthair.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh rochtain ar thionscnaimh ghníomhaíochta aeráide a sholáthar do gach duine laistigh den phobal - rud a d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar an gcomhshaol aeráide agus íslíu ginearálta ar astaíochtaí GCT i Réigiún na nÚdarás Áitiúil.	-	-	-	0	0	0	-	-	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
		Tacóidh an gníomh seo le forbairt fuinnimh in-athnuaite a fhorbairt i réigiún na nÚdarás Áitiúil a bhféadfadh éagsúlacht d'éifeachtaí diúltacha beaga nó suntasacha a d'fhéadfadh a bheith ann, lena n-áirítear tionchair bhithéagsúlachta.											
4.8.3.3.2	Suiteáil giniúna in-athnuaite ar an láthair a spreagadh.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh rochtain ar thionscnaimh ghníomhaíochta aeráide a sholáthar do gach duine laistigh den phobal - rud a d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar an gcomhshaoil aeráide agus íslíú ginearálta ar astaíochtaí GCT i Réigiún na nÚdarás Áitiúil. Tacóidh an gníomh seo le forbairt fuinnimh in-athnuaite a fhorbairt i réigiún na nÚdarás Áitiúil a bhféadfadh éagsúlacht d'éifeachtaí diúltacha beaga nó suntasacha a d'fhéadfadh a bheith ann, lena n-áirítear tionchair bhithéagsúlachta.	-	-	-	0	0	0	-	-	0	0	+
4.8.4.1.1	Éiteas dearaidh a fhorbairt a bhreithníonn gníomhaíocht aeráide i bhforbairt foirgneamh nua ag Comhairle Contae Chorcaí nó thar a ceann. Breithneoidh an cur chuige seo raon roghanna dearaidh lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta d'úsáid ábhar ísealcharbóin, inlú fábraice foirgnimh, díonta glasa, fhótavoltacha gréine, agus baint uisce báistí, ag cur san áireamh beartas an rialtais, caighdeáin dearaidh agus treoirlínte.	Go ginearálta, cuirfidh an gníomh chun cinn forbairtí níos dearfaí ar an aeráid, faoi stiúir ag údarás áitiúla. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag go measartha ag an ngníomh ar an gcomhshaoil aeráide - ag féachaint don sciar d'astaíochtaí GCT is féidir a fhritháireamh tríd an ngníomh seo i gcomparáid le spriocanna agus ceanglais náisiúnta laghdaithe astaíochtaí GCT, mar aon le cáilíocht an uisce agus bithéagsúlacht. D'fhéadfadh go n-eascródh tionchair dhiúltacha éagsúla neamhbheartaithe ar an gcomhshaoil as a leithéid d'fhorbairt.	-	-	-	0	0	0	-	-	0	0	+
4.8.4.1.2	Clár maoinithe bliantúil a ullmhú agus a chur i bhfeidhm le haghaidh iarfheistiú domhainfhuinnimh ar stoc tithíochta reatha na Comhairle.	Tacóidh an gníomh seo le laghdú/fritháireamh astaíochtaí GCT na hearnála Cónaithe. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaoil - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT.	-	-	0	-	0	0	-	0	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.4.2.3	A chinntiú go ndeartar príomhcheangail leictreacha chuig gach teach sóisialta nua ionas gur féidir iad a aisfheistiú go héasca le pointí luchtaithe cairr leictreacha.	Go ginearálta, cuirfidh an gníomh chun cinn forbairt níos dearfaí ar an aeráid, faoi stiúir ag údarais áitiúla. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag go measartha ag an ngníomh ar an gcomhshaoil aeráide - ag féachaint don sciar d'astaíochtaí GCT is féidir a fhritháireamh tríd an ngníomh seo i gcomparáid le spriocanna agus ceanglais náisiúnta laghdaithe astaíochtaí GCT.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.8.4.2.4	Athbhreithniú a dhéanamh ar na heastáit atá ann cheana féin chun láithreacha féideartha a aithint le haghaidh suiteáil pointí luchtaithe FL comhchoiteann agus páirceáil rothar	Tá an cumas ag seachadadh dea-ghréasán de bhonneagar luchtaithe agus de pháirceáil rothair úsáid modhanna inbhuanaithe taistil a chur chun cinn sa phobal, aistriú modha a spreagadh agus tacú le laghdú astuithe a bhaineann le feithiclí. Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an gcomhshaoil - ag féachaint don sciar de laghduithe astaíochtaí GCT ar féidir tacú leis tríd an ngníomh seo i gcoibhneas le spriocanna agus ceanglais náisiúnta um laghdú astaíochtaí GCT. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh oibreanna a bhaineann le bonneagar breise maidir le pointí luchtaithe a thógáil raon d'éifeachtaí beaga go suntasach a ghiniúint, lena n-áirítear tionchair ar cháilíocht an aeir áitiúil (trí dheannach tógála a ghiniúint), tionchair ar cháilíocht uisce (trí rith chun srutha táirgí siolta agus stroighne le linn na tógála), agus tionchair bhithéagsúlachta.	-	-	0	-	0	0	-	0	0	0	+
4.8.4.3.1	Straitéis fheasachta tionóntaí a fhorbairt maidir leis na buntáistí a bhaineann le hathrú iompraíochta maidir le gníomhaíocht aeráide ina dtithe.	Beidh an gníomh cur chun cinn/rannpháirtíochta seo mar bhonn agus mar thaca ag seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide san ÚA trí fheasacht agus tuiscint ar shaincheisteanna a bhaineann le gníomh aeráide a chur chun cinn. Tacóidh glacadh leis an ngníomh seo le fis agus príomhchuspóirí an phlean a réadú go hiomlán sa phobal.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.8.4.3.2	Na buntáistí a bhaineann le fiáin agus bithéagsúlacht a chur chun cinn in eastáit tithíochta atá ann cheana féin.	Beidh an gníomh cur chun cinn/rannpháirtíochta seo mar bhonn agus mar thaca ag seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide san ÚA trí fheasacht agus tuiscint ar shaincheisteanna a bhaineann le gníomh aeráide a chur chun cinn. Beidh tionchar dearfach ag glacadh leis an ngníomh seo ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce.	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.5.1.1	Deiseanna a fhiosrú chun tabhairt faoi bhearta oiriúnaithe aeráide mar chuid d'oibreacha an fhearainn phoiblí.	Is gníomh é seo a bhaineann le staidéar/taighde agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo go dtiocfaidh forbairt níos dearfaí ar aeráid laistigh de réigiún na nÚdarás Áitiúil.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.8.5.1.2	Oibriú le pobail chun bearta oiriúnaithe áitiúla a ghlacadh a laghdaíonn tionchar áitiúil aimsire ag cur san áireamh déine, fad agus minicíocht.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo go n-eascródh oibreacha cothabhála ar dhraenáil agus cur i bhfeidhm réitigh nádúr-bhunaithe/IDUanna. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo dul i bhfeidhm go diúltach ar cháilíocht an uisce trí chleachtais mhíchuí cothabhála draenacha. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh atá bunaithe ar nádúr tionchar beag nó dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce ag limistéar uisce ar leith nó le sruth uaidh. Tá an poitéinseal ag forbairt bonneagair ghlais den sórt sin, go háirithe gníomhaíocht a bhaineann le tógáil, raon de thionchair neamhbheartaithe, diúltacha ar an gcomhshaoil má dhéantar é.	0	+/-	0	0	0	0	0	+/-	+	0	+
4.8.5.2.1	CIDU agus cur chuige atá bunaithe ar nádúr a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun uisce dromchla a bhainistiú agus aibhneacha a chosaint ó thruailléin i rith chun srutha uisce bóthair agus cur le toirt an uisce a mhoilliú chun tuilte a mhaolú do thionscadail forbartha.	D'fhéadfadh forbairt shuntasach a bheith mar thoradh ar an ngníomh seo a bhaineann le hathléimneacht tuilte, lena n-áirítear forbairt ag agus i gcóngarach na limistéar uisce. In éagmais maolaithe ar bith, d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht d'éifeachtaí suntasacha diúltacha comhshaoil ag forbairt draenála tacaithe, lena n-áirítear éifeachtaí ar: cháilíocht uisce agus hidreolaíocht na limistéar uisce; bithéagsúlacht, lena n-áirítear flóra agus fána atá ag brath ar éiceachórais uisceacha; agus an timpeallacht aeir glactha (mar gheall ar ghiniúint deannaigh tógála). Tá an poitéinseal ag gníomhaíocht athléimneachta tuilte tionchar dearfach a bheith aige ar an gcomhshaoil freisin. Tá an poitéinseal ag an bhforbairt féideartha ar réitigh atá bunaithe ar nádúr agus ar an CIDÚ mar chuid de bhainistiocht an uisce dromchla tionchar beag nó dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht agus ar cháilíocht uisce ag limistéar uisce ar leith nó le sruth uaidh.	+	+/-	0	0	0	0	0	+/-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.5.2.5	Cabhrú leis an Roinn Phleanála le measúnú ar iarratais phleanála lena chinntiú go bhfuil measúnuithe riosca tuilte ag gach forbairt nua/iarratas pleanála laistigh den Chontae de réir an Phlean Forbartha Contae, An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte – Treoirlínte d’Údarás Phleanála (2009), na riachtanais ó Chiorclach an RCPRÁ P12/2014 agus an Treoir AE um Thuilte.	Go ginearálta, cuirfidh an gníomh chun cinn forbairt níos dearfaí ar an aeráid Is dócha go mbeidh tionchar dearfach beag ag an ngníomh ar an timpeallacht aeráide. Is féidir le laghdú riosca tuilte éifeachtaí suntasacha, dearfacha a ghiniúint do raon gabhdóirí comhshaoil a bhféadfadh teagmhais tuilte tionchar diúltach a imirt orthu; lena n-áirítear gabhdóirí éiceolaíochta.	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0	+
4.8.5.2.6	Teimpléad Scéim um Pleananna Oiriúnaithe don Athrú Aeráide (SPOAA) a fhorbairt le haghaidh scéimeanna faoisimh tuilte.	Is gníomh é seo a bhaineann le cúrsaí riaracháin a thacóidh le seachadadh gníomhaíochta oiriúnaithe aeráide sa phlean go ginearálta.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.8.5.2.7	I rith shaolré oibríochtúil scéimeanna cosanta tuile, cinntigh go n-úsáideann aon nuashonrú agus/nó athsholáthar an teicneolaíocht agus/nó an dea-chleachtas is fearr atá ar fáil ó thaobh fuinnimh de, lena n-áirítear réitigh nuálacha nuair is inmharthana ó thaobh airgeadais de.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo astaíochtaí GCT a bhaineann le fuinneamh a fhritháireamh sa todhcháí.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.8.5.2.8	A chinntiú go leanann soláthar na n-oibreacha/seirbhísí go léir le ciorclán na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe 20/2019. Úsáid Cúinsí Comhshaoil agus Sóisialta i Soláthar Poiblí a chur chun cinn, treoir ó Roinn Airgeadais CCC, agus dea-chleachtas; m.sh go ndéantar dearfaí a fhorbairt chun tionchar comhshaoil a laghdú, agus go gcuirtear critéir chomhshaoil san áireamh sa phróiseas soláthair.	Cabhróidh an gníomh seo leis an údarás áitiúil a astaíochtaí eagraíochtúla GCT a laghdú, agus beidh éifeachtaí dearfacha aige ar an aeráid chomh maith leis an bhféidearthacht chun tionchar dearfach a bheith aige ar bhithéagsúlacht, ar cháilíocht an aeir agus ar cháilíocht an uisce.	0	+	0	0	0	0	+	+	0	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.8.5.3.1	Measúnú a dhéanamh ar bhonneagar droichid ar aon dul leis na tionchair aeráide réamh-mheasta.	D'fhéadfadh an gníomh seo cur isteach ar sciatháin leathair le linn suirbhéanna. Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo freisin go dtiocfadh uasghrádú ar dhroichid, as a dtiocfadh suaitheadh agus/nó cailteanas gnáthóige do sciatháin leathair, nó tionchar ar stádas caomhantais droichid chosanta.	0	-	0	-	0	0	0	0	0	0	+
4.8.5.3.2	Cothabháil bóithre agus athshlánú bóithre réigiúnacha agus áitiúla a dhéanamh de réir an doiciméid threoraigh ar oiriúnú aeráide bóithre réigiúnacha agus áitiúla.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo go n-eascródh iarmhairtí beaga diúltacha ar an gcomhshaol, amhail éifeachtaí diúltacha ar cháilíocht an aeir ó dheannach tógála, agus cáilíocht uisce de bharr rith chun srutha dromchla le linn oibreacha.	0	-	0	0	0	0	-	-	0	0	+
4.8.5.3.3	Measúnú leanúnach ar ábhar tógála bóthair chun oiriúnú do choinníollacha teocht ard agus íseal.	Is gníomh é seo a bhaineann le staidéar/taighde agus ní bheidh aon fíor-éifeacht chomhshaoil aige nuair a bhreithnítear é ina aonar. D'fhéadfadh go n-eascródh an gníomh seo go mbeidh bóithre níos cosanta ó thaobh aeráide de a d'fhéadfadh a bheith in ann níos mó teagmhais reo agus téimh a sheasamh, rud a laghdóidh an méid cothabhála bóithre a bheidh ag teastáil amach anseo.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

Dramhaíl

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.9.1.1.1	Oibriú le geallsealbhóirí chun laghdú ar úsáid acmhainní nua a chur chun cinn agus tacú leis.	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feachtas agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.1.2	An scéim aisiocáíochta taisce do bhuidéil phlaisteacha agus d'alúmanam a chur chun cinn agus tacú leis.	D'fhéadfadh an gníomh seo diúscairt mhícheart dramhaíola agus cásanna truaillithe a laghdú. Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh ardú airde é seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.1.3	An treoir plaisteach aonúsáide a chur chun cinn agus tacú léi	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feachtas agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.1.4	Na scéimeanna méadaithe freagrachta táirgeoirí a chur chun cinn agus tacú leo	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feachtas agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.1.5	Oibriú le páirtithe leasmhara chun Rialachán 28 ar úsáid critéar deireadh dramhaíola a leathnú	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feachtas agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae. D'fhéadfadh truailliú comhshaoil nó nús a bheith mar thoradh ar bhainistíocht míchuí nó i mbainistíú cuí dramhaíola, lena n-áirítear dramhaíl tógála agus torainn.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.1.6	Tacaíocht agus aitheantas a thabhairt do Rialachán 27 trí tháirgí a rialú le diúscairt dramhaíola a laghdú.	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feachtas agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae. D'fhéadfadh truailliú comhshaoil nó nús a bheith mar thoradh ar bhainistíocht míchuí nó i mbainistíú cuí dramhaíola, lena n-áirítear dramhaíl tógála agus torainn.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.9.1.1.7	Oibriú le páirtithe leasmhara chun infhaighteacht agus úsáid diúscairthe dramhaíola leithscartha a chinntiú.	D'fhéadfadh an gníomh seo diúscairt mhícheart dramhaíola agus cásanna truaillithe a laghdú. Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh ardú airde é seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.2.1	Leanúint ar aghaidh leis an dúshlán frithbhruscair chun feasacht a ardú i bpobail.	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feasacht agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.2.2	Oibriú le páirtithe leasmhara ar oideachas agus feasacht maidir le diúscairt cheart dramhaíola.	Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh bolscaireachta seo. Go ginearálta, cuirfidh an gníomh seo chun cinn feasacht agus seachadadh éifeachtach gníomhaíochta aeráide agus choincheap an gheilleagair chiorclaigh laistigh den chontae.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.2.3	Oibriú le páirtithe leasmhara ar thosaíochtaí bliantúla forfheidhmithe dramhaíola.	D'fhéadfadh an gníomh seo diúscairt mhícheart dramhaíola agus cásanna truaillithe a laghdú. Beidh éifeachtaí comhshaoil dearfacha ag an ngníomh ardú airde é seo.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.3.1	Bainistiú ar láithreáin líonta talún dúnta chun astaíochtaí a íoslghdú	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo laghdúithe ar astaíochtaí GCT ag láithreáin líonta talún. D'fhéadfadh drochthionchar comhshaoil neamhbheartaithe a bheith ag oibreacha leasúcháin líonadh talún tacaíthe, lena n-áirítear éifeachtaí ar bhithéagsúlacht, ar shuímh Eorpacha, ar shaintréithe an tírdhreacha agus ar thaitneamhacht amhairc, nó ar éifeachtaí a bhaineann le cáilíocht ithreach, hidreolaíoch nó uisce.	-	-	-	0	-	+	-	-	+	0	+
4.9.1.3.2	Oibriú le páirtithe leasmhara chun láithreáin líonta talún stairiúla a fheabhsú agus a bhainistiú.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo laghdúithe ar astaíochtaí GCT ag láithreáin líonta talún. D'fhéadfadh drochthionchar comhshaoil neamhbheartaithe a bheith ag oibreacha leasúcháin líonadh talún tacaíthe, lena n-áirítear éifeachtaí ar bhithéagsúlacht, ar shuímh Eorpacha, ar shaintréithe an tírdhreacha agus ar thaitneamhacht amhairc, nó ar éifeachtaí a bhaineann le cáilíocht ithreach, hidreolaíoch nó uisce.	-	-	-	0	-	+	-	-	+	0	+

Uimhir Thagartha an Ghnímh	Gníomh an Dréacht-PGAÚÁ	Éifeachtaí Comhshaoil Féideartha	DSD	BFF	T	OC	I	ÚT	CAT	U	SÁ	TF	AA
4.9.1.3.3	Oibriú le páirtithe leasmhara chun astuithe ó chóireáil láisteáit a laghdú.	Tá an poitéinseal ag an ngníomh seo laghdúithe ar astaíochtaí GCT ag láithreáin líonta talún.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
4.9.1.4.1	Láithreáin fiontas cathartha a chur chun cinn mar mhalairt ar bhailiú ó cholbha an bhóthair chun dramhaíla a dhiúscairt i gceart.	Cuirfidh an gníomh seo dea-chleachtais bhainistíochta dramhaíola chun cinn i gcomhréir le prionsabail an ordlathais dramhaíola. Féadfaidh an gníomh tacú le forbairt láithreán taitneamhachta cathartha, a d'fhéadfadh tionchair dhiúltacha bheaga agus shuntasacha comhshaoil a chruthú ar ghabhdóirí íogaire comhshaoil, lena n-áirítear éifeachtaí a bhaineann le trácht, torann, deannach agus boladh, éifeachtaí ar bhithéagsúlacht, nó éifeacht ar cháilíocht ithreach nó uisce - más amhlaidh. Láithreáin a dhearadh nó a bhainistiú go míchuí.	-	-	0	0	-	0	-	-	+	0	+
4.9.1.4.2	Bainc beir leat a chur chun cinn chun coimeádán gloine agus cannaí bia a dhiúscairt.	Cuirfidh an gníomh seo dea-chleachtais bhainistíochta dramhaíola chun cinn i gcomhréir le prionsabail an ordlathais dramhaíola. Féadfaidh an gníomh tacú le forbairt láithreán taitneamhachta cathartha, a d'fhéadfadh tionchair dhiúltacha bheaga agus shuntasacha comhshaoil a chruthú ar ghabhdóirí íogaire comhshaoil, lena n-áirítear éifeachtaí a bhaineann le trácht, torann, deannach agus boladh, éifeachtaí ar bhithéagsúlacht, nó éifeacht ar cháilíocht ithreach nó uisce - más amhlaidh. Láithreáin a dhearadh nó a bhainistiú go míchuí.	-	-	0	0	-	0	-	-	+	0	+
4.9.1.4.3	Tacú le páirtithe leasmhara chun pacáistíú a laghdú.	Cuirfidh an gníomh seo dea-chleachtais bhainistíochta dramhaíola chun cinn i gcomhréir le prionsabail an ordlathais dramhaíola.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
4.9.1.4.4	Tacú le rolladh amach an bhailiúcháin 3 bhosca bruscair don earnáil tráchtála agus do gach custaiméir baile.	Cuirfidh an gníomh seo dea-chleachtais bhainistíochta dramhaíola chun cinn i gcomhréir le prionsabail an ordlathais dramhaíola.	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+

Eochair: DSD - Daonra agus Sláinte an Duine. BFF - Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána. T - Tírdhreach, Muirdhreach agus Taitneamhacht Feiceálach. OC - Oidhreacht Chultúrtha - Seandálaíocht agus Ailtireacht. I - Ithreacha ÚT - Úsáid Talún CAT - Cáilíocht Aeir agus Torainn U - Uisce SÁ - Sócmhainní Ábhair. TF - Turasóireacht agus Fóillíocht AA - Athrú Aeráide.

COMHAIRLEOIRÍ SAN INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL
agus PLEANÁIL

AGUISÍN 4

Meastóireacht Shonrach ar
Éifeachtaí Chomhshaoil ag cur
i bhFeidhm an Phlean

**FEHILY
TIMONEY**

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACHT, SAN
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL & SA
PHLEANÁIL

TUARASCÁIL SCAGTHÁSTÁLA MAIDIR LE MEASÚNACHT STRAITÉISEACH COMHSHAOIL

Tuarascáil Scagthástála MSC le haghaidh
Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe ar son
na hAeráide de chuid an Údaráis Áitiúil
Chomhairle Contae Chorcaí 2024 – 2029

Ullmhaithe do:

Comhairle Contae Chorcaí

Comhairle Contae Chorcaí
Cork County Council

Dáta: Feabhra 2024

Core House, Pouladuff Road, Cork, T12 D773, Ireland

T: +353 21 496 4133 | E: info@ftco.ie

CORK | DUBLIN | CARLOW

www.fehilytimoney.ie

Tuarascáil Scagthástála MSC le haghaidh Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid an Údaráis Áitiúil Chomhairle Contae Chorcaí 2024 – 2029

TÁBLA RIALAITHE ATHBHREITHNITHE, CLIANT, EOCHAIRFHOCAIL AGUS ACHOIMRE

Tá an t-úsáideoir freagrach as Stádas Athbhreithnithe na Cáipéise seo a Sheiceáil

Athbhreithniú. Uimh.	Cur síos ar Athruithe	Ullmhaithe ag:	Seiceáilte ag:	Faofa ag:	Dáta:
1	Deiridh	BF/NSC	AT	AT	02/02/2024

Cliaint: Chomhairle Contae Chorcaí

Eochairfhocail: Measúnacht Chuí, MC, Tuarascáil Tionchair Natura, PGAÚÁ, Plean cur chun feidhme an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide.

Abstract: Is díol sásaimh do Fehily Timoney and Company an Tuarascáil Scagthástála MSC le haghaidh Modhnuithe ar Ghníomh ar son na hAeráide de chuid an Údaráis Áitiúil ag Comhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029 a chur faoi bhráid Chomhairle Contae Chorcaí.

TABLE OF CONTENTS

1.	RÉAMHRÁ.....	1
1.1	Culrá.....	1
1.2	Próiseas an MSC go dtí seo.....	1
1.3	Cuspóir na Measúnachta seo	1
1.4	Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC.....	2
2.	MODHEOLAÍOCHT SCAGHÁSTÁLA MSC	4
2.1	Forléargas ar Phróiseas an MSC	4
2.2	Forléargas ar Phróiseas Scagthástála an MSC.....	5
2.3	Comhthéacs Dlíthiúil	6
2.4	Treoir Ábhartha MSC.....	7
2.5	Measúnacht Chúil agus a caidreamh le Scagthástáil MSC	7
3.	MODHNUITHE AR PHLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA HAERÁIDE DE CHUID AN ÚDARÁIS ÁITIÚIL	8
3.1	Measúnacht Scagthástála MSC ar Mhodhnuithe an Phlean	12
4.	SCAGHÁSTÁIL DE MHEASÚNACHT STRAITÉISEACH COMHSHAOIL	13
4.1	Ceim 1 - SEA Applicability Analysis	13
4.2	Ceim 2 - Anailís Scagthástála MSC.....	15
5.	CONCLÚIDÍ.....	28

LIOSTA FIGIÚRÍ

[Lch](#)

Figure 2-1:	Céimeanna Scagthástála MSC de réir Threoir Dea-Chleachtais an GCC maidir le Scagthástáil MSC	5
-------------	--	---

LIOSTA TÁBLAÍ

[Lch](#)

Tábla 1-1:	Seicliosta Thuarascáil Comhshaoil MSC	2
Tábla 3-1:	Achoimre ar Mhodhnuithe Ghníomh an Phlean	8
Tábla 4-1:	Anailís Infheidhmeachta MSC	13
Tábla 4-2:	Achoimre ar Anailís Infheidhmeachta MSC.....	14
Tábla 4-3:	Meastóireacht ar na hImpleachtaí Timpeallachta Féideartha a bhaineann le gach Mionathrú Gníomhaíochta sa Phlean.....	15
Tábla 4-4:	Critéir chun Tábhacht Dhóchúil na nÉifeachtaí Comhshaoil a Chinneadh - Saintréithe an Phlean.....	24
Tábla 4-5:	Critéir chun Éifeachtaí Suntasacha Féideartha a Chinneadh - Saintréithe na nÉifeachtaí	25
Tábla 4-6:	Achoimre ar an Anailís Scagthástála MSC	27

LIOSTA AGUISÍNÍ

Aguisín 1 - Caidreamh an Phlean le Pleananna agus Cláir chuí eile

Aguisín 2 - Aiseolas Comhairliúcháin

Aguisín 3 - Meastóireacht Shonrach ar Éifeachtaí Chomhshaoil ó chur i bhfeidhm an Phlean

1. INTRODUCTION

1.1 Cúlra

Is é seo an Tuarascáil Scagthástála maidir le Measúnacht Straitéiseach Comhshaoil (MSC) le haghaidh Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid Údaráis Áitiúil Chomhairle Contae Chorcaí (CCC) (dá ngairtear an ‘PGAÚÁ’ nó an ‘Plean’) 2024 - 2029. Leagtar amach in alt 16 den Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021, na forálacha lena rialaítear bunú agus feidhmiú PGAÚÁ. Mar chuspóir leathan ag PGAÚÁ, déanfar beartais oiriúnaithe agus mhaolaithe a shaináithint ag leibhéal áitiúil chun tacú le laghdú Astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa (GCT) laistigh d’údarás áitiúil mar eagraíocht agus tríd an bpobal áitiúil. Déanfar na PGAÚÁanna a chur chun feidhme thar thréimhse cúig bliana.

1.2 Próiseas an MSC go dtí seo

Ullmhaíodh dréacht-leagan den PGAÚÁ. Bhí Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC ag gabháil leis an cáipéis seo a rinne breithniú, measúnú agus cur i láthair ar éifeachtaí comhshaoil an Dréacht PGAÚÁ ar an mbonnlíne comhshaoil agus inar cuireadh i láthair bearta maolaithe chun éifeachtaí comhshaoil aitheanta a sheachaint nó a íoslaghdú. Rinneadh an próiseas i gcomhréir le ceanglais na Treorach MSC1 agus reachtaíocht trasuímh náisiúnta.

Rinneadh Measúnacht Chuí (MC) ar an Dréacht-PGAÚÁ freisin i gcomhréir leis na Treoir maidir le Gnáthóga² agus reachtaíocht trasuímh náisiúnta. Mar sin, ullmhaíodh Dréacht-Tuarascáil Tionchair Natura (NIR) freisin, inar breithníodh éifeachtaí an Dréacht-PGAÚÁ ar shuíomhanna Eorpacha. Leis an tuarascáil sin, rinneadh eolas ar an bpróiseas MSC go cuí.

Chuathas i mbun tréimhse comhairliúcháin maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ, an Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC agus an Dréacht-NIR. Tugadh cuireadh d’údarás reachtúla comhshaoil, páirtithe leasmhara agus baill den phobal aighneachtaí a dhéanamh maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ agus an Dréacht-MSC Tuarascáil Comhshaoil agus Dréacht-NIR a ghabhann leis..

Rinne CCC athbhreithniú ar na haighneachtaí uile a rinneadh maidir leis an doiciméadacht seo. Cuireadh na haighneachtaí sin san áireamh sular tugadh an PGAÚÁ chun críche. D’ullmhaigh CCC Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh maidir leis na haighneachtaí a fuarthas. Leis an gcáipéis seo, tugtar eolas maidir leis na haighneachtaí a fuarthas, freagraí CCC ar na haighneachtaí, agus Modhnuithe ar Ghníomh na bPleananna a thagann chun cinn i ndiaidh breithniú a dhéanamh ar na haighneachtaí.

1.3 Cuspóir na Measúnachta seo

Ní mór Measúnacht Scagthástála MSC a dhéanamh ar gach modhnú a dhéantar ar na Dréachtghníomhartha PGAÚÁ a thagann chun cinn i ndiaidh breithniú a dhéanamh ar na haighneachtaí. Is é cuspóir na measúnachta seo a aithint cibé an mbeidh éifeachtaí breise, dóchúla, suntasacha comhshaoil mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh cheana sa phróiseas MSC go dtí seo, agus a chur in iúl an bhfuil nó nach bhfuil gá le MSC iomlán ar mhodhnuithe Ghníomh an Phlean. Ní bhreithníonn an Mheasúnacht Scagthástála MSC seo ach athruithe ar na ‘Gníomhartha’ ceangailteacha a shainítear sa Phlean.

Sa tuarascáil seo, déantar Scagthástáil an MSC an rinneadh a thaifead chun an gá le MSC a dhéanamh sa chás seo a thaifead. Beidh an tuarascáil seo ag teacht leis na modhnuithe a thaifeadadh sa Ghníomh Plean.

Treoir 2001/42/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Meitheamh 2001 maidir le measúnú ar éifeachtaí áirithe pleananna agus clár ar an gcomhshaoil.

Treoir 92/43/CEE na Comhairle an 21 Bealtaine 1992 maidir le caomhnú gnáthóg nádúrtha agus fána agus flóra fiáine.

Ba cheart an tuarascáil seo a léamh in éineacht leis na cáipéisí seo a leanas:

1. PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
2. An Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC le haghaidh PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
3. An Dréacht-NIR le haghaidh PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
4. Tuarascáil Phríomhfheidhmeannach PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí
5. An Tuarascáil Scagthástála MC le haghaidh modhnuithe ar PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.

1.4 Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC

Ullmhaíodh Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC don Dréacht-PGAÚÁ. Sa tuarascáil seo, tá an fhaisnéis a shainítear in Aguisín 1 den Treoir MSC agus i Sceideal 2 agus 2B de I.R. 435 agus 436 de 2004. Tá seicliosta faisnéise atá san áireamh sa Tuarascáil Comhshaoil MSC seo faoin Treoir MSC agus a thrasúíonn reachtaíocht náisiúnta ar fáil i dTábla 1-1. Déanann an seicliosta seo crostagairtí do na codanna sa tuarascáil inar féidir faisnéis a fháil.

Rinneadh tagairt don fhaisnéis atá sa Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC seo le linn na Measúnachta Scagthástála MSC atá doiciméadaithe sa tuarascáil seo a dhéanamh.

Tábla 1-1: Seicliosta Thuarascáil Comhshaoil MSC

Information Required	Relevant Section of the SEA Environmental Report
Imlíne ar ábhar agus ar phríomhchuspóirí an phlean agus an gaol le pleananna ábhartha eile.	Alt 2
Na gnéithe ábhartha de staid reatha an chomhshaoil agus an éabhlóid is dócha a bheidh air gan an plean a chur i bhfeidhm.	Alt 4
Tréithe comhshaoil na gceantar ar dócha go n-imreofar tionchar suntasach orthu.	Alt 4
Aon fhadhbanna comhshaoil atá ann cheana agus atá ábhartha don phlean, lena n-áirítear, go háirithe, iad siúd a bhaineann le haon limistéir a bhfuil tábhacht chomhshaoil ar leith ag baint leo, mar limistéir atá ainmnithe de bhun na Treorach maidir le hÉin nó na Treorach maidir le Gnáthóga.	Alt 4
Na cuspóirí cosanta comhshaoil, arna mbunú ar an leibhéal idirnáisiúnta, ar leibhéal an Aontais Eorpaigh nó ar an leibhéal náisiúnta, atá ábhartha don phlean agus an chaoi ar cuireadh na cuspóirí sin agus aon bhreithnithe comhshaoil san áireamh le linn a ullmhúcháin.	Alt 4
Na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil, lena n-áirítear ar shaincheisteanna amhail bithéagsúlacht, daonra, sláinte an duine, fána, flóra, ithir, uisce, aer, fachtóirí aeráide, sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha lena n-áirítear oidhreacht ailtireachta agus seandálaíochta, tírdhreach agus an idirghaol idir na tosca thuas.	Alt 7 agus Aguisín 3
Na bearta atá beartaithe chun aon drochthionchar suntasach ar an gcomhshaoil a bhaineann le cur i bhfeidhm an phlean a chosc, a laghdú agus a fhritháireamh chomh hiomlán agus is féidir.	Alt 8

Information Required	Relevant Section of the SEA Environmental Report
Cur síos ar na cúiseanna leis na roghanna eile ar déileáladh leo a roghnú, agus cur síos ar conas a rinneadh an measúnú lena n-áirítear aon deacrachtaí (amhail easnaimh theicniúla nó easpa fios gnó) a tháinig chun cinn maidir leis an bhfaisnéis riachtanach a thiomsú.	Alt 6
Cur síos ar na bearta a beartaíodh maidir le monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtaí suntasacha comhshaoil chur chun feidhme an phlean.	Alt 9
Achoimre neamh-theicniúil ar an bhfaisnéis a cuireadh ar fáil faoi na ceannteidil thuas.	Rannóg Tosaigh
Idirchaidreamh idir gach Gné Comhshaoil	Alt 7 agus Aguisín 3

2. SEA SCREENING METHODOLOGY

2.1 Forléargas ar Phróiseas an MSC

Ceanglaítear leis an Treoir MSC - Treoir 2001/42/CE maidir le Measúnacht ar Éifeachtaí Áirithe Pleananna agus Clár ar an gComhshaoil, go ndéanfaí measúnacht comhshaoil ar phleananna agus ar chláir áirithe ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar an gcomhshaoil.

Is é is cuspóir uileghabhálach don Threoir MSC 'foráil a dhéanamh maidir le hardleibhéal cosanta don chomhshaoil agus cur le breithnithe comhshaoil a chomhtháthú in ullmhú agus i nglacadh pleananna.... d'fhonn forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn³.

Is próiseas é an MSC chun meastóireacht a dhéanamh, ag an gcéim chuí is luaithe, ar na hiarmhairtí comhshaoil a bhaineann le tionscnaimh an Phlean nó an Chláir (P/P) a chur i bhfeidhm a ullmhaíonn údaráis ar leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil nó a ullmhaíodh lena nglacadh trí mhodhanna reachtacha.

Déantar cur síos ar MSC i dTreoirlínte na Roinne Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil (2004) d'Údaráis Réigiúnacha agus d'Údaráis Phleanála ar Chur chun Feidhme Threoir MSC (2001/42/CE) mar 'meastóireacht chórasach fhoirmiúil ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil i ndáil leis an bplean nó leis an gclár a chur chun feidhme sula ndéanfar cinneadh maidir leis an bplean nó leis an gclár a ghlacadh¹.

Tá an méid seo a leanas i gceist leis an bpróiseas MSC:

- Scagthástáil – an próiseas trína ndéantar cinneadh cibé an mbeadh éifeachtaí suntasacha comhshaoil ag P/P (nó ag modhnuithe Ghníomh Plean sa chás seo), seachas iad siúd a bhfuil MSC éigeantach ina leith, agus an mbeadh MSC ag teastáil.

Má tá gá le MSC tar éis an Chinnidh maidir le Scagthástáil, tá na céimeanna seo a leanas riachtanach:

- Scópáil – Cinntear ar raon feidhme agus ar leibhéal an mhionsonraithe sa mheasúnú comhshaoil, i gcomhairle leis na comhlachtaí reachtúla aitheanta;
- Measúnacht Comhshaoil - Measúnacht ar an tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar an P/P ábhartha;
- Ullmhú na Tuarascála Comhshaoil;
- Comhairliúchán maidir leis an P/P agus an Tuarascáil Comhshaoil lena mbaineann;
- Meastóireacht ar an aighneacht agus tuairimí a rinneadh ar an P/P agus ar an tuarascáil comhshaoil; agus
- Ráiteas MSC a chur ar fáil, lena n-aithnítear an chaoi ar comhtháthaíodh cúrsaí comhshaoil agus comhairliúchán sa P/P Deiridh.

Tá sé mar aidhm ag MSC creat a sholáthar chun dul i bhfeidhm ar chinnteoireacht ag céim níos luaithe nuair a bhíonn P/Panna – as a dtagann tionscadail aonair – á bhforbairt. Tugtar faoi deara gur cheart go mbeadh forbairt níos inbhuanaithe mar thoradh ar MSC trí bhreithiúnas córasach a dhéanamh ar roghanna beartais.

³Cur Chun Feidhme na Treorach MSC (2001/42/CE): Measúnú ar Éifeachtaí Pleananna agus Clár Áirithe ar an gComhshaoil – Treoirlínte d'Údaráis Réigiúnacha agus d'Údaráis Phleanála (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, 2004)

2.2 Forléargas ar Phróiseas Scagthástála an MSC

Is é céadchéim an phróisis MSC ná Scagthástáil MSC a dhéanamh chun riachtanas MSC de P/P a shocrú (nó modhnuithe ar Ghníomh an Phlean sa chás seo).

Is ionann an chéad chéim i ndáil le cinneadh a dhéanamh maidir le cibé an gá nó nach gá MSC a dhéanamh ar P/P ná 'Seiceáil Réamh-Scagthástála (ar a dtugtar 'Céim 1 - Infheidhmeacht' freisin'). Leis sin, ligtear scagadh tapa a dhéanamh ar P/P ar léir nach mbeidh aon tionchar comhshaoil acu agus scagadh isteach orthu siúd a dteastaíonn MSC uathu. Tugtar 'Céim 2 - Scagthástáil' ar an dara céim i ndáil le cinneadh a dhéanamh cibé an gá nó nach gá MSC a dhéanamh ar P/P. Is é cuspóir na céime sin ná a chinneadh cé acu an dóchúil go mbeidh tionchar suntasach ag P/P ar an gcomhshaoil agus an gcaithfear MSC a dhéanamh i gcomhar le P/P. Tá cur i bhfeidhm na gcritéar um shuntas comhshaoil tábhachtach chun cinneadh a dhéanamh an bhfuil gá le MSC. Leagtar amach in Aguisín II de Treoir 2001/42/CE na critéir 'reachtúla' ar cheart aghaidh a thabhairt orthu agus an chéim seo ar bun. Go hiondúil, déantar an próiseas le cur chuige 8 gcéim Fíor 2-1.

Baineann an chéad chritéar um shuntas comhshaoil le saintréithe an P/P, ag féachaint do: a mhéid a leagann an P/P creat amach le haghaidh tionscadal agus gníomhaíochtaí eile; tionchar an P/P ar thionscadail, pleananna nó gníomhaíochtaí eile; ról an phlean maidir le gnéithe comhshaoil a chomhtháthú chun forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn; saincheistanna comhshaoil a bhaineann leis an P/P agus ábharthacht an P/P maidir le cur chun feidhme reachtaíocht an AE ar an gcomhshaoil.

Tagraíonn an dara critéar um shuntas comhshaoil do shaintréithe na n-éifeachtaí agus an limistéir ar dócha go ndéanfar difear dóibh, ag féachaint don mhéid seo a leanas; dóchúlacht, fad, minicíocht agus inchúlaitheacht na n-éifeachtaí; nádúr cuimsitheach na n-éifeachtaí; nádúr trasteorann na n-éifeachtaí; luach agus leochaileacht an limistéir ar dócha go n-imreofar tionchar orthu i ngeall ar shaintréithe nádúrtha speisialta nó ar chultúr oidhreachta, caighdeáin cháilíochta chomhshaoil nó luachanna teorainn sáraithe nó dian-úsáid; na héifeachtaí ar limistéir nó tírdhreacha a bhfuil stádas cosanta náisiúnta, Eorpach, nó idirnáisiúnta acu.

Figiúr 2-1: Céimeanna Scagthástála MSC de réir Threoir Dea-Chleachtais an GCC maidir le Scagthástáil MSC

2.3 Comhthéacs Dlíthiúil

Tugtar aghaidh go príomha ar chéim scagthástála an MSC trí Airteagal 2 agus Airteagal 3 den Treoir MSC agus larscríbhinn II ina leagtar amach na breithnithe maidir le héifeachtaí suntasacha comhshaoil a chinneadh.

Le hAirteagal 2(a) den Treoir MSC, bunaítear dhá choinníoll carnacha nach mór don P/P a chomhlíonadh chun go mbeidh feidhm ag eilimintí breise na Treorach MSC maidir leo:

- Ní mór dóibh a bheith ullmhaithe agus/nó glactha ag údarás ar leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil nó ullmhaithe ag údarás lena nglacadh, trí nós imeachta reachtaíochta, ag parlaimint nó rialtas; agus
- Ní mór dóibh a bheith ceangailte ag forálacha reachtaíochta, rialála nó riaracháin.

Mura gcomhlíontar na coinníollacha sin, ní bhreathnaítear ar an mbeart mar P/P a thagann le scóip na Treorach MSC.

Nuair a chinntear go bhfuil P/P laistigh de raon feidhme na Treorach MSC, leagtar amach in Airteagal 3 na critéir chun a chinneadh cé acu P/P a dteastaíonn measúnú comhshaoil uathu. Arís, ní mór roinnt coinníollacha a chomhlíonadh. Ní mór do P/P (a) bheith ina bhall de liosta na n-earnálacha agus (b) creat a leagan síos do thoilíú forbartha sa todhchaí do thionscadail atá liostaithe in larscríbhinn I agus larscríbhinn II a ghabhann leis an Treoir MTC nó (c) caithefear Measúnacht Chúí a dhéanamh air faoin Treoir AE maidir le Gnáthóga (92/43/EEC).

Léirítear in Aguisín II den Treoir MSC na critéir i ndáil le héifeachtaí suntasacha dóchúlra dár dtagraítear in Airteagal 3(5) den Treoir a chinneadh. Cinntear tábhacht an tionchair ag tagairt do chineál agus nádúr an P/P, a shuíomh san ordlathas pleanála agus a thionchar ar P/P eile. Tugann sé aird freisin ar nádúr na n-éifeachtaí agus ar íogaireacht na timpeallachta glactha chomh maith le méid agus fairsinge spásúlachta na n-éifeachtaí. Ní mór breithniú a dhéanamh ar shaincheisteanna carnacha agus trasteorann.

Déantar an Treoir MSC a thrasú i ndlí na hÉireann ag an méid seo a leanas:

- Rialacháin Chomhphobail na hEorpa (Measúnú Comhshaoil ar Phleananna agus Cláir Áirithe) (I.R. 435/2004)
- Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil) (I.R. 436/2004). Rinneadh leasú ar an dá mhír reachtaíochta in 2011 trí na rialacháin leasaithe seo a leanas:
- Rialacháin Leasaithe na gComhphobal Eorpach (Measúnú Comhshaoil ar Phleananna agus Cláir Áirithe) (I.R. 200/2011)
- Rialacháin Leasaithe um Pleanáil agus Forbairt (Measúnú Straitéiseach Comhshaoil) (I.R. 01/2011).

Trasuíodh na critéir atá sainithe in larscríbhinn II den Treoir MSC isteach sa reachtaíocht náisiúnta trí Sceideal 1 de I.R. 435/2004.

Rinneadh an Scagthástáil MSC sin, lena ndéantar breithniú ar na modhnuithe ar Dhréacht-PGAÚÁ an CCC, de réir na reachtaíochta thuas.

2.4 Treoir Ábhartha MSC

Rinneadh an Scagthástáil MSC i gcomhréir leis na gcáipéisí treorach seo a leanas agus ag féachaint go cuí dóibh:

- Treoir an Dea-Chleachtais maidir le Scagthástáil MSC (GCC, 2021).
- Tuarascáil Sintéise maidir le Modheolaíochtaí Measúnachta Straitéisí Comhshaoil (MSC) a Fhorbairt le haghaidh Pleananna agus Cláir in Éirinn (GCC, 2013).
- Tuarascáil Sintéise maidir le Modheolaíochtaí Measúnachta Straitéisí Comhshaoil (MSC) a Fhorbairt le haghaidh Pleananna agus Cláir in Éirinn (GCC, 2003).
- Cur Chun Feidhme na Treorach MSC (2001/42/CE): Measúnacht ar Éifeachtaí Pleananna Áirithe agus Cláir maidir leis an gComhshaoil – Treoirlínte le haghaidh Údaráis Réigiúnacha agus Údaráis Pleanála
- Cur Chun Feidhme Threoir 2001/43 maidir leis an Measúnacht ar Éifeachtaí Pleananna agus Cláir maidir leis an gComhshaoil (An Coimisiún Eorpach, Gan Dáta).

2.5 Measúnacht Chuí agus a caidreamh le Scagthástáil MSC

Ceanglaítear leis an Treoir AE maidir le Gnáthóga (92/43/CEE) go ndéanfaí ‘Measúnacht Chuí’ i gcás inar dócha go mbeidh tionchar suntasach ag plean nó tionscadal ar shuíomh Eorpach. Áirítear i measc na láithreáin Eorpacha Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (LCSanna) agus Limistéar faoi Chosaint Speisialta (LCSanna).

Is é an chéad chéim sa phróiseas ná fáil amach an bhfuil MC ag teastáil don phlean nó don tionscadal ar leith. Tagraítear don chéad chéim mar ‘Scagthástáil MC’ agus is é an cuspóir a chinneadh, ar bhonn réamh-mheasúnaithe agus critéar oibiachtúil, an bhféadfadh tionchar suntasach a bheith ag plean nó tionscadal, ina aonar agus i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile, ar láithreán Eorpach i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin.

Éilíonn Airteagal 3(c) den Treoir MSC go ndéanfaí MSC ar P/P aon uair a éilíonn P/P den sórt sin MC faoin Treoir AE maidir le Gnáthóga (92/43/CEE).

Ullmhaíodh Tuarascáil Scagthástála MC freisin le haghaidh modhnuithe ar Ghníomh an Phlean sa chás seo de réir Airteagal 6(3) den Treoir AE maidir le Gnáthóga (92/43/CEE). Leis an Tuarascáil, cuirtear an méid seo a leanas i gcrích:

Is é an conclúid ná, i bhfianaise an eolais eolaíoch is fearr agus i bhfianaise na gcuspóirí caomhnaithe, nach mbeidh aon tionchar suntasach dóchúil ag na Modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ ar shuíomh Eorpacha ainmnithe, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile. Mar thoradh air sin, níl MC Céim 2 riachtanach i gcás modhnuithe an Phlean.

Beidh an Tuarascáil Scagthástála MC seo ag teacht leis na modhnuithe a taifeadh sa Ghníomh Plean freisin.

3. MODHNUITHE AR PHLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA hAERÁIDE DE CHUID AN ÚDARÁIS ÁITIÚIL

Tá choimre ar na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean a tháinig chun cinn tar éis breithniú a dhéanamh ar aighneachtaí comhairliúcháin ar fáil i dTábla 3-1.

Tábla 3-1: Achoimre ar Mhodhnuithe Ghníomh an Phlean

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.2.1.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Fanfaidh an struchtúr inmheánach atá ann cheana féin d'fhorbairt an phlean seo i bhfeidhm ar dtús agus déanfar é a oiriúnú ar feadh shaolré an phlean chun freagairt do dhúshlán nua de réir mar a thagann siad aníos. Cothóidh an struchtúr seo comhoibriú idir-rannach chun a chinntiú go ndéantar tuairisciú ar an dul chun cinn atá á dhéanamh maidir le 'monatóireacht ar chur chun feidhme' ghníomhartha an phlean chun an phlean seo a chur i gcrích. Seo a leanas an struchtúr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grúpa Stiúrtha déanta de bhainistíocht shinsearach ardleibhéal, faoi chathaoirleacht an Phríomhfheidhmeannaigh, arb é is cuspóir dó na spriocanna foriomlána a leagan síos maidir leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide a sheachadadh, lena n-áirítear buiséid agus acmhainní. Tagann an grúpa seo le chéile 1-2 uair sa bhliain. 2. Grúpa Oibriúcháin atá faoi chathaoirleacht an Bhainisteora Rannáin atá freagrach as an Stiúrthóireacht Comhshaoil. Is grúpa bainistíochta sinsearaí é seo freisin agus tuairiscíonn sé don Ghrúpa Stiúrtha. Is é cuspóir an ghrúpa seo a chinntiú go dtugann na stiúrthóireachtaí faoi na gníomhartha aonair agus sonracha a áirítear sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, coinbhleachtaí a laghdú agus tógáil ar shineirgí. Tagann an grúpa seo le chéile 2-4 huair sa bhliain. 3. 3. Grúpa Forfheidhmithe, a chuimseoidh ionadaí ó gach stiúrthóireacht agus feidhm, atá comhdhéanta de mheánbhainistíocht a dhéanann athbhreithniú ar lóistíocht agus ar chur i bhfeidhm gníomhaíochtaí aonair ó lá go lá. Beidh an Comhordaitheoir Gníomhaithe ar son na hAeráide ina chathaoirleach ar an ngrúpa seo agus tiocfaidh sé le chéile de réir mar is gá agus uair sa ráithe ar a laghad.
4.2.1.2.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>A chinntiú go ndéantar gníomhartha ábhartha ón bPlean Gníomhaithe ábhartha ar son na hAeráide seo a ionchorprú i bpleananna, straitéisí agus beartais uile na Comhairle, lena n-áirítear pleananna oibre rannóige, pleananna foirne agus cláir oibre cruinnithe foirne.</p>
4.2.1.2.7	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Le tacaíocht ón Oifig Réigiúnach um Gníomhú ar son na hAeráide, déanfaidh an Chomhairle faireachán ar fhorbairtí beartais Eorpacha agus náisiúnta agus ionchorpróidh sí de réir mar is cuí a bhaineann le cur chuige na Comhairle maidir le Gníomhú ar son na hAeráide.</p>
4.2.1.3.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Tacú leis an gClár um Gníomhú Pobail ar son na hAeráide agus é a riaradh, arna mhaoiniú ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. A ligfidh do phobail iarratas a dhéanamh ar dheontais chun tionscadail aeráide a chumasú ar leibhéal áitiúil.'</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.4.1.1.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Tacú le pobail léargas ar ghníomhú ar son na haeráide a chomhchruthú trí oibriú le samhlacha/meicníochtaí pobail atá ann cheana (m.sh., Pobail Fuinnimh Inmharthana, SEAI, PPN srl) agus tacú le samhlacha nua freisin, nuair is cuí. '
4.4.1.2.9	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Tacú agus oibriú le Clár Uisce na nÚdarás Áitiúil chun freagairt phobail a spreagadh chun caomhnú uisce a spreagadh agus éifeachtúlacht úsáide uisce níos fearr sa phobal, i gcomhar le grúpaí pobail áitiúla. '
4.4.1.3.1	Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal 'pobal' a chur san áireamh agus chun na sonraí airgeadais a fhágáil ar lár: 'Tacú le seachadadh tionscadal Gníomhaithe ar son na hAeráide Áitiúla a mhaoinítear tríd an gClár nua um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail (CCAP). Feidhmeoidh an Clár um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail faoi na téamaí seo a leanas. <ul style="list-style-type: none"> • Baile / Pobal / Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramhaíl • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • An Aeráid Áitiúil agus an Comhshaoil. '
4.5.1.1	Rinneadh an cuspóir thíos a leasú chun an focal 'ullmhaigh' a fhágáil ar lár: 'Cuspóir: An Plean Gníomhaithe Bithéagsúlachta a chur i bhfeidhm agus aird á tabhairt ar thionchair an athraithe aeráide.'
4.5.1.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal 'deiseanna' a chur san áireamh agus chun na focail 'pleananna comharsanachta' a fhágáil ar lár: 'Oibriú le páirtithe leasmhara agus le pobail chun réimsí oiriúnacha a aithint le haghaidh deiseanna Téarnamh Dúlra. '
4.5.1.1.5	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Oibriú le páirtithe leasmhara chun rannpháirteachas agus feachtas ar dhea-chleachtais thionscadail agus thionscnaimh an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta a chur chun cinn..'
4.5.1.2.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Údaráis Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí; agus chun tacú le húnéirí talún agus le daoine eile maidir le bogaigh a chosaint agus a chur ar ais mar a bhí i gcomhréir le ceanglais ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear ceanglais a bhaineann le cáilíocht uisce, gnáthóg agus speicis faoi chosaint.'
4.5.1.2.6	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíocha a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta ag baint leo agus aird chuí á tabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht aeir áitiúil. . '

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.5.1.3	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Cuspóir: Coinneáil Bithéagsúlachta agus glanhnóthachan i bhforbairt agus i gcomhfhorbairt áite a leabú ag a bhfuil cuspóir dearfach ó thaobh an nádúir de.'
4.5.1.4.5	Rinneadh an beart thíos a leasú: ' Aitheantas a thabhairt d'athghiniúint nádúrtha coillte agus deiseanna a aithint le haghaidh plandú crann dúchasach agus cruthú coillearnaí dúchasach laistigh de chúlsoláthar talún an údaráis - agus féachaint le leas a bhaint as an Scéim um Chruthú Coillearnach ar Thailte Poiblí agus scéimeanna deontaschúnta eile chun clúdach coillearnaí dúchasacha sa chontae a leathnú, go háirithe sa chás gur féidir buntáistí sineirgiteacha a bhaint amach.'
4.5.2.1.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Tacú le gníomhaíochtaí Coistí Oibriúcháin Réigiúnacha na Creat-Treorach Uisce agus cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cháilíochta uisce agus socruithe monatóireachta, ionas go mbeidh siad oiriúnach don fheidhm i gcónaí, agus ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile. '
4.5.2.1.4	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le híogaireachtaí comhshaoil a chosaint ag na suíomhanna sin, lena n-áirítear cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach. '
4.5.2.2.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'An Straitéis Náisiúnta um Aer Glan a chur i bhfeidhm agus le tacaíocht ón rialtas láir agus ón GCC, a chinntiú go mbíonn socruithe monatóireachta oiriúnach don fheidhm i gcónaí, ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile. '
4.5.2.3.3	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Staidéar Iompair ar Dhríodar Trá a dhéanamh, chun monatóireacht a dhéanamh ar láithreáin roghnaithe, athrú cósta a dhoiciméadú le himeacht ama, samhlacha tuarthacha a fhorbhairt agus a bhailíochtú agus maoiniú agus a bheith mar threoir d'idirghabhálacha amach anseo, ag tabhairt aird mar is cuí d'íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus an bhithéagsúlacht. '
4.5.4.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Straitéis um Chrainn a fhorbairt chun tacú le cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus creat a chur ar fáil chun crainn agus coillearnacha a phleanáil, a chosaint, a phlandáil agus a bhainistiú ar réadmhaoin de chuid na Comhairle; ag cinntiú go ndíreofar ar chrainn dhúchasacha agus go dtabharfar aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht. '
4.7.1.1.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: ' Comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir le Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí (CMATS). '
4.7.1.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'A bheith ag comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir leis na Pleananna Iompair Áitiúla do bhailte de réir mar a fhorbraíonn an Chomhairle na pleananna. '

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.7.1.3.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Fás a chur chun cinn in áiteanna a bhaineann tairbhe as acmhainn reatha d'iompar poiblí ardchaighdeáin.'
4.8.5.2.7	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'I rith shaolré oibríochtúil scéimeanna cosanta tuile, cinntigh go n-úsáideann aon nuashonrú agus/nó athsholáthar an teicneolaíocht agus/nó an dea-chleachtas is fearr atá ar fáil ó thaobh fuinnimh de, lena n-áirítear réitigh nuálacha nuair is inmharthana ó thaobh airgeadais de.'
4.4.1.3.1	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Comhshaoil, An tAthrú Aeráide & Seirbhísí Éigeandála'
4.5.1.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na dTionscadal Téarnaimh Dúlra a sainiú.'
4.5.1.2.3	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na gCruinnithe a tionóladh.'
4.5.1.2.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na ndeiseanna a sainiú.'
4.5.1.3.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithniú Bliantúil'
4.5.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Bearta éiceolaíochta agus bithéagsúlachta a chuimsiú i dtionscadail phoiblí.' Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithniú Bliantúil'
4.5.1.5.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Laistigh de 3 bliana'
4.5.2.1.4	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithniú Bliantúil'
4.5.3.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na scéimeanna a cuireadh i bhfeidhm.'
4.5.4.1.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Measúnú ar ghlánghnóthachan bonneagair ghlais.'
4.5.5.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Treoirnátaí a chur i dtoll a chéile agus a eisiúint chomh maith le súil a choinneáil ar rannpháirtíocht réamhphleanála maidir leis na saincheistanna seo.'
4.5.5.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: Sraitheanna Straitéisí Oideachais a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide a fhorbairt, agus féachaint chuige go seasfaidh forbairtí nua an aimsir.
4.7.1.2.2	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'
4.7.1.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.7.1.2.5	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar' Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na Scoileanna a Tógadh.'
4.7.1.2.6	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'
4.7.1.3.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Athbhreithniú a dhéanamh ar líon na n-aonad ceadaithe atá gar do chonairí iompair phoiblí.'
4.7.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na bPleananna a cuireadh i gCrích.'
4.8.1.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Cileavatuairéanta ceadaithe de ghiniúint fuinnimh gaoithe amach ón gcósta '
4.8.5.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'

3.1 Measúnacht Scagthástála MSC ar Mhodhnuithe an Phlean

Rinneadh na nithe seo a leanas a mheas agus Measúnacht Scagthástála MSC á dhéanamh ar mhodhnuithe Gníomh an Phlean ar an Dréacht-PGAÚÁ.

- An tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil a mbeidh ag cur chun feidhme an Dréacht-PGAÚÁ.
- An tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil a bheidh ag modhnuithe Gníomh an Phlean a chur chun feidhme.
- Sainítear na Cuspóirí Straitéiseacha Comhshaoil (CSCanna) in Alt 5 den Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC do Dhréacht-PGAÚÁ CCC nach mór do mhodhnuithe ar an bPlean cloí leo agus tacú leo.
- Na bearta maolaithe a shainítear in Alt 8 den Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil SEA agus Alt 5 den Dréacht NIR.

Mar sin, ní mór na modhnuithe ar Gníomh an Phlean a bhreithniú maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ atá ann cheana atá cheana féin faoi réir breithnithe MSC agus MC. Mar sin, déantar gach athrú ar Gníomh an Phlean a bhreithniú i gcomhthéacs foinsí féideartha breise le haghaidh tionchair/éifeachtaí nár breithníodh roimhe sin.

4. SCAGHÁSTÁIL DE MHEASÚNACHT STRAITÉISEACH COMHSHAOIL

San alt seo den tuarascáil, déantar taifead ar an Scagthástáil MSC a rinneadh.

Céim 1 Rinneadh Anailís Infheidhmeachta ar dtús. Tugtar eolas faoin anailís sin in Alt 4.1 den tuarascáil seo (Tábla 4-1 agus Tábla 4-2).

Céim 2 Rinneadh Anailís Scagthástála ansin. Tugtar eolas faoin anailís sin in Alt 4.2 den tuarascáil seo (Tábla 4-3, Tábla 4-4 agus Tábla 4-5).

4.1 Céim 1 - Anailís Infheidhmeachta MSC

Tábla 4-1: Anailís Infheidhmeachta MSC

Anailís Infheidhmeachta MSC	
Stádas an Déantóra Plean/Cláir	
An bhfuil an P/P ullmhaithe agus/nó glactha ag údarás ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil nó ullmhaithe ag údarás lena ghlacadh trí nós imeachta reachtach ag an bParlaimint nó ag an Rialtas?	Tá an PGAÚÁ ullmhaithe ag údarás áitiúil i gcomhréir le hAlt 16 den Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021
An bhfuil an P/P ceangailte ag forálacha reachtaíochta, rialála nó riaracháin?	Ceanglaítear an PGAÚÁ faoin Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021.
Cineál an Phlean/an Chláir	
An bhfuil an P/P ullmhaithe do thalmhaíocht, foraoiseacht, iascach, fuinneamh, tionscal, iompar, bainistiú dramhaíola, bainistiú uisce, teileachumarsáid, turasóireacht, pleanáil baile agus tíre nó úsáid talún?	Is ionann an PGAÚÁ agus plean tras-earnála a dhíríonn ar earnálacha éagsúla, lena n-áirítear an earnáil fuinnimh, earnáil na tionsclaíochta, an earnáil iompair, an earnáil bainistithe dramhaíola agus an earnáil bainistithe uisce.
An soláthraíonn an P/P creat don toiliú forbartha do thionscadail atá liostaithe sa Treoir MTC?	Ní sholáthraíonn PGAÚÁ ná Modhnuithe ar Ghníomh an Phlean ar an PGAÚÁ creat le haghaidh toilithe forbartha.
An dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an P/P ar shuíomh Natura 2000 as a dtagann ceanglas do mheasúnuithe Airteagal 6 nó 7?	Cuireadh NIR i gcrích don Dréacht-PGAÚÁ? Tá Tuarascáil Scagthástála MC tugtha chun críche le haghaidh modhnuithe ar Ghníomh an Phlean a tháinig chun cinn tar éis tréimhse comhairliúcháin an Phlean/MS. Baineadh de thátal as na doiciméid seo nach n-eascródh aon tionchar suntasach ar láithreáin Eorpacha ainmnithe, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile, de bharr na modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ ná ar an bPlean Gnímh, nuair a ghlacfar bearta maolaithe sainithe.

Anailís Infheidhmeachta MSC	
Díolúintí	
An é an t-aon chuspóir atá ag an P/P ná fónamh do chosaint náisiúnta nó éigeandáil shibhialta nó an P/P airgeadais/bhuiséad é nó an bhfuil sé cómhaoinithe ag an gclár SF/RDF reatha?	Ní hea, i gcás gach ceiste.

Tábla 4-2: Achoimre ar Anailís Infheidhmeachta MSC

Achoimre ar Anailís Infheidhmeachta MSC	
Toradh Chritéar na hAnailíse Infheidhmeachta	Toradh (Tá nó Nil)
An bhfuil an P/P ullmhaithe agus/nó glactha ag údarás ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil nó ullmhaithe ag údarás lena ghlacadh trí nós imeachta reachtach ag an bParlaimint nó ag an Rialtas?	Tá
An bhfuil an P/P ceangailte ag forálacha reachtaíochta, rialála nó riaracháin?	Tá
An bhfuil an P/P ullmhaithe do thalmhaíocht, foraoiseacht, iascach, fuinneamh, tionscal, iompar, bainistiú dramhaíola, bainistiú uisce, teileachumarsáid, turasóireacht, pleanáil baile agus tíre nó úsáid talún?	Tá
An soláthraíonn an P/P creat don toiliú forbartha do thionscadail atá liostaithe sa Treoir MTC?	Nil
An dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an P/P ar shuíomh Natura 2000 as a dtagann ceanglas do mheasúnuithe Airteagal 6 nó 7?	Nil
An é an t-aon chuspóir atá ag an P/P ná fónamh do chosaint náisiúnta nó éigeandáil shibhialta nó an P/P airgeadais/bhuiséad é nó an bhfuil sé cómhaoinithe ag an gclár SF/RDF reatha?	Nil
Conclúid	
Ag féachaint do na céimeanna Scagthástála MSC a shainaithnítear i dtreoir an GCC i bhFíor 1-1, tá Céim 2 Anailís Scagthástála MSC ag teastáil chun a chinneadh cé acu ar dóchúil go mbeidh tionchar suntasach ag modhnuithe Gníomhaíochta an Phlean ar an Dréacht PGAÚÁ sa chás seo ar an gcomhshaoil agus an bhfuil. Ní mór MSC a dhéanamh ar a leithéid de mhodhnuithe ar Ghníomh an Phlean.	

4.2 Céim 2 - Anailís Scagthástála MSC

Chun eolas a dhéanamh don Anailís Scagthástála MSC Céim 2, rinneadh meastóireacht ar na himpleachtaí féideartha comhshaoil de gach modhnú ar Ghníomh an Phlean Léirítear an mheastóireacht sin i dTábla 4-3.

Tábla 4-3: Evaluation of Potential Environmental Implications of each Plan Action Modification

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.2.1.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Fanfaidh an struchtúr inmheánach atá ann cheana féin d'fhorbairt an phlean seo i bhfeidhm ar dtús agus déanfar é a oiriúnú ar feadh shaolré an phlean chun freagairt do dhúshláin nua de réir mar a thagann siad aníos. Cothóidh an struchtúr seo comhoibriú idir-rannach chun a chinntiú go ndéantar tuairisciú ar an dul chun cinn atá á dhéanamh maidir le 'monatóireacht ar chur chun feidhme' ghníomhartha an phlean chun an phlean seo a chur i gcrích. Seo a leanas an struchtúr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grúpa Stiúrtha déanta de bhainistíocht shinsearach ardleibhéal, faoi chathaoirleacht an Phríomhfheidhmeannaigh, arb é is cuspóir dó na spriocanna foriomlána a leagan síos maidir leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide a sheachadadh, lena n-áirítear buiséid agus acmhainní. Tagann an grúpa seo le chéile 1-2 uair sa bhliain. 2. Grúpa Oibriúcháin atá faoi chathaoirleacht an Bhainisteora Rannáin atá freagrach as an Stiúrthóireacht Comhshaoil. Is grúpa bainistíochta sinsearaí é seo freisin agus tuairiscíonn sé don Ghrúpa Stiúrtha. Is é cuspóir an ghrúpa seo a chinntiú go dtugann na stiúrthóireachtaí faoi na gníomhartha aonair agus sonracha a áirítear sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, coinbhleachtaí a laghdú agus tógáil ar shineirgí. Tagann an grúpa seo le chéile 2-4 huair sa bhliain. 3. Grúpa Forfheidhmithe, a chuimseoidh ionadaí ó gach stiúrthóireacht agus feidhm, atá comhdhéanta de mheánbhainistíocht a dhéanann athbhreithniú ar lóistíocht agus ar chur i bhfeidhm gníomhaíochtaí aonair ó lá go lá. Beidh an Comhordaitheoir Gníomhaithe ar son na hAeráide ina chathaoirleach ar an ngrúpa seo agus tiocfaidh sé le chéile de réir mar is gá agus uair sa ráithe ar a laghad. 	<p>Tá an leasú seo beartaithe lena chinntiú go ndéantar tuairisciú ar mhonatóireacht phróiseas seachadta an phlean. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.2.1.2.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>' A chinntiú go ndéantar gníomhartha ábhartha ón bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide seo a ionchorprú i bpleananna, straitéisí agus beartais uile na Comhairle, lena n-áirítear pleananna oibre rannóige, pleananna foirne agus clár oibre cruinnithe foirne.'</p>	<p>Tá an leasú seo beartaithe lena áirithiú go n-ionchorpraítear gníomhaíochtaí ábhartha i ngach plean. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.2.1.2.7	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Le tacaíocht ón Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide, déanfaidh an Chomhairle faireachán ar fhorbairtí beartais Eorpacha agus náisiúnta agus ionchorpróidh sí de réir mar is cuí a bhaineann le cur chuige na Comhairle maidir le Gníomhú ar son na hAeráide.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear go ndéanfar forbairtí beartais a ionchorprú le cur chuige na Comhairle. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.2.1.3.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Tacú leis an gClár um Ghníomhú Pobail ar son na hAeráide agus é a riaradh, arna mhaoiniú ag an Rialtas Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. A ligfidh do phobail iarratas a dhéanamh ar dheontais chun tionscadail aeráide a chumasú ar leibhéal áitiúil.</p>	<p>Leis an leasú sin, sainítear bunaitheoir an CCAP. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>
4.4.1.2.9	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Tacú agus oibriú le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil chun freagairt phobail a spreagadh chun caomhnú uisce a spreagadh agus éifeachtúlacht úsáide uisce níos fearr sa phobal, i gcomhar le grúpaí pobail áitiúla.</p>	<p>Áirítear leis an leasú seo éifeachtúlacht úsáide uisce sa bhreithniú freagartha pobail. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>
4.4.1.3.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal 'pobal' a chur san áireamh agus chun na sonraí airgeadais a fhágáil ar lár:</p> <p>Tacú le seachadadh tionscadal Gníomhaithe ar son na hAeráide Áitiúla a mhaoinithear tríd an gClár nua um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail (CCAP). Feidhmeoidh an Clár um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail faoi na téamaí seo a leanas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baile / Pobal / Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramhaíl • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • An Aeráid Áitiúil agus an Comhshaoil 	<p>Soiléirítear leis an leasú seo ceann de na téamaí a fheidhmíonn an CCAP agus ní áirítear ann freisin na sonraí maidir leis na tionscadail CCAPanna airgeadais. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.1.1	Rinneadh an cuspóir thíos a leasú chun an focal ‘ullmhaigh’ a fhágáil ar lár: Leanúint ar aghaidh ag cur Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae i bhfeidhm.	Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.
4.5.1.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal ‘deiseanna’ a chur san áireamh agus chun na focail ‘pleananna comharsanachta’ a fhágáil ar lár: Oibriú le páirtithe leasmhara agus le pobail chun réimsí oiriúnacha a aithint le deiseanna Téarnamh Dúlra.	Leis an leasú sin, soiléirítear scóip agus príomhchúram an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.
4.5.1.1.5	Rinneadh an beart thíos a leasú: Oibriú le páirtithe leasmhara chun rannpháirteachas agus feasacht ar dhea-chleachtais thionscadail agus thionscnaimh an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta a chur chun cinn.	Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.
4.5.1.2.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Údaráis Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí; agus chun tacú le húinéirí talún agus le daoine eile maidir le bogaigh a chosaint agus a chur ar ais mar a bhí i gcomhréir le ceanglais ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear ceanglais a bhaineann le cáilíocht uisce, gnáthóg agus speicis faoi chosaint.	Soiléiríonn an leasú seo scóip an ghnímh, leanfaidh sé ar aghaidh ag cur sonraí bonnlíne tábhachtacha ar fáil chun bogaigh laistigh den Chontae a chosaint agus a fheabhsú chomh maith le hathchóiriú bogaigh a chur chun cinn. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.
4.5.1.2.6	Rinneadh an beart thíos a leasú: Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíochta a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta ag baint leo, agus aird chuí á tabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht aeir áitiúil.	Soiléirítear leis an leasú seo raon feidhme an ghnímh, leanfaidh sé d’éifeachtaí dearfacha idir raon leathan agus an-suntasach a bheith aige ar an mbithéagsúlacht, agus éifeachtaí dearfacha beaga go suntasach ar cháilíocht an uisce agus ar an hidreolaíocht. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.
4.5.1.3	Leasaíodh an cuspóir thíos:: Cuspóir: Coinneáil Bithéagsúlachta agus glanghnóthachan i bhforbairt agus i gcomhforbairt áite a leabú ag a bhfuil cuspóir dearfach ó thaobh an nádúir de	Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip agus sprioc an chuspóra. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.1.4.5	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Aitheantas a thabhairt d'athghiniúint nádúrtha coillte agus deiseanna a aithint le haghaidh plandú crann dúchasach agus cruthú coillearnaí dúchasach laistigh de chúlsoláthar talún an údaráis - agus féachaint le leas a bhaint as an Scéim um Chruthú Coillearnach ar Thailte Poiblí agus scéimeanna deontaschúnta eile chun clúdach coillearnaí dúchasacha sa chontae a leathnú, go háirithe sa chás gur féidir buntáistí sineirgisteacha a bhaint amach..'</p>	<p>Soiléirítear leis an leasú seo na bearta tacaíochta do phlandáil dhúchasach agus athghiniúint nádúrtha coillearnaí. Tá sé ag teacht leis na gníomhaíochtaí reatha a chuireann an bhithéagsúlacht chun cinn atá sa dréachtphlean a ndearnadh measúnú orthu agus a feabhsaíodh faoi phróisis MSC agus MC go dtí seo. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.2.1.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Tacú le gníomhaíochtaí Coistí Oibriúcháin Réigiúnacha na Creat- Treorach Uisce agus cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cháilíochta uisce agus socruithe monatóireachta, ionas go mbeidh siad oiriúnach don fheidhm i gcónaí, agus ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.</p>	<p>Áirítear leis an leasú monatóireacht agus úsáid torthaí sonraí cáilíochta uisce chun na gcríoch is gá. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.2.1.4	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le hífogaireachtaí comhshaoil a chosaint ag na suíomhanna sin, lena n-áirítear cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.5.2.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>An Straitéis Náisiúnta um Aer Glan a chur i bhfeidhm agus le tacaíocht ón rialtas láir agus ón GCC, a chinntiú go mbíonn socruithe monatóireachta oiriúnach don fheidhm i gcónaí, ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.</p>	<p>Áirítear leis an leasú monatóireacht agus úsáid torthaí sonraí cáilíochta aeir chun na gcríoch is gá. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.2.3.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Staidéar lompair ar Dhríodar Trá a dhéanamh, chun monatóireacht a dhéanamh ar láithreáin roghnaithe, athrú cósta a dhoiciméadú le himeacht ama, samhlacha tuarthacha a fhorbhairt agus a bhailíochtú agus maoiniú agus a bheith mar threoir d'idirghabhálacha amach anseo, ag tabhairt aird mar is cuí d'fógairachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus an bhithéagsúlacht.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear scóip an ghnímh monatóireachta. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.4.1.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Straitéis um Chrainn a fhorbairt chun tacú le cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus creat a chur ar fáil chun crainn agus coillearnacha a phleanáil, a chosaint, a phlandáil agus a bhainistiú ar réadmhaoín de chuid na Comhairle; ag cinntiú go ndíreofar ar chrainn dhúchasacha agus go dtabharfar aird chuif ar íogaire-achtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear scóip an ghnímh agus sainchúram na Comhairle maidir leis an ngníomh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.1.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir le Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí (SILCC).</p>	<p>Is leasú cléireachais é sin. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.7.1.1.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>A bheith ag comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir leis na Pleananna Iompair Áitiúla do bhailte de réir mar a fhorbraíonn an Chomhairle na pleananna.</p>	<p>Is leasú cléireachais é sin. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.7.1.3.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Promote growth in locations benefitting from existing high quality public transport capacity.'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.8.5.2.7	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'During the operational lifetime of flood relief schemes, ensure that any upgrades and/or replacements use best available energy efficient technology and/or best practice, including innovative solutions where financially viable.'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.4.1.3.1	<p>Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú</p> <p>Comhshaoil, An tAthrú Aeráide & Seirbhísí Éigeandála '</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Plean
4.5.1.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: ' Líon na dTionscadal Téarnaimh Dúlra a sainaitníodh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.2.3	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: ' Líon na gCruinnithe a tionóladh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.2.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na ndeiseanna a sainaitníodh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.3.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: ' Bearta éiceolaíochta agus bithéagsúlachta a chuimsiú i dtionscadail phoiblí .' Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Plean
4.5.1.5.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Laistigh de 3 bliana'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.2.1.4	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú : 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.3.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na scéimeanna a cuireadh i bhfeidhm.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.4.1.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Measúnú ar ghlanghnóthachan bonneagair ghlais.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.5.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Treoirnótaí a chur i dtoll a chéile agus a eisiúint chomh maith le súil a choinneáil ar rannpháirtíocht réamhphleanála maidir leis na saincheisteanna seo'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.5.1.2	<p>Rinneadh an PTF don bheart a leasú:</p> <p>'Sraitheanna Straitéisí Oideachais a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide a fhorbairt, agus féachaint chuige go seasfaidh forbairtí nua an aimsir.'</p>	<p>Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh.</p> <p>Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.2.2	<p>Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú</p> <p>'Bóithre & Iompar'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.2.4	<p>Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú</p> <p>'Bóithre & Iompar'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.2.5	<p>Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú</p> <p>'Bóithre & Iompar'</p> <p>Rinneadh an PTF don bheart a leasú:</p> <p>'Líon na Scoileanna a Tógadh.'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh.</p> <p>Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.2.6	<p>Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú</p> <p>'Bóithre & Iompar'</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.3.1	<p>Rinneadh an PTF don bheart a leasú:</p> <p>'Athbheithniú a dhéanamh ar líon na n-aonad ceadaithe atá gar do chonairí iompair phoiblí.'</p>	<p>Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh.</p> <p>Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Plean
		MSC/MC.
4.7.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na bPleananna a cuireadh i gCrích.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.8.1.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Cileavatuaireanta ceadaithe de ghiniúint fuinnimh gaoithe amach ón gcósta'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.8.5.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar'	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Rinneadh Anailís Scagthástála MSC Céim 2 chun a chinneadh cé acu an dócha go mbeidh tionchar suntasach ag P/P ar an gcomhshaoil agus an gá SEA a dhéanamh i gcomhar le P/P. Cuirtear an anailís seo i láthair i dTábla 4-4 agus i dTábla 4-5.

Tábla 4-4: Critéir chun Tábhacht Dhóchúil na nÉifeachtaí Comhshaoil a Chinneadh - Saintréithe an Phlean cteristi

Éifeachtaí Suntasacha Féideartha	
Saintréithe an phlean nó an chláir ag féachaint, ach go háirithe, don mhéid seo a leanas:	
A mhéid a leagann an plan nó an clár creat amach do thionscadail agus do ghníomhaíochtaí eile, maidir le suíomh, cineál, méid agus coinníollacha oibriúcháin nó trí acmhainní a leithdháileadh.	Ní leagann na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean creat a bhaineann le rialú forbartha amach do thionscadail nó gníomhaíochtaí, maidir le suíomh, cineál, méid agus coinníollacha oibriúcháin nó trí acmhainní a leithdháileadh. Ní bheidh aon éifeachtaí suntasacha comhshaoil ann mar thoradh ar modhnuithe Ghníomh an Phlean i ndáil leis an méid sin.
A mhéid a imríonn an plan nó an clár tionchar ar phleananna agus ar chláir eile lena n-áirítear iad siúd in ordlathas	De réir Alt 18, Cuid 3 de na hAchtanna um Aeráid 2015-2021 agus Alt 10 (2) den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú), tá éileamh ar údaráis áitiúla cuntas a thabhairt dá PGAÚÁanna agus Plean Forbartha Contae (PFC) á ullmhú acu. Ní imreoidh modhnuithe Ghníomh an Phlean aon tionchar ar an bPlean Forbartha Contae (CDP) ar bhealach a bhfágfadh go dtarlódh éifeachtaí suntasacha breise dóchúla ar an gcomhshaoil mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh agus nach maolaítear cheana féin faoi na próisis MSC agus MC.
Ábharthacht an phlean nó an chláir do chomhtháthú breithnithe comhshaoil go háirithe d'fhonn forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn	Tugann na Gníomhartha Plean a shainítear sa PGAÚÁ go ginearálta le gníomhaíocht ar son na haeráide (maolú agus oiriúnú) agus leis an inbhuanaitheacht. Tacóidh na Gníomhartha Plean le baint amach na gceanglas maidir le hastaíochtaí GCT a laghdú. Tá sé beartaithe go ginearálta le modhnuithe Ghníomh an Phlean soiléiriú a thabhairt ar an bhfaisnéis atá ann cheana agus éifeacht níos fearr a thabhairt don PGAÚÁ. Ní bheidh aon tionchar suntasach breise dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh agus nach maolaítear cheana féin faoi na próisis MSC agus MC.
Fadhbanna comhshaoil is ábhartha don phlean nó don chlár.	Tá sé beartaithe go ginearálta le modhnuithe Ghníomh an Phlean soiléiriú a thabhairt ar an bhfaisnéis atá ann cheana agus éifeacht níos fearr a thabhairt don PGAÚÁ. Ní chruthaíonn siad aon fhadhbanna comhshaoil nár measadh roimhe sin. Ní bheidh aon tionchar suntasach breise dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh agus nach maolaítear cheana féin faoi na próisis MSC agus MC.

Éifeachtaí Suntasacha Féideartha	
Saintréithe an phlean nó an chláir ag féachaint, ach go háirithe, don mhéid seo a leanas:	
Ábharthacht an phlean nó an chláir chun reachtaíocht an Aontais Eorpaigh maidir leis an gcomhshaoil a chur chun feidhme (m.sh. pleananna atá nasctha le bainistiú dramhaíola nó cosaint uisce)	Tacóidh an PGAÚÁ le baint amach an Dlí Aeráide Eorpaigh (Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun neodracht aeráide a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus Rialachán (AE) 2018/1999) ar an leibhéal áitiúil. Tá sé beartaithe go ginearálta le modhnuithe Ghníomh an Phlean soiléiriú a thabhairt ar an bhfaisnéis atá ann cheana agus éifeacht níos fearr a thabhairt don PGAÚÁ agus ní athraítear an PGAÚÁ go hábhartha áfach. Critéir chun Éifeachtaí Suntasacha Féideartha a Chinneadh - Saintréithe na nÉifeachtaí.

Tablá 4-5: Critéir chun Éifeachtaí Suntasacha Féideartha a Chinneadh - Saintréithe na nÉifeachtaí

Éifeachtaí Suntasacha Féideartha	
Saintréithe na n-éifeachtaí agus an limistéar ar dócha go ndéanfar difear dó, ag féachaint, go háirithe, ar na nithe seo a leanas:	
Dóchúlacht, fad, minicíocht agus inchúlaitheacht na n-éifeachtaí	<p>Ní bheidh aon tionchar suntasach breise dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh agus nach maolaítear cheana féin faoi na próisis MSC agus MC.</p> <p>Ní chruthóidh athrú ar Ghníomh an Phlean aon tionchar carnach nó trasteorann ábhartha ar an gcomhshaoil.</p> <p>Ní dhéantar aon riosca do shláinte an duine ná don chomhshaoil.</p> <p>Ní bheidh aon tionchar comhshaoil acu a chuirfeadh isteach ar íogaireacht na timpeallachta glactha nó a shárófar aon Chaighdeáin Cháilíochta Chomhshaoil forordaithe dá bharr.</p> <p>Ní bheidh siad mar thoradh ar dhian-úsáid talún nár breithníodh roimhe seo.</p>
Cineál carnach na n-éifeachtaí	
Cineál trasteorann na n-éifeachtaí	
Rioscaí do shláinte an duine ná don chomhshaoil (m.sh., i ngeall ar thionóiscí)	
Méid agus fairsinge spásúlachta na n-éifeachtaí (limistéar geografach agus méid an daonra ar dócha go mbeidh tionchar orthu)	
Is dócha go n-imreofar tionchar ar luach agus leochaileacht an limistéir i ngeall ar an méid seo a leanas:	
<ul style="list-style-type: none"> Saintréithe nádúrtha nó oidhreacht chultúrtha speisialta; 	

Éifeachtaí Suntasacha Féideartha

Saintréithe na n-éifeachtaí agus an limistéar ar dócha go ndéanfar difear dó, ag féachaint, go háirithe, ar na nithe seo a leanas:

- Exceeded environmental quality standards or limit values;
- Intensive land-use

Ní bheidh siad ina mbaol d'aon tionchar suntasach tírdhreacha nár breithníodh roimhe seo le linn phróiseas an MSC.

Na héifeachtaí ar limistéir nó tírdhreacha a bhfuil stádas cosanta aitheanta náisiúnta, pobail nó idirnáisiúnta acu.

Tablá 4-6: Achoimre ar an Anailís Scagthástála MSC

Achoimre ar an Anailís Scagthástála MSC

Ag féachaint don Anailís Scagthástála Chéim 2 a rinneadh i dTábla 4-5, tá sé de tháta nach mbeidh mar thoradh ar na modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ sa chás seo go dtarlóidh aon tionchar comhshaoil breise nár breithníodh nó nár maolaíodh roimhe seo sa Dréacht-PGAÚÁ.

5. CONCLÚIDÍ

Rinneadh Scagthástáil MSC chun a fháil amach an gá MSC de mhodhnuithe an Phlean ar an Dréacht-PGAÚÁ sa chás seo. Baineadh de thátal as, bunaithe ar an tseiceáil réamhscagthástála, agus athbhreithniú i gcoinne na gcritéar um shuntas comhshaoil mar atá leagtha amach in Iarscríbhinn II den Treoir MSC, nach mbeidh éifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaoil mar thoradh ar na Modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ.

Is iad seo a leanas na príomh-fhátanna nach mbeidh tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar na Modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ:

- Níl i gceist leis na modhnuithe ach soiléiriú a thabhairt ar Ghníomhartha Aeráide atá sainithe sa Dréacht-PGAÚÁ agus an PGAÚÁ a dhéanamh níos feidhmiúla agus níos fócasaithe.
- Níl na modhnuithe ábhartha agus ní bheidh aon iarmhairtí suntasacha breise dóchúla ar an gcomhshaoil mar thoradh orthu nár breithníodh cheana sa Tuarascáil Chomhshaoil MSC don Dréacht-PGAÚÁ.

Baintear de thátal as nach mbeidh tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil mar thoradh ar na Modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ. Mar thoradh air sin, níl MSC iomlán riachtanach i gcás modhnuithe an Phlean.

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL AGUS
PLEANÁIL

www.fehilytimoney.ie

 Corcaigh

 Baile Átha Cliath

 Ceatharlach

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACTH,
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL
AGUS PLEANÁIL

AGUISÍN 5

Tuarascáil Scagthástála MC
de Mhodhnuithe Plean Iar-
Chomhairliúcháin

CONSULTANTS IN ENGINEERING,
ENVIRONMENTAL SCIENCE &
PLANNING

TUARASCÁIL MAIDIR LE SCAGHÁSTÁIL LE hAGHAIDH MEASÚNACHT CHUÍ

Tuarascáil Scagthástála MC le haghaidh
Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe
ar son na hAeráide de chuid an Údaráis Áitiúil 2024 – 2029

Ullmhaithe do:

Comhairle Contae Chorcaí

Comhairle Contae Chorcaí
Cork County Council

Dáta: Feabhra 2024

Core House, Pouladuff Road, Cork, T12 D773, Ireland

T: +353 21 496 4133 | E: info@ftco.ie

CORK | DUBLIN | CARLOW

www.fehilytimoney.ie

Tuarascáil Scagthástála Mheasúnacht Chuí le haghaidh Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid an Údaráis Áitiúil 2024 - 2029

TÁBLA RIALAITHE ATHBHREITHNITHE, CLIANT, EOCHAIRFHOCAIL AGUS ACHOIMRE

Tá an t-úsáideoir freagrach as Stádas Athbhreithnithe na Cáipéise seo a Sheiceáil

Athbhreithniú. Uimh.	Cur síos ar Athruithe	Ullmhaithe ag:	Seiceáilte ag:	Faofa ag:	Dáta:
1	Deiridh	BF/NSC	AT	AT	02/02/2024

Cliaint: Comhairle Contae Chorcaí

Eochairfhocail: Corcaigh, Measúnú Straitéiseach Comhshaoil, MSC, Tuarascáil ar an gComhshaoil, Plean Gníomhaíochta Aeráide Údarás Áitiúil, PGAÚÁ

Achoimre: Tá lúcháir ar Fehily Timoney and Company Tuarascáil MSC ar an gComhshaoil don PGAÚÁ le haghaidh Chomhairle Contae Chorcaí 2024-2029 a dhéanamh faoi choinne comhairliúchán na bpáirtithe leasmhara agus pobail.

CLÁR NA nÁBHAR

1.	RÉAMHRÁ.....	1
1.1	Cúlra.....	1
1.2	Próiseas Déanta Plean go dtí Seo	1
1.3	Cuspóir na Measúnachta seo	1
2.	MODHEOLAÍOCHT I dTAOBH SCAGTHÁSTÁIL LE hAGHAIDH MEASÚNACHT CHUÍ.....	3
2.1	Ceanglais Reachtaíochta	3
2.2	Treoir.....	3
2.3	Cur Chuige agus Próiseas na Measúnachta	4
3.	MODHNUITHE AR PHLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA hAERÁIDE DE CHUID AN ÚDARÁIS ÁITIÚIL	7
4.	SCAGTHÁSTÁIL LE hAGHAIDH MEASÚNACHT CHUÍ.....	12
4.1	Réamhfocal maidir le Scagthástáil	12
4.2	Critéir Measúnachta	12
4.3	Gnéithe de na Modhnuithe Plean a d’Fhéadfadh a bheith ina gCúis le hÉifeachtaí Áirithe	14
4.1	Achoimre ar an Meastóireacht	24
4.2	Pleananna agus Cláir Eile.....	24
5.	CONCLÚID.....	25
6.	TAGAIRTÍ.....	26

LIOSTA NA nAGUISÍNÍ

Aguisín 1: Sonraí an Údair

LIOSTA na Táblaí

[Lch](#)

Tábla 3-1:	Achoimre ar Mhodhnuithe Ghníomh an Phlean.....	7
Tábla 4-1:	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Ghníomh an Phlean....	15

1. RÉAMHRÁ

1.1 Cúlra

Is é seo an Tuarascáil Scagthástála maidir le Measúnacht Straitéiseach Comhshaoil (MSC) le haghaidh Modhnuithe ar Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid Údaráis Áitiúil Chomhairle Contae Chorcaí (CCC) (dá ngairtear an 'PGAÚÁ' nó an 'Plean') 2024 - 2029.

Leagtar amach in alt 16 den Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021, na forálacha lena rialaítear bunú agus feidhmiú PGAÚÁ. Mar chuspóir leathan ag PGAÚÁ, déanfar beartais oiriúnaithe agus mhaolaithe a shainaithint ag leibhéal áitiúil chun tacú le laghdú Astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa (GCT) laistigh d'údarás áitiúil mar eagraíocht agus tríd an bpobal áitiúil. Déanfar na PGAÚÁanna a chur chun feidhme thar thréimhse cúig bliana.

1.2 Próiseas an MSC go dtí seo

Ullmhaíodh dréacht-leagan den PGAÚÁ. Bhí Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC ag gabháil leis an cáipéis seo a rinne breithniú, measúnú agus cur i láthair ar éifeachtaí comhshaoil an Dréacht PGAÚÁ ar an mbonnline comhshaoil agus inar cuireadh i láthair bearta maolaithe chun éifeachtaí comhshaoil aitheanta a sheachaint nó a íoslaghdú. Rinneadh an próiseas i gcomhréir le ceanglais na Treorach MSC1 agus reachtaíocht trasuímh náisiúnta.

Rinneadh Measúnacht Chúí (MC) ar an Dréacht-PGAÚÁ freisin i gcomhréir leis na Treoir maidir le Gnáthóga² agus reachtaíocht trasuímh náisiúnta. Mar sin, ullmhaíodh Dréacht-Tuarascáil Tionchair Natura (NIR) freisin, inar breithníodh éifeachtaí an Dréacht-PGAÚÁ ar shuíomhanna Eorpacha. Leis an tuarascáil sin, rinneadh eolas ar an bpróiseas MSC go cuí.

Chuathas i mbun thréimhse comhairliúcháin maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ, an Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC agus an Dréacht-NIR. Tugadh cuireadh d'údarás reachtúla comhshaoil, páirtithe leasmhara agus baill den phobal aighneachtaí a dhéanamh maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ agus an Dréacht-MSC Tuarascáil Comhshaoil agus Dréacht-NIR a ghabhann leis.

Rinne CCC athbhreithniú ar na haighneachtaí uile a rinneadh maidir leis an doiciméadacht seo. Cuireadh na haighneachtaí sin san áireamh sular tugadh an PGAÚÁ chun críche. D'ullmhaigh CCC Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh maidir leis na haighneachtaí a fuarthas. Leis an gcáipéis seo, tugtar eolas maidir leis na haighneachtaí a fuarthas, freagraí CCC ar na haighneachtaí, agus Modhnuithe ar Gníomh na bPleananna a thagann chun cinn i ndiaidh breithniú a dhéanamh ar na haighneachtaí.

1.3 Cuspóir na Measúnachta seo

Ní mór Measúnacht Scagthástála MSC a dhéanamh ar gach modhnú a dhéantar ar na Dréachtghníomhartha PGAÚÁ a thagann chun cinn i ndiaidh breithniú a dhéanamh ar na haighneachtaí. Is é cuspóir na measúnachta seo a aithint cibé an mbeidh éifeachtaí breise ar shuíomhanna Eorpacha mar thoradh ar mhodhnuithe Gníomhaíochta an Phlean nár breithníodh cheana sa phróiseas MC go dtí seo, agus a chur in iúl an bhfuil nó nach bhfuil gá le MC iomlán ar mhodhnuithe an Phlean Gníomhaíochta. Ní bhreithníonn an Mheasúnacht Scagthástála MSC seo ach athruithe ar na 'Gníomhartha' ceangailteacha a shainítear sa Phlean.

¹ Treoir 92/43/CEE na Comhairle an 21 Bealtaine 1992 maidir le caomhnú gnáthóg nádúrtha agus fána agus flóra fiáine.

² Treoir 2001/42/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Meitheamh 2001 maidir le measúnú ar éifeachtaí áirithe pleananna agus clár ar an gcomhshaoil.

Sa tuarascáil seo, déantar Scagthástáil an MSC an rinneadh a thaifead chun an gá le MSC a dhéanamh sa chás seo a thaifead. Beidh an tuarascáil seo ag teacht leis na modhnuithe a taifeadh sa Ghníomh Plean.

Ba cheart an tuarascáil seo a léamh in éineacht leis na cáipéisí seo a leanas:

1. PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
2. An Dréacht-Tuarascáil Comhshaoil MSC le haghaidh PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
3. An Dréacht-NIR le haghaidh PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.
4. Tuarascáil Phríomhfheidhmeannach PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí
5. An Tuarascáil Scagthástála MC le haghaidh modhnuithe ar PGAÚÁ Chomhairle Contae Chorcaí 2024 - 2029.

2. MODHEOLAÍOCHT I dTAOBH SCAGHÁSTÁIL LE HAGHAIDH MEASÚNACHT CHUÍ

2.1 Ceanglais Reachtaíochta Legislative

Le Treoir 92/43/CEE ón gComhairle maidir le Caomhnú Gnáthóg Nádúrtha agus Fána agus Flóra Fiáine (an Treoir maidir le Gnáthóga), soláthraítear cosaint dhlíthiúil le haghaidh cosaint na ngnáthóg agus na speiceas a bhfuil tábhacht ag baint leo san Eoraip. Leis an Treoir maidir le Gnáthóga, cuirtear cosaint dhlíthiúil ar fáil do ghnáthóga agus speiceas a bhfuil tábhacht ag baint leo san Eoraip. Is í aidhm fhoriomlán na Treorach maidir le Gnáthóga ná “stádas fabhrach caomhantais” na ngnáthóg agus na speiceas is díol spéise don Chomhphobal Eorpach a chothabháil nó a athbhunú. Tá na gnáthóga agus na speicis seo liostaithe sna Treoracha maidir le Gnáthóga agus Éin (Treoir maidir le Gnáthóga mar atá thuas agus Treoir 2009/147/CE maidir le héin fhiáine a chaomhnú) agus tá Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (LCSanna - Caomhnú) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (LCSanna - Cosaint) sainithe chun cosaint a thabhairt do na daoine is leochailí ina measc. Tugtar láithreáin Eorpacha ar an dá ainmniúchán seo le chéile agus tugtar láithreáin Eorpacha orthu.

Le hAirteagal 6(3) agus Airteagal 6 (4) den Treoir maidir le Gnáthóga, leagtar amach trialacha cinnteoireachta le haghaidh pleananna agus tionscadail ar dóigh dóibh dul i gcion ar láithreáin den sórt sin. Le hAirteagal 6(3), bunaítear an ceanglas maidir le MC. Cuirtear na ceanglais seo chun feidhme i bPoblacht na hÉireann le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha) 2011 (arna leasú) agus an tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú). Go sonrath, deirtear an méid seo a leanas in Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga:

“Beidh aon phlean nó tionscadal nach bhfuil baint dhíreach nó riachtanach le bainistiú an láithreáin (láithreáin Natura 2000) ach ar dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach aige air, ina aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile, faoi réir Measúnacht Chuí ar a impleachtaí don láithreáin i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin. I bhfianaise chonclúidí an mheasúnaithe ar na himpleachtaí don láithreáin agus faoi réir fhorálacha mhír 4, ní aontóidh na húdaráis náisiúnta inniúla leis an bplean nó leis an tionscadal ach amháin tar éis dóibh a bheith cinnte nach ndéanfaidh sé dochar do shláine an láithreáin lena mbaineann agus, más iomchuí, tar éis tuairim an phobail i gcoitinne a fháil”.

Mar sin, is ionann an próiseas MC agus measúnú ar na príomh-choincheapa seo a leanas:

- Cibé an féidir plean nó tionscadal a eisiáimh ó cheanglais an MC toisc go bhfuil baint dhíreach aige nó aici le bainistiú láithreán Eorpach.
- Cibé an mbeidh nó nach mbeidh tionchar féideartha suntasach ag an tionscadal ar láithreán Eorpach, ina aonar nó i gcomhcheangal le tionscadail nó pleananna eile, i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin nó má tá éiginnteacht iarmharach ann maidir le tionchar féideartha.

Níl feidhm ag forálacha Airteagal 6(3) nuair atá an plean nó tionscadal beartaithe ‘ceangailte le nó riachtanach maidir le bainistiú an láithreáin’. Sa chás go bhfuil feidhm ag próiseas foirmiúil toilithe, is é an t-údarás inniúil ábhartha a dhéanann cinneadh de réir Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga a chríochnaíonn an próiseas MC.

2.2 Treoir

Rinneadh an mheasúnacht de réir na treorach seo a leanas:

- Measúnacht ar Phleananna agus Tionscadail a Dhéanann Dífear Suntasach do Láithreáin Natura 2000: Treoir mhodheolaíoch maidir le forálacha Airteagal 6(3) agus Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE, Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach Lucsamburg (An Coimisiún Eorpach, 2002).

- Rinneadh nuashonrú ar an gcáipéis seo ag Measúnacht ar phleananna agus tionscadail i ndáil le láithreáin Natura 2000 - Treoir mhodheolaíoch maidir le forálacha Airteagal 6(3) agus Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE. Fógra ón gCoimisiún (2021) An Bhruiséil, 28.9.2021 C(2021) 6913 deiridh;
- Measúnacht Chuí ar Phleananna agus Tionscadail in Éirinn: Treoirlínte le haghaidh Údaráis Pleanála. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Baile Átha Cliath (2009, nuashonraithe in 2010).
- Fógra an Coimisiúin: Láithreáin Natura 2000 a bhainistiú. Forálacha Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE. An Coimisiún Eorpach (2018). An Bhruiséil, (2019/C 33/01). OJ C 33, 25.1.2019;
- Lámhleabhar Léirithe Ghnáthóga an Aontais Eorpaigh. Leagan EUR 28. An Coimisiún Eorpach 2013;
- Nóta Cleachtais ón ORP PN01 Scagthástáil maidir le Measúnacht Chuí le haghaidh Bainistiú Forbartha, Oifig an Rialálaí Pleanála (2021).

Tá an scagthástáil MC bunaithe ar an eolas eolaíoch is fearr agus baineadh úsáid as saineolas éiceolaíochta agus hidreolaíoch. Ina theannta sin, rinneadh athbhreithniú mionsonraithe ar líne ar litríocht eolaíoch foilsithe agus ar litríocht 'liath'. Áiríodh leis sin athbhreithniú mionsonraithe ar Shuíomh Gréasáin na bPáirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra lena n-áirítear mapáil agus tuarascálacha a bhí ar fáil do láithreáin ábhartha agus go háirithe leasanna cáilitheacha íogaire/leasanna caomhantais speisialta a gcuirtear síos orthu agus a guspóirí caomhnaithe. Rinneadh athbhreithniú freisin ar Amharcóir Léarscáile Samhlaithe an GCC (www.epa.ie) agus ar thuarascálacha a bhí ar fáil:

- Déantar sainmhínte ar stádas caomhantais, ardchaighdeán agus tábhacht arna n-úsáid sa mheasúnacht seo a shainiú i gcomhréir le 'Láithreáin Natura 2000 a Bhainistiú: Forálacha Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE (CE, 2000).
- Sainmhíntear stádas caomhantais gnáthóige nádúrtha mar shuim na dtionchar a bhíonn ag gníomhú ar ghnáthóg nádúrtha agus a speicis tipiciúla a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar a dáileadh nádúrtha fadtéarmach, a struchtúr agus a feidhmeanna chomh maith le maireachtáil fadtéarmach a speiceas tipiciúla;
- Sainmhíntear stádas caomhnaithe speicis mar shuim na dtionchar a ghníomhaíonn ar an speiceas lena mbaineann a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar dháileadh fadtéarmach agus ar fhluirse a dhaonra;
- Sainmhíntear sláine Láithreáin Eorpaigh mar chomhleanúnachas struchtúr agus feidhm éiceolaíoch an láithreáin, ar fud a limistéar ar fad, nó na gnáthóga, coimpléasc gnáthóg agus/nó daonraí speiceas a bhfuil nó a mbeidh an láithreán rangaithe ina leith; agus
- Ba cheart éifeacht shuntasach a chinneadh i ndáil le gnéithe sonracha agus coinníollacha comhshaoil an láithreáin chosanta lena mbaineann an plean nó an tionscadal, agus cuspóirí caomhnaithe an láithreáin á gcur san áireamh go háirithe.

2.3 Cur Chuige agus Próiseas na Measúnachta

Táirgeadh an Dréacht-NIR do Dhréacht-PGAÚÁ CCC Sa tuarascáil seo, tá an fhaisnéis maidir leis an timpeallacht is faighteoir, láithreáin Eorpacha, agus éifeachtaí féideartha an Dréacht-PGAÚÁ ar láithreáin Eorpacha. Sainítear sa tuarascáil freisin na bearta maolaithe arna ndearadh chun na héifeachtaí ar láithreáin Eorpacha a chosaint agus a íoslaghdú. Rinneadh tagairt don fhaisnéis atá sa Dréacht-NIR seo le linn na Measúnachta Scagthástála MC atá doiciméadaithe sa tuarascáil seo a dhéanamh.

Tosaíonn an mheasúnacht sin amach le cur síos ar na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean atá á mbreithniú. Aithnítear ansin na cineálacha tionchair is dóichí de bharr modhnuithe Ghníomh an Phlean agus déantar iad a mheas ag féachaint do nádúr agus do shaintréithe mhodhnuithe Ghníomh an Phlean. Cuirfear an próiseas foriomlán MC i gcrích in NIR iomlán athbhreithnithe ag deireadh phróiseas forbartha an phlean, lena gcuimseofar gach céim, modhnú agus tuarascáil/measúnacht idirlinne.

Rinneadh staidéar éiceolaíochta deisce i gcás na Measúnachta Scagthástála MC de mhodhnuithe Ghníomh an Phlean, lenar áiríodh an méid seo a leanas:

- Láithreáin Eorpacha a bhféadfadh modhnuithe Plean Gníomhaíochta dul i bhfeidhm orthu a shainiú.
- Sainiú chonairí shuíomhanna na hEorpa.
- Athbhreithniú ar achoimrí ar láithreáin NPWS agus ar chuspóirí caomhnaithe le haghaidh láithreáin Eorpacha ábhartha.
- Imscrúdú ar an bhfaisnéis atá ann maidir le speiceas cosanta.

Is éard a bhí i gceist leis an measúnacht deisce sin go príomha ná athbhreithniú ar an Dréacht-NIR a táirgeadh don Dréacht-PGAÚÁ.

Is próiseas atriallach é an próiseas chun an dóchúlacht go mbeidh tionchar suntasach ag plean nó tionscadal ar láithreáin Eorpacha a chinneadh atá dírithe ar shamhail Foinse-Conair-Gabhdóir (F-C-G). Chun go mbunófar éifeacht, ní mór do na trí ghné den mheicníocht seo a bheith i bhfeidhm. Is leor gné amháin den mheicníocht a bheith as láthair nó a bhaint de chun a chinneadh nach bhfuil aon ábharthacht nó suntas ag baint le héifeacht ionchasach.

- Foinse/Foinsí – m.sh. rith chun srutha truaileán, torann, baint fásra srl.;
- Conair(í) – nascáil nascachta éiceolaíochta m.sh., screamhuisce le ceangal le gnáthóga bogaigh cáilitheacha in aice láimhe; agus,
- Gabhdóir(í) – acmhainní éiceolaíochta lena dtacaítear leis na gnáthóga agus speiceas incháilithe de láithreáin Eorpacha.

I gcomhthéacs na tuarascála sin, is ionann gabhdóir agus gné éiceolaíoch arna húsáid ag Leasanna Cáilitheacha (QI) nó ag Leasanna Caomhantais Speisialta (SCI) de chuid láithreán Eorpach. Is ionann foinse agus aon ghné de mhodhnuithe ar Ghníomh an Phlean arb eol go n-idirghníomhaíonn siad le próisis éiceolaíochta. Is ionann conair agus ceangal nó nasc ar bith idir an foinse agus an gabhdóir³.

Gné thábhachtach den phróiseas MC is ea Cuspóirí Caomhnaithe, Qlanna agus/nó SCInna na láithreáin Eorpacha a bhfuil measúnacht de dhíth orthu a shainiú. Is iad QI na gnéithe gnáthóige agus na speicis atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus Iarscríbhinn II den Treoir maidir le Gnáthóga a bhfuil gach láithreán Eorpach ainmnithe agus ar tugadh cosaint dó. Is gnáthóga bogaigh agus speicis éan iad SCInna atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus II den Treoir maidir le hÉin. Tá sé ríthábhachtach freisin go mbreithneofar mar chuid den mheasúnú na bagairtí ar na dálaí éiceolaíochta / comhshaoil a theastaíonn chun tacú le Qlanna agus SCInna.

Ceistítear ansin an dóchúlacht go mbeidh tionchar suntasach, lena n-áirítear éifeachtaí i dteannta a chéile, ar Láithreáin Eorpacha ag féachaint do chineál agus do shaintréithe modhnuithe ar Ghníomh an Phlean, bealaí comhshaoil, agus íogaireacht na láithreán Eorpach ábhartha.

Sa chás go gcinntear gur dóchúil go mbeidh éifeachtaí suntasacha, nó nuair a bhíonn éiginnteacht ann maidir leis an dóchúlacht go mbeidh tionchar suntasach, ní mór modhnú Gníomhaíochta an Phlean a bheith faoi réir MC Chéim 2 agus ullmhú Thuarascáil Tionchair Natura (NIR).

³ Leas cáilitheach nó leasanna caomhantais speisialta an láithreáin Eorpaigh atá i gceist agus íogaireachtaí aitheanta na ngabhdóirí éiceolaíochta seo

Ag féachaint do Theachtaireacht ón gCoimisiún Eorpach maidir le Prionsabal an Réamhchúraim (An Coimisiún Eorpach, 2000):

“ní féidir easpa fianaise eolaíoch ar éifeacht dhiúltach shuntasach gnímh a úsáid mar chosaint ar an ngníomh seo a fhormheas. Nuair a chuirtear i bhfeidhm é ar nós imeachta Airteagal 6(3), tugtar le tuiscint le prionsabal an réamhchúraim nach mór a léiriú nach bhfuil éifeacht dhiúltach ar láithreáin Natura 2000 sular féidir plean nó tionscadal a údarú. I bhfocail eile, má tá easpa cinnteachta i dtaobh an mbeidh aon éifeachtaí diúltacha ann, ní féidir an plean nó an tionscadal a cheadú.”

Tá an scagthástáil MC sin bunaithe ar an eolas eolaíoch is fearr agus baineadh úsáid as saineolas éiceolaíochta. Ina theannta sin, rinneadh athbhreithniú mionsonraithe ar líne ar litríocht eolaíoch foilsithe agus ar litríocht ‘liath’. Áiríodh leis sin athbhreithniú mionsonraithe ar Shuíomh Gréasáin na bPáirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra lena n-áirítear mapáil agus tuarascálacha a bhí ar fáil do láithreáin ábhartha agus go háirithe leasanna cáilitheacha íogaire/leasanna caomhantais speisialta a gcuirtear síos orthu agus a gculpóirí caomhnaithe.

3. MODHNUITHE AR PHLEAN GNÍOMHAITHE AR SON NA hAERÁIDE DE CHUID AN ÚDARÁIS ÁITIÚIL

Tá choimre ar na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean a tháinig chun cinn tar éis breithniú a dhéanamh ar aighneachtaí comhairliúcháin ar fáil i dTábla 3-1.

Tábla 3-1: Achoimre ar Mhodhnuithe Ghníomh an Phlean Action

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.2.1.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Fanfaidh an struchtúr inmheánach atá ann cheana féin d'fhorbairt an phlean seo i bhfeidhm ar dtús agus déanfar é a oiriúnú ar feadh shaolré an phlean chun freagairt do dhúshlán nua de réir mar a thagann siad aníos. Cothóidh an struchtúr seo comhoibriú idir-rannach chun a chinntiú go ndéantar tuairisciú ar an dul chun cinn atá á dhéanamh maidir le 'monatóireacht ar chur chun feidhme' ghníomhartha an phlean chun an phlean seo a chur i gcrích. Seo a leanas an struchtúr:</p> <ol style="list-style-type: none"> Grúpa Stiúrtha déanta de bhainistíocht shinsearach ardleibhéal, faoi chathaoirleacht an Phríomhfheidhmeannaigh, arb é is cuspóir dó na spriocanna foriomlána a leagan síos maidir leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide a sheachadadh, lena n-áirítear buiséid agus acmhainní. Tagann an grúpa seo le chéile 1-2 uair sa bhliain. Grúpa Oibriúcháin atá faoi chathaoirleacht an Bhainisteora Rannáin atá freagrach as an Stiúrtóireacht Comhshaoil. Is grúpa bainistíochta sinsearaí é seo freisin agus tuairiscíonn sé don Ghrúpa Stiúrtha. Is é cuspóir an ghrúpa seo a chinntiú go dtugann na stiúrtóireachtaí faoi na gníomhartha aonair agus sonracha a áirítear sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, coinbhleachtaí a laghdú agus tógáil ar shineirgí. Tagann an grúpa seo le chéile 2-4 huair sa bhliain. Grúpa Forfheidhmithe, a chuimseoidh ionadaí ó gach stiúrtóireacht agus feidhm, atá comhdhéanta de mheánbhainistíocht a dhéanann athbhreithniú ar lóistíocht agus ar chur i bhfeidhm gníomhaíochtaí aonair ó lá go lá. Beidh an Comhordaitheoir Gníomhaithe ar son na hAeráide ina chathaoirleach ar an ngrúpa seo agus tiocfaidh sé le chéile de réir mar is gá agus uair sa ráithe ar a laghad.
4.2.1.2.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>A chinntiú go ndéantar gníomhartha ábhartha ón bPlean Gníomhaithe ábhartha ar son na hAeráide seo a ionchorprú i bpleananna, straitéisí agus beartais uile na Comhairle, lena n-áirítear pleananna oibre rannóige, pleananna foirne agus cláir oibre cruinnithe foirne.</p>
4.2.1.2.7	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Le tacaíocht ón Oifig Réigiúnach um Gníomhú ar son na hAeráide, déanfaidh an Chomhairle faireachán ar fhorbairtí beartais Eorpacha agus náisiúnta agus ionchorpróidh sí de réir mar is cuí a bhaineann le cur chuige na Comhairle maidir le Gníomhú ar son na hAeráide.</p>
4.2.1.3.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Tacú leis an gClár um Gníomhú Pobail ar son na hAeráide agus é a riaradh, arna mhaoiniú ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. A ligfidh do phobail iarratas a dhéanamh ar dheontais chun tionscadail aeráide a chumasú ar leibhéal áitiúil.'</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.4.1.1.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Tacú le pobail léargas ar ghníomhú ar son na haeráide a chomhchruthú trí oibriú le samhlacha/meicníochtaí pobail atá ann cheana (m.sh., Pobail Fuinnimh Inmharthana, SEAI, PPN srl) agus tacú le samhlacha nua freisin, nuair is cuí. '</p>
4.4.1.2.9	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Tacú agus oibriú le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil chun freagairt phobail a spreagadh chun caomhnú uisce a spreagadh agus éifeachtúlacht úsáide uisce níos fearr sa phobal, i gcomhar le grúpaí pobail áitiúla. '</p>
4.4.1.3.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal 'pobal' a chur san áireamh agus chun na sonraí airgeadais a fhágáil ar lár:</p> <p>'Tacú le seachadadh tionscadal Gníomhaithe ar son na hAeráide Áitiúla a mhaoinítear tríd an gClár nua um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail (CCAP). Feidhmeoidh an Clár um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail faoi na téamaí seo a leanas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baile / Pobal / Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramháil • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • An Aeráid Áitiúil agus an Comhshaoil. '
4.5.1.1	<p>Rinneadh an cuspóir thíos a leasú chun an focal 'ullmhaigh' a fhágáil ar lár:</p> <p>'Cuspóir: An Plean Gníomhaithe Bithéagsúlachta a chur i bhfeidhm agus aird á tabhairt ar thionchair an athraithe aeráide.'</p>
4.5.1.1.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal 'deiseanna' a chur san áireamh agus chun na focail 'pleananna comharsanachta' a fhágáil ar lár:</p> <p>'Oibriú le páirtithe leasmhara agus le pobail chun réimsí oiriúnacha a aithint le haghaidh deiseanna Téarnamh Dúlra. '</p>
4.5.1.1.5	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Oibriú le páirtithe leasmhara chun rannpháirteachas agus feasacht ar dheachleachtas tionscadail agus thionscnaimh an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta a chur chun cinn..'</p>
4.5.1.2.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Údarás Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí; agus chun tacú le húnéirí talún agus le daoine eile maidir le bogaigh a chosaint agus a chur ar ais mar a bhí i gcomhréir le ceanglais ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear ceanglais a bhaineann le cáilíocht uisce, gnáthóg agus speicis faoi chosaint.'</p>
4.5.1.2.6	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>'Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíoch a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta ag baint leo agus aird chuif á tabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht aeir áitiúil. '</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.5.1.3	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Cuspóir: Coinneáil Bithéagsúlachta agus glanhnóthachan i bhforbairt agus i gcomhforbairt áite a leabú ag a bhfuil cuspóir dearfach ó thaobh an nádúir de.'
4.5.1.4.5	Rinneadh an beart thíos a leasú: ' Aitheantas a thabhairt d'athghiniúint nádúrtha coillte agus deiseanna a aithint le haghaidh plandú crann dúchasach agus cruthú coillearnaí dúchasach laistigh de chúlsoláthar talún an údaráis - agus féachaint le leas a bhaint as an Scéim um Chruthú Coillearnach ar Thailte Poiblí agus scéimeanna deontaschúnta eile chun clúdach coillearnaí dúchasacha sa chontae a leathnú, go háirithe sa chás gur féidir buntáistí sineirgiteacha a bhaint amach..'
4.5.2.1.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Tacú le gníomhaíochtaí Coistí Oibriúcháin Réigiúnacha na Creat-Treorach Uisce agus cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cáilíochta uisce agus socruithe monatóireachta, ionas go mbeidh siad oiriúnach don fheidhm i gcónaí, agus ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile. '
4.5.2.1.4	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le híogaireachtaí comhshaoil a chosaint ag na suíomhanna sin, lena n-áirítear cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach. '
4.5.2.2.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'An Straitéis Náisiúnta um Aer Glan a chur i bhfeidhm agus le tacaíocht ón rialtas láir agus ón GCC, a chinntiú go mbíonn socruithe monatóireachta oiriúnach don fheidhm i gcónaí, ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile. '
4.5.2.3.3	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Staidéar Iompair ar Dhríodar Trá a dhéanamh, chun monatóireacht a dhéanamh ar láithreáin roghnaithe, athrú cósta a dhoiciméadú le himeacht ama, samhlacha tuarthacha a fhorbairt agus a bhailíochtú agus maoiniú agus a bheith mar threoir d'idirghabhálacha amach anseo, ag tabhairt aird mar is cuí d'íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus an bithéagsúlacht. '
4.5.4.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Straitéis um Chrainn a fhorbairt chun tacú le cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus creat a chur ar fáil chun crainn agus coillearnacha a phleanáil, a chosaint, a phlandáil agus a bhainistiú ar réadmhaoin de chuid na Comhairle; ag cinntiú go ndíreofar ar chrainn dhúchasacha agus go dtabharfar aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht. '
4.7.1.1.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: ' Comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir le Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí (CMATS). '

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.7.1.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'A bheith ag comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir leis na Pleananna Iompair Áitiúla do bhailte de réir mar a fhorbraíonn an Chomhairle na pleananna.'
4.7.1.3.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Fás a chur chun cinn in áiteanna a bhaineann tairbhe as acmhainn reatha d'iompar poiblí ardchaighdeáin.'
4.8.5.2.7	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'I rith shaolré oibríochtúil scéimeanna cosanta tuile, cinntigh go n-úsáideann aon nuashonrú agus/nó athsholáthar an teicneolaíocht agus/nó an dea-chleachtas is fearr atá ar fáil ó thaobh fuinnimh de, lena n-áirítear réitigh nuálacha nuair is inmharthana ó thaobh airgeadais de.'
4.4.1.3.1	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Comhshaoil, An tAthrú Aeráide & Seirbhís Éigeandála'
4.5.1.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na dTionscadal Téarnaimh Dúlra a sainaitníodh.'
4.5.1.2.3	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na gCruinnithe a tionóladh.'
4.5.1.2.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na ndeiseanna a sainaitníodh.'
4.5.1.3.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithni ú Bliantúil'
4.5.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Bearta éiceolaíochta agus bithéagsúlachta a chuimsiú i dtionscadail phoiblí.' Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithni ú Bliantúil'
4.5.1.5.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Laistigh de 3 bliana'
4.5.2.1.4	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú: 'Athbhreithni ú Bliantúil'
4.5.3.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na scéimeanna a cuireadh i bhfeidhm.'
4.5.4.1.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Measúnú ar ghlánghnóthachan bonneagair ghlais.'
4.5.5.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Treoirnátaí a chur i dtoll a chéile agus a eisiúint chomh maith le súil a choinneáil ar rannpháirtíocht réamhphleanála maidir leis na saincheistean seo.'
4.5.5.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: Sraitheanna Straitéisí Oideachais a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide a fhorbairt, agus féachaint chuige go seasfaidh forbairtí nua an aimsir.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú
4.7.1.2.2	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'
4.7.1.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'
4.7.1.2.5	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar' Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na Scoileanna a Tógadh.'
4.7.1.2.6	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'
4.7.1.3.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Athbhreithniú a dhéanamh ar líon na n-aonad ceadaithe atá gar do chonairí iompair phoiblí.'
4.7.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na bPleananna a cuireadh i gCrích.'
4.8.1.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Cileavatuireanta ceadaithe de ghiniúint fuinnimh gaoithe amach ón gcósta '
4.8.5.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú: 'Bóithre & Iompar'

4. SCAGTHÁSTÁIL LE HAGHAIDH MEASÚNACHT CHUÍ

4.1 Réamhfocal maidir le Scagthástáil

Sainítear leis an gcéim seo den phróiseas aon éifeachtaí suntasacha féideartha ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh ar mhodhnuithe Ghníomh an Phlean, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le tionscadail nó pleananna eile.

Rinneadh na nithe seo a leanas a mheas agus Measúnacht Scagthástála MC á déanamh ar mhodhnuithe Ghníomh an Phlean ar an Dréacht-PGAÚÁ.

- An tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil agus ar láithreáin Eorpacha a bheidh ag modhnuithe Dréacht-PGAÚÁ a chur chun feidhme.
- An tionchar suntasach dóchúil ar an gcomhshaoil agus ar láithreáin Eorpacha a bheidh ag modhnuithe Ghníomh an Phlean a chur chun feidhme.
- Na bearta maolaithe arna sainiú in Alt 5 den Dréacht-NIR.

Mar sin, ní mór na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean a bhreithniú maidir leis an Dréacht-PGAÚÁ atá ann cheana atá cheana féin faoi réir breithnithe MSC agus MC. Mar sin, déantar gach athrú ar Ghníomh an Phlean a bhreithniú i gcomhthéacs foinsí féideartha breise le haghaidh tionchair/éifeachtaí nár breithníodh roimhe sin.

Is éard a bhí i gceist leis an gcéad chéim den phróiseas Scagthástála sa chás seo modhnuithe Ghníomh an Phlean a cheistiú chun ábharthacht na modhnuithe a fháil amach agus cibé an mbeidh iarmhairtí breise ar láithreáin Eorpacha nár breithníodh cheana sa phróiseas MC go dtí seo mar thoradh ar na modhnuithe.

4.2 Critéir Measúnachta

Déantar cur síos ar na paraiméadair seo a leanas agus tionchar á shainiú (tar éis CIEEM (2016), GCC (2002) agus NRA (2009)):

- **Tionchair Dhíreacha agus Indíreacha** - Is féidir tionchar a bheith mar iarmhairt dhíreach nó indíreach ar fhorbairt bheartaithe.
- **Méid** - Tomhaistear méid an tionchair, a thuiriscítear mar ard, meán, íseal, an-íseal nó suarach.
- **Fairsinge** - An limistéar ina dtarlaíonn an tionchar – ba cheart é seo a thuar ar bhealach cainníochtaithe.
- **Fad** - An t-am a bhfuiltear ag súil go mairfidh an éifeacht sula ndéanfar an acmhainn nó an ghné a aisghabháil nó a athsholáthar.
 - Sealadach: Suas go 1 Bhliain Amháin
 - Gearrthearma Thógadh sé 1-7 bliain chun na héifeachtaí a mhaolú;
 - Meántearma Thógadh sé 7-15 bliain chun na héifeachtaí a mhaolú;
 - Fadtéarma Thógadh sé 15-60 bliain chun na héifeachtaí a mhaolú; agus
 - Buan: Thógadh sé 60+ bliain chun na héifeachtaí a mhaolú;
- **Dóchúlacht** - An seans go dtarlóidh an éifeacht agus an fhaisnéis go léir atá ar fáil á cur san áireamh.
 - Cinnte/Gar do Chinnte: >95% de sheans go dtarlódh sé mar atá tuartha;
 - Dóchúil: 50-95% de sheans go dtarlódh sé mar atá tuartha;
 - Beag Seans: 5-50% de sheans go dtarlódh sé mar atá tuartha; agus
 - Caolseans: <5% de sheans go dtarlódh sé mar atá tuartha.

Seo a leanas an méid a shainítear sna treoirlínte ón Chartered Institute of Ecology and Environmental Management (CIEEM) maidir le measúnú tionchair éiceolaíoch (2016): tionchar atá suntasach ó thaobh na héiceolaíochta de mar thionchar (diúltach nó dearfach) ar shláine láithreáin nó éiceachórais shainithe agus/nó ar stádas caomhantais gnáthóg nó speiceas laistigh de limistéar geografach ar leith; agus sláine an láithreáin mar chomhleanúnachas a struchtúir agus a fheidhme éiceolaíochta, trasna a limistéar ar fad, a chuireann ar a chumas gnáthóg, coimpléasc gnáthóg agus/nó leibhéil daonraí na speiceas dá rangaíodh é a chothú.

Ceanglaítear leis an Treoir maidir le Gnáthóga go ndíreofar an mheasúnacht ag an gcéim seo ar ardchaighdeán an láithreáin mar a shonraítear ina gcuid Cuspóirí Caomhantais. Tá sé mar aidhm ag an NPWS pleananna bainistíochta caomhantais a dhreachtú do gach limistéar atá sainithe do chaomhnú an dúlra. Leis na pleananna sin, i measc pleananna eile, leagfar amach cuspóirí soiléire le haghaidh caomhnú gnéithe ar díol suime iad laistigh de láithreán.

Tá SSCOanna ullmhaithe do roinnt Láithreáin Eorpacha. Tá sé mar aidhm ag na SSCOanna mionsonraithe seo riocht fabhrach caomhantais a shainiú do na gnáthóga agus na speicis cháilitheacha ag an láithreán sin trí spriocanna a leagan síos do thréithe cuí a shainiú an ghnáthóg shaintréithe. Cabhróidh cothabháil riocht fabhrach na ngnáthóg agus na speiceas seo ag leibhéal an láithreáin le caomhnú foriomlán stádas caomhantais fabhrach na ngnáthóg agus na speiceas sin ag leibhéal náisiúnta.

'Is féidir a rá go bhfuil stádas fabhrach caomhantais speicis á bhaint amach nuair: 'Léiríonn sonraí daonra na speiceas lena mbaineann go bhfuil sé á chothabháil féin, agus nach bhfuil raon nádúrtha an speicis á laghdú nó gur dócha go laghdófar é go ceann i bhfad, agus go bhfuil, agus is dócha go mbeidh i gcónaí, gnáthóg sách mór chun a daonraí a chothabháil ar bhonn fadtéarmach.'

'Is féidir cur síos a dhéanamh ar stádas fabhrach caomhantais gnáthóige nuair a bhíonn: 'a raon nádúrtha, agus an limistéar a chlúdaíonn sé laistigh den raon sin, cobhsaí nó ag méadú, agus go bhfuil na fachtóirí éiceolaíochta atá riachtanach dá chothabháil fadtéarmach ann agus ar dócha go mbeidh siad fós ann go ceann i bhfad, agus tá stádas caomhantais a speiceas tipiciúil fabhrach.'

Cuireadh Cuspóirí Cineálacha Caomhnaithe ar fáil le haghaidh SACanna mar seo a leanas:

- Chun riocht fabhrach caomhantais ghnáthóg/gnáthóga larscríbhinn I agus/nó speiceas larscríbhinn II ar roghnaíodh an SAC dóibh a chothabháil nó a athbhunú.

Cuireadh Cuspóir Caomhnaithe amháin ar fáil le haghaidh LCSanna (Cosaint) mar seo a leanas:

- Chun riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin arna liostáil mar Leas Caomhantais Speisialta i gcás an limistéir faoi chosaint speisialta sin a chothabháil nó a athbhunú.

I dtreoir CE4, leagtar amach cineálacha na n-éifeachtaí a d'fhéadfadh cur isteach ar láithreáin Eorpacha. Áirítear leo sin éifeachtaí ó na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- Tógáil talún;
- Ceanglais maidir le hAcmhainní (Asbhaint Uisce Óil Srl.);
- Astaíochtaí (Diúscairt le Talamh, Uisce, nó Aer);

⁴ Measúnacht ar Phleananna agus Tionscadail a Dhéanann Dífear Suntasach do Láithreáin Natura 2000: Treoir mhodheolaíoch maidir le forálacha Airteagal 6(3) agus Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE, Ard-Stiúrthóireacht an Chomhshaoil de chuid an Choimisiúin Eorpaigh, 2001

- Ceanglais Tochailte;
- Ceanglais Iompair;
- Fad na Tógála, Oibríochta, Díchoimisiúnaithe.

Ina theannta sin, leagtar amach sa treoir na modhnuithe dóchúla seo a leanas a d'fhéadfadh tarlú ag láithreán ainmnithe, a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar shláine agus ar fheidhm an láithreáin sin:

- Laghdú ar Limistéar na Gnáthóige.
- Cur Isteach ar Phríomh-Speiceas.
- Ilroinnt Gnáthóige nó Speicis.
- Laghdú ar Dhlús na Speiceas.
- Athruithe i bPríomh-Tháscairí Luach an Chaomhnaithe (Cáilíocht an Uisce Srl.).
- Athrú Aeráide.

4.3 Gnéithe de na Modhnuithe Plean a d'Fhéadfadh a bheith ina gCúis le hÉifeachtaí Áirithe

Rinneadh meastóireacht ar na himpleachtaí féideartha comhshaoil de gach modhnú ar Ghníomh an Phlean Léirítear an mheastóireacht sin i dTábla 4-1.

Tábla 4-1: Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Ghníomh an Phlean

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.2.1.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Fanfaidh an struchtúr inmheánach atá ann cheana féin d'fhorbairt an phlean seo i bhfeidhm ar dtús agus déanfar é a oiriúnú ar feadh shaolré an phlean chun freagairt do dhúshláin nua de réir mar a thagann siad aníos. Cothóidh an struchtúr seo comhoibriú idir-rannach chun a chinntiú go ndéantar tuairisciú ar an dul chun cinn atá á dhéanamh maidir le 'monatóireacht ar chur chun feidhme' ghníomhartha an phlean chun an phlean seo a chur i gcrích. Seo a leanas an struchtúr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Grúpa Stiúrtha déanta de bhainistíocht shinsearach ardleibhéal, faoi chathaoirleacht an Phríomhfheidhmeannaigh, arb é is cuspóir dó na spriocanna foriomlána a leagan síos maidir leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide a sheachadadh, lena n-áirítear buiséid agus acmhainní. Tagann an grúpa seo le chéile 1-2 uair sa bhliain. 5. Grúpa Oibriúcháin atá faoi chathaoirleacht an Bhainisteora Rannáin atá freagrach as an Stiúrtóireacht Comhshaoil. Is grúpa bainistíochta sinsearaí é seo freisin agus tuairiscíonn sé don Ghrúpa Stiúrtha. Is é cuspóir an ghrúpa seo a chinntiú go dtugann na stiúrtóireachtaí faoi na gníomhartha aonair agus sonracha a áirítear sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, coinbhleachtaí a laghdú agus tógáil ar shineirgí. Tagann an grúpa seo le chéile 2-4 huair sa bhliain. 6. 3. Grúpa Forfheidhmithe, a chuimseoidh ionadaí ó gach stiúrtóireacht agus feidhm, atá comhdhéanta de mheánbhainistíocht a dhéanann athbhreithniú ar lóistíocht agus ar chur i bhfeidhm gníomhaíochtaí aonair ó lá go lá. Beidh an Comhordaitheoir Gníomhaithe ar son na hAeráide ina chathaoirleach ar an ngrúpa seo agus tiocfaidh sé le chéile de réir mar is gá agus uair sa ráithe ar a laghad. 	<p>Tá an leasú seo beartaithe lena chinntiú go ndéantar tuairisciú ar mhonatóireacht phróiseas seachadta an phlean. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>
4.2.1.2.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>' A chinntiú go ndéantar gníomhartha ábhartha ón bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide seo a ionchorprú i bpleananna, straitéisí agus beartais uile na Comhairle, lena n-áirítear pleananna oibre rannóige, pleananna foirne agus cláir oibre cruinnithe foirne.'</p>	<p>Tá an leasú seo beartaithe lena áirithiú go n-ionchorpraítear gníomhaíochtaí ábhartha i ngach plean. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.2.1.2.7	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú: Le tacaíocht ón Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide, déanfaidh an Chomhairle faireachán ar fhorbairtí beartais Eorpacha agus náisiúnta agus ionchorpróidh sí de réir mar is cuí a bhaineann le cur chuige na Comhairle maidir le Gníomhú ar son na hAeráide.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear go ndéanfar forbairtí beartais a ionchorprú le cur chuige na Comhairle. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.2.1.3.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú: Tacú leis an gClár um Ghníomhú Pobail ar son na hAeráide agus é a riaradh, arna mhaoiniú ag an Rialtas Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. A ligfidh do phobail iarratas a dhéanamh ar dheontais chun tionscadail aeráide a chumasú ar leibhéal áitiúil.</p>	<p>Leis an leasú sin, sainítear bunaitheoir an CCAP. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>
4.4.1.2.9	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú: Tacú agus oibriú le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil chun freagairt phobail a spreagadh chun caomhnú uisce a spreagadh agus éifeachtúlacht úsáide uisce níos fearr sa phobal, i gcomhar le grúpaí pobail áitiúla.</p>	<p>Áirítear leis an leasú seo éifeachtúlacht úsáide uisce sa bhreithniú freagartha pobail. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC go dtí seo.</p>
4.4.1.3.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal ‘pobal’ a chur san áireamh agus chun na sonraí airgeadais a fhágáil ar lár: Tacú le seachadadh tionscadal Gníomhaithe ar son na hAeráide Áitiúla a mhaoiniú tríd an gClár nua um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail (CCAP). Feidhmeoidh an Clár um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail faoi na téamaí seo a leanas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baile / Pobal / Fuinneamh • Taisteal • Bia agus Dramhaíl • Siopadóireacht agus Athchúrsáil • An Aeráid Áitiúil agus an Comhshaoil 	<p>Soiléirítear leis an leasú seo ceann de na téamaí a fheidhmíonn an CCAP agus ní áirítear ann freisin na sonraí maidir leis na tionscadail CCAPanna airgeadais. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.1	<p>Rinneadh an cuspóir thíos a leasú chun an focal ‘ullmhaigh’ a fhágáil ar lár: Leanúint ar aghaidh ag cur Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae i bhfeidhm.</p>	<p>Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.1.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú chun an focal ‘deiseanna’ a chur san áireamh agus chun na focail ‘pleananna comharsanachta’ a fhágáil ar lár: Oibriú le páirtithe leasmhara agus le pobail chun réimsí oiriúnacha a aithint le deiseanna Téarnamh Dúlra.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear scóip agus príomhchúram an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.1.1.5	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Oibriú le páirtithe leasmhara chun rannpháirteachas agus feasacht ar dhea-chleachtas thionscadail agus thionscnaimh an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta a chur chun cinn.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.2.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Oibriú le páirtithe leasmhara chun suirbhé a dhéanamh ar fud an chontae chun bogaigh a aithint agus a mhapáil; chun cosaint a thabhairt do bhogaigh atá i seilbh an Údaráis Áitiúil agus chun iad a chur ar ais mar a bhí; agus chun tacú le húinéirí talún agus le daoine eile maidir le bogaigh a chosaint agus a chur ar ais mar a bhí i gcomhréir le ceanglais ábhartha maidir le cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear ceanglais a bhaineann le cáilíocht uisce, gnáthóg agus speicis faoi chosaint.</p>	<p>Soiléiríonn an leasú seo scóip an ghnímh, leanfaidh sé ar aghaidh ag cur sonraí bonnlíne tábhachtacha ar fáil chun bogaigh laistigh den Chontae a chosaint agus a fheabhsú chomh maith le hathchóiriú bogaigh a chur chun cinn. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.2.6	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Deiseanna a aithint chun naisc éiceolaíocha a chaomhnú, a fheabhsú agus a fhorbairt idir limistéir a bhfuil ardluach bithéagsúlachta ag baint leo, agus aird chuí á tabhairt ar íogaireachtaí comhshaoil amhail an timpeallacht uisce glactha, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha agus cáilíocht aeir áitiúil.</p>	<p>Soiléirítear leis an leasú seo raon feidhme an ghnímh, leanfaidh sé d'éifeachtaí dearfacha idir raon leathan agus an-suntasach a bheith aige ar an mbithéagsúlacht, agus éifeachtaí dearfacha beaga go suntasach ar cháilíocht an uisce agus ar an hidreolaíocht. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.3	<p>Leasaíodh an cuspóir thíos::</p> <p>Cuspóir: Coinneáil Bithéagsúlachta agus glanghnóthachan i bhforbairt agus i gcomhforbairt áite a leabú ag a bhfuil cuspóir dearfach ó thaobh an nádúir de</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip agus sprioc an chuspóra. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC go dtí seo.</p>
4.5.1.4.5	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Aitheantas a thabhairt d'athghiniúint nádúrtha coillte agus deiseanna a aithint le haghaidh plandú crann dúchasach agus cruthú coillearnaí dúchasach laistigh de chúlsoláthar talún an údaráis - agus féachaint le leas a bhaint as an Scéim um Chruthú Coillearnach ar Thailte Poiblí agus scéimeanna deontaschúnta eile chun clúdach coillearnaí dúchasacha sa chontae a leathnú, go háirithe sa chás gur féidir buntáistí sineirgísteacha a bhaint amach..'</p>	<p>Soiléirítear leis an leasú seo na bearta tacaíochta do phlandáil dhúchasach agus athghiniúint nádúrtha coillearnaí. Tá sé ag teacht leis na gníomhaíochtaí reatha a chuireann an bhithéagsúlacht chun cinn atá sa dréachtphlean a ndearnadh measúnú orthu agus a feabhsaíodh faoi phróisis MSC agus MC go dtí seo. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.2.1.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Tacú le gníomhaíochtaí Coistí Oibriúcháin Réigiúnacha na Creat- Treorach Uisce agus cabhrú le feabhas a chur ar chaighdeán cháilíochta uisce agus socruithe monatóireachta, ionas go mbeidh siad oiriúnach don fheidhm i gcónaí, agus ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.</p>	<p>Áirítear leis an leasú monatóireacht agus úsáid torthaí sonraí cáilíochta uisce chun na gcríoch is gá. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.2.1.4	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Bainistiú tuilte nádúrtha a úsáid nuair is indéanta agus inmharthana ó thaobh airgeadais de, agus aird chuí á tabhairt ar an ngá atá le híogaireachtaí comhshaoil a chosaint ag na suíomhanna sin, lena n-áirítear cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht, láithreáin Eorpacha, conairí bruachánacha agus éiceolaíocht uisceach.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.</p>
4.5.2.2.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>An Straitéis Náisiúnta um Aer Glan a chur i bhfeidhm agus le tacaíocht ón rialtas láir agus ón GCC, a chinntiú go mbíonn socruithe monatóireachta oiriúnach don fheidhm i gcónaí, ionas gur féidir na sonraí a ghintear a roinnt le cinnteoirí eile.</p>	<p>Áirítear leis an leasú monatóireacht agus úsáid torthaí sonraí cáilíochta aeir chun na gcríoch is gá. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.2.3.3	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Staidéar Iompair ar Dhríodar Trá a dhéanamh, chun monatóireacht a dhéanamh ar láithreáin roghnaithe, athrú cósta a dhoiciméadú le himeacht ama, samhlacha tuarthacha a fhorbhairt agus a bhailíochtú agus maoiniú agus a bheith mar threoir d'idirghabhálacha amach anseo, ag tabhairt aird mar is cuí d'íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus an bhithéagsúlacht.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear scóip an ghnímh monatóireachta. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.5.4.1.2	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p> <p>Straitéis um Chrainn a fhorbairt chun tacú le cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus creat a chur ar fáil chun crainn agus coillearnacha a phleanáil, a chosaint, a phlandáil agus a bhainistiú ar réadmhaoin de chuid na Comhairle; ag cinntiú go ndíreofar ar chrainn dhúchasacha agus go dtabharfar aird chuí ar íogaireachtaí comhshaoil amhail láithreáin Eorpacha agus bithéagsúlacht.</p>	<p>Leis an leasú sin, soiléirítear scóip an ghnímh agus sainchúram na Comhairle maidir leis an ngníomh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.</p>
4.7.1.1.1	<p>Rinneadh an beart thíos a leasú:</p>	<p>Is leasú cléireachais é sin. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár</p>

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
	Comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir le Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí (SILCC).	maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.
4.7.1.1.2	Rinneadh an beart thíos a leasú: A bheith ag comhoibriú le pobail agus le páirtithe leasmhara maidir leis na Pleananna Iompair Áitiúla do bhailte de réir mar a fhorbraíonn an Chomhairle na pleananna.	Is leasú cléireachais é sin. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.
4.7.1.3.1	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'Fás a chur chun cinn in áiteanna a bhaineann tairbhe as acmhainn reatha d'iompar poiblí ardchaighdeáin.'	Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.
4.8.5.2.7	Rinneadh an beart thíos a leasú: 'I rith shaolré oibríochtúil scéimeanna cosanta tuile, cinntigh go n-úsáideann aon nuashonrú agus/nó athsholáthar an teicneolaíocht agus/nó an deachleachtas is fearr atá ar fáil ó thaobh fuinnimh de, lena n-áirítear réitigh nuálacha nuair is inmharthana ó thaobh airgeadais de.'	Leis an leasú sin, soiléiríodh scóip an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/ MC.
4.4.1.3.1	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú Comhshaoil, An tAthrú Aeráide & Seirbhísí Éigeandála '	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú:: ' Líon na dTionscadal Téarnaimh Dúlra a sainaitníodh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.2.3	Rinneadh an PTF don bheart a leasú:: ' Líon na gCruinnithe a tionóladh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.1.2.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na ndeiseanna a saináithníodh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.3.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: ' Bearta éiceolaíochta agus bithéagsúlachta a chuimsiú i dtionscadail phoiblí .' Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.1.5.1	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú 'Laistigh de 3 bliana'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.2.1.4	Rinneadh an t-achar ama don bheart a leasú : 'Athbhreithni ú Bliantúil'	Le leasú an achair ama don Gníomh Plean seo, tugtar tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh.Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.5.3.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na scéimeanna a cuireadh i bhfeidhm.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.4.1.6	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Measúnú ar ghlanghnóthachan bonneagair ghlais.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.5.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Treoirníotáí a chur i dtoll a chéile agus a eisiúint chomh maith le súil a choinneáil ar rannpháirtíocht réamhphleanála maidir leis na saincheisteanna seo'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.5.5.1.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Sraitheanna Straitéisí Oideachais a bhaineann le gníomhú ar son na haeráide a fhorbairt, agus féachaint chuige go seasfaidh forbairtí nua an aimsir.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonrath, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.7.1.2.2	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar'	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Plean
4.7.1.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar'	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.7.1.2.5	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar' Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na Scoileanna a Tógadh.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.7.1.2.6	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar'	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.7.1.3.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Athbheithniú a dhéanamh ar líon na n-aonad ceadaithe atá gar do chonairí iompair phoiblí.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.7.1.3.2	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Líon na bPleananna a cuireadh i gCrích.'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise nár breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

Gníomh	Achoimre ar an Modhnú	Meastóireacht Impleachtaí Féideartha Comhshaoil de gach Athrú ar Gníomh an Phlean
4.8.1.1.1	Rinneadh an PTF don bheart a leasú: 'Cileavatuairanta ceadaithe de ghiniúint fuinnimh gaoithe amach ón gcósta'	Leis an leasú seo, tugadh isteach PTF sonracha, intomhaiste, agus am-sháinnithe don Gníomh Plean seo agus tugann sé tacaíocht níos fearr do sheachadadh an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise ná breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.
4.8.5.2.4	Rinneadh an Roinn Cheannais don bheart a leasú 'Bóithre & Iompar'	Leis an leasú sin, soiléirítear príomh-roinn an ghnímh. Ní thugann an leasú isteach éifeachtaí comhshaoil breise ná breithníodh agus nár maolaíodh cheana faoin bpróiseas MSC/MC.

4.4 Achoimre ar an Meastóireacht

Tá sé beartaithe go ginearálta le modhnuithe Ghníomh an Phlean soiléiriú a thabhairt ar an bhfaisnéis atá ann cheana agus éifeacht níos fearr a thabhairt don PGAÚÁ, ag féachaint don phróiseas comhairliúcháin. Ní bheidh aon fhoinsí ag baint leo a mbeidh iarmhairtí suntasacha breise dóchúla ar an gcomhshaoil ann mar thoradh orthu, lena n-áirítear éifeachtaí ar phróisis éiceolaíocha nó ar láithreáin Eorpacha, nár breithníodh cheana san NIR don Dréacht-PGAÚÁ atá ann cheana.

Leis na modhnuithe ar Ghníomh an Phlean, ní thabharfar isteach aon cheann de na cineálacha éifeachtaí breise comhshaoil seo a leanas a bhfuil sé de chumas acu difear a dhéanamh do láithreáin Eorpacha.

- Tógáil talún;
- Ceanglais maidir le hAcmhainní (Asbhaint Uisce Óil Srl.);
- Astaíochtaí (Diúscairt le Talamh, Uisce, nó Aer);
- Tochailt;
- Iompar;
- Gníomhaíochtaí Tógála, Oibríochta, Díchoimisiúnaithe.

Ní bheidh mar thoradh ar modhnuithe Ghníomh an Phlean aon cheann de na cineálacha athraithe seo a leanas a d'fhéadfadh tarlú ar shuíomh Eorpach, a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar shláine agus ar fheidhm an láithreáin sin:

- Laghdú ar Limistéar na Gnáthóige.
- Cur Isteach ar Phríomh-Speiceas.
- Ilroinnt Gnáthóige nó Speicis.
- Laghdú ar Dhlús na Speiceas.
- Athruithe i bPríomh-Tháscairí Luach an Chaomhnaithe (Cáilíocht an Uisce Srl.).
- Tionchar an Athraithe Aeráide

Mar sin, ní gá tuilleadh measúnachta a dhéanamh.

4.5 Pleananna agus Cláir Eile

Ceanglaítear le hAirteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga plean nó tionscadal a mheasúnú agus pleananna nó cláir eile a bhreithniú a d'fhéadfadh, in éineacht leis an bplean nó an tionscadal, an cumas a bheith acu drochthionchar a bheith acu ar Láithreáin Eorpacha. Níl aon fhoinsí breise le haghaidh éifeachtaí sainaitheanta sna Leasuithe Molta; mar sin, níl aon éifeachtaí comhcheangailte ann.

5. CONCLÚID

Céim 1 Scagthástáil le haghaidh MC ar mhodhnuithe ar an bPlean chun a fháil amach an gá MC iomlán de mhodhnuithe an Phlean ar an Dréacht-PGAÚÁ sa chás seo. Tá sé léirithe nach bhfuiltear ag súil go mbeidh aon tionchar suntasach ag cur i bhfeidhm modhnuithe an Phlean ar aon Láithreán Eorpach.

Is iad seo a leanas na príomh-fáthanna nach mbeidh aon éifeachtaí suntasacha dóchúla ar Mhodhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ ar shuímh Eorpacha ainmnithe, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile.

Níl i gceist leis na modhnuithe ach soiléiriú a thabhairt ar Ghníomhartha Aeráide atá sainithe sa Dréacht-PGAÚÁ agus an PGAÚÁ a dhéanamh níos feidhmiúla agus níos fócasaithe.

Níl na modhnuithe ábhartha agus ní bheidh aon iarmhairtí suntasacha breise dóchúla ar an gcomhshaoil mar thoradh orthu, lena n-áirítear éifeachtaí ar phróisis éiceolaíocha nó ar láithreáin Eorpacha, nár breithníodh cheana san NIR don Dréacht-PGAÚÁ.

Is é an conclúid ná, i bhfianaise an eolais eolaíoch is fearr agus i bhfianaise na gcuspóirí caomhnaithe, nach mbeidh aon tionchar suntasach dóchúil ag na Modhnuithe ar an Dréacht-PGAÚÁ ar shuímh Eorpacha ainmnithe, ina n-aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile. Mar thoradh air sin, níl MC Céim 2 riachtanach i gcás modhnuithe an Phlean.

6. REFERENCES

Environment Heritage and Local Government (2010) Appropriate Assessment of Plans and Projects in Ireland Guidance for Planning Authorities. Dublin.

European Commission (2000) Communication from the Commission on the Precautionary Principle. Luxembourg.

European Commission (2002) Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites: Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC. European Communities.

European Commission (2013) Interpretation Manual of European Union Habitats. EUR 28.

European Commission (2019). Managing Natura 2000 sites. The provisions of Article 6 of the Habitats Directive 92/43/EEC. (2019/C 33/01). Brussels.

European Commission (2021) "Commission notice- Assessment of plans and projects in relation to Natura 2000 sites - Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC."

Fossitt, J.A. (2000) A guide to habitats in Ireland. Heritage Council/Chomhairle Oidhreachta.

Office of the Planning Regulator (2021) OPR Practice Note PN01. Appropriate Assessment Screening for Development Management.

Scottish Natural Heritage (2016) Assessing Connectivity with Special Protection Areas (SPAs) Guidance.

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACTH, SAN
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL & SA
PHLEANÁIL

AGUISÍN 1

Sonraí an Udair

Sonraí an Údair

Príomh-údar - Is Príomh-éiceolaí é **Andrew Torsney** ag a bhfuil taithí 12 bhliain nó os a chionn ar obair a dhéanamh ar mhórtionscadail náisiúnta agus ar scála áitiúil. Fuair Andrew céim B.Sc sa Zó-eolaíocht ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath in 2011 agus fuair sé céim Mháistreachta sa Bhithéagsúlacht agus Caomhnú ó Ollscoil Leeds in 2012. Tá raon scileanna éiceolaíochta aige lena n-áirítear léarscáiliú gnáthóg, suirbhéireacht éiceolaíochta, léirmhíniú sonraí agus scríobh tuairiscí. Is speisialtóir i bplandaí fásúla é Andrew, a bhfuil neart taithí aige ar ghnáthóga bruachánacha a aicmiú agus ar speicis neamhchoitianta flóra a shainnaint. Tá eolas iomadúil ag Andrew ar éiceachórais bhruachánacha agus fhionnuisce agus déanann sé suirbhéanna ar fhionnuisce go rialta. Tá 4 cheadúnas náisiúnta um speicis faoi chosaint ag Andrew agus tá neart taithí aige ar chéadrogha a ghlacadh ar cheadúnais le haghaidh speicis uisceacha amhail an phiardóg liathbhán. Is speisialtóir in ialtóga é freisin ag a bhfuil an-taithí ar shuirbhéireacht fuaimne agus ar mhonatóireacht ar ialtóga. Ar feadh ghairmréim Andrew d'oibrigh sé ar roinnt tionscadal ilghnéitheach ar an mórchóir amhail RTN thionscadal soláthair uisce Chill Dalua go Baile Átha Cliath. Le haghaidh na hoibre sin, rinne Andrew an obair allamuigh éiceolaíochta uile a dhearadh agus a mhaoirsiú a bhain leis an Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) agus an MC.

Bhí Andrew ina phríomh-éiceolaí maidir le raon tionscadal lena áiríodh an MC maidir le Treoirínthe Náisiúnta um Fhuinneamh Gaoithe, roinnt MCanna do Chomhairlí Contae agus raon de thionscadail bonneagair ar an mórchóir.

COMHAIRLEOIRÍ SAN
INNEALTÓIREACTH, SAN
EOLAÍOCHT CHOMHSHAOIL & SA
PHLEANÁIL

www.fehilytimoney.ie

 Cork

 Dublin

 Carlow

